အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

၏

အမှတ် {၂၇} ကျမ်းစာ

အင္ဒသာလိနီဘာသာဋီကာ

နှင့်

မူလဋီကာနိဿယ

ပဌမအုပ်

{အင္ဒသာလိနီအဋ္ဌကထာကို နိဿယအဓိပ္ပာယ် စုံလင်စွာဖြင့် တန်ဆာဆင်ထားပါသည်။}

နေယျဘားမားအောပ်ဆက်ပီဌကပ္ပန်ပ်တိုက်
အမရပူရမြို့။

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

ဘာသာရေးဆိုင်ရာ စာမူခွင့်ပြုချက်
အမှတ် (၇၆/၉၄) (၁၂)

စာအုပ်စာတမ်း၊ စာနယ်ဇင်း၊ မျက်နှာပုံး
ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခွင့်ပြုချက်အမှတ် (၃၁/၉၅) (၁)

နှုန်း	၂၀၀၂ နှုန်း ဒေါက်တိုဘာ
အုပ်ရေ	၂၀၀၀
အကြိမ်	စတုတ္ထအကြိမ်
တန်ဖိုး	(၈၀ဝိ)
ကွန်ပျူတာစာစီ	နယူးဘားမား မဟာဂန္ဓာရုံ အမရပူရမြို့။
ထုတ်ဝေသူ	ဦးမောင်မောင် (မြို ၀၃၂၇၁) မဟာဂန္ဓာရုံစာပေ ပိန်းတန်းရပ် အမရပူရမြို့။
ပုံနှိပ်သူ	ဦးမောင်မောင် (မြို ၀၁၈၂၄) နယူးဘားမားအော့(ဖ်)ဆက်ပိုရှင်းပုံနှိပ်တိုက်၊ မဟာဂန္ဓာရုံ မြင်းမူကျောင်း၊ အမရပူရမြို့။

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏
ဘဝသံသရာ ပြစ်စဉ်အကျဉ်း

၁။ အရှင်ဇနကာဘိဝံသဆရာတော်လောင်းသူငယ်ကို စစ်ကိုင်းတိုင်းရွှေဘိုခရိုင် ဝက်လက်မြို့နယ် သရိုင်ရွာ ဦးဇောတိ-ဒေါ်အုန်းလှိုင်တို့မှ ၁၂၆၁-ခုနှစ် တပို့တွဲလပြည့်ကျော် (၁၄)ရက် (၁၉၀၀-ပြည့်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၇ရက်) အင်္ဂါနေ့တွင် ဖွားမြင်သည်။

၂။ ၁၂၆၆-ခုနှစ်၌ ပထမအကြိမ် ရှင်သာမဏေပြုတော်မူသည်။

၃။ ၁၂၇၅-ခုနှစ်၌ ဒုတိယအကြိမ် ရှင်သာမဏေ ပြုတော်မူသည်။

၄။ ၁၂၇၉-ခုနှစ်၊ သက်တော် ၁၈-နှစ်အရွယ်တွင် ပထမကြီးတန်း စာမေးပွဲကို အောင်တော်မူသည်။

၅။ ၁၂၈၀-ပြည့်နှစ်၊ တပေါင်းလပြည့်နေ့၌ ပထမအကြိမ် ရဟန်းအဖြစ် ခံယူတော်မူသည်။

၆။ ၁၂၈၁-ခုနှစ်၊ နယုန်လပြည့်နေ့၌ ဒုတိယအကြိမ် ၁၂၈၁-ခုနှစ်၊ တပေါင်းလပြည့်နေ့၌ တတိယအကြိမ် ရဟန်းအဖြစ် ခံယူတော်မူသည်။

၇။ ၁၂၈၇-ခုနှစ်၌ "ပထမကျော်" အောင်မြင်တော်မူသည်။

၈။ ၁၂၈၉-ခုနှစ်၌ "သကျသီဟစာမေးပွဲ 'ခေါ်' ပရိယတ္တိသာသနဟိတ ဓမ္မာစရိယ" ဘွဲ့ ရရှိအောင်မြင်တော်မူသည်။

၉။ ၁၃၀၃-ခု၊ ဝါဆိုဦး (၁၉၄၁-၄၂)ဗျပန်စစ်တပ်များ မြန်မာပြည်သို့ ဝင်ရောက်သိမ်းပိုက်မည့်နှစ်တွင် ယခုလက်ရှိ အမရပူရ မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက်နေရာသို့ ပြောင်းရွှေ့သီတင်းသုံးတော်မူသည်။ ပြောင်းရွှေ့လာခဲ့စဉ်က သံဃာတော် ၈၁:ပါးမျှသာရှိ၍ ပျံ့လွန်တော်မူချိန်တွင် သံဃာတော်၈၁:ရာ ကျော်မျှ သီတင်းသုံးလျက်ရှိသည်။

၁၀။ (လွတ်လပ်ရေးရရှိပြီးနောက်) ၁၃၁၂-ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရ၏ (ရှေးဦးစွာ) "အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ"ဘွဲ့တံဆိပ် ဆက်ကပ်ခြင်းကို ခံယူရသည်။

(က) အရှင်ဧနကာဘိဝံသ၏ ဘဝသံသရာဖြစ်စဉ်အကျဉ်း

၁၁။ ၎င်းနှစ်မှာပင် နိုင်ငံတော်စာသင်ကျောင်းများ၌ မူလတန်း ဗုဒ္ဓဘာသာလက်စွဲခေါ် သင်ခန်းစာများကို ရေးသားခဲ့သည်။

၁၂။ ၁၃၁၅-ခုနှစ် (က) ဆဋ္ဌသံဂီတိ ဩဝါဒါစရိယ သံဃနာယက၊

(ခ) ဆဋ္ဌသံဂီတိ ဘာရနိတ္ထာရက၊

(ဂ) ဆဋ္ဌသံဂီတိ ပါဠိပဋိဝိသောဓက၊

(ဃ) ဆဋ္ဌသံဂီတိ သြသာနသောဓေယျပတ္တပါဠက

အဖြစ်တင်မြှောက်တော်မူခြင်းကို ခံယူရသည်။

၁၃။ ၁၃၁၇-ခုနှစ်၊ ပဲခူးမြို့၌ ကျင်းပအပ်သော ဂိုဏ်းလုံးကျွတ်အစည်းအဝေး ကြီးက ရွှေကျင်ဂိုဏ်းကြီး၏ ဥပဥက္ကဋ္ဌ (ဒုတိယသာသနာပိုင်)အဖြစ် တင်မြှောက်ခြင်းကို ခံယူတော်မူသည်။

၁၄။ ၁၂၉၁-ခု၊ သက်တော်(၃၀)မှစ၍ ကျမ်းစာများကို စတင်ပြုစုတော်မူခဲ့ရာ ၁၂၉၃-ခုနှစ်တွင် ပထမဦးဆုံးကျမ်းစာကိုရေးသားပြီးစီးတော်မူ၍ ၁၃၁၈-ခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလတွင် "နောက်ဆုံးဆယ်လမြတ်ဗုဒ္ဓ" ကျမ်းစာကို ရေးသားပြီးလျှင် "တစ်ဘဝသံသရာ"အမည်ဖြင့် ထေရပုတ္တိကို ကိုယ်တိုင်ရေးတော်မူခဲ့သည်။ ပဋ္ဌပကရဏဘာသာဋီကာနှင့် မူလဋီကာနိဿယ ပါဠိတော်နိဿယများကို ၁၃၁၆-ခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၅-ရက် (၁၈-၁၁-၇၄) တနလင်္ဂနေ့ ၁-နာရီအချိန် စတင်ပို့ချရေးသား၍ ၁၃၁၉-ခု၊ ဝါခေါင်လဆန်း ၁၂-ရက် နေ့မှာ ပြီးဆုံးခဲ့ပါသည်။သုတ်မဟာဝါဘာသာဋီကာကို ၁၃၁၇-ခု၊ ဝါဆိုလပြည့် ကျော် ၂-ရက် ကြာသပတေးနေ့ (၂၄-၇-၇၅) စတင်ပို့ချရေးသား၍ ၁၃၁၉-ခု၊ နတ်တော်လဆန်း ၁၃-ရက် (၂၃-၁၂-၇၇) သောကြာနေ့ပျံ့လွန်တော်မမူမီ ၅-ရက်အလိုတွင် ပြီးတော်မူခဲ့ပါသည်။ ပါထေယျဘာသာဋီကာကိုပင် တစ်ရက်မျှသာ ရေးသားပို့ချခဲ့ပါသေးသည်။

၁၅။ ၁၃၁၉-ခုနှစ်၊ သက်တော်(၇၈)နှစ်အရောက် နတ်တော်လပြည့်ကျော် ၂ရက် (၁၉၉၇-ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၇-ရက်) အင်္ဂါနေ့ ညနေ (၄)နာရီမိနစ်(၃၀)တွင် တစ်ဘဝအတွက် ငြိမ်းတော်မူပါသည်။

အခြေခံနိဒါန်း

သယံ ဗုဒ္ဓေါ သမ္ဗောဓေသိ, ဓမ္မေပိ ဓမ္မသတ္တိယော၊
အဟော နော တဿ သုတတ္တံ, အဟော နော ဓမ္မစိန္တနံ။

ယောဓိနော-ပါရမီတော်အား, စွမ်းပကားဖြင့်, ငါးပါးမာရ်နှင့်, အကြင်ဘုရားရှင်သည်၊ ဓမ္မေပိ-ရုပ်နာမ် ၂ ချက်, ဖြစ်တိုင်းပျက်သည့်, အသက်မနော, တရားသဘောတို့ကို လည်းကောင်း၊ ဓမ္မသတ္တိယောပိ-တရားတိုင်း၏, ထင်ရှားရှိသည့်, သတ္တိအင်အား, စွမ်းပကားတို့ကို လည်းကောင်း၊ သယံ ဗုဒ္ဓေါ-ဗောဓိမဏ္ဍိုင်, ရိပ်သာမြေ၂ဝယ်, ကိုယ်တိုင်စထွင်, သိမြင်တော်မူသည်ဖြစ်၍၊ သမ္ဗောဓေသိ-သိထိုက်သမျှ, ဝေနေယျကို, မြွက်ဟလုစ်ဖော်, သိစေတော်မူခဲ့ပေပြီ။

တဿ ဇိနဿ-အောင်မြေနက်သန်, ဗောဓိမဏ်ဝယ်, အောင်လံစွင့်စွင့်, လွင့်တလူလူ, ထိုအောင်တော်မူမြတ်ဘုရား၏၊ သုတတ္တံ-တရားဓမ္မ, သြဝါဒဖြင့်, နေ့ညရွင်ပျော်, သားတော် (သမီးတော်) ဖြစ်ရခြင်းသည်၊ အဟော နော-ကိုယ့်တွက် ကိုယ့်တာ, ကိုယ်ကျိုးပါသဖြင့်, ကိုယ့်မှာခုနှယ်, သြော် .... ဝမ်းမြောက်ဖွယ်ကြီးပါတကား၊ ဓမ္မစိန္တနံ-ဓမ္မသက်သက်, ကြောင်းကြီးဆက်၍, ဖြစ်ပျက်နေဟန်, ဖန်ဖန်ခွဲဝေ, ကြံစည်၍နေရခြင်းသည်၊ အဟော နော - ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ, သူ ငါတွေပျောက်, အလင်းရောက်ဖို့, ဝမ်းမြောက်ရွင်ပျော်, သြော် .... အရတော်လေစွာ့တကား။

ပါရမီတော်အား။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို အာရုံယူ၍ ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာဖြင့် ချမ်းသာအေးမြ နေလိုကြသော သာဝကအပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည် ရှေးဦးစွာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ပါရမီတော်များကို စဉ်းစားစိတ်ကူး၍ ကြည်နူးစေသင့်ကြပါသည်၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ,ပါရမီတော်တို့ကို ဆည်းပူး စုဆောင်းတော်မူစဉ် အခါ၌ ဂုဏ်ပကာသန လာဘ်လာဘနှင့် ဘဝစည်းစိမ်ကို တောင့်တတော်မမူပါ၊ ကိုယ်တော်တစ်ပါးတည်း၏ ချမ်းသာရေးကိုလည်း မျှော်တွေးတော်မမူပါ၊ ကရုဏာတော် ကြီးမားလှသောကြောင့် သတ္တဝါတို့ကို ကယ်တင်နိုင်မည့် အရေးကိုသာ တွေးတော်မူခဲ့ပါသည်၊ ထိုသို့ တွေးတော်မူကာ ဒါန စသည် အလီလီသော ပါရမီများကို ဖြည့်ကျင့်တော်မူရာ၌ ယခုခေတ် အထက်တန်းသူတော်ကောင်းတို့သော်မှ အတုလိုက်၍ မမီနိုင်အောင် မြင့်ခေါင်ကြီးမားတော်မူပါသည်။

မှန်ပါသည်- ဒါနပါရမီ ဖြည့်ကျင့်တော်မူရာ၌ သိဝိမင်း၏ မိမိမျက်လုံး ကိုထုတ်၍ လှူခြင်း, ဝေဿန္တရာမင်း၏ သားတော် သမီးတော်ကိုလှူခြင်းမျိုးသည် ယခုခေတ် သူတော်ကောင်းတို့ ကြံစည်ဖို့မျှ ခဲယဉ်းလှသော ဒါနပါရမီ ဖြစ်ပါပေသည်၊ ဘူရိဒတ်နဂါးမင်း စမ္ဗေယျနဂါးမင်းတို့၏ စည်းစိမ်ကြီးကိုစွန့်၍ အသက်ကို မငဲ့ကွက်ဘဲ ဥပသမ်စောင့်ခြင်းမျိုးလည်း ယခုခေတ် သူတော်ကောင်းတို့ စိတ်ကူးရုံမျှ ခဲယဉ်းလှသော သီလပါရမီ ဖြစ်ပါပေသည်။

လသားအရွယ် ငယ်လှသေးသော တေမိမင်းကလေး၏ ငရဲ၌ ဒုက္ခ-ရောက်ပုံကို ကိုယ်တွေ့ကြုံခဲ့ရသောကြောင့် ငရဒုက္ခနှင့် အဆက်အသွယ် နီးကပ်လှသော ရှင်ဘုရင်ဘဝကိုပင် အရှဉ့်ကြီးရှဉ့်ကာ ရှင်ဘုရင်ဘဝမှ လွတ်ထွက်နိုင်ဖို့ အရေးကိုသာ မြော်တွေးလျက် တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်ကြာအောင် အ-ဟန် ဆွဲ-ဟန် နားပင်းဟန်ကို ဇွဲသန်သန် ဓိဋ္ဌာန်တော်မူခြင်းသည် ယခုခေတ် သူတော်ကောင်းတို့ အားကျဖွယ် ကောင်းလှသော အဓိဋ္ဌာန်နှင့် နေကွမ္မပါရမီတော်များ ဖြစ်ကြပါပေသည်၊ ခန္ဓီဝါဒီရသေ့၏ ကလာဗုမင်းက လက်ခြေတို့ကိုဖြတ်စေရာ၌ ဒေါသလည်းမထွက် စိတ်အားလည်းမငယ်ဘဲ သည်းခံတော်မူနိုင်ခြင်းသည်လည်း အလွန် အားရဖွယ်ကောင်းသော ခန္တီပါရမီဖြစ်ပါပေသည်။

အဆင့်ဆင့် ရင့်လာပုံ။ ။ဒါနစသော ပါရမီတော်များကို ဖြည့်ကျင့်ရာ၌ အသက်ကိုစွန့်၍ ဖြည့်ကျင့်နိုင်လောက်အောင် မြင့်ခေါင်ကြီးမားသော ပရမတ္ထပါရမီတော်များသည် သာမန် ဒါန သီလ စသော နေ့သေးသောအခိုက်မှ အလယ်အလတ် ရင့်လာသော ဥပပါရမီအဖြစ်သို့ ရောက်၍ ထိုဥပပါရမီအခိုက်မှ တစ်စထက်တစ်စ တစ်ဘဝထက်တစ်ဘဝ တစ်ကမ္ဘာထက်တစ်ကမ္ဘာ ရင့်၍ရင့်၍လာသော ပါရမီတော်များ ဖြစ်ကြပါသည်၊ ယခုမျက်မြင်မှာပင် ဒါန သီလစသော ကောင်းမှု၌ နေ့သေးသူတို့ တွန့်ဆုတ်ကြပုံ, ဥပုသ်ကိုမျှ မကျိုးအောင် မစောင့်နိုင်ကြပုံ, အတော်အတန်ရင့်သူတို့ ဒါနပြုရဲကြပုံ, ဥပုသ်သီလ ရဟန်းသီကွာတို့ကို စောင့်ပုံအားဖြင့် အချင်းချင်းကွာခြားပုံကို စဉ်းစားကြည့်ပါမူ လေးသချီနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းကြာအောင် အထုံရလာသော ဗုဒ္ဓလောင်းလျှာ၏ ပါရမီတော်အတွက် အသက်စည်းစိမ်ကို စွန့်တော်မူနိုင်ခြင်း၌ သာမန်လူတို့၏ သာမန် ဒါန သီလ ဘာဝနာအတွက် အားစိုက်ရသလောက်မျှသာ အားစိုက်ရပါလိမ့်မည်။

ပါရမီရင့်သလောက် ပညာရင့်။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာလောင်းလျှာသည် ပါရမီတော်များကိုဖြည့်တော်မူရာ၌ ဉာဏ်ပညာ ရင့်သန်ဖို့အရေးကိုသာ မြော်တွေးတော်မူပါသည်၊ ထိုသို့ ဉာဏ်ပညာ ရင့်သန်တော်မူလိုရင်းမှာလည်း သတ္တဝါတို့အားလမ်းမှန်ကိုညွှန်ပြ၍ ကယ်တင်လိုသော ကရုဏာ ဆန္ဒတော်ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပါရမီတော်ရင့်သလောက် ဉာဏ်တော်လည်း ရင့်၍ ရင့်၍လာရာ အနတ္တလက္ခဏာကို သိနိုင်သော သာသနာတော်နှင့် ကြုံကြိုက်ရာအခါဝယ် အရိယာဖြစ်ဖို့ နီးကပ်နေသော သခ်ါရပေက္ခာဉာဏ်တိုင်အောင် အထပ်ထပ် အခါခါ ရခဲ့ဖူးပါသည်၊ ထို့ကြောင့်ပင် ဘုရားဖြစ်ခါနီးဝယ် ပါရမီတော်လက်နက်ဖြင့် ဖြိုဖျက်ရမည့် ဒေဝပုတ္တမာရ် အပြင်ရန်ကိုလည်းကောင်း၊ ဉာဏ်တော်လက်နက်ဖြင့် ဖြိုဖျက်ရမည့် ကိလေသာ့မာရ် အတွင်းရန်ကိုလည်းကောင်း အလွယ်တကူ အောင်မြင်တော်မူပါသည်၊ [မာရ်ငါးပါးအောင်မြင်တော်မူပုံကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ ဒီနဝစနယုတ္တံ ဟိ သုတ်၌ ပြခဲ့ပါပြီ။]

သယ်ဗုဒ္ဓေါ။ ။ထိုကဲ့သို့ အပြင်မာရ် အတွင်းမာရ် ရန်အမျိုးမျိုးတို့ကို အောင်မြင်တော်မူသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ကမ္ဘာလောကဝယ် သိမြင်ဖွယ် ဟူသမျှကို လည်း တစ်စမကျန် မှန်သည့်အတိုင်း အလုံးစုံကို အကုန်အစင် သိမြင်တော်မူပါ သည်၊ ထိုသို့ သိမြင်တော်မူရာ၌ လူ နတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါအားလုံးက "ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ သူ ငါ ရှိ၏, အသက်ကောင် ဝိညာဉ်ကောင် အတ္တကောင်ရှိ၏" ဟု သဘောတူ မှတ်ထင်၍ နေကြသည်ကို "ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ သူငါ မရှိ, အသက်ကောင် ဝိညာဉ်ကောင် အတ္တအကောင် မရှိ"ဟု အတိအလင်း ပယ်လှန်တော်မူ၍ "ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတ"ဟု ခေါ်ရသော ရုပ်နှင့်နာမ်တို့သာ အစစ်အမှန် ဧကန်ရှိ၏ ဟု သိတော်မူပါသည်။

"ထိုရုပ်နှင့်နာမ်တို့သည် မည်သည့်တရားက မည်သည့်တရားကို မည်သို့သော သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုကာ အခိုက်အတန့်မျှဖြစ်၍ ချက်ခြင်းပျက်ရသော ဥဒယဝယ် ဓမ္မ=ဖြစ်ပျက် သဘောတရားတို့သာ ဖြစ်ချေသည်"ဟု သိတော်မူရာ၌ မည်သည့် ဆရာသမားအထံမှ နည်းမခံရဘဲ လေးသချေါ်နှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ကြာအောင် အဆင့်ဆင့် ရင့်၍လာသော ဉာဏ်တော်၏အစွမ်းပင်ဖြစ်ပါသည်၊ ထိုဉာဏ်တော် အစွမ်းကြောင့်ပင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ (သမ္မာ–အမှားမရှိ အမှန်အတိုင်း သာ+သံ–ကိုယ်တော်တိုင်+ဗုဒ္ဓ–သိတော်မူသောဘုရား)ဟု ပညာရှိအများတို့ လေးလေး စားစား လက်ခံ ယုံကြည်ကြပါသည်။

သမ္ဘောဓေသိ။ ။မိမိ သိသောအရာကို သူတစ်ပါးအား နားလည်အောင် ပြောပြဖို့မှာ လွယ်ကူသောအရာ မဟုတ်ပါ၊ ပြောပြလိုသောစိတ်ဆန္ဒလည်း တချို့ ပုဂ္ဂိုလ်၌ မရှိပါ၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည်ကား မေတ္တာ ကရုဏာ ကြီးမားတော်မူလှသော ကြောင့် ကိုယ်တော်မြတ် သိအပ်ပြီးသော တရားတို့မှ သူတစ်ပါး သိထိုက်သော တရားတချို့ကို ဟောပြထိုက်သော သတ္တဝါနှင့်တွေ့လျှင် နားလည်အောင်လည်း ဟောပြတော်မူနိုင်ပါသည်၊ ဤ အဘိဓမ္မာ၏ အစဖြစ်သော "ကုသလာဓမ္မာ, အကုသလာဓမ္မာ, အဗျာကတာဓမ္မာ"ဟူသော အတိုချုပ်တရားတော် ၃–ပုဒ်ကို အကျယ် နည်းဖြင့် ဟောပြတော်မူသောအခါ ထိုအချိန်က နတ်ဗြဟ္မာအများပင် နားလည်ကြ ပါသည်၊ ယခုအချိန်မှာလည်း ထိုတရားတော်ကို မိမိတို့ နားလည်ကြပါသည်၊ နားလည်ပုံကား–

"လူ"ဟုခေါ်ရသော မိမိသည်ပင် ခန္ဓာကိုယ်ကို စိုက်၍ ဆင်ခြင်သောအခါ "လူ"ဟု ညွှန်ပြစရာ မရှိကြောင်းကိုလည်းကောင်း, အဝိဇ္ဇာ တဏှာ အရင်းခံ၍ ရှေးကံက စီမံလိုက်သောကြောင့် အမိဝမ်းတိုက် သားအိမ်ဝယ် ကိုယ်ခန္ဓာ၏ အရင်းခံ အစဖြစ်သော ကာယဒသက (ကာယ ပသာဒနှင့်တကွ ရုပ်မှန့် ၁၀–ခု အပေါင်း) မိန်းမ – ယောကျ်ားဟုကွဲပြားခြင်း၏ အရင်းခံဖြစ်သော ဘာဝဒသက

(ဘာဝရုပ်နှင့်တကွ ရုပ်မှန့်၁၀-ခု အပေါင်း) စိတ်ဝိညာဉ်၏ တည်နေဖို့ရာ ဝတ္ထု ဒသက (ဝတ္ထုရုပ်နှင့်တကွ ရုပ်မှန့် ၁၀-ခုအပေါင်း) ဤသို့ ကလာပ်မှန့် ၃-စည်း (ရုပ်မှန့် ၃၀)မျှသာ စတည်၍ ရုပ်ဘက်ဆိုင်ရာက နောက်ထပ်တိုးသော ရုပ်မှန့် ကလေးများပေါင်းမိကာ ကိုယ်ခန္ဓာဟု ထင်မြင်ရသော ရုပ်မှန့်ရုပ်မှား ရုပ်ကလာပ်မှန့် အစုအဝေးမျှသာ ဖြစ်ချေသည်ဟုလည်းကောင်း၊

ထိုရုပ်ကလာပ် ၃-စည်းမျှစတည်ချိန်ကပင် ရှေးက်ကြောင့် ဉာဏ်ရှိသူ မရှိသူ ဟု ခွဲခြားနိုင်သော ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဉ်ဓာတ်သည် တွဲဖက် စေတသိက်များနှင့်အတူ စတည်၍ ထိုစိတ်ချုပ်ပြီးနောက် ထိုကဲ့သို့သော စိတ် စေတသိက်အစုဟူသော နာမ်တရား အစဉ်အဆက်သာ ထပ်ကာထပ်ကာ ဖြစ်ပျက်နေသည်ဟုလည်းကောင်း, ရုပ်ခန္ဓာ၏ သွားရပ်ထိုင်လျောင်း ဣရိယာပုထ် ၄-ပါး ပြောင်းမှသည် ထို အရင်းခံ နာမ်တရားကြောင့်သာ ဖြစ်သည်ဟုလည်းကောင်း, ရုပ်သေးစင်ပေါ်၌ မင်းသမီး မင်းသား အရုပ်သည် ကြိုးဆွဲသူကပြုပြင်ပေးသောကြောင့် သွားရပ်ကခုန် ဣာပါရ ရှိနေပုံကဲ့သို့, ဤ ရုပ်ခန္ဓာကိုယ်လည်း အတွင်းစိတ်၏ ပြုပြင်ပေးမှုကြောင့် သွားပုံ ရပ်ပုံ ထိုင်ပုံ လျောင်းပုံ အားဖြင့် ဣာပါရ ရှိနေသကဲ့သို့ ထင်ရသည်ဟုလည်းကောင်း, ဤသို့စသည်ဖြင့် နားလည်ကြရပါသည်။

ဤသို့သော နားလည်မှုနှင့်တကွ "ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ သူငါ မရှိ, အသက်ကောင် ဝိညာဉ်ကောင် အတ္တအကောင်မရှိ၊ ဤ ရုပ်နာမ်တို့၏ အရင်းခံဖြစ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံလည်း အဝိဇ္ဇာတဏှာဟူသော အမှောင်ဓာတ် အစေးဓာတ် အကူအညီမပါလျှင် ဤရုပ် ဤနာမ် ဤခန္ဓာကိုယ်ကို မစီမံနိုင်၊ ထို့ကြောင့် အဝိဇ္ဇာ တဏှာ အနည်းငယ်သာ ကျန်တော့သော အနာဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကံ၏အစွမ်းကြောင့် (ဘုံဘဝ၏ ထိပ်ဆုံးဖြစ်သော) နေဝသညာ နာသညာယတနဘုံ၌ ဖြစ်ရသောအခါ ရုပ်ခန္ဓာ မပါတော့ဘဲ စိတ်ဝိညာဉ်ကလေးတစ်ခုသာ (တွဲဖက် စေတသိက်များနှင့် အတူ) ပဋိသန္ဓေစတည်၍ တစ်ဘဝလုံးလည်း စိတ်ဝိညာဉ်ကလေးတစ်ခုသာ ဆက်စပ်တည်နေတော့၏၊ အဝိဇ္ဇာတဏှာ ကုန်ခန်း၍ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်ကား ဤဘဝ၌ စီမံလိုက်သော ကံအရှိန်ကုန်သောအခါ အသစ်ဖြစ်သော ရုပ်နာမ် ခန္ဓာ အဆက်မရှိတော့ဘဲ ရုပ်နာမ်ချုပ်ငြိမ်းခြင်းဟူသော သန္တိဓာတ်သာ ဆက်စပ်ရစ်လေတော့၏၊ ထို သန္တိဓာတ်ကား မပျက်မစဲ အမြဲလည်း တည်ရှိ၏"ဟု အားရပါးရ နားလည်ကြရခြင်းမှာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ကျေးဇူးတော်ကြောင့်သာ ဖြစ်ပါသတည်း။

အဟော နော တသ သုတဏ္ဍ။ ။လောကဌ် မည်သူမဆို ဆရာကောင်းကို ရှာလိုကြ၏၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည်ပင် ဘုရားဖြစ်တော်မမူမီက ဆရာကောင်းကိုရှာ တော်မူခဲ့ပါသေး၏၊ ထိုဆရာတို့၏တရားဖြင့် အားမရသေးသောကြောင့်သာ ကိုယ်တော်တိုင် ဉာဏ်အထူးရအောင် ကြိုးစားတော်မူခဲ့ပါသည်၊ ထိုသို့ ဆရာကောင်း

ရဖို့အရေးမှာလည်း သေးငယ်သောရှေးက်သည် လမ်းမှန်အောင် မညွှန်နိုင်ပါ၊ မိမိတို့ကား ပုဗ္ဗေစ ကတပုညတာ (အလွန်ကောင်းသော ရှေးက်) သမ္ဘတ္တိစက်က ဤဘ၀မျိုးရ**အောင်** တွန်းပို့လိုက်သောကြောင့် ထူးမြတ်သောတရားကို ဟောပြတော်မူနိုင်သော **ဆရာ**တို့၏ဆရာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သားကောင်း သမီးကောင်းဖြစ်ရသည်**မှာ** အလွန်အလွန် ဝမ်းမြောက်ဖွယ် ကောင်းပါပေသည်၊ မှန်၏–မိမိတို့သည် ယခု**တစ်**ဘ၀၌ နေရာတိုင်း၀ယ် စိတ်ကောင်းထားခြင်းမှ စ၍ ကောင်းသည်ထက် ကောင်းသော အတ္တသမ္ဘာပဏိဓိ စက်ခလုတ်ကို နှိပ်လိုက်ရုံမျှဖြင့် တစ်ဘ၀လည်းမက နှစ်ဘ၀လည်းမက နိဗ္ဗာန်ထိအောင် သမ္ဘတ္တိစက် အဆက်ဆက် လည်၍နေမည်မှာ သေချာလှပါသည်။

အဟော နော မမ္ပစ္ဆိန္နံ။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏တရားတော်များသည် စိတ်ပါလက်ပါ ကြားနာသင်ယူ၍ ကြံ့စည် စဉ်းစားနေရုံမျှဖြင့် စိတ်ချမ်းသာမှုကို ပေးနိုင်ပါသည်၊ ထို့ထက်တိုးကာ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ကြံ့စည်နေပါမူ ရုပ်နာမ် ဓမ္မကို အသစ်မရလိုတော့ဘဲ ဘ၀ဖန်ခါ သံသရာကြီးကို ငြီးငွေ့လောက်အောင် နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ကို ဆောင်နိုင်ပါသည်၊ ထို့ကြောင့် မြို့ရွာအူသံ မဆူညံဘဲ လူသံတိတ်ချိန်၀ယ် ဆိတ်ငြိမ်သော ကျောင်းသစ်မ်းကလေးဌ၌ လေအေး လေညင်းတို့ တသင်းသင်းခတ်နေစဉ် ခန္ဓာကိုယ်တွင် ထင်ရှားရှိနေသော ရုပ်နာမ် ၂ ပါး၏ ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်း ကြောင်းကျိုးမှီး၍ အသီးသီး ဖြစ်ပျက်နေဟန်ကို ရုပ်ဝိထိ နာမ်ဝိထိ အစဉ်ဖြင့် အဖန်ဖန် ဆင်ခြင်သုံးသပ်သောအခါ မမြဲသော အနိစ္စ သဘောကိုလည်းကောင်း, အပျက်အပျက်တွေကိုမြင်ရသောကြောင့် မကောင်းဒုက္ခ သစ်ါရသဘောကိုလည်းကောင်း, ဤခန္ဓာကိုယ်ကို စိုးပိုင်သော အတ္တမရှိသောကြောင့်သာ (မပျက်စေလိုဘဲလျက်) ဖြစ်လေသမျှ ပျက်ရသည်ဟု အနတ္တသဘောကိုလည်းကောင်း တွေးတော ကြံ့စည်၍နေရသည်မှာ နိစ္စသုခဖြစ်သောနိဗ္ဗာန်ကို အလျင်အမြန်မြင်ဖို့အကြောင်း ဆုတစ်မျိုးမျိုး တောင်းသူ့အတွက် အဆက်ဆက် ဉာဏ်ပညာရင့်ဖို့အကြောင်းဖြစ်၍ အလွန်ကောင်းပါပေသည်။

အဘိဓမ္မဓမ္မောနာမ, သုဌုဂမ္ဘီရဝိတ္ထတော၊
တသာပျဋ္ဌကထာဠ္ဍီကာ, တာဒိသာ သဒ္ဒအတ္ထတော။

အဘိဓမ္မဓမ္မောနာမ–ရုပ်နာမ် နှစ်ရပ်, ပရမတ်ကို, ဆတ်ဆတ်သိစရာ, အဘိဓမ္မာတရားတော် မည်သည်၊ သုဌုဂမ္ဘီရဝိတ္ထတော–အလွန်ခဲခက်, အလွန် နက်၍, ဆက်ဆက်ခံ့ထယ်, ပြန့်ကျယ်လှပေ၏၊ တသာ–ထိုအဘိဓမ္မာခေါ်, ပါဠိ တော်၏၊ အဋ္ဌကထာဠ္ဍီကာပိ–အနက်အဓိပ္ပာယ်, အသွယ်သွယ်ကို, ခြယ်လှယ် ဖွင့်ပြ, အဋ္ဌကထာ, ကျမ်းဌီကာတို့သည်လည်း၊ သဒ္ဒအတ္ထတော–သဒ္ဒါရုပ်တွေ, ပုဒ်အနေနှင့် မသွေလိုက်လျှော, အနက်သဘောအားဖြင့်၊ တာဒိသာ–ထိုပါဠိနယ်, ခံ့ကျယ်သဖြင့်, မလွယ်မကူ, အလားတူပင် ဖြစ်ကြပေကုန်သတည်း။

ဗျာဝေါ-ရှေ့ဆင့်နောက်ဆင့်, အစုံအဖွဲ့ဖြစ်သော၊ ဘာသာဋ္ဌိကာ-အမိမြန်မာ, ကိုယ့်ဘာသာဖြင့်, ဋ္ဌိကာဖွင့်နည်း နိသယည်းကို၊ ကတာ-နောင်လာ**နောက်**သား အကျိုးများဖို့, ကြိုးစားတီထွင်, စီရင်အပ်ပါသတည်း။

ဘာသာဋ္ဌိကာ။ ။မိမိသည် ကျေးဇူးရှင်များ၏ **ထုံးစံအတိုင်း** ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာ (အဘိဓမ္မာအတွက် မူလဋ္ဌိကာကိုပါ) တွဲဖက် ပို့ချသောအခါ နောက်ထပ်တစ်ဖန် ပြန်၍ပို့ချနိုင်လောက်အောင် အသက်အရွယ် မကျန်တော့ရကား ချနက်နိသယနှင့် အဓိပ္ပာယ်တို့ကို ဘာသာဋ္ဌိကာအဖြစ်ဖြင့် ကျန်ရစ်အောင် စီစဉ်လေ့ရှိပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်နှင့် အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာမူလဋ္ဌိကာတို့ကို တွဲဖက် ပို့ချသောအခါလည်း ထိုနည်းအတိုင်းပင် စီစဉ်ရပါသည်။

စီစဉ်ပုံ။ ။ထိုသို့ စီစဉ်ရာ၌ အနုဋ္ဌိကာ မဇ္ဈိကာ ယောဇနာနှင့် ပြည်ဆရာတော်၏ နိသယ မြို့ပြင်ကြီးဂဏ္ဌိတို့ကိုပါ အချိန်ရသမျှ ကြည့်ရှု၍ လည်းကောင်း၊ ပို့ချစဉ် စာဆိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ဖတ်စေ၍ လည်းကောင်း စီစဉ်ပါသည်၊ ထိုမျှလောက် ကြိုးကြိုးစားစား ပို့ချပြီးနောက် **ရိုက်နှိပ်ချိန်** မရောက်သေးမီ အထပ်ထပ်ကြည့်ရှုကာ ရိုက်နှိပ်ချိန်မှာလည်း ကိုယ်တိုင်**ကြည့်ရှု**၍ စာချဘုန်းကြီးများကိုလည်း ကြည့်ရှုပြင်ဆင်စေပါသည်။ ထိုမျှလောက် ကြိုးစားပါသော်လည်း အမှားအယွင်းကား ကင်းလောက်ပြီဟု ဝန်မခံနိုင်ပါ၊ အလွန်နက်နဲသော ကျမ်းစာဝယ် မိမိဉာဏ်၏ မထောက်မိခြင်း အမှတ်တမဲ့ဖြစ်ခြင်းတို့ကြောင့် ချွတ်ယွင်းချက်ကား ရှိပါလိမ့်ဦးမည်၊ ထို ချွတ်ယွင်းချက်များအတွက် ပြင်ဆင်၍ ရှုစားကြပါရန် ခွင့်ပန်ပါသည်။

ယဒိ ဥတ္တံ အယုတ္တေတ္ထ, ပမာဒေန ဘာမေနဝါ၊
ဝစော မယာ ဒယာဝန္ဓော, သန္ဓော သံသောဓယန္တု တံ။

ရည်ရွယ်ချက်။ ။အဘိဓမ္မာကို ပို့ချသောဆရာသည် အဋ္ဌကထာကိုသာ အဓိပ္ပာယ်ပြောခြင်းထက် အဋ္ဌကထာဖွင့်ချက်ကို ပါဠိတော်၌သွင်း၍ ပြောခြင်းကသာ၍ နားလည်စေနိုင်သောကြောင့် ပါဠိတော်ကိုပါ တွဲဖက်ပို့ချသင့်ပါသည်၊ အဋ္ဌကထာ၏ အဓိပ္ပာယ်များလည်း မူလဋ္ဌိကာ၌ များစွာ ပါဝင်နေရကား မူလဋ္ဌိကာ မပါဘဲ အလွတ် အဓိပ္ပာယ်ပြောခြင်းထက် မူလဋ္ဌိကာကို တွဲဖက် ပို့ချ၍ အဓိပ္ပာယ်ပြောခြင်းက သာ၍ ရှင်းလင်းစေပါသည်၊ အနက်ဉာဏ် အတော်အတန်ရှိပြီးပုဂ္ဂိုလ်များသည် မူလဋ္ဌိကာကို ဆိုနိုင်လောက်ပါသည်၊ မူလဋ္ဌိကာကို အနက်ထင်အောင် လေ့လာပြီးသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိနည်းသုတ္တန်ဋ္ဌိကာတို့ကို ကြည့်ရှုဖို့ရန် ဝန်မလေးတော့ပါ၊ ထိုသို့ အကျိုးများလှသည့်အတွက် တွဲဖက်ပို့ချစေလို သင်ယူစေလိုသောကြောင့် စာတစ်အုပ်တည်းဝယ် အဋ္ဌကထာ ဘာသာဋ္ဌိကာ၏နောက်၌ မူလဋ္ဌိကာနိသယ အဓိပ္ပာယ်ကိုပါ တွဲဖက် စီစဉ်ထားပါသည်။

သာသနာသက္ကရာဇ် ၂၅၀၈ **အရှင်ဓနကာဘိဝံသ**

မှတ်ဖွယ်အကျဉ်းရာစဉ်မာတိကာ

အကျဉ်းရာစဉ်			စာမျက်နှာ
အကုသလာဒ် အ-အနက်	...	...	၂၈၅
အကျိုတ္တော, အနုပဏ္ဍုတ္တော	...	...	၁၄၄
အဂ္ဂသံ ဝဏ္ဏမာယနံ	...	...	၁၈၁
အဋ္ဌတ္ထာ	...	...	၃၃၈
အဋ္ဌတ္ထဗ္ဗတ္ထ	...	...	၃၄၂
အဏ္ဏာယကော	...	...	၁၅၀
အဌမုခါ ဝါဒယုတ္တိ	...	...	၃၉
အဌသာလိနီ	...	...	၄၄၀
အတ္တတ္ထပရတ္ထစသည်	...	...	၄၆၉
အတ္တဟိတပဋိပန္နစသော ပုဂ္ဂိုလ် ၄ မျိုး	...	...	၄၀၆
အတီရဒဿီလေမဇ္ဈေ	...	...	၂၁၁
အထဝါ၏ အနက်	...	...	၃၉၁
အတ္ထိသဒ္ဒါ သမ္ဗန္ဓါနိ မင့်	...	...	၃၂၀
အတ္ထိ ဟောဟိတိ	...	...	၁၅၃
အတ္ထုဒ္ဓါရ, အတ္ထုဒ္ဒေသ	...	...	၂၇၈
အဒ္ဓုဃရေ	...	...	၂၀၆
အဒ္ဓေဠ္ဗဝစနာ	...	...	၁၉၉
အဓိကာရေန	...	...	၁၈၇
အဓိဂနနိဒါနံ	...	...	၁၄၀
အဓိဋ္ဌာန	...	...	၂၀၉
အဓိဝစနေ၏ ပုဒ်ပြီးတစ်မျိုး	...	...	၆၄၂
အဓိဝစနာ ဓမ္မာ	...	...	၃၇၁
အဓိဝါသန ခန္တီ	...	...	၃၇၇
အနမတဂ္ဂေါ	...	...	၆၃
အနဝဇ္ဇ	...	...	၂၇၅,၂၈၆
အနဝဇ္ဇပိဏ္ဍ	...	...	၁၆၃
အနဝဇ္ဇ, သုခဝိပါက ၂ မျိုးဆိုရကျိုး	...	...	၅၂၃
အနိယပစ္စည်း ကတ္တားဟော	...	...	၆၃၈
အနုပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ	...	...	၂၇၄
အနုပုဗ္ဗိကထာ	...	...	၁၆၆
အနောတတ္တဒဟ	...	...	၈၅
အပ္ပတ္ထမာနသာ	...	...	၂၂၀
အပ္ပမာဏာ၌ ပမာဏ	...	...	၃၂၉
အဗျာကတာ	...	...	၂၈၅

မှတ်ဖွယ်အကွေ့ရာစဉ်မာတိကာ

အကွေ့ရာစဉ်			စာမျက်နှာ
အဗျာဝဇ္ဇေ	...	...	၄၀၂
အဘိဓမ္မာ	...	...	၂၉
အမရော	...	...	၁၄၆
အဝဓိ(အပါဒါန်) ၂.ဖျိုး	...	...	၆၂၄
အသခီယော	...	...	၁၄၈
အသရေ်ယျ တွက်ပုံ	...	...	၂၂၃
အသမတ္တာ	...	...	၂၈၉
အဿမော	...	...	၁၅၇
အသာဓာရဏဂုဏာ	...	...	၃
အသေက္ခာဒ္ဒ(အ)အနက်	...	...	၃၂၆
အာယပေါတ္ထက်	...	...	၁၄၆
အာရော်ဂျ	...	...	၂၇၅
အာရုံဝတ္ထုထိုရာ၌ ဝိကာရဖြစ်ပုံ	...	...	၆၀၉
အလောဇ္ဇေ၏	...	...	၁၃၂
အာသဝေါ	...	...	၃၅၆
ဣဋ္ဌာနုဘာဝနု	...	...	၃၀၆
ဥဂ္ဂတာပန်	...	...	၁၈၈
ဥဒါန်	...	...	၆၉
ဥဒါနေသိ	...	...	၆၉
ဥပဇ္ဈာ	...	...	၃၃၅
ဥပါဒါ	...	...	၃၆၄
ဥပ္ပါဒိနော	...	...	၃၃၆
ဥပေတနှင့် ဥပယ	...	...	၅၅၆
ဥဗ္ဗိဂ္ဂါ	...	...	၂၁၃
ဥဘတော သုဒၓတော	...	...	၁၄၄
ဥမာပုပ္ဖ	...	...	၇၄
ဧကတ္ထ, နာနတ္ထ	...	...	၂၉၀
ဧကပ္ပဟာရေနေ၀	...	...	၈၈
ဧကုတ္တရိယ်	...	...	၅၉
ဧကုပ္ပါဒစသည်	...	...	၅၄၉
ဧ၀မေ၀ं (၀)	...	...	၃၂
ဩယာ	...	...	၃၆၀
ဩသဓိ	...	...	၂၀၈
ကဋ္ဌတ္ထရိကာယ	...	...	၁၇၅

အကွေ့ရာစဉ်			စာမျက်နှာ
ကဏ္ဍိကာဝိယ	...	...	၂၆၉
ကဏ္ဏာဘိဇာတိ	...	...	၃၇၀
ကထာမဂ္ဂဋ္ဌ် မဂ္ဂ၏အဖွင့်	...	...	၄၃၀
ကမ္ဘုရံ	...	...	၁၃၀
ကရုဏာပဝေန စသည်	...	...	၃၉၄
ကာလ်ကတ္တာ	...	...	၈၇
ကာလ် ဒီပ် ဒေသ်	...	...	၂၆၀
ကိဠေဠာအဖွင့်	...	...	၂၈၈
ကိလေသာစစ်တပ်	...	...	၆၃၉
ကိ'မေဂေနေ တိဏ္ဍေနအဖွင့်	...	...	၄၀၃
ကိ'မေ ဂေနေ တိဏ္ဍေန	...	...	၁၈၇
ကုကိုဠစုဏ္ဏ	...	...	၇၅
ကုလပရိဝတ္တ	...	...	၁၄၆
ကုလ်မာတုအာယု	...	...	၂၆၀
ကုသလာအဖွင့်	...	...	၅၀၂
ကုသလာ နဒ္ဓဂီတသ	...	...	၅၀၂
ကုသလသဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထ	...	...	၂၈၁
ကေနဒ္ဓေန	...	...	၂၈
ကေဝလ် ဟိ	...	...	၃၄
ကောပါနုနယ	...	...	၂၁၁
ခယေ ဉာဏ	...	...	၃၈၄
ဂဏနစာရ် သမ်ဘေဒ္ဓိ	...	...	၅၄
ဂန္ဓတော	...	...	၂၆၉
ဂဘီရတာ, ဂမ္ဘီရတာ	...	...	၄၄၁
ဂဝပါနံ	...	...	၂၃၃
ဂဟနဒ္ဓနတာ	...	...	၁၆၁
ဂါမဏ္ဍလ	...	...	၂၁၇
ဂေါ့ဇက	...	...	၂၇၀
ဂေါသီဂ်သုတ္တံ	...	...	၁၂၇
ဃဋ္ဌာဝိယ	...	...	၂၇၀
ဃာဋိယာ့မဟ	...	...	၁၈၆
စက္ခုဘူတော စသည်	...	...	၄၇
စမရီ	...	...	၂၀၅
စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ ဝဏ္ဏာတဲ	...	...	၄၆၇

အက္ခရာစဉ်			စာမျက်နှာ
စိနဝိဇ	...	...	၇၅
စိရာယန္တီ (စိရာယန္တီ ပါဠိပျက်)	...	...	၁၆၉
ဆုဒ္ဓါ	...	...	၁၉၇
ဇဋ္ဌရံ	...	...	၁၅၆
ဈာနံ ဈာနာတိ စသည်	...	...	၄၅၇
ဓိနံ စက္ခ	...	...	၁၃၂
ဉေယျမေဿ	...	...	၅
ဋ္ဌိတပဒေနေဝ	...	...	၈၃
တရားတစ်ပါးဋ္ဌ ဗဟုဝုစ် ဟောတော်မူပုံ	...	...	၆၁၈
တသဒ္ဒါ၏ အပစာနကိုညွှန်ပုံ	...	...	၄၁၀
တာရာဂဏာ	...	...	၁၉၆
တိဒဏ္ဍ	...	...	၁၆၈
တိဒသာလယ	...	...	၁၀
တိမိရတိမိင်္ဂလ	...	...	၇၄
တိသဟဿိမဟာသဟဿိ	...	...	၇၈
တုမှာဒီသော ဟိ	...	...	၁၂၅
တုလာဘူတော	...	...	၂၁၀
ထုတိပ္ပသဏ္ဌော	...	...	၂၁၆
ဒန္ဓာဝရဏံ	...	...	၈၁
ဒယာယ တာ့ယ	...	...	၇
ဒါနအမျိုးမျိုး	...	...	၂၀၄
ဒီဋ္ဌဓမ္မေ	...	...	၅၄၆
ဒုရေ, အဝိဒူရေနိဒါန်း	...	...	၂၆၇
ဒေသနာနိဒါန်	...	...	၁၄၀
ဒေသနာဝိလာသေန	...	...	၃၄၇
ဒေါဘဂ္ဂိယ	...	...	၆၄၂
ဓမ္မဇ္ဇ ရံ	...	...	၁၃၁
ဓမ္မတာတုယာ	...	...	၂၀၂
ဓမ္မသဒ္ဒါ၏ဂုဏ်အနက်	...	...	၂၇၉
ဓမ္မသဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထ	...	...	၂၈၃
ဓမ္မသရဝသေန	...	...	၄၆၈
ဓမ္မာအမ္ပင်	...	...	၅၀၂
ဓမ္မိကောနာမ	...	...	၁၅၇
ဓုရဂါမေ	...	...	၁၆၉

အကွေ့ရာစဉ်			စာမျက်နှာ
ဓုဝသဿတ်	...	...	၂၀၀
နု ဂဝေသတိ	...	...	၁၅၄
နဗျာကတာတိ အကထိတာ	...	...	၅၁၁
နံရုမရ	...	...	၁၈၄
နဟောတုယေ	...	...	၁၅၃
နဟေတ ဝတ္ထုဗွေ	...	...	၄၂
နာထာနာထာနံ	...	...	၁၅၇,၄၉၁
နာမ်	...	...	၃၇၃
နိကာယန္တရလဒ္ဓိ	...	...	၂၄
နိခီလေန	...	...	၇၀
နိဒါနကိစ္စံ နတ္ထိ	...	...	၁၃၅
နိဗ္ဗေသုဝဏ္ဏပိဏ္ဍ	...	...	၇၆
နိပစ္စကာရ	...	...	၁၆
နိဗ္ဗုတပိဏ္ဍ	...	...	၁၆၃
နိမိတ္တာနိ	...	...	၁၉၄
နိယကမ္ပတ္တ	...	...	၃၄၁
နိယတဗျာဒိတ်ရ အကျိုး	...	...	၂၄၈
နိယတဗျာဒိတ်ရ အင်္ဂါ	...	...	၂၄၅
နိယတာ	...	...	၃၃၁
နိရတ္တိ	...	...	၃၇၂
နိရတ္တိ၏ ပုဒ်ပြီးပုံတစ်မျိုး	...	...	၆၄၃
နိသာမေထ	...	...	၂၆
နေက္ခမ္မပါရမီ	...	...	၂၀၅
ပစ္စက္ခသိဒ္ဓစသော သိဒ္ဓ ၃ မျိုး	...	...	၆၃၁
ပစ္စနီယ, ပစ္စနိက	...	...	၄၅၁
ပစ္ဆာပွန္ဟာ	...	...	၃၃၇
ပဏ္ဍာဘတ္တံ	...	...	၈၁
ပညတ္တိ	...	...	၃၇၂
ပညာတော်၏ အစွမ်း ၃ ပါး	...	...	၁၄
ပညာသဒ္ဒါဖြင့် ယူရမည့် ပညာများ	...	...	၄၀၁
ပဋိယဒ္ဒယ်	...	...	၂၀၈
ပဋိသန္ဓာရော	...	...	၃၇၈
ပဌမဗုဒ္ဓဝစန	...	...	၆၂
ပဌမဝိဘတ္တိ	...	...	၅၁

အက္ခရာစဉ်			စာမျက်နှာ
ပဏ္ဏကမ္မလာ	...	...	၁၂
ပဏိတာ	...	...	၃၃၀
ပယိရဒါဟာသိ	...	...	၂၀
ပရမနှင့်ပါရမီ	...	...	၂၀၂
ပရာမာသ	...	...	၃၆၁
ပရိတ္တာဏ်ဝစနတ္ထ	...	...	၃၂၈
ပရိယာပန္နာ	...	...	၆၃၆
ပဝတ္တဖလ	...	...	၁၅၈
ပဝေဠတိ	...	...	၂၁၇,၄၉၅
ပဟ္ဂတနေ ဣညဝါ	...	...	၁၅၀
ပါဠိဟာရိယ ၃ မျိုး	...	...	၁၀
ပါဠိဟီရအဖွင့်	...	...	၄၁၈
ပါရမီ ၃ မျိုး	...	...	၂၁၂
ပါရိစ္ဆတ္တကမူလမှိ	...	...	၁၁
ပါရိသေသေန	...	...	၅၀၉
ပါဝစန် သုပုပ္ပိတ်	...	...	၂၂၁
ပုဂ္ဂလောဥပလဗ္ဘတိ	...	...	၄၁
ပုဏ္ဏိုလ် ၄ မျိုး	...	...	၄၀၆
ပေယျာလ	...	...	၆၅
ဗလဝပိတိ	...	...	၆၈
ဗိလာသယာ	...	...	၁၉၇
ဗောဓနေယျော	...	...	၂၁၈
ဗောဓိသတ္တာန်	...	...	၁၉၃
ဗျထိတမာနသာ	...	...	၂၁၃
ဗျာဒိတ်ရရာနေ့ ကဆုန်လပြည့်	...	...	၁၉၆
ဗျာပါဒ, ဗျာပဒ	...	...	၅၄၆
ဘဏ္ဍာဂါရိက	...	...	၄၈၃
ဘဝင်ပရိဝါသော	...	...	၈၁
ဘာဝနာယ	...	...	၃၁၃
ဘာဝပွဲမာနကြဲရပုံ	...	...	၂၈၇
ဘာဝပွဲမာနနိဒ္ဒေသ	...	...	၅၂၂
ဘီသနက, ဘီသနက	...	...	၁၆၇
ဘုရားဆုမတောင်းဘဲဗျာဒိတ်ပေးတော်မူပုံ	...	...	၂၃၄
ဘောဇနေ အမတ္တညူတာ	...	...	၃၇၈

အကွေ့ရာစဉ်			စာမျက်နှာ
မဂ္ဂဥာဏ ပဒဋ္ဌာန်	...	...	၄၀၄
မဂ္ဂပုဒ်၏ ဝစနတ္ထ	...	...	၂၂၂
မဂ္ဂဟေတုကာ အဖွင့်	...	...	၂၂၃
မဏိတာလဝဏ္ဏ	...	...	၇၅
မန္တဝရော	...	...	၁၅၀
မနောရထ	...	...	၁၄၈
မလိနာ	...	...	၅၆၃
မဟာကရုဏာ ဖြစ်တော်မူပုံ	...	...	၄၀၀
မဟာဗောဓိနိဒါနော	...	...	၁၃၇
မဟာမုခ်	...	...	၁၂၉
မဟာသဒ္ဒါ၏အနက်	...	...	၃၉၁
မဟေသိနော	...	...	၄
မာတရံ ပမုခ်	...	...	၁၃
မာယာ မရိစိ	...	...	၄၁၂
မိဆွတ္တာ	...	...	၃၃၀
မုခါဒါန်	...	...	၈၂
မုဌသမ္ဘ	...	...	၃၇၉
ယထာကီ	...	...	၄၄
ယထာနုမတိဝေါဟာရသိဒ္ဓိ	...	...	၂၉၆
ယထာပိ	...	...	၂၀၃
ယထာရုစိ	...	...	၆
ယထာရုစိအဖွင့်	...	...	၃၉၈
ယဒိသစေ	...	...	၉၀
ယာဝဇ္ဇီဒံအနက်	...	...	၃၀၁
ရိတ္တာ နှုန်	...	...	၂၂၂
လက္ခဏ	...	...	၂၈၆
လက္ခဏအဖွင့်	...	...	၅၁၉
လက္ခဏ ဣတိဟာသေ	...	...	၁၅၀
လဒ္ဓဂုဏဝါကျ	...	...	၄၉၉
လိင်္ဂနု	...	...	၁၉၈
လေးအသချေ်တွက်ပုံ	...	...	၂၂၃
လေးအသချေ်နှင့် ကမ္ဘာတစ်တိန်းအတွင်း သာသနာ ၂၄ ကြိမ်သာ		...	၂၄၆
လောကီယာ	...	...	၃၅၂
ဝဇ္ဇေ	...	...	၁၈၄

အကွာရာစဉ်			စာမျက်နှာ
ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ	...	...	၁၄၅
ဝါကစီရဲ	...	...	၁၇၁
ဝါစနာမဂ္ဂ	...	...	၅၂
ဝါလဓိ	...	...	၂၀၅
ဝိယာသာဒေါ	...	...	၁၃၃
ဝိစာရမတ္တဉ် မတ္တအနက်	...	...	၃၁၄
ဝိတက္ကဝါဒီ	...	...	၃၆
ဝိနာယကော	...	...	၁၉,၄၃၄
ဝိပက္ခဘာဝမာပန္နာနံ	...	...	၃၀၈
ဝိပစ္စနုသဘာဝတာ	...	...	၅၅၄
ဝိပါက၏ ကံ ရှိ-မရှိ	...	...	၅၅၅
ဝိပါကန္ဓရဲ	...	...	၁၃၁
ဝိပါကမမ္ဘမ္ဘာ	...	...	၃၀၈
ဝိသယဗျတ္တ	...	...	၃၄၂
ဝိရလမဗ္ဘက	...	...	၁၇၄
ဝေဒေဟမုနိ	...	...	၂၁
ဝေသာရဇ္ဇာဏ်	...	...	၁၃၃
သက္ကစ္စံ	...	...	၁၈
သက္ကဒတ္တိယဲ	...	...	၁၆၈
သခ်ိတာ	...	...	၃၅၁
သခုရဲ့ အဓိနစမ္ဘံ	...	...	၁၇၃
သတ္တာနာမည်၏ မုချ-ဥပစာ	...	...	၄
သတ္တာ၏ အထင်ရှင်	...	...	၃၆၅
သနိဒဿနာ	...	...	၃၄၄
သန္ဓေ	...	...	၆၄၉
သန္ဓိဝေသ	...	...	၄၄၀
သပ္ပစ္စယာ	...	...	၃၅၀
သပ္ပစ္စယနှင့် သခ်ိတအထူး	...	...	၆၁၆
သပ္ပဋိယာ	...	...	၃၄၅
သပ္ပဒေသ	...	...	၉
သပ္ပဒေသ, နိပ္ပဒေသ	...	...	၂၇၂
သဗ္ဗလဟုနာမတိက်	...	...	၄၉၇
သဗ္ဗသာမယိကာ	...	...	၁၂၃
သမ္ဘဇည	...	...	၃၇၉

အကျဉ်ရာစဉ်			စာမျက်နှာ
သမ္ဘတ္တ အသမ္ဘတ္တ	...	...	၆၀၈
သမ္ဘဝတိ (သမ္ဘဝဒုတ်)	...	...	၃၄၈
သဘာဝရသလက္ခဏော	...	...	၂၁၁
သမံ စုဏ္ဏံ၌ အဝယဝုပစာ	...	...	၄၉၉
သမိ်သု	...	...	၂၁၉
သရဏာ	...	...	၃၆၇
သသ္ဓတဒိဋ္ဌိ, ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ	...	...	၃၇၄
သဟဝိတက္ကေနဋ္ဌ ကြိယာထည့်ရပုံ	...	...	၃၁၃
သဟနှင့် သမ္ဘယုတ္တအထူး	...	...	၆၁၀
သာတိသာရော	...	...	၁၂၅
သာမုဏ်သိက	...	...	၅၉
သိယာ ကုသလာ	...	...	၁၂၃
သိရီအဖွင့်	...	...	၄၃၂
သိရီမတော	...	...	၁၅
သီဒါပဒ္ဓတေသု	...	...	၄၂၆
သီလသမ္ပဒါ	...	...	၃၈၀
သီဟသ	...	...	၂၀၀
သုခနှင့် ဥပေက္ခာဝေဒနာ ၂ မျိုး	...	...	၅၄၇
သုခယတိ	...	...	၃၀၅
သုခဝိပါက	...	...	၂၇၇
သုခိတသတ္တဝါ၌ ကရုဏာဖြစ်ပုံ	...	...	၃
သုခ္ခေါဒနောနာမ	...	...	၁၈၉
သုဝဏ္ဏာလိင်	...	...	၄၉
သေက္ခာ၏ ဝစနတ္ထ	...	...	၃၂၅
သေရီ, သယံဝသီ	...	...	၁၅၅
သောတ္ထိ	...	...	၂၁၄
သောတ္ထိယေန	...	...	၂၆၄
သံကိလိသတိ	...	...	၃၁၁
သံယောဇနေ	...	...	၃၅၈
သံဝေဂ	...	...	၆၄၉
သံဝေဂဝတ္ထု	...	...	၃၈၂
သံသုဒ္ဓဟာဏိကော	...	...	၁၄၄
ဟိရံ ဟိရံ	...	...	၁၇၁

အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

ဂန္ဓာရမ္ဘ အဖွင့်

မဟောသိဓော–မြတ်သောသိလ, စသည် ကျေးဇူး, ဂုဏ်အထူးကို, ရှင်မြတ်ဝမ်းသာ ရှာတော်မူပြီးထသော၊ ယသ(သမ္ဘဒ္ဒသ)–အကြင်မြတ်စွာဘုရား၏၊ ကရဏာ–ပစ္စေက ဗုဒ္ဓါ, သာဝက အစရှိသော အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် ဆက်ဆံခြင်း မရှိသော မဟာကရုဏာ တော်သည်၊ သဗ္ဗေသု–ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ, အလုံးစုံကုန်သော၊ သတ္တေသု–သတ္တဝါတို့၌၊ ယထာရဟံ–အကြင် အကြင် အလိုတော်အတိုင်း၊ ဝါ–အလိုတော် အားလျော်စွာ၊ (ပဝတ္တိတ္တ) ဝိယ–ဖြစ်တော်မူပြီကဲ့သို့၊ (တထာ–ထိုအတူ၊) ပညာ(ပိ)–မဟာကရုဏာ သမာပတ္တိဉာဏ်မှ ကြွင်းသော ပညာတော်သည်လည်း၊ သဗ္ဗေသု–ကုန်သော၊ ဥယျာနမ္မေသု–သီသင့် သိဖွယ်, အသွယ်သွယ်သော တရားတို့၌၊ ယထာရဟံ–အတိုင်း၊ ဝါ–စွာ၊ ပဝတ္တိတ္တ–ဖြစ်တော်မူပြီ။

အနုသန္ဓေ။ ။ပရိယတ်ပါဠိတော်မှကို ဖွင့်ပြရာ အဋ္ဌကထာ၏အစ၌တရားတော်၏ အရှင်ဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရား၌လည်းကောင်း, ပါဠိတော်မှု၌လည်းကောင်း, ကြည်ညိုခြင်း ပသာဒသဒ္ဓါကို ဖြစ်စေခြင်း အကျိုးငှာ သတ္တုပကာမကို ပြုတော်မူလိုသောအရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ ဆရာသည် "ကရုဏာဝိယ သတ္တေသု၊ ပေ၊ တဿ ပါဒေ နမဿိတ္မာ" ဟူသောပါဌ်ကို မိန့်တော်မူအပ်သတည်း။ [ဤကျမ်းတက် သည် "တဿ ပါဒေ နမဿိတ္မာ" တိုင်ရုံမြော်ကာ သတ္တုပကာမကိုသာ ရည်ရွယ်သော ကျမ်းတက်တည်း။]

ဒေ.ဦးအံ၊–ယခုဖွင့်ပြလတ္တံ့သော ပါဌိတော်သည်သွာကွာတ (အစ, အလယ် အဆုံးကောင်းသော) ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော ဓမ္မဖြစ်၏၊ ထိုဓမ္မကို ဖွင့်ပြခါနီးဝယ် ထိုဓမ္မ၏ အရှင်ဖြစ်တော် မူသော မြတ်စွာဘုရား၏ ကရုဏာတော်ကျယ်ပြန့်ပုံ, ပညာတော်, ကြီးကျယ်ပုံစသောဂုဏ်များကို "ကရုဏာဝိယ သတ္တေသု, ပညာယသ မဟောသိဓော" စသည်ဖြင့် ထုတ်ဖော်ညွှန်ပြ၍ ပဏာမပြုခြင်းကြောင့် ပညာဉာဏ် အခြေခံပါလာသော ဝိညာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ဤ အဋ္ဌကထာကို သင်ယူပို့ချခါနီးဝယ် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အပေါ်၌ ကြည်ညိုသော ပသာဒသဒ္ဓါ ဖြစ်ပေါ်၍လာ၏။

"ကြီးမားသော ပညာတော်ရှင် မြတ်ဘုရား၏ တရားတော်သည် ရှုတ်ချော် မှားယွင်းခြင်း မရှိနိုင်"ဟုလည်း ထို ပဏာမစကားသည်(ကာရဏူပစာရ အားဖြင့်) ဖော်ပြပြီးဖြစ်ရကား တရား တော် အပေါ်၌ ဝိညာပုဂ္ဂိုလ်တို့ ကြည်ညိုသော ပသာဒသဒ္ဓါကိုလည်း ထိုပဏာမစကားသည်ပင် ဖြစ်စေနိုင်၏၊ ထို ဘုရား တရား ရတနာတော် ၂–ပါးဌ်ယုံကြည်မှုပသာဒအရင်းခံပြီးလျှင် တရားတော်၌ (လိုက်နာသော) အားဖြင့် ကောင်းစွာကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်မှာ များစွာသော သီလ အစ

အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန် အဆုံးရှိသော အကျိုးကို မှားတိုးစေနိုင်သောကြောင့် ဝမ္မသံဝဏ္ဏနာ(အဋ္ဌကထာ ကျမ်းစာ)၏ အစ၌ သတ္တုပဏာမကို ပြုတော်မူရပေသည်၊ [ဝမ္မသံဝဏ္ဏနာယံ သတ္တုရိ ပဏာမကရဏေ ၊ပေ၊ မဟာတောစ အတ္ထ သိဒ္ဓိ ဟောတိတိ၊–ဋီကာ။]

တစ်နည်း။ ။ပါဠိဟော်မေ့ကို ဖွင့်ပြရာ အဋ္ဌကထာ၏ အစဝယ် ရတနာ ၃–ပါး၌ မိမိ၏ ကြည်ညိုကြောင်းကို လူအပေါင်းသိစေလိုခြင်း, ထို သိစေခြင်းမှတစ်ဆင့် ပညာရှိ သူတော်ကောင်းတို့၏ စိတ်ကို (မိမိအပေါ်၌)နှစ်သက်စေခြင်း, ထို နှစ်သက်စေခြင်းမှတစ်ဆင့် မိမိစိုရင်အပ်သော အဋ္ဌကထာကို ပုဂ္ဂိုလ်ခင်း၍ တရားမင်းသောအားဖြင့် သင်ယူကြစေခြင်း, ထိုသင်ယူကြစေခြင်းမှတစ်ဆင့် အလုံးစုံသော လောကီ လောကုတ္တရာသမ္ပတ္တိကို ပြီးစီးစေ(ရရှိကြစေ)ခြင်း, ဤသို့ အကျိုးရင်း အကျိုးဆက်ကို မြော်တွေးကာ ရတနတ္တယပဏာမမဂ်လာကို ပြုတော်မူလိုသော အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ ဆရာသည် "ကရဏာ ဝိယ သတ္ထေသု" စသော ဂါထာကို မိန့်တော်မူအပ်သတည်း။ ["ကတ္တာ သံယသ စ္ဆလိ"တိုင်အောင် မြော်သော ဋီကာကျမ်းတက်တည်း။]

မှတ်ချက်။ ။ပဏာမပြုမှုအတွက် ပြုခဲ့သော အကျိုးအမျိုးမျိုးကို ရနိုင်ပါသော်လည်း ကျမ်းဆရာ၏ အလိုရှိအပ်သော အကျိုးမှာ ကျမ်းပြုစဉ် အခိုက်အခါဝယ် ကိုယ်တွင်း၌ အနာရောဂါ, ကိုယ်ပ၌ အနှောင့်အယှက် ဘေးရန်ဟူသော အန္တရာယ်များကို တာကွယ်နိုင်ခြင်းသာဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် "နိုပဒ္ဓကာရ၊ပေ၊သောသေတွာ, အန္တရာယေ အသေသတော" ဟု နောက်၌ မိန့်ဆိုသည်။

ကရဏာ၊ပေ၊ယထာရုစိ။ ။ဤဂါထာသည် ဥပမာအလင်္ကာဖြင့်တန်ဆာဆင်အပ်သော ဂါထာတည်း၊ ဥပမာနဝါကျကိုလည်း "ကရဏာဝိယ သတ္ထေသု" ဟုအကျဉ်းချုပ်မျှသာဖြစ်၍ သမ္ဘေသု ယထာရုစိ ပဝတ္တိတ္ထပုဒ်တို့ကို ဥပမေယျတစ်ဘက်၌သာပြထား၏၊ ကေပကွဒဿနည်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဥပမေယျဝါကျ၌ပါသော "သမ္ဘေသုယထာရုစိ ပဝတ္တိတ္ထ"ပုဒ်တို့ကို ဥပမာနဘက်သို့လည်း လိုက်စေ၍ အနက်ပေးရိုးရှိ၏၊ ထို့ကြောင့်ပင် ဋီကာ၌ "ယသ ယထာ ကရုဏာ သမ္ဘေသု သတ္ထေသု ပဝတ္တိတ္ထ၊ ဧဝံ သမ္ဘေသု ဥေယျဝမ္ဘေသု ပညာပိ ပဝတ္တိတ္ထာတိ အတ္ထော" ဟု ယောဇနာသည်။

ပညာပိ။ ။ဋီကာ၌ "ပညာပိ"ဟု ဝိသဒ္ဒါကိုရသင့်၍အပိုထည့်သည်၊ ထိုဝိသဒ္ဒါဖြင့် အလုံးစုံတို့၌ ဖြစ်ခြင်းတူသော ကရုဏာကို ပေါင်းသည်၊ "မဟာကရုဏာတော်သည်သာ သတ္တဝါအားလုံးအပေါ်၌ ဖြစ်သင့်သည် မဟုတ်သေး, ပညာတော်သည်လည်း ဥေယျဓမ်အားလုံး၌ဖြစ်သည်"ဟူလို၊ ဥပမာနှ ဥပမေယျ ၂–ဘက်လုံး၌ပင် "ပဝတ္တိတ္ထ"ဟု အတိတ်ကြိယာကို သုံးစွဲခြင်းမှာ ထိုအဋ္ဌကထာ စိရင်ချိန်၌ ဘုရားရှင်ကွယ်လွန်တော်မူပြီးဖြစ်၍ ကရုဏာ ပညာ တရားတော် ၂–ပါးလုံးပင် အတိတ်ဖြစ်သော ကြောင့်တည်း။

ဤဂါထာ၏ ဆိုလိုရင်းကား–"မြတ်စွာဘုရား၏ မဟာကရုဏာတော်သည် သတ္တဝါ အားလုံးအပေါ် ၌ အလိုတော်အားလျော်စွာ (သတ္တဝါတစ်ယောက်အပေါ်၌ အာရုံပြုလိုလျှင် တစ်ယောက်အပေါ်၌, သတ္တဝါအများအပေါ်၌ အာရုံပြုလိုလျှင် သတ္တဝါအများအပေါ်၌ အာရုံပြုသောအားဖြင့်) ဖြစ်ပေါ် ပျံ့နှံ့သကဲ့သို့ ထို့အတူပညာတော်သည်လည်း သိသင့်သိထိုက်သော တရားအားလုံးအပေါ်၌ အလိုတော် အားလျော်စွာ (သိတော်မူသောအားဖြင့်) ဖြစ်တော်မူပြီ" ဟူလို။

ကရဏာ။ ။[ကရဏာပုဒ်၏ ဝစနတ္ထကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ ပထမဂါထာ၌ ဖွင့်ပြခဲ့ပြီ၊] "ကရဏာဝိယ"ဟု အများနှင့်ဆက်ဆံသော ကရဏာသာမညကို ပြထားသော်လည်း ပညာတော်၏ ဥပမာန ဖြစ်ထိုက်သော ကရဏာဟူသည်မှာ မြတ်စွာဘုရား၏ သန္တာန်တော်၌ဖြစ်သော မဟာကရဏာတော်သာတည်း။ မှန်၏၊–ပစ္စေက ဗုဒ္ဓါ သာဝက စသော အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့သန္တာန်၌ ဖြစ်သော ကရဏာသည် သတ္တဝါအားလုံးအပေါ်၌ မပျံ့နှံ့ရကား ပညာတော်၏ ဥပမာန မဖြစ်ထိုက်၊ ထို့ကြောင့် "ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ သာဝကစသော အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် ဆက်ဆံခြင်းမရှိသော မဟာကရဏာတော်သည်"ဟု ပေးသည်။ [တတ္ထ ဘဂဝတိ ပဝတ္တော၀ ကရဏာ ဘဂဝတော ပညာယ နိဒဿနန္တိ ဂဟေတဗ္ဗာ၊ သာ ဟိ အသာဓာရဏာ မဟာကရဏာ၊ နု အညာ၊–ဋီကာ။]

အသာဓာရဏာဖြစ်ပုံ။ ။သံသရာ၀ဲကြီးယဉ်၌ သက်ဝင်နစ်မြုပ်နေသော သတ္တဝါတို့ကို မြတ်စွာဘုရားနှင့် တကွ အခြားပုဂ္ဂိုလ်များလည်း မြင်စရာရှိ၏၊ ထိုသို့မြင်ကြရာ၀ယ် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ သာ၀က စသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ "ဤသတ္တဝါတွေကို ငါမှမကယ်တင်လျှင် မည်သူက ကယ်တင်မည်နည်း, ငါသာကယ်တင် ရမည်"ဟူသော ကရဏာ မဖြစ်ကြ၊ ဘာကြောင့်နည်း၊–ဤကဲ့သို့ ကရဏာ ဖြစ်ဖို့ရန် ကျင့်ကြံအားထုတ်မှု မရှိခြင်း, မိမိအတွက် ကိုယ်လွတ်ရန်းဖို့သာ ကျင့်ကြံခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဘုရားရှင်ကား သုမေဓာဘ၀ မူလကပင် အများအတွက် ကျင့်ခဲ့ခြင်းကြောင့် "ငါမှ မကယ်တင်လျှင် မည်သူကယ်တင်မည်နည်း"ဟု ကရဏာဖြစ်တော်မူသည်၊ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်၏ ကရဏာတော်ကိုသာ "အသာဓာရဏ မဟာကရဏာ" ဟု ခေါ်သည်၊ [ယဒိပိ ပရေ ပဿေယျုံ၊ တထာပိ နု တေသံ ဘဂဝတောဝိယ ကရဏောက္ကမနံ အတ္ထိ၊ အပွဋိပတ္တိတော အတ္ထဟိတမတ္တပဋိပတ္တိတောစ၊–အနုဋီကာ။]

သုခိတသတ္တဝါ၌ ကရဏာဖြစ်ပုံ။ ။ကရဏာသည် ဒုက္ခိတသတ္တဝါ ပညတ်ကိုသာ အာရုံပြု၏၊ "သဗ္ဗေသု သတ္တေသု" ဟု ဒုက္ခိတ သုခိတ သတ္တဝါအားလုံးကို သိမ်းကျုံးထားရာ၀ယ် သုခိတသတ္တဝါအပေါ်၌ အဘယ်သို့ ကရဏာဖြစ်ပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား–"အတာဏော လောကော– ဤသတ္တလောကသည် အို နာ သေရေး ဒုက္ခသောနှင့် တွေ့ကြုံသောအခါ ကိုးကွယ်ရာမရှိပါတကား"ဟု စဉ်းစားတော်မူလိုက်လျှင် ချမ်းသာအတိ သုခပြည့်နေသော သတ္တဝါများလည်း ကိုးကွယ်ရာမဲ့ပင်ဖြစ်နေ၍ သနားဖွယ်ရာ ဒုက္ခိတချည်းသာ ဖြစ်ရလေသည်၊ ဤနည်းအားဖြင့် သုခိတသတ္တဝါကိုလည်း ဒုက္ခိတ သတ္တဝါအနေအားဖြင့် စဉ်းစားတော်မူကာ မဟာကရဏာ ဖြစ်တော်မူရပေသည်၊ အကျယ်ကို ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိတော် မဟာကရဏာ သမာပတ္တိဉာဏ်အခန်းမှာ ရှုပါ။

မဟာ ဟု ဝိသေသနပြုရပုံ။ ။အာရုံပြုရာ သတ္တဝါတွေ၏ များပြားခြင်းကြောင့် အာရုံ၏ မဟန္တအမည်ကို အာရမဏိက ကရဏာပေါ်၌ တင်စား၍ ကာရဏူပစာရအားဖြင့် ကရဏာကို မဟာ ဟု ဝိသေသနပြုရသည်၊ ထို့ပြင်–သတ္တဝါအများကို အာရုံပြုနိုင်လောက်အောင် ကရဏာတော်ကိုယ် တိုင်က အားစွမ်းသတ္တိကြီးမားသောကြောင့်လည်း မဟာဟု ဝိသေသနပြုနိုင်သည်၊ တန်ခိုးရှိန်စော် အာနုဘော်၏ ကျန်ပြန့်ကြီးမားခြင်းကြောင့်လည်း မဟာ ဟု ဝိသေသနပြုနိုင်သည်။ [မဟာဝိသယတ္တာ မဟာဗလတ္တာ မဟာနုဘာ၀တ္တာစ မဟတိစ သာ ကရဏာစာတိ မဟာကရဏာ၊–မ'ဗုဋီကာ။]

သတ္တေသု။ ။ရူပါဒီသု-ရူပ သဒ္ဒ စသည့်အာရုံ, ကာမဂုဏ်တို့၌၊ သဉ္ဇနီ-ကပ်ငြိတတ် (တပ်မက်တတ်)ကုန်၏၊ ဣတိ သတ္တာ၊ [သန္ဓေတတ်, တပစ္ဆည်း။] ဋီကာ၌ "ရူပါဒီ သု သတ္တာ ဝိသတ္တာတိ သတ္တာ"ဟု ကိတ်ပုဒ်ဖြင့်ပင် သပဒဝိဂ္ဂဟပြုသည်။ သတ္တာ အရ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းအနက်ကို ယူမည်စိုးသောကြောင့် "သတ္တာ ဝိသတ္တာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤဝိဂြိုဟ်အရ ရူပါရုံစသော အာရုံတို့၌ ဆန္ဒရာဂ မကင်းသေးသော ပုထုဇဉ်, သောတာပန်, သကဒါဂါမ်, အနာဂါမ်တို့သာ မုချရ၏၊ ဆန္ဒရာဂကင်းပြီးသော ရဟန္တာတို့ကား အထင်ရှင်အားဖြင့် သတ္တာအမည်ရသည်။ [သတ္တာဟူသော နာမည်က ခန္ဓာအစဉ်ပျော်၌ တက်ရောက်နေခြင်း ထင်ရှားနေခြင်းကို "အထင်ရှင်"ဟု ဆိုသည်။]

ဋီကာ။ ။တဿာ ပန ပညတ္တိယာ-ထို သတ္တ ဟူသော နာမည်ပညတ်၏၊ ခန္ဓသန္တာနေ-ခန္ဓာအစဉ်၌၊ နိရုဇ္ဈဘာဝတော-တက်ရောက်ထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နိစ္စနရာဂါပိ သတ္တာတိ ဝုစ္စတိ၊ အနုဋီကာ၌ "တတ္ထ နိစ္စနရာဂါနံ ဘူတပုဗ္ဗဂတိယာဝါ သတ္တတာ (သတ္တ၏ အဖြစ်, သတ္တဟူသော နာမည်ကို) ဝေဒိတဗ္ဗာ"ဟု ဝါသဒ္ဒါဖြင့် မူလဋီကာနည်းမှ တစ်နည်း ဖွင့်သေး၏၊ ပုထုဇဉ်, သောတာပန်, သကဒါဂါမ်, အနာဂါမ် ဘဝတုန်းက တပ်မက်တတ်သောကြောင့် ရခဲ့သော သတ္တာအမည်သည် ရဟန္တာဖြစ်သော်လည်း မပျက်တော့ဘဲ အတွင် ရှင်ဘူတပုဗ္ဗဂတိက နည်းအားဖြင့် ရမြဲ ရနေသည်ဟု ဆိုလိုသတတ်။

[ဆောင်] သကတ္တကြောင့်, ရသော ပညတ်, သကတ်ပျောက်လျက်, မည်မပျက်, သက်သက် အတွင်ရှင်ဟူတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ရူပါဒီသု သတ္တာ ဝိသတ္တာ" ဟူသော ဋီကာပါဠိသည် "ရူပေ ခေါ ရာဂ ၊ပေ၊ ဝေဒနာယ ၊ပေ၊ဝိညာဏေ ယော ဆန္ဒော ယော ရာဂေါ ၊ပေ၊ တတြ သတ္တော တတြ ဝိသတ္တော၊ တသ္မာ သတ္တောတိ ဝုစ္စတိ" စသော ခန္ဓဝဂ္ဂရာဇသံယုတ်ကိုမှီသော စကားဖြစ်ဟန်တူ၏၊ ထိုပါဠိကို မှီရိုးမှန်လျှင် ရူပါဒီသုကို "ရူပကွန္ဓာ အစရှိသည်တို့၌"ဟု အနက်ပေးရလိမ့်မည်။

မဟေသိနော။ ။ပါဠိအဘိဓာန်၌ "မဟေသ"သက္ကတအဘိဓာန် "မဟာရိသိ"ဟု ဣကာရန္တ ပုဒ်သည် ဣသိတို့တွင် "အမြတ်ဆုံး ဣသိ" ဟူသော အနက်ကိုဟောဏ်၊ ထို့ကြောင့် မဟေသိကို "မဟာ+ ဣသိ"ဟု ပုဒ်ခွဲ၊ ဣသိ၌ ဣသဓာတ်, ဣပစ္ဆည်း၊ ဣသဓာတ်သည် ဧသဓာတ်ကဲ့သို့ ရှာမှီးခြင်းအနက်ကိုလည်း ဟော၏၊ ဣကို စဝုဒ္ဓိပြု၍ ဧသတိဟု ရုပ်ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်အတွက် "ရှာတော် မူပြီး" ဟူသော အတိတ်အနက်ကိုယူ၍ "မဟန္တေ သီလက္ခန္ဓာဒယော ဧသိ ဂဝေ သီတိ မဟေသိ"ဟု ဋီကာ ဝိဂ္ဂဟပြုသည်၊ ဤဝိဂ္ဂဟ၌ ခန္ဓသဒ္ဒါသည် ဂုဏ (ဂုဏ်ကျေးဇူး)အနက်ကိုဟော၏၊ "သီလက္ခန္ဓော သမာဓိက္ခန္ဓောတိ အာဒိသု ဂုဏတော ခန္ဓော နာမ"-ခန္ဓဝိဘင်းအဋ္ဌကထာ။ [အာဒိဖြင့် ပညာ, ဝိမုတ္တိ, ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနခန္ဓတို့ကိုယူ။]

ဤကာရန္တ။ ။"မိဖုရား"အနက်ကိုဟောသော မဟေသိကား ဤကာရန္တတည်း၊ ထိုပုဒ်၌ "မဟတီ+ဣသော ယသ္သာတိ မဟေသီ"ဟု ပြု၊ ကြီးကျယ်သော အစိုးရခြင်း တင့်တယ်ခြင်းရှိသော မိဖုရား၊ "မဟာဣသ"ကို သန္ဓိစပ်၍ "မဟေသ"ဖြစ်ပြီးမှ ဣတို့ ဧတဂ(ဤ)ပစ္ဆည်းသက်၊ "မြတ်သောဘုရား" စသော ဣသိကို ဟောရာ၌လည်း "မဟေသီ"ဟု ဤကာရန္တ လည်းရှိသေး၏-ဟု ကြံကြ၏၊ ထိုဆရာတို့ကား သဲကိန်းစာတ်၌ "ခိပ္ပံ ပဿ မဟေသိနံ"ဟု "ဒဏ္ဍိနံ"ကဲ့သို့

ဒုတိယန္တ "မဟေသိနံ"ကို သာဓကပြုကြသည်၊ သို့သော် "သာရမတိ"ဟု ဤကာရန္တသည် "အသာရေ သာရမတိနော"ဟု စမ္ပဟဒ္ဒ "ဒဏ္ဍိနော"ကဲ့သို့တွေ့ရ၏၊ ထိုသို့တွေ့ရာ၌ ကတရဿာဟူသော အလိုက်ကိုကြည့်၍ "ယောနံ နော" ဟူသော ဝိနာမိကာရ ယောဇနာဖြင့် စီရင်သကဲ့သို့, "မဟေသိနံ"၌လည်း ကတရဿာကိုဖြုတ်၍ "နံ ဗျတော" ဟူသော ဒ္ဒိဝစကရဏယောဇနာဖြင့် "မဟေသိ"ဟူသော ဤကာရန္တနောင် အဲကို နံပြုနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ဤကာရန္တ ဝါဒကို ပါဠိ သဏ္ဌာနအဘိဓာန်၌ မရှိသောကြောင့် ဆရာတို့ မနှစ်သက်ကြ။

ပညာ။ ။မဟာကရုဏာ သမာပတ်နှင့်ယှဉ်သော ဉာဏ်ကို ကရုဏာသဒ္ဒါဖြင့် ယူအပ်ပြီးဖြစ်သော ကြောင့် (ပါရိသေသနည်း, ဂေါစလိဒ္ဓနည်း, ပုညဉာဏသမ္ပယုတ္တနည်းအားဖြင့်) ထိုဉာဏ်မှ ကြွင်းသော ဉာဏ်ဟူသမျှကိုသာ ယူပါ၊ ထိုဉာဏ်တို့ကား-

၁။ "အတီတံသေ ဗုဒ္ဓသေ ဘဂဝတော အပ္ပဋိဟတံ ဉာဏံ" စသည်ဖြင့် လာသော ကာလ ၃-ပါး၌ရှိသော တရားစုကို အပိတ်အပင် အဆီးအတားမရှိ သိတော်မူသော အတီတံသဉာဏ်၊ [ဤဉာဏ်ကို ခန္ဓဝိဘင်းအနုဋီကာ၌ သမ္ဘည္ဘုတဉာဏ်ဟု ဆိုထားသည်။]

၂။ "ဣဒံ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ၊ ဇာတိပိ ဒုက္ခာ" စသည်ဖြင့် လာသော သစ္စာ ၄-ပါးကို သိတော်မူသော သစ္စဉာဏ်။

၃။ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါစသော ၄-ပါးသော ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်။

၄။ ဣန္ဒြိယ ပရောပရိယတ္တိဉာဏ်, အာသယာနုသယဉာဏ်, ယမကပါဋိဟာရိယဉာဏ်, သမ္ဘည္ဘုတ ဉာဏ်, အနာဝရဏဉာဏ်, ဤငါးပါးသည် ဘုရားရှင်၌သာ ဖြစ်သောကြောင့် အသာဓာရณ ဉာဏ်မည်၏၊ [ကရုဏာ အရှင့် ပါဝင်ပြီးဖြစ်သော မဟာကရုဏာ သမာပတ္တိဉာဏ်ကို ထည့်လျှင် အသာဓာရณဉာဏ် ၆-ပါး ဖြစ်၏။]

၅။ စတုဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်, ၆-ဒသဗလဉာဏ်, ၇-ဆ အဘိညာဉာဏ်, ၈-စတု စတ္တာလီသဉာဏ ဝတ္ထု, သတ္တသတ္တတိဉာဏဝတ္ထု, စသည်တို့တည်း၊ ထိုဉာဏ်များ၏ ဖြစ်ပုံနှင့် မဟာကရုဏာ သမာပတ္တိဉာဏ်၏ဖြစ်ပုံကို ပဋိသမ္ဘိဒါစဉ် ပါဠိတော် ဉာဏကထာ၌ ရှုပါ။

ဥေယျ ဓမ္မေသု။ ။"ဉာတမ္ဘာ-သိသင့်သိထိုက်ကုန်၏၊ ဤတိဥေယျာ" သိသင့်သိထိုက်သော တရားဟူသမျှကို "ဥေယျ"ဟုခေါ်၏၊ ထိုဥေယျတို့သည် သတ္တ, ဓံ, အတ္တ, ပုဂ္ဂလ မဟုတ်ကြ၊ မိမိဆိုင်ရာ သဘောကိုဆောင်သော "ဓမ္မ"တို့သာဟု သိစေလိုရှိ "ဓမ္မာ"ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ ဥေယျာစ+တေ+ဓမ္မာစာတိ ဥေယျဓမ္မာ၊ ထိုဥေယျဓမ်တို့ကား-ပြခဲ့သော ဉာဏ်တို့၏အာရုံဖြစ်သော အတိတ်တရားအစု စသည်,သစ္စ ၄-ပါးစသည်, အတ္တ, ဓမ္မ, နိဗ္ဗာန် စသည်တည်း၊ ထိုအားလုံးကို ချုံးလိုက်လျှင် ၅-ပါးသာရသောကြောင့် "ဥေယျဓမ် ၅-ပါး"ဟုဆိုကြသည်။ [ထိုငါးပါးကို အများပြောရိုး အတိုင်း ရတနာ၃ဂုဏ်ရည် သမ္ဘာသမ္ဘဒ္ဓဂုဏ်တော်၌ပြထားပြီ။]

သဗ္ဗေသု။ ။သဗ္ဗသဒ္ဒါသည် အလုံးစုံ, အားလုံးစုံ, အားလုံးအကုန်, ခပ်သိမ်း (ဘာမျှမကျန်အောင် ခပ်၍သိမ်းယူ)ဟူသော အနက်ကိုဟောအ၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "သဗ္ဗေသူတိ

အနဝေသသပရိယာဒါနံ- အကြွင်းမရှိအောင် သိမ်းကျုံး၍ယူကြောင်း သဒ္ဒါ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤသဒ္ဒေသုကို သတ္တေသုဒ္ဓလည်း လိုက်စေ။

သမ္ဘ ၂-မျိုး။ ။"သဗ္ဗေ ဘာယန္တိ မစ္စုနော-သတ္တဝါအားလုံးတို့သည် သေခြင်းမှကြောက်ကြကုန်၏"ဟူရာ၌ ကြောက်ခြင်းသဘောသည် ဒေါသတည်း။ ထိုကြောင့် ဒေါသကင်းပြီးသော အနာဂါမ်ရဟန္တာတို့ မကြောက်ကြသဖြင့် သဗ္ဗေအရုတွင် အနာဂါမ် ရဟန္တာများ မပါဝင်ကြ၊ အာဇာနည် ဆင် မြင်း လူတို့လည်း သေခြင်းမှ မကြောက်ကြ-ဟုဆို၏၊ ထိုသဗ္ဗကို "သာဝဇ္ဇ-အကြွင်းရှိသော အနက်ဟောသဗ္ဗ"ဟုလည်းကောင်း "သဗ္ဗေ သခ်ါရာ အနိစ္စာ" စသည်၌ကား သခ်ါရ အားလုံးပင် အနိစ္စချည်းဖြစ်သောကြောင့် အနဝေသ (အကြွင်းမရှိသော အနက်ဟော) သဗ္ဗဟု လည်းကောင်း ခွဲကြသည်၊ ဤသဗ္ဗေသုဒ္ဓ သဗ္ဗသည် "အနဝေသ အနက်ဟော သဗ္ဗတည်း"ဟု သိစေလို၍ "အနဝေသသပရိယာဒါနံ"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။

ယထာရုစိ။ ။ယာယာ+ရုစိ ယထာရုစိ ("ယေ ယေ ဝုဟာ ယထာဝုမ်"ကဲ့သို့)ယထာ သဒ္ဒါ ဝိစ္ဆာအနက်ကို ဟောသောကြောင့် ဝိစ္ဆတ္ထအဗျယီဘောတည်း၊ ရုစိသဒ္ဒါသည် ဤနေရာ၌ "တင့်တယ်ခြင်း အနက်, အရောင်အနက်တို့ကို မဟော၊ အလိုဆန္ဒကို ဟော၏"ဟု သိစေလို၍ ဋီကာ၌ "ရုစိဝိသ ဣစ္ဆာ၊ ကတ္တုကာမတာ သာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "ယာယာ ပဝတ္တာ တပ္ပဘေဒါ"ကား ယထာ၏ ဝိစ္ဆာ အနက်ကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ သိလိုသော ဆန္ဒက များသလောက် လိုက်၍သိသော များသော ပညာကို "ယထာရုစိ ပဝတ္တိတ္ထ"ဟုဆိုသည်၊ [ယခု ဋီကာစာအုပ်များ၌ အခြား ၂-နည်းကိုလည်း တွေ့ရသေး၏၊ ထိုနည်းများကို ဋီကာနိဿယ၏ အဓိပ္ပာယ်၌ စိဝစ်ထားသည်။]

ရှေးနိဿယ။ ။"ပဝတ္တမာနာစ ရုစိဝသေန ဧကသ္မိ' အနေကေသု"ဟူသော ဋီကာစကားနှင့် "ပုရိမဂါထာယ ပန သဗ္ဗေသု ကရဏာ ယထာရုစိ ပဝတ္တိတ္ထာတိ သပ္ပဒေသသတ္တာဝိသယာ နိပ္ပဒေသသတ္တာဝိသယာစ သဗ္ဗာ ဝုတ္တာ"ဟူသော နောက်စကားကိုထောက်၍ "သဗ္ဗေသု-အကြွင်းရှိသော သတ္တဝါ, အကြွင်းမရှိသော သတ္တဝါတို့၌"ဟု ပေးလေသည်၊ ထို ဋီကာ၏ အလိုကား မဟာကရုဏာ တော်သည် သတ္တဝါတစ်ယောက်ကို အာရုံပြုတော်မူလိုလျှင် ပြုနိုင်, သတ္တဝါအများကို အာရုံပြုတော် မူလိုလျှင်လည်း ပြုနိုင်သည်ကို "ယထာရုစိ"အရ ဖွင့်ပြခြင်းသာဖြစ်၏၊ ထိုအတိုင်း အနက်ပေးစေလိုရင်း မဟုတ်ပါ။

ပဝတ္တိတ္ထ။ ။ဋီကာ၌ "ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ"ဟုဖွင့်၏။ ပပုဗ္ဗ ဝတုဓာတ်, အဓ္ဓတနီ အာ-ဝိဘာတ်ကို တ္ထ ပြုထားသည်၊ "ပဝတ္တိတော စ ပန ဘဂဝတာ ဓမ္မစက္ကေ"စသည်၌ အဖန်ဖန်ဖြစ်ခြင်း, လည်ခြင်းအနက်ကို ဟောရကား ဤနေရာ၌ ထိုအနက်ကို ယူမည်စိုး၍ "ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ"ဟု ဖွင့်ခြင်းဖြစ်သည်၊ မဝဋ္ဋကာ၌ကား "ပဝတ္ထနံနာမ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌိတိ ဝသေန ဒုဝိဓံ၊ တေသု ဥပ္ပတ္တိ ဒသေတုံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထာတိ ဝုတ္တံ"ဟုဆို၏၊ ကျမ်းဆရာ၏အာဘော်ကျမည် မထင်၊ "စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇံ ဟောတိ"ဟူသော ပါဠိ၌ ခဏတ္တယသို့ရောက် ခြင်းကို "ဥပ္ပဇ္ဇ" ဟု ဤအဋ္ဌကထာ ဖွင့်လိမ့်မည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇနှင့် ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထလည်း သဘောတူပင်။

ဒယာယ တာယ၊ပေးသမ္ဘဝတ္ထယိ။ ။ဤဆိုအပ်ပြီးသော ပထမဂါထာဖြင့် ဘုရားဂုဏ်တော် အားလုံးကို သိမ်းကျုံးနိုင်သော ကရုဏာ ပညာတော်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကို အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်

(ယော. သမ္ဘုဒ္ဓေါ–အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည်၊) သတ္တေသု–သတ္တဝါတို့၌၊ တာယ ဒယာယ–ပညာ၏ ဥပမာနဖြစ်သော ထိုမဟာကရုဏာတော်သည်၊ သမုဿာဟိတ မာနသော–ကောင်းစွာအားထုတ်စေအပ်သော စိတ်ရှိတော်မူသည်၊ ဝါ–ကောင်းစွာ တိုက်တွန်း အပ်သော စိတ်ရှိတော်မူသည်၊ (ဟုတ္တာ–၍လည်းကောင်း၊) (တစ်နည်း) တာယ ဒယာယ–သည်၊ သတ္တေသု–သတ္တဝါတို့၌၊ ဝါ–သတ္တဝါတို့ကြောင့်၊ သမုဿာဟိတမာန သော–သည်၊ ဝါ–သည်၊ (ဟုတ္တာ–၍လည်းကောင်း၊) ပါဋိဟီရာဝသာနမှီ–တန်ခိုးပြာဋิဟာကို ပြုတော်မူခြင်း၏ အဆုံး၌၊ တိဒသာလယေ–တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌၊ ဝသန္တော–နေတော်မူစဉ်။

ချီးမွမ်းတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသာဝကတို့နှင့် ဆက်ဆံခြင်းမရှိသော အဘိဓမ္မာဒေသနာတော်ဖြင့် ချီးမွမ်းခြင်းငှာ ဒယာယ တာယ အစရှိသော ဂါထာစကားရပ်ကို မိန့်ဆိုအပ်သတည်း။ထိုဂါထာ၏ ဆိုလိုရင်းကား–"ပညာ၏ ဥပမာနအဖြစ်ဖြင့် ပြအပ်ခဲ့သော ထိုမဟာကရုဏာတော်သည် နှီးဆော် တိုက်တွန်းအပ်သည်ဖြစ်၍ အဘိဓမ္မာကထာအစဉ်ကို ဟောတော်မူသည်"ဟူလို၊ [သမုဿာဟိတော ဟုတ္တာကို အဘိဓမ္မာကထာမရှိ သမ္ဘဝတ္တယိ၌ လှမ်းစပ်ပါ။]

ဒယာယ တာယ။ ။တာယ၌ တ သဒ္ဒါသည် ဝုတ္တာပေက္ခ (ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးအနက်ကို ငဲ့သော)တ သဒ္ဒါ, ဝုစ္စမာနာပေက္ခ(အိုအပ်လတ္တံ့အနက်ကိုငဲ့သော) တသဒ္ဒါဟု ၂–မျိုးရှိ၏၊ ဤနေရာ၌ကား ဝုတ္တာပေက္ခတည်း။ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "တာယာတိ အယं တသဒ္ဒေါ ဝုတ္တာသ ပဋိနိဒ္ဒေသော ဟောတိ"ဟု ဖွင့်သည်။

အပဓာနကို ပြန်ညွှန်းနိုင်ပုံ။ ။တ သဒ္ဒါဖြင့် ပြန်၍ညွှန်းပြရာ၌ ရှေ့ဝါကျက ပဓာနကို ပြန်၍ညွှန်းပြရိုးဖြစ်၏၊ ရှေ့ဝါကျ၌လည်း "မဟာကရုဏာနှင့် တူသော ပညာ"ဟု ဆိုလိုရင်းဖြစ်သော ကြောင့်ကရုဏာသည် ပညာ၏ဝိသေသန ဥပမာနမျှဖြစ်ရကား အပဓာနတည်း၊ ပညာသည်သာ ဥပမေယျဝိသေသျ ဖြစ်သောကြောင့် ပဓာနတည်း၊ ထို့ကြောင့် "တသဒ္ဒါဖြင့် ရှေ့ဝါကျက ပဓာနဖြစ်သော ပညာကို ပြန်၍ညွှန်းထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော"ဟု စောဒနာဖွယ်ရှိ၏။

အဖြေကား–ပညာသည် ရှေ့ဝါကျ၌ ပဓာန်ဖြစ်သည်ကား မှန်ပါပေ၏၊ သို့သော် ထိုပညာသည် သမုဿာဟိတမာနသောအရ တိုက်တွန်းတတ်သော ကတ္တားမဟုတ်, ကရုဏာသည်သာ တိုက်တွန်းတတ် သော ကတ္တားဖြစ်၏၊ ထိုသို့ ကရုဏာက "သမုဿာဟိတော"အရ တိုက်တွန်းတတ်သော ကတ္တား ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း, "တာယ ဒယာယ"ဟု ကရုဏာအနက်ဟော ဒယာသဒ္ဒါကို တိုက်ရိုက်ပြထားသောကြောင့်လည်းကောင်း, ထိုဒယာနှင့် တာယ၏အရတူ သမာနာဓိကရဏ ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း "သုတာဒုမိတေသု သုတမေဝ ဝလဝ=တိုက်ရိုက်ကြားသိအပ်သောအရာ, မှန်းဆအပ်သောအရာတို့တွင် တိုက်ရိုက်ကြားသိအပ်သော အရာသည်သာ အားရှိ၏"ဟု ပရိဘာသာ ရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း, တာယ၌ တသဒ္ဒါဖြင့် ရှေ့ဝါကျက ကရုဏာကိုသာ ပြန်၍ညွှန်းပြရပါသည်။

ဒယာယလည်း ပဋိနိဒ္ဒေသ။ ။"တာယသဒ္ဒါက ရှေ့ဂါထာ၌လာသော ကရဏာကို ပြန်၍ညွှန်း သော ပဋိနိဒ္ဒေသသဒ္ဒါဖြစ်လျှင် ဒယာယသဒ္ဒါသည် အဝိုဖြစ်နေသည် မဟုတ်ပါလော"ဟု စောဒနာဖွယ် ရှိ၏၊ အဖြေကား–ဒယာယသည် တာယနှင့် တုလျှာဓိကရဏ ဖြစ်သော ကြောင့် တာယသဒ္ဒါ၏ ပဋိနိဒ္ဒေသသဒ္ဒါအဖြစ်ဖြင့် သုံးစွဲရသောသဒ္ဒါဖြစ်သည်။။ {တသ စ ယထာ ဝိသေသနံ ဟောတိ တာယာတိ ဣဒံ ဝစနံ၊ တထာ တသ ပဋိနိဒ္ဒေသဘာဝေါ ယောဇေတဗ္ဗော၊– ဋီကာ။}

ဒယာ၏ အနက် ၂–မျိုး။ ။"ဒယခတ်သည် ဒါနအနက်, ဂတိအနက်, ရက္ခဏအနက်ကိုဟော၏" ဟု ဓာတ်ကျမ်းတို့၌ဆို၏၊ ထိုတွင် ရက္ခဏအနက်ကိုယူ၍ "ဒယတိ– သတ္တဝါတို့ကို စောင့်ရှောက်တတ်၏၊ ဣတိ ဒယာ"ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဒယာ သဒ္ဒါသည် သတ္တဝါတို့ကို စောင့်ရှောက်တတ်သော မေတ္တာကို လည်းကောင်း, ကရုဏာကိုလည်းကောင်း ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာတို့၌ "ဒယာပနော တိ–မေတ္တာစိတ္တတံ အာပနော"ဟု လည်းကောင်း,"အဒယာပနော တိ–နိက္ကရုဏတံ အာပနော"ဟုလည်းကောင်း အရာဌာနကိုလိုက်၍ ရသင့်ရာအနက်ကို ဖွင့်ကြသည်၊ ဤ၌လည်း တိုက်တွန်းတတ်သော တရားမှာ ကရုဏာ သာဖြစ်သောကြောင့် "ဒယာယ"အရ ကရုဏာကိုသာ ယူရပေသည်၊ ထို့ကြောင့် "ဧကံ သမယံ, တေန သမယေန"ပုဒ်တို့ကိုဖွင့်ပြရာ သီလက္ခန်ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာတို့၌ "အစ္ဆဏ္ဍမေဝ ဟိ တံ သမယံ (ထိုတရားဟောတော်မူရာအခါ၌) ဘဂဝါ ကရုဏာဝိဟာရေန ဝိဟာသိ" ဟု မိန့်ကြသည်။

သဏ္ဌေသု။ ။ဤပုဒ်ကို တာယ ဒယာယ၌ ၊စပ်ရသောနည်း, သမုဿာဟိတ၌ စပ်ရသောနည်းဟု ဋီကာ၌ ၂–နည်းဖွင့်၏၊ ဒယာယ၌စပ်လျှင် "ဒယာ၏အာရုံဖြစ်သော သတ္တဝါများ"ဟု မှတ်ပါ၊ သမုဿာဟိတ၌ စပ်လျှင်ကား"သမုဿာဟနကြိယာ၏ ဝိသယာဝရ, တစ်နည်း–သမုဿာဟန ကြိယာ၏ အကြောင်းနိမိတ်"ဟု မှတ်ပါ၊ ထိုတွင် ဒယာယ၌စပ်သောအခါ "သဏ္ဌေသု–အကြွင်းမရှိ သော သတ္တဝါတို့၌၊ တာယ ဒယာယ–သည်"ဟု သဏ္ဌေသုကို တာယ ဒယာယ၏အလျှင်ပေးရသည်၊ သမုဿာဟိတဝယ် စပ်ရာ၌ကား "တာယ ဒယာယ" နောက်မှပေးရသည်၊ နိဿဋ္ဌ ဤအတိုင်းပင် ၂–နည်းပေးထားသည်။

သဏ္ဌေသုအတွက် မေးဖွယ်။ ။ပထမနည်းအရ သဏ္ဌေသုသည် ကရုဏာ၏ အာရုံဖြစ်လျှင် ရှေ့ဂါထာ၌လည်း "ကရုဏာပီယ သဏ္ဌေသု"ဟု အာရုံကိုပြသော သဏ္ဌေသုသဒ္ဒါရှိပြီးဖြစ်သော ကြောင့် ဤဂါထာ၌ "သဏ္ဌေသု"ဟု ထပ်၍ဆိုခြင်းသည် ပုနရတ္ထိဒေါသ ရောက်စရာ မရှိပါလော– ဟု စောဒနာဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား–ရှေ့ဂါထာ၌ "သဏ္ဌေသု ကရုဏာယထာရုစိ ပဝတ္တိတ္ထ"ဟု ယထာရုစိသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုခဲ့၏၊ ထိုယထာရုစိ၏ အဓိပ္ပာယ်ကား သတ္တဝါတစ်ယောက်အပေါ်၌ ဖြစ်စေလိုလျှင် ကရုဏာသည် တစ်ယောက်အပေါ်၌ဖြစ်နိုင်၏၊ ထိုကရုဏာကို သပ္ပဒေသ သတ္တဝိသယကရုဏာဟု ခေါ်၏၊ အများအပေါ်၌ဖြစ်စေလိုလျှင်လည်း ထိုကရုဏာသည် အားလုံးအပေါ်၌ ဖြစ်နိုင်၏၊ ထိုကရုဏာကို နိပ္ပဒေသသတ္တဝိသယ ကရုဏာဟုခေါ်သည်၊ ဤဂါထာ၌လာသော ကရုဏာကား နိပ္ပဒေသသတ္တ(သတ္တဝါအားလုံးကို) အာရုံပြု၏၊ ဤသို့ ရှေ့ဂါထာလာ သဏ္ဌေသုအရ၌ သပ္ပဒေသသတ္တ, နိပ္ပဒေသသတ္တဟု အဓိပ္ပာယ် ၂–မျိုးရခြင်း, ဤဂါထာလာ သဏ္ဌေသုအရ၌ နိပ္ပဒေသသတ္တ တစ်မျိုးကိုသာ ရခြင်းကြောင့် နောက် သဏ္ဌေသုကို ဆိုသည့်အတွက် ပုနရတ္ထိဒေါသ မရောက်ပါ–ဟူလို။

သပ္ပဒေသ။ ။ပဒိသတေတိ ပဒေသော (မည်သည့်သတ္တဝါမျိုး ကျန်သေးဏိ ဟု ညွှန်ပြအပ်သော အစိတ်အပိုင်း) သဟ+ပဒေသေန ယေ ဝတ္တန္တိ သပ္ပဒေသာ-ညွှန်ပြအပ်သောအစိတ်အပိုင်းနှင့်တကွ ဖြစ်ကြသော သတ္တဝါတို့၊ ဤသို့ သဒ္ဒါနက်သာဖြစ်သင့်၏၊ "သပ္ပဒေသ-အကြွင်းရှိသောသတ္တဝါ"ဟု ပေးအပ်သောအနက်မှာ အဓိပ္ပာယ်နက်သာ၊ "နိပ္ပဒေသာ-ညွှန်ပြအပ်သောအစိတ်အပိုင်းမရှိကြသော သတ္တဝါတို့၊ ဝါ-အကြွင်းမရှိသော သတ္တဝါတို့"ဟု အနက်ပေးရာ၌လည်း နည်းတူ။

သတ္တေသုဏ် နောက်နည်း။ ။သတ္တေသုကို သမုဿာဟိတဝယ် စပ်ရသော နောက်နည်း၌ကား "မြတ်စွာဘုရား၏ကရုဏာတော်သည် ဒေဝတို့အပေါ်၌သာမက, သတ္တဝါအားလုံးအပေါ်၌ တိုက်တွန်းအပ်သည်ဖြစ်၍ အဘိမမ္မကထာအစဉ်ကို ဟောတော်မူသည်"ဟု သတ္တေသုကို သမုဿာဟန ကြိယာ၏ ဝိသယာဓာရအဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း, "ထိုသတ္တဝါအားလုံးကြောင့် (သတ္တဝါအာလုံး၏ စီးပွားအလို့ငှာ) အဘိဓမ္မကထာစဉ်ကိုဟောတော်မူသည်"ဟု သတ္တေသုကို နိမိတ်အနက်အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း, ဋီကာဖွင့်သည်၊ [နိမိတ်အနက်ပေးရာ၌ "စမ္မနိ ဒီပိနံ ဟန္တိ+သစ်ကို အရေကြောင့် သတ်၏" ဟုဆိုလျှင် အရေသည် သတ်ခြင်းကြောင့် ရအပ်သောအကျိုးလည်း ဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့, သတ္တေသုဌ်လည်း "သတ္တဝါတို့ကြောင့်"ဟု နိမိတ်အနက်ဆိုလျှင် "သတ္တဝါတို့အကျိုးငှာ" ဟူသော အဓိပ္ပာယ်လည်း ဖြစ်နိုင်၏၊ ထိုကြောင့် ဋီကာ၌ "သတ္တေသံ အတ္ထာယ"ဟု တဒတ္ထသမ္ဗန္ဓနှင့်ဖြင့် စကားသုံးသည်။]

သမုဿာဟိတမာနသော။ ။[သံ+ဥ+သာဟိတ၊]သာဟိတ၌ သဟဓာတ်, ကာရိတ်ကောပစ္စည်းကြေ, တပစ္စည်း၊ "ဥဿာဟ-အားထုတ်ခြင်း၊ ဥဿာဟိတ-အားထုတ်စေအပ်"ဤသို့ သဒ္ဒတ္ထမှတ်ပါ၊ "အားထုတ်စေ"ဟူသည်လည်း အဘိဓမ္မာတရားတော်ကို ဟောပြစ်အောင် တိုက်တွန်းခြင်းတည်း၊ ထိုကြောင့် "ဥယျောဇိတ"ဟု ဋီကာ၌ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။ [ဥဿာဟိယဲတေတိ ဥဿာဟိတံ၊ မနောဓေ+မာနသံ၊ သွတ္ထိ၌ ဏပစ္စည်းသက်, သ-လာ၊ သမ္မာ+ဥဿာဟိတံ သမုဿာဟိတံ၊ သမုဿာဟိတံ+မာနသံ ယဿာတိ သမုဿာဟိတမာနသော။]

ပါဋိဟီရာ၊ပေ၊ဝသန္တော။ ။"ဒယာယ၊ပေ၊မုဏသော"တိုင်အောင်သာ စကားဖြင့် အဗ္ဘန္တရနိဒါန်းကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ ဗာဟိရနိဒါန်းကိုပြလိုသောကြောင့် "ပါဋိဟီရာဝသာနမိ" စသော စကားရပ်ကို မိန့်တော်မူသည်၊ ကရုဏာကို ဒေသကပုဂ္ဂိုလ်၏ အတွင်း၌ဖြစ်သောကြောင့် "အဗ္ဘန္တရနိဒါန်း"ဟုခေါ်၏၊ အဗ္ဘန္တရ-ခန္ဓာကိုယ်၏ အတွင်းဖြစ်သော+နိဒါန-အဘိဓမ္မာဒေသနာ ၏ အကြောင်း၊ ထိုအဗ္ဘန္တရနိဒါန်း ကို "ဒယာယ၊ပေ၊ သမုဿာဟိတမာနသော" ပါ၌ဖြင့်ပြခဲ့၏၊ ကာလ, ဒေသ, ပရိသတ်ကို "ဗာဟိရနိဒါန်း" ဟုခေါ်၏၊ [ဗာဟိရ-ခန္ဓာကိုယ်၏ ပြင်ပဖြစ် သော+နိဒါန၊]ဟောရာကာလ, ဟောရာအရပ်, တရားနာမည် ပရိသတ်မရှိလျှင် ထိုဒေသနာမဖြစ်နိုင်၊ ထိုကာလစသည်တို့ရှိမှသာ ထိုဒေသနာဖြစ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ကာလစသည်ကို "ဗာဟိရနိဒါန်း"ဟု ခေါ်သည်။

ကာလနိဒါန်း။ ။ထို ဗာဟိရနိဒါန်းတို့တွင် "ဟောရာကာလ" ဟူသော ကာလနိဒါန်းကို ပြလိုသောကြောင့် "ပါဋိဟီရာဝသာနမိ ဝသန္တော"ကို မိန့်သည်၊ မှန်၏၊-"တန်ခိုးပြာဋิဟာကို ပြခြင်း ကိစ္စ၏အဆုံး၌ တာဝတိံသာဝယ်နေတော်မူစဉ် အဘိဓမ္မကထာအစဉ်ကို ဟောတော်မူပြီ"ဟု

ဆိုသဖြင့် တန်ခိုးပြုပြီးအဆုံးဌ် နေတော်မူခြင်းဖြင့် အဘိဓမ္မာတရားတော်၏ ဟောရာကာလကို (အခြားကာလတို့နှင့် မရောအောင်)ပိုင်းခြားထား၏၊ ထိုသို့ပိုင်းခြားသောကြောင့် "တန်ခိုးပြုပြီး၏အဆုံး တာဝတိံသာဌ် နေတော်မူစဉ်" ဟူသော စကားဖြင့် ဟောရာကာလကိုပြု၍ဟုဆိုရသည်၊ ဥပမာ– "အဏ္ဏောစ္ဆိမန္ဓိဏ္ဍမ် ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဒေဝဝနေ ဝိဟာရဏ္ဍော ၊ပေ၊ ကထေသိ" ဟူရာဌ် ဝိဟာရဏ္ဍောဖြင့် "နေတော်မူစဉ်, နေတော်မူတုန်း, နေတော်မူရာအခါ"ဟူသော ကာလကို ပြသကဲ့သို့တည်း၊ ထို့ကြောင့်ပင် "ဝသဏ္ဍော– နေတော်မူပြီးထသော"ဟု ရှေးနိသယပေးသလို မပေးဘဲ "နေတော်မူစဉ်"ဟု ပေးသည်၊ [ယသ္မိံကာလေဘဂဝတာ အဘိဓမ္မကထာမဂ္ဂေါ ပဝတ္တိတော၊ တံ–ထိုကာလကို၊ ဒဿေတုံ ပါဋိဟိရော်ဝသာနမှိ ဝသဏ္ဍောတိ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာ။]

ပါဋိဟိရော်ဝသာနမှိ။ ။ပတိပုဗ္ဗ, ဟိ(ဂတိမှိ)ဓောတ်ကို ဟိရဏ်ပြု, ပ၏ အကိုဝုဒ္ဓိပြု၍ "ပါဋိဟိရံ"ဟု ကစ္စည်းရှိ၏၊ ပတိပဂ္ဂေ–ဆန့်ကျင်ဘက်ကိလေသာ ဆန့်ကျင်ဘက် တိတ္ထိတို့ကို၊ မဒ္ဒိတ္တာ–နှိမ်နင်း၍၊ ဟိဿောတိ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတိ–ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိပါဋိဟိရံ၊ ဤ "ပါဋိဟိရံ"ပုဒ်နှင့် ပါဋိဟာရိယံပုဒ်သည် အနုက်အရတူ၏၊ ထို့ကြောင့် ပါဋိဟာရိယံပုဒ်ကို ရှေးဦးစွာဖွင့်ပြီးမှ "ပါဋိဟာရိယမေဝ ဣဒေ ပါဋိဟိရန္တိ ဝုတ္တံ"ဟု ဋီကာမိန့်သည်။ [ထို ပါဋိဟာရိယပုဒ်၏ ဝစနတ္ထကို ဋီကာနှင့် ဋီကာနိသယဌ်ရှုပါ။]

ပါဋိဟာရိယ ၃ မျိုး။ ။သီလကွန် ကေဝဋ္ဋသုတ်ဌ် ပါဋိဟာရိယ ၃ မျိုးကို ဟောတော်မူ၏၊ ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယ, အာဒေသနာပါဋိဟာရိယ, အနုသာသနီပါဋိဟာရိယတည်း၊ ထိုတွင် ဣဒ္ဓိဝိဓ အဘိညာဉ်ဌ်လာသော ရေမီးအစုံထွက်အောင် စိတ္တာန်ခြင်း စသော တန်ခိုးအမျိုးမျိုးကို ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယ ဟု ခေါ်၏၊ သူတစ်ပါးစိတ်ကို ပရစိတ္တဝိဇာနန(စေတောပရိယ)အဘိညာဉ်ဖြင့်သိ၍ "သင့်မှာ ယခု မည်သည့်စိတ်ဖြစ်နေ၏"ဟု ညွှန်ပြခြင်းကို အာဒေသနာပါဋိဟာရိယဟု ခေါ်၏၊ "ဤသို့ မကြံနှင့်, ဤသို့ ကြံလော၊ ဤသို့ မပြောနှင့်,ဤသို့ မပြုနှင့်, ဤသို့ပြောလော, ဤသို့ပြုလော" ဟု သွန်သင်ခြင်း (တရားဟောပြော၍ဆုံးမခြင်း)ကို အနုသာသနီပါဋိဟာရိယ ဟု ခေါ်၏။

ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယ ယူ။ ။ထို ၃ မျိုးတွင် ပါဋိဟိရော်ဝသာနမှိဌ် ပါဋိဟိရ အရ ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယကို ယူပါ၊ ထို ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယသည်လည်း ဗောဓိပင်အောက်ဌ် ပြုအပ်သော ယမကပါဋိဟာရိယ, ကပိလဝတ်ပြည်သို့ ပထမအကြိမ် ရောက်တော်မူသောအခါ ဆွေတော်မျိုးတော်အလယ်ဌ် ပြုအပ်သော ယမကပါဋိဟာရိယ, သာဝတ္ထိမြို့–ကဏ္ဍာဥယျာဉ်စောင့် စိုက်အပ်သော သရက်ပင် (ကဏ္ဍာမ္ဗ)အနီးဌ်ပြုအပ် သော ယမကပါဋိဟာရိယ, စသည်ဖြင့် အများအပြားရှိ၏၊ ထိုတွင် "အဝသာနေ ဝသဏ္ဍော တိဒသာလယေ"ကို ထောက်၍ ကဏ္ဍာမ္ဗမူလဌ် ပြုအပ်သော ပါဋိဟာရိယကိုသာ ယူရသည်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း၊ ထိုကဏ္ဍာမ္ဗမူလဌ်ပြုအပ်သော ပါဋိဟာရိယ၏ အဆုံးဝယ် တာဝတိံသာနတ်ပြည်ဌ် သီတင်းသုံးတော်မူသောကြောင့်တည်း။

တိဒသာလယေ။ ။ဤ "တိဒသာလယေပါဌ်ဖြင့် အဘိဓမ္မာတရား ဟောတော်မူရာ ဒေသကိုပြု၏၊ ဆက်ဦးအုံ–နတ်အနက်ဟော ပရိယာယ်ပုဒ်တို့ကိုပြုရာဌ် "တိဒသာတွမရာ ဒေဝေါ"စသည်ဖြင့်ပြု၏၊ ထို့ကြောင့် တိဒသာ သဒ္ဒါသည် (တာဝတိံသာနတ်သာမက) နတ်အားလုံးကို ဟော၏၊ တိအဓိကာစ+ တိအာဝတ္ထာစ+ဒသ ယေသံတိတိဒသာ"ဟု ပြု၊ ယေသံ–အကြင်နတ်တို့၏၊ တိအဓိကာစ– ၃ ယောက်အလွန်ရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တိအာဝတ္ထာစ–၃–ပြန်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ (၃–ခုတို့ဖြင့် မြှောက်အပ်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊) ဒသ–

ပါရိစ္ဆတ္တကမူလမှိ–ပင်လယ်ကသစ်ပင်၏ **အနီးအောက်၌၊ ပဏ္ဏုကမ္ဗလ** နာမကော–ပဏ္ဏုကမ္ဗလာ အမည်ရှိသော၊ သီသာသနေ–ကျောက်နေရာ၌၊ (သမ္ဗဝေ–ဖြစ်သင့်ခြင်းသည်၊ သတိ–ရှိလသော်၊) ယုဂန္ဓရေ–ယုဂန္ဓိရ်တောင်ပေါ်၌၊ အာဒိစ္စော–နေမင်းသည်၊ သောဘေယျ ဣဝ–တင့်တယ်ရာသကဲ့သို့၊ ဧဝံ–ဤအတူ၊ သန္ဓိသိနော–တင့်တယ်စွာ တိုင်နေတော်မူသည်၊ ဟုတ္တာ–ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ (သမ္ဗဝတ္တယိ၌စပ်။)

တစ်ဆယ်တို့သည်၊ သန္ဓီ ဣတိ တိဒသာ၊ ["တိအဓိက တိအာဝတ္ထဒသာ"ဟု ဖြစ်သင့်လျက် တိအဓိက အာဝတ္ထပုဒ်တို့ကိုချေ၊] "၃–ကျိပ် ၃–ယောက်သောနတ်တို့"ဟူလို၊ "၃–ကျိပ် ၃–ယောက်"ကား အဏ္ဍနတ်မျိုး (၁၂)၊ ရဇ္ဇနတ်မျိုး (၁၁)၊ ဝသုနတ်မျိုး (၈)၊ ဝိသ (ဝိသု)နတ်မျိုး(၂)တည်း၊ ဤကား နတ်အားလုံးနှင့်ဆိုင်အောင်ပြသော ထောမနိဓိ ဝိဂ္ဂဟတည်း၊ ဤဝိဂ္ဂဟသည်သာ နတ်အားလုံးကို "တိဒသာ"ဟုပြသော အဘိဓာန်(၁၁)ဂါထာ နှင့် ညီသည်၊ အလ္လိယတိ ဣတ္ထာတိ အာလယော–ဦးကပ်တွယ်တာ တည်နေရာအရပ်၊ တိဒသာနံ–၃–ကျိပ် ၃–ပါး နတ်အမျိုးအစားတို့၏+အာလယော–ဦးကပ်တွယ်တာ တည်နေရာတည်း၊ တိဒသာလယော–ရာ၊ ဤစကားအရ နတ်ပြည် ၆–ထပ်လုံးကို "တိဒသာလယ"ဟု ခေါ်သည်၊ ["ဒေဝလောကော ဒိဝေါ သဂ္ဂေါ, တိဒိဝေါ တိဒသာလယော" (၁၀)အဘိဓာန်၊] သို့သော် မြတ်စွာ ဘုရားတို့၏ အဘိဓမ္မာတရားဟောတော်မူရာ ဒေသသည် တာဝတိံသာနတ်ပြည်သာဖြစ်၍ ဤနေရာ၌ တာဝတိံသာကိုသာ ဧကဒေသုပစာရအားဖြင့် "တိဒသာလယ"ဟု ယူပါ။

မြန်မာသုံး။ ။"တယော+ဒသ တိဒသ (၃ ကျိပ်တို့)၊ တိဟိ+အဓိကာ+တိဒသတိတိဒသ"ဟု ဆိုလိုလျက် တိတစ်လုံးကြေဟု မဓုဋ္ဌကာဖွင့်၏၊ ထို ၃–ကျိပ် ၃–ယောက်တို့ကား "မယလုလင် ဘဝတုန်းက ကောင်းမှုပြုဘက်ဖြစ်ကြသော သိကြားနှင့်နတ်မင်းကြီးများ"ဟု ယူကြသည်၊ ထိုသို့ယူ၍ထိုနတ်တို့၏တည်နေရာဖြစ်သော တာဝတိံသာကိုသာ "တိဒသာလယ"ဟု ဆိုကြ၏၊ ထိုအဆိုသည် ပြခဲ့သော အဘိဓာန်နှင့် မညီ။ [အခြားတစ်နည်းကို ရှုပသိဒ္ဓိတာသာဋီကာ ဗဟုဒ္ဓိဟိသမာသ်၌ ရှုပါ။]

ပါရိစ္ဆတ္တကမူလမှိ။ ။ဤပါဠိ၌ဖြင့် ဒေသဝိသေသကိုပြ၏၊ "သာဝတ္ထိယံ ဇေတဝနေ" ကဲ့သို့ တိဒသာလယေသည် သာမညဒေသ, ပါရိစ္ဆတ္တမူလမှိကား ဝိသေသဒေသတည်း၊ ထောမနိဓိ အဘိဓာန်၌ "ပါရိစ္ဆတ္တက"ဟုမရှိ၊ "ပါရိစာတ (ပါရိစာတက)"ဟုသာရှိ၏၊ ပါရဲ ယသာတိ ပါရိ–ဟိဘက်ကမ်းရှိ သမုဒ္ဒရာ၊ ပါရိမှိ–သမုဒ္ဒရာ၌(ပင်လယ်၌)+စာတော–ဖြစ်သော ကသစ်ပင်တည်း၊ ပါရိစာတော–သမုဒ္ဒရာ ပင်လယ်၌ဖြစ်သော ကသစ်ပင်၊ သွတ္တ၌ ကပစ္စည်းသက်လျှင်၊ "ပါရိစာတကော"ဟုဖြစ်၏၊ ထိုသစ်ပင်နှင့်တူသောကြောင့် တာဝတိံသာ၌ရှိသော သစ်ပင်ကိုလည်း "ပင်လယ်ကသစ်ပင်"ဟုပင် ခေါ်ကြဟန် တူသည်။

ပါရိစ္ဆတ္တကပုဒ်ကိုကား–"ဆတ္တံ ဝိယာတိ ဆတ္တကော၊ ပရိ(သမန္တတော)+ဆတ္တကော+ ပရိစ္ဆတ္တကော=ထက်ဝန်းကျင် ထီးနှင့်တူသောသစ်ပင်၊ ပရိစ္ဆတ္တကောဝ+ပါရိစ္ဆတ္တကော"ဟု သွတ္တတဒ္ဓိတ်ဆင့်၍ ဏပစ္စည်းသက်၊ ပါရိစ္ဆတ္တကဿ+မူလံ ပါရိစ္ဆတ္တကမူလံ၊ "မူလ"သဒ္ဒါသည် သမီပ (သန္တိက) အနက် ဟောတည်း။

ပဏ္ဏာ၊ပေါသနေ။ ။ဤပါဠိဖြင့်လည်း ဒေသဝိသေသကိုပင် ထင်ရှားပြသည်၊ ပင်လယ်ကသစ်ပင်၏ အနီးအောက်ဝယ် ပဏ္ဏာကမ္မလာကျောက်နေရာ(ကျောက်ဖျာ)ပေါ်၌ ထိုင်တော်မူသည်-ဟူလို၊ ပဏ္ဏံ၊စ- ဖျော့တော့ဝင်းဝါသည်လည်းဟုတ်၏၊ သော+ကမ္မလာစ- ကမ္မလာလည်းဟုတ်၏၊ ဤတို ပဏ္ဏာကမ္မလော၊ ပဏ္ဏာကမ္မလသဒ်သာ+သိလာ ပဏ္ဏာကမ္မလသိလာ၊ သာယေဝ+အာသနံ ပဏ္ဏာကမ္မုလသိလာသနံ၊ "သိလာသန-ကျောက်နေရာ"ဆိုသော်လည်း မာကျောသည်မဟုတ်, နူးညံ့ဖျော့ဖျောင်း၏၊ ဖျော့ဖျောင်းပုံကို ဝမ္မပဒ အပ္ပမာဒဝဂ် မယဝတ္ထုအဋ္ဌကထာ၌ရှိပါ၊ ထိုမှ "ဒယသုမနရတ္တ ကမ္မလဝဏ္ဏာ-လယ်ခေါင်ရန်းပွင့် အသွေး နီတွေးသော ကမ္မလာ အဆင်းရှိသော၊ ပဏ္ဏာကမ္မလသိလာ နီဗွတ္တိ"ဟု ရှိ၏။

သန္ဓိသိနော ၊လေ၊ ယုဂန္ဓရေ။ ။သံ+နိသိနော၌ သံကို "သောဘမာနော"ဟုဖွင့်၏၊ တင့်တယ်စွာ နေပုံကို "အာဒိစ္စောဝ ယုဂန္ဓရေ"ဟု ဥပမာပြသည်၊ ဤဥပမာသည် တကယ်ဖြစ်နိုင်သော ဥပမာမဟုတ်, နေမင်းသည် ယုဂန္ဓရိရ်တောင်ပေါ်၌မနေ၊ သို့သော် "တကယ်ဖြစ်နိုင်လျှင် တင့်တယ်စရာရှိသကဲ့သို့"ဟု မဖြစ်နိုင်သောအရာကို ဥပမာပြသော ပရိကပ္ပေါ်ပမာတည်း၊ အလင်္ကာကျမ်း(၁၉၈)ဂါထာကို ကြည့်ပါ၊ ထိုကြောင့် ဦးကာ၌ "သတိ သမ္ဘဝေ(အကယ်၍ဖြစ်နိုင်လျှင်) ယုဂန္ဓရေ သောဘေယျ"ဟု "သတိသမ္ဘဝေ" ပုဒ်ကိုလည်းကောင်း, သောဘေယျဟူသော ပရိကပ္ပကြိယာကိုလည်းကောင်း ထည့်၍ဖွင့်သည်။

အမှာ။ ။မဓုဠိကာ၌ကား-ဤနည်းကို ဒုတိယဖွင့်၍ "သမ္ဘဝေတိ-အဗ္ဘ မဟိကာ ရုမရဇောရာဟူဟိ ဝိဂတဘာဝေ သမ္ဘဝေ"ဟု ပြထမဖွင့်၏၊ "သမ္ဘဝေ-ဆီးနှင်းမြူတိမ်, သူရိန်အစိုး, ညစ်မှိုးငါးအင်, ကင်းစင်ဖျောက်လွင့်, ဖြစ်သင့်သည်ရှိသော်"ဟု အနက်ပေး၊ သို့သော် ထိုနည်းမှာ အာဘော်ကျမည်မထင်၊ ရှေးနိသယလည်း ဤအဖွင့်ကိုယူသည်အပြင် သမ္ဘဝသဒ္ဒါ၏ အကြောင်းဟော ပရိယာယ်တွင် ပါဝင်သောကြောင့် "သမ္ဘဝေ-ဆီးနှင်းမြူတိမ်, သူရိန်မီးခိုး, ညစ်မှိုးငါးဆင့်, လွင့်ဖျောက်ခြင်းဟူသော တင့်တယ်ခြင်း၏အကြောင်းသည်"ဟု ပေးထားလေသည်။

မေးဖွယ်။ ။"အခြားတောင်ပေါ်၌ နေမင်း၏ တင့်တယ်စရာရှိပုံကိုမပြဘဲ အဘယ့်ကြောင့် ယုဂန္ဓိရ်တောင်ပေါ်၌ တင့်တယ်စရာရှိပုံကို ပြသနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား-နေသည် ယုဂန္ဓိရ်တောင်၏ အစောက်နှင့်ညီမျှသော ကောင်းကင်ခရီးဝယ် လှည့်လည်၏၊ ထိုကြောင့် ယုဂန္ဓိရ် တောင်ပေါ်၌ နေ၏ တင့်တယ်စရာရှိပုံကိုသာ ဥပမာပြရသည်။ [ယုဂ်-နေ လ အစုံကို+ဓာရေတိ- ဆောင်ထားသကဲ့သို့ဖြစ်၏၊ ဤတို ယုဂန္ဓရော၊ ယုဂန္ဓရ-စသော တောင်စဉ် ၇-ထပ်၏ အကြားဌ သီဒါသမုဒ္ဒရာ ၇-စင်းရှိ၏၊ သီဒကို စတ္တာတိ သီဒါ-ဥဒေါင်းမြွေးကလေးမျှ ကျလျှင်ပင် နှစ်မြှုပ်ရာဖြစ်သောကြောင့်သီဒါမည်၏၊ သီဒါယ+ဥပလက္ခိတော ပဒ္မတော သီဒါပဒ္မတော၊ ဒကို တပြုချ "သီတပဒ္မတ" ဟုလည်း ရှိသည်။

သဗ္ဗသော–အလုံးစုံသော အရပ်မျက်နှာတို့မှ၊ ဒသဟိ စက္ကဝါဠသဟဿေဟိ–တစ်သောင်းသောစကြဝဠာတို့မှ၊ အာဂမ္မ–လာ၍၊ သန္ဓိသိန္ဓေန–အညီအမျှထိုင်နေသော၊ ဝါ–ကောင်းစွာနေထိုင်သော၊ ဒေဝါနံ–ဥပပတ္တိနတ်, ဗြဟ္မာတို့၏၊ ဂဏေန–အပေါင်းသည်၊ ပရိဝါရိတော–ခြံရံအပ်တော်မူသည်၊ (ဟုတ္တာ–ဖြစ်၍လည်းကောင်း။)

မာတရံ–နတ်မယ်တော်ကို၊ ပမုခံ–အဦးပမာနကို၊ ကတ္တာ–ပြု၍၊ တသ္မာ ပညာယ–မဟာကရုဏာတော်ဖြင့် နှိုင်းယှဉ်အပ်ခဲ့သော ထိုသဗ္ဗညုတညာဏ် ပညာတော်၏၊ တေဇသာ– အစွမ်းသုံးဟော် တန်ခိုးတော်ဖြင့်၊ အဘိဓမ္မကထာ မဂ္ဂ–ခန္ဓာစသောတရားတို့ကို သိခြင်း၏ အကြောင်းရင်းဖြစ်သော အဘိဓမ္မာဒေသနာတော်ကို၊ ဝါ–သစ္စာပဋိဝေဓ၏ အကြောင်းဖြစ်သော အဘိဓမ္မာဒေသနာတော်ကို၊ (တစ်နည်း)အဘိဓမ္မကထာမဂ္ဂ–အဘိဓမ္မာကို ဟောရာဟောကြောင်းဖြစ်သော ဒေသနာအစဉ်ကို၊ ဒေဝါနံ–ဥပပတ္တိ နတ်ဗြဟ္မာတို့ အား၊ သမ္ဗဝတ္တယိ–ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် ဖြစ်တော်မူပြီ၊ ဝါ–ဟောတော်မူပြီ။

သမ္ဗသော။ ။ဤပုဒ်၏ စပ်ပုဒ်ကို ဋီကာ၌ ၃–မျိုးပြထား၏၊ ဤ၌ ပထမတစ်မျိုးကိုသာ အနက်ပေးထားသည်၊ [၃–မျိုးဖွင့်ပုံနှင့် အနက်ပေးပုံကို ဋီကာနိဿယအဓိပ္ပာယ်မှာ ကြည့်ပါ။]

သန္ဓိသိန္ဓေန။ ။သံကို သမံဟုလည်းကောင်း, သမ္မာဟုလည်းကောင်း ဋီကာဖွင့်၏၊ ထိုအဖွင့်၏ အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း ဋီကာအဓိပ္ပာယ်၌ ရှုပါ။

မာတရံပေကတ္တာ။ ။ဤကတ္တာကို သန္ဓိသိန္ဓေန၌ စပ်သောနည်း, အဘိဓမ္မကထာမဂ္ဂ ဒေဝါနံ သမ္ဗဝတ္တယိ၌ စပ်သောနည်းဟု ဋီကာ၌ ၂–နည်းဖွင့်ပြ၏၊ ပထမနည်းအလို "မယ်တော်ကို အမှီး ပြု၍ ထိုင်နေသောနတ်ဗြဟ္မာအပေါင်း"ဟု အဓိပ္ပာယ်မှတ်၍ ကတ္တာ၏ ကတ္တားကိုလည်း "ဒေဝါနံ ဂဏေန"ဟုမှတ်ပါ၊ ဒုတိယနည်းအလို "မယ်တော်ကို ပမာနပြု၍ အဘိဓမ္မဒေသနာကို ဖြစ်စေတော် မူသည်" ဟု အဓိပ္ပာယ်ယူ၍ ကတ္တာ၏ ကတ္တားကို "သမ္ဗုဒ္ဓေါ"ဟု မှတ်ပါ။

မှတ်ချက်။ ။"မာတရံ ပမုခံ ကတ္တာ"ဟု ဆိုသောကြောင့် "မယ်တော် မာယာသည် ဘုရား အလောင်းတော်ကို ဖွားမြင်ပြီးနောက် ၇–ရက်မြောက်သောအခါ စုတေ၍ တုသိတာနတ်ပြည်၌ မိန်းမ အဖြစ်ဖြင့်သာ ဖြစ်၏" ဟု ယူသောဝါဒလည်းရှိ၏၊ "မိန်းမမဟုတ်, သန္ဓေသည်တနတ်သားအဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်၏"ဟု ယူသောဝါဒလည်းရှိ၏၊ ထိုတွင် "ယောကျ်ားအဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်၏"ဟူသော ဝါဒသည် ထေရအဋ္ဌကထာဝါဒတည်း၊ ထိုဝါဒအတိုင်း "မာတရံ"ဟုဆိုသည်မှာ ရှေးလူ,ဘဝက မယ်တော်အဖြစ်ကို ရည်ရွယ်သည်၊ အမှန်ကား နတ်သားအဖြစ်ဖြင့်သာ ဖြစ်ပါသည်–ဟု ဆိုလိုသည်၊ သို့သော် ထိုထေရ အဋ္ဌကထာသည် ရှေးသံဂါယနာတင် အဋ္ဌကထာမဟုတ်၊ အခြားအဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့၌ ထိုစကားမျိုးမရှိ၊ ယောကျ်ားဖြစ်ဖို့ရန် ဆုတောင်းလည်း မလာ၊ ဓမ္မတာဒဝ–တွင် "ဗုဒ္ဓမယ်တော်၏နတ်ပြည်၌ နတ်ယောကျ်ားဖြစ်ခြင်း"ဟူသော ဓမ္မတာမပါ၊ ဤသို့အကြောင်းပြု၍ နောက်ပညာရှိတို့က ထေရအဋ္ဌကထာကို စဉ်းစားထိုက်၏–ဟု ဆိုကြသတတ်။

[ထေရဋ္ဌကထာ ပန နံ သင်္ဂီဟာရဋ္ဌာ၊ပေ၊တသ္မာ ဝိမံသိတမ္ပိ ဝိဒူ ဝဒန္တီ၊–မဇ္ဈိကာ။] ဤဋီကာစကားကိုလည်း ဂဏ္ဌိဒ္ဓ ပယ်ထား၏။»

တဿာ ပညာယ တေဓသာ။ ။ကာလ, ဒေသ, ဓမ္မပဋိဂ္ဂါဟကဖြစ်သော ပရိသတ်, ဤ ၃–ရပ်သော ဓာဟီရနိဒါန်းကို ပြုပြီး၍ ယခုအခါ ဒေသနာသမုဋ္ဌာန်ကို ပြလိုသောကြောင့် "တဿာ ပညာယ တေဓသာ"ဟု မိန့်သည်၊ [ဒေသနာယ–အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော်၏ +သမုဋ္ဌာန်–ဖြစ်ကြောင်းတည်း။] တဿာ ပညာယဒ္ဓ် တသဒ္ဓါဖြင့် ပထမဂါထာဒ္ဓ် ပြအပ်ခဲ့သောပညာကို ပြန်၍ညွှန်းသည်၊ ထိုပညာဟူသည်လည်း ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ, သာဝကနှင့် အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ မရှိနိုင်သော (မဆက်ဆံသော)–သမ္ဘည္ဘုတဉာဏ်ပညာတော်တည်း၊ မှန်၏–ရှေ့၌ ပညာအမျိုးမျိုးကို ပြခဲ့သော်လည်း အဘိဓမ္မာဒေသနာတော်ကို ဖြစ်စေတတ်သောပညာမှာ အသာဓာရဏဖြစ်သော သမ္ဘည္ဘုတဉာဏ် ပညာတော်သာ ဖြစ်သင့်သည်။

အစွမ်း ၃–ပါး။ ။တေဓသာဒ္ဓ် "တေဓ"ကို ဋီကာဒ္ဓ် ၃–မျိုးဖွင့်ထား၏၊ (၁) သဗ္ဗညေ ယျဓမ္မာနံ ယထာသဘာဝဇာနနသမတ္ထာ–သိဖွယ်မှန်က မကျန်ရအောင် မုချကောန် အမှန်အတိုင်း သိစွမ်းနိုင်သောပညာ၊ (၂) တေသံ ဒေသေတဗ္ဗပကာရဇာနနသမတ္ထာ–သိသည့်အလိုက် ဟောလိုက်သောအပြား တရားဆင်ပြင်နည်း အမျိုးမျိုးကို သိစွမ်းနိုင်သောပညာ၊ (၃) ဟေဝနေယျာနံ အာသယာဓိမုတ္တိယာဒိ ဝိဘာဝနသမတ္ထာ–ဝေနေယျတို့ အဇ္ဈာသယနှင့် စွဲလမ်းမှုစသည်တို့ကို ခွဲခြား၍ သိနိုင်စွမ်းသောပညာတည်း၊ (ဤအစွမ်း ၃–ပါးကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာဒ္ဓ် ဂန္ဌာရမ္ဘကါထာ ပြုခဲ့ပါသည်။]

ဤသို့သိတော်မူပြီးသော တရားအမျိုးမျိုးတွင် တစ်မျိုးမျိုးကို "ဤနည်းဖြင့်လည်း ဟောနိုင်, ဤနည်းဖြင့်လည်း ဟောနိုင်၏"ဟု ဟောနည်း ဆင်ပြင်နည်းအမျိုးမျိုးကို သိတော်မူပြီး ဖြစ်ရကား ဝေနေယျတို့၏ လိုအင်ဆန္ဒဟူသော အာသယကိုလည်းကောင်း, စွဲလမ်းမှု အဓိမုတ္တိကိုလည်းကောင်း, နှိုက်နှိုက်ချွတ်ချွတ် ကြည့်တော်မူကာ ထိုဝေနေယျ၏အာသယအဓိမုတ္တိ နှင့် အံကိုက်ဖြစ်လောက်သော တရားဆင်နည်းဖြင့် ဆင်ပြင်၍ ဟောတော်မူလိုက်သောအခါ အဆင်သင့် တရားထူးကို ရကြပေသည်၊ ထို့ကြောင့် ထိုမျှလောက် အစွမ်းရှိသော သမ္ဘည္ဘုတ ဉာဏ်တော်သည်သာအဘိဓမ္မာဒေသနာတော်၏ ဖြစ်ကြောင်း သမုဋ္ဌာန်ဖြစ်ရပေသည်။ [အဘိဓမ္မ ကထာမဂ္ဂ်၏ အဖွင့်ကို ဋီကာနိဿယဒ္ဓ် ရှုပါ။]

ဒေဝါနံ သမ္ဗဝတ္တယိ။ ။"ဒေဝါနံ ဂဏေန"ဟု ရှေ့ဒ္ဓ် ဒေဝါနံပါပြီးဖြစ်ပါလျက် "ဒေဝါနံ"ဟု ထပ်၍ဆိုခြင်းသည် "အတ္ထန္တရဝိညာပန–အနက်ထူးတစ်မျိုးကို သိစေရခြင်း အကျိုးရှိ၏။ ["သိဒ္ဓေ သတိပိ အာရမ္ဘော နိယမာယဝါ ဟောတိ အတ္ထန္တရဝိညာပနာယဝါ" ဟူသော ပရိဘာသာနှင့် အညီတည်း။] ထိုအနက်ထူးကား–"ဝါတွင်း ၃–လ ဟောရလောက်အောင် ရှည်လျားသော အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော်အစဉ်ကို နတ်ဗြဟ္မာတို့သည် နာယူစွမ်းနိုင်ကြသည်" ဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်တည်း၊ သမ္ဗဝတ္တယိ–ဒ္ဓ် သံ+ပ+ဝတ္တ၊ဓာတ်, ဏယပစ္စည်း၊ "ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် ဖြစ်စေပြီ"ဟု သဒ္ဒတ္ထ၊ "ဟောတော်မူပြီ"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖြစ်၏၊ ဤသို့ အာရောစနတ္ထအဓိပ္ပာယ်ရသောကြောင့်ပင် "ဒေဝါနံ"ဟု အာရောစနတ္ထသမ္ဗန္ဓိန်ထားသည်။

သိရိမတောာ–ရှေးဘုန်းရှေးက၊, ပညာဥာဏ်တို့, ပိုလျှံယှက်ဝေ, ကျက်သရေရှိတော်မူသော၊ ဝါ–ကိုယ်တော်မြတ်၏, လျှောက်ပတ်သဟာယ်, လွန်တင့်တယ်၍ မျှားကြွယ်သတ္တဝါ, အုပ်စိုးကာဖြင့် သံသာငြိမ့်ညောင်း, ခြွေရံကောင်းဟု, စုပေါင်းယှက်ဝေ, ကျက်သရေရှိတော်မူသော၊ တသ သမ္ဗဒ္ဓသ–ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ ပါဒေ–ခြေတော်တို့ကို၊ (နမသ္သာမိ–ရှိခိုးပါ၏၊) နမသ္သိတ္တာ–ရှိခိုးပြီးလည်း၍ကောင်း၊ အသ (သမ္ဗဒ္ဓသ)–ထိုမြတ်စွာဘုရာ၏၊ သဒ္ဓမ္မံ–မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်, ဓမ္မကွန်ဟု, ဆယ်တန်သော တရားတော်မြတ်ကို၊ (ပူဇေမိ–ပူဇော်ပါ၏၊) ပူဇေတ္တာစ–ပူဇော်ပြီး၍လည်းကောင်း၊ သံဃသ– အရိယာ သံဃာတော်အား၊ အဋ္ဌလိ– လက်အုပ်ချီမိုး, ရှိခိုးခြင်းကို၊ (ကရောမိ–ပြုပါ၏၊) ကတ္တာစ–ပြုပြီးလည်း၍ကောင်း။

တသ ပါဒေ နမသ္သိတ္တာ။ ။ဤပြခဲ့သော စကားအစဉ်ဖြင့် ဘုရားရှင်၏ ကရုဏာပညာ အမှုးရှိသော ဂုဏ်တော်တို့ကြောင့်လည်းကောင်း, အဘိဓမ္မာဒေသနာကိုဟောတော်မူခြင်းဖြင့် ဝေနေယျတို့၏ စိုးပွားကို ကျင့်တော်မူခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း, အလွန်ရှိခိုးထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ကြောင်းကို ပြခဲ့ပြီ၊ ယခုအခါ မိမိအလိုရှိအပ်သော အန္တရာယ ဝိသေသန အကျိုးရှိသော ပဏာမကို ပြုတော် မူလိုရကား "တသ ပါဒေ နမသ္သိတ္တာ"ဟူသော ပါဋ္ဌကို မိန့်၊ [နမသ္သိတ္တာဋ္ဌ နမဿဓာတ်ဟု ဓာတ်ကျမ်းဌ် လည်းကောင်း, နမော နိပါတ်နောင် ကရောတိ အနက်ဌ် အသပစ္စည်း သက်ထားသော ဓာတုပစ္စယန္တ ပုဒ်ဟု မောဂ္ဂလ္လာန်(၅)ကဏ္ဍ (၁၁)သုတ်ဌ်လည်းကောင်း ဆိုသည်။]

သိရိမတောာ။ ။သက္ကတဌ် "သြီ"ပုဒ်သည် ပါဠိဌ် "သိရိ"ဟု ဤကာရန္တ ပုဒ်ဖြစ်လာ၏၊ ထိုပုဒ် သည် အနက်များစွာကိုဟောသော်လည်း ဤနေရာဌ် ပညာကိုလည်းကောင်း, ရှေးဘုန်းရှေးက်ကိုလည်း ကောင်း အထင်ရှင်အားဖြင့် ဟော၏ဟု သိစေလို၍ "သိရိတိ ပညာ ပုညာနံ အဓိဝစန်"ဟု ဝဒန္တီ ဝါဒကို ငြိုကာဌ် ပြသည်၊ ထိုပညာနှင့်ဘုန်းကံသည် ဘုရားရှင်ဌ် လွန်လွန်ကဲကဲရှိကြောင်းကိုပြလို၍ အတိသယ အနက်ဟောမန္တ ပစ္စည်းဖြင့် "သိရိမတောာ"ဟုမိန့်သည်။ [ဤအတိုင်း နိသယဌ် အနက်ပေး ထား၏။]

မုတ်ချက်။ ။မဂုဒ္ဓိကာဌ် ဤနည်းဝယ်"သရဟတ် အပစ္စည်းနှင့် ဣတ္ထိဟောတက ဤပစ္စည်းကြ၍ "သရန္တိ ဟနန္တိ ဇောယာတိ သိရိ" (ပညာ–သိကြောင်းပညာ)ဟုလည်းကောင်း, "သရတိ ပဝတ္တတိ ဖလံ ဇောယာတိ သိရိ" (ပုညံ–အကျိုးတရား၏ ဖြစ်ကြောင်းကောင်းမှု)ဟုလည်းကောင်း ဝိဂ္ဂဟပြု၏၊ သက္ကတဌ်ကား"သြီ–ပါကေ"ဟူသော ဓာတ်နောင် ကွိပစ္စည်းဖြင့်ပြီးစေ၏၊ [သိရိပုဒ်၏ ဝစနတ္ထကို ငြိုကာဌ် တစ်နည်းကြံသေး၏။ ငြိုကာဌ်နိသယဌ်ရှုပါ၊ ထိုနည်းအတိုင်းလည်း ဒုတိယတစ်နည်း ပေးထားသည်။]

တရားသံဃာလည်း ရှိခိုးထိုက်။ ။ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော စကားအစဉ်ဖြင့် ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော် တို့ကိုသာပြခဲ့၍ တရားသံဃာ၏ ဂုဏ်တော်ကို အတူးမပြခဲ့သောကြောင့် တရားသံဃာသည် အဘယ်နည်းဖြင့် ရှိခိုးထိုက်ပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား–ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်ကို တိုက်ရိုက်ပြလိုက်သဖြင့် တရားတော်၏ သွာက္ခာတတာ စသောဂုဏ်, အရိယာသံဃာတော်၏ သုပဋိပန္နစသော ဂုဏ်တော်များကိုလည်း ပြပြီးဖြစ်၏၊ ဘာကြောင့်နည်း–တပ္ပဘဝသ အနည်ထာ

ရတနတ္တယေ ရတနာ ၃–ပါးအပေါင်း၌၊ ကတသ–ပြုအပ်ပြီးသော၊ ဧတသ နိပစ္စကာရသ–ဤပျပ်ဝပ်ညွတ်လျှိုး, ရှိခိုးမှုကိုပြုခြင်း၏၊ ဝါ–ဤပျပ်ဝပ်ညွတ်လျှိုး, ရှိခိုးမှုကိုပြုကြောင်း စေတနာ၏၊ အာနုဘာဝေန–တန်ခိုးရှိန်စော် အာနုဘော်ဖြင့်၊ ဝါ–ကြောင့်၊ အသေသတော–အကြွင်းမရှိကုန်သော၊ အန္တ ရာယေ–အန္တ ရာယ်တို့ကို၊ ဝါ–သတ္တဝါ သန္တာန်၏အကြားအကြား၌ဖြစ်ပွားတတ်သော အတွင်းအပ သေားရန်တို့ကို၊ သောသေတွာ–ချုပ်ငြိမ်းသွေ့ခြောက်, ကွယ်ပျောက်စေပြီး၍၊ [အတ္ထံ ပကာသ ယိဿာမိ– ၌ လုမ်းစပ်။]

ဘာဝတော– ထိုဘုရားလျှင် အမှန်အစရှိသော (ထိုဘုရားမှစ၍ဖြစ်သော) တရားတော်နှင့် သံဃာတော်မှာ ထိုဂုဏ်များ ရှိခြင်းမှတစ်ပါး မရှိခြင်းဟူသော အခြင်းအရာ၏ မဖြစ်ထိုက်သောကြောင့်တည်း။ ["ကရဏာ ပညာ စသော ဂုဏ်တော်၏အရှင် ဘုရားသခင်မှ ဖြစ်လာသော တရားသံဃာသည် ဂုဏ်မရှိသော တရားသံဃာ မဖြစ်နိုင်, သွာက္ခာတတာ စသောဂုဏ် သုပ္ပဋိပန္နတာ စသော ဂုဏ်တော် များ အသီးသီးရှိသော တရားသံဃာတော်သာ ဖြစ်ထိုက်၏" ဟူလို။]

ရှိခိုးရာ၌ ကြိယာအမျိုးမျိုးသုံးစွဲပုံ။ ။ရတနာ ၃–ပါးကို ရှိခိုးရာဝယ် "ဘုရားရတနာအတွက် နမသိတွာ, တရားရတနာအတွက် ပူဇေတွာ, သံဃာ့ရတနာအတွက် အဋ္ဌလိ'ကတွာ"ဟု ကြိယာအမျိုး မျိုးလဲလျှက် အဘယ့်ကြောင့် သုံးစွဲရသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား–ဗုဒ္ဓ, သံဃ ပဏာမအတွက် ထိုထိုပါဠိတော်များကို နည်းမှီးသောကြောင့်လည်းကောင်း, ဓမ္မ ပဏာမအတွက် ပူဇနကြိယာဖြင့် သုံးစွဲသင့်သောကြောင့်လည်းကောင်း ကြိယာ အမျိုးမျိုး သုံးစွဲရပါသည်။

ရဲ့ဦးအုံ–"သဒေဝကေ လောကေ ၊ပေ၊ တထာဂတော ၊ပေ၊ ဝန္ဒနိယော"ဟု ဝိနည်းပရိဝါ ပါဠိတော်ရှိ၏၊ ထိုပါဠိတော်အားလျော်စွာ ဝန္ဒနကြိယာ၏ ကိုယ်စား "နမသိတွာ"ဟု ဗုဒ္ဓ ပဏာမ အတွက် သုံးစွဲထား၏၊ "သုပ္ပဋိပန္နော ၊ပေ၊ အဋ္ဌလိ ကရဏီယော" ဟူသော သံဃာ့ဂုဏ်တော် ပါဠိတော်အားလျော်စွာ "သံဃသ အဋ္ဌလိ'ကတွာ"ဟု သံဃာ့ပမာဏအတွက် သုံးစွဲထား၏၊ ဓမ္မကိုကား သွာက္ခာတတာ စသော ဂုဏ်တော်ကို အောက်မေ့နေ (အမှတ်ရနေသောအားဖြင့် ပူဇော် ထိုက်၏၊ ထို့ပြင် "တံ ယေဝ ဓမ္မံ သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရေယျုံ"ဟု ဗြဟ္မ သံယုတ် ပထမဝဂ္ဂ ပါဠိတော်ရှိ၏၊ ထိုပါဠိတော်အလိုအားဖြင့်လည်း ဓမ္မသည် ပူဇော်ထိုက်၏၊ ထို့ရောင့် ဓမ္မရတနာအတွက် "သဒ္ဓမ္မဋ္ဌသ ပူဇေတွာ"ဟု ဆိုရကြောင်းကို ဋီကာ မိန့်သည်။

နိပစ္စကာရသ။ ။မိမိပြုအပ်သော ပဏာမ၏ အကျိုးပယောဇဉ်ကို ပြလိုသောကြောင့် "နိပစ္စ" စသည် မိန့်၊ "ပဏာမကြိယာ၏အာနုဘော်ကြောင့် (အာနုဘော်ဖြင့်) အန္တ ရာယ်တို့ကို ကွယ်ပျောက် ခြောက်သွေ့စေလိုသည်"ဟူလို။ နိပတန်–ပျပ်ဝပ်ခြင်း၊ နိပစ္စ–ခြင်း၊ [နိ+ပတ+ဏျ၊] "ပျပ်ဝပ်"ဟူသည် ကိုင်းညွှတ်ခြင်း ရှိသေခြင်း ရှိခိုးခြင်းတည်း၊ နိပစ္စသ–ကို+ကာရော–ပြုခြင်း (ပြုကြောင်းစေတနာ)တည်း၊ နိပစ္စကာရော–ခြင်း။ [အာနုဘာဝေန သောသေတွာ

ဝိသုဒ္ဓါစာရသီလေန-အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သော အောက်အာပတ် ၅-ပုံဟူသော အကျင့်, အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သော ပါရာဇိက သံဃာဒိသေသ်ဟူသော သီလရှိထ သော၊ (တစ်နည်း) ဝိသုဒ္ဓါစာရသီလေန-အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သောစာရိတ္တသီလ, အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သော ဝါရိတ္တသီလရှိထသော၊ နိပုဏာမလ ဗုဒ္ဓိနာ-သိမ်မွေ့သန့်ရှင်း, ညစ်ကြေးကင်းသော ဉာဏ်ပညာလည်းရှိထသော၊ ဗုဒ္ဓဃောသေန-စုဠဗုဒ္ဓဃောသ မည်သော၊ ဘိက္ခုနာ-ရဟန်းသည်၊ သက္ကစ္စံ-ရိုသေစွာ၊ အဘိယာစိတော-ရှေးရှုပျုပ်ဝပ်, တောင်းပန်အပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ-၍)၊ [အတ္ထံ ပကာသယိဿာမိ-၌ လှမ်းစပ်။]

အန္တ ရာယေတို့၏အနက်နှင့် အဓိပ္ပာယ်ကို ပါရာဇိကဏ္ဍဘာသာဋီကာ ဂန္ဓာရမ္ဘအဖွင့်၌ ပြထားပြီ၊ အန္တ ရာယ်ပယ်ဖျောက်ပုံကိုလည်း ထိုဘာသာဋီကာ၌ပင် အကျယ်ပြထားပြီ။]

သောသေတွာ။ ။သုသမာတ်သည် သုဿန(ခြောက်သွေ့ခြင်း) အနက်ဟော၊ ကာရိတ်ဏော ပစ္စည်း၊ ထို့ကြောင့် ခြောက်သွေ့ခြင်း အနက်ဟော သုက္ခမာတ်, ဏာပေပစ္စည်းဖြင့် "သုက္ခာပေတွာ" ဟု ဓာတ်ပစ္စည်းအနက်တို့ကို ဋီကာဖွင့်သည်၊ ဋီကာ၌ "အန္တ ရဓာပေတွာ"ကား သုက္ခာပေတွာကို ထပ်ဖွင့်သော အနုသံဝဏ္ဏနာတည်း၊ "ခြောက်သွေ့စေ"ဟုရာ၌ ရှိပြီးသော အန္တ ရာယ်ကို ခြောက်သွေ့စေခြင်းမဟုတ်၊ အတွင်း အပ အန္တ ရာယ်များမဖြစ်လာစေဘဲ ပျောက်ကွယ်နေခြင်းကို ဆိုလိုသည်ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ပြခြင်းတည်း။

အသေသတော။ ။"နတ္ထိ+သေသော ယေသံတိ အသေသာ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အကြွင်းမရှိသော အန္တ ရာယ်များကို ရသောကြောင့် "အန္တ ရာယေ"နှင့် အရတ္တရကား ဋီကာ၌ "နိသေသေ"ဟု ဖွင့်သည်၊ သကလေကား နိသေသေကို ထင်ရှားစေဖို့ရာ ပရိယာယ်ဖွင့်တည်း၊ တောပစ္စည်းလည်း ဒုတိယာဝိဘတ်၏ အနက်၌သက် "အသေသတော-အကြွင်းမရှိသောအားဖြင့်"ဟုလည်း ပေးကြသေး၏၊ ထိုသို့ပေးလျှင် တော-ပစ္စည်းသည် ကြိယာဝိသေသနအနက်၌ သက်ရလိမ့်မည်၊ အရတ္တရာ၌ တစ်ဝါကျတည်းဝယ် ဝိဘက်တူမြဲဖြစ်သောကြောင့် ထိုအနက်ကို မခုဋီကာ၌ တားမြစ်ထားပါသည်။

တောင်းပန်ခြင်း။ ။ရတနတ္တယပဏာမ၏ ပယောဇဉ်ကို ပြပြီးသောအခါ ပဋိညာဉ်ကိုပြု၍ တစ်ဆက်တည်း ကျမ်းဂန်ကိုသာ စီရင်ထိုက်ပါလျက် အဘယ်အကျိုးငှာ တောင်းပန်ပုံကို ပြနေရပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား-အဘိဓမ္မာအဋ္ဌကထာကို တောင်းပန်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိသုဒ္ဓါစာရသီလ ဂုဏ် နိပုဏာမလဗုဒ္ဓိဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံပေရကား ထိုတောင်းပန် သော အရှင်မြတ် ကိုယ်တိုင် သူတော်ကောင်းပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါးဖြစ်၏၊ "ထိုသို့ ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ် ကိုယ်တိုင်က အဘိဓမ္မာအဋ္ဌကထာကို စီရင်ပါရန်တောင်းပန်ရသည်"ဟုဆိုသဖြင့် "ထိုအဋ္ဌကထာ စီရင်ခြင်းကိစ္စသည် မခဲယဉ်းလှလျှင် တောင်းပန်ဖွယ်မလို, အလွန်ခဲယဉ်းသောကြောင့်သာ တောင်းပန်ရသည်" ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို သွယ်ဝိုက်သောနည်းအားဖြင့် ပြခြင်းငှာလည်းကောင်း, ထိုကဲ့သို့ ဝိသုဒ္ဓါစာရစသော ဂုဏ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ် က မိမိကို"စီရင်စွမ်းနိုင်၏"ဟု ယုံကြည်၍

ဒေဝဒေဝေါ–နတ်တို့၏ နတ် ဖြစ်တော်မူသော၊ ဝိနာယကော–ဝေနေယျ သတ္တဝါတို့ကို ဆုံးမတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဝါ–ရှေ့ဆောင် လမ်းပြ, နာယကမှ ကင်းတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ယံ (အဘိဝန္ဒဲ)–အကြင်

တောင်းပန်သောကြောင့် "မစီရင်လို"ဟု ဆန့်ကျင် ပယ်လှန်ဖို့ရန် မသင့်ချေ, ကောန် စီရင်ရပေမည်–ဟု ပြခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း "ဝိသုဒ္ဓါစာရ" စသော တောင်းပန်ကြောင်းစကားကို ပြဆိုရပါသည်။

ဝိသုဒ္ဓါစာရသီလေန။ ။ထုလ္လစ္စဉ်းစသော အောက်အာပတ် ၅–ပုံသည် များသောအားဖြင့် အာစာရ ဝိပတ္တိ (အကျင့်ယုတ်မှုအာပတ်)တည်း။ [မုသာဝါဒ, တိရစ္ဆာနပါဏာတိပါတသိက္ခာပုဒ် စသော သီလဝိပတ္တိ အနည်းငယ်ပါသေးသောကြောင့် "များသောအားဖြင့်" ဟု ဆိုသည်။] ပါရာဇိက သံဃာဒိသေသ် သည် သီလဝိပတ္တိတည်း၊ အာစာရဝိပတ္တိမှ စင်ကြယ်သည်ကို ဝိသုဒ္ဓါစာရ, သီလဝိပတ္တိမှ စသင်ကြယ် သည်ကို ဝိသုဒ္ဓသီလဟုဆိုသည်၊ တစ်နည်း–ခန္ဓကဝတ် စသည်ဌာလာသော အကျင့်များကို စာရိတ္တသီလ ဟုခေါ်၍, "မပြုလုပ်ရ"ဟု တားမြစ်အပ်သော ပါရာဇိက စသော သီလကို ဝါရိတ္တသီလဟုခေါ်၏၊ စာရိတ္တ၏ စင်ကြယ်ခြင်းကို ဝိသုဒ္ဓါစာရ, ဝါရိတ္တ၏ စင်ကြယ်ခြင်းကို ဝိသုဒ္ဓသီလဟုခေါ်သည်။ [ဝိသုဒ္ဓံ+အာစာရသီလံ ယဿာတိ ဝိသုဒ္ဓါစာရသီလော။]

နိပုဏာမလဗုဒ္ဓိနာ။ ။ဉာဏ်ပညာသည် သိမ်မွေ့နက်နဲသော အာရုံကို ယူတတ်သောပညာဖြစ်လျှင် (အကြောင်းအာရုံ၏ သိမ်မွေ့မှုကို အကျိုးဉာဏ်ဌာတင်စားရှိ ကာရဏူပစာရအားဖြင့်) နိပုဏာမည်၏၊ ထိုသို့ နိပုဏာဖြစ်သည့်အပြင် ရှာဂစသော အညစ်အကြေးကင်းမှ သန့်ရှင်း၏၊ ဥပမာ–သိမ်မွေ့ထက်မြက်သော အပ်သည် သံကြေးမတက်မှ သာ၍ထက်သကဲ့သို့တည်း၊ နတ္ထိ မလံ ယဿာတိ အမလာ၊ နိပုဏာစ+သာ+အမလာစာတိ နိပုဏာမလာ (ဝိသေသနောဘာယပဒကမ္မဓာရည်းသမာသ်)၊ နိပုဏာ မလာ+ဗုဒ္ဓိ ယဿာတိ နိပုဏာမလဗုဒ္ဓိ။

ဗုဒ္ဓဃောသေန။ ။အတောင်းပန်ခံရသော အရှင်နှင့် တောင်းပန်သော အရှင်သည် နာမည်ချင်း တူနေ၏၊ ထို့ကြောင့် တောင်းပန်သောအရှင်ကို "စူဠဗုဒ္ဓဃောသ" (ဗုဒ္ဓဃောသငယ်) ဟု ခေါ်ကြသည်။

သက္ကစ္စံ။ ။"အာဒရတ္ထနိပါတ်"ဟုလည်းကောင်း, သံပုဗ္ဗ+ကရ–တွဟဖြင့် "သက္ကစ္စ"ဟုပြီးမှ ဝါစာသိလိဋ္ဌနိဂ္ဂဟိတ်လာထားသောပုဒ်အရလည်းကောင်း ကြံကြ၏၊ ဋီကာ၌ "စိတ္တီကတွာ"ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုစိတ္တီကတွာလည်း "စိတ္တ+ကတွာ"ပုဒ်ကို သမာသ်စပ်ထားသော ပုဒ်တည်း၊ အဗ္ဗုတတဏှော အနုက်၌ စီ (စ အနုပန်ရှိသောဤ)ပစ္စည်းသက်၍ စိတ္တီကတွာ ပြီးသည်၊ "စိတ်မဟုတ်သော်လည်း စိတ်ကဲ့သို့ပြု၍"ဟု ပေး၊ မိမိစိတ်ကို မိမိအလွန်အလေးပြု၍ စိတ်ချမ်းသာမှုကို ဂရုစိုက်သကဲ့သို့ ထိုတောင်းပန်မှု၌လည်း မိမိစိတ်ကဲ့သို့ပင် အလေးပြုသည်–ဟူလို၊ မဓုဋီကာ၌လည်း ရိုသေခြင်းအနက်ကို ဟောသော "စိတ္တီ"ပုဒ်ဟုကြ၍ "စိတ္တီ–ရိုသေခြင်းကို၊ ကတွာ–ပြု၍" ဟုဆိုသည်။

အဘိဓမ္မာကို၊ ဒေဝါနံ-နတ်ဗြဟ္မာတို့အား၊ ဒေသေတွာ-အကျယ်ဟောပြ တော်မူခဲ့ပြီး၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ နယတော-နည်းအမြောက်အားဖြင့်၊ ဝါ-အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်၊ သာရိပုတ္တသ-သာရိပုတြာမည်တော်မူသော၊ ထေရသ-ထေရ်အား၊ သမာစိကို-ကောင်းစွာ ဟောပြတော်မူပြီ။

သော ထေရော-ထိုအရှင်သာရိပုတြာထေရ်သည်၊ အနောဒတ္တာဒဟေ-အနဝတတ်အိုင်၌၊ ဝါ-အနဝတတ်အိုင်၏အနီးဖြစ်သော စန္ဒကူးတောင်၌၊ မဟေသိနော-မြတ်စွာဘုရားအား၊ ဥပဋ္ဌာနံ-ဆည်းကပ်လုပ်ကျွေးမှုကို၊ ကတွာ- ပြုပြီး၍လည်းကောင်း၊

ယံ ဒေဝ ဒေဝေါ။ ။တောင်းပန်ပုံကို ပြုပြီး၍ ယခုအခါ ဖွင့်ပြအပ်လတ္တံ့သော ပါဠိတော်၏ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ အစီအစဉ်ကို ပြလိုသောကြောင့် "ယံ ဒေဝဒေဝေါ"စသော ဂါထာစကားကို မိန့်သည်၊ "ဝေဒေဟမုနိနာဟုန"တိုင်အောင် ဖြော်သည်။ [ဒေဝဒေဝေါ၏ အဖွင့်ကို ဋီကာ၌ တိုက်ရိုက်ဖွင့်ထားပြီ ဖြစ်၍ ဋီကာနီသယယ၌ ရှုပါ။]

နယတော။ ။"နီယတိ ဉာယတိ ,တောနာတိ နယော"နှင့်အညီ သိစေအပ်သော အနက်ကို သိကြောင်းစကားသည် "နယ"မည်၏၊ မြတ်စွာဘုရားသည် အနဝတတ်ရေအိုင်၏အနီး၌ ဆည်းကပ်လာသော အရှင်သာရိပုတြာအား အဘိဓမ္မာတရားကို အရှင်သာရိပုတြာသိလောက်အောင် နည်းပေးတော်မူ၏။ [သာရိပုတြာ တာဝတိံသာ၌ ဤမျှလောက်သောတရားကို ဟောတော်မူခဲ့ပြီ"ဟု အကျဉ်းချုပ်မျှ ဟောပြတော်မူခြင်းကို "နည်းပေးတော်မူခြင်း"ဟု ဆိုသည်။] ထို့ကြောင့်နယတောကို "သဒ္ဒေါပတော"ဟု ဋီကာ၌ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ပြသည်။ ["သမ္မာသမ္ဗုद्धေ နယံ ဒေန္တေ"ဟု နောက်၌ လာတတ်သည်။]

မှတ်ချက်။ ။ရှေးဆရာတို့ကား နယတောကို "သဒ္ဒေါပတော"ဖွင့်ပုံထောက်၍ "နယ" အတွက် သဒ္ဒေါပနယ, ဝိတ္ထာရနယ, နာတိသဒ္ဒေါပ နာတိဝိတ္ထာရနယ"ဟု ၃-မျိုးခွဲ၍ "အရှင်သာရိပုတြာအား ဟောတော်မူအပ်သောနည်းသည် သဒ္ဒေါပနယမည်၏၊ တာဝတိံသာ၌ ဟောတော်မူအပ်သောနည်းသည် ဝိတ္ထာရနယမည်၏၊ အရှင်သာရိပုတြာက လင်းနို့သားဖြစ်ခဲ့ပုံးသော ရဟန်းငါးရာတို့အား ဟောတော်မူအပ် သောနည်းသည် နာတိသဒ္ဒေါပနာတိဝိတ္ထာနယမည်၏"ဟု ခွဲပြကြသည်။

သမာစိကို့ဝိနာယကော။ ။သံ+အာစိကို့၌ သံကို သမ္မာဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ထိုသို့ဖွင့်သဖြင့် သံ၏သမံအနက် စသည်ကို တားမြစ်သည်၊ ထိုသမ္မာ၏ အဓိပ္ပာယ်ကိုကား "ယထာ ထေရော ဗုद्धတိ" ဟု ထည့်သည်၊ အရှင်သာရိပုတြာထေရ်၏ အကျယ်သိလောက်အောင် ဟောတော်မူခြင်းကို "သမ္မာအာစိကွန"ဟု ဆိုလိုသည်။

ဝိနာယကော။ ။ဋီကာ၌ ၂-နည်းဖွင့်ထား၏၊ ဝေနေယျသတ္တွေ ဝိနေတီတိ ဝိနာယကော-ဤနည်း၌ ဝိပုဗ္ဗ နီဓာတ်ဟုကြ၊ "နာယကဝိရဟိတောဝါ"ဟူသော ဒုတိယနည်း၌ ဝိကို ဝိဂတ အနက်ကြ၍ "နာယကတော+ဝိဂတော ဝိနာယကော-နာယကမှကင်းသော (မိမိကို ရှေ့ဆောင်မည့်ပုဂ္ဂိုလ် မရှိဘဲ မိမိကသာ ရှေ့ဆောင်ဖြစ်သော) ပုဂ္ဂိုလ်"ဟုဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် ဝိဂတနာယကကို "သယမ္ဘူ-ကိုယ်တိုင် ကိုယ်တာသာဖြစ်သော ဘုရား"ဟု ဋီကာ၌ အဓိပ္ပာယ်ပြသည်။

ယံ-ယင်းအဘိဓမ္မာကို၊ သုတ္တာနစ-နာယူပြီး၍လည်းကောင်း၊ မဟိတလ-ဧမ္ဗူ သောင်းခွင်, မြေအပြင်သို့၊ အာဟရိတ္တာ- ဆောင်ယူခဲ့ပြီး၍၊ ဘိက္ခူနံ-လင်းနို့ သားဖြစ်ခဲ့ဖူးသော တပည့်ရဟန်း ငါးရာတို့အား၊ ပယိရဒါဟာသိ-ဟောပြော ပြသ, ပို့ချတော်မူပြီ။

ဣတိ-ဤအစဉ်အားဖြင့်၊ (ယော အဘိဓမ္မော-အကြင်အဘိဓမ္မာကို၊) ဘိက္ခူဟိ-ရဟန်းတို့သည်၊ ဓာရိတော-ဆောင်ရွက်မှတ်သားအပ်ပြီ၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဝေဒေဟမုနိနာ-ပညာဖြင့် ဖြစ်တတ်သော ရှင်အာနန္ဒာဟူသော မုနိသည်၊ ဝါ-ပညာဖြင့်အားထုတ်တတ် သော ရှင်အာနန္ဒာဟူသော မုနိသည်၊ သံဂီတိကာလေ-ပထမသံဂါယနာတင်ရာအခါ၌၊ (ယော အဘိဓမ္မော-ကို၊) သံဂီတော-သံဂါယနာတင်အပ်ပြီ။

အနောတတ္တေ၊ပေ၊ပုန။ ။တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ အဘိဓမ္မာတရား ဟောတော်မူစဉ် ဆွမ်းဘုဉ်းပေး တော်မူစဉ်၌ လူ့ပြည်သို့ဆင်းတော်မူကာ မြောက်ကျွန်း၌ဆွမ်းခံတော်မူ၍ ဟိမဝန္တ ၁၀ယ် အနဝတတ်အိုင်၏ အနီး၌ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးတော်မူ၏၊ ထိုနောက် စဋ္ဌကူးတောသို့ ကြွတော်မူ၏၊ အရှင်သာရိပုတြာသည် ထိုတောင်၌ ဝတ်ကြီး ဝတ်ငယ်ပြု၍ထိုင်နေစဉ် ဘုရားရှင်သည် ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော အဘိဓမ္မာ တရားကို အရှင်သာရိပုတြာသိလောက်ရုံ နည်းပေးတော်မူ၏၊ အရှင်သာရိပုတြာသည် ထိုအဘိဓမ္မာတရားကို နာယူခဲ့၍ မိမိ၏တပည့်ဖြစ်သော ရှေးလင်းနို့ သားဘဝတုန်းက အဘိဓမ္မာတရား၌ အထုံပါခဲ့သော ရဟန်းတို့အား ဟောပြောပို့ချတော်မူ၏၊ ဤအစီအစဉ်အတိုင်း ရဟန်းတော်တို့သည် ဆောင်ရွက်မှတ်သား ခဲ့ကြသည်၊ [ဤအကြောင်းအရာကို နောက်၌ အကျယ်ပြဦးလတ္တံ့၊] ပထမသံဂါယာတင်သောအခါ အရှင်အာနန္ဒာသည် (အရှင်မဟာ ကဿပအမေးကို ဖြေသောအားဖြင့်) သံဂါယနာတင်ခဲ့ပေသည်။

မှတ်ချက်။ ။ယခုသုတ္တာ၌ ဒုတိယန္တဖြစ်ခဲ့သော ယံ သဒ္ဒါသည် ဓာရိ တော သံဂီတောတို့၌ လည်း အဓိကာရနည်းအားဖြင့် လိုက်လာ၏၊ ထိုသို့လိုက်လာသောအခါ "အတ္ထဝသ လိင် ဝိဘတ္တိ ဝစန ဝိပရိဏာမော ကာတဗ္ဗော"နှင့်အညီ လိုက်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် "ယော"ဟု ပထမန္တ အနေအားဖြင့် လိုက်လာရသည်။

ပယိရဒါဟာသိ။ ။ပရိ-ဥ-အာပုဗ္ဗ ဟရတေတ်သည် ကထနအနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် ကထေသိ"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ သဏ္ဌာတ၌-"ပရ်ယ"ဟုရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိ၌ ပရိနောက်ဝယ် ကပ်ဖွယ်သရရှိလျှင် (ယ)လာလေ့ရှိသည်၊ ဥပမာ-ပရိယောသာနံ, ပရိယေသတိ, ပရိယာပုဏာတိ, ပရိယတ္တိစသည်တည်း၊ ဤ၌မူလည်း ယ လာ၍ ယနှင့်ရကို ရှေ့နောက်ပြုပြီးလျှင် "ပရိရ"ဟုဖြစ်၏၊ သဏ္ဌာတ၌ "ဥတ်"ဟု ဥပသာရရှိ၏၊ သန္ဓိစပ်သောအခါ ထို(တ်)သည် (ဒ်)ဖြစ်၍စပ်၏၊ ဥပမာ-ယသ္မာတ် အပေတိ (ယသ္မာဒပေတိ) ပစ္စယာတ် အနိဋ္ဌာ (ပစ္စယာဒနိဋ္ဌာ) စသည်တည်း၊ ထို့ ကြောင့် ဥနောက်၌ ကပ်ဖွယ်သရရှိလျှင် ဒ လာလေ့ရှိ၏၊ ဤ၌မူလည်း ဒ လာ၍ "ပယိရဒါ" ဟုဖြစ်၏၊ ဟရတေတ်ကိုကား မေဂ္ဂလာန်သုတ်ဖြင့် ဟာပြု၊ အဋ္ဌတနိ ဤဝိဘတ်သတ်၊ အဋ္ဌတနိ နောင်းရာ၌ သ လာ၍ "ပယိရဒါဟာသိ"ဟု ပြီးရသည်။

ဂမ္ဘီရညာဏေဟိ-နက်နဲသော ဉာဏ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ အဘိဏှသော-မပြတ် မလပ်၊ သြဝါဒသ-ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်အပ်သော၊ နာနာနယဝိစိတ္တသ-အမျိုးမျိုးသောနည်းတို့ဖြင့် ထူးဆန်းသော၊ [ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လာသော ဧကတ္တနည်း, နာနတ္တနည်း, အဗျာပါရနည်း, ဧဝံမေတာနည်းတို့ကို ရည်ရွယ်ဟန်တူသည်၊] တသ အဘိဓမ္မသ-ထိုအဘိဓမ္မာ၏၊ [အတ္ထံ ပကာသယိသာမိ၌ ပဓာနအဖြစ်ဖြင့်စပ်၊ အဋ္ဌကထာ၌လည်း အပဓာနအဖြစ်ဖြင့်စပ်၊] အာဒိတော-ရှေးဦးအစ, ပထမသံဂါယနာတင်ရာကာလ၌။

ဝေဒေဟမုနိနာ။ ။ဝိဒန္တိ ဇာနန္တိ ဧတေနာတိ ဝေဒေါ၊ ဤဟတိ ပဝတ္တတိတိ ဤဟော၊ ဝေဒေန+ဤဟော ဝေဒေဟော=ပညာဖြင့် ဖြစ်တတ်သော မုနိ၊ သာမညဖလသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ကား ဤဟဓာတ်၏ အားထုတ်ခြင်းအနက်ကိုယူ၍ "ဝေဒေန ဤဟတိယဒုတိ ဝါယမတိတိ ဝေဒေဟိ"ဟု ဖွင့်၏၊ မဓုဋီကာ၌ အရှင်မဟာကဿပ စသော ပထမသံဂါယနာတင် ရဟန္တာအများကို "ဝေဒေဟမုနိ" ဟုဖွင့်၏၊ အရှင်အာနန္ဒာကို အရကောက်သောနည်းကို ကေစိဝါဒဟု ဆိုလေသည်၊ သို့သော် ပါဠိတော်၌ပင် အရှင်အာနန္ဒာကိုသာ "ဝေဒေဟမုနိ"ဟု သုံးစွဲထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ [ကိ'ပန အယျော မဟာကဿပေါ အယျဿ အာနန္ဒဿ ဝေဒေဟမုနိနော သမ္ဘုခါ ဓမ္မံ ဘာသိတဗ္ဗံ မညတိ၊-နိဒါနဝဏ္ဏ, ကဿပသံယုတ် ပထမဝဂ္ဂ။]

အဘိဏှသော။ ။"ပုနပ္ပုနံ အဘိဏှဿ သကိ'စာဘိက္ခဏ' မုဟုံ"ဟူသော အဘိဓာန် (၁၁၃၇)၌ အဘိဏှံနှင့် အသကိ'ကို ပရိယာယ်အဖြစ်ဖြင့် ဆိုထား၏၊ "အသကိ'-တစ်ကြိမ်မက"ဟုဆိုလျှင် "အကြိမ်များစွာ"ဟု ဆိုရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် အဘိဏှသောကို "ဗဟုသော-အကြိမ်များစွာ"ဟု ဋီကာ၌ ပရိယာယ်ဖွင့်သည်။

အာဒိတော ၊ပေ၊အဘိသံခ်တာ။ ။ဤစကားဖြင့် မိမိအဋ္ဌကထာသစ်၏ မှီရာဖြစ်သော အဋ္ဌကထာ ဟောင်းကိုပြ၏၊ ထိုအဋ္ဌကထာဟောင်းကိုမှီ၍ အဋ္ဌကထာသစ် စီရင်ပါမည်-ဟူလို၊ ယာ အဋ္ဌကထာကို သင်္ဂီတာ, အနုသင်္ဂီတာ, အာဘတာ, အဘိသံခ်တာတို့၌စပ်၊ [အတ္ထောကထိယတိ ဇောယတိ အဋ္ဌကထာ-ပါဠိတော်၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်ဆိုကြောင်းကျမ်းစာ၊ ဤကို ဌပြု၍ "အဋ္ဌကထာ"ဟု ဖြစ်သည်။]

မှတ်ချက်။ ။"ယာ အဋ္ဌကထာ သင်္ဂီတာ-အကြင်အဋ္ဌကထာကို သံဂါယနာတင်အပ်ပြီ"ဟု ဆိုသောကြောင့် "ပထမ သံဂါယနာမတင်မီ ဘုရားလက်ထက်တော်၌ပင် အဋ္ဌကထာရှိပြီးဖြစ်သည်"ဟု သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် ယာ အဋ္ဌကထာပါဠိ၌ဖြင့် ယခုအဋ္ဌကထာသစ်၏မှီရာ ရှေးအဋ္ဌကထာဟောင်းဟူသည် ဘုရားရှင်မှစ၍ ဖြစ်လာခဲ့ရကား ဘုရားစကားတော်ကဲ့သို့ လေးစားလောက်သော အဋ္ဌကထာ ဖြစ်သည်ဟု သိသာ၏၊ [ပထမသင်္ဂီတိယံ ယာ အဋ္ဌကထာ သင်္ဂီတာတိဝစနေန သာ ဘဂဝတော ဓရမာနကာလေပိ အဋ္ဌကထာ ဝိဒ္ဒတိ၊ တေန ပါဠ္ဌောဝိယ (ပါဠိတော်ပါဠိကဲ့သို့) ဘဝံမူလိကာဝါတိ ဝိညာယတိ၊-အနုဋီကာ။]

ပုရာ–ရှေးအခါ၌၊ ယာ အဋ္ဌကထာ–အကြင်အဋ္ဌကထာကို၊ မဟာကဿပါဒီဟိ–အရှင်မဟာကဿပ အစရှိကုန်သော၊ ဝသီဟိ–စိတ်စွမ်းသတ္တိ ရှိတော်မူကြသော ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့သည်၊ ဝါ–ဝသီတော် ငါး, နိုင်သောအားဖြင့် စွမ်းအား သတ္တိရှိတော်မူကြ သော ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့သည်၊ သင်္ဂီတာ–သံဂါယနာတင်အပ်ပြီ၊ ပစ္ဆာပိ–ဒုတိယ တတိယ သံဂါယနာတင်ရာ နောက်အခါ၌လည်း၊ ဣသိဟိ–အရှင်မဟာကဿပ, အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိသ အစရှိသော ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့သည်၊ ယာ (အဋ္ဌကထာ)–ကို၊ အနုသင်္ဂီတာစ–တစ်ဖန်ထပ်၍လည်း သံဂါယနာတင်အပ်ပြီ။

ပန–ထိုသို့ပင် သံဂါယနာ ၃–တန်တင်အပ်ပါသော်လည်း၊ မဟိန္ဒေန–မဟိန္ဒမည်သော၊ ထေရေန–ထေရ်သည်၊ ယာ (အဋ္ဌကထာ)–အကြင်အဋ္ဌကထာကို၊ ဥဇ္ဇေမံ– မြတ်သော၊ ဇတံ ဒီပံ–ဤ သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့၊ အာဘတာ–ဆောင်ယူအပ်ပြီ၊ (ပစ္ဆာ နောက်၌၊) ဒီပဝါသိနံ–သီဟိုဠ်ကျွန်း၌နေလေ့ရှိသူတို့၏၊ ဘာသာယ–သီဟိုဠ်ဘာသာဖြင့်၊ (ယသ္မာ–အကြင်ကြောင့်၊) အဘိသင်္ခတာ–ပြောင်းလွဲပြုပြင်စီရင်အပ်ပြီ၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ ("အတ္ထံ ပကာသယိသာမိ" ၌ စပ်။)

အဘိဓမ္မသာလိုက်စေ။ ။တသ္မာ ဂန္ဓိရညာတောဟိဂါထာ၌ တသ္မာ အဘိဓမ္မသာကို အတ္ထံ ပကာသယိသာမိ၌ ပဓာနအားဖြင့် စပ်စေလိုရင်းတည်း၊ သို့သော် ယာ အဋ္ဌကထာဟူသော ဤပုဒ်၌ လည်း ပဓာနအားဖြင့်စပ်၍ "ထိုအဘိဓမ္မာ၏ အကြင်အဋ္ဌကထာ"ဟု မှတ်ပါ၊ ဤသို့ ပုဒ်တစ်ခုတည်းက ၂–နေရာ ၃–နေရာစပ်ရာဝယ် "အဓိကာရနည်း, အာဝုတ္တိနည်း"ဟု အနုဋ္ဌိကာ ဆိုသည်။ [အဓိကာရဝသေန တမေဝ အဘိဓမ္မ ပဒံ အာကမ္ဘတိ၊ အာဝုတ္တိအာဒိဝသေန ဝါ အယမတ္ထော ဝိဘာဝေတဗ္ဗော။

သင်္ဂီတာ။ ။သင်္ဂီကို "သင်္ဂီဟောတ္တာ"ဟုလည်းကောင်း, ဂီတာကို "ဝုတ္တာ"ဟု လည်းကောင်း ဋီကာဖွင့်၏၊ အနက်ကိုဖွင့်ပြသင့်ရာဌာနတိုင်း၌ "အယံ တေသု အတ္ထော–ဤ အနဝဇ္ဇ သုခဝိပါကအနက် သည် ဤ ကုသလသဒ္ဒါ၏ အနက်တည်း၊ အယံ ဧတေသု အတ္ထော–ဤ သာဝဇ္ဇ ဒုက္ခဝိပါကအနက် သည် ဤအကုသလသဒ္ဒါ၏ အနက်တည်း" ဤသို့စသည်ဖြင့် သိမ်းယူ၍ဆိုအပ်သည်ကို သင်္ဂီတိ (သံဂါယနာ)ဟုဆိုသည်။

အာဘတာ ၊ပေ၊ သင်္ခတာ။ ။သံဂါယနာ ၃–တန် တင်အပ်ပြီး အဋ္ဌကထာရှိပါလျက် "အဘယ် ကြောင့် အတ္ထံ ပကာသယိသတိ–အဋ္ဌကထာသစ်ကို စီရင်ဦးလတ္တံ့နည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "အာဘတာ ပန" စသည်ကိုမိန့်၊ ပါဠိလျှောက်အတိုင်း အဓိပ္ပာယ်သိပါ၊ အရှင်မဟိန္ဒထေရ်သည် ပါရာဇိကကဏ္ဍ အဋ္ဌကထာ၏ နိဒါန်း၌ ပြအပ်သည့်အတိုင်း သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ သာသနာပြု ကြွတော်မူ၍ သီဟိုဠ်ရဟန်းတို့အား ပို့ချသောကြောင့် "အရှင်မဟိန္ဒ မထေရ်သည် ဤအဋ္ဌကထာကို သီဟိုဠ် ကျွန်းသို့ ဆောင်အပ်ပြီ"ဟုဆိုသည်၊ ထို့နောက် သီဟိုဠ်ဘာသာဖြင့် ပြင်ဆင်ပြုပြင်တားမှ သီဟိုဠ် သားတို့ နားလည်ဖွယ်ရှိသောကြောင့် မူလက မဂဓဘာသာဖြင့်ရှိသော အဋ္ဌကထာကို သီဟိုဠ်ဘာသာဖြင့် ပြောင်းလွဲလိုက်ကြသည်။

တတော–ထိုအဋ္ဌကထာဟောင်းမှ၊ (သံဂါယနာ ၃–တန်သို့လည်း တင်အပ်, သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့လည်း ဆောင်အပ်, သီဟိုဠ်ဘာသာဖြင့်လည်း စီရင်အပ်သော အဋ္ဌကထာ ဟောင်းမှ၊) တမ္မပဏ္ဏိနိုဝါသိနံ–သီဟိုဠ်ကျွန်းခ္ပ် နေလေ့ရှိသူတို့၏၊ (သီဟိုဠ်ကျွန်းသူ, ကျွန်းသားတို့၏၊) ဘာသံ–သီဟိုဠ်ဘာသာကို၊ အပနေတွာ–ဖယ်ရှားပြီး၍လည်းကောင်း၊ နိဒ္ဒေါသံ–အသဘာဝနိရတ္တိ ဟူသော အပြစ်မရှိသော၊ တန္တိနယာနုဂ်–ပါဠိတော်နည်းနာ အသွားအလာသို့ အစဉ်လိုက်သော၊: ဘာသံ–မဂဓဘာသာကို၊ အာရောပယိတွာ– ပေထက်သို့တင်၍ လည်းကောင်း။

အပနေတွာ တတောဘာသံ။ ။[မိမိအဋ္ဌကထာသစ်၏ မှီရာနိဿယကိုပြုပြီး၍ ယခုအခါ ကျမ်းပြုပုံ အစီအစဉ်ဟူသော ကရဏပဋိကာရကို ပြလိုသောကြောင့် "အပနေတွာ တတောဘာသံ" စသည်ကိုမိန့်၊ "တောသယန္တော ဝိစက္ခဏော"တိုင်အောင်မြွှာ်သည်။] ဘာသံကို "ကဋ္ဌကသဒိသံ သီဟဠဘာသံ"ဟု သာရတ္တဖွင့်၏၊ ထိုအဖွင့်အရ ကဋ္ဌကနှင့် တူပုံကို ပါရာဒိကာ် ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။

တမ္မပဏ္ဏိ။ ။"တမ္ဗော+ပါဏိမှ ယသ္သာတိ တမ္မပါဏိ"ဟု ဆိုလိုလျက် ဏဒွေဘော်လာ, ပါ၏ အာကို အရဿပြု၍ "တမ္မပဏ္ဏိ"ဟုဖြစ်သည်၊ "ယသ–အကြင်လူအပေါင်းတို့၏"ဟုပေး၊ ဝိဇယ မင်းသားတို့ ဖောင်ဖြင့် မျောသွားကြရာဝယ် သီဟိုဠ်ကျွန်းနေရာရောက်၍ ကမ်းပါးခ္ပ် လက်ထောက် သောအခါ လက်တွေ့နီသောကြောင့် ထိုသူတို့ကို "တမ္မပဏ္ဏိ"ဟုခေါ်၏၊ နေရာကျွန်းကိုလည်း ဌာန၏ ပစာရအားပြင့် "တမ္မပဏ္ဏိ"ဟု ခေါ်ကြသတတ်၊ "တမ္ဗော+ပါဏိ ယသ္မိ"ဟုပြုလျှင် ထိုကမ်းပါးကို မုချ, တစ်ကျွန်းလုံးကို ဧကဒေသူပစာရအားဖြင့် "တမ္မပဏ္ဏိ"ဟု ခေါ်၊ "သီဟဠဒီပ"ဟုလည်း ခေါ်ရပုံ ကို ပါရာဒိကာ် ဂန္ဌာရမ္ဘအဖွင့်၌ ပြထားပြီ။

အာရောပယိတွာ နိဒ္ဒေါသံ။ ။"အာပုဗ္ဗ, ရဟ–ဏာပယ"ဖြင့် "အာရောပယ–တက်ရောက်စေ" ဟု ဖြစ်၏၊ "တက်ရောက်စေခြင်း"ဟူသည် တင်ပေးခြင်းတည်း၊ သီဟိုဠ် ဘာသာကိုဖယ်၍ မာဂဓဘာသာကို ပေထက်သို့တက်ရောက်စေမည်၊ "မာဂဓဘာသာဖြင့်စီရင်မည်" ဟူလို၊ ထိုမာဂဓဘာသာသည် နိဒ္ဒေါသဖြစ်၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း–သဘာဝနိရတ္တိ (အစစ်အမှန် သဒ္ဒါ)ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ ပါဠိဘာသာမှ တစ်ပါးသော အခြားဘာသာတို့သည် သဘာဝနိရုတ္တိ မဟုတ်သောကြောင့် အနည်းနှင့်အများ ထိုက်သလို အပြစ်ရှိကြ၏၊ မာဂဓဘာသာကား အပြောင်း အလွဲ မပြစ်မရှိသောကြောင့် နိဒ္ဒေါသ ဖြစ်သည်၊ မာဂဓဘာသာ၏ မပြောင်းလွဲပုံကို ရူပသိဒ္ဓိ ဘာသာဋီကာ နာမ်ပိုင်းအစ၌ ပြထားပြီ။

တန္တိနယာနုဂ်။ ။တနောတိ ဝိတ္ထာရေတိတိ တန္တိ၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ချဲ့ဖွင့်တတ်သောပါဠိ၊ [တနုဓာတ်, တိပစ္စည်း၊] တန္တိယာ+နယော တန္တိနယော–ပါဠိတော်၏နည်း (ပါဠိတော်၏ အသွား)၊ တန္တိနယ်+အနုဂစ္ဆတိတိ တန္တိနယာနုဂါ(ဘာသာ)၊ ပါဠိတော်သွားပုံသို့ အစဉ်လိုက်သော ပါဠိတော် သွားပုံနှင့်တူသော မာဂဓောသာ။ [ပါရာဒိကာ်အဋ္ဌကထာ၌ "ပါဠိနယာနုရူပ်"ဟုရှိ၏၊ အဓိပ္ပာယ် တူပင်။]

နိကာယန္တရလဒ္ဓိဟိ–ဂိုဏ်းတစ်ပါးတို့၏ အယူတို့နှင့်၊ အသမ္မိသ–အကြားအကြား၌ ရောနှောခြင်းမရှိသော၊ အနာကုလ–မိမိဂိုဏ်း၏ အယူ၌လည်း ရှုပ်ထွေးခြင်းမရှိသော၊ မဟာဝိဟာရ ဝါသီနံ–မဟာဝိဟာရ၌ နေလေ့ရှိသော ထေရ်တို့၏၊ ဝိနိစ္ဆယံ–အဆုံးအဖြတ် ကို၊ ဒီပယန္တော–ထင်ရှားပြလျှက်။

နိကာယန္တလဒ္ဓိဟိ။ ။လဘတေတ်, တိပစ္စည်းဖြင့် "လဒ္ဓိ"ဟု ဖြစ်၏၊ လဘတေတ်သည် လာဘ (ရခြင်း) ပတ္တိ(ရောက်ခြင်း)အနက်ကိုဟော၏၊ လဗ္ဘတေ–ရအပ်ရောက်အပ်၏၊ ဤတိ လဒ္ဓိ၊ မိမိစိတ်ဖြင့် ရောက်အပ်သော (ယူထားအပ်သော) အယူဝါဒ၊ [မဂုဒ္ဒီကာ၌ "လဘန္တီ ဝစ္ဆ္ဆ ဧတာယာတိ လဒ္ဓိ"ဟု ဆိုလေသည်၊] နိကာယသဒ္ဒါသည် အပေါင်း (သမူဟ)အနက်ကိုဟော၏၊ အန္တ ရသဒ္ဒါကား "တစ်ပါး တခြား"ဟူသော အနက်ကိုဟော၏၊ အပေါင်းတစ်ပါးကို "ဂိုဏ်းတစ်ပါး"ဟုခေါ်ကြသည်၊ နိကာ ယန္တ ရာနံ+လဒ္ဓိ–နိကာယန္တ ရလဒ္ဓိ။

ဂိုဏ်းတစ်ပါးအယူ။ ။"တေဇောဓာတ်လွန်ကဲသော မဟာဘုတ်တို့၏ ကြည်လင်ခြင်းသည် စက္ခုပသာဒမည်၏၊ ဝါယောဓာတ် ပထဝီဓာတ် အာပေါဓာတ်လွန်ကဲသော မဟာဘုတ်တို့၏ ကြည်လင်ခြင်းသည် သောတပသာဒ, ဃာနပသာဒ, ဇိဝှာပသာဒမည်၏၊ အလုံးစုံလွန်ကဲသော မဟာဘုတ်တို့၏ ကြည်လင်ခြင်းသည် ကာယပသာဒမည်၏၊ ဤသို့ စသောအယူတည်း"ဟု မဂုဒ္ဒီကာ ဖွင့်၏။[ဤအယူသည် ရူပကဏ္ဍအဋ္ဌကထာ၌ ကေစိဝါဒအဖြစ်ဖြင့် လာလတ္တံ့။] ထိုအယူအတိုင်း ဖွင့်ပြအပ်သော အယူကိုလည်း ကာရဏူပစာရအားဖြင့် "နိကာယန္တ ရလဒ္ဓိ"ဟု ခေါ်ရသည်။

မှတ်ချက်။ ။ဤအဋ္ဌကထာကို စီရင်ချိန်၌ သီဟိုဠ်ကျွန်းဝယ် မဟာဝိဟာရဝါသီဂိုဏ်း, ဇေတဝနဝါသီဂိုဏ်း, အဘယဂိရိဝါသီဂိုဏ်းဟု ၃–ဂိုဏ်းရှိ၏၊ အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသသည် မဟာဝိဟာရဝါသီဂိုဏ်းဝင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် မဟာဝိဟာရဝါသိပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အယူနှင့် ဆန့်ကျင်နေသော အခြား ၂ ဂိုဏ်း၏အယူကို "နိကာယန္တ ရလဒ္ဓိ"ဟု ဆိုသည်။

အသမ္မိသဲ အနာကုလဲ။ ။ထိုသို့ ဂိုဏ်းတစ်ပါး၏အယူဖြစ်သော အဖွင့်နှင့် မရောသည်ကို အသမ္မိသ"ဟု ဆို၏၊ သီဟိုဠ်ဘာသာဖြင့် စီရင်အပ်သော ရှေးအဋ္ဌကထာဟောင်း၌ကား အကြားအကြား၌ ထိုနိကာယန္တ ရလဒ္ဓိများ ပါရှိနေသေး၏၊ "ဤအဋ္ဌကထာသစ်၌ ထိုသို့ရောနှော၍မပါစေရပါ"ဟူလို၊ မိမိဂိုဏ်းသား၏ အယူဝါဒကား ဤအဋ္ဌကထာသစ် ၌ပါဝင်လိမ့်မည်၊ သို့သော် "အနာကုသလ=ဤကား တိပိဋကစူဠနာဂထေရ်၏ အယူ၊ ဤကား မောရဝါပိဝါသီ မဟာဒတ္တထေရ်၏အယူ" စသည်ဖြင့် သူ့အယူနှင့်သူ ခွဲခြားထားမည်ဖြစ်၍ မရှုပ်ထွေးစေရပါ–ဟူလို၊–ဋီကာ။

မဟာဝိဟာရဝေါဝိနိစ္ဆယံ။ ။ဝိနိစ္ဆိနာတိ ဧတေနာတိ ဝိနိစ္ဆယော–ဆုံးဖြတ်ကြောင်းစကား၊ တစ်နည်း–ဝိနိစ္ဆယဉာဏ်၊ ထိုဉာဏ်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်အပ်သော စကားအစဉ်ကို ကာရဏူပစာရအားဖြင့် "ဝိနိစ္ဆယ"ဟုဆိုသေး၏။ [အသမ္မိသဲ အနာကုလဲတို့၏ စပ်ရာပုဒ်ကို ဋီကာ၌ ၂–နည်းပြထား၏၊ ဤ၌ ရှေ့နည်းအတိုင်း ဝိနိစ္ဆယံ၌ စပ်၍ နိဿယပေးထားသည်။]

အာဂမဋ္ဌကထာသုဝိ-သတ္တာန် အဋ္ဌကထာတို့၌လည်း၊ ဂဟေတဗ္ဗံ-ယူသင့်ယူထိုက် သော အနက်အဖွင့်ကို၊ ဂဟေတွာန-ယူပြီး၍လည်းကောင်း၊ ဝိစက္ခဏော-ရူးစမ်းမြော်မြင်, ပညာရှင်တို့ကို၊ တောသယန္တော-နှစ်သက်စေလျက်၊ အတ္ထံ-အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ပကာသယိသာမိ-ထင်ရှားဖွင့်ပြပေအုံ့။

ပန-ဂန္ဓ ဂရ, ပြစ်မရှိဖို့, ယခုအနေ, မှာခဲ့ပေအုံ့၊ သဗ္ဗာနိ-အလုံးစုံကုန်သော၊ [ပါဠိတော်၌ အာလောက ကသိဏ်းနှင့် အာကာသကသိဏ်း မပါ, ဤ၌ ထို၂-ပါးနှင့် တကွ အားလုံး-ဟူလို၊] ကမ္မဋ္ဌာနာနိ-ကမ္မဋ္ဌာန်း ၄၀-တို့လည်းကောင်း၊ စရိယာဘိညာ ဝိပဿနာ-စရိုက်, အဘိညာဉ်, ဝိပဿနာတို့၌လည်းကောင်း၊ (ဣတိ-သို့) ဣဒံ သဗ္ဗံ-ဤအလုံးစုံကို၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ-ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌၊ ယသ္မာ-အကြောင်းကြောင့်၊ (မယာ-ငါသည်၊) ပကာသိတံ-ထင်ရှားပြအပ်ခဲ့ပြီ။

တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့အလုံးစုံ၏ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ ထင်ရှားပြအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တံ-ထိုအလုံးစုံကို၊ အဂ္ဂဟေတွာန-ဤကျမ်း၌ မယူမူ၍၊ သကလာယပိ-အလုံးစုံလည်း ဖြစ်သော၊ တန္တိယာ-ပါဠိတော်၏၊ ပဒါနုက္ကမတောဝေ-ပုဒ်တို့၏ အစဉ်အားဖြင့်သာ လျှင်၊ အတ္ထဝဏ္ဏနံ-အနက်ကို ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာကို၊ ကရိဿာမိ-ပြုပေအုံ့၊ [ရှေး၌ "အတ္ထं ပကာသယိဿာမိ" ဟု မူလပဋိညာဉ်ပါပြီးဖြစ်၍ "ကရိဿာမိ အတ္ထဝဏ္ဏနံ"ကို အနုပဋိညာဉ်ဟု မှတ်ပါ။]

တောသယန္တော။ ။တောသယန္တောကို ဂဟေတဗ္ဗံ ဂဟေတွာနနှင့် တွဲစေလိုသော ဝဒန္တိ၀ါဒကို ငိုကာပြ၍ တိုဝါဒကိုပယ်ချပြီးလျှင် တောသယန္တောကို အတ္ထं ပကာသယိဿာမိ၌ စပ်မှ ယုတ္တရှိပ (သင့်တော်သော ယောဇနာခြင်း)ဟု ပြထား၏၊ အကျယ်ကို ငိုကာနိဿယ အဓိပ္ပာယ်၌ ရှုပါ။

ကမ္မဋ္ဌာနာနိ၊ပေ၊အဂ္ဂဟေတွာန။ ။"အာဂမဋ္ဌကထာတို့၌ ယူသင့်သော အနက်တို့ကိုယူ၍"ဟု ဆိုသောကြောင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းစသည်တို့ကိုပါ ယူခွင့်ရှိသော်လည်း ဂန္ဓ ဂရုဒေါသကို ရှောင်လွှဲလို့ရကား "ကမ္မဋ္ဌာနာနိ"စသော အမှာစကားချယ်ကိုထည့်သွင်းအပ်ပေသည်၊ ၀ါကျအားဖြင့်ကား ၀ါကျာရမ္ဘပင်တည်း။ ဈာန်စိတ် မဂ်စိတ်တို့ကိုပြခန်း၌ ကမ္မဋ္ဌာန်း, စရိုက်, ဈာန်၏အကျိုးဖြစ်သော အဘိညာဉ်နှင့် ဝိပဿနာတို့ကိုပြဖွယ်ရှိ၏၊ ထိုအားလုံးကိုပြနေရလျှင် ကျမ်းဂန် ကျယ်ဝန်းသွားမည်စိုးသောကြောင့် မပြတော့ဘဲ ပါဠိတော်ကို တိုက်ရိုက်လာသော အစဉ်အားဖြင့်သာ ဖွင့်ပြတော့မည်-ဟူလို။

အတ္ထဝဏ္ဏနံ။ ။ဝဏ္ဏီယတိ အတ္ထော ဇော, ဘောယ ၀ါတိ ဝဏ္ဏနာ-ပါဠိတော်၏အနက်ကို အကျယ်ဖွင့်ပြရာ ဖွင့်ပြကြောင်းဖြစ်သောအဋ္ဌကထာသည် ဝဏ္ဏနာမည်၏၊ အတ္ထသ-ပါဠိတော်၏ အနက်၏၊ ၀ါ-ကို+ဝဏ္ဏနာ အတ္ထဝဏ္ဏနာ။

ဣတိ–ဤဆိုအပ်ပြီးသောကျမ်းပြုပုံ အစီအစဉ်ဖြင့်၊ [အပနေတွာ တဏှာဘာသံ အစရှိသောကျမ်းပြုပုံအစီအစဉ်ဖြင့်၊] ဘာသမာနသ–ဖွင့်ဆိုလတ္တံ့သော၊ မေ–ငါ၏၊ ဣမံ အဘိဓမ္မကထံ–ဤအဘိဓမ္မအဋ္ဌကထာကို၊ အဝိကိ္ခတ္တာ–အထူးထူးသောအာရုံ၌ ပစ်ချအပ်သောစိတ်မရှိကုန်သည်၊ ဝါ–ဖျံ့လွင့်သော စိတ်မရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ–၍၊ တုမှေ–သောတု အပေါင်းအသင်း သူတော်ကောင်းတို့သည်၊) နိသာမေထ–စူးစူးစိုက်စိုက် နာယူလိုက်ကြကုန်လော၊ ဟိ–တိုက်တွန်းသင့်စွ၊ အယံ ကထာ–ဤအဘိဓမ္မအဋ္ဌကထာ ကို၊ ဒုလ္လဘာ–ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်၏၊ ဝါ–ရနိုင်ခဲ၏၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)– အကြင့်ကြောင့်၊ အယံ ကထာ–ဤ အဘိဓမ္မအဋ္ဌကထာကို၊ ဒုလ္လဘာ–ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်၏၊ ဝါ–ရနိုင်ခဲ၏၊ (တသ္မာ–ထိုသို့ အဘိဓမ္မအဋ္ဌကထာ၏ ဒုလ္လဘ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဝိကိ္ခတ္တာ–ကုန်သည်၊ ဟုတ္တာ–၍၊ တုမှေ–တို့သည်၊ နိသာမေထ–ကုန်လော၊) ဣတိ– ရတနတ္တယ ပဏာမအစရှိသည်ကို ဆိုရာစကားရပ် အပြီးသတ်သတည်း။

ဣတိ၊ပေ၊နိသာမေထ။ ။ရတနတ္တယ ပဏာမမှစ၍ ပဋိညာဉ်တိုင်အောင်ပြပြီး၍ သောတုတို့ အားတက်သရော ဖြစ်စေခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော ဥယျောဇဉ်(တိုက်တွန်းမှု)ကို ပြခြင်းငှာ "ဣတိ၊ပေ။ နိသာမေထ"ဟု မိန့်သည်၊ "အပနေတွာ တဏှာဘာသံ"စသည်ဖြင့် ကျမ်းပြုပုံကိုပြသောအစဉ်ကို ဣတိ သဒ္ဒါဖြင့် ပြန်၍ကျွန်းသည်၊ သိဟိဠ်ဘာသာကို ပယ်ခြင်းစသည်ဖြင့် ပြုအပ်လတ္တံ့ဖြစ်သောကြောင့် အလွန်နာယူဖွယ်ကောင်းရကား ဤအဋ္ဌကထာကို စူးစူးစိုက်စိုက် နာယူကြ သင်ယူကြပါ–ဟူလို။

အဘိဓမ္မကထံ။ ။"အဘိဓမ္မ အဋ္ဌကထံ"ဟုဆိုလိုလျက် အတ္ထဝုဒ္ဓိကိုချေ၍ "အဘိဓမ္မ ကထံ" ဟုဆိုထားသည်၊ [အဘိဓမ္မကထဉ္စိ အဘိဓမ္မဋ္ဌကထံ–ဋီကာ၊] အဘိဓမ္မသ–အဘိဓမ္မာ ပါဠိ ဧတာ+ အဋ္ဌကထာ–တည်း၊ အဘိဓမ္မဋ္ဌကထာ။

နိသာမေထ။ ။နိပုဗ္ဗ+စုရာဒိ သမဓာတ်သည် ဒဿန, သဝန, ၂–နက်ကိုဟောဘ၏၊ ဤနေရာ၌ သဝနအနက်ကိုယူစေလို၍ "နိသာမေထာတိ သုဏာထ"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။

ဒုလ္လဘာဟိ အယံကထာ။ ။တိုက်တွန်းသင့်ပုံကို ပြသော ဒဠ္ဍိဝါက္ယ၊ [ဣဒါနိအဝသေ အယံ သောတဗ္ဗာယေဝါတိ ဒဠ္ဍ ဥဿဟေန္ဒ္ဓာ ဒုလ္လဘာ ဟိ အယံ ကထာတိ၊–ဋီကာ၊] တစ်နည်း–ကြားနာဖို့ရန် တိုက်တွန်းရခြင်း၏အကြောင်းကိုပြသော ဟောတုဝါက္ယတည်း။ ဤအဘိဓမ္မာ အဋ္ဌကထာ၏အလွန်ရခဲသောကြောင့် "အဝိကိ္ခတ္တာ နိသာမေထ"ဟု တိုက်တွန်းရပါသည်၊ ဤအဋ္ဌ ကထာကျမ်းစာမျိုးသည် ဗုဒ္ဓပ္ပါဒနဝမခဏနှင့် ဆက်စပ်နေ၏၊ ထိုဗုဒ္ဓပ္ပါဒနဝမခဏက ရခဲသောကြောင့် ဤအဋ္ဌကထာလည်း ဒုလ္လဘဖြစ်သည်–ဟူလို။ [ကထာတိ၌ ဣတိသဒ္ဒါကား–ဂန္ဓာရမ္ဘ အခန်း တစ်ရပ်ပြီးစီးကြောင်းကိုပြသော ပရိသမာပနတ္ထနိပါတ်ပုဒ်တည်း။]

ဂန္ဓာရမ္ဘအဖွင့် ပြီး၏။

နိဒါနကထာ အဖွင့်

ပါဠိတော်ကို မဖွင့်မီ နိဒါနကထာ၏ အပိုင်း မာတိကာ

၁။ ဝစနတ္ထ=အဘိဓမ္မသဒ္ဒါ၏ အနက်ကိုပြခန်း။

၂။ ပရိစ္ဆေဒ=အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်း၏ဟု ပိုင်းခြားပြခန်း။

၃။ ပါဠိသန္နိဝေသ=ပါဠိတော် စုဝေးတည်နေပုံကို ပြခန်း။

၄။ သာဂရစိန္တာ=ဇလသာဂရ စသည်တို့ကို သိရှာအခန်း။

၅။ ဒေသနာဟိ ဂမ္ဘီရတာ=ဒေသနာတို့ဖြင့် နက်နဲပုံကိုပြခန်း။

၆။ သရီရပ္ပဝတ္တိ=အဘိဓမ္မာဟောတော်မူစဉ် ကိုယ်တော်၏ဖြစ်ပုံပြခန်း။

၇။ ထေရဝါစနာမဂ္ဂ တပ္ပဘာဝဒီတတာ=အရှင်သာရိပုတြာ၏ ပို့ချစဉ်, အရှင်သာရိပုတြာလျှင် အစအမှန်ရှိပုံကို ပြခန်း။

၈။ အာဒိအာဘိဓမ္မိကဘာဝသာဓန=ပဋိဝေဓ ဗုဒ္ဓဝစန စသည်တို့ဖြင့် ဘုရားရှင်၏ အစစွာ အာဘိဓမ္မိကဖြစ်ပုံကို ပြီးစေခန်း။

၉။ ဗုဒ္ဓဘာသိတတ္တသိဒ္ဓိ=ဝိနည်း, ဂေါသိင်ံသုတ် နိဒါန်းတို့ဖြင့် အဘိဓမ္မာ၏ ဗုဒ္ဓဘာသိတအဖြစ် ပြီးစီးပုံကို ပြခန်း။

ဤအပိုင်း ၉-ပါးကို အစဉ်အတိုင်း ပိုင်းခြား၍ပြပြီးမှ "ကုသလာ ဓမ္မာ" စသော ဓမ္မသင်္ဂဏီအဘိဓမ္မာပါဠိတော်ကို အရှင် ဗုဒ္ဓဃောသဆရာ ဖွင့်ပြပါလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် ၉-ပိုင်းပိုင်းပုံကို နားလည်မှ နိဒါနကထာကို ရှင်းလင်းစွာ သိနိုင်ပါလိမ့်မည်။

ဝစနတ္ထော ပရိစ္ဆေဒေါ, သန္နိဝေသောစ ပါဠိယာ၊
သာဂရေဟိ တထာစိန္တာ, ဒေသနာဟိ ဂဘီရတာ။
ဒေသနာယ သရီရဿ, ပဝတ္တိဂ္ဂဟဏံ တထာ၊
ထေရဿ ဝါစနာမဂ္ဂ-တပ္ပဘာဝဒီတတာပိစ။
ပဋိဝေဓ တထာ ဗုဒ္ဓ-ဝစနာဒီဟိ အာဒိတော၊
အာဘိဓမ္မိကဘာဝဿ, သာဓနံ သဗ္ဗဒဿိနော။
ဝိနယေနာထ ဂေါသိင်ံ, သုတ္တေနစ မဟေသိနာ၊
ဘာသိတတ္တဿ သံသိဒ္ဓိ, နိဒါနေနစ ဒီပိတာ။-ဣကာ။

၁။ ဝေနတ္တကို ပြန်း

တတ္တ-ထိုအာဘိဓမ္မသ အတ္တံ ပကာသယိသာမိ ဟူသော စကားရပ်၌၊ (ယသ အာဘိဓမ္မသ-အကြင်အာဘိဓမ္မာပါဠိတော်၏၊ အတ္တံ-အနက်ကို၊ ပကာသယိသာမိ- ထင်ရှားပြပေအုံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ပဋိညာတံ-ဝန်ခံအပ်ပြီ၊ သောအာဘိဓမ္မော-ထိုအာဘိဓမ္မာ ပါဠိတော်ဟူသည်၊) ကေနဋ္ဌေန-အဘယ်အနက်ကြောင့်၊ အာဘိဓမ္မော-အာဘိဓမ္မာ မည်သနည်း၊ (တစ်နည်း)၊ တတ္တ-ထိုအာဘိဓမ္မကထံ ဟူသော စကားရပ်၌၊ (ယော အာဘိဓမ္မော - အကြင်အာဘိဓမ္မာတရားတော်ကို၊ မယာ-သည်၊ ဝုတ္တော-ဆိုအပ်ပြီ၊ သော အာဘိဓမ္မော-သည်၊) ကေနဋ္ဌေန-ကြောင့်၊

တတ္တ ကေနဋ္ဌေန အာဘိဓမ္မော။ ။"အာဘိဓမ္မာ သဒ္ဒါသည် မည်သည်အနက်ကိုဟောဘ၏"ဟု အာဘိဓမ္မသဒ္ဒါ၏ သာမညအနက်ကိုသိပြီး နားလည်ပြီးဖြစ်သူအား ထိုအာဘိဓမ္မာပါဠိတော်၏ အဋ္ဌကထာ ကို ပြောဆိုမှ(ပို့ချမှ) ထိုသူနားလည်စရာရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ရှေးဦးစွာ "ကေနဋ္ဌေန အာဘိဓမ္မော"ဟု အာဘိဓမ္မသဒ္ဒါ၏ အနက်ကို မေးသောပုစ္ဆာဝါကျကို အဋ္ဌကထာဆရာကိုယ်တိုင် ထုတ်ပြသည်။ [အာဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်းလုံးဌ်ပါသော တရားအားလုံးနှင့်ဆိုင်သောအနက်ကို "သာမညအနက်"ဟု ဆိုသည်။]

တတ္ထ။ ။"တတ္ထ ဗျိုလျက်, စကားတက်မှ, မှတ်ယူဝိတ္ထာရ" ဟူသည်နှင့်အညီ-များသောအား ဖြင့် "တတ္ထ"စကျီသောဝါကျသည် ဝိတ္ထာရဝါကျ (အကျယ်စကားရပ်)ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဤနေရာ၌လည်း အကျယ်ချဲ့လို၍ စကျီသော ဝိတ္ထာရဝါကျတည်း၊ ထိုအကျယ်ဟူသည် ဤနေရာ၌ဆိုအပ်သော စကား တစ်ရပ်သာမက, အာဘိဓမ္မာအဋ္ဌကထာအားလုံး "ပဋ္ဌမကြိုက်" အဋ္ဌကထာ၏ နိဂုံးမရောက်မီ "ဝဏ္ဏနာ ကတာ" တိုင်အောင်တည်း၊ ရှေ့၌ပြခဲ့သော "အာဘိဓမ္မသ အတ္တံ ပကာသယိသာမိ"ကား သခေါ်ပဝါကျ (အကျဉ်းစကားရပ်)ဖြစ်သည်။ [သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်းဝယ် "အာဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂဟ"သည် သခေါ်ပ, "တတ္ထ ဝုတ္တာ ဘိဓမ္မတ္ထာ"မှစ၍ သင်္ဂြိုဟ်တစ်ကျမ်းလုံး (နိဂုံး ရှေ့အထိ)သည် ဝိတ္ထာရ ဖြစ်သကဲ့သို့ တည်း။]

တတ္ထအန္တေ။ ။တတ္ထ၌ တ သဒ္ဒါသည် ဆိုအပ်ပြီးသောစကားကို ပြန်၍ညွှန်းသော ဝုတ္တာပေက္ခ နိဒဿနအနက်ရှိ၏၊ ထိုညွှန်းအပ်သောစကားကို "တတ္ထ၏ စွဲနက်"ဟုပြောစမှတ်ပြုကြ၏။ ဤနေရာ၌ တတ္ထသည် ရှေ့၌ဆိုအပ်ပြီးသော "အာဘိဓမ္မသ အတ္တံ ပကာသယိသာမိ"ကို စွဲသောနည်း, "အာဘိဓမ္မကထံ" ကိုစွဲသောနည်းဟု ဦးကာ၌ ၂-နည်းပြ၏၊ ထိုတွင် ပထမစွဲနက်သည် ဝေး၏၊ ထို့ကြောင့် "တသ္မိ"ဟု ဦးကာဖွင့်၏၊ ဒုတိယစွဲနက်သည် ဂန္ဌာရမ္ဘ အဆုံးဂါထာ၌ ပါသောစကားရပ်ဖြစ်၍ အတော်နီး၏၊ ထို့ကြောင့် "တေသ္မိ"ဟု ဦးကာဖွင့်သည်၊ ဤအတိုင်းပင် နိဿယ၌ စွဲနက် ၂-မျိုး ပြထားသည်။ ["ဧတသ္မိ"ဟု ဖွင့်သော်လည်း "တတ္ထ-ထိ"ဟုပင် ပေးရသည်။]

ကေနဋ္ဌေန။ ။ဤပုစ္ဆာသည် သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ ပြောရိုးဖြစ်သော "သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ်"ကို မေးသော ပုစ္ဆာတည်း၊ "အာဘိဓမ္မသ အတ္တံ ပကာသယိသာမိ"ဟူသော စကား၌ဆိုခဲ့သော (တစ်နည်း- "အာဘိဓမ္မကထံ"၌ ဆိုအပ်ခဲ့သော) အာဘိဓမ္မာပါဠိတော်သည် အဘယ်အနက်ကြောင့်

အဘိဝေမ္ဟာ-နည်း၊ (ဣတိ အယံ-ဤသည်ကား၊ ပုဗ္ဗာ-ပုဗ္ဗာတည်း)(သောအဘိဝေမ္ဟာ-ထိုအဘိဝမ္ဟာပါဠိတော်ဟူသည်၊) ဝမ္ဟာတိရေက ဝမ္ဟရိသေသဗ္ဗေန-သုတ္တန်ပါဠိထက် သာလွန်သောပါဠိတော်, ထူးဆန်းသော ပါဠိတော် ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ (အဘိဝေမ္ဟော-အဘိဝမ္ဟာမည်၏၊ ဣတိ ဣဒံ-ဤသည်ကား၊ ဝိသေသနံ-အဖြေတည်း၊) [ဋီကာအတိုင်း ထည့်ပါဌ်များထည့်၍ ပေးရိုးရှိရကား ထိုအတိုင်း ပေးလိုက်ပါသည်။]

(အဘယ်အနက်ကို အကြောင်းပြု၍) အဘိဝမ္ဟဟူသောအမည်ကိုရပါသနည်း-ဟူလို၊ [ကေနဗ္ဗေနဋ္ဌ အဋ္ဌသဒ္ဒါသည် အတ္တ မ္ အတ္တကို ဋ္ဌပြု၍ပြီးသော သဒ္ဒါတည်း။] အဘိဓာန်ဋ္ဌလာသော "အတ္တ" သဒ္ဒါ၏ အနက်တို့တွင် သဒ္ဒါဘိဓေယျအနက်တည်း။ မဇ္ဈိကာဋ္ဌကား "ကေန သဘာဝေန"ဟု သဘာဝအနက်ကို ဖွင့်သေး၏။ သုတ္တန်ပါဠိထက် လွန်ကဲရည်လွှားခြင်းသည် သဘာဝမှ မဟုတ်ရကား စဉ်းစားသင့်၏၊ "ကေန်ဗ္ဗေန ဖသော" စသည်ဖြင့် သဘာဝမှု၏ နာမည်ကို မေးရာ၌သာ "ကေနဗ္ဗေ-အဘယ်သဘောကြောင့်" ဟု သဘာဝအနက်ကို ယူသင့်သည်။

အဘိဝမ္ဟ ၂ မျိုး။ ။"သော အဘိဝေမ္ဟော"၌ အဘိဝမ္ဟအရ အဘိဝမ္ဟပါဠိတော်ခြင်းရ၏၊ "ကေနဗ္ဗေန အဘိဝေမ္ဟော"၌ အဘိဝမ္ဟအရကား အဘိဝမ္ဟဟူသော နာမည်ပညတ်ရ၏၊ စာစပ်သောအခါ "သော အဘိဝေမ္ဟောကား သည် ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် အဘိဝေမ္ဟာ၌ သည်နာမိဖြစ်သော တုလျတ်, အဘိဝေမ္ဟောကား သည်နာမဖြစ်သော လိင်္ဂတ်"ဟုစပ်ရ၏၊ ဤသို့ သည်နာမိခြင်းပါမှ အဓိပ္ပာယ် ဆုံလင်သောကြောင့် ဋီကာ၌ ထည့်ပါဌ် ထည့်၍ ဖွင့်ထားသည်။ [တတ္ထကိုလည်း "သော အဘိဝေမ္ဟာ၌ အပေါင်း အာဂေရ, သော အဘိဝေမ္ဟောကား အစိတ်အာဝေယ်"ဟူ၍ စပ်။]

ဝမ္ဟာဝေါဝိသေသဗ္ဗေန။ ။ဝမ္ဟသဒ္ဒါသည် "ဝမ္ဟော သဘာဝေ ပရိယတ္တိပညာ"စသော အဘိဓာန် လာ အနက်တို့တွင် ပရိယတ္တိ(သင်ယူအပ်သောပါဠိ) ဟူသော အနက်ဟောတည်း၊ ဝမ္ဟော+အတိရေ ကော (ဝိသေသန ပရနိပါတကမ္မဓာရည်:)၊ အတိရေကော-သုတ္တန်ပါဠိထက် ပိုလွန်သော+ဝေမ္ဟော-ပါဠိတည်း၊ ဝမ္ဟာတိရေကော-ဋ္ဌ၊ ဝမ္ဟော+ဝိသေသော ဝမ္ဟဝိသေသော-ထူးဆန်းသော ပါဠိ၊ ဝမ္ဟာတိ ရေကောစ+ဝမ္ဟဝိသေသောစာတိ ဝမ္ဟာတိရေက ဝမ္ဟဝိသေသာ၊ ဝမ္ဟတိရေက ဝမ္ဟသေသာဝေ+အတ္ထော ဝမ္ဟာတိရေက ဝမ္ဟဝိသေသတ္ထော=သုတ္တန်ပါဠိတို့ထက် သာလွန်သော ထူးဆန်းသော ပါဠိဟူသော အနက်။

မှတ်ချက်။ ။ဋီကာစာအုပ်များ၌ "ဝမ္ဟာတိရေက ဝမ္ဟဝိသေသာဝေ"ဟု ဗဟုဝုစ်ရှိသောကြောင့် လည်းကောင်း, မဇ္ဈိကာဋ္ဌ ဒွန်စိဂ္ဂဟလုပ်သောကြောင့်လည်းကောင်း, ထိုအတိုင်းပြုလိုက်ရသည်၊ မိမိကား-ရူပသိဒ္ဓိ၌လာသော "သိတုဏ္ဏံ ဘောဇနံ"၌ "သိတုဏ္ဏံ" ပုဒ်ကဲ့သို့ "ဝမ္ဟာတိရေကောစ+သော+ဝမ္ဟဝိသေသောစာတိ ဝမ္ဟာတိရေက-ဝမ္ဟဝိသေသော"ဟု ဧကဝုစ်ချရသော "ဝိသေသနော ဘယပဒကမ္မဓာရည်းဟု ထင်သည်၊ ဤအတိုင်းမှန်လျှင် ဋီကာ၌ "ဝမ္ဟာတိရေကဝမ္ဟဝိသေသော ဝေ အတ္ထော"ဟု ဧကဝုစ်သာရှိရမည်။

ဟိ-ချဲ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဗာဠာ မေ အာဝုသော ဒုက္ခာ ဝေဒနာ အဘိက္ကမန္တိ နော ပဋိက္ကမန္တိ, အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာတိ အာဒီသု-ဗာဠာ ၊ယေ၊ အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ အစရိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (အဘိသဒ္ဒေါ- အဘိသဒ္ဒါသည်၊ အတိရေက ဝိသေသဒ္ဒ ဒီပကော-အတိရေကအနက်, ဝိသေသအနက်ကိုပြတတ်သည်၊) ဟောတိဝိယ- ဖြစ်သကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊)တ္တေ-ဤ အဘိဓမ္မောဟူသော ပုဒ်၌၊ အဘိသဒ္ဒေါ-အဘိသဒ္ဒါသည်၊ အတိရေက ဝိသေသဒ္ဒဒီပကော-အတိရေက အနက်, ဝိသေသ အနက်ကို ပြတတ်သည်၊ (ဟောတိ - ၏၊)

ဆိုလိုရင်းကား။ ။အဘိဓမ္မောဒ္ဌ အဘိသဒ္ဒါသည် အတိရေက, ဝိသေသအနက်ကို ဟောသောကြောင့် သတ္တန်ပါဠိထက်ရှည်လျားသည်ကို "ဓမ္မာတိရေက"ဟုဆို၏၊ သုတ္တန္တ ဘာဇနီယနည်း, အဘိဓမ္မ ဘာဇနီယနည်း, ပဒ္ဓာပုစ္ဆကနည်းအားဖြင့် ထူးဆန်းသည်ကို ဓမ္မဝိသေသဟုဆို၏၊ ထိုသို့ ရှည်လျား သည်၏အဖြစ်ဟူသောဂုဏ်, ထူးဆန်းသည်၏ အဖြစ် ဟူသောဂုဏ်ကို အကြောင်း ပဝတ္တိနိမိတ်ပြု၍ ဤပါဠိတော်ကို "အဘိဓမ္မ"ဟု ခေါ်ရပါသည်-ဟူလို၊ ["အတိရေကော+ဓမ္မော အဘိဓမ္မော၊ ဝိသေသော+ဓမ္မော အဘိဓမ္မော"ဟု ပြု၊ ကြွင်းသော မှတ်ဖွယ်ကို ဋီကာအဓိပ္ပာယ်၌ ရှုပါ။]

မှတ်ချက်။ ။ဤအဖွင့်များကိုကြည့်၍ "အဘိဓမ္မာ"ဟူသော နာမည်သည် အနက်အဓိပ္ပာယ်၏ နာမည်မဟုတ်, သုတ္တန်ပါဠိတော်ကိုထောက်ဆ၍ ရအပ်သောပါဠိတော်၏နာမည်တည်းဟုလည်း ကောင်း, ထိုအဘိဓမ္မာပါဠိတော်၏အနက်အဓိပ္ပာယ်များကိုကား "အဘိဓမ္မတ္ထ"ဟုခေါ်ရ ကြောင်း ကိုလည်း ကောင်း, ထိုအဘိဓမ္မတ္ထတို့တွင် စိတ်စေတသိက် ရုပ် နိဗ္ဗာန်ကို "ပရမတ္ထ"-"သဘာဝ ဓမ္မ"ဟု ခေါ်ရကြောင်းကိုလည်းကောင်း ကွဲကွဲပြားပြား ခွဲခြားသတ်မှတ်ထားပါ။ [ယခုခေတ်၌ ထိုသို့ နှိုင်းယှဉ်ဘက်မရှိသော စာကို့ကို "အဘိဓမ္မာ"ဟု ခေါ်ဝေါ်ရေးသားခြင်းကိုလည်း စဉ်းစားပါ။]

---- -----

ဓမ္မာတိရေကၪေဟောတ္ထ။ ။"ဓမ္မာတိရေက ဓမ္မဝိသေသဒ္ဓေ"ဟူသော အကျဉ်းအဖြေမှန်ကို အကျယ်ပြုလို၍ "အတိရေက"စသည်ကိုမိန့်၊ ရှေ့ဝါကျသည် သဓေါ်ပ၊ "အတိရေက"မှစ၍ "နိပ္ပဒေသ တောဝ ဝိဘတ္တော"တိုင်အောင် စကားရပ်သည် ဝိတ္ထာရဝါကျ၊ ထို့နောက် "ဓ ဝ ဓမ္မာတိရေကၪေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော"ကား နိဂုံးဝါကျတည်း၊ ဟေတ္ထဒ္ဒ ဟိသည် ဝိတ္ထာရဟေတုက၊ တစ်နည်း-နောက်၌ "တသ္မာ၊ပေ၊ဝေ၊မေဝ၊ပေ၊ဝုစ္စတိ"ကို ထောက်၍ ဟိသည် ဟေတုဟေတုက (ကာရဏဟေတုက)၊ ဤအလို "အတိရေက၊ပေ၊ဝိယ"သည် ဟေတုဝါကျ၊ "တသ္မာ၊ပေ၊ဝုစ္စတိ"သည် ဖလဝါကျဟုခွဲပါ၊ ထိုဟေတုဝါကျတွင်လည်း "အဘိက္ကမန္တီ၊ပေ၊ဝိယ"သည် ဥပမာနဝါကျ၊ "အတိရေက၊ပေ၊အဘိသဒ္ဒေါ" ကား ဥပမေယျဝါကျ၊ ဤသို့ ရသင့်သမျှ ဝါကျတို့ကို ခွဲနိုင်မှသာ ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပာယ်ကို နားလည် နိုင်ပါသည်။

ဟေတ္ထ၊ အဘိသဒ္ဒေါ။ ။"တ္ထေ-ဤ အဘိဓမ္မောဟူသော ပုဒ်၌၊ သမဘိနိဝိဋ္ဌော-ကောင်းစွာအကျုံး ဝင်သော၊ အဘိသဒ္ဒေါ-အဘိသဒ္ဒါသည်" ဟု သမဘိနိဝိဋ္ဌောထည့်၍လည်း အနက်ပေးကြ၏၊ နိသယ၌ မထည့်ဘဲပေးခဲ့သည်၊ ထိုသို့ပေးရာ၌ တ္ထေကို အဘိသဒ္ဒေါ၌ အပေါင်းအာဓာရ, အစိတ် အာဓေယ် အဖြစ်ဖြင့် စပ်၊ ထည့်၍ပေးလျှင် တ္ထေကို သမဘိနိဝိဋ္ဌော၌ ဝိသယာဓာရ, ဝိသယာဓာရီအဖြစ်ဖြင့် စပ်။

[အာဝုသော-ငါ့ရှင်၊ မေ-ငါ၏၊ ဗာဠာ-ပြင်းထန်ကုန်သော၊ ဒုက္ခာဝေဒနာ-ဒုက္ခဝေဒနာတို့သည်၊ အဘိက္ကမန္တီ-တိုးပါကုန်၏၊ နော ပဋိက္ကမန္တီ-မဆုတ်ပါကုန်၊ ဝါ-မလျော့ပါကုန်၊ ("ရောဂါတိုးသည်, ရောဂါမလျော့ပါ"ဟူလို၊) အဘိက္ကန္တ ဝဏ္ဏာ-အလွန်နစ်သက်အပ်သော အဆင်းရှိသော၊ (ဒေဝတာ-နတ်သည်၊) [ယေန ဘဂဝါ, တေနုပသင်္ကမိတ္ဝါ စပ်။]

တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အဘိသဒ္ဒါ၏ အတိရေကအနက်, ဝိသေသအနက်ကို ပြတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သမ္ပသိတောသု-ကောင်းစွာ စိုက်ထောင်အပ်ကုန်သော၊ ဗဟုသု-များစွာကုန်သော၊ ဆတ္တောသုစေဝ-ထီးတို့တွင်လည်းကောင်း၊ ဓဇေသုစ-အလံတို့တွင်လည်းကောင်း၊ ယံ ဆတ္တံ-အကြင်ထီးသည်၊ အတိရေကပ္ပမာဏံ-သာမန် ထီးတို့ထက် လွန်ကဲသော ပမာဏရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဝိသေသဝဏ္ဏ သဏ္ဌာနဿ- ထူးသောအဆင်းရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-၏၊ တံ(ဆတ္တံ)-ထိုထီးကို၊ အတိဆတ္တန္တိ- အတိဆတ္တဟူ၍၊ ဝါ-လွန်ကဲသောထီး ထူးဆန်းသောထီးဟူ၍၊ ဝုစ္စတိယထာ-ဆိုအပ် သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ယော ဓဇော-အကြင်အလံသည်၊ အတိရေကပ္ပမာဏောစ-လွန်ကဲသော ပမာဏရှိသည်လည်းကောင်း၊ နာနာဝိရာဂဝဏ္ဏ ဝိသေသသမ္ဘဿောစ- အမျိုးမျိုးသောအထူးတလည် ဆိုးအပ်သော အဆင်းအထူးနှင့် ပြည့်စုံသည်လည်းကောင်း။ ဟောတိ၊ [ယခုခေတ် အလံများ၌ ၃-ရောင်ခြယ် ၅-ရောင်ခြယ် စသည်ဖြင့် အရောင် ခြယ်ထားသကဲ့တည်း။] သော (ဓဇော)-ထိုအလံကို၊ အတိဓဇောတိ-အတိဓဇဟူ၍၊ ဝါ-လွန်ကဲသော အလံ, ထူးဆန်းသော အလံဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ ယထာ-ဆိုအပ်သကဲ့သို့လည်း ကောင်း။

အဘိက္ကမန္တီ၊ပေ၊ဝဏ္ဏာ။ ။အဘိဓမ္မသဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထကိုပြရာ၌ "အဘိက္ကမန္တီဝယ် အဘိသဒ္ဒါသည် ဝုဒ္ဓိ(တိုးပွားခြင်း) အနက်ကိုဟောဘ၏"ဟုဆို၏၊ တိုးပွားခြင်းဟူသည် ပိုလွန်ခြင်း အတိရေကအနက်ပင် တည်း၊ အဘိက္ကန္တာဝယ် အဘိသဒ္ဒါသည် "အဓိက"အနက်ဟုဆိုလတ္တံ့၊ ထို "အဓိက" သည် ဤဝိသေသနှင့် သဘောတူ၏။

တသ္မာ၊ပေ၊ဝုစ္စတိ။ ။တသ္မာကို "အယံပိ ဓမ္မော၊ပေ၊အဘိဓမ္မောတိ ဝုစ္စတိ"၌ လုမ်းစပ်၊ ဤအတွင်း၌ "ယထာ၊ပေ၊အတိဗြဟ္မာတိ ဝုစ္စတိ"သည် ဥပမာနဝါကျ၊ "ဓဝမေဝ၊ပေ၊ဝုစ္စတိ"ကား ဥပမေယျဝါကျ၊ ထိုတွင် ဥပမာဝါကျကိုပြရာ၌ "အဘိက္ကမန္တီ, အဘိက္ကန္တာ"တို့ဖြင့် မပြီးစေဘဲ "အတိဆတ္တံ" စသည်ကို အဘယ်ကြောင့် ပြရသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။

အဖြေကား–ဥပသာရပုဒ်တို့သည် များသောအားဖြင့် ဓာတ်၏ အနက်ကိုသာ ထွန်.ပြကြသော်လည်း တစ်ရံတစ်ခါ၌ကား"အတိဆတ္တံ,အတိရာဇကုမာရော"စသည်၌ကဲ့သို့နာမ်ပုဒ်၏ အနက်ကို လည်း ထွန်းပြသေး၏၊ ထို့ကြောင့် အဘိဓမ္မော၌ အဘိသဒ္ဒါလည်း ဓမ္မဟူသောနာမ်ပုဒ်အနက်ကို ထွန်းပြသည်ဟု သိစေလိုသောကြောင့် "အတိစ္ဆိတ္တံ"စသော ဥပမာကို ထုတ်ရပါသည်၊ ထိုဥပမာဖြင့် သိစေလိုရင်းကား–"ဓာတ်၏ ရှေ့မဟုတ်သော နာမ်၏ရှေ့၌လည်း ဥပသာရရပုဒ်တို့သည်

စ-သည်သာမကသေး၊ (သက်မဲ့ဥပမာအပြင် သက်ရှိ ဥပမာလည်း ရှိသေး၏-ဟူလို၊)ကေတောာ-တစ်ပေါင်းတည်း၊ သန္ဓိပတိတောသု-စည်းဝေးကြကုန်သော၊ ဗဟူသု-ကုန်သော၊ ရာဇကုမာရေသုစေဝ-မင်းသားတို့တွင် လည်းကောင်း၊ ဒေဝေသုစ-နတ်တို့ တွင်လည်းကောင်း၊ ယော ရာဇကုမာရော-အကြင်မင်းသားသည်၊ ဇာတိယသ ဣသ ရိယာဒီ သမ္ဘတ္တိဟိ-အမျိုးဇာတ်, စည်းစိမ်, အခြွေအရံ, အစိုးရသူ၏ အပြစ်ဟူသော ရာထူးဌာနန္တရ အစရှိသော သမ္ဘတ္တိတို့ဖြင့်၊ အတိရေကတရော စေဝ-သာ၍လွန်ကဲသည်လည်းကောင်း၊ ဝိသေသဝန္တတရောစ-သာ၍ ထူးခြားသော ဂုဏ်ရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-၏၊ သော (ရာဇကုမာရော)-ထိုမင်းသားကို၊ အတိရာဇကုမာရောတိ- အတိရာဇကုမာရဟူ၍၊ ဝါ-လွန်ကဲသောမင်းသား, ထူးခြား သော မင်းသားဟူ၍၊ ဝုစ္စတိယထာ-ဆိုအပ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ယော ဒေဝေါ-အကြင်နတ်သည်၊ အာယု ဝဏ္ဏ ဣသရိယ ယသသမ္ဘတ္တိ အာဒီဟိ-အသက်, အဆင်း, အစိုးရသူ၏ အပြစ်ဟူသော ရာထူးဌာနန္တရ, အခြွေအရံတို့၏ ပြည့်စုံခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ အတိရေကတရော စေဝ-သာ၍ လွန်ကဲခြင်းသည် လည်း ဖကောင်း၊ ဝိသေသဝန္တတရောစ- သာ၍ထူးခြားသော ဂုဏ်ရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-၏၊ သော(ဒေဝေါ)-ထိုနတ်ကို၊ အတိဒေဝေါတိ-အတိဒေဝဟူ၍၊ ဝါ-လွန်ကဲသောနတ်, ထူးခြားသောနတ်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိယထာ-လည်းကောင်း၊ တထာရူပေါ-ထိုကဲ့သို့ သာလွန်ထူးခြားသော သဘောရှိသော၊ ဗြဟ္မာပိ-ဗြဟ္မာကိုလည်း၊ အတိဗြဟ္မာတိ-အတိဗြဟ္မာဟူ၍၊ လွန်ကဲသောဗြဟ္မာ, ထူးခြားသော ဗြဟ္မာဟူ၍၊ ဝုစ္စတိယထာ-လည်းကောင်း၊ စဝမေဝ-ဤအတူသာလျှင်၊ အယမ္ပိ ဓမ္မော-ဤကုသလဓမ္မာ အစရှိ သော ပါဠိတော်ကိုလည်း၊ ဓမ္မာတိရေက ဓမ္မဝိသေသဒွေန-သုတ္တန်ပါဠိထက် သာလွန် သော ပါဠိတော်, ထူးဆန်းသောပါဠိတော် ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ အဘိဓမ္မောတိ-အဘိဓမ္မာဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ (စာအုပ်တို့၌ "စဝမေဝ"ဟု ရှိသော်လည်း အဘိဓာန်(၁၁၄၂)၌လည်းကောင်း, ဂဏ္ဌိ၌လည်းကောင်း "စဝမေဝံ"ဟု ရှိ၏၊ စဝံနှင့်အနက်တူဟု မဇ္ဈ ဆိုး၏၊ ဋီကာ၌လည်း "စဝံ"ဟုပင် ဖွင့်၏။)

တည်နေနိုင်၏၊ ထိုသို့တည်လျက် အတိရေကဝိသေသ အနက်ကိုပြသော အတိဥပသာဒလည်း ရှိသေး၏"ဟု သိစေလိုရင်းဖြစ်သည်။ {ဋီကာ၌ "တတ္ထသိယာ၊ပေ၊ အတိဆတ္တာဒိဥဒါဟရဏံ ဒသေန္တော အာဟ-ယထာတိ အာဒိ"ဟူသော စကားကိုကြည့်ပါ။}

မှတ်ချက်။ ။ဥပမာ၌ ၅-မျိုးပြထား၏၊ ထိုတွင် ၎. ၂-မျိုးသည် သက်မဲ့ဥပမာတည်း၊ နောက် ၃-မျိုးကားသက်ရှိဥပမာတည်း။ ဤသို့ဥပမာများစွာဖြင့် သက်ရှိသက်မဲ့ဆိုအောင် ပြုခြင်းသည် ထိုအတိရေကဝိသေသ အနက်ကိုဟောရာ ဥဒါဟရဏ်တွေ အများအပြားဖြင့် မိမိစကားကို နိုင်လုံသည်ထက် နိုင်လုံအောင် ထောက်ခံစေခြင်း အကျိုးရှိသည်။

ဟိ-မှန်၏၊ (တစ်နည်း)၊ ဟိ-သဒ္ဒယုတ္တိမှတစ်ပါး အတ္ထယုတ္တိကို ဆိုဦးအုံ့၊ သုတ္တန္တ-သုတ္တန်သို့၊ ပတ္တာ-ဒေသနာတော်အစဉ်အားဖြင့် ရောက်၍၊ ဝါ-ရောက်လသော်၊ ပဋ္ဌ-ငါးပါးကုန်သော၊ ခန္ဓာ-ခန္ဓာတို့ကို၊ ဧက ဒေသေနေ၀-တစ်စိတ်တစ်ဒေသအားဖြင့်သာလျှင်၊ ဝိဘတ္တာ-ဝေဖန်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ နိပ္ပဒေသေန-အစိတ်အပိုင်း မရှိသောအားဖြင့်၊ ဝါ-အကြွင်းအကျန်မရှိသောအားဖြင့်၊ န(ဝိဘတ္တာ)-ဝေဖန်တော် မမူအပ်ကုန်၊ [ဧကဒေသေ နေ၀ ဝိဘတ္တာ စသည်တို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာနိဿယ၌ ရှုပါ။]

ပန-အဖို့တစ်ပါးကား၊ အဘိဓမ္မ-အဘိဓမ္မာသို့၊ ပတ္တာ-၍၊ ဝါ-လသော်၊ သုတ္တန္တ ဘာဇနိယ-အဘိဓမ္မဘာဇနိယ ပဉ္စပုဗ္ဗကနယာနံ-သုတ္တန္တဘာဇနိယနည်း, အဘိဓမ္မဘာဇနိယ နည်း, ပဉ္စပုဗ္ဗကနည်းတို့၏၊ ဝသေန- အပြားအားဖြင့်၊ နိပ္ပဒေသတောဝ-အစိတ်အပိုင်း မရှိသောအားဖြင့်သာလျှင်၊ ဝိဘတ္တာ-အပ်ကုန်ပြီ၊ "ဤစကားကိုထောက်၍ ခန္ဓဒေသနာ အတွက် သုတ္တန်ပါဠိထက် အဘိဓမ္မာပါဠိက သာလွန်ရှည်လျားကြောင်းကိုသိရ၏၊ အဘိဓမ္မ ဘာဇနိယနည်း, ပဉ္စပုဗ္ဗက နည်းတို့ဖြင့် ထူးထူးဆန်းဆန်း ဟောထားကြောင်း ကိုလည်း သိရသည်၊] ဒွါဒသ-၁၂ ပါးကုန်သော၊ အာယတနာနိ-အာယတနတို့ လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌာရသ-၁၈ ပါးကုန်သော၊ ဓာတုယော-ဓာတ်တို့လည်းကောင်း၊ စတ္တာရိ- ၄ ပါးကုန်သော၊ သစ္စာနိ-သစ္စာတို့ လည်းကောင်း၊ ဗာဝီသတိ-၂၂ပါးသော ဣန္ဒြိယာနိ- ဣန္ဒြေတို့လည်းကောင်း၊ ဒွါဒသပဒိကော-၁၂ပါးသော အဖို့အစုရှိသော၊ ပစ္စယာကာရော- ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် လည်းကောင်း၊ တထာ-ထို့အတူတည်း၊ ဟိ-စိုးစဉ် အနည်းငယ်ဆိုဖွယ် အထူးကား၊ ["ဗာဝီသတိန္ဒြိယာနိ ပစ္စယာကာရတို့နှင့်စပ်၍ အနည်းငယ် ဆိုဖွယ်အထူးကား"

သုတ္တန္တ ဟိ။ ။"ယထာ သမ္မသိတေသု" မှ စ၍ "ဧ၀မေ၀၊ပေ၊ဝုစ္စတိ"တိုင်အောင်သော စကားဖြင့် သဒ္ဒယုတ္တိရှိကြောင်း၊ (သဒ္ဒါသဘောအားဖြင့် သင့်ကြောင်း)ကိုသာ ပြရသေး၏၊ ထိုသို့ သဒ္ဒယုတ္တိရှိသော်လည်း အဘိဓမ္မပါဠိတော်ဝယ် သုတ္တန်ထက် ရှည်လျားသော ထူးဆန်းသော တရားတို့ကို ဟောထားလျက်မရှိလျှင် အတ္ထယုတ္တိမရှိနိုင်ရာသောကြောင့် "ဓမ္မာတိရေက ဓမ္မ၀ိသေ သဒ္ဒေန"ဟူသော အဖြေသည် မသင့်နိုင်ရကား အတ္ထယုတ္တိရှိကြောင်းကိုပြလျက် မူလအဖြေကို ခိုင်မြဲစေလိုသောကြောင့် "သုတ္တန္တ ဟိ"မှစ၍ "နိပ္ပဒေသတောဝ ဝိဘတ္တာ"တိုင်အောင် မိန့်သည်၊ [အဘိဓမ္မာ ပါဠိတော်၏ သုတ္တန်ထက် ရှည်လျားပုံ ထူးဆန်းပုံကို စာသွားအတိုင်း သိသာပြီ၊ "ပဉ္စပုဗ္ဗက် နတ္ထိ စသည်တို့၏ **အဓိပ္ပာယ်**ကို ဋီကာနိဿယ၌ ရှုပါ။

ရှေးနိဿယ။ ။ရှေးနိဿယ၌ကား "သုတ္တန္တ ဟိ" စသည်ကို ကာရဏ၀ါကျဟုယူ၍ "ဟိ ယသ္မာ"ဟုဆိုပြီးလျှင် "နိပ္ပဒေသ၀တာ၀ ဝိဘတ္တာ"၏ အောက်၌ "တသ္မာ နိပ္ပဒေသာနံ တိဏ္ဏံ နယာနံ အတိရေက ပါဠိဘာ၀တော ဝိသေသပါဠိဘာ၀တောစ အယမ္ပိ**ဓမ္မော** ဓမ္မာတိရေ ကဓမ္မ၀ိသေသဒ္ဒေန အဘိဓမ္မောတိ ဝုစ္စတိ"ဟု ဋီကာ ထည့်ပါဌ်များကို ယူ၍ ပေးလေသည်။

ဟူလို၊ ကေဝလ်-အာယန စသည်တို့နှင့်မဖက် သက်သက်၊ ဣန္ဒြိယဝိဘင်္ဂ-ဣန္ဒြိယ ဝိဘင်းခ်ဉ်၊ သုတ္တန္တ ဘာဇနီယ်-သုတ္တန္တ ဘာဇနီယနည်းသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဝါ-မပါ၊ ပစ္စယာကာရေစ-ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဝိဘင်းခ်ဉ်လည်း၊ ပဋ္ဌာန်-ပဋ္ဌာနနည်းသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ။

စ-သည်သာမကသေး၊ သုတ္တန်-သုတ္တန်သို့၊ ပတ္တာ-၍၊ ဝါ-လသော်၊ စတ္တာရော-၄ ပါးကုန်သော၊ သတိပဋ္ဌာနာ-သတိပဋ္ဌာန်တို့ကို၊ ဧကဒေသေနေ၀-သာလျှင်၊ ဝိဘတ္တာ-အပ်ကုန်ပြီ၊ နိပ္ပဒေသေန-အားဖြင့်၊ နဝ(ဝိဘတ္တာ) ဝေဖန်တော်မမူအပ်ကုန်၊ ပန-အဖို့တစ်ပါးကား၊ အဘိဓမ္မ-အဘိဓမ္မာသို့၊ ပတ္တာ-၍-ဝါ-လသော်၊ တိဏ္ဏမ္ပိ-၃ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ နယာနံ-နည်းတို့၏၊ ဝသေန-အပြားအားဖြင့်၊ နိပ္ပဒေသတောဝ-သာလျှင်၊ ဝိဘတ္တာ-အပ်ကုန်ပြီ၊ စတ္တာရိ-ကုန်သော၊ သမ္မပ္ပဓာနာနိ-သမ္မပ္ပဓာန်တို့လည်း ကောင်း၊ စတ္တာရော-ကုန်သော၊ ဣဒ္ဓိပါဒါ-ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့ခ်ဉ်လည်းကောင်း၊ သတ္တ-၇ပါးကုန်သော၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ-ဗောဇ္ဈင်တို့လည်းကောင်း။ အရိယော-မြတ်သော၊ အဋ္ဌင်္ဂိကော-ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ မဂ္ဂေါ-မဂ်လည်းကောင်း၊ စတ္တာရိ-ကုန်သော၊ ဈာနာနိ-ဈာန်တို့လည်းကောင်း၊ စတသော-၄ ပါးကုန်သော၊ အပ္ပမညာယော-အပမညာ တို့လည်းကောင်း၊ ပဉ္စ-၅ပါးပါးကုန်သော၊ သိက္ခာပဒါနိ-သိက္ခာပုဒ်တို့လည်းကောင်း၊ စတသော-ကုန်သော၊ ပဋိသမ္ဘိဒါ-ပဋိသမ္ဘိဒါတို့လည်းကောင်း၊ တထာ-ထိုအတူတည်း၊ ဟိ-စိုးစဉ် အနည်းငယ် ဆိုဖွယ်အထူးကား၊ ဧတ္ထ-ဤသတိပဋ္ဌာန် အစရှိသည်တို့တွင်၊ ကေ၀လ်-သတိပဋ္ဌာန် အစရှိသည်တို့နှင့် မဖက် သက်သက်၊ သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂ-သိက္ခာပဒ ဝိဘင်းခ်ဉ်၊ သုတ္တန္တ ဘာဇနီယ်-နည်းသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဝါ-မပါ။

စ-သည်သာမကသေး၊ သုတ္တန်-သုတ္တန်သို့၊ ပတ္တာ-၍၊ ဝါ-လသော်၊ ဉာဏ်-ဉာဏ်ကို၊ ဧကဒေသေနေ၀-အားဖြင့်သာလျှင်၊ ဝိဘတ္တံ-ဝေဖန်တော်မူအပ်ပြီ၊ နိပ္ပဒေသေန-အားဖြင့်၊ (ဝိဘတ္တံ)-ဝေဖန်တော်မမူအပ်၊ ကိလေသာ-ကိလေသာတို့သည်၊

ကေ၀လ် ဟိ။ ။ဤကဲ့သို့ ကေ၀လ် ဟိ ဟု တက်လာသော အရာ၌ အတိဗျာပိတ ဒေါသ ကိုပယ်သည်ဟုဆိုကြ၏၊ ဣန္ဒြိယဝိဘင်း ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဝိဘင်းတို့ခ်ဉ်လည်း ထို့အတူဟုဆိုသောကြောင့် နည်း ၃ ပါးလုံးရှိသည်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရောက်ရကား အတိဗျာပိတဒေါသ ရောက်၏၊ ထိုသို့မရောက်ဖို့ရန် ကေ၀လ်ဟိ စသော ပါဋ္ဌဖြင့် ထိုဒေါသကိုပယ်သည်၊ ဤ၀ါကျမျိုးကို "ယုတ္တိ ဒဠ္ဍိ၀ါကျ" ဟုလည်း ခေါ်ကြ၏၊ အနည်းငယ် ထူးသောအချက်ကို ပြသောကြောင့် ဝိသေသ၀ါကျဟုလည်း ခေါ်ကြသည်။

[ဆောင်]ဝေ ကေ၀လ်, နစ်တန် ကပ်ရှိ, နိပါတ်ဟိ, ယုတ္တိ ဒဠ္ဍိစ္ဆ၊

ဝေ နောက်ထဲ, နိပါတ်ရဲ့, သာမ်ဒေါသပယ်။

ကေ၀လ်, ဟိ နိပါတ်ရှိ, အတိဒေါသပယ်။

တထာ-ထို့အတူတည်း၊ ပန-ကား၊ အဘိဓမ္မ-အဘိဓမ္မာသို့၊ ပတ္တာ-၍၊ ဝါ-လသော်၊ "ကေဝိဓေန ဉာဏ ဝတ္ထုတိ" အာဒိနာ- "ကေဝိဓေနဉာဏဝတ္ထု"အစရှိသော၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊ မာတိကံ-မာတိကာကို၊ ထပေတွာ-ထားတော်မူ၍၊ နိပ္ပဒေသ တောဝ-အားဖြင့်သာလျှင်၊ ဝိဘတ္တံ-အပ်ပြီ၊ တထာ-ထိုမှတစ်ပါး၊ကေက တော-ကေနည်းမှ၊ ပဠာယ-စ၍၊ အနေကေဟိ၊ တစ်ပါးမက များစွာကုန်သော၊ နယေဟိ-နည်းတို့ဖြင့်၊ ကိလေသာ- ကိလေသာတို့ကို၊ (ဝိဘတ္တာ-နှ်ပြီ၊) စ-သည်သာမကသေး၊ သုတ္တန္တံ-သုတ္တန်သို့၊ ပတ္တာ-၍၊ ဝါ-လသော်၊ ဘုမ္မန္တရပရိစ္ဆေဒေါ-ဘုံအထူးတို့၏ အပိုင်းအခြားကို၊ ကေဒေသေနေဝ-အားဖြင့်သာလျှင်၊ ဝိဘတ္တော-အပ်ပြီ၊ နိပ္ပဒေသေန-အားဖြင့်၊ နှ(ဝိဘတ္တော)- ဝေဒနာတော်မမူအပ်၊ ပန-ကား၊ အဘိဓမ္မ-အဘိဓမ္မာသို့၊ ပတ္တာ-၍၊ ဝါ-လသော်၊ တိဏ္ဏမ္ပိ-၃ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ နယာနံ-နည်းတို့၏၊ ဝသေန-အပြား အားဖြင့်၊ နိပ္ပဒေသတောဝ-အားဖြင့်သာလျှင် ဝိဘတ္တော-အပ်ပြီ၊ [ဝသေန နောက်၌ ဘူမန္တရ ပရိစ္ဆေဒေါ-ဟု ထပ်၍ ပါသည်ကား အပိုး ရှေ့ဝါကျများ၌ ဤကဲ့သို့ ၂ ထပ် ပါလေ့မရှိ။] (နိဂုံးကိုပြလိုမှ ဧဝံ စသည်ကိုမိန့်) ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ (အယံ အဘိဓမ္မော-ကို၊)ဓမ္မာတိရေက ဓမ္မဝိသေသဋ္ဌေန-ကြောင့်၊ အဘိဓမ္မောတိ-မှု၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

၂။ ကျမ်းအပိုင်းအခြားကို ပြခန်း

ပန-အဖို့တစ်ပါးကား၊(ဝစနတ္ထမှတစ်ပါး ပကရဏပရိစ္ဆေဒကား၊)သေ(ဧသော)-ဤအဘိဓမ္မာပါဠိတော်သည်၊ ပကရဏပရိစ္ဆေဒတော-ကျမ်း၏ ပိုင်းခြားကြောင်း သချေါ အားဖြင့်၊ ဓမ္မသင်္ဂဏီဝိဘင် ဓာတုကထာပုဂ္ဂလပညတ္တိ ကထာဝတ္ထု ယမက ပဋ္ဌာနာနံ-ဓမ္မသင်္ဂဏီကျမ်း ၊လေ၊ပဋ္ဌာန်းကျမ်းဟူကုန်သော၊ သတ္တန္နံ ပကရဏာနံ-၇ ကျမ်းတို့၏၊ ဝသေန-အပြားအားဖြင့်၊ ဌိတော-တည်၏၊ အယံ-ဤစကားသည်၊ ဇဋ္ဌ-ဤပကရဏာ ပရိစ္ဆေဒကို ပြရာ၌၊ အာစရိယာနံ-အဋ္ဌကထာဆရာတို့၏ သမာနကထာ-တူမျှသောစကားတည်း။

ပကရဏပရိစ္ဆေဒတော။ ။အဘိဓမ္မပါဠိတော်၏ ဝစနတ္ထ(သဒ္ဒါနက်)ကို ပြပြီးလျှင် ယခုအခါ "အဘိဓမ္မာကျမ်းပေါင်း မည်မျှရှိ၏"ဟု ကျမ်းအပိုင်းအခြားသချေါကိုပြခြင်းငှာ "ပကရဏာ" စသည် ကိုမိန့်၊ ပကရဏာသဒ္ဒါသည် "ကေတ္တပတိပါဒက ဂန္ဓအံ့သ-အနက်တစ်မျိုးကို သိစေတတ်သော ကျမ်း၏အစိတ်အပိုင်း"ကို ဟောအ၏၊ အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်းတွင် တစ်ကျမ်းတစ်ကျမ်းသည် ဆိုင်ရာအနက် အဓိပ္ပာယ်တစ်ရပ်တစ်ရပ်ကို သိစေတတ်၏၊ ဥပမာ-ဓမ္မသင်္ဂဏီသည် စိတ်စေတသိက် ရုပ် နိဗ္ဗာန်ဟူသော အနက်များကို သိစေတတ်သကဲ့သို့တည်း။ "ပကရောတိ အနေနာတိ ပကရဏံ-ဆိုင်ရာအနက် အဓိပ္ပာယ်ကိုအပြားအားဖြင့် ဖြစ်စေရင်ကြောင်းကျမ်း။

ပန-ဝါဒန္တ ရကား၊ ဝိတက္ကာဝါဒီ-ဝိတက္ကာဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ပညာရှိတို့၏ စိတ် နှလုံးကို အထူးအားဖြင့် တုန်လှုပ်စေတတ်, ပုတ်ခတ်တတ်သော စကားကတ်ကို ပြောဆို လေ့ရှိသော ပရဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) အာဟ-ပြောပြီ၊ (ကိ-အဘယ်သို့ ပြောသနည်း၊) ကထာဝတ္ထု-ကထာဝတ္ထုကျမ်းကို၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ (တုမှေဟိ-အသင်တို့သည်၊) ဂဟိတံ-ယူအပ်သနည်း၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ပရိနိဗ္ဗာနတော- ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူရာနှစ်မှ၊ အဋ္ဌရသ ဝဿာဓိကာနိ-တစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ် အလွန်ရှိကုန်သော၊ ဒွေဝဿ သတာနိ-အနှစ် နှစ်ရာတို့ကို၊အတိက္ကမိတ္တာ-လွန်ပြီး၍၊ ဝါ-လွန်ပြီးမှ၊ မောဂ္ဂလိပုတ္တ တိဿတ္ထေရေန-မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထေရ်သည်၊ ဇဝံ-ဤကထာဝတ္ထုကျမ်းကို၊ ထပိတံ နန-အားအပ်သည်မဟုတ်ပါလော၊ တသ္မာ သာဝကဘာသိတ္တာ-ထိုသို့ သာဝက ဟောအပ်သောကျမ်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နံ-ထိုကထာဝတ္ထုကျမ်းကို၊ ဆဋ္ဌေထ-စွန့်လိုက် ကြကုန်လော၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဟ-ပြောပြီ၊) ကိ ပန-အဘယ်နည်း၊ အဘိဓမ္မော-အဘိဓမ္မာပါဠိတော်သည်၊ ဆပ္ပကရဏာနိ-၆ကျမ်းတို့လော၊ ဣတိ-ဤသို့ သဏဝါဒီ မေး၏၊ ဇဝံ-ဤသို့ ၆ ကျမ်းတို့ဟူ၍၊ နဝဒါမိ-မဆိုလိုပါ၊ ဣတိ-ဤသို့ ဝိတက္ကာ ဝါဒီ ဖြေ၏၊ အထ-ထိုသို့ ၆-ကျမ်းဟု

ဝိတက္ကာဝါဒီ။ ။"ဝိတက္ကာ"ဟူသော ဣတ္ထိလိင်သဒ္ဒါသည် "မိမိဘက်၏ အယူဝါဒကို တည်တံ့ စေနိုင်, သူတစ်ပါးဘက်၏အယူဝါဒကို ပယ်ချနိုင်သောစကားဟူသော အနက်ကိုဟော၏" ဟုထောမနိမိဆို၏၊ [ဝိ+တဋ္ဌ (တာဌန စာလနေသု)ဟူသော ဓာတ်, အပစ္စည်း, ဣတ္ထိဧကတ္တ အာ ပစ္စည်း၊] ဝိသေသေန ဝိညူနံ ဟဒယံ တက္ကယတိ ကမ္ပေတိ တာဠေတိ-လှုပ်ရှားစေတတ်, ပုတ်ခတ်တတ်၏၊ ဣတိ-ဝိတက္ကာ-ကတ်သီးကတ်သတ် ပြောလိုက်သောစကားသည်၊ ပညာရှိနှလုံးသားကို လှုပ်ရှားစေတတ်၏၊ ပညာရှိ နှလုံးသားကို ပုတ်ခတ်လိုက်သကဲ့သို့လည်းဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် - ကတ်သီးကတ်သတ်စကားကို "ဝိတက္ကာ"ဟုခေါ်၏၊ ဝဒတိ သီလေနာတိ ဝါဒီ၊ ဝိတက္ကော+ဝါဒီ ဝိတက္ကာဝါဒီ။ [အဘိဓာန်၌ လောကာယတကျမ်းကို ဝိုတက္ကာသတ္ထဟုဆို၏၊ လောကာယယ အဓိပ္ပာယ်ကို သိလက္ခန် အဋ္ဌကထာ၌ "ကာကော သေတော-ကျီးကန်းဟာ ဖြူတယ်၊ (ဘာ့ကြောင့်လဲ) အရိုးကဖြူလို့" ဤသို့စသည်ဖြင့် စကားကတ်ပြောဆိုပုံကို ပြုထားသည်။]

တသ္မာ သာဝက ဘာသိတတ္တာ။ ။"တသ္မာ နောင် ဟိတ်နှင့်ဆောင် တူအောင် အနက်ကြ"နှင့်အညီ တသ္မာနောက်၌ သာဝကဘာသိတ္တာ ဟူသော ဟိတ်ကို တသ္မာနှင့် အနက်တူ ကြ၍ အနက်ပေးသည်၊ တသ္မာနှင့် တစ်ပေါင်းတည်း ပေါင်း၍မပေးဘဲ "တသ္မာ-ထိုသို့ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထေရ်သည် ထားအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်"ဟု နှဲ့ ပေးလျှင်လည်း သာဝကဘာသိတနှင့် အဓိပ္ပာယ်တူပင်ဖြစ်၏၊ မှန်၏-"မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထေရ်သည်" ဟူသောစကားနှင့် "သာဝကသည်"ဟူသော စကားသည် လည်းကောင်း, "ထားအပ်၏"ဟူ သောစကားနှင့် "ဟောအပ်၏" ဟူသော စကားသည်လည်းကောင်း, အသံအားဖြင့် ကွဲသော်လည်း အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့် ထပ်တူကျနေ၏၊ ထို့ကြောင့် တစ်ပေါင်းတည်း ပေးလေ့ရှိကြသည်။

မဆိုလိုလျှင်၊ ကိ-အဘယ်ကို၊ ဝဒေသိ-ဆိုလိုသနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ သကဝါဒီမေး၏၊ သတ္တာပကရဏာနိ-၇-ကျမ်းတို့ကို၊ (ဝဒါမိ-ဆိုလို၏၊) ဣတိ-ဤသို့ ဝိတဏ္ဍဝါဒီ ဖြေ၏၊ ကတရံ-အဘယ်ကျမ်းကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ သတ္တ-၇ကျမ်းတို့ကို၊ ကရောသိ-ပြုသနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ သကဝါဒီ မေး၏၊ မဟာဓမ္မဟဒယံနာမ-မဟာဓမ္မဟဒယမည်သော ကျမ်းသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ (ရှေးခေတ်က ရှိခဲ့သည်, ယခုအခါ မတွေ့ရတော့၊) ဧတေန-ဤမဟာဓမ္မ ဟဒယမည်သောကျမ်းနှင့်၊ သဟ-တကွ၊ သတ္တ-၇ ကျမ်းတို့ကို၊ (ကရောမိ-ပြု၏၊) ဣတိ-ဤသို့ ဝိတဏ္ဍဝါဒီ ဖြေ၏၊ မဟာဓမ္မဟဒယေ-မဟာဓမ္မဟဒယကျမ်း၌၊ အပုဗ္ဗံ-ရှေးမဟုတ်သောစကားသည်၊ ဝါ-အသစ်ဖြစ်သော စကားသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဝါ-မပါ၊ ကတိပယာဝ-အနည်းငယ်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဋ္ဌဝါရာ- မေးကြောင်း ဖြေကြောင်းစကား အလှည့်အကြိမ်တို့ သည်၊ အဝသေသာ-ဓမ္မဟဒယဝိဘင်းစကားမှ ကြွင်းကျန် ပိုလွန်ကုန်၏၊ (တသ္မာ- ကြောင့်၊) ကထာဝတ္ထုနှာဝ၊ကထာဝတ္ထုကျမ်းနှင့်သာလျှင်၊ သဒ္ဒီ-တကွ၊ သတ္တ-၇ကျမ်း တို့တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ သကဝါဒီ ဆို၏။

ကထာဝတ္ထုနှာ-ကထာဝတ္ထုကျမ်းနှင့်၊ (သဒ္ဒီ-တကွ၊ သတ္တ- ၇ကျမ်းတို့ကို၊)

ဓမ္မဟဒယဝိဘင်း။ ။ဝိဘင်းပါဠိတော်၌ နောက်ဆုံးဝိဘင်းတည်း၊ ထိုဝိဘင်း၌ ဓာတ်အကြောင်း လည်း များစွာပါ၏၊ အမေး အဖြေအားဖြင့်လည်း ဟောထားတော်မူ၏၊ ထို့ကြောင့် မဟာဓမ္မဟဒယ ဝိဘင်းကျမ်း၌ အသစ်မရှိပါ၊ ဓမ္မဟဒယဝိဘင်း၌မပါဘဲ မဟာဓမ္မဟဒယ ဝိဘင်း၌ပါသော ပဋ္ဌိသဒ္ဓနဝါရမှာ အနည်းငယ်(၂-ဝါရ ၃-ဝါရမျှလောက်)သာရှိပါသည်။ ထိုအနည်းငယ်ကိုလည်း အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့် ဓမ္မဟဒယဝိဘင်းကျမ်း၌ သွင်းယူနိုင်ပြီဖြစ်၍ တစ်ကျမ်းမဖွဲ့လောက်ပါဟု ဆိုလို သည်၊ [ကတိပယ၏အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ သုဒိန္နကဏ္ဍ "ကတိပါဟ"အဖွင့်မှာရှုပါ၊ မခုဋ္ဌိကာ၌ကား တစ်မျိုးကြိုလေ၏၊ ရှုပါလေ။] ပဋ္ဌဝါရာ၌လည်း ပဋ္ဌမ+ ဝိသဒ္ဓနံစ ပဋ္ဌဝိသဒ္ဓနံဟု ဆိုလျက် ဝိသဒ္ဓနဟူသော နောက်ပုဒ်ကိုချေထားသည်၊ ထိုနောက် "ပဋ္ဌသ+ဝါရာ ပဋ္ဌဝါရာ" ဟု ပြု။

ကတိပယာဝ။ ။ရှေးနိဿယ၌ ဋီကာကိုယူ၍ အနုက်ပေးထား၏၊ ပေးထားပုံကား-ဓမ္မဟဒယဝိဘင်္ဂ-၌၊ အနာဂတာ-မလာကုန်သည်၊ ဟုတ္တာ-၍၊ မဟာဓမ္မဟဒယေ-ကျမ်း၌၊ အာဂတာ-လာကုန်သော၊ ဓမ္မဟဒယဝိဘင်္ဂဝစနဝသေန-ဓမ္မဟဒယဝိဘင်းစကား၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အဝသေသာ-ကြွင်းကုန်သော၊ ပဋ္ဌဝါရာ-ပုစ္ဆာဝိသဒ္ဓနဝါရတို့သည်၊ ကတိပယာဝ အပ္ပဟောနကာဝ-ကျမ်းစောင် မဖွဲ့လောက် အနည်းငယ်တို့သည်သာလျှင်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏၊ ဤသို့ ပေးထားသည်၊ ဤဋီကာထည့်ပါဌ်တို့သည် အဝသေသာ၏ အပါဒါန်ကိုလည်းကောင်း, သရုပ်ကိုလည်းကောင်း ပြသောစကားတို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဓမ္မဟဒယဝိဘင်္ဂဝစနဝသေနကို အဝသေသာ၏ အပါဒါန်ပြ ဟုမှတ်ပါ၊ "ဓမ္မဟဒယဝိဘင်္ဂ အနာဂတာ မဟာဓမ္မဟဒယေ အာဂတာ"တို့ကား အဝသေသာ၏ သရုပ်ပြစကားတို့တည်း။

နော (ကရောမိ)-မပြုလို၊ မဟာဓာတုကထာနာမ-(များစွာသောဓာတ်တို့ကို ဆိုရာ ဆိုကြောင့်) မဟာဓာတုကထာ မည်သောကျမ်းသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ တာယ-ထိုမဟာ ဓာတုကထာကျမ်းနှင့်၊ သဒ္ဓိं-တကွ၊ သတ္တ-၇ ကျမ်းတို့ကို၊ (ကရောမိ-ပြုလို၏၊) ဣတိ-ဤသို့ ဝိတက္ကဝါဒီဆိုး၏၊ မဟာဓာတုကာယံ-မဟာဓာတုကထာ ကျမ်းခု၊ အပုဗ္ဗံ-ရှေးမဟုတ်သော စားသည်၊ ဝါ-အသစ်ဖြစ်သောစကားသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဝါ-မပါ၊ အပ္ပမတ္တိကာဝ-နည်းသောအတိုင်းအရှည်ရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဝါ-မပြောပလောက် သည် သာလျှင်ဖြစ်သော၊ တန္တိ-ပါဠိသည်၊ အဝသေသာ-ကြွင်း၏၊ ကထာဝတ္ထုနာဝ-ကထာဝတ္ထုကျမ်းနှင့်သာလျှင်၊ သဒ္ဓိं-တကွ၊ သတ္တ-တို့ကို၊ (ကရောဟိ-ပြုလော၊) ဣတိ- ဤသို့ သကဝါဒီ ဆိုး၏။

ဟိ-ထိုစကားသင့်၏၊ (ဓာတုကထာနှင့်သာ ၇-ကျမ်းပြုပါ-ဟူသော စကား သည်သင့်၏၊) သမ္မာသမ္ဗုद္ဓေါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ သတ္တမပုဂ္ဂလဘာနိ-အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်းတို့ကို၊ ဒေသေန္တော-ဟောတော်မူလသော်၊ ကထာဝတ္ထုं-ကထာဝတ္ထုကျမ်းသို့၊ ပတ္တာ-ဒေသနာအစဉ်အားဖြင့် ရောက်၍၊ တာဝ-ပရိဟာနိကထာစသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ-ညွှန်ပြအပ်သော၊) ပုဂ္ဂလဝါရေ-ပုဂ္ဂလဝါရ၌၊ စတူသု-၄ ရပ်ကုန်သော၊ ပညှေသု- ပြဿနာတို့၌၊ ဒွိန္နံ-၂ ပါးကုန်သော၊ ပဒ္ဓကာနံ-ပဒ္ဓကတို့၏၊ ဝသေန-

---

အပ္ပမတ္တိကာဝ။ ။ဤ၌လည်း ဋီကာကိုယူ၍ ရှေးနိဿယ၌ အကျယ်ပေး၏။ ပေးထားပုံကား-ဓမ္မဟဒယဝိဘင်္ဂ-ဓမ္မဟဒယဝိဘင်း၌၊ အနာဂန္တာ-မလာမူ၍၊ မဟာဓမ္မဟဒယ-ကျမ်း၌၊ အာဂတ တန္တိတော-လာသောပါဠိအောက်၊ (အပ္ပမတ္တိကာ၌စပ်) ရူပကဏ္ဍဓာတုဝိဘင်္ဂါဒီသု-ရူပကဏ္ဍ ဓာတုဝိဘင်းစသည်တို့၌လည်းကောင်း၊ ဓာတုကထာယ- ဓာတုကထာကျမ်း၌လည်းကောင်း၊ အနာဂန္တာ-မလာမူ၍၊ အဝသေသာ-ကြွင်းသော၊ မဟာဓာတုကထာယံ-မဟာဓာတုကထာကျမ်း၌၊ အာဂတာ-လာသော၊ တန္တိ-ပါဠိသည်၊ အပ္ပမတ္တိကာဝ-နည်းသော အတိုင်းအရှည်ရှိသည်သာလျှင်၊ ဟောတိ-၏၊ ဤသို့ပေး ထားသည်၊ ဤ၌လည်း ဋီကာလာသော ထည့်ပါ၌တို့သည်၊ အပ္ပမတ္တိကာ၏ အပါဒါန်ကိုလည်းကောင်း, သရုပ်ကိုလည်းကောင်း ပြသောစကားတို့တည်း၊ မှန်၏-မဟာဓမ္မဟာဃ အာဂတတန္တိတောသည် အပ္ပမတ္တိကာ၏ အပါဒါန်တည်း၊ "ရူပကဏ္ဍ-ဓာတုဝိဘင်္ဂါဒီသု ဓာတုကထာယ အနာဂန္တာ မဟာဓာတု ကထာယ အာဂတာတန္တိ" သည် အပ္ပမတ္တိကာ၏ သရုပ်ပြစကားတို့တည်း။

သမ္မာသမ္ဗုद္ဓေါ ဟိ။ ။ရှေးခု "သာဝကဘာသိတတ္တာ ဆရောထ နံ"ဟု ဆိုခဲ့၏၊ ကထာဝတ္ထုကျမ်း၏ ဗုဒ္ဓဘာသိတ ဖြစ်ကြောင်းကို ပြခြင်းဖြင့် ထိုစကားကို တားမြစ်ခြင်းငှာ "သမ္မာသမ္ဗုद္ဓေါ ဟိ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ ["သကလဲပေတं ဗုဒ္ဓဘာသိတံနာမဓာတं" တိုင်အောင် မြော်သည်။] ကထာဝတ္ထုနာဝ သဒ္ဓိं သတ္တ ဟူသော ထိုစကားသည် အသင့်ယူတို့ရှိသော စကားဖြစ်သည်၊ ဘာကြောင့်နည်း၊-ကထာ ဝတ္ထုကျမ်း၏ ပြလတ္တံ့အတိုင်း ဗုဒ္ဓဘာသိတ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊-ဟူလို။

အပြားအားဖြင့်၊ အဋ္ဌမုခါ-ရှစ်ပါးသော အဦးအစ စကားပါရှိသော၊ ယာ သော ဝါဒယုတ္တိ-အကြောင်းဝါဒဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းနည်းလမ်းသည်၊ (အတ္တိ-၏၊) တံ-ထိုဝါဒယုတ္တိကို၊ အာဒိ ကတ္တာ-အစပြု၍၊ သဗ္ဗကထာမဂ္ဂေသု - အလုံးစုံသော ကထာအစဉ် တို့၌၊ အသမ္ဘဏ္ဍ-ဘာဏ်ဝါရမတ္တာယ-မပြည့်စုံသော တစ်ဘာဏ်ဝါရ အတိုင်းအရှည် ရှိသော၊ ဝါ-တစ်ဘာဏ်ဝါရမပြည့်သော၊ ပါဠိယာ-ပါဠိတော်ဖြင့်၊ မာတိက-မာတိကာကို၊ ထပေသိ-ထားတော်မူပြီ။ [ထိုမာတိကာကိုပင် အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထေရ်က အကျယ်ဝေဖန်၍ ဟောတော်မူသည်။]

စတ္တေသု ၊ပေ၊ ပဌကာနံ။ ။"ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိ(ရှာပ်သလော)၊ သဗ္ဗတ္ထ ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိ, သဗ္ဗဒါ ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိ, သဗ္ဗေသု ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိ" ဟူသော ပြဿနာ ၄-ရပ်ကို "စတ္တေသု ပဌေသု"ဟုဆိုသည်၊ ထို ၄-ရပ်တွင် တစ်ရပ်တစ်ရပ်၌ "ဥပလဗ္ဘတိ, နုပလဗ္ဘတိ"ဟု အနုလောမ, ပဋိလောမ ၂-မျိုးစီပါသောကြောင့်လည်းကောင်း, တစ်မျိုးတစ်မျိုးလျှင် ၅-ပါးစီ ရှိသောကြောင့်လည်း ကောင်း "ဒွိန္နံ ပဌကာနံ"ဟု ဆိုသည်။

ပဌက။ ။"နိဂ္ဂဟကရဏ-နှိပ်မှုကိုပြုကြောင်း စကားတစ်ရပ်၊ ပဋိကမ္မကရဏ-ပြန်၍ ချေပမှု ကို ပြုကြောင်းစကားတစ်ရပ်၊ ပဋိကမ္မဝေဌန-ပြန်ရှုချေပမှုကို (တစ်ဘက်က မလှန်နိုင်အောင် ရစ်ပတ်ကြောင်း စကားတစ်ရပ်၊ နိဂ္ဂဟနိဗ္ဗေဌန-နှိပ်ခြင်းကို ဖြေရှင်းကြောင်း စကားတစ်ရပ်၊ အနိဂ္ဂဟဘာဝါရောပနာဒီနာ ဆေဒေါ-မနှိပ်အပ်ကြောင်းကိုတင်ခြင်း -အစရှိသည်ဖြင့် ဖြတ်တောက်ပျက်ဆီး ကြောင်း စကားတစ်ရပ်၊ ဤ ၅-ရပ်ကို"ပဌမ"ဟု ခေါ်သည်။

အဋ္ဌမုခါ ဝါဒယုတ္တိ။ ။(ကထာတတ္တ)အဋ္ဌကထာ၌ "အဋ္ဌမုခါ"ဟုရှိ၏၊ ဤဋီကာ၌လည်း "ဝါဒယုတ္တိ" ကို ခွဲ၍ဖွင့်ထား၏၊ ထို့ကြောင့် ဝါဒယုတ္တိနှင့် သမာသ်မတွဲဘဲ "အဋ္ဌမုခါ"ဟု ဝါကျသာရှိသင့်သည်။] မုခသဒ္ဒါသည် ခံတွင်းပေါက်ကဲ့သို့ "အကျယ်ဝင်ကြောင်း အကျဉ်းချုပ်"ဟူသော အနက်ကိုဟော၏၊ ထိုမုခသည် "ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိ, သဗ္ဗတ္ထ" စသည်ဖြင့် ပြဿနာ ၄-ရပ်၌ ပဌက ၂-ပါးစီရှိရကား ရှစ်ပါးဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "အဋ္ဌမုခါ"ဟုဆိုသည်။ [အဋ္ဌ+မုခါနိ စတိသာတိ အဋ္ဌမုခါ-ရှစ်ပါးသော အဦးအစ စကားပါရှိသော ဝါဒယုတ္တိ၊ "ဝါဒဿ+ယုတ္တိ ဝါဒယုတ္တိ"ဟု ပြု။] ထိုဝါဒယုတ္တိကို "ဝါဒပဝတ္တနဿ+ဥပါယော-အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿသည် အကျယ်ပြအပ်သော ဝါဒဖြစ်ခြင်း၏+အကြောင်းနည်းလမ်း"ဟု ဋီကာမှန်သည်။

မဇ္ဈိကာ။ ။မဇ္ဈိကာ၌ကား "အဋ္ဌမုခဝါဒယုတ္တိ"ဟု တစ်သမာသ်တည်း ပြထား၏၊ ပြထားပုံကား-မုခယတိ ဝိရတိ စေတယာတိ မုခါ (အကျယ်မှင့်ကြောင်း အကျဉ်းမာတိကာ)၊ ဝဒတိ စောနာတိ ဝါဒေါ (မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထေရဿ ကထာ မဂ္ဂေါ) ယုဇ္ဇတိ ဝိဘဇတိ စေတယာတိ ယုတ္တိ၊ ဝါဒဿ+ယုတ္တိ ဝါဒယုတ္တိ၊ မုခါစ+သာ+ဝါဒယုတ္တိစာတိ မုခဝါဒယုတ္တိ၊ အဋ္ဌပရိမာဏာ+မုခဝါဒယုတ္တိ အဋ္ဌမုခဝါဒ ယုတ္တိ (မာတိကာ)။

ပန-ဆက်၊ သာ ဧသော-ထိုမာတိကာကို၊ (ထပိတာဒ္ဌစပ်၊) ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထောနာတိ အာမန္တာ၊ ယော သစ္စိကဋ္ဌော ပရမတ္ထော, တတော သော ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထောနာတိ၊ နဟေဝံ ဝတ္တေဗ္ဗေ၊ အာဇာနာဟိ နိဂ္ဂဟံ၊ [ဤနောက်ဌ ပေယျာလရှိ၏၊ ထိုပေယျာလသင့် -မသင့်ကို ဦးကာကျမ်းတက်ပုံကို ကြည့်ပါ၊] ပုဂ္ဂလော နုပလဗ္ဘတိ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထောနာတိ အာမန္တာ၊ ယော သစ္စိကဋ္ဌော ပရမတ္ထော, တတော သော ပုဂ္ဂလော နုပလဗ္ဘတိ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထောနာတိ၊ နဟေဝံ ဝတ္တေဗ္ဗေ, အာဇာနာဟိ နိဂ္ဂဟံ၊ [ဤဌလည်း ပေယျာလရှိ၏၊ ထိုပေယျာလ သင့်-မသင့်ကိုဦးကာ ကျမ်းတက်ပုံကိုပင်ကြည့်ပါ၊] သဗ္ဗတ္ထ ပုဂ္ဂလော ဥပဗ္ဘတိ၊ပေ၊ [ဤဌကား: သစ္စိကဋ္ဌပရမ တ္ထောန-စသည်တို့ကို မြှုပ်ထားသောကြောင့် ပေယျာလ ရှိသင့်သည်၊ နောက်ပြဿနာ များဌလည်း ဤနည်းကိုကြည့်၍ ပေယျာလ ရှိသင့်ပုံကိုသိပါ၊] သဗ္ဗတ္ထ ပုဂ္ဂလော နုပလဗ္ဘတိ ၊ပေ၊သဗ္ဗဒါ ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိ၊ပေ၊ သဗ္ဗဒါ ပုဂ္ဂလော နုပလဗ္ဘတိ၊ပေ၊ သဗ္ဗေသု ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိ၊ပေ၊ သဗ္ဗေသု ပုဂ္ဂလော နုပလဗ္ဘတိ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထောနာတိ၊ ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထောနာတိ အာမန္တာ၊ပေ၊ သဗ္ဗေသု ပုဂ္ဂလော နုပလဗ္ဘတိ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထောန ဟူ၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ပဌမ-ရှေးဦးစွာသော၊ ဝါဒ-ဝါဒကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ ပဌမ-ရှေးဦးစွာသော၊ နိဂ္ဂဟ-နှိပ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဒုတိယ- နှစ်ခုမြောက်သော၊ ဝါဒ-ကို၊ နိဿာယ-၍၊ ဒုတိယ-သော၊ နိဂ္ဂဟ-ကိုလည်းကောင်း၊ ပေ၊ အဋ္ဌမ-ရှစ်ခုမြောက်သော၊ ဝါဒ-ကို၊ နိဿာယ-၍၊ အဋ္ဌမ-သော၊ နိဂ္ဂဟ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဒသေဿေန-ပြတော်မူလျက်၊ ထပိတာ-ထားတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣမိနာ နယေန-ဤနည်းဖြင့်၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ပရိဟာနိကထာ အစရှိသည်တို့၌၊ မာတိကာထပနံ-မာတိကာထားပုံကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏။ [ဒသေဿေန-နောက်ဌ သတ္တာရာဟု ရှိသည်ကား စာသွားမကောင်း၊ အဋ္ဌ ပစ္ဆယဋ္ဌ နောက်ဌ စုဏ္ဏိယဝယ် ဤကဲ့သို့ ပဓာနပုဒ်ထားရိုးမရှိ။]

စီစစ်ချက်။ ။ဓာတ်ကျမ်းဌ မုခဓာတ်ဟုမတွေ့ရ၊ မုချ, ပဓာန, ခံတွင်း, အစ, အကြောင်း ဥပါယ အနက်ကို ဟောသော မုခသဒ္ဒါသည် ပုံလိုင်သာ၊ သို့ဖြစ်၍ မုခသဒ္ဒါ၏ ဝိဂ္ဂဟနှင့်တကွ ဣတ္ထိလိင်ချုပ်ကို စဉ်းစားသင့်၏၊ ထို့ကြောင့် "အဋ္ဌ+မုခါနိ (အဦးအစ စကားတို့သည်) တေသာတိ အဋ္ဌမုခါ"ဟု ပဟုဗ္ဗိဟိ ပြုမှသာ ဝါဒယုတ္တိနှင့် လိုင်, ဝုစ်, အားလုံး တူစရာရှိသည်၊ "ဝါဒယုတ္တိ"ကား "အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿသည် အကျယ်ပြအပ်သော ဝါဒ၏+အကြောင်း ဥပါယ်ဖြစ်သော အကျဉ်း စကား"ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသောကြောင့် "မာတိကာ"ဟု အဘိဓေယ္ယကို ပြခြင်းသည် သင့်စရာရှိပေ၏၊ သို့သော် "ယုဇ္ဇတိ ဝိဘဇတိ ဧတာယ"ဟူသော ဝစနတ္ထကား ထုံးစံမကျ၊ ယုဇဓာတ်လည်း ဝိဘဇနအနက်ကို မဟောပါ၊ ထို့ကြောင့် မခုဒ္ဓိကာစကားကို စဉ်းစားသင့်၏၊ ရှေးနိဿယနှင့် ဂဏ္ဌိတို့၌ "ဥတ္တရော မုခေါ, ဥတ္တရာ မုခါ, ဥတ္တရံ မုခံ" ကိုထောက်၍ မုခသဒ္ဒါ တိလိင်ဟု ဆိုရာ၌လည်း ပါဠိရင်းကို ရှာသင့်ပါသည်။

ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်၏ အနက်။ ။ပုဂ္ဂလော–အတ္တာ, သတ္တာ, ဇီဝဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထေန–ဟုတ်မှန်သောအနက် မဖောက်မပြန် မြဲတ် သောအနက်၏ အဖြင့်ဖြင့်၊ ဥပလဗ္ဘတိ–ဉာဏ်ဖြင့် ကပ်၍ရအပ်ပါသလော၊ (အစစ် အမှန်ရှိပါသလော၊) ဣတိ–ဤသို့ သကဝါဒီမေး၏၊ [သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထ ဘာဝေနဟု ဆိုလိုလျက် ဘာဝပွားခန ဘာဝ,လောပကြောပါ၊ ဋီကာ၌ ဥတ္တမတ္ထဘာဝေန ဟုဖွင့်သည်၊] အာမန္တာ–အိမ်း၊ ဣတိ–ဤသို့ ပရဝါဒီ ဝန်ခံ၏၊ ယော–အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊သစ္စိကဋ္ဌော–ဟုတ်မှန်သောအနက်သည်လည်းကောင်း၊ ပရမတ္ထော–မဖောက်မပြန် မြဲတ်သော အနက်သည် လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊ သော ပုဂ္ဂလော–ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ တတော သစ္စိကဋ္ဌ ပရမတ္ထေန–ထိုဟုတ်မှန်သော အနက်, မဖောက်မပြန် မြဲတ်သောအနက်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဥပလဗ္ဘတိ–အပ်ပါသလော၊ ဣတိ–ဤသို့ သကဝါဒီ စစ်ဆေး၏၊ [တတောဋ္ဌ တောပစ္စည်းကို ဂ်ရဏာအနက်ဋ္ဌ သက်စေသည်၊] ဧဝံ–ဤသို့ကား၊ နု ဝတ္တေ– မဆိုထိုက်၊ ဝါ–မဆိုလို၊ ဣတိ–

ပုဂ္ဂလော။ ။ပုဂ္ဂလသဒ္ဒါသည် သဏ္ဌာယဒီဋ္ဌိဖြင့်စွဲလမ်းအပ်သောပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ ဟူသောအနက်, လောကဋ္ဌ ပြောရိုးဖြစ်သော (ဘုရားရှင်လည်း "စတ္တာရောမေ ဘိက္ခဝေ ပုဂ္ဂလာ" စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော) လောကဝေါဟာရ ပုဂ္ဂိုလ် ဟူသော အနက်, ဤ ၂ မျိုးကို ဟော၏၊ ထိုတွင် သဏ္ဌာယဒီဋ္ဌိဖြင့် စွဲလမ်းအပ်သော (တိတ္ထိတို့ ကြိုဆအပ်သော) ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော အနက်ကို ယူစေလို၍ "ပုဂ္ဂလောတိ အတ္တာ သတ္တော ဇီဝေါ"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ "ခန္ဓာကိုယ်တွင်းဋ္ဌ "အတ္တ"ဟု ခေါ်အပ်သော အသက်ကောင်ရှိ၏"ဟု သဏ္ဌာယဒီဋ္ဌ မကင်းသူတို့ယူဆအပ်၏၊ ထိုအတ္တကို ပုဂ္ဂိုလ်ဟုလည်း ကောင်း, သတ္တဝါဟုလည်းကောင်, ဇီဝ (အသက်)ဟု လည်း ကောင်းခေါ်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ပုဂ္ဂလ, သတ္တ, ဇီဝတို့သည် ပရိယာယ်ပုဒ်များ ဖြစ်ကြသည်။ [ထိုအတ္တ၏ အကျယ်ကို သင်္ဂြိဟ် ဘာသာဋီကာ အတ္တဝါဒုပါဒါန်ဋ္ဌ ရှုပါ။]

ဥပလဗ္ဘတိ။ ။ ဥပကို "ပညာယ ဥပဂန္တာ"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ထိုအတ္တကို ဉာဏ်ပညာဖြင့် အာရုံပြု၍ ကြည့်ရှုမှုကို "ပညာယ ဥပဂန္တာ"ဟုဆိုသည်၊ သစ္စိကဋ္ဌ "သစ္စိက"ဟူသည် "အမှန်တည်း၊ [သစ္စောယေव သစ္စိကော"ဟု ပြု၊ အမှန်ရှိနေသော အနက် (အရာဝတ္ထု) ကို "သစ္စိကဋ္ဌ"ဟုခေါ်၏၊ "ပရမတ္ထ"ဟူသည် မဖောက်မပြန်သော (ပြောသည့်အတိုင်း ဟုတ်သော) အနက်တည်း၊ ထိုအတ္တကို ဉာဏ်ပညာဖြင့် ကပ်၍ ရှုသောအခါ အစစ်အမှန် မလွဲတမ်းရနိုင်သော အနက် (တကယ်ရှိသောအရာ) ဟုတ်ပါရဲ့လားဟု သကဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်က ပရဝါဒီကို မေးသည်။ [ကြွင်း အဓိပ္ပာယ်များကို ဋီကာနိဿယ၌ ရှုပါ။]

မှတ်ချက်။ ။ဤ၌သကဝါဒီမေး၏, ပရဝါဒီမေး၏ဟူသော စကားကိုထောက်၍ ကထာဝတ္ထု ဟောတော် မူချိန်က သကဝါဒီ ပရဝါဒီတို့ ဤအတိုင်းပင် ပြောဆိုငြင်းခုံနေကြသည် ဟု မှတ် ထင်ဖွယ်ရှိ၏၊ အမှန်ကား – ထိုကထာဝတ္ထု ဟောတော်မူချိန်၌ သကဝါဒီ ပရဝါဒီ တို့ပြောဆို ငြင်းခုံ ၍ မနေကြပါ၊ ကြားနာသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့နားလည်လောက်အောင် သကဝါဒီဘက် ပရဝါဒီဘက်ခွဲ၍ အမေး အဖြေ လုပ်ပြခြင်းဖြစ်သည်ဟုသာ မှတ်ပါ။

ဤသို့ပရဝါဒီပယ်၏၊ နိဂ္ဂဟ-နိပ်ခြင်းကို၊ အာစာ နာဟိ-သိပါလော၊ ဝါ-လက်ခံ ပါလော၊ ဣတိ-ဤသို့ သကဝါဒီနိပ်၏။

ပုဂ္ဂလော-အတ္တာ, သတ္တာ, စိဝဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ သန္ဓိကဋ္ဌ ပရမတ္ထေ နိ - သန္ဓိကဋ္ဌ ပရမတ္ထ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ နပလဗ္ဘတိ - ဉာဏ်ဖြင့်ကပ်၍ မရ အပ်သလော၊ ဣတိ-ဤသို့ ပရဝါဒီ မေး၏၊ အာမန္တာ-အိမ်း၊ (ဣတိ-ဤသို့ သကဝါဒီဝန်ခံ၏၊) ယော-အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သန္ဓိကဋ္ဌော-ဟုတ်မှန်သော အနက်သည်လည်းကောင်း၊ ပရမတ္ထော-မဖောက်မပြန် မြဲတ်သောအနက်သည် လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-၏) သောပုဂ္ဂလော-ကို၊ တတော သန္ဓိကဋ္ဌ ပရမတ္ထေန-ဖြင့်၊ နပလဗ္ဘတိ-လော၊ ဣတိ-ဤသို့ ပရဝါဒီစစ်ဆေး၏၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ နု ဝတ္တဗ္ဗေ-မဆိုထိုက်၊ ဝါ-မဆို လို၊ (ဣတိ-ဤသို့ သကဝါဒီပယ်၏၊) နိဂ္ဂဟ-နိပ်ခြင်းကို၊ အာစာနာဟိ-သိပါလော၊ ဣတိ-ဤသို့ ပရဝါဒီနိပ်၏၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ခန္ဓာကိုယ်၌၊ (တစ်နည်း) သဗ္ဗ တ္ထ-အလုံးစုံသောအရပ်၌၊ ပုဂ္ဂလော-ကို၊ သန္ဓိကဋ္ဌ ပရမတ္ထေန-ဖြင့်၊ ဥပလဗ္ဘတိ-လော၊ ပေ၊ သဗ္ဗတ္ထ-၌၊ (တစ်နည်း) သဗ္ဗတ္ထ-၌၊ ပုဂ္ဂလော-ကို၊သန္ဓိကဋ္ဌ ပရမတ္ထေန-ဖြင့်၊ နပလဗ္ဘတိ-လော၊ပေ၊ သဗ္ဗဒါ-အလုံးစုံသော အခါ၌၊ ပုဂ္ဂလော-ကို၊ သန္ဓိကဋ္ဌ ပရမတ္ထေနဖြင့်၊ ဥပလဗ္ဘတိ-လော၊ပေ၊ သဗ္ဗဒါ-၌၊ ပုဂ္ဂလော-ကို၊ သန္ဓိကဋ္ဌ ပရမတ္ထေန-ဖြင့်၊ နပလဗ္ဘတိ၊ လော၊ပေ၊ သဗ္ဗေသု-အလုံးစုံသော ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ်တို့၌၊ (တစ်နည်း) သဗ္ဗေသု-အလုံးစုံသော သန္ဓိကဋ္ဌ, ဒေသ, ကာလ အစိတ်အပိုင်း တို့၌၊ ["သန္ဓိကဋ္ဌတိုင်း သန္ဓိကဋ္ဌတိုင်း, ဒေသတိုင်း ဒေသတိုင်း, ကာလတိုင်း ကာလတိုင်း၌" ဟူလို။] ပုဂ္ဂလော-ကို၊ သန္ဓိကဋ္ဌ ပရမတ္ထေန-ဖြင့်၊ ဥပလဗ္ဘတိ-လော၊ သဗ္ဗေသု-တို့၌၊ (တစ်နည်း) သဗ္ဗေသု-တို့၌၊ ပုဂ္ဂလော-ကို၊ သန္ဓိကဋ္ဌပရမတ္ထေန-ဖြင့်၊ နပလဗ္ဘတိ-လော။ [ဤကား ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်၏ အနက်တည်း။]

ပန-ထက်၊တဲ့ ဧတေ မာတိကံ-ထိုမာတိကာကို၊ ထပေန္တော-ထားတော်မူလသော်၊ ဝါ-ထားတော်မူသော၊ (သမ္ဘာသမ္ဘုဒ္ဓေါ-သည်) ဣမံ- ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့သော အကြောင်းအရာကို၊ဒီသွာ - မြော်မြင်တော်မူ၍၊ ထပေသိ-ထားတော်မူပြီ၊ (ကိံ-အဘယ် ကြောင်း အရာကို၊ ဒီသွာ-၍၊ ထပေသိ-ထားတော်မူသနည်း၊) မမ- ငါ ဘုရား၏။ ပရိနိဗ္ဗာနတော-ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူရာနှစ်မှ၊ အဌာရသဝဿာဓိကာနံ-

---

နယော ဝ ဝတ္တဗ္ဗေ။ ။နယောဝ်ကို နဟိ+ဧဝ် ဟုလည်းကောင်း, နဟ+ ဧဝ် ဟု လည်းကောင်း ၂ မျိုးပုဒ်ဖြတ်ကြ၏၊ ဟိသည် (တစ်နည်း) ဟသည် အနက်မရှိ၊ ဝတ္တဗ္ဗေကား ဝတ္တဗ္ဗံဟုဆိုလိုလျက် "ကွစေဝါ"ဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန် ဒုကဋ္ဌာ (၁၁၀) သုတ်ဖြင့်ဖြစ်စေ, "တိလိဂ်တောဌာ နသိယောန-မေ"ဟူသော သဒ္ဒတိသုတ်ဖြင့် ဖြစ်စေ သိဝိဘတ်ကို ပြောင်း ထားသည်။

၁၈ နှစ် အလွန်ရှိကုန်သော၊ ဒွိန္ဓ ဝဿသတာနံ-အနှစ် နှစ် ရာတို့၏၊ မတ္တကေ-အထက်၌၊ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿောနာမ-မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ မည်သော၊ ဘိက္ခု-ရဟန်းသည်၊ [ရှေးစာအုပ်များ၌ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထေရောနာမဟု "ထေရော" ပါခြင်းကား မကောင်း၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း၊ မြတ်စွာဘုရား၏ မြင်တော်မူ ခြင်းလည်း ဖြစ်၊ ဘိက္ခုပုဒ်၏ ဝိသေသနလည်း ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊] ဘိက္ခုသဟဿ မဗ္ဗေ-ရဟန်းတစ်ထောင်၏ အလယ်၌၊ နိသိန္နော ထိုင်နေသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သကဝါ ဒေ-သကဝါဒ၌၊ ပဋ္ဌသုတ္တသတာနိ-ငါးရာသော ပါဠိတော်တို့လည်းကောင်း၊ ပရဝါ ဒေ-ပရဝါဒ၌၊ ပဋ္ဌသုတ္တသတာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ သုတ္တသဟဿံ-ပါဠိတော် သာဓကပေါင်းတစ်ထောင်ကို၊ သမောဓာနေတွာ-ပေါင်း၍၊ ဒီဃနိကာယပ္ပ မာဏံ-ဒီဃနိကာယ် ပမာဏရှိသော၊ ဝါ-ဒီဃနိကာယ်လောက်ရှည်လျားသော၊ ကထာ ဝတ္ထုပ္ပကရဏံ-ကထာဝတ္ထုကျမ်းကို၊ ဘာဒေဿတိ-ဝေဖန်လတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤ အကြောင်းအရာကို၊ (ဒီသွာ-၍၊ ထပေသိ-ပြီ၊)

မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရောပိ - သည်လည်း၊ [ပိ-ဖြင့် သမ္မာသမ္ဗုद्ध ကို ဆည်း၊] ဣဒံ ပကရဏံ-ဤကထာဝတ္ထုကျမ်းကို၊ ဒေသေန္တော-ဟောတော်မူလသော်၊ (ဝါ-ဟောတော်မူသော၊ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရောပိ-သည်လည်း၊) အတ္တနော-မိမိ၏၊ ဉာဏေန-ဉာဏ်ဖြင့်၊ နဒေသေသိ-ဟောတော်မူသည်မဟုတ်၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ သတ္ထာရာ-သည်၊ ဒိန္နနယေန-ပေးတော်မူအပ်သော နည်းဖြင့်၊ ထပိတမာတိကာယ-ထားတော် မူအပ်သောမာတိကာဖြင့်၊ ဒေသေသိ-ပြီ၊ [ဒိန္န နယေနကိုပင် ထပိတ မာတိကာယဟု ထပ်ဖွင့်သည်။] ဣတိ-ဤသို့မြတ်စွာဘုရား မြင်တော်မူသည့် အတိုင်း၊ သတ္ထာရာ-သည်၊ ဒိန္နနယေန-ဖြင့်၊ ထပိတမာတိကာယ-ဖြင့်၊ဒေသိတတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သကလမ္ပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ ဇေတံပကရဏံ-ဤကထာဝတ္ထု ကျမ်းသည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသိတမေဝနာမ-ဗုဒ္ဓဘာသိတ မည် တော့သည်လျှင်၊ ဇာတ-ဖြစ်ပြီ။

ဒွိန္ဓ ဝဿသတာနံ။ ။ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးနောက် အနှစ်တစ်ရာကြာသောအခါ ဒုတိယသံဂါယနာတင်ရာ၏၊ ထိုသံဂါယနာအပြီး၌ "ဣတော ဝဿ သတသ ဥပရိ အဋ္ဌာရသမေ ဝဿေ သာသနေ မဟန္တံ အဗ္ဘုတံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ" ဟု ပါရာဇိကက် အဋ္ဌကထာရှိ၏၊ ထိုဘေးရန်ကြောင့် အသောကာရုံ ကျောင်းတိုက်၌ ဥပသိမပြုနိုင်ဘဲ ၇-နှစ်ကြာ၏၊ အာသောကရာမေ သတ္တဝဿာနိ ဥပေါသထော ဥပစ္ဆိဒ္ဒိ၊ ထိုဘေးရန်ကို သုတ်သင်ပြီးမှ ဤကထာဝတ္ထုကို အကျယ်ဟောတော်မူရကား ထိုအခါ၌ ဘုရားပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးနောက် နှစ်ရာနှစ်ဆယ့်ငါးနှစ်သာ ရ၏၊ သို့သော် ဂဏ္ဌိ၌ "ဓမ္မာ သောကမင်းသည် ဘုရားပရိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးနောက် (၂၁၈) နှစ်မြောက်၌ အဘိသိက်ခံ၏၊ ထို့နောက် ၁၆-နှစ်လွန်၍ (၂၃၅)နှစ်မြောက်မှ တတိယ သံဂါယနာတင်ရာဝယ် ဤကထာဝတ္ထု ကျမ်းကို ဟောတော်မူသည်"ဟု ဆိုသည်၊ ပါရာဇိကက် အဋ္ဌကထာနှင့် ညီအောင် ဆိုခြင်း တည်း။

ယထာကိ - အာဘယ်သုတ္တန်ကဲ့သို့နည်း၊ မဓုပိဏ္ဍိကသုတ္တန္တာဒီနိ (ယထာ)- မဓုပိဏ္ဍိကသုတ္တန် အစရှိသည်တို့ကဲ့သို့တည်း၊ (တစ်နည်း) ယထာ-အကြောင်းအကြောင်းကြောင့်၊ (သကလမ္ပိ-သော၊ ဧတံ ပကရဏံ-သည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသိတံမေဝ နာမ-လျှင်၊ ဧကတ်-ပြီ၊ တံ နိဒဿနံ-ထိုအကြောင်းကို ညွှန်ပြကြောင်းဖြစ်သော ဥဒါဟရဏ်သုတ္တန်သည်၊) ကိ - အာဘယ်နည်း၊ (ယထာ-ကြောင့်၊ သကလမ္ပိ-သော၊ ဧတံပကရဏံ-သည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသိတမေဝနာမ-လျှင်၊ ဧကတ်-ပြီ၊ တံ နိဒဿနံ-သည်၊) မဓုပိဏ္ဍိကသုတ္တန္တာ ဒီနိ-အစရှိသည်တို့တည်း။ [မူလပဏ္ဏာသဋ္ဌလာသော သုတ်တည်း၊ အာဒိဖြင့် ရှင်အာနန္ဒာ ဟောအပ်သော သုတ္တန်စသည်ကိုယူ။]

ဟိ-ချဲ့၊ မဓုပိဏ္ဍိက သုတ္တန္တသို့- မဓုပိဏ္ဍိကသုတ္တန်၌၊ ဘဂဝါ - သည် ယတော နိ ဒါနံ၊ ပေ၊ ရာဂါနုသယာနန္တိ-ယတောနိဒါနံ ၊ပေ၊ ရာဂါနုသယာနံဟူ၍၊ မာတိကံ- မာတိကာကို၊ ထပေတွာ-ထားတော်မူ၍၊ အာသနာ-နေရာမှ၊ ဥဋ္ဌာယ-ထတော်မူ၍၊ ဝိဟာရံ-ဂန္ဓကုဋိကျောင်းတော်တွင်းသို့၊ ပါဝိသိ-ဝင်တော်မူပြီ၊ ပြဋ္ဌိ တော်အနက်။ ။ ဘိက္ခု-ရဟန်း၊ တတောနိဒါနံ-အကြောင် ၆ ပါးသော အဖျတ္တိကာယတန, ၆ ပါးသော ဗာဟိရာယတန အစရှိသောအကြောင်းကြောင့်၊ ပုရိသံ-ယောကျ်ားကို၊ ဝါ-သတ္တဝါကို၊ ပပဉ္စသညာသင်္ခါ-သံသရာဝဋ်ကို ချဲ့ထွင်တတ်သော တဏှာမာန ဒိဋ္ဌိတို့နှင့်ယှဉ်သော သညာအစုတို့သည်၊သမုဒါစရန္တိ-လွှမ်းမိုးကုန်၏၊

ယထာ ကိ ။ ။ဤပုစ္ဆာဝါကျတို့ကလေးကိုလည်း ဋီကာအဖွင့်အတိုင်း တစ်နည်းအနက်ပေးထားသည်၊ ဋီကာဖွင့်ပုံကို ဋီကာနိဿယ၌ ကြည့်ပါ၊ ထိုသို့ အကျယ်အနက်မပေးဘဲ"ယထာ ကိ - အာဘယ် သုတ္တန်တို့ကဲ့သို့နည်း"ဟု ယထာကို ဥပမာနဟောတကြ၍ အနက်ပေးလျှင်လည်း သင့်စရာရှိသောကြောင့် ပထမနည်းပေးသည်။ [မဓုဋီကာ၌ကား ထိုသို့ အနက်ပေးမည်ကို တားမြစ် လို၍ ဋီကာ၌ "ယေန ပကာရေန"စသည်ဖြင့် သုတ္တန္တာဒီနိ"ဟု ယထာတစ်ပုဒ် ပါရှိသည်ကား အဝိသာ၊ ယထာကိ မှ ယထာကိသာ လိုက်စေ၍ ပေးရိုးထုံးစံရှိသည်။

ယတော နိဒါနံ။ ။ယတောဝ် တောပစ္စည်းသည် ပထမာအနက်၌သက်၍ ထိုတောပစ္စည်းလည်း မကျေသော အလုတ္တသမာသ်ဟု မဓုဋီကာဖွင့်၏၊ "ယတော+နိဒါနံ ယတောနိဒါနံ" ဟု ဤနေရာ၌ ကမ္မဓာရည်းပြု၊ အခြားနေရာ၌ကား ဗဟုဗ္ဗီဟိလည်းပြုရ၏၊ နိဒါနံ ၌ပထမာလည်း ပဋမိအနက်၌ သက်ဟုသိစေလို၍ "ယံ ကာရဏာ"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ မဓုပိဏ္ဍိကသုတ် ဋီကာ၌ "ယံကာရဏာ"ဟုရှိ၏၊ [ဤပုဒ်များနှင့်စပ်၍ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယ-ကဏ္ဍ, ၂၃-သုတ်အဖွင့်မှာ ရှုပါ။]

ပပဉ္စသညာ။ ။"ပစ်-ဝိတ္ထာရေ"ဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိ၏၊ သံသာရဝဋ်ဆီ ပပဉ္စော်ဝိတ္ထာရော်တိ ပပဉ္စာ၊ (တဏှာမာနဒိဋ္ဌိတို့၊)ပပဉ္စော်ဟိ+ သမ္ဘယုတ္တာ+သညာ ပပဉ္စသညာ၊ ပပဉ္စသညာစ+တာ+သင်္ခါစာတိ ပပဉ္စသညာသင်္ခါ၊ ဤသင်္ခါသဒ္ဒါကား ကောဋ္ဌာသ အနက်ဟောတည်း။

ဣတ္ထ ဤအာယတနအစရှိသည်တို့တွင်၊ အဘိနန္ဒိတဗ္ဗ–လွန်စွာ နှစ်သက်ဖွယ် အာယတနစသော တရားသည်လည်းကောင်း။ အဘိဝဒိတဗ္ဗ –ငါ၏ဥစ္စာဟု လွန်စွာပြောဆိုဖွယ် အာယတနစသော တရားသည် လည်းကောင်း၊ အဇ္ဈောသိတဗ္ဗ–မျိုချ ပြီးဆုံးစေဖွယ် အာယတနစသော တရားသည် လည်းကောင်း၊ စေ နတ္ထိ–အကယ်၍ မရှိအုံ၊ (ဧဝံသတိ–ဤသို့မရှိလသော်၊) သေဝ သောဝေ–ဤ အဘိနန္ဒနစသည်တို့၏ မရှိခြင်းကို ပြုတတ်သော မဂ်ဖိုလ်သည်ပင်၊ရာဂါနုသယာနုံ–ရာဂါနုသယတို့၏၊ အန္တော–အဆုံးတည်း။]

ဓမ္မပွဒိဋ္ဌိဟကာ– မဇ္ဈိမဂ္ဂပိဏ္ဍိကသုတ္တန်တရားကို နာခံကြကုန်သော၊ ဘိက္ခု–ရဟန်း တို့သည်၊မဟာကစ္စာနတ္ထေရ်–မဟာကစ္စာနထေရ်ကို၊ ဝါ–သို့ဥပသက်–မိတ္တာ–ချဉ်းကပ်၍၊ ဒသဗလေန–မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ထပိတမာတိကာယ–ထား တော်မူအပ်သောမာတိကာ၏၊ အတ္ထံ–အနက်အဓိပ္ပာယ်အကျယ်ကို၊ ပုစ္ဆိ သု–မေး လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ ထေရော–အရှင် မဟာကစ္စာနထေရ်သည်၊ ပုစ္ဆိတမတ္တကောနေဝ–မေးအပ်ကာမျှဖြင့်ပင်၊ ဝါ–မေးလျှင်မေး ခြင်းပင်၊ အကထေတွာ–မဖြေဆိုမူ၍၊ (မဖြေတည့်သေးဘဲ)၊ဒသဗလဿ–မြတ်စွာဘုရား ၏အပေါ်၌၊ အပစိတိဒဿနတ္ထံ–, အရိအသေကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ သေယျထာပိ အာ ဝုသော ပုရိသော သာရတ္ထိကော သာရဂဝေသိတိ–သေယျထာပိ၊ ပေ၊ သာရဂဝေသီ အံစရှိသော၊ သာရောပမ်–အနှစ်ဥပမာကို၊ ဝါ–အနှစ်ရှိသော သစ်ပင်ဥပမာကို၊ အာဟရိ တွာ–ဆောင်ပြပြီး၍၊ ဤမှနောက်၌ "သာရရုက္ခောဝိယ ဘဂဝါ၊ သာခါပလာသသဒိသာ သာဝကာ"

ဣတ္ထ စေ၊ ပေ၊ တဗ္ဗံ။ ။ဣတ္ထကို "ဧတေသုအာယတနာဒီသု"ဟု နိဒ္ဒါရကဖွင့်၏၊ "အဘိနန္ဒိတဗ္ဗံ" ဟူသည် တဏှာဖြင့် အလွန်နှစ်သက်ဖွယ် အာယတန စသည်တည်း၊ "အဘိဝဒိတဗ္ဗံ" ဟူသည် မာန ဖြင့် ငါငါဟု အလွန်ပြောဆိုဖွယ် အာယတန စသည်တည်း၊ "အဇ္ဈောသိတဗ္ဗံ" ဟူသည် ဒိဋ္ဌိဖြင့် (အပြီးသတ် မျိုချလိုက်သကဲ့သို့) မျိုချ၍ပြီးဆုံးစေဖွယ် အာယတန စသည်တည်း။။ [အဓိ+အဝ+သာဓာတ်ဖြင့် "အဇ္ဈောသာ"ဟု ဖြစ်၏၊ "သာ–အဝသာနေ"ဟူသောဓာတ်တည်း။]

သေသဝန္တော။ ။စွဲရိုးစွဲစဉ်အားဖြင့် စွဲလျှင် သောဖြင့် ရှေ့ဝါကျက "နတ္ထိ" ကိုပင်စွဲရမည်ဖြစ် သော်လည်းဤနေရာ၌ကား နတ္ထိဘာဝကိုပြုတတ်သောအကြောင်း မဂ်ဖိုလ်ကို စွဲစေလို၍ ဦးကာ၌"အဘိနန္ဒနာဒီနံ နတ္ထိဘာဝကရော မဂ္ဂေါ, တပ္ပဋိပဿဒ္ဓိဘူတံ ဖလံဝါ"ဟု ဖွင့်သည်၊အကျိုး ၏မရှိခြင်းဖြင့် အကြောင်းမဂ်ဖိုလ်ကို ပြသော ဖလုပစာ စကားတည်း။ [ဧတေန ဖလုပစာရဲ့ ဒသေတိ၊ မဇ္ဈိကာ။]

ရာဂါနုသယာနံ။ ။ယခုစာတို့၌ "ရာဂါနုသယာဒီနံ"ဟု တွေ့ရသော်လည်းမူလပဏ္ဏာသ မဇ္ဈိမပိဏ္ဍိကသုတ္တန်၌"သေသဝန္တော ရာဂါနုသယာနံ၊ သေသဝန္တော ပဋိ–ဃာနုသယာနံ၊ ပေ၊ အဝိဇ္ဇာ နုသယာနံ၊ သေသဝန္တော ဒဋ္ဌာဒါ၊ပေ၊ မုသာဝါဒါနံ"ဟု ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "ရာဂါနုသယာနံ" ဟုသာ ရှိသင့်၏၊ ကျန်ပါဠိတော်ကို အာဒျတ္ထ ဣတိသဒ္ဒါဖြင့် ညွှန်ပြသည်ဟု မှတ်ပါ။

ကား အပိုသာ၊ (ပါဠိတော်အနက်)၊ အာဝုသော-အရှင်ဘုရားတို့၊ သေယျထာပိ-ဥပမာမည်သည်ကား၊ သာရတ္ထိကော-အနှစ်ကို အလို ရှိသော၊ သာရဂဝေသီ-အနှစ်ကိုရှာမှီးလေ့ရှိသော၊ ပုရိသော-ယောကျ်ားသည်။]

ဟိ-မှန်၊ (ဘုရားရှင်ကို ကျော်လွန်၍ ဟူသောစကားသည်မှန်၏။) အာဝုသော- အရှင်ဘုရားတို့၊ သော ဘဂဝါ-ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဇာနံ-သိသင့်သိဖွယ်အသွယ်သွယ် သော တရားကို၊ ဇာနာတိ - သမ္ဗညုတညာဏ်ဖြင့် သိတော်မူ၏၊ ပဿံ- မြင်သင့် မြင်ဖွယ် အသွယ်သွယ်သော တရားကို၊ ပဿတိ-ငါးပါးသော စက္ခုဖြင့် မြင်တော်မူ၏၊ (တစ်နည်း) ဇာနံ ဇာနန္တော - သိတော်မူလသော်၊ ဇာနာတိ - အမှန်ကိုသာ သိတော်မူ၏၊ ပဿံပဿန္တော - မြင်တော်မူလသော်၊

သာရဂဝေသီ။ ။ဤပါဠိတော်၏နောက်၌ "သာရပရိယေသနံ စရမာနော မဟာ တော ရုက္ခသ တိဋ္ဌတော သာရဝတော အတိက္ကမ္မေဝ မူလံ အတိက္ကမ္မ ခန္ဓံ သာခါ ပလာသေ သာရံဝရိယေသိတဗ္ဗံ မညေယျ" စသည်ဖြင့်ရှိ၏၊ ထိုပါဠိတော်ကို ဤတို သံဒါဖြင့်ညွှန်ပြသည်ဟု မှတ်ပါ။

အမှာ။ ။"သာရောပမံ အာဟရိတ္တာ"ကို ထောမေတ္တာဝိဘဇိတ္တာ ပုစ္ဆေယျာထ တို့၌ စပ်ပါ၊ အာဟရိတ္တာ၏နောက်၌ "သာရရုက္ခောဝိယ ဘဂဝါ, သာခါပလာသသဒိသာ သာဝကာ=မြတ်စွာဘုရားသည် အနှစ်ရှိသော သစ်ပင်နှင့် တူတော်မူ၏၊ သာဝကတို့ကား အခက်အရွက်နှင့်တူကုန်၏"ဟုရှိ၏၊ ထိုပါဠိကား ပါဠိတော်ပါဠိ မဟုတ်, နောက်ဆရာတို့ အဓိပ္ပာယ်ပြောရာမှ စာမှတ်သူတို့ မှတ်ထားခြင်းကြောင့် အပို ပါနေသောစာဖြစ်သည်၊ ထို့ပြင် "သစ္စေသမ္ဗညုတညာဏေန၊ ပ၊ အဓိပ္ပာယေန"ဟု ရှိသော ပါဠိလည်း အဓိပ္ပာယ်ကို မှတ်စုအဖြစ်ဖြင့် မှတ်ထားသူတို့၏ ပါဠိပိုပင်တည်း။

ဇာနံပဿံ။ ။ဇာနံကို "ဇာနိတဗ္ဗံ"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ထိုသို့ ဖွင့်သဖြင့် "ဉာတတ် ကိယာဒိနာပစ္စည်း, အန္ဓပစ္စည်း, အဝိဘာတ်"ဟု သိစေ၏၊ ထိုအန္ဓလည်း (ကစ္စည်းအလို) ကဲဟော မာနပစ္စည်းမှပြန်သောအန္ဓဟုမှတ်ပါ၊ "ဇာနိတဗ္ဗံ"အရ သိဖွယ်ဟူသမျှ (ညေယျဓမ်) အားလုံးကို ယူပါ၊ ပဿံ၌လည်း နည်းတူကြံ၍စက္ခုငါးပါးဖြင့်မြင်ထိုက်သော တရားဟု သမျှကိုယူ၊[ဉာယတီတိဇာနံ။ ပဿီယတီတိ ပဿံ။]

တစ်နည်း။ ။ဇာနံကို "ဇာနန္တော"ဟုဖွင့်၏၊ ထိုသို့ ဖွင့်သဖြင့် ဇ္ဇကို အဲပြု၍ (ဂစ္ဆံဂစ္ဆန္တောကဲ့သို့) ဇာနံဟု ပြီးသော ပထမန္တပုဒ်ဟု သိစေ၏၊ ကာမရာဂကို ပထမဈာန်ဖြင့်၊ ရူပရာဂကို အရူပဈာန်ဖြင့်ပိုင်းခြား၍ သိနိုင် ပယ်နိုင်၏ဟု ပြောလေ့ရှိသောသညာ ဝိပလ္လာသ စသော ဝိပလ္လာသ မကင်းသေးသော တိတ္ထိတို့သည် အသိလွဲတတ်ကြသောကြောင့် အမှန်သိ-မသိကြကုန်၊ ဘုရားရှင်ကား- "ကာမရာဂကို အနာဂါမိမဂ်ဖြင့်၊ ရူပရာဂကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့်ပယ်၏" ဟု ဟောလေ့ရှိ၏၊ သညာဝိပ လ္လာသစသည်ကို ပယ်တော်မူပြီးဖြစ်ရကား "ဇာနံ ဇာနာတိ-ဘုရားသိတော်မူလျှင် အမှန်ကိုချည်း သိတော်မူသည်၊ ပဿံ ပဿတိ-ဘုရားမြင်တော်မူလျှင် အမှန် ကိုချည်းမြင်တော်မူသည်၊ မှန်ကြောင်းကို ထင်ရှားစေလို၍ဋီကာ၌ "ဇာနာတိယေဝ ပဿတိယေဝ"ဟု စေထည့်၍ ဖွင့်သည်။

ပဿတိ–အမှန်ကိုသာ မြင်တော်မူ၏၊ စက္ခုဘူတော–တစ်ကိုယ်တော်လုံး ပညာစက္ခု တုံးဖြစ်၍ ဖြစ်တော်မူ၏၊ ဝါ–သတ္တလောက၏ ပညာစက္ခုဖြစ်၍ ဖြစ်တော်မူ၏၊ ဉာဏ ဘူတော–တစ်ကိုယ်တော်လုံး ဉာဏ်တုံးဖြစ်၍ ဖြစ်တော်မူ၏၊ ဝါ–သတ္တလောက၏ ဉာဏ်ဖြစ်၍ ဖြစ်တော်မူ၏၊ ဓမ္မဘူတော၊– ဟောဓိပက္ခိယတရား ဖြစ်၍ဖြစ်တော် မူ၏၊ ဗြဟ္မဘူတော – မြတ်သော မဂ်တရားဖြစ်၍ ဖြစ်တော်မူ၏၊ ဝတ္တာ–သစ္စာ ၄ ပါး တရားတို့ကို ဟောတော်မူတတ်၏၊ ပဝတ္တာ–ကြာမြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး သစ္စာပဋိဆေဝကို ဖြစ်စေလျက် ဟောတော်မူတတ်၏၊ အတ္ထသ–အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ နိန္နေတာ–ထုတ်ဖော်၍ ပြတော်မူတတ်၏၊ (တစ်နည်း) အတ္ထသ–ပရမတ္ထ နိဗ္ဗာန်သို့၊ နိန္နေတာ–ပို့ဆောင်တော် မူတတ်၏၊ အမတသ–အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို၊ ဒါတာ–ပေးတော် မူတတ်၏၊ ဓမ္မသာမိ –ဟောဓိပက္ခိယတရား၏ အရှင်ဖြစ်တော်မူ၏၊ တထာဂတော–အမှန်ကိုလည်းမြင်, အမှန်ကိုလည်းဟောတော် မူတတ်၏၊ [တထာဂတောအဖွင့်မှ တထာဒဿီတာ တထာဝါဒီတာယကို ယူ၍ ဤနေရာနှင့် လျော်အောင် ပေးသည်။] ဣတိ–ဤသို့၊ သတ္ထာရံ–ကို၊ ထောမေတွာ–ချီးမွမ်း ပြီး၍။

စက္ခုဘူတော။ ။စက္ခု –ပညာစက္ခုသည်+ဟုတ္တာ+ဘူတော စက္ခုဘူတော၊ တစ်ကိုယ်တော်လုံး ပညာတုံးကြီးဖြစ်ရကား ထိုပညာကိုလည်း ထိုက်တန်သမျှ ဝေနေယျ ဟူလို၊ [ဋီကာဖွင့်ပုံကို ဋီကာ အဓိပ္ပာယ်၌ရှုပါ။] ဉာဏဘူတောဟူလည်း "ဉာဏ်+ဟုတ္တာ+ဘူတော" ဟုပင်ပြု၍ ဤနည်းအတိုင်း မှတ်ပါ။

ဓမ္မ, ဗြဟ္မဘူတော။ ။ဟောဓိပက္ခိယတရားကို ဓမ္မ, မဂ်ကိုဗြဟ္မဟုဖွင့်၏၊ -ထိုတရား တို့ကြောင့် ဘုရားဖြစ်ရ, ထိုတရားတို့ကို သတ္တလောက ဝေနေယျတို့၏ သန္တာန်၌လည်း ဖြစ်စေနိုင်ရကား "ဓမ္မော+ဟုတ္တာ+ဘူတော ဓမ္မဘူတော၊ ဗြဟ္မာ+ဟုတ္တာ+ဘူတော ဗြဟ္မဘူတော" မည်၏။

ဝတ္တာ, ပဝတ္တာ။ ။စတုသသစ္စဓမ္မေ ဝဒတီတိ ဝတ္တာ၊ စိရံ–ကြာမြင့်စွာ၊သစ္စပဋိ ဒေဝ ပဝတ္တေ ဇနော (ဝေနေယျတို့သန္တာန်၌ ဖြစ်စေလျက်) ။ဝဒတီတိ ပဝတ္တာ။

အတ္ထသနိန္နေတာ။ ။ဘုရားမပွင့်မီက မသိရသော အနက်အဓိပ္ပာယ်အကြောင်းအရာကို အတ္ထ" ဟုခေါ်၏၊ နိပုဗ္ဗ နိဓာတ် တုပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော နိန္နေတာသည်"နိ–နိဒ္ဓါရေတွာ နေတာ ဒသေတာ" ဟုဖွင့်သည်၊ တစ်နည်း–"အတ္ထ"အရ အတိသယနည်းအားဖြင့် ပရမတ္ထ (အမြတ်ဆုံး အနက် ဖြစ်သော) နိဗ္ဗာန်ကိုယူ၍ "နိန္နေတာ – ပို့ဆောင်တတ်၏" ဟုပေးစေလို၍ "ပရမတ္ထံ ဝါ နိဗ္ဗာနံ ပါပယတီတာ"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။

အမတသ၊ဒေ၊ သာမိ။ ။အမတ မည်သော အမြိတ် (အမြိုက်) နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြု နိုင်အောင်သတ္တဝါတို့အား တရားဟော်တော်မူခြင်းသည် အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို ပေးတော်မူခြင်းပင် တည်း၊ ဟောဓိပက္ခိယတရားတို့သည် ဘုရားရှင်သိအပ်သောကြောင့် ဘုရားရှင်၏ ဥစ္စာဖြစ်ရကား ဟောဓိပက္ခိယ ဓမ္မ၏အရှင် ဖြစ်တော်မူ၏။

ပုန–တစ်ဖန်၊ ထေရေဟိထေရ်တို့သည်၊ (ဘိက္ခုဟိ–ဓမ္မပဒ်ဋ္ဌဟာက ရဟန်းတို့သည်၊) ယာစိတောဒ–တောင်းပန်အပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သတ္ထာရာ–သည်၊ ထပိတ မာတိကာယ–ထားတော်မူအပ်သော မာတိကာ၏၊ အတ္ထံ–အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဝိဘဇိတ္တာ–အကျယ်ဝေဖန်တော်မူပြီး၍၊ အာယသ္မန္တော–အရှင်တို့၊ ပန–ထိုသို့ပင် အကျယ်ဝေဖန် ပြီးပါသော်လည်း၊ တုမှေ–အရှင်ဘုရားတို့သည်၊ အာကခ်ံမာနာ–မြတ်စွာဘုရားကို ထပ်၍ မေးလိုကုန်လသော်၊ ဘဂဝန္တံ ယေဝ–မြတ်စွာဘုရားကို သာလျှင်၊ ဝါ–သို့သာလျှင်၊ ဥပသင်္ကမိတ္တာ–၍၊ တေမတ္ထံ–ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ပဋိပုစ္ဆေယျာထ–ထပ်၍ မေးကြပါလေကုန်၊ [ဤမှနောက်၌ "သစေ၊ ပေ၊ အဓိပ္ပာယေန"ဟူသောစကားသည် ပါဠိတော်၌မပါ၊ စာရိုက်အတိုင်း အနက်ပေးလိုလျှင်၊] သမ္ဘည္ဇတဘာဏေန– သမ္ဘည္ဇတဘာဏ်တော်နှင့်၊ သဒ္ဓိ–တကွ၊ သဟနိယမာနံ–နီးနှောအပ်သော်၊ သစေ သမေတိ–အကယ်၍ ညီညွတ်စေအံ့၊ (ဧဝံသတိ–သော်၊) ဂဏ္ဍောယျာထ–ယူကြပါကုန်၊ နောစေ သမေတိ– အကယ်၍ မညီညွတ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ မာဂဏ္ဍိတ္ထ–မယူကြကုန်လင့်၊ ဣတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန–ဤသို့သောအလိုဖြင့်၊ (ဤသို့အနက်ပေးပါ။)ယထာ– အကြင်အခြင်း အရာအားဖြင့်၊နော–တပည့်တော်တို့အား၊ ဝါ–တို့၏၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဗျာကရောတိ–ဖြေတော်မူ၏၊ တထာ–ထိုဖြေတော် မူအပ်တိုင်းသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ နံ–ထို အနက်ကို၊ ဓာရေယျာထ–ဆောင်ရွက် မှတ်သားကြပါကုန်၊ ဣတိ–သို့၊ ဝတ္တာ–လျှောက်၍၊ 'ဥယျောဇေသိ–လွှတ်လိုက်ပြီ။

တေ–ထို ဓမ္မပဒ်ဋ္ဌဟာက ရဟန်းတို့သည်၊ သတ္ထာရံ–ကို၊ ဝါ–သို့၊ ဥပသင်္ကမိတ္တာ–၍၊ ပုစ္ဆိ သု – မေးလျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ သတ္ထာ–သည်၊ ကစ္စာနေန–ကစ္စည်းသည်၊ ဒုက္ကထိတံ–မကောင်းသဖြင့် ဖြေအပ်ပြီ၊ (မှားမှားယွင်းယွင်း ဖြေအုပ်ပြီ)

ပုနပေ၊ ယာစိတောဟ။ ။စာအုပ်တို့၌ "ပုနပ္ပုနံ ထေရေဟိ"ဟု ရှိ၏၊ ရှေ့၌"ဓမ္မပဒ်ဋ္ဌဟာကာ ဘိက္ခူ"ဟုရှိခဲ့သောကြောင့် "ထေရေဟိ" နေရာဝယ် "ဘိက္ခုဟိ"ဟု ရှိသင့်၏၊ ထိုရဟန်းတို့က တစ်ဖန်ထပ်၍ တောင်းပန်ခြင်းသာ ဖြစ်၏၊ အထပ်ထပ် (ထပ်ကာ ထပ်ကာ) မတောင်းပန်၊ ထို့ကြောင့် "ပုနံ"ဟုသာ ရှိသင့်သည်။

ယထာနော ဘဂဝါ။ ။နော နေရာဝယ် "ဝေါ"ဟု ပြင်ကြ၏၊ စာရေးသူကိုကြည့်လျှင် "ဝေါ"ဟုရှိစေချင်စရာကောင်း၏၊ သို့သော် ယထာ ယထာ အတွင်းက ပုဒ်သည် တထာ၏ အပြင် ဘက်ကပုဒ်၌ စပ်လေ့မရှိသည့်ပြင် ပါဠိတော်မှာပင် "နော" ရှိရုံမက ဤသုတ် အဋ္ဌကထာ ရှေ့နား၌လည်း "ယံ ခေါ နော အာဝုသောတိစတ္ထ ယံ ခေါ ဝေါတိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ (ဝေါဟု ဆိုစရာပါပဲ)၊ တေပန ဘိက္ခူအတ္ထနာ သဒ္ဓိ သင်ကဟ္ဟော (သို့သော် ထိုတောင်းပန်လာသော ရဟန်း တို့ကို မိမိနှင့်အတူ သိမ်းယူလိုသည်ဖြစ်၍)၊ "ယံ ခေါ နောတိ အာဟ" ဟုလည်းကောင်း၊ "ယသ္မာ ဝါ၊ပေ၊ ယံ ခေါ အမှာကံဘဂဝါ–တပည့်တော်တို့၏ မြတ်စွာဘုရားသည်"ဟု လည်းကောင်း ဖွင့် သောကြောင့် "ယထာ နော" သည်သာ ပါ၌မှန်ဟု မှတ်ပါ။

ဣတိ-သို့၊ အဝတ္ထာ-မိန့်တော်မူဘဲ၊ သုဝဏ္ဏာဇိုဂ်-ရွှေမရိုးစည်ကို၊ ဥသာပေန္တော ဝိယ-ထောင်လိုက်သကဲ့သို့၊ ဂိဝံ-လည်ပင်းတော်ကို၊ (အရင်းအနည်းငယ်တုတ်၍ အဖျားနည်းနည်းသေးသော လည်ပင်းတော်ကို၊) ဥန္နာမေတွာ-အထက်သို့ညွှတ်စေတော်မူ၍၊ ဝါ-မော်တော်မူ၍၊ သုပုပ္ပိတသတပတ္တသဿိရိကံ-ကောင်းစွာပွင့်သော ပွင့် ချုပ်တစ်ရာရှိသော ပဒုမ္မာကြာပန်းနှင့်တူသော အသရေ ရှိတော်မူသော၊ မဟာမုခံ-မြတ်သော ခံတွင်းတော်ကို၊ ပူရေန္တော-ပြည့်စေတော်မူလျက်၊ ဗြဟ္မသရ-ဗြဟ္မာ၏ အသံနှင့်တူသော အသံတော်ကို၊ နိစ္ဆာရေတွာ-မိန့်မြွက်တော်မူ၍၊ [ဤမှ နောက်၌ "သာဓု သာဓုတိ၊ပေ၊ ဒတ္တာ"ဟူသော စကားသည်လည်းပါဠိတော်၌ မပါ၊] သာဓု သာဓု တိ-သာဓု သာဓုဟူ၍၊ ထေရဿ - မဟာကစ္စည်းထေရ် အား၊ သာဓုကာရံ - ကောင်းချီးကို၊ ဒတ္တာ-ပေးတော်မူ၍၊ ဘိက္ခဝေ - ဘိက္ခုတို့၊ မဟာကစ္စာနော- မဟာစ္စည်းသည်၊ ပဏ္ဍိတော-ကြောင်းကိုးမြင်သိ, သဘာဝပညာရှိ၏၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ မဟာ ကစ္စာနော-သည်၊ မဟာပညာ-ကြီးသောပညာရှိ၏၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ မံ - ငါဘုရားကို၊ တုမှေ - သင်တို့သည်၊ ဧတဿ - ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ စေပိပုဏ္ဏေယျာထ-အကယ်၍မူ လည်း မေးကြကုန်အံ့၊ [ပဒိပုဏ္ဏေယျာထ-ဟု ပဒိ ပါသည်ကားအပို၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း-ပါဠိတော်၌လည်းမပါ၊ ထပ်၍မေးသော အရာ လည်းမဟုတ် သောကြောင့်တည်း။] ဧဝံသတိ-သော်၊ အဟမ္ပိ-ငါဘုရား သည်လည်း၊ တံ-ထိုအနက် အဓိပ္ပာယ်ကို၊ မဟာ ကစ္စာနေန-သည်၊ ဗျာကတံ ယထာ -ဖြေအပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-ဤအတူသာလျှင်၊ ဗျာကရေယ္ယံ-ဖြေရာ၏၊ ဣတိ-သို့၊အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

စပန-ထပ်၍ဆက်ဦးအံ့၊ ဧဝံ-သို့၊ သတ္ထာရာ-သည်၊ အနမောဒိတကာလ တော-ဝမ်းမြောက်တော်မူအပ်ရာ အခါမှ၊ပဋ္ဌာယ-၍၊ သကလံ-သော၊ သုတ္တံ-မရုပိဏ္ဍိက သုတ်သည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသိတံနာမ-ဗုဒ္ဓဘာသိတမည်သည်၊ ဇာတံ-ဖြစ်တော့၏၊ အာနန္ဒတ္ထေရာဒီဟိ-အာနန္ဒာထေရ် အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဝိတ္ထာရိတ

သုဝဏ္ဏာလိုဂ်။　　"အာလိုဂ်မည်သော စည်သည် မုဒိုဂ်စည်၏ အလှူးတည်း" "လည်ပင်း၌ ဆွဲ၍တီးအပ်သော စည်တို့"ဟူသော အနက်ကိုဟော၏၊ ထို့ကြောင့် "ခုဒ္ဒက မုဒိုဂ်"ဟု ဋီကာမှင့် သည်၊ ထိုစည်သည် နှာမြီးသဏ္ဌာန် ရှိသ်တတ်၊ (အရင်း၌ နည်းနည်းတုတ်သည်ကို ဆိုဟန် တူသည်၊) [၁၄၃-အတိဓာန် နိဿယကြည့်ပါ။]

သုပုပ္ပိတ၊ ပေ၊ ရိကံ။　　။သုဋ္ဌု+ပုပ္ပိတံ သုပုပ္ပိတံ၊ သုပုပ္ပိတံ+သတပတ္တံ (ရွတ်ချပ်တစ်ရာရှိသော ပဒုမ္မာ)သုပုပ္ပိတ သတပတ္တံဣဝ+သသိရိကံ (အသရေရှိသော ခံတွင်းတော်တည်း)၊ သုပုပ္ပိတ သတပတ္တ သသိရိကံ (မဟာမုခံ)။

ဧဝံ သတ္ထာရာ၊ ပေ၊ ဇာတံ။　　။ဤစကားကို တိုက်ရိုက်ယူလျှင် "ဘုရားရှင်၏ အနုမောဒနာ ပြုမူကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသိတ ဖြစ်ရသည်"ဟုမှတ်စရာရှိ၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် ကထာဝတ္ထုကို အကျယ်ဝေဖန် မှုသည် ဘုရားရှင်, ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးမှ ဖြစ်ရသောကြောင့်

သုတ္တေသုပိ–ချဲ့အပ်သော သုတ်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော–ဤနည်းပင်တည်း၊ [ထိုသုတ်များသည် သင်္ခါယတနသံယုတ်–လောကကာမဂုဏ်ဝဂ်, လောကသန္တ ဂ မနသုတ်, သင်္ခါယတနနိရောဓသုတ်စသည်တည်း။] ဧဝမေဝ–လျှင်၊ သမ္ဘာသမ္ဘုဒ္ဓေါ–သည်၊ သတ္တပ္ပကာရဏာနိ–၇-ကျမ်းတို့ကို၊ ဒေသေန္တော–လသော်၊ ကထာဝတ္ထုံ–သို့၊ ပတ္ဝာ–၍၊ ဝုတ္တနယေန–ဖြင့်၊ မာတိကံ–ကို၊ ထပေသိ–ပြီ၊ စပန–ထပ်၍ဆက်၊ ထပေန္တော–သော်၊ ဣမံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောအကြောင်းအရာကို၊ အဒ္ဒသ–မြင်တော်မူရပြီ၊ (ကိ အဒ္ဒသ)၊ ["မမ ပရိနိဗ္ဗာနတောမှစ၍ ဗုဒ္ဓဘာသိတမေဝနာမ ဧတံ" တိုင်အောင်ရှေးဦး အနက်ပေးခဲ့ ပြီ၊ ထပေန္တောမှ စ၍ ထိုအားလုံးလည်း နောက်မှထည့်ပါ၌ ဖြစ်ဟန်တူ၏၊ ဘာကြောင့်နည်း – အဓိပ္ပာယ်ထပ်နေသောကြောင့်လည်းကောင်း, ထိုမျှလောက်ရှည်လျားအောင် နိဂုံး မအုပ်ထိုက် သောကြောင့်လည်းကောင်းတည်း။] [ပကရဏပရိစ္ဆေဒ၏ နိဂုံးကိုပြလိုခြင်း "ဧဝံ" စသည်မိန့်၊] ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ ကထာဝတ္ထုနာဝ–နှင့်သာလျှင်၊ သဒ္ဓိ၊ သတ္တပ္ပကာရဏာနိ–၇ ကျမ်းတို့သည်၊ အဘိ ဓမ္မာနာမ–အဘိဓမ္မာမည်၏။

၃။ ပါဠိတော်ရေးပုံကို ပြခန်း

တတ္ထ – ထိုအဘိဓမ္မာ ၇–ကျမ်းတို့တွင်၊ ဓမ္မသင်္ဂဏိပကရဏော – ဓမ္မသင်္ဂဏီကျမ်း၌၊ ဝိဘတ္တိယော–အကျယ်ဝေဖန်အပ်ရာ ပါဠိရပ်တို့သည်၊ စိတ္တဝိဘတ္တိ– စိတ္တဝိဘတ္တိလည်းကောင်း၊ [အနက်အကျယ်ကို နောက်မှပြမည်။] ရူပဝိဘတ္တိ–ရူပဝိဘတ္တိ လည်းကောင်း၊ နိက္ခေပရာသိ – နိက္ခေပရာသိ လည်းကောင်း၊ အတ္ထုद္ဓါရော – အတ္ထု ဒ္ဓါရ လည်းကောင်း၊ ဣတိ – သို့၊ စတသော – ၄ ပါး

အနုမောဒနာ ပြုတော်မမူနိုင်၊ သို့ဖြစ်လျှင် ကထာဝတ္ထုသည်ဗုဒ္ဓဘာသိတ မဖြစ်တော့ရာ၊ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင် ထားတော်မူအပ်သော မာတိကာအတိုင်း အကျယ်ဟောတော်မူသောကြောင့်သာ ဗုဒ္ဓဘာသိတ ဖြစ်ရသည်ဟု မှတ်ပါ၊ ထိုဗုဒ္ဓဘာသိတ ဖြစ်ကြောင်းမှာ အနုမောဒနာပြုခြင်းဖြင့် ထင်ရှားသောကြောင့် "တံ၊ ဟေ၊ ပါကဋံ ဧတံ" ဟုမိန့်သည်။

ဝိဘတ္တိယော။ ။ပကရဏ ပရိစ္ဆေဒကိုပြုပြီး၍ ပါဠိသန္ဓေသကို ပြလိုသောကြောင့် "တတ္ထ ဓမ္မသင်္ဂဏိပကရဏော"စသည်ကိုမိန့်၊ [ပါဠိသန္ဓေသ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို မူလဋီကာ"ဝစနတ္ထော ပရိ စ္ဆေဒေါ" စသော မာတိကာဂါထာအဖွင့်၌ ရှုပါ။] ဝိဘဇီ ယန္တိ+တ္ထောတိ ဝိဘတ္တိ–စိတ်စေတသိက်တို့ကို ဝေဖန်အပ်ရာပါဠိရပါ၊ "ယတ္ထ စေတနိစိတ္တာနိ ဝိဘတ္တာနိ၊ သောပါဠိပ်ဒေသော" ဟူသော မူလဋီကာကို ကြည့်၍ ဝိဘတ္တိကို အဓိကရဏ သာနေပြုရသည်၊ ["နိက္ခေပရာသိ, အတ္ထုद္ဓါရ"တို့၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ အကျယ်ပြခန်း၌ ထင်ရှားလတ္တံ့။] နိက္ခိပိတ္တာ ဒေသိတတ္တာကို ကြည့်၍ "နိက္ခေပေန+ဒေသိတော+ရာသိ နိက္ခေပရာသိ" ဟုလည်းကောင်း, "တေပိဌကသ ဗုဒ္ဓဝစနသ အတ္ထုद္ဓါရ-ဘူတ"ကိုကြည့်၍ "ဥဒ္ဓရီယန္တိ+တ္ထောတိ ဥဒ္ဓါရော၊ အတ္ထာနံ+ဥဒ္ဓါရော အတ္ထုद္ဓါရော"ဟု လည်းကောင်းပြုပါ။

တို့တည်း၊ တတ္တ-ထိ ၄ ပါးတို့တွင်၊ ကာမာဝစရကုသလတော-ကာမာဝစရ ကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာ ၄ ပါးတို့တွင်၊ အဋ္ဌ-ရှစ်ပါးသောစိတ်တို့ လည်းကောင်း၊ အကုသလတော-အကုသိုလ်နာမက္ခန္ဓာ ၄ ပါးတို့တွင်၊ ဒွါဒသ-စိတ်တို့ လည်းကောင်း၊ ပေ၊ လောကုတ္တ ရကုသလတော-လောကုတ္တရာကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာ ၄ ပါးတို့တွင်၊ စတ္တာရီ၊ ဝိပါကတော-လောကုတ္တရာဝိပါက် နာမက္ခန္ဓာ ၄ ပါးတို့တွင်၊ စတ္တာရီ-လေးပါးသော စိတ်တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဧကူန နဝုတိ စိတ္တာနိ-တစ်ခုဖြင့် ယုတ်လျော့သော ၉၀-သော စိတ်တို့သည်၊ ဝါ-၈၉ ပါးသော စိတ် တို့ကိုပြုရာ ပါဠိရပ် တို့သည်၊ စိတ္တဝိဘတ္တိနာမ-စိတ္တဝိဘတ္တိ မည်၏၊ စိတ္တပ္ပါဒက ဏ္ဍန္တိပိ-စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ ဟူသောအမည်သည်လည်း၊ ဧတသ္မေ(ဧတသ္မာ+ဧ၀) ဤစိတ္တ ဝိဘတ္တိ၏ပင်၊ နာမံ-အမည်တည်း၊ [ရှေးဆရာတို့ကား "ဧတသ+ဧ၀"ဟု ဖြတ်၍ "ဧတသ ဧ၀-ဤ တစ်ခုယုတ်ကိုးဆယ်သော စိတ်၏သာလျှင်"ဟု တစ်နည်းစွဲ လေသည်။]

ကာမာဝစရ၊ပေ၊ အဋ္ဌ။ ။"ကာမာဝစရ ကုသလတော"အရ ကုသိုလ်စိတ်သာမက ကာမ ကုသိုလ် စိတ် စေတသိက် (ခန္ဓာ ၄ ပါး) အားလုံးရ၏၊ မှန်၏- "ကုသလာမ္မာ"ဟူသော မာတိကာပုဒ် ၏ အရကောက်၌ ကုသိုလ်စိတ်စေတသိက် အားလုံးကောက်ရသည်၊ ထို့ကြောင့် "ကာမာဝစရကုသလ တော"၌ တောပစ္စည်းကို နိဒ္ဒါရဏ အနက်၌သက်စေ၍ ထိုခန္ဓာ ၄ ပါးမှ ကုသိုလ်စိတ်ဟူသော ဝိညာ ဏာက္ခန္ဓာကို "အဋ္ဌ" ဟုထုတ်ယူသည်။ [ကာမာဝစရကုသလ စတ္တာရော ခန္ဓေ ဂဟေတ္တာ တတော အဋ္ဌ စိတ္တာနိ ဥဒ္ဓရတိ၊-မူလဋီကာ။]

ဋီကာ။ ။ဋီကာ၌ ဤနေရာ၀ယ် "ပဌမ ဝိဘတ္တိတိ ဝဒန္တိ"ဟုရှိ၏၊ ထိုစကားကို "ပဌမာ ဝိဘတ္တိ"ဟု ပြင်၍ ပဌမာ အနက်၌ တော ပစ္စည်းသက်ဟု ကြံပြီးလျှင် "ကာမာ၀စရကုသလတော-ကာမာ၀စကုသိုလ် ဖြစ်ကုန်သော၊အဋ္ဌ-ရှစ်ပါးသော စိတ်တို့လည်းကောင်း"ဟု ရှေးနိဿယတို့ ပေး ကြ၏၊ မိမိကား- "ပဌမဝိဘတ္တိ"ဟူသောပါဠိအတိုင်းပင် ယူ၍ အပါဒါန်အနက်ကို "ပဌမဝိဘတ္တိ" ဟု လည်းကောင်း နိဒ္ဒါရဏကို "ဒုတိယဝိဘတ္တိ"ဟုလည်းကောင်းဆိုသည်ဟု ထင်ပါသည်။ [အပါဒါန်သည်မူလ ပေါင်းစုနေရာမှ ခွဲ၍ထုတ်ခြင်းသဘောရှိ၏၊ ဤ၌လည်း ခန္ဓာ ၄ ပါး ပေါင်းစု နေရာမှ စိတ်ကိုခွဲထုတ်သည်၊ ဤအတိုင်းမှန်လျှင် "ကာမာ၀စရ ကုသလတော-ကာမာ၀စရ ကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာ၄ ပါးတို့မှ၊ အဋ္ဌ-ရှစ်ပါးသော စိတ်တို့လည်းကောင်း"ဟု တစ်နည်းပေးရလိမ့် မည်။]

ဧကူနနဝုတိ စိတ္တာနိ။ ။"ဧကူနနဝုတိစိတ္တာနိ စိတ္တဝိဘတ္တိနာမ" ဟုရာ၌ "ဧကူနနဝုတိစိတ္တာနိ" အရစိတ်ကိုယူရ၏၊"စိတ္တဝိဘတ္တိနာမ" အရ စိတ်ကိုဝေဖန်ရာ ပါဠိရပ်ကို ယူရ၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် ထို ၂ ပုဒ်သည် အဘယ်မှာ "သညိနာမိ+သညာနာမ" စပ်ရသော တုလျတ်လိင်္ဂတ် ဖြစ်နိုင်ပါအုံ့နည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား-"ဧကူန နဝုတိ စိတ္တာနိ"အရ ထိုစိတ်တို့ကို ဝေဖန်ရာ ပါဠိရပ်ကို ဌာန၊ ပစာ ကေဒေသ၊ ပစာရ နည်းအားဖြင့် ယူရသောကြောင့် သညိနာမိ+သညာနာမ တုလျတ်+လိင်္ဂတ် ဖြစ်နိုင်ပါ၏။-မူလဋီကာ၊ အနုဋီကာ၌ သဟစရဏနည်း ဟု ဆိုသည်။

တံ-ထိ စိတ္တဗျပ္ပါဒကဏ္ဍသည်၊ ဝါစနာမဂ္ဂတော-အရှင်သာရိပုတ္တြာ ပို့ချအပ်သော ပါဠိတော်အစဉ်အားဖြင့်၊ အတိရေက, ဆဘာဏဝါရံ-၆ ဘာဏဝါရထက် အပိုအလွန် ရှိသည်၊ (၆ ဘာဏဝါရကျော်ကျော် ရှိသည်၊) ဟောတိ-၏၊ ပန်-ကား၊ ဝိတ္ထာရိယမာနံ-တာဝတိ သာ၌ ဟောတော်မူအပ်သည့်အတိုင်း ချဲ့အပ်သည်ရှိသော်၊ (ချဲ့လိုက်လျှင်၊) အနန္တံ-အဆုံးမရှိသည်၊ အပရိမာဏံ-အတိုင်းအရည်မရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တဒနန္တရံ-ထိုစိတ္တ ဝိဘတ္တိ၏ အခြားမဲ့၌၊ ကေဝိဓေန ဒုဝိဓေနာတိ အာဒိနာ-ကေဝိဓေန ဒုဝိဓေန အစရှိသော၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊ မာတိကာ-ကို၊ ထပေတွာ-၍၊ ဝိတ္ထာရေန-အကျယ် အားဖြင့်၊ ဝိဘဇိတွာ-ဝေဖန်တော်မူ၍၊ ဒဿိတာ-ပြတော်မူအပ်သောပါဠိရပ်သည်၊ ရူပဝိဘတ္တိနာမ-ရူပဝိဘတ္တိ မည်၏၊ ရူပကဏ္ဍန္တိ ပိ-ရူပကဏ္ဍ ဟူသော အမည်သည်လည်း၊ တေသေဝ (ဇဝသော-ဇဝ)-ဤ ရူပဝိဘတ္တိ၏ပင်-နာမ-အမည်တည်း၊ တံ- ထိုရူပကဏ္ဍသည်၊ ဝါစနာမဂ္ဂတော-အားဖြင့်၊ အတိ ရေက, ဒ္ဝိဘာဏဝါရံ -၂ ဘာဏဝါရထက် အပိုအလွန် ရှိသည်၊ (၂ ဘာ၌ဏဝါရ ကျော်ကျော်ရှိသည်၊) ဟောတိ-၏၊ ပန-ကား၊ ဝိတ္ထာရိယ မာနံ-သော်၊ ဝါလျှင်၊ အနန္တံ-သည်၊ အပရိမာဏံ-သည်၊ ဟောတိ-၏။

တာဒနန္တရံ - ထိုရူပဝိဘတ္တိ၏ အခြားမဲ့၌၊ မူလတော - မူလ လည်းကောင်း၊ [ဤတို့၌ သရူပ, သရူပဝန္တ စပ်ရသည်ဖြစ်၍ "အားဖြင့်"ဟု ကြိယာဝိသေသန မပေးရ] ခန္ဓတော - ခန္ဓာ လည်းကောင်း၊ ဒွါရတော - ဒွါရ လည်းကောင်း၊ ဘူမိတော-ဘုံ လည်းကောင်း၊ အတ္ထတော-အကျိုးလည်းကောင်း၊ ဝါ-အနက် လည်းကောင်း၊ ဓမ္မတော- အကြောင်းလည်းကောင်း၊ ဝါ-ပါဠိ လည်းကောင်း၊ နာမတော-နာမည်လည်းကောင်း။ လိင်္ဂတော-ပုလ္လိင်စသော လိင်လည်းကောင်း၊ ဤတို့ ဇဝ-သို့၊ မူလာဒီဟိ - မူလအစရှိ သည်တို့ဖြင့်၊ နိက္ခိပိတွာ-ချုံး၍၊ ဒေသိတော-ဟောတော်မူအပ်သော ပါဠိရပ်သည်၊ နိက္ခေပရာသိနာမ-နိက္ခေပရာသိမည်၏။

ဝါစနာ မဂ္ဂတော။ ။ဝါစိယတော-ဆိုစေအပ်၏၊ ဝါ-ပို့ချအပ်၏၊ ဤတိဝါစနာ၊ ပို့ချအပ်သောပါ ဠိတို"ဝါစာ"ဟု ခေါ်၏၊ ထိုပါဠိတော်၏ အစဉ်ကို "ဝါစနာယ+မဂ္ဂေါ ဝါစနာ မဂ္ဂေါ"ဟုပြု။ [စာအုပ်မရှိသေးသော ရှေးခေတ်၌ စာချသောအခါဆရာက ရှေးဦးစွာ ရွတ်ပြ၍ တပည့်က ဆရာ ရွတ်ပြသည့်အတိုင်း လိုက်၍ဆိုရသည်၊ ဝါစနာ၌ ဝစဂေတ်, ကာရိတ်ကျေ, ကဲဟော ယုပစ္စည်းတည်း၊ ဝစဂေတ်၏ ကဲသည် ဆိုအပ်သော ပါဠိတည်း၊ ကာရိတ်ကဲကား ဆိုစေအပ် (အဆိုခိုင်းအပ်) သော တပည့်တည်း၊ ဤနေရာ၌ ယုပစ္စည်းသည် ကာရိတ်ကဲကို မဟောဘဲ, ဝတ်ကဲကိုဟောသည်။

နိက္ခိပိတွာ ဒေသိတော။ ။"တိဏိ ကုသလမူလာနိတိအာဒိနာ ကုသလာဒိနံ မူလဝသေန သဝိဓိပိတွာဝစနံ"ဟု ဋီကာဖွင့်သောကြောင့် "နိက္ခိပိတွာသည် သုံးခိုပိတွာ၏ အနက်ဟောတည်း" ဟု မှတ်ပါ၊ ကုသိုလ်တရားတို့ကို ကာမာဝစရ ကုသိုလ်, ရူပါဝစရ

သော–ထိုနိုက္ခေပရာသိကို၊ [အချို့စာအုပ်၌ "သော" မပါ။] မူလတော–မူလ အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ [ဤ၌ကား နိုက္ခိပိတွာ၌ တိုက်ရိုက် စပ်ရမည်ဖြစ်၍ "အားဖြင့်" ဟု ကြိယာဝိသေသန အနက်ပေးနိုင်သည်၊] ခန္ဓတော စာပိ– ခန္ဓာ အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဒွါရတော စာပိ– ဒွါရအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဘူမိတော– ဘုံအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ အတ္တတော–အကျိုးအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ–အနက် အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဓမ္မတော စာပိ–အကြောင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ– ပါဠိအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ နာမတော စာပိ–နာမည်အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ လိင်္ဂ တော–ပုလ္လိင်စသော လိင်အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ နိုက္ခိပိတွာ–ချုံး၍၊ ဒေသိတတ္တာ– ဟောတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နိုက္ခေပေါတိ–နိုက္ခေပဟု၍၊ ပဝုစ္စတိ– ဆိုအပ်၏။

နိုက္ခေပဏ္ဍိတ်ပိ–နိုက္ခေပဂဏ္ဍဟူသော အမည်သည်လည်း၊ ဘေသေ၀ ဘေသဇ၀–ဤနိုက္ခေပရာသိ၏ ပင်၊နာမ်–တည်း၊ တံ–ထိုနိုက္ခေပဂဏ္ဍသည်၊ ဝါစနာမဂ္ဂတော–အားဖြင့်၊ တိမတ္တာဘာဝေ၀ါရံ– ၃ ပါးသော အတိုင်းအရည်ရှိသော ဘာဝေ၀ါရရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ပန–ကား၊ ဝိတ္ထာရိယမာနံ–သော၊ ဝါ–လျှင်၊ အနန္တံ အပရိမာဏံ ဟောတိ။

ပန–ကား၊ တဒနန္တရံ–ထို နိုက္ခေပရာသိ၏ အခြားမဲ့၌၊ တေပိဋကသ– ပိဋကတ် ၃–ပုံ ဟူသော၊ [တိဏိ ပိဋကာနိ တိပိဋကံ၊ တိပိဋကံယေ၀ တေပိဋကံ၊ သွတ္တဲအနက် ဏပစ္စည်း သက်၊] ဗုဒ္ဓ၀စနသ–ဘုရားဟောဖော် ပါဠိတော်၏၊ အတ္ထဒ္ဒါရဘူတံ–အနက်တို့ကို ထုတ်ပြရာဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ယာ၀သရဏဒုကာ– သရဏဒုက် တိုင်အောင်၊ နိုက္ခိတ္တံ–ထားအပ်သော ပါဠိရုပ်သည်၊ အဌကထာကဏ္ဍံနာမ– မည်၏၊ ယတော–အကြင်အဌကထာ ကဏ္ဍမှ၊ [ဂဏနစာရံ၌စပ်၊] မဟာပကရဏိယာ–

ကုသိုလ်စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ် သောမနဿသဟဂတ် အသင်္ခါရိက ကုသိုလ် စသည် ဖြင့်လည်းကောင်း အကျယ်မဟောဘဲ "တိဏိ ကုသလမူလာနိ" ဟု မူလ ၃–ပါးဖြင့် အကျည်း ချုံး၍ ဟောတော်မူခြင်းကို "မူလတော နိုက္ခေပ" ဟု ခေါ်သည်၊ "ခန္ဓတော နိုက္ခေပ"စသည် ကိုလည်း နိုက္ခေပဂဏ္ဍ ပါဠိတော် ကြည့်၍ လည်းကောင်း, ဋီကာမှင့်ပြုပုံကို ကြည့်၍လည်းကောင်း သိနိုင်ပါသည်။

နိုက္ခေပရာသိ။ ။"နိုက္ခိပိတွာ ဒေသိတော"ကို ကြည့်၍ "နိုက္ခိပနံ–အကျဉ်းချုံးခြင်း၊ နိုက္ခေပေါ–ခြင်း၊ နိုက္ခေပေန + ဒေသိတော + ရာသိ နိုက္ခေပရာသိ" ဟု ဝစနတ္ထ ပြုသင့်၏၊ ဂဏ္ဌိ၌ကား "နိုက္ခိပိယန္တိ ကုသလာဒယော ဧတ္ထာတိ နိုက္ခေပေါ=ကုသိုလ်စသည်တို့ကို မူလစသည်ဖြင့် ချုံးအပ်ရာဖြစ်သော ရာသိ"ဟု ပြုသည်။ ["ဒ၀ံမူလာဒီဟိ ဒ၀ံမူ လာဒိနိ"ဟု ပါ၌ ၂–မျိုးရှိ၏၊ "မူလတော ခန္ဓတော" စသည်ကို ထောက်၍ "မူလာဒီဟိ"ဟု ဝိသေသန ရှိသော ပါ၌သာ သင့်သည်၊ နိုက္ခိပိတွာ၏ ကံမှာ မူလစသည် မဟုတ်၊ ကုသိုလ်စသော တရားများတည်း။]

ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကို သင်ယူကုန်သော၊ [မဟာပဏ္ဍိတ ရဏဲ့ အဓိယန္တေ တိ မဟာပဏ္ဍိတ ရဏဲ့ယာ= အဓိတေ အနက်၌ ဏိကပစ္စည်းသက်, ကကို ယပြု၊] ဘိက္ခု-တို့သည်၊ မဟာပဏ္ဍိတ ရဏော-ပဋ္ဌာန်းကျမ်း၌၊ ဂဏနုစာရံ-ရေတွက်ကြောင်း သင်္ချာ၏ ဖြစ်ပုံကို၊ အသလ္လက္ခေန္တာ-မမှတ်နိုင် ကုန်လသော်၊ ဂဏန စာရံ-ကို၊ သမာနေန္တိ-တူမျှသည်ကို ပြုကြကုန်၏၊ (ပြည့်အောင်, ဖြည့်ကြကုန်၏၊) တံ-ထိုအဋ္ဌကထာကဏ္ဍသည်၊ ဝါစနာမဂ္ဂတော-အားဖြင့်၊ ဒ္ဝိမတ္တာဘာဏဝါရံ-၂ပါး အတိုင်းအရှည် ရှိသော ဘာဏဝါရ ရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ ပန-ကား၊ ဝိတ္ထာရိယမာနံ-သော်၊ ဝါ-လျှင်၊ အနန္တံ အပရိမာဏံ ဟောတိ၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ သဂ္ဂလမ္မိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ ဓမ္မသင်္ဂဏိပကရဏံ-ဓမ္မသင်္ဂဏီ ကျမ်းသည်၊ ဝါစနာမဂ္ဂတော-အားဖြင့်၊ အတိရေကတောရသမတ္တ ဘာဏဝါရံ-တစ်ဆယ့်သုံးထက် ပိုလွန်သော ဘာဏဝါရ အတိုင်းအရှည် ရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ ပန-ကား၊ ဝိတ္ထာရိယမာနံ-သော်၊ ဝါ-လျှင်၊ အနန္တံ-သည်၊ အပရိမာဏံ-သည်၊ ဟောတိ၊ ဧवं-ဤသို့လျှင်။

စိတ္တဝိဘတ္တိ-စိတ္တဝိဘတ္တိလည်းကောင်း၊ ရူပဠ-ရူပဝိဘတ္တိလည်းကောင်း၊ [ဝိဘတ္တိ ဟူသောနောက်ပုဒ်ကျသည်။] နိက္ခေပေါ-နိက္ခေပရာသိလည်းကောင်း၊ [ရာသိ-ဟူသော နောက်ပုဒ်ကျသည်။] အတ္ထဝေါတ္ဌာ-အနက်တို့ကို ထွန်းပြရာ အတ္ထဒ္ဒါရလည်းကောင်း၊ ဝါ-အဋ္ဌကထာကဏ္ဍလည်းကောင်း၊ (ဣတိ-ဤသို့၊) ဧတေ ဌာနံ-ဤဓမ္မသင်္ဂဏီကျမ်း ဟူသော ပါဠိရပ်သည်၊ ဂမ္ဘီရံ-နက်နဲ၏၊ နိပုဏံ-သိမ်မွေ့၏၊-တမ္မိ(ဌာနံ)-ထိုဓမ္မသင်္ဂဏီ ကျမ်းဟူသော ပါဠိရပ်ကိုလည်း၊ ဗုဒ္ဓေန-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဒေသိတံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

· ဂဏနစာရံ။ ။"ဂဏနပ္ပဝတ္တိ"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ စရဏ-ဖြစ်ခြင်း+စာရော-ခြင်း၊ ဂဏာယ-ရေတွက်ကြောင်းဂဏန်း (သင်္ချာ)၏ + စာရော ဂဏနစာရော။ ["ဂဏနာ ဝုစ္စတိ အစ္ဆိန္နက ဂဏနာ"ဟု သီလက္ခန် သာမညဖလသုတ်အဖွင့်၌ ဣတ္ထိလိင်ဖြင့် "ဂဏနာ"ဟု ရှိ၏။]

သမာနေန္တိ။ ။သံ + အာပူဗ္ဗ နိစာတ်ဟု မကြေဘဲ" "သမာနံ" ဟူသော နာမ်ပုဒ် နောင် စာတွဏ္ဍ နာမသို့" ဟူသော ခါဒိကဏ္ဍ (၁၂)မောဂ္ဂလ္လာန်သုတ်မျိုးဖြင့် ကရဏတ်၏ အနက်၌ ဣ ပစ္စည်းသက်ရသော နာမဓာတ်ဟု သိစေလို၍ "သမာနံ ကရောန္တိ"ဟု ဋီကာ ဖွင့်သည်၊ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းလာ ဂဏန်းသင်္ချာကို ဤအဋ္ဌကထာကဏ္ဍလာ သင်္ချာနှင့် တူအောင် ညှိရာဝယ် "လိုသည်ကို ဖြည့်၍ ညှိခြင်း၊ ပိုသည်ကို လျှော့၍ညှိခြင်း" ဟု ၂-မျိုး ရှိသော ကြောင့် လိုသည်ကို ဖြည့်၍ ညှိခြင်းဟု သိစေလိုသည်ဖြစ်၍ ဋီကာ၌ "ပူရေန္တိ"ဟု အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်သည်။

-တံပိ။ ။ပိဖြင့် ကထာဝတ္ထုသာ ဗုဒ္ဓဘာသိတ ဖြစ်သည်မဟုတ်သေး၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာ ပို့ချအပ်သော ပါဠိတော်ပင် ဖြစ်စေကာမူ ဤ ဓမ္မသင်္ဂဏီကျမ်းလည်း "ဗုဒ္ဓဘာသိတ" ဖြစ်သည် ဟု ပေါင်းသည်။ [ဖေါ့ဘေနာ၌ကား "တံပိတိ ပိသဒ္ဒေါ ဝုစ္စမာနံ ဝိဘင်္ဂါဒိပ္ပကရဏံ အပေက္ခတိ-လာလတ္တံ့သော ဝိဘင်းကျမ်းစသည်ကို ငဲ့သည်"ဟု ဆိုသည်။]

တဒနန္တရ-ထိ ဓမ္မသင်္ဂဏီကျမ်း၏ အခြားမဲ့၌၊ ဒေသိတံ-ယောတော် မူအပ်သော ကျမ်းသည်၊) ဝိဘင်္ဂပကရဏာနာမ-ဝိဘင်းကျမ်းမည်၏၊ တံ-ထို ဝိဘင်းကျမ်းကို၊ [ဝိဘတ္တံ၌စပ်]ခန္ဓဝိဘင်္ဂေါ-ခန္ဓဝိဘင်းလည်းကောင်း၊ ပေါ၊ ပစ္စယာကာရဝိဘင်္ဂေါ၊ ပစ္စယာကာရ ဝိဘင်းလည်းကောင်း၊ ဝါ-ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ ဝိဘင်းလည်းကောင်း၊ ပေါ၊ ဓမ္မဟဒယ ဝိဘင်္ဂေါ-ဓမ္မဟဒ္ဒယဝိဘင်း လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ အဋ္ဌာရသဝိဓေန-တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး အပြားအားဖြင့်၊ ဝိဘတ္တံ-ဝေဖန်တော်မူအပ်ပြီ၊ တတ္ထ-ထို တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော ဝိဘင်းတို့တွင်၊ ခန္ဓဝိဘင်္ဂေါ-ကို၊ သုတ္တန္တဘာဇနီယ, အဘိဓမ္မ ဘာဇနီယ, ပဉ္ဇပုစ္ဆကာနံ-သုတ္တန္တ ဘာဇနီယနည်း, အဘိဓမ္မဘာဇနီယနည်း, ပဉ္ဇပုစ္ဆကနည်းတို့၏၊ ဝသေန - အပြားအားဖြင့်၊ တိဓာ - ၃ ပါး အပြားအားဖြင့်၊ ဝိဘတ္တော-ပြီ၊ သော-ထို ခန္ဓ ဝိဘင်းသည်၊ ဝါစနာမဂ္ဂတော-အားဖြင့်၊ ပဉ္စမတ္တ ဘာဏဝါရော၊ ၅-ပါး အုတိုင်းအရှည် ရှိသော ဘာဏဝါရရှိ၏၊ ဝါ- ၅ ဘာဏဝါရ အတိုင်းအရှည် ရှိ၏၊ [ပဉ္စ+မတ္တာ ပမာဏော ယေသန္တိ ပဉ္စမတ္တာ၊ ပဉ္စမတ္တာ+ဘာဏဝါရာ ယသ္မာတိ ပဉ္စမတ္တာဘာဏဝါရော-ရေးခ်ဳပ် တိမတ္တ ဘာဏဝါရော ကိုလည်း ဤနည်းအတိုင်း ပြုပါ။] ပန-ဆက်၊ ဝိတ္တာရိယမာ နော အနန္ဓော အပရိမာဏော ဟောတိ၊ တတော-ထိုခန္ဓဝိဘင်းမှ၊ ပရံ-နောက်၌၊ အာယတန ဝိဘင်္ဂေါ ဒယောပိ-အာယတနဝိဘင်း အစရှိသော ဝိဘင်းတို့ကိုလည်း၊ တိဟိ- ၃ ပါးကုန်သော၊ ဧတေဟေဝ နယေဟိ-ဤနည်းတို့ဖြင့်ပင်လျှင်၊ ဝိဘတ္တာ-ကုန်ပြီ၊ တေသု-ထို အာယတနဝိဘင်း အစရှိသော ဝိဘင်းတို့တွင်၊ အာယတနဝိဘင်္ဂေါ-သည်၊ ဝါစနာ မဂ္ဂတော-အားဖြင့်၊ အတိရေက ဘာဏဝါရော-တစ် ဘာဏဝါရထက် အပိုအလွန်ရှိ၏၊ ဓာတုဝိဘင်္ဂေါ - သည်၊ ဒွိမတ္တ ဘာဏဝါရော- ၂ ပါး အတိုင်းအရှည်ရှိသော ဘာဏဝါရရှိ၏၊ ဝါ-၏၊ သစ္စဝိဘင်္ဂေါ-သည်၊ တထာ-ထို ၂ ဘာဏဝါရအတိုင်း

အတိရေက ဘာဏဝါရော။　　။ဘာနဝါရတော + အတိရေက် ယသ္မာတိ အတိရေက ဘာဏဝါရော၊ အတိရေက ဒွိဘာဏဝါရံ စသည်တို့၌လည်း-"ဒွေ + ဘာဏဝါရာ ဒွိဘာဏဝါရံ၊ ဒွိဘာဏဝါရတော + အတိရေက် ယသ္မာတိ အတိရေက ဒွိဘာဏဝါရော၊ ဆ + ဘာနဝါရာနိ ဆဘာဏဝါရံ၊ ဆဘာဏဝါရတော + အတိရေက် ယသ္မာတိ အတိရေက ဆ ဘာဏဝါရော"ဟု ပြု၊ ရေးနိသယတို့၌ "အတိရေက ဆဘာဏဝါရံ-အပိုအလွန်နှင့်တကွ ၆ဘာဏဝါရရှိ၏"ဟု ပေး၏ "အတိရေကေန သဟ ဆ ဘာဏဝါရံ ယသ္မာတိ အတိရေကဆ ဘာဏဝါရံ"ဟု ဝစနတ္ထ ပြု၍ သဟပုဗ္ဗအကျေ ကြဲစေလိုဟန် တူသည်၊ မိမိကားဘာဏဝါရကို အတိရေက၏ အပါဒါန်ဖြစ်စေ လိုသည်၊ "ပရောသတ- တစ်ရာထက် အလွန်, တစ်ရာကျော်" စသည်တို့ ကဲ့သို့တည်း။

တထာသစ္စ ဝိဘင်္ဂေါ။　　။သစ္စဝိဘင်္ဂေါ-သည်၊ တထာ-ထို ၂-ပါး အတိုင်းအရှည် ရှိသော ဘာဏဝါရ ရှိ၏၊ ဤသို့ပေးလျှင် တထာသည် ရှေးဝါကျက ဒွိဘာဏဝါရောကို ပြန်၍ ညွှန်းသောကြောင့် "အတိဒေသ" အနက်ဟော နိပါတ်တည်း၊ တစ်နည်း-သစ္စဝိဘင်္ဂေါ-သည်၊ တထာ ဒွိမတ္တဘာဏဝါရော-ရှိ၏၊ ဤသို့ပေးလျှင် ရှေးဝါကျက ဒွိမတ္တဘာဏဝါရောကို ဆွဲငင်

အရှည်ရှိ၏၊ ဣန္ဒြိယဝိဘင်္ဂ-၌၊ သုတ္တန္တဘာဇနီယ-သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ဝါ-မပါ၊ ပန-ဆက်၊ သေ-ဤဣန္ဒြိယဝိဘင်းသည်၊ ဝါစနာမဂ္ဂတော-အားဖြင့်၊ အတိရေက ဘာဏဝါရမတ္တော-တစ် ဘာဏဝါရထက် ပိုလွန်သော အတိုင်းအရှည်ရှိ၏၊ ဝါ-တစ် ဘာဏဝါရကျော်ကျော်အတိုင်းအရှည်ရှိ၏၊ ပစ္စယာကာရ ဝိဘင်္ဂေါ- ပစ္စယာကာရ ဝိဘင်းသည်၊ ဝါ-ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ ဝိဘင်းသည်၊ ဆမတ္တ ဘာဏဝါရော-၏၊ ပန-အထူးကား၊ တတ္ထ-ဤ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ ဝိဘင်း၌၊ ပဥ္စပုဗ္ဗက်-သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ သတိပဋ္ဌာန ဝိဘင်္ဂေါ-သည်၊ အတိရေကဘာဏဝါရမတ္တော-၏၊ သမ္မပ္ပဓာန ဣဒ္ဓိပါဒ ဗောဇ္ဈင် မဂ္ဂင် ဝိဘင်္ဂါ-သမ္မပ္ပဓာန ဝိဘင်း၊ပေ၊မဂ္ဂင် ဝိဘင်းတို့သည်၊ တထာ-ထို တစ်ဘာဏဝါရ ကျော်ကျော် အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်၏၊ ဈာနဝိဘင်္ဂေါ-သည်၊ ဒွိဘာဏဝါရမတ္တော-၏၊ [ဒွေ ဘာဏဝါရာ+ဒွိဘာဏဝါရံ၊ ဒွိဘာဏဝါရံ+ မတ္တာ ယသ္သာတိ ဒွိဘာဏဝါရမတ္တော၊] အပ္ပမညာဝိဘင်္ဂေါ-သည်၊ အတိရေက ဘာဏဝါရ မတ္တော-၏၊ သိက္ခာပဒ ဝိဘင်္ဂေါပိ-၌လည်း၊ [ပိဖြင့် သုတ္တန္တဘာဇနီယနည်း မရှိချင်း တူသော ဣန္ဒြိယဝိဘင်းကို ပေါင်း၊] သုတ္တန္တ ဘာဇနီယ-သည်၊ နတ္ထိ၊ ပန-ဆက်၊ ဒေ-ဤသိက္ခာပဒဝိဘင်းသည်၊ ဝါစနာမဂ္ဂတော, အတိရေက ဘာဏဝါ ရမတ္တော၊ ပဋိသမ္ဘိဒါဝိဘင်္ဂေါ-သည်၊ တထာ-ထို တစ်ဘာဏဝါရထက် ပိုလွန်သော အတိုင်းအရှည် ရှိ၏။

ဉာဏဝိဘင်္ဂေါ-ကို၊ ဒသဝိဓေန-အားဖြင့်၊ ဝိဘတ္တော-အပ်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ဒေ-ဤဉာဏဝိဘင်းသည်၊ ဝါစနာမဂ္ဂတော-အားဖြင့်၊ တိမတ္တဘာဏဝါရော-၏၊ ခုဒ္ဒကဝတ္ထု ဝိဘင်္ဂေါ-ကိုလည်း၊ ဒသဝိဓေန၊ ဝိဘတ္တော၊ [ပိဖြင့် ဒသဝိဓချင်းတူသော ဉာဏဝိဘင်းကို ပေါင်းသည်၊] ပန-ဆက်၊ ဒေ-ဤခုဒ္ဒကဝတ္ထု ဝိဘင်းသည်၊ ဝါစနာဂ္ဂတော တိမတ္တ ဘာဏဝါရော၊ ဓမ္မဟဒယဝိဘင်္ဂေါ-ကို၊တိဝိဓေန-အားဖြင့်၊ ဝိဘတ္တော၊ ပန-ဆက်၊ ဒေ-ဤဓမ္မဟဒယ ဝိဘင်းသည်၊ အတိရေက ဒွိဘာဏဝါရ မတ္တော- ၂ဘာဏဝါရထက် ပိုလွန်သော အတိုင်းအရှည်ရှိ၏၊ သဗ္ဗေပိ-အလုံးစုံသော ဝိဘင်းတို့သည်လည်း၊ ဝါ-တို့ကိုလည်း၊ ဝိတ္ထာရိယမာနာ အနန္တာ အပရိမာဏာ ဟောန္တိ၊ [နိဂုံးကို ပြလိုရှိ၍ဝေ စသည်ကို၊] ဇေ-ဤသို့လျှင်၊ဇော် ဝိဘင်္ဂေါ-ဤဝိဘင်းကျမ်းသည်၊ ဝါစနာမဂ္ဂတော-အားဖြင့်၊ ပဌမတ္တိသ မတ္တဘာဏဝါရ-၃၅ ပါး အတိုင်းအရှည်ရှိသော ဘာဏဝါရရှိ၏၊ ပန-ကား၊ ဝိတ္ထာရတော အနန္တ အပရိမာဏ ဟောတိ။

သော့ကြောင့် တထာသည် "အနုကမ္ပနတ္ထ"နိပါတ်တည်း၊ ဓာတုဝိဘင်္ဂေါ-သည်၊ ဒွိမတ္တဘာဏဝါရော-ရှိသည်၊ ဟောတိ ယထာ-ဖြစ်သကဲ့သို့၊ တထာ -ထို့အတူ၊ သစ္စဝိဘင်္ဂေါ -သည်၊ ဒွိမတ္တဘာဏဝါရော-ရှိ၏၊ ဤသို့ပေးလျှင် တထာသည်"ဥပမေယျဓောတက" နိပါတ်တည်း၊ ဤ ဥပမေယျ ဓောတက နိပါတ်ကိုပင် ဥပမာနိဂုံးဟုလည်း သုံးနှုန်းကြသေး၏။

တဒနန္တရံ- ထို ဝိဘင်းကျမ်း၏ အခြားမဲ့၌၊ (ဒေသိတံ-သည်) ဓာတုကထာ ပကရဏံနာမ- ဓာတုကထာကျမ်းမည်၏၊ တံ-ထိုဓာတုကထာကျမ်းကို၊ သင်္ဂဟော အသင်္ဂဟော-သင်္ဂဟော် အသင်္ဂဟောပုဒ်လည်းကောင်း၊ပေ၊ဝိပ္ပယုတ္တေန သင်္ဂဟိတံ အသင်္ဂဟိတံ-ဝိပ္ပယုတ္တေန သင်္ဂဟိတံ အသင်္ဂဟိတံပုဒ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ စဒ္ဒသဝိဓေန- ၁၄ ပါး အပြားအားဖြင့်၊ ဝိဘတ္တံ-ဝေဖန်တော်မူအပ်ပြီ၊ [ဤပုဒ်တို့၏ အနက်အကျယ်ကို ဓာတုကထာအကောက်၌ ကြည့်ပါ။] တံ-ထို ဓာတုကထာကျမ်းသည်၊ ဝါစနာမဂ္ဂတော အတိရေကဆဘာဏဝါရ မတ္တံ၊ ဝိတ္ထာရိမာနံပန အနန္တံ အပရိမာဏံ ဟောတိ။

တဒနန္တရံ-ထို ဓာတုကထာကျမ်း၏ အခြားမဲ့၌၊ (ဒေသိတာ-သည်၊) ပုဂ္ဂလ ပညတ္တိနာမ-ပုဂ္ဂလပညတ္တိကျမ်းမည်၏၊ [ဤ၌ ပကရဏသဒ္ဒါမပါဘဲ အရာဌာန အားလျော်စွာ ကျမ်းဟုပေးနိုင်သည်။] သာ-ထို ပုဂ္ဂလပညတ္တိကျမ်းကို၊ ဓန္ဓပညတ္တိ-ဓန္ဓပညတ္တိလည်းကောင်း၊ပေ၊ပုဂ္ဂလပညတ္တိကျမ်း- ပုဂ္ဂလပညတ္တိကျမ်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဆဒ္ဓေန-အားဖြင့်၊ ဝိဘတ္တာ-အပ်ပြီ၊ သာ-ထို ပုဂ္ဂလပညတ္တိကျမ်းသည်၊ ဝါစနာ မဂ္ဂတော အတိရေကပဋိဘာဏဝါရာ၊ ဝိတ္ထာရိယမာနာ ပန အနန္တာ အပရိမာဏာ ဟောတိ။

တဒနန္တရံ-ထို ပုဂ္ဂလပညတ္တိကျမ်း၏ အခြားမဲ့၌၊ (ဒေသိတံ-သည်၊) ကထာဝတ္ထု ပကရဏံနာမ-ကထာဝတ္ထုကျမ်းမည်၏၊ တံ-ထို ကထာဝတ္ထုကျမ်းကို၊ သကဝါဒ၊ပေ၊ သမောဓာနေတွာ ဝိဘတ္တံ၊ တံ-ထို ကထာဝတ္ထုကျမ်းသည်၊ ဝါစနာ မဂ္ဂတော-ဖြင့်၊ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ ပေါတ္ထကေ--ပေစာ၌၊ ဝါ-စာအုပ်၌၊ လိခိတ်-ရေးအပ်သော ပါဠိကို၊ အဂ္ဂဟေတွာ-မယူမူ၍၊ သင်္ဂီတိ အာရောပိတ နယေန-သံဂါယနာသို့တင်အပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ ဒီဃနိကာယပမာဏ-ဒီဃနိကာယ် ပမာဏ ရှိ၏၊ [“ယခုလက်ရှိစာအုပ်၌ ပေယျာလမြှုပ်၍၊ ရေသားအပ်သော ပါဠိကို မရေတွက်ဘဲ သံဂါယနာတင်ထားအပ်သည့် အတိုင်း ရေတွက်လျှင် ဒီဃနိကာယ် လောက်ရှည်လျားသည်”ဟူလို။] ဝိတ္ထာရိယမာနံ ပန တာဝတိ သာ၌ ဘုရားရှင် ဟောတော်မူအပ်သည့်အတိုး အကျယ် ချဲ့အပ်သော်ကား၊ အနန္တံ အပရိမာဏံ ဟောတိ။

တဒနန္တရံ-ထို ကထာဝတ္ထုကျမ်း၏ အခြားမဲ့၌၊(ဒေသိတံ-သည်၊) ယမကံ နာမ- ယမိုက်ကျမ်းမည်၏၊ တံ-ထို ယမိုက်ကျမ်းကို မူလယမကံ-မူလယမိုက်လည်းကောင်း၊ပေ၊ ဣန္ဒြိယ ယမကံ-ဣန္ဒြိယမိုက်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဒသဝိဓေနဝိဘတ္တံ၊ တံ-ထိုယမိုက်ကျမ်းသည်၊ ဝါစနာမဂ္ဂတော-အရှင်သာရိပုတ္တရာ ဟောတော်မူအပ်သောပါဠိတော် အစဉ်အားဖြင့်၊ ဝိသဘာဏဝါရသတ်-နှစ်ဆယ် အလွန်ရှိသော ဘာဏဝါရတစ်ရာရှိ၏၊ ဝါ-တစ်ရာနှစ်ဆယ်သော ဘာဏဝါရရှိ၏၊ ဝိတ္ထာရတော ပန အနန္တံ အပရိမာဏံ ဟောတိ။

တဒနန္တ ရံ-ထို ယမိုက်ကျမ်း၏အခြားမဲ့၌၊ (ဒေသိတံ-သည်၊) မဟာပကရဏံ နာမ- ကြီးစွာသော ကျမ်းမည်၏၊ ပဋ္ဌာနံတိပိ-ပဋ္ဌာန်းကျမ်းဟူသော အမည်သည်လည်း၊ တဿေဝ-ထိုမဟာပကရဏာ၏ပင်၊ နာမံ-အမည်တည်း၊ တံ-ထိုပဋ္ဌာန်းကျမ်းကို၊ ဟေတုပစ္စယော-ဟေတုပစ္စယောလည်းကောင်း၊ပေ၊အဝိဂတပစ္စယော-အဝိဂတပစ္စယော လည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ တာဝ-တိုက်ခုက်တို့မှ ,ရှေးဦးစွာ၊ ပစ္စယဝေသေန-ပစ္စည်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ စတုဝီသတိ ဝိဓေန- ၂၄ ပါး အပြားအားဖြင့်၊ ဝိဘဇ္ဇ-ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ-ဤအရာ၌၊ ပဋ္ဌာနံ-ပဋ္ဌာန်းကို၊ သမာနေတဗ္ဗ-တူမျှသည်ကို ပြုထိုက်၏။

ဟိ-ချဲ့ဦးအံ့၊ ကုသလတ္တိကာဒယော-ကုသလတိုက် အစရှိသော တရားတို့သည်၊ ဒွါဝီသတိ ၂၂-ပါးသော၊ တိကာနာမ-တိုက်တို့မည်၏၊ ဟေတုဓမ္မာ, နဟေတု ဓမ္မာ၊ပေ၊သရဏာ ဓမ္မာ, အာရဏာ ဓမ္မာတိ-ဟေတု ဓမ္မာ, နဟေတု ဓမ္မာ ၊ပေ၊သရဏာ ဓမ္မာ, အရဏာ ဓမ္မာ ဟူကုန်သော၊ ဣမေ-ဤတရားတို့သည်၊ သတံ-တစ်ရာသော၊ ဒုကာ-ဒုက်တို့မည်၏၊ အပရေပိ-အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝိဇ္ဇာဘာဂိနော ဓမ္မာ, အဝိဇ္ဇာဘာဂိနော ဓမ္မာ၊ပေ၊ခယေဘာဂေ, အနုပ္ပါဒေဘာဂေတိ-ဝိဇ္ဇာဘာဂိနော ဓမ္မာ၊ပေ၊အနုပ္ပာဒေဘာဂေဟူကုန်သော၊ ဒွာစတ္တာလီသ- ၄၂ ပါးသည်၊ သုတ္တန္တိက ဒုကာနာမ-သုတ္တန္တိကဒုတ်တို့ မည်၏၊ တေသု-ထိုတိုက် ဒုက်တို့တွင်၊ ဒွါဝီသတိ- ၂၂ ပါးသော၊ တိကာ-တိုက်တို့လည်းကောင်း၊ သတံ-တစ်ရာသော၊ ဒုကာ-ဒုက်တို့သည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ အယံ-ဤတိုက်, ဒုက်သည်၊ အာဟစ္စ-ဌာန်ကရိတ်း တို့ကို ထိခိုက်၍၊ (တစ်နည်း) အာဟစ္စ-အထူးပြု၍၊ [အာဟစ္စကို "ဝိသေသေတွာ"ဟု ဋီကာကျော်၌ ဖွင့်သည်၊] ဘာသိတာ-ဟောတော်မူအပ်သော၊ ဒေသနာ-ဘုရား စကားတော်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေန-သဗ္ဗညုဘုရားရှင်သည်၊ ဒေသိတာ-ဟောတော် မူအပ်သော၊ သတ္တန္နံ ပကရဏာနံ-အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်းတို့၏၊ မာတိကာနာမ-မာတိကာမည်၏။

အထ-ထိုမှ နောက်၌၊ အပရေ- ၂၂ ပါးသော တိုက်, တစ်ရာသော ဒုက်တို့မှ တစ်ပါးကုန်သော၊ ဒွါစတ္တာလီသ- ၄၂ ပါးသော၊ သုတ္တန္တိကဒုကာ-သုတ္တန္တိက ဒုက်တို့ကို၊ ဝါ-တို့သည်၊ ကုတော-အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်မှ၊ ပဘဝါ-စ၍ ဖြစ်ကုန်သနည်း၊ ကေန-အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ထပိတာ-ထားအပ်ကုန်သနည်း၊ ကေန-သည်၊ ဒေသိတာ-ဟောအပ်ကုန်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ဓမ္မသေနာပတိသာရိ ပုတ္တထေရပ္ပဘဝါ-တရားစစ်သူကြီးဖြစ်သော အရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်ဟူသော အစအမှန်ရှိကုန်၏၊ တေန-ထိုတရားစစ်သူကြီး ဖြစ်သော အရှင်သာရိပုတ္တရာ ထေရ်သည်၊ ထပိတာ- ကုန်ပြီ၊ တေန-သည်၊ ဒေသိတာ-ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း။ ["သေနာယ+ ပတိ သေနာပတိ၊ ဓမ္မေန+သေနာပတိ ဓမ္မသေနာပတိ" စသည်ဖြင့် ဂဏ္ဌိ၌ ပြု၏။]

ပန-ဆက်၊ ဣမေ-ဤသုတ္တန်တို့ကဒုက်တို့ကို၊ ထပေန္တော-ထားတော်မူလသော်၊ ဝါ-ထားတော်မူသော၊ ဃေရော-အရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်သည်၊ သာမုဏ္ဍသိကေန-မိမိကိုယ်တိုင် ထုတ်ဖော်၍ သိတတ်သော၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ဉာဏေန-ဉာဏ်ဖြင့်၊ နဲ ထပေသိ-ထားတော်မူသည် မဟုတ်၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ ကေတ္တရိယံ-(တစ်ပါးတစ်ပါးသော အဂ်ါဖြင့် ပိုလွန်သော) အဂ္ဂတ္တရနိကာယ်၌ လာသော၊ ကေနိပါတဒုကနိပါတံ-ကေနိပါတ် ဒုကနိပါတ်ကို၊ သဂ်ီတိဒသုတ္တရ သုတ္တန္တေ ဟိ-သဂ်ီတိသုတ် ဒသုတ္တရသုတ်တို့နှင့်၊ သမောဓာနေတွာ-ပေါင်း၍၊ [ရှေးစာအုပ်များ၌ "ကေနိပါတ ဒုကနိပါတ သဂ်ီတိဒသုတ္တရ သုတ္တန္တေ ဟိ"ဟု တစ်ပုဒ်တည်း ရှိ၏, စဉ်းစားပါလေ။] အာဘိဓမ္မိကတ္တေရာနံ-အာဘိဓမ္မာကို သင်ယူကုန်သော ထေရ်တို့၏၊ သုတ္တန်-သုတ္တန်သို့၊ ပတွာ-ရောက်၍၊ အကိလမနတ္ထံ-မပင်ပန်းခြင်း အကျိုးငှာ၊ ထပိတာ-ထားအပ်ကုန်ပြီ။

သာမုဏ္ဍသိကေန။　　။ သာမုဏ္ဍသိကာတိ သာမံ+ဉဏ္ဍသိကာ အတ္တနာယေဝ+ဉဒ္ဓရိတ္တာ+ဂဟိတာ-မဟာဝါ, တေရသကဏ်ဋီကာ၊ ဤဋီကာမှင့်အတိုင်း မိမိဉာဏ်ဖြင့် ထုတ်ဖော်၍ ယူအပ်သိအပ်သော ဒေသနာကို "သာမုဏ္ဍသိက ဒေသနာ"ဟု ခေါ်ရကား ဤ၌လည်း မိမိကိုယ်တိုင် ထုတ်ဖော်၍ သိတတ်သော ဉာဏ်ကို သာမုဏ္ဍသိက ဉာဏ်ဟု ဆိုသင့်၏၊ ထို့ကြောင့်-"အတ္တနော ဉာဏေန" သည် သာမုဏ္ဍသိက၏ သရုပ်ပြ အဖွင့်တည်းဟု ကြံပါ။

ကေတ္တရိယံ။　　။နောက်၌ "ကေကအဂ်ါတိရေကဝသေန"ကို ကြည့်၍ "ကေနေ-တစ်ပါးတစ်ပါးသော အဂ်ါဖြင့် + ဉတ္တရော - ပိုလွန်သော နိကာယ်တည်း၊ ကေတ္တရော-ကာယ်၊ ကေတ္တရနှင့် အဂ္ဂတ္တရသည် သဘောတူပင်တည်း။ [အဂ္ဂတ္တိရ်ဋီကာ၌ "အဂ်ေ-ဟိ + ဉတ္တရော အဓိကော အဂ္ဂတ္တရော" ဟု ပြသည်။] ဒုကနိပါတ်သည် ကေနိပါတ်ထက် အဂ်ါတစ်ပါး ပိုလွန်၏။ တိကနိပါတ်သည် ဒုကနိပါတ်ထက် အဂ်ါတစ်ပါး ပိုလွန်၏၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ကောဒသနိပါတ်တိုင်အောင် သိပါ၊ ထို့နောက် "ကေတ္တရေ-တစ်ပါးတစ်ပါးသော အဂ်ါဖြင့် ပိုလွန်သော အဂ္ဂတ္တရနိကာယ်၌ + အာဂတံ-လာသော နိပါတ်တည်း၊ ကေတ္တရိယံ"ဟု ဖြစ်၏၊ ဣကမ္ဘ ကကို ယပြု၊ "ကေနိပါတ ဒုကနိပါတံ"၌ စပ်ပါ၊ ဤ နိပါတ်ကိုလည်း "သမောဓာနေတွာ"၌ စပ်ပါ၊ ထိုသမောဓာနေတွာလည်း သဟာဒီယောဂဝန်ပုဒ်တည်း၊ ["တေန သမောဓာနေတွာ" ဟူသော လာလတ္တံ.ဂါထာပါဒကို ထောက်ပါ၊] ဤစကားစဉ်အရ "ကေတ္တရိယံ ပန ကေနိပါတ ဒုကနိပါတံ သဂ်ီတိဒသုတ္တရ သုတ္တန္တေ ဟိ သမောဓာနေတွာ" ဟု ရှိစေသင့်ပါသည်။

ယောနော။　　။"ကေနေ အဂ်ေန + ဉတ္တရံ အဓိကံ ကေတ္တရံ၊ တံ ဧတသ္မိံ နိကာယေ အတ္ထိတိ ကေတ္တရီ"ဟု အဿတ္ထိအနက်၌ ဤပစ္စည်းသက်-ဟု ယောနော ဆို၏၊ "ကေတ္တရိယံ-ကေတ္တရနိကာယ်၌"ဟုလည်း ပေးကြ၏၊ နိကာယ်ကို အရကောက်ရသော "ကေတ္တရီ"ပုဒ်သည် ဣတ္ထိလိင် မဖြစ်နိုင်၊ ဣတ္ထိလိင် ဆိုပြန်လျှင် ဤကာရကနှောင် ဣနိပစ္စည်း သက်ရသည်သာ များ၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုသဒ္ဒါနှင့် အနက်ကြံပုံကို စဉ်းစားကြပါ၊ ပရိဝါပါဠိတော်၌ "ကေတ္တရိက"ဟု ခေါ်အပ်သော နယတစ်မျိုးရှိသည်။

ပန-ဆက်၊ တေ ဧတေ - ထို သုတ္တန္တိက ဒုက်တို့ကို၊ ကေသို့ နိဗ္ဗေ၀ ကဏ္ဍာယေ၀- တစ်ခုတည်းသော နိဗ္ဗေ၀ကဏ္ဍာ၌ သာလျှင်၊ မတ္တက်-အပြီးအဆုံးသို့၊ ပါပေတွာ-ရောက်စေ၍၊ ဝိဘတ္တိ၀-ဝေဖန်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊သေသဋ္ဌာနေသု- နိဗ္ဗေ၀ကဏ္ဍာမှ ကြွင်းသော်ဌာနတို့၌၊ ယာ၀ သရဏဒုကာ-သရဏဒုက်တိုင်အောင်၊ အဘိ၀မ္မော-အဘိ၀မ္မာကို၊ ဝိဘတ္တော-ဝေဖန်တော်မူအပ်ပြီ။

ပဋ္ဌာန်း၌ တိက်ဒုက်တို့ကို သရဏဒုက်တိုင်အောင် ဝေဖန်ပုံကို ပြလျက် သေသဋ္ဌာ နေသု၊ပေ၊ဝိဘတ္တောဟူသော စကားကို မြဲစေလိုသောကြောင့် "သမ္မာ သမ္ဗုद्धेနဟိ" စသည်ကို မိန့်။] ဟိ-မှန်၊ သမ္မာသမ္ဗုद्धेန-သည်၊ အဲ့နလောမပဋ္ဌာနေ- အနုလောမပဋ္ဌာန်း၌၊ ဒ္ဝါဒသတိ- ၂၂ ပါးသော၊ တိကေ-တိက်တို့ကို၊ နိဿာယ- မှီ၍၊ တိကပဋ္ဌာနံနာမ-တိကပဋ္ဌာန်းမည်သည်ကို၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌं-ညွှန်ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ သတံ- တစ်ရာသော၊ ဒုကေ-ဒုက်တို့ကို၊ နိဿာယ-၍၊ ဒုကပဋ္ဌာနံနာမ-ကို၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌं-ပြီ၊ တတော-ထိုဒုကပဋ္ဌာန်းမှ၊ ပရံ-နောက်၌၊ ဒ္ဝါဒသတိ-သော၊ တိကေ-တို့ကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ ဒုကသတော-ဒုက်တစ်ရာ၌၊ ပက္ခိပိတွာ-ထည့်၍၊ ဒုကတိကပဋ္ဌာနံနာမ-ဒုကတိက ပဋ္ဌာန်းမည်သည်ကို၊ ဒဿိတံ-ပြီ၊ တတော-ထိုဒုကတိကပဋ္ဌာန်းမှ၊ ပရံ-၌၊ ဒုကသတံ- ဒုက်တစ်ရာကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဒ္ဝါဒသတိယာ-သော၊ တိကေသု-တို့၌၊ ပက္ခိပိတွာ- ၍၊ တိကဒုကပဋ္ဌာနံနာမ- တိကဒုကပဋ္ဌာန်းမည်သည်ကို၊ ဒဿိတံ-ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန-ကား၊ တိကေ-တို့ကို၊ တိကေသုယေ၀-တိက်တို့၌ပင်လျှင်၊ ပက္ခိပိတွာ-၍၊ တိကတိကပဋ္ဌာနံနာမ-ကို၊ ဒဿိတံ-ပြီ၊ ဒုကေစ-ဒုက်တို့ကို လည်း၊ ဒုကေသုယေ၀- ဒုက်တို့၌ပင်၊ ပက္ခိပိတွာ၊ ဒုကဒုကပဋ္ဌာနံ နာမ-ကို၊ ဒဿိတံ-ပြီ၊ ဧ၀ं-ဤသို့။

တိက်-တိကမည်သော၊ ပဋ္ဌာနဝရ်စ-မြတ်သော ပဋ္ဌာန်းလည်းကောင်း၊ ဥတ္တမ- မြတ်သော၊ ဒုက်-ဒုကပဋ္ဌာန်းလည်းကောင်း ၊ဒုကတိကဿ-ဒုကတိက ပဋ္ဌာန်း လည်းကောင်း၊ တိကဒုကဿ-တိကဒုက ပဋ္ဌာန်းလည်းကောင်း၊ တိကတိကဿ-တိကတိကပဋ္ဌာန်း လည်းကောင်း၊ ဒုက ဒကဿ - ဒုကဒုကပဋ္ဌာန်း လည်းကောင်း၊

တေပနေတေ။ ။ဤ ပုဒ်ကို ဂဏ္ဌိ၌ အစွဲအမျိုးမျိုး ပြု၏၊ "သော ပနေသော, သာပနေသာ, တေပနေတေ" စသော သဗ္ဗနာမ် ၂-ထပ်ကျော်ပုဒ်တို့သည် ရှေ့ဝါကျ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော အနီးစကားကိုသာ စွဲလေ့ရှိ၏၊ ပနသဒ္ဒါလည်း ဥပနျာသဟောတကချည်း မျှား၏၊' ထို့ကြောင့် တေ ဧတေဖြင့် လွန်ခဲ့ပြီးသော သုတ္တန္တိကဒုတ်ကိုသာ စွဲသင့်သည်၊ "တေ + ဧတေ- ထိုဆိုအပ်ပြီးကုန်သော + ဤ သုတတ္တိက ဒုတ်တို့သည်"ဟုလည်း ပေးနိုင်ပါ၏၊ [အများကား နောက်ပုဒ်အတွက် အနက်မရှိ ကြ၍ ပေးကြလေသည်။]

ကေသို့၊ပေ၊ဝိဘတ္တော။ ။သုတ္တန္တိကဒုက်တို့ကို နိဗ္ဗေ၀ကဏ္ဍာ တစ်ကဏ္ဍာ၌သာ အပြီးရောက်စေပါသည်၊ နောက်နောက် အဘိ၀မ္မာ ပါဠိတော်၌ ထိုဒုက်များကို မပြတော့ပါ၊နိဗ္ဗေ၀ကဏ္ဍာမှ ကြွင်းသော သေသဋ္ဌာန (ပဋ္ဌာန်းတိုင်အောင် အဘိ၀မ္မာပါဠိတော်) တို့၌ကား""ဒုကမာတိကာ၏ အဆုံးသရဏဒုက်တိုင်ရုံသာ ဆိုင်ရာ အဘိ၀မ္မာကို အကျယ်ဝေဖန်ပါသည်"ဟူလို။

(ဣတိ-သို့)အနုလောမမှ-အနုလုံ့၌၊ ဆ နယာ- ၆ပါးသော နည်းတို့သည်၊သုဂန္ဓိရာ-လွန်စွာနက်နဲကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝုတ္တံ-ပဋ္ဌာန်းအဋ္ဌကထာ၌ မိန့်တော် မူအပ်ပြီ။)

ပစ္စနီယ ပဋ္ဌာနေပိ-ပစ္စနီယ ပဋ္ဌာန်း၌လည်း၊ ဒ္ဝါဝီသတိ-သော၊ တိကေ-တို့ကို၊ နိဿာယ-၍၊ တိကပဋ္ဌာန်နာမ-ကို၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌ-ပြီ) ၊ပေ၊ ဒုကဒုက ပဋ္ဌာန်နာမ-ကို၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌ-ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ပစ္စနီယေပိ-ပစ္စနီယ၌လည်း၊ ဆဟိ-ကုန်သော၊ နယေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ပဋ္ဌာန်-ကို၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌ-ပြီ၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ တိကဒ္ဒ၊ပေ၊သုဂန္ဓိရာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပဋ္ဌာန်းအဋ္ဌကထာ၌ မိန့်ဆိုအပ်ပြီ။

တတော-ထို ပစ္စနီယပဋ္ဌာန်းမှ၊ပရံ၊ အနုလောမ ပစ္စယေပိ-၌လည်း၊ ဧတေနေဝ ဥပါယေန-ဤနည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဆ-ကုန်သော၊ နယာ-တို့ကို၊ ဒဿိတာ-ပြတော် မူအပ်ကုန်ပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ တိကဒ္ဒ ပဋ္ဌာနဝရ်၊ပေ၊သုဂန္ဓိရာတိ-ဟူ၍၊ (အာစရိယော-အဋ္ဌကထာဆရာသည်၊) အာဟ-ပြီ။

တဒနန္တရံ-ထိုအနုလောမ ပစ္စနီယ၏ အခြားမဲ့၌၊ ပစ္စနီယာနုလောမေပိ-၌လည်း၊ ဆဟိ-ကုန်သော၊ ဧတေဟေဝနယေဟိ-တို့ဖြင့်သာလျှင်၊နိဒ္ဒိဋ္ဌ-ပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ တိကဒ္ဒ၊ပေ၊သုဂန္ဓိရာတိ-ဟူ၍၊ (အာစရိယော) အာဟ။

ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ အနုလောမေ-အနုလုံ့၌၊ ဆ- ၆ ပါးကုန်သော၊ ပဋ္ဌာနာနိ-ပဋ္ဌာန်းတို့လည်းကောင်း၊ ပဋိလောမေ-ပဋိလုံ့၌၊ ဆ - ကုန်သော၊ (ပဋ္ဌာနာနိ-တို့လည်းကောင်း၊) အနုလောမပစ္စနီယေ-၌၊ ဆ(ပဋ္ဌာနာနိ-တို့လည်းကောင်း၊) ပစ္စနီယာ နုလောမေ-၌၊ ဆပဋ္ဌာနာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ [ဣတိ-တစ်လုံးကျေ၊ စတုဝီသတိ သမန္တ ပဋ္ဌာန သမောဓာနံ- ၂၄ ပါးသော သမန္တပဋ္ဌာန်းတို့ကို ပေါင်းစုရာ ဖြစ်သော၊ ဣဒံ ပဋ္ဌာနံ- ဤ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းသည်၊ မဟာပကရဏာနာမ-မဟာပကရဏာ မည်၏။

၄။ သာဂရစိန္တာကို ပြခန်း

[ပါဠိသန္ဓေဝေသကို ပြပြီး၍ အဘိဓမ္မာ၏ နက်နဲပုံကို ထင်ရှားစေခြင်းငှာ သံသာရ သာဂရ စသော သာဂရတို့နှင့်တကွ နယသာဂရကို ပြလိုသော အဋ္ဌကထာ ဆရာသည် "ဣဒါနိ" စသည်ကို မိန့်၊ ယခု ပြအပ်လတ္တံ့သော သာဂရ ၄ပါး တို့တွင် နယသာဂရသာ လိုရင်းဖြစ်သည်။] ဣဒါနိ-ပါဠိသန္ဓေဝေသကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ဣမေသု အဘိဓမ္မသု-ဤ အဘိဓမ္မာ၏၊ ဂမ္ဘီရဘာဝဝိဘာနနတ္ထံ-နက်နဲသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေခြင်းအကျိုးငှာ၊ သံသာရသာဂရော-သံသာရ သာဂရလည်းကောင်း၊ ဧလသာဂရော-လည်းကောင်း၊ နယသာဂရော-လည်းကောင်း၊ ဉာဏသာဂရော-ဉာဏသာဂရလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတ္တာရော-၄ ပါးကုန်သော၊

သာဂရာ-သာဂရတို့ကို၊ ဝေဒိဂ္ဂုတဗ္ဗာ-သီတိုက်ကုန်၏၊ တတ္ထ-ထို ၄ ပါးသော သာဂရတို့တွင်၊ သံသာရသာဂရောနာမ-သံသာရသာဂရမည်သည်၊ ("သံသာရဝဋ်"၌ တုလျက်, လိင်္ဂတ်စပ်၊) ခန္ဓာနဉ္စ၊ပေ၊ပဝုစ္စတိတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်သော၊ သံသာရဝဋ်၊ သံသာရဝဋ်တည်း။ [ခန္ဓာနဉ္စ-ခန္ဓာတို့၏ လည်းကောင်း၊ ဓာတု အာယတနာနစ (ဓာတု အာယတနာနံစ၊) ဓာတ်, အာယတနတို့ လည်းကောင်း၊(နံ၌ ဆန်းကြောင့် နိဂ္ဂဟိတ်ချေထားသည်၊) အဗ္ဗောစ္ဆိန္နံ-အဆက်မပြတ်၊ ဝတ္တမာနာ-ဖြစ်သော၊ ပဋိပါဋိ-အစဉ်ကို၊ သံသရောတိ-သံသာရဟူ၍၊ ပဝုစ္စတိ-အပ်၏။

ပန-ဆက်၊ သွာယံ (သော+အယံ) သံသာရသာဂရော-ထို သံသာရသာဂရသည်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣမေသံ သတ္တာနံ-ဤ သတ္တဝါတို့၏၊ ဥပ္ပတ္တိယာ-ဖြစ်ခြင်း၏၊ ပုရိမာ-ရှေးခ၌ ဖြစ်သော၊ ကောဋိ-အစွန်းအစ, အဝိုင်းအခြားသည်၊ နု ပညာယတိ-မထင်ရှား၊ (တစ်နည်း) ကောဋိ-ကို၊ နု ပညာယတိ-အပြားအားဖြင့် မသိအပ် မသိနိုင်၊ ဟိ-မှန်၊ (မထင်ရှား ဟူသော စကားသည် မှန်၏၊) တ္တောကာနံ-ဤမျှအတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော၊ ဝဿ သတာနံဝါ-အနှစ်အရာတို့၏ လည်းကောင်း၊ (တစ်နည်း) တ္တောကာနံ ဝဿသတာနံဝါ-အနှစ်ရာပေါင်း ဤမျှလောက်တို့၏ လည်းကောင်း၊ [တ္တောကာနံကို နောက်ပုဒ်တို့၌ လိုက်စေ။] တ္တောကာနံ-ကုန်သော၊ ဝဿသဟဿာနံဝါ-အနှစ်အထောင် တို့၏လည်းကောင်း၊ (တစ်နည်း) တ္တောကာနံ ဝဿသဟဿာနံဝါ - အနှစ်ထောင်ပေါင်း ဤမျှလောက်တို့၏ လည်းကောင်း၊ တ္တောကာနံ-ကုန်သော၊ ဝဿ သတသဟဿာနံဝါ- အနှစ်အသိန်းတို့၏ လည်းကောင်း၊ (တစ်နည်း) တ္တောကာနံ ဝဿ သတသဟဿာနံဝါ-အနှစ်သိန်းပေါင်း ဤမျှလောက်တို့၏ လည်းကောင်း၊ တ္တောကာနံ-ကုန်သော၊ ကပ္ပသတာနံ ဝါ-ကမ္ဘာအရာတို့၏ လည်းကောင်း၊ (တစ်နည်း) တ္တောကာနံ ကပ္ပသတာနံဝါ-ကမ္ဘာရာပေါင်း ဤမျှလောက်

သံသရသာဂရော။ ။သာဂရေဟိ နိဗ္ဗတ္တော သာဂရော"အရ သာဂရမင်းသားတို့ ဖြစ်စေအပ် တူးအပ်သောကြောင့် ဆားငံသမုဒ္ဒရာရေကို လောကီကျမ်းဆရာတို့က သာဂရဟု ခေါ်ဆိုကြသတတ်၊ ထိုသမုဒ္ဒရာရေကဲ့သို့ အပွမေယျအနန္တ ဖြစ်သော သံသရာကိုလည်း "သာဂရော ဝိယာတိ သာဂရော"ဟု ဥပမာတင်စိတ်ပြု၍"သာဂရ"ဟု ခေါ်ရသည်၊ သာဂရပုဒ်ကိုကား သဟ+ဂရေန ယော ဝတ္တတီတိ သာဂရော-မြေးဖွားစဉ်က အဆိပ်နှင့်တကွ မြေးဖွားလာသောကြောင့် ထိုမင်းသားကို "သာဂရ"ဟု ခေါ်သတတ်၊ သံသရဏ-ခန္ဓာ ဓာတ် အာယတနတို့၏ အဆက်မပြတ် ဖြစ်ခြင်း၊ သံသာရော-ခြင်း၊ သံပုဗ္ဗ သရဓာတ်၊ သံသည် သမ္မန္ဒအနက်ဟော၊ သရဓာတ်သည် ဂတိအနက်ဟော။

သွာယံ၊လေ၊ အနမတဂ္ဂေါ ဝ။ ။သွာယံကို ရှေ့ဝါကျရှိ သံသာရသာဂရောကို ပြန်၍ စွဲနိုင်၏၊ စွဲရိုးထုံးစံလည်းရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ဤမိန့်မှ ပန နယေန "သံသာရသာဂရော"ဟု စာအုပ်များ၌ရှိရာဝယ်"သံသာရသာဂရော"ဝိုသည်ဟုထင်သည်၊ ထိုသွာယံကိုလည်း အနမတဂ္ဂေါ၌ လှမ်းစပ်၊ သွာယံ နောက်က "ယ:ဘဂ"၏ နုယ်မှာ "အတဝစ္ဆာသမဘာဝိ" တိုင်ရုံသာတည်း၊ ထိုယသ္မာကို

တို့၏လည်းကောင်း၊ ဇော်ကာနံ, ကပ္ပသဟသာနံဝါ–ကမ္ဘာအထောင်တို့၏ လည်းကောင်း၊ (တစ်နည်း) ဇော်ကာနံ ကပ္ပသဟသာနံဝါ–ကမ္ဘာထောင်ပေါင်း ဤမျှလောက်တို့၏လည်းကောင်း၊ ဇော်ကာနံ,ကပ္ပသတသဟသာနံ ဝါ–ကမ္ဘာအသိန်းတို့၏ လည်းကောင်း၊ (တစ်နည်း) ဇော်ကာနံ, ကပ္ပသတသဟသာနံဝါ–ကမ္ဘာ သိန်းပေါင်း ဤမျှလောက်တို့၏လည်းကောင်း၊ မတ္ထကေ–အထက်၌၊ ဝါ–အထက် တုန်းက၊ သတ္တာ–သတ္တဝါတို့သည်၊ ဥပ္ပန္နာ–စ၍ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ တတော–ထိုမျှလောက် သောနစ်, ထိုမျှလောက်သော ကမ္ဘာမှ၊ ပုဗ္ဗေ–ရှေး၌၊ဝါ–ရှေးတုန်းက၊ သတ္တာ–တို့သည်၊)နာဟောသုံ (နဟောသုံ)–မဖြစ်ခဲ့ဖူးကုန်၊ ဣတိဝါ–ဤသို့လည်းကောင်း၊ အသုကဿနာမ ရညော–ထိုမည်သော မင်း၏၊ ကာလေ–လက်ထပ်၌၊ (သတ္တာ–တို့သည်၊) ဥပ္ပန္နာ၊ အသုကဿ ဗုဒ္ဓဿ–ထိုမည်သော ဘုရား၏၊ ကာလေ– လက်ထက် တော်၌၊ (သတ္တာ) ဥပ္ပန္နာ၊ တတော–ထိုမည်သော မင်း, ထိုမည်သော ဘုရား၏ လက်ထက်မှ၊ ပုဗ္ဗေ–၌၊ ဝါ–က၊ (သတ္တာ) နာဟောသုံ၊ ဣတိဝါ–ဤသို့လည်းကောင်း၊ အယံ ပရိစ္ဆေဒေါ–ဤ အပိုင်းအခြားသည်၊ နတ္ထိ–မရှိ။

ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဣတော–ဤမည်သောမင်း ဤမည်သော ဘုရားရှင်မှ၊ ပုဗ္ဗေ–ရှေး၌၊ အဝိဇ္ဇာ–အဝိဇ္ဇာသည်၊ နာဟောသိ(နဟောသိ)=မဖြစ်ခဲ့ဖူးသေး၊ အထပစ္ဆာ–ထိုမှနောက်၌၊ သမဘဝိ–စ၍ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့၊ အဝိဇ္ဇာယ–၏၊ ပုရိမာ–ရှေး၌ ဖြစ်သော၊ ကောဋိ–သည်၊ နပညာယတိ (တစ်နည်း) ကောဋိ–ကို၊ နပညာယတိ၊ (ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ ဣတိတစ်လုံးအကျေကြ)၊ ဣမိနာနယေန–ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ အနမတဂ္ဂေါ–သိအပ်သော အစအပိုင်းအခြား မရှိသည်သာ ၊ ဝါ မသိအပ်သော အပိုင်းအခြားရှိသည်သာ၊ (တစ်နည်း)အနမတဂ္ဂေါ(အနု+အမတဂ္ဂေါ) နှစ် ရာထောင်လောက်, ဥာဏ်ဖြင့်လျှောက်လည်း, မဖောက်မပြန်, ဧကန် မသိအပ်သော အစအပိုင်းအခြားရှိသည်သာ၊ ဝါ–နှစ်ရာထောင်လောက်, ဥာဏ်ဖြင့်လျှောက်လည်း, မဖောက်မပြန်, ဧကန်သိအပ်သော အစအပိုင်းအခြား မရှိသည်သာ။

"ကောဋိ နပညာယတိ"၌ စပ်၊ "ဇော်ကာနံ ဟိ၊ပေ၊အယံ ပရိစ္ဆေဒေါ နတ္ထိ"ကား ပုရိမာကောဋိ နပညာယတိ၏ဒဋ္ဌိဝါကျဖြစ်သောကြောင့် လိုရင်း မဟုတ်၊ သမဘဝိတိ၌ ဣတိ ကိုလည်း "ဣတိ(တသ္မာ)" နိယမဟေတွတ္ထ ဆိုရသည်၊ "ဣမိနာ ပန"၌ ပ သဒ္ဒါသည် သွာယံတုန်းက ရှေးဝါကျနှင့်ဆက်သွယ်သော ဥပနျာသ ဧကတကတည်း၊ "ယသ္မာ၊ပေ၊သမဘဝိ"တွင်လည်း "ဣမေသံ ၊ပေ၊အယံပရိစ္ဆေဒေါ နတ္ထိ"သည် သတ္တဝါ၏ အစမရှိပုံကိုပြမသော ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန် စကားတည်း၊ "ပုရိမာ၊ပေ၊အထပစ္ဆာ သမဘဝိ"သည် အဝိဇ္ဇာဟူသော တရား၏အစမရှိပုံကို ပြသော ဓမ္မာဓိဋ္ဌာန် စကားတည်း။

အနမတဂ္ဂေါ။ ။"အညာတဂ္ဂေါ"ဟု ဋီကာမှင့်၏၊ "အညတ"ဟု မှင့်ပြခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့်"မညတေတိ မတော၊ မတောယေဝ အမတော" ဟု (အ) အနက်မရှိ ဝဿာ၀ုဝုတ္တိ ကမ္မဓာရည်းကြ၊ ထိုနောက်မှ "အမတော + အဂ္ဂေါ အမတဂ္ဂေါ–သိအပ်သော အပိုင်းအခြား၊

[သာဂရ ၄ မျိုးကို အကျဉ်းချုပ်ပေါင်းပြီးနောက် တစ်ပါးပြီး တစ်ပါး အကျယ် ချဲ့ရာဝယ် နောက်ပက္ခကို ပက္ခန္ဓရဟု မှတ်ပါ၊ ပေါင်းပြီး စိတ်ပြ, နောက်ပက္ခ, ယူကြ ပက္ခန္ဓာ။] ပန-ကားဟု (သံသာရသာဂရမှ တစ်ပါး ဧလသာဂရကား)၊ မဟာသမုဒ္ဒေါ- မဟာသမုဒ္ဒရာကို၊ ဧလသာဂရောနာမာတိ-ဧလသာဂရမည်၏ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-သိထိုက်၏၊ သော-ထို မဟာသမုဒ္ဒရာသည်၊ စတုရာသီတိ ယောဇနသဟဿဂမ္ဘီရော-ယူဇနာပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်အနက်ရှိ၏၊ တတ္ထ-ထို မဟာသမုဒ္ဒရာ၌၊ ဥဒကဿ-ရေ၏၊ (ပမာဏံနာမဋ္ဌ စပ်၊) အာဋ္ဌကသတေဟိဝါ-ပြည်ပေါင်းအရာတို့ဖြင့် လည်းကောင်း၊ အာဋ္ဌကသဟဿေဟိဝါ-ပြည်ပေါင်းအထောင်တို့ဖြင့် လည်းကောင်း၊ အာဋ္ဌကသတသဟဿေဟိဝါ-ပြည်ပေါင်းအသိန်းတို့ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပမာဏံနာမ-နှိုင်းယှဉ်ကြောင်း အတိုင်းအရှည် မည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ အထခေါ-စင်စစ်ကား၊ အသင်္ခ်ေ ယျော-မရေတွက်အပ် မရေတွက်နိုင်သော၊ အပ္ပမေယ္ယော-မနှိုင်းယှဉ်အပ် မနှိုင်းယှဉ် နိုင်သော၊ မဟာဥဒကက္ခန္ဓောတွေ၀-ကြီးစွာသော ရေအစုဟူ၍သာ၊ သင်္ခ်-ခေါ၀ေါ အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ-ရောက်၏၊ အယံ-ဤ သမုဒ္ဒရာသည်၊ ဧလသာဂရောနာမ-ဧလသာဂရမည်၏။

နတ္ထိ+အမတဂ္ဂေါ ယသ္သာတိ အနမတဂ္ဂေါ-ဟု ပြု၊ သိအပ်သော အစအဖိုင်းအခြားမရှိသော သံသရာ၊ "အာဒိ ကောဋ္ဌာသကောဋ္ဌိသ"စသော အဘိဓာန်လာ အနက်တို့တွင် အဂ္ဂသဒ္ဒါသည် အာဒိအနက်ဟောဟု ဆိုကြ၏၊ သို့သော် "ပုရိမာ ကောဋ္ဌိနပညာယတိ" ကို ထောက်လျှင် ကောဋ္ဌိအနက်သာ ဖြစ်သင့်သည်၊ "နနမတော အနမတော။ အနမတော+အဂ္ဂေါ"ဟု ပြုလျှင် "မသိအပ်သော အစအဖိုင်းအခြား ရှိသော သံသရာ"ဟု အနက်ဖြစ်၏။

တစ်နည်း။ ။"အန+အမဂ္ဂတ"ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ "နနမတော အမတော၊ အမတော+အဂ္ဂေါ ယသ္သာတိ အမတဂ္ဂေါ၊ အနုဂန္ဓာ (အနှစ်တစ်ရာ အနှစ်တစ်ထောင် စသည်ဟု ဉာဏ်ဖြင့် အစဉ်လိုက်၍) အမတဂ္ဂေါ-မသိအပ်သော အစအဖိုင်းအခြားရှိသော (သိအပ်သော အစအဖိုင်းအခြား မရှိသော) သံသရာတည်း၊ အနမတဂ္ဂေါ ဤနည်း၌ (အ)ကို တဏှောဟု ကြဖွယ်မလို၊ "ဉာဏ်ဖြင့် အနှစ်တစ်ရာ အနှစ်တစ်ထောင်စသည်ဖြင့် အစဉ်လိုက်၍ရေတွက်ကြည့်သော်လည်း မသိအပ်သော အစအဖိုင်းအခြားရှိသော သံသရာ"ဟူလို။ [အနမတဂ္ဂေါတိ အနမတဂ္ဂေါ၊ ဝဿသတံ ဝဿသဟဿံ ဉာဏေန အနုဂန္တ္မပိ အမတဂ္ဂေါ အဝိဒိတဂ္ဂေါ၊ နာသ သဂ္ဂာ ဣတောဝါ ဧတ္ထောဝါ အဂ္ဂံ ဇာနိတုံ၊ အပရိစ္ဆိန္နပုဗ္ဗာပရကောဋ္ဌိ-နိဒါနဝဂ္ဂ, အနမတဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ။]

မှတ်ချက်။ ။ဤအဋ္ဌကထာအလို သံသရာ၏ နောက် အဆုံးအဖိုင်းအခြားကိုပါ အဂ္ဂသဒ္ဒါက ဟောသောကြောင့် အဂ္ဂသဒ္ဒါသည် အာဒိအနက်ဟော မဟုတ်, ကောဋ္ဌိအနက်ဟော ဖြစ်ကြောင်း သာ၍ ထင်ရှားပြန်သည်၊ ဤအဋ္ဌကထာ၌ သံသရာတစ်ရပ်လုံး၏ နောက်အဆုံးလည်း မရှိဟုသာ ဆို၏၊ သတ္တ၀ါ တစ်ယောက်၏နောက်အဆုံး မရှိဟု မဆို၊ ထို့ကြောင့် သတ္တ၀ါ တစ်ယောက်သည် ပရိနိဗ္ဗာန်စံလျှင် ဆုံးတော့၏၊ မင်္ဂလာ လုံးလုံးမရနိုင်သော သတ္တ၀ါတို့အတွက်ကား နောက်အဆုံးလည်း မရှိပင်တည်း။

နယသာဂရော-နယသာဂရဟူသည်၊ ကတမော-အဘယ်နည်း၊ (တစ်နည်း) ကတမော-အဘယ်သာဂရသည်၊ နယသာဂရော-နယသာဂရမည်သနည်း၊ တောပိဌက်-ပိဌကတ် ၃ပုံဟူသော၊ ဗုဒ္ဓဝစနံ-ဘုရားစကားတော်သည်၊ (နယသာဂရော-နယသာဂရမည်၏၊) ဟိ-ချဲ့၊ ဒွေပိ- ၂ ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တန္တိယော-ပါဠိတော်တို့ကို၊ ပစ္စဝေက္ခန္တာနံ-ဆင်ခြင်ကြကုန်သော၊ သဒ္ဓါသမ္ပန္နာနံ-သဒ္ဓါနှင့် ပြည့်စုံကုန်သော၊ ပသာဒ ဗဟုလာနံ-များသော ကြည်ညိုခြင်းရှိကြကုန်သော၊ ဉာဏုတ္တရာနံ-လွန်ကဲသော ဉာဏ် ရှိကြကုန်သော၊(ထက်မြက်သောဉာဏ် ရှိကြကုန်သော၊) ကုလပုတ္တာနံ-အမျိုးသားတို့၏၊[ဇာတိကုလပုတ္တ အာစာရကုလပုတ္တ ၂ မျိုးတွင် အာစာရကုလပုတ္တ ကိုရည်ရွယ် သည်။] အနန္တံ-အဆုံးအပိုင်းအခြား မရှိသော၊ ပိတိသောမနဿံ-ပိတိသောမနဿသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ ကတမာ (တန္တိယော)-အဘယ်ပါဠိတော်တို့ကို၊(ပစ္စဝေက္ခန္တာနံ သဒ္ဓါသမ္ပန္နာနံ ပသာဒဗဟုလာနံ ဉာဏုတ္တရာနံ ကုလပုတ္တာနံ အနန္တံ ပိတိသောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်သနည်း။) ဝိနယဉ္စ-ဝိနည်းပိဌကတ်ကိုလည်းကောင်း၊ အဘိဓမ္မဉ္စ-အဘိဓမ္မာပိဌကတ်ကိုလည်းကောင်း၊ (ပစ္စဝေက္ခန္တာနံ၊ပေ၊ပိတိသောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏။)

ဟိ-ချဲ့၊ ဝိနယဓရာဘိက္ခူနံ-ဝိနည်းကို ဆောင်ကုန်သော ရဟန်းတို့၏၊ (ပိတိသောမနဿံ၌ စပ်၊) ဝါ-တို့သည်၊(ပစ္စဝေက္ခန္တာနံ၌စပ်၊) ဝိနယတန္တိ-ဝိနည်းပါဠိတော်ကို၊ ပစ္စဝေက္ခန္တာနံ-ဆင်ခြင်ကုန်လသော်၊ ဒေါသာနုရူပံ-အပြစ် အားလျော်စွာ၊ သိက္ခာပဒပညတ္တိနံနာမ-သိက္ခာ ပုဒ်ကို ပညတ်တော်မူခြင်းမည်သည်၊ [ဤမှနောက်၌ "ကုမသ္မိံ ဒေါသေ၊ပေ၊သိက္ခာပဒ ပညတ္တိနံ"ဟု စကားထပ်၏၊ ရှေးဆရာတို့ကား ရှေ့စကားကို ထပ်၍ ဖွင့်သည်ဟု ဆိုကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ရှေးဆရာတို့ အလိုအတိုင်း အနက်ပေးပါ။] ကုမသ္မိံ ဒေါသေ- ဤအပြစ်ကြောင့်၊ ကုမသ္မိံ ဝိတိက္ကမေ-ဤလွန်ကျူးခြင်းကြောင့်၊ ကုဒံနာမ-ဤမည်သော သိက္ခာပုဒ်သည်၊ဟောတိ-၏၊ ကုတိ-သို့၊ သိက္ခာပဒပညတ္တိနံ-သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်ခြင်း သည်၊ အညေသံ-ဘုရားရှင်မှတစ်ပါး အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ အဝိသယော-အရာမဟုတ်၊ ဗုဒ္ဓါနမေဝ-ဘုရားရှင်တို့၏ သာလျှင်၊ ဝိသယော-အရာတော်တည်း၊ ကုတိ-သို့၊ (ပစ္စဝေက္ခန္တာနံ-ဆင်ခြင်ကုန်သော်လည်းကောင်း၊) ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မပေယျာလံ-ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မပေယျာလကို၊ ပစ္စဝေက္ခန္တာ-သော်လည်းကောင်း၊ နိုလပေယျာလံ-ကို၊ ပစ္စဝေက္ခန္တာနံ-သော်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓရိတ္တ

ပေယျာလ။　　။ပေယတော-စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ ပေယျ-စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ [ပါဓာတ်+ဏျ။] ပေယျ-အကျယ်စကားကို စောင့်ရှောက်ခြင်းကို၊ အလ-စွမ်းနိုင်သော အကျဉ်းစကားတည်း၊ ပေယျာလ-လား၊ ဂဏ္ဌိဒ္ဓကား "ပေယ္ယေ ဝိတ္ထာရဝစနေ အလ, ပါတုံဝါ ရကၠိတုံ ဝိတ္ထာရေတုံဝါ အလံပေယျာလ" ဟု ပြုလေ၏။ ["ပေယျာလ"ပုဒ်ကို ကြည့်၍ ယခုအခါ၌ အပြည့်အစုံ အကျယ်မသုံးလိုရာဝယ် "ပေ"ဟု လည်းကောင်း၊ "လ"ဟု လည်းကောင်း "ပ"ဟုလည်းကောင်း သုံးစွဲကြသည်။]

ပေယျာလ-ကို၊ ပစ္စဝေက္ခဏာနံ-သော်လည်းကောင်း၊ အနုဒ္ဒ ပိတိသောမနဿံ ဥပဓိဒ္ဓတိ-၏။ [ဤတွင် ဝိနယဋ္ဌ၏ အကျယ်ပြီး၏။]

[အဘိဓမ္မဋ္ဌ၏ အကျယ်ကို ပြလိုရ်ဲ့ အာဘိဓမ္မိက ဘိက္ခုနှမ်ဲ့ အစရှိသောပုဂ္ဂိုလ်ကို မိန့်။]အာဘိဓမ္မိက ဘိက္ခုနှမ်ဲ့-အာဘိဓမ္မာဆောင် ရဟန်းတို့၏လည်း၊ (ပိတိသောမနဿံ၌ စပ်၊) ဝါ-တို့သည်လည်း၊ (ပစ္စဝေက္ခဏာနံ၌ စပ်၊) ခန္ဓဿ ရဲ-ခန္ဓာတို့၏ မတူထူးခြား ကွဲပြားပုံကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-ခန္ဓာကိုယ်ကိုလည်းကောင်း၊အာယတနဿ ရဲ-အာယတနတို့၏ မတူထူးခြား ကွဲပြားပုံကိုလည်းကောင်း၊ဝါ-အာယတနကိုလည်းကောင်း၊ ဓာတုဿ ရဲ-ဓာတ်တို့၏ မတူထူးခြား ကွဲပြားပုံကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-ဓာတ်ကို လည်းကောင်း၊ ဣန္ဒြိယဿ ရဲ-ဣန္ဒြေတို့၏ မတူထူးခြား ကွဲပြားပုံကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-ဣန္ဒြေကိုလည်းကောင်း၊ ဗလဗောဇ္ဈင်-ကမ္မဝိပါကဿ ရဲ-ဗိုလ်တို့၏ မတူထူးခြား ကွဲပြားပုံ,ဗောဇ္ဈင်တို့၏ မတူထူးခြား,ကွဲပြားပုံ,ဂ်တို့၏ မတူထူခြား,ကွဲပြားပုံ, ဝိပါက်တို့၏ မတူထူခြား ကွဲပြားပုံကို လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဗိုလ်, ဗောဇ္ဈင်, ဂ်, ဝိပါက်ကိုလည်းကောင်း၊ ရူပါရူပဝိရိဇ္ဇေဒ-ရုပ်နာမ် ၂ ပါးကို ပိုင်းခြားတတ်သော၊ သဏ္ဌ သုခုမဓမ္မ-သိမ်မွေ့ နူးညံ့သောတရားကို၊ ဂဂနတလေ-ကောင်းကင်အပြင်၌၊ တာရကရူပါနိ-ကြယ်တာရာအပေါင်းတို့ကို၊ [ရူပသဒ္ဒါအပေါင်းအနက်ဟော၊] ဂဏ္ဌ ဣောဝိယ-သိမ်းယူသကဲ့သို့၊ [တစ်နည်း"ဂဏောဣောဝိယ-ရေတွက်သကဲ့သို့"ဟု ရှိလျှင်ကောင်းမည် ထင်သည်၊ ဤကြယ်တစ်စုကား ဖျောက်ဆိပ်ကြယ်, ဤကြယ်တစ်စုကား မောင်ရင်ဆိုင်းထမ်း, ဤကြယ်ကား သောကြာကြယ် စသည်ဖြင့် ရေတွက်သကဲ့သို့ ဟူလို။] ရူပါရူပဓမ္မေ-ရုပ်တရား နာမ်တရားတို့ကို၊ ပဇ္ဇ ပဇ္ဇ-တစ်ပိုင်းစီ တစ်ပိုင်းစီ၊ ကောဋ္ဌာသံ ကောဋ္ဌာသံ-တစ်ခုစီတစ်ခုစီ၊ကတွာ-ပြု၍၊ဝိဘဇေ္ဇာ-ဝေဖန်တော်မူလျက်၊ နောသတ္ထာ- ငါတို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဒဿေသိဝတ ပြတော်မူပေပြီတကား၊

ဥတ္တရိ၊ပေ၊ပေယျာလ်။ ။ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဖြင့် မှတ်သား၊အပ်သော ပေယျာလသည် ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မပေယျာလ မည်၏၊ [ဥတ္တရိ မနုဿဓမ္မေန+ဥပလက္ခိတ်+ပေယျာလ် ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မပေယျာလ်-စတုတ္ထပါ ရာဇိကပါဠိတော်လာ ပေယျာလကို ယူ၊ နိလပေယျာလဟူသည် သုက္ကဝိသင်္ခ သိက္ခာပုဒ်၌လာသော နိလ ပိတ်စသည်ဖြင့် မှတ်သား၊အပ်ပေသော ပေယျာလတည်း၊ သဠာရိတ္တပေယျာလ ဟူသည် သဠာရိတ္တသိက္ခာပုဒ်၌လာသော ပေယျာလတည်း၊ ထိုပေယျာလများထားပုံကို ဝိနည်းပါဠိတော်ဆိုင်ရာ သိက္ခာပုဒ်၌ ရှုပါ။

ခန္ဓဿ ရဲ။ ။ဦးကာ၌ "ခန္ဓနာနတ္တံ"ဟု လည်းကောင်း "ခန္ဓမေဝဝါ"ဟု လည်းကောင်း ၂-နည်း ဖွင့်၏၊ ထိုတွင် ပထမနည်း၌ အဋ္ဌ ရသဒ္ဒါ၏ အာဘိဓာန်လာ အနက်တို့တွင် ဘေဒအနက်ကို သိစေ၏၊ ဘေဒနှင့် နာနတ္တကား သဘောတူတည်း၊ ခန္ဓာ ၅-ပါးတို့၏ တစ်ပါးနှင့်တစ်ပါး မတူထူးခြားကွဲပြားခြင်းသည် ခန္ဓဿ ရ မည်၏၊ ဒုတိယနည်းဖြင့်ကား အဋ္ဌ ရသဒ္ဒါ အနက်ထူး မရှိ၊ "ခန္ဓမေဝ ခန္ဓဿ ရဲ"ဟု တဘာဝဝုတ္တိ ကမ္မဓာရည်း ဖြစ်ကြောင်းကို သိစေသည်၊ အာယတနဿ ရဲ စသည်၌လည်း နည်းတူ။

ဣတိ-သို့၊ အာဘိမဂ္ဂတန္တိ-အာဘိမဂ္ဂပါဠိတော်အစဉ်ကို၊ ပစ္စဝေက္ခန္တောနံ-ဆင်ခြင်ကုန်လသော်၊ အနန္တံ-သော၊ ပိတိသောမနဿံ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏။

ပန-ဆက်၊ အသ-ထို ပိတိသောမနဿ၏၊ ဝေ-ဤသို့ အနန္တဖြစ်လောက်အောင်၊ ဥပ္ပတ္တိယာ-ဖြစ်ပုံ၏၊ ဣဒံဝတ္ထုပိ-ဤ ဝတ္ထုကိုလည်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏၊ ကိရ-ချဉ်းအုံ၊ မဟာဂတိဂမိယတိသဒ္ဓတ္ထေရောနာမ-မဟာဂတိဂမိယတိသဒ္ဓတ္ထ ထေရ်မည်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မဟာဗောဓိ-မဟာဗောဓိကို၊ ဝန္ဒိသ္သာမိ-ရှိခိုးအုံ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ပရတီရ-သမုဒ္ဒရာ၏ တစ်ဖက်ဖြစ်သော ဓမ္မဒြီပ်ကျွန်းသို့၊ နာဝါယ-လှေ (သင်္ဘော)ဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တော-သွားလတ်သော်၊ နာဝါယ-လှေ(သင်္ဘော)၏၊ [နာဝါယ သည် ဂစ္ဆန္တော ဥပရိတလေ ၂ ပုဒ်ကို ငဲ့သော ကာရကောလောကနနည်းတည်း။] ဥပရိတလေ-အထက်အပြင်၌(အထပ်ထပ်၌)နိသိန္နော-ထိုင်လျက်၊ မဟာသမုဒ္ဒံ-မဟာသမုဒ္ဒရာကို၊ သြလောကေသိကိရ-ကြည့်လိုက်သတတ်၊ အထ-မဟာသမုဒ္ဒရာကို ကြည့်လိုက်ရာ ထိုအခါ၌၊ အသ-ထိုထေရ်၏(စိတ်၌)၊ ;တသ္မိံ သမယေ-ထိုအခါ၌၊ [အထနှင့်အနက် တူသောကြောင့် တသ္မိံ သမယေ ပိုဟန်တူသည်။] ပရတီရ-ဟိုဘက်ကမ်းသည်၊ နေဝပညာယိတ္ထ-မထင်ရှား၊ သြရိမတီရ-ဤဘက်ကမ်းသည်၊ နပညာယိတ္ထ-မထင်ရှား၊ ပန-အနွယကား၊ ဥိမဝေဂပ္ပ ဘေဒသမုယဂ္ဂတ ဇလစုဏ္ဏပရိ ကိဏ္ဏော- လှိုင်းတန်ပိုးအဟုန်ကြောင့် ဖြာလျက် အထက်သို့တက်သော ရေမှုန် ရေဖွဲတို့ဖြင့် ရောပြွမ်းသော၊ ပသာရိတရဇတပဋ္ဌ သုမနပုပ္ဖသန္ထရ သဒိသော-ဖြန့်အပ်သော ငွေပြား, မြတ်လေးပန်းဖြူ အခင်းနှင့် အလားတူသော၊ မဟာသမုဒ္ဒေါ-မဟာသမုဒ္ဒရာသည်သာ၊ ပညာယိတ္ထ-ထင်ရှားပြီ။ [လှိုင်း၏ ပုတ်ခတ်ခြင်းကြောင့်

ဒသေသိတ။ ။ငါတို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသည် ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို ခန္ဓာ ၅-ပါးဖြင့် ခွဲခြား၍ ပြတော်မူသည်မှာ အလွန်အချက်ပိုင်ပါပေသည်၊ ချဉ်းအုံ-ရုပ်တရားတို့ကို "အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ"ဟု ရှုသောအခါ တစ်ပေါင်းတည်းရှု၍ ဖြစ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ရုပ်အားလုံးကို ဝိပဿနာရှုဖို့ရန် ခန္ဓာတစ်ပါးပြု၍ -ပြထားတော်မူ၏၊နာမ်တရားတို့တွင်ကား ဝေဒနာသည် သတ္တဝါတို့၏သန္တာန်၌ အလွန်စွဲလမ်းအပ်သော ခစားမှုတရားတည်း၊ သညာလည်း အမျိုးမျိုးမှတ်သား၍ အမှားကိုလည်း မှတ်သားတတ်သော တရားတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဝေဒနာတစ်ပါးပြု သညာတစ်းပါးကိုလည်း သီးခြား ဝိပဿနာရှုဖို့ရန် တစ်စုစီ ထား၍ခွဲခြားပြတော်မူသည်၊ ကျန်စေတသိက် ၅၀တို့တွင်ကား စေတနာသည် ပဓာနဖြစ်၏၊ ထိုစေတနာကိုပင် "သခ်ါရ"ဟုလည်း ခေါ်၏၊ ဝိပဿနာရှုရာ၌လည်း ဖယောစသော တရားစုသည် အစွဲအလမ်းမကြီးလှ၊ ထို့ကြောင့် ထိုစေတသိက် ၅၀ ကို စေတနာဟူသော သခ်ါရခေါင်းတပ်၍ "သခ်ါရက္ခန္ဓာ"ဟု တစ်စု ပြုလျက် ပြတော်မူ၏၊ စိတ်ဟူသည်လည်း နာမ်တရားတို့တွင် အရေးအကြီးဆုံး တရားတစ်ပါးတည်း၊ "မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာဓမ္မာ"ကိုကြည့်ပါ၊ ထို့ကြောင့် စိတ်ကိုလည်း ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်ရှုဖို့ရန် ခန္ဓာတစ်ပါးအဖြစ်ဖြင့် ပြတော်မူသည်၊ ဤသို့အားဖြင့် ရုပ်နာမ် ၂ ပါးကို ခန္ဓာ ၅ပါးပြု၍ ခွဲခြားထားသည်မှာ အလွန် အချက်ပိုင်ပါပေသည်။

ရေတို့၏ အထက်သို့ ဖြာလျက်တတ်ခြင်းကို "ဥမိဝေဂပွဘောဒသမယဂ္ဂတ"ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ ဖြာ၍ တက်သွားသောအခါ ရေတို့သည် အမှုန်အမွှဲဖြစ်၍ နေသောကြောင့် "ဧလစုဏ္ဏ"ဟု ဆိုသည်၊ ပဘောဒကို "ကွဲပျက်"ဟု ဆိုကြ၏၊ ကွဲပျက်ဟူသည်မှာ အုစိတ်စိတ် အမြှောမြှော ဖြာ၍ နာခြင်းပင်တည်း၊ သန္ဓရဋ္ဌ သံပုဗ္ဗထရဓာတ် အပစ္စည်း၊ ထောမိဓိဋ္ဌ အပ်ပစ္စည်းဟု ဆို၏။]

သော-ထိုထေရ်သည်၊ ကိုယ်နှုတ်-အသို့နည်း၊ မဟာသမုဒ္ဒသ-၏၊ ဥမိဝေဂေါ-လှိုင်းတံပိုးအဟုန်သည်၊ ဗလဝါ နုခေါ-အားရှိလေသလော၊ ဝါ-အားကြီးလေသလော၊ ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ စတုဒိသတိပွဘောဒေ-၂၄ပါးအပြားရှိသော၊ သမုဒ္ဒ ပဋ္ဌာနေ-သမုဒ္ဒ ပဋ္ဌာန်း၌၊ နယမုခံ-နည်းအမြောက်သည်၊ ဗလဝံနုခေါ-အားရှိလေသလော၊ ဝါ-လော၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေသိ-စဉ်းစားမိပြီ၊ အထ-စဉ်းစားလိုက်ရာ ထိုအခါ၌၊ အသ-ထိုထေရ်၏၊ (ဗလဝပိတိ၌စပ်၊) ဝါ-သည်၊ (ပစ္စဝေက္ခဏ်သည်စပ်)၊ မဟာသမုဒ္ဒေ-၌၊ ပရိစ္ဆေဒေါ-အပိုင်းအခြားသည်၊ ပညာယတိ-ထင်ရှားသေး၏၊ ဟိ-မှန်၊ အယံ-ဤ မဟာသမုဒ္ဒရာကို၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ မဟာပထဝီယာ-မြေကြီးဖြင့်၊ ပရိစ္ဆိန္နော-ပိုင်းခြားအပ်ပြီ၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ အာကာသေန-ကောင်းကင်ဖြင့်၊ (ပရိစ္ဆေဒေါ-ပြီ၊) ဧကတော-တစ်ဖက်၌၊ စက္ကဝါဠ ပဗ္ဗတေန-စကြဝဠာတောင်ဖြင့်၊ (ပရိစ္ဆေဒေါ-ပြီ၊) ဧကတော- တစ်ဖက်၌၊ ဝေလဇ္ဇေန-ကမ်းဟူသော အပိုင်းအခြားဖြင့်၊ ပရိစ္ဆေဒေါ-ပြီ၊ ပန-ကား၊ သမုဒ္ဒ ပဋ္ဌာနသ-သမုဒ္ဒ ပဋ္ဌာန်း၏၊ ပရိစ္ဆေဒေါ-သည်၊ နု ပညာယတိ-မထင်ရှား၊ ဣတိ-သို့၊ သဏ္ဌာသုခုမဓမ္မ-သိမ်မွေ့နုးညံ့သော ပဋ္ဌာန်းတော်ကို၊ ပစ္စဝေက္ခဏ်သ-ဆင်ခြင်လသော်၊ ဝါ-သော၊ အသ-ထိုထေရ်၏၊ ဗလဝပိတိ-(ဗလဝပိတိ)-အားရှိသော ပီတိသည်၊ (တစ်နည်း) ဗလဝ-အားကြီးစွာ၊ ပိတိ-ပီတိသည်၊ ဥပ္ပန္နော-ဖြစ်ပြီ၊ သော-ထိုထေရ်သည်၊ ပီတိ-ပီတိကို၊ ဝိဏ္ဍေမ္ဘေတွာ-ခွာ၍၊ ဝိပဿနံ-ဝိပဿနာကို၊ ဝဝေါတွာ- တိုးပွားစေ၍၊ ယထာ နိသိန္နောဝ-အကြင်အကြင် ထိုင်လျက်သာလျှင်၊ (ထိုင်မြဲတိုင်းသာလျှင်၊) သဗ္ဗကိလေသေ-

---

ဗလဝ ပိတိ။ ။ဗလဝတိ+ပိတိ ဗလဝပိတိ၊ သမာသ်ရပ်တွက်၍ "ဗလဝန္တ ပိတိ"ဟု ဖြစ်သောအခါ မောဂ္ဂလ္လာန်သမ္မာကဏ္ဍ ၅၇-သုတ်ဖြင့် နှုတ်ကိုဌပြု, ဌအနုဗန်ကို ချေ၍ "ဗလဝပိတိ"ဟု ဖြစ်၏၊ ဘဂဝဝ်မူလကာကဲ့သို့ နိဂ္ဂဟိတ်လာလျှင် "ဗလဝံပိတိ"ဟုလည်း ဖြစ်နိုင်၏၊ ဤအလို ဗလဝပိတိ, ဗလဝံပိတိ ၂ ပုဒ်လုံးပင် သမာသ်ပုဒ်ချည်း ဖြစ်၏၊ "ဗလဝ သုဒ္ဓ စာတိဝါ-တိသယေ"ဟူသော အဘိဓာန်အလိုအားဖြင့် အတိသယ အနက်ဟော "ဗလဝ"နိပါတ်ပုဒ်လည်း ရှိ၏၊ ဤသို့ ယူလျှင်ကား ဗလဝနှင့် ပိတိသည် သမာသ်လည်း ဖြစ်နိုင်, ဝါကျလည်း ဖြစ်နိုင်၏၊ မူလဋီကာဆရာသည် သမာသ်တွင်း၌ နိဂ္ဂဟိတ်လာသော ဗလဝံပုဒ်ကို, သို့မဟုတ် နိပါတ်ဖြစ်သော ဗလဝံပုဒ်ကို ရည်ရွယ်၍ "ဗလဝတာ ဥဂ္ဂဟေဝေန ပဝတ္တတ္တာ, ဗလဝတော ဥဂ္ဂဟဝေဝသ နိမိတ္တဘာဝတောစ ဗလဝ"ဟု ဖွင့်သည်၊ [အဓိပ္ပါယ်ကို ဋီကာနိဿယ၌ ရှုပါ။]

အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့ကို၊ ခေပေတွာ–ကုန်စေ၍၊ အဂ္ဂဖလေ–မြတ်သော ဖိုလ်ဟူသော၊ အရဟတ္တေ–အရဟတ္တဖိုလ်၌၊ ပတိဋ္ဌာယ–တည်၍၊ ဥဒါနံ–ဥဒါန်းကို၊ ဥဒါနေသိ–ကျူးရင့်ပြီ၊ (ကိ–အဘယ်သို့ ကျူးရင့်သနည်း။)

ဂမ္ဘီရဂတံ – သိမ်မွေ့နက်နဲ, ခက်ခဲထသော၊ (တစ်နည်း)၊ ဂမ္ဘီရဂတံ–

မရုနှင့် မဂ္ဂေါဒပ။ ။မရုဋ္ဌကာ၌ "ဗလဝတိ ဗလဝါပိတိ၊ လိုက်ဝိပလ္လာသော ဟောသ"ဟု ဖွင့်၏၊ ဣတ္ထိလိင်မှ နပုလ္လိင်ပြန်ထားသည်ဟု ဆိုလိုဟန်တူ၏၊ သို့သော် ဗလဝါပုဒ်သည်ပင် ဣတ္ထိလိင်သာတည်း၊ မဂ္ဂေါဒပ၌ကား ပီတိဇာတ်ကို ငုံ၍ ဗလဝဟု နပုလ္လိင်ဖြင့် မူလဋ္ဌကာဆိုကြောင်းကို ဖွင့်သတတ်၊ သို့သော် "ပီတိဇာတ်" ဟု မရှိ၊ ပီတိ"ဟုသာ ရှိသောကြောင့် ထိုစကားလည်း စဉ်းစားဖွယ်သာ။

ဥဒါနံ။ ။ဥဒါနန္တိ ကေနဋ္ဌေန ဥဒါနံ၊ ဥဒါနနဋ္ဌေန၊ ကိမိဒံ ဥဒါနနံနာမ၊ ပီတိ ဝေဂေ သမုဋ္ဌောပိတော ဥဒါဟာရော– ဥဒါနဋ္ဌကထာ ဂန္ထာရမ္ဘေ။ ဆိခြင်းသောခွက်သည် ထိုဆိကို မိမိခွက်အတွင်း၌ ဆုံအောင် မထားနိုင်လျှင် ဆိသည် လျှံထွက်လာသကဲ့သို့ ပီတိအဟုန်ကြောင့် စိတ်တွင်း၌သာ မတည်ဘဲ အပြင်သို့ ထွက်လာသော စကားသံကို "ဥဒါန်း"ဟု ခေါ်၏၊ ထို ဥဒါန်းသည် တချို့နေရာ၌ စုဏ္ဏိယ, တချို့နေရာ၌ ဂါထာတည်း၊ မှန်၏– "နမော တဿ ဘဂဝတော၊ ဝေ၊ ဒ္ဒသ"သည် စုဏ္ဏိယဥဒါန်းတည်း၊ ဤ၌ကား ဂါထာဥဒါန်း ဖြစ်သည်။

ပုဒ်ကြီးကြွပုံ။ ။"ဥဒ–မောဒေ, ကိဠာယံစ"ဟူသော သဒ္ဒနီတိ ဓာတုမာလာ၌ "ဥဒါန"ကို ပုံစံထုတ်၏၊ "ဥဒဓာတ်+ယုပစ္စည်း"ဟု ဆိုလိုသတတ်၊ သိလက္ခဏာသစ်လည်း ဤနည်းကို ပင် လိုက်သည်၊ သို့သော် "ဥဒ+ယု"၌ ယုကို အနပြုလျှင် "ဥဒန" ဟုသာ ဖြစ်ဖွယ် ရှိ၏၊ အဋ္ဌကထာ၌ "ဥဒါနနဋ္ဌေန"ဟူသော ပါဋ္ဌကိုကြည့်လျှင် "ဥဒါန" နောင် ယုပစ္စည်း သက်ထားသည်ဟု သိရ၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် ဥဒါနတုန်းက ယုပစ္စည်းမဟုတ်ကြောင်းထင်ရှားသည်၊ [တချို့စာ၌ "ဥဒါန ဋ္ဌေန"ဟု ပါ၌ရှိ၏၊ ဥ+အန+ယုပစ္စည်းဖြင့် "ဥဒနနဋ္ဌေန"ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်။]

ထောမနိမိ။ ။ထောမနိမိ၌ ထွက်သက်လေကို ဟောသော ဥဒါနပုဒ်ဝယ် "ဥဒ်+အန+ယဉ်"ဟု ဆို၏၊ ပါဠိလို "ဥပဒ္ဓ, အနဓာတ်, ဏပစ္စည်း" ပင်တည်း၊ ဒ်လာ, အာဝုဒ္ဓိပြု၍ "ဥဒါန"ဟု ဖြစ်သည်၊ ထို ထွက်သက်လေကြောင့် ဖြစ်သော အသံကိုလည်း ကာရဏူပစာရအားဖြင့် "ဥဒါန"ဟု ခေါ်နိုင်ရကား ဥပဒ္ဓ, အနဓာတ်ကြံ့မှ သဘာဝကျသည်၊ သို့ဖြစ်လျှင် "ဥဒါန်– ပီတိအတွက်, လေဟုန်တက်၍, -ပေါ်ထွက်လာသော ဂါထာစကားကို (စုဏ္ဏိယစကားကို)"ဟု လျော်သလိုပေးပါ။

ဥဒါနေသိ။ ။သမာနေန္တိကဲ့သို့ နာမဓာတ်ကြ၍ ဥဒါန် နောင် ကရဓာတ်၏ အနက်၌ ဣပစ္စည်းသက်၍ "ဥဒါနေ"ဟု ဖြစ်၏၊ ဤပီဘတ်, သ အာဂုံဖြင့် ဥဒါနေသိဟု ပြီးရသည်၊ "ဥဒါနေသိ–ဥဒါန်ပြုပြီ, ဝါ– ကျူးရင့်ပြီ"ဟု ပေး၊ ဤဥဒါနေသိ၌ ဥဒဓာတ်ကြ၍ ရုပ်မပြီးနိုင်။

သိမ်မွေ့နက်နဲ, ခက်ခဲသော ဖြစ်ခြင်းရှိထသော၊ သုဒုဗ္ဗုဓ-အလွန် ခဲယဉ်းစွာ သိအပ်ထသော၊ [သု-(သုဋ္ဌု) အလွန်၊ ဒု(ဒုက္ခေန)-ခဲယဉ်းသဖြင့်၊] သဟေတုသမ္ဘဝ-ဟေတုပစ္စည်းစသော အကြောင်းနှင့်တကွ ဖြစ်၍ ထိုအကြောင်းကြောင့် ကောင်းစွာဖြစ်သော ပစ္စယုပ္ပန် တရားကို၊ သယံ-ကိုယ်တော်တိုင်၊ အဘိညာယ-ထူးကဲလွန်မြတ်သော သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်ဖြင့် သိ၍၊ ယထာနုပုဗ္ဗံ-အနုလောမ အစဉ် အကြင်အကြင် အစဉ်အားဖြင့်၊ နိဓိလေန-အကြွင်းမရှိသော် အားဖြင့်၊ မဟေသိနာ-သည်၊ ဒေသိတံ-ဟောတော်မူအပ် သော သမ္ဗန္ဓပဋ္ဌာန်းကို၊ (တစ်နည်း) နိဓိလေန-နလုံးတံသင်း, ငြောင့်ငါးစင်းရှိတော် မမူသော၊ "မဟေသိနာ-သည်၊ ဒေသိတံ-ကို၊ (စက္ခုမြော-မ်ဿစက္ခုရှိသော ယောကျ်ားသည်၊) ရူပဂတံ-လက်တွင်း၌ ရောက်, ပတ္တမြားကျောက်ကို၊ [ဟတ္ထဂတရူပံဟု ဆိုလိုလျက် ဟတ္ထပုဒ်ကျေ, ဂတနှင့် ရူပကိုလည်း ရှေ့နောက်ပြန်စေသည်၊] စက္ခုနာ-ပကတိစက္ခုဖြင့်၊ ပဿတိ-ကဲ့-မြင်ရသကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊ ယော ဗုဒ္ဓသာဝကော-အကြင်မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သာဝကသည်၊ ပဋိဝေဓဉာဏေန-ပဋိဝေဓဉာဏ်ဖြင့်၊ ပဿတိ-မြင်ရ၏၊ သော ဗုဒ္ဓသာဝကော-သည်၊) အတ္ထေ၀ အတ္ထိဝေ-ဤသာသနာတော်၀ယ် ရှိပေသေးသည်သာ၊ ဣတိ-သို့၊ ဣဒါနိ-ကို၊ ဣဒါနေသိ-ကျူးရင့်ပြီ။-အယံ-ဤသာဝကရသည်၊ နယသာဝကရောနာမ-နယသာဝကရ မည်၏။

ဂန္ဓိရဂတံ။ ။ဂမုဓာတ်, ဤရန်ပစ္စည်း, ဂနောင်ဘုဂ်လာ, နှ အနုဗန်နှင့် အုဂ် အနုဗန်တို့ကို ချေ၊ "ဂန္ဓတိလေ အတြာတိ ဂန္ဓိရ"ဟု ထောမနိဓိ ဝိဂ္ဂဟပြုသည်။ [အတြ- ဤနက်ဝမ်းသော အရပ်သို့၊ ဧလ-ရေသည်၊ ဂန္ဓတိ- သွား၏၊] ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကိုကား "ဂန္ဓိရဲ့ ဝိယာတိ ဂန္ဓိရ"ဟုပြု၊ နက်သောအရပ်နှင့်တူသော နက်နဲသော တရားတော်၊ "နက်"ဟူသည် မှာလည်း သာမန်ဉာဏ်ဖြင့် မလှမ်းယူနိုင်သောကြောင့်တည်း၊ ဂန္ဓိရမေ၀ ဂန္ဓိရဂတံ၊ ဂတအနက် သီးခြား မရှိ၊ တစ်နည်း-"ဂန္ဓိရာနိ+ဂတာနိ (ဖြစ်ခြင်းတို့သည်)+ဧတသ သန္ဓိတိ ဂန္ဓိရဂတံ" ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိပြု။]

နိဓိလေန။ ။နိဓိလသဒ္ဒါသည် အကြွင်းအကျန်အနက်ကို ဟောတ်။ "နိ၀တ္တ+ဓိလ ယသ္မာတိ နိဓိလ"ဟု ထောမနိဓိ၌ ဝစနတ္ထပြု၏၊ ဆုတ်နစ်သော အကြွင်းအကျန်ရှိသော (အကြွင်းအကျန်မရှိသော)ဝတ္ထု၊ "နိဓိလ သကလ တထာ"အဘိဓာန်၊ ဤအနက်ကို ရည်ရွယ်၍ မူလဋီကာ၌ "နိဓိလေနာတိ နိရ၀သေသေန ဒေသိတံ"ဟု ပထမဖွင့်၏။

တစ်နည်း။ ။ဗုဒ္ဓ, ဓမ္မ, သံဃ, သိက္ခာ ဤလေးဖြာတို့၌ ယုံမှား သံသယဖြစ်မှု ဟူသော ဝိစိကိစ္ဆာနှင့် သီတင်းသုံးဖော်တို့၌ ဒေါသအားကြီးမှု ဤငါးခုကို "စေတောခိလ" ဟု ခေါ်၏၊ စေတော ခိလတိ ထဒ္ဒဘာ၀ အာပဇ္ဇတိ ဧတေဟိတိ စေတောခိလာနိ၊ မြန်မာတို့ကစိတ်နလုံး၀ယ် ငြောင့်တံသင်းနှင့်တူသောကြောင့် "နလုံးတံသင်း, ငြောင့်ငါးစင်း"ဟု ခေါ်ကြသည်၊ "နတ္ထိ+ခိလာနိ+ဧတသာတိ နိဓိလော"ဟုပြု၊ ဤအနက်ကို ရည်ရွယ်၍ မူလဋီကာ၌ "ပဟီနခိလရဟိတေနဝါ"ဟု တစ်နည်း ဖွင့်သည်။

ကတမော-အဘယ် သာဂရသည်၊ ဉာဏသာဂရော-ဉာဏဟူသောသာဂရမည်သနည်း၊ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်-သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သည်၊ (ဉာဏသာဂရော-ဉာဏသာဂရမည်၏၊) [ဤစာအုပ် မျှားဝယ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်နောက်၌ ဉာဏသာဂရော်နာမဟု တွေ့ရ၏၊ "ကတမော နယသာဂရော၊ တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ"ဟူသော ဆိုခဲ့ပြီးကို ထောက်လျှင် ပိုဟန်တူသည်။] ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ အယံ-ဤခန္ဓာဓာတ် အာယတနတို့၏ အဆက်မပြတ် ဖြစ်ခြင်းသည်၊ သံသာရသာဂရော်နာမ-မည်၏၊ အယံ-ဤသမုဒ္ဒရာသည်၊ ဇလသာဂရော်နာမ-မည်၏၊ အယံ-ဤတေပိဋကဗုဒ္ဓဝစနသည်၊ နယသာဂရောမ-မည်၏၊ ဣတိ-သို့၊ အညေန-တစ်ပါးသော ဉာဏ်ဖြင့်၊ ဇာနိတုံ-သိခြင်းငှာ၊ နသက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊ သဗ္ဗညုတဉာဏော်နေဝ-သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဖြင့်သာလျှင်၊ ဇာနိတုံ-ငှာ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်း၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗညုဉာဏ်-သည်၊ ဉာဏသာဂရောနာမ-မည်၏၊ စတ္ဌသု- ၄ ပါးကုန်သော၊ ဣမေသု သာဂရေသု-ဤသာဂရတို့တွင်၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ- ဤ အဘိဓမ္မာပါဠိတော်ကို ဖွင့်ပြရာဌာန၌၊ နယသာဂရော-နယသာဂရကို၊ အဓိပ္ပေတော-အလိုရှိအပ်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဣမံ-ဤ နယသာဂရကို၊ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓါဝ-သဗ္ဗညုဘုရားရှင်တို့ သည်သာ၊ ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ-ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်ကုန်၏။

ဤတွင် မူလဋီကာ၌လာသော သာဂရေဟိ တထာစ်ဆိုရာအရ ပြီးပြီ။

၅။ ဒေသနာဟိ ဂမ္ဘီရတာကို ပြခန်း

[မာနုသဒေသနာ, ဝစီဘေဒဒေသနာတို့ဖြင့် အဘိဓမ္မာ၏ နက်နဲသည်၏ အဖြစ် ကို ပြတော်မူလိုသောကြောင့် အယံမှိ ဘဂဝါ-အစရှိသော ပါဌ်ကို မိန့်၊ မူလဋီကာ၌ ဒေသနာဟိ ဂမ္ဘီရတာဟူသော စကားသည် ဤအဓိပ္ပာယ်ကို ရည်ရွယ်သော စကားတည်း။] အယမှိ ဘဂဝါ-ဤ ငါတို့မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း၊[အယမှိ၌ ပါကား ရှေးသဗ္ဗညုဗုဒ္ဓ တို့ကို ပေါင်းသော သမ္ပိဏ္ဍနတည်း။] ဟေတိမူလေ-ဟေတိပင်၏ အနီးအောက်၌၊ နိသိန္နော-ထိုင်နေတော်မူလျက်၊ ဣမံ-ဤသဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို၊ ပဋိဝိဇ္ဈာတွာ - ထိုးထွင်းကာ သိတော်မူ၍၊ မေ - ငါသည်၊ ဣမံ ဓမ္မံ-ဤ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တရားကို၊ ဒေသ္ဏသ ဂဝေသ္ဏသ-ရှာတော်မူစဉ်၊ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနိ - ကမ္ဘာတစ်သိန်း-အလွန်ရှိကုန်သော၊ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ-လေးအသင်္ခေ်တို့သည်၊ ဝိတိဝတ္တာနိဝတ-လွန်ခဲ့ကုန်ပြီ၊ တကား၊ အထ-ထို့မှ နောက်၌၊ မေ-ငါသည်၊ ဣမသ္မိं ပလ္လင်္ကေ-ဤပလ္လင်၌၊ နိသိန္နေန-ထိုင်တော်မူလျက်၊ ဒိယမှကိလေသသဟဿံ-အခွဲအားဖြင့် နှစ်ထောင်သော ကိလေသာကို၊ ဝါ - တစ်ထောင့်ငါးရာ ကိလေသာကို၊ ခေပေတွာ-ကုန်စေပြီး၍၊ အယံ ဓမ္မော-ဤသဗ္ဗညုတဉာဏ်တရားကို၊ ပဋိဝိဒ္ဓေါ-ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်ပြီ

ဣတိ-ဤသို့၊ ပဋိဝိဒ္ဓဝမ္ဘေ-ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်ပြီးသော သဗ္ဗညုတညာဏ်တရားကို၊ ပစ္စဝေက္ခန္တော-ဆင်ခြင်တော်မူလျက်၊ သတ္တာဟံ-ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး၊ ဧကပလ္လင်္ကေ-တစ်ခုတည်းသော လက်ဝယ်တင်ပလ္လင်ဖြင့်၊ နိသိဒိ-ထိုင်နေတော်မူပြီ၊ တတော-ထိုပလ္လင်္ကသတ္တာဟမှ၊ (ပရံ-နောက်၌၊) တမှာ ပလ္လင်္ကာ-ထိုပလ္လင်တော်မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ-ထူတော်မူ၍၊ မေ-ငါသည်၊ ဣမသ္မိံ ပလ္လင်္ကေ-ဤပလ္လင်တော်၌၊ သဗ္ဗညုတညာဏံ-သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်ကို၊ ပဋိဝိဒ္ဓဝတ-ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်ပေပြီတကား၊ ဣတိ-ဤသို့ ဆင်ခြင်တော်မူ၍၊ အနိမိသေဟိ-မှိတ်ခြင်းမရှိကုန်သော၊ စက္ခူဟိ-မျက်လုံးတော်တို့ဖြင့်၊ သတ္တာဟံ - ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး၊ ပလ္လင်္ကာ-ပလ္လင်တော်ကို၊ သြလောကေန္တော-ရှုစားတော်မူလျက်၊ အဋ္ဌာသိ-ရပ်တည်တော်မူပြီ၊ [နိမိသန်-မှိတ်ခြင်း၊ နိမိသော-ခြင်း၊ နတ္ထိနိမိသော ဧတေသံတိ အနိမိသာနိ (စက္ခူနိ။)

တတော-ထိုသို့ ရပ်တည်တော်မူခြင်းကြောင့်၊ ဒေဝတာနံ-နတ်တို့၏၊ အဇ္ဇာပိ-ယနေ့တိုင်အောင်လည်း၊ ဝါ-ယခုတိုင်လည်း၊ သိဒ္ဓတ္ထသ-သိद्धတ္ထ၏၊ ဝါ-မှာ၊ ကတ္တာမဟကိစ္စံ- ပြုဖွယ်ကိစ္စသည်၊ အတ္ထိနုနံ-ရှိသေးယောင်တကား၊ ဟိ-ထင်သင့်၏၊ ပလ္လင်္ကသို့-ပလ္လင်၌၊ အာလယံ-ငြိကပ်တွယ်တာခြင်းကို၊ နဝိဇဟတိ-မစွန့်သေး၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ပရိဝိတက္ကော-အကြံသည်၊ ဥဒပါဒိ-ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ သတ္ထာ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဒေဝတာနံ-နတ်တို့၏၊ ဝိတက္ကံ-အကြံကို၊ ဥတ္တာ-သိတော်မူ၍၊ တာဝ ဒေဝ-ထိုခဏ၌ပင်၊ တာသံ-ထိုနတ်တို့၏၊ ဝိတက္ကဝူပသမနတ္ထံ-အကြံ၏ငြိမ်းခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝါ-အကြံကို ငြိမ်းစေခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဥဟာသံ-ကောင်းကင်သို့၊ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ-ပျံတက် တော်မူ၍၊ ယမက ပါဋိဟာရိယံ - ရေ, မီးအစုံဖြစ်သော တန်ခိုးပြာဋิဟာကို၊ ဒဿေသိ-ပြတော်မူပြီ၊ [ယမကကို ကြည့်၍ "ယမိုက်ပြာဋิဟာ" ဟုလည်း ပေးကြ၏၊] ဟိ-မှန်၊ (ယမကဖြစ်ကြောင်းမှန်သည် ဟူလို၊) မဟာဗောဓိ ပလ္လင်္ကသို့-မဟာဗောဓိပလ္လင်၏ အနီး၌၊ ကတပါဋิဟာရိယဿ-ပြုအပ်သော တန်ခိုးပြာဋิဟာသည် လည်းကောင်း၊ ဥတ္တိသမာဂမေ-ဆွေတော်မျိုးတော်တို့၏ အစည်းအဝေး၌၊ ဣတပါဋิဟာရိယဿ-သည် လည်းကောင်း၊ [ကပိလဝတ်နေပြည်တော်သို့ ပထမဆုံးအခေါက် ရောက်သောအခါ ဆွေတော် မျိုးတော်တို့ အစည်းအဝေး၌ ပြုအပ်သော တန်ခိုးပြာဋิဟာတည်း၊] ပါထိကပုတ္တ သမာဂမေ-ပါထိကပုတ္တနှင့် စပ်သော အစည်းအဝေး၌၊ ကတ ပါဋิဟာရိယဿ-သည်လည်းကောင်း၊ [ဤ အစည်းအဝေး အကြောင်းကား သုတ်ပါထေယျ ပါထိကသုတ်၌ လာသည်၊] သမ္ဘံ-အလုံးစုံသော တန်ခိုးပြာဋิဟာသည်၊ ကဏ္ဏာမဇ္ဈဂ္ဂမ္ဘလေ-ကဏ္ဏာမည်သော ဥယျာဉ်စောင့်သည် စိုက်ပျိုးအပ်သော သရက်ပင်၏အနီးအောက်၌၊ ကတယမက ပါဋิဟာရိယ သဒိသမေဝ-ပြုအပ်သော ယမိုက်ပြာဋิဟာနှင့် တူသည်သာလျှင်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊ ဝေ-ဤသို့လျှင်၊ ယမက ပါဋิဟာရိယံ-ယမိုက်ပြာဋิဟာကို၊

ကတ္ဘာ–ပြုတော်မူ၍၊ ပလ္လင်္ကဿ–ပလ္လင်တော်၏လည်းကောင်း၊ ဌိတဋ္ဌာနသဿ–ရပ်တည်တော်မူရာ အရပ်၏ လည်းကောင်း၊ အန္တရေ–အလယ်၌၊ အာကာသတော–ကောင်းကင်မှ၊ သြရယ–သက်ဆင်း တော်မူ၍၊ သတ္တာဟံ – ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး၊ စက်မိ – စက်ကြွတော်မူပြီ၊ စ – ဆက်၊ ကေဝိသတိယာ – ၂၁ ရက်သော၊ ဣမေသု ဒိဝသေသု–ဤနေ့တို့တွင်၊ ကေဒိဝသေပိ–တစ်နေ့၌လည်း၊ သတ္ထု–မြတ်စွာဘုရား၏၊ သရီရတော–ကိုယ်တော်မှ၊ ရသ္မိယော–ရောင်ခြည်တော်တို့သည်၊ နနိက္ခန္တာ–မထွက်ကုန်သေး၊ ပန–အနွယကား၊ စတုတ္ထေ– ၄ ခုမြောက်သော၊ သတ္တာဟေ–သတ္တာဟ၌၊ ပစ္ဆိမတ္တရာယ–အနောက်မြောက်ဖြစ်သော၊ ဒိသာယ–အရပ်၌၊ ရတနယရေ–ရတနယရ၌၊ နိသိဒိ–ထိုင်နေတော်မူပြီ၊ ရတနယံရံနာမ–ရတနယရ ဟုသည်သည်၊ သတ္တ ရတနမယ–ရတနာ ၇–ပါးတို့ဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော၊ ဝါ–ရတနာ ၇–ပါးအတိပြီးသော၊ ဂေဟ–ကျောင်းတော်သည်၊ နေဝ(ဟောတိ) မဟုတ် သည်သာ၊ [ဓန္ဓကဘာဏကာ ပုဗ္ဗိုလ်များက ရတနာ ၇–ပါးအတိပြီးသော ကျောင်းတော်ဟု ဆိုထားသောကြောင့် ထိုစကားကို ကန့်ကွက်လို၍ နေဝဟု ဧဝသဒ္ဒါဖြင့်ဆိုသည်။] ပန–အဟုတ်ကား၊ သတ္တန္နံ ပကရဏာနံ–အဘိဓမ္မာ ၇–ကျမ်းတို့၏၊ ဝါ–တို့ကို၊ သမ္မသိတဋ္ဌာနံ–သုံးသပ်အပ်ရာ အရပ်ကို၊ ရတနယရန္တိ–ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏။

တတ္ထ–ထို ရတနယရ၌၊ နိသိန္နော–ထိုင်နေတော်မူလျက်၊ ဘဂဝါ–သည်၊ အဘိဓမ္မ ပိဋကံ–အဘိဓမ္မပိဋကတ်ကို၊ သမ္မသိ–သုံးသပ်တော်မူပြီ၊ [တတ္ထ၊ ပေါ်၊ သမ္မသိ ဟူသော ဝါကျသည် ရှေးနိဿယ၌ပါ၏။] တတ္ထ–ထို အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်းတို့တွင်၊ ဓမ္မသင်္ဂဏိ–ဓမ္မသင်္ဂဏီကျမ်းကို၊ သမ္မသန္တော သောပိ–သုံးသပ်တော်မူပါသော်လည်း၊ ဝါ–သုံးသပ်တော်မူသည်လည်းဖြစ်သော၊ (သတ္ထု–၏၊) သရီရတော–မှ၊ ရသ္မိယော–တို့သည်၊ နနိက္ခန္တာ–ထွက်တော်မမူကုန်သေး၊ ဝိဘင်္ဂပကရဏံ–ဝိဘင်းကျမ်းကို၊ ပေ၊ ယမကပကရဏံ–ယမိုက် ကျမ်းကို၊ သမ္မသန္တော သောပိ–သော်လည်း၊ ဝါ–လည်းဖြစ်သော၊ သတ္ထု–၏၊ သရီရတော–မှ၊ ရသ္မိယော–တို့သည်၊ နနိက္ခန္တာ၊ ပန–အနွယကား၊ ယဒါ–အကြင်အခါ၌၊ မဟာ ပကရဏံ–ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီးသို့၊ သြရယ–ဉာဏ်ဖြင့် သက်ရောက်တော်မူ၍၊ ဟေတုပစ္စယော ၊ ပေ၊ အဝိဂတ ပစ္စယောတိ–ဟောတု ပစ္စယော၊ ပေ၊ အဝိဂတပစ္စယော ဟူ၍၊ သမ္မသံ–သုံးသပ်ခြင်းကို၊ အာရဘိ–အား ထုတ်တော်မူပြီ၊ အထ–အားထုတ်တော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ အသ–ထို မြတ်စွာဘုရား၏၊ (သဗ္ဗညုတာဏံ၌ စပ်၊) ဝါ–သည်၊ (သမ္မသန္တော သော၌ စပ်၊) စတုဝီသတိ သမန္တ ပဋ္ဌာန်–၂၄ ပါးသော သမန္တ ပဋ္ဌာန်းကို၊ သမ္မသန္တော–သုံးသပ်တော်မူလသော်၊ ကေန္တ တော–စင်စစ်အားဖြင့်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏံ–သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်သည်၊ မဟာကရုဏော ယေဝ–ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး၌သာလျှင်၊ သြကာသံ–ကျက်စားခွင့်ကို၊ လဘိ–ရပြီ၊ ဟိ–ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြဦးအံ့၊ တိမိရတိမိင်္ဂလ မဟာမစ္ဆော–တိမိရတိမိင်္ဂလ

မည်သော ဝေလင်ငါးကြီးသည်၊ စတုရာသီတို ဃောဇနေ သဟဿကမ္ဘာရေ-ယူနေသောပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင် အနက်ရှိသော၊ မဟာသမုဒ္ဒေ ယေဝ-ဌာသာလျှင်၊ သြကာသ-ကျက်စားခွင့်ကို၊ လဘတိယထာ-ရသကဲ့သို့၊ ဝေမေဝ-တူ၊ သဗ္ဗညုတညာဏံ-သည်၊ ကေန္ဒ တော-အားဖြင့်၊ မဟာပဝရဏေယေဝ-ဌာသာလျှင်၊ သြကာသ-ကို၊ လဘိ-ရပြီ။

သတ္တု-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဝေ-ဤသို့၊ လဒ္ဓေါကာသေန-ရအပ်သော အခွင့် ရှိသော၊ သဗ္ဗညုတညာဏေန-သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်ဖြင့်၊ ယထာသုခံ-အကြင်အကြင် ချမ်းသာသည့်အတိုင်း၊ ဝါ-အလိုရှိတိုင်း၊ သဏ္ဌသုခုမဝမ္ဗံ-သိမ်မွေ့နူးညံ့သော တရားတော်ကို၊ သမ္ဘသန္တ သေ-သုံးသပ်တော်မူလေသော်၊ သရီရတော-ကိုယ်တော်မှ၊ နီလ ပီတ လောဟိတောဒါတ မဇ္ဇိဋ္ဌ ပဘာသရဝသေန-ညိုသော ရောင်ခြည်တော်, ရွှေသော ရောင်ခြည်တော်, နီသော ရောင်ခြည်တော်, ဖြူသော ရောင်ခြည်တော်, မောင်းသော ရောင်ခြင်တော်, ပြိုးပြိုးပြက်ပြက်ထွက်သော ရောင်ခြည်တော်တို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ဆဗ္ဗဏ္ဏရသွိယော-ဇ မျိုးသော အဆင်းရှိသော ရောင်ခြည်တော်တို့သည်၊ [ယောဇနာ ၌ "ဆပွကာရာ"ဟုဖွင့်၏ "ခြောက်ပါး အပြားရှိ"ဟု ပေး။] နိုက္ခမိ သု-ထွက်တော်မူကုန်ပြီ၊ ကောသမဿုဟိစေဝ-ဆံတော်မုတ်ဆိတ်တော်တို့မှ လည်းကောင်း၊ အက္ခိနံ-မျက်လုံးတော် တို့၏၊ နီလဗ္ဘာနေဟိစ-ညိုသော အရေပ်တို့မှလည်းကောင်း၊ နီလရသွိယော-ညိုသော ရောင်ခြည်တော်တို့သည်၊ နိုက္ခမိ သု-ကုန်ပြီ၊ ယာသ-ယင်း ညိုသော ရောင်ခြည်တော် တို့၏၊ ဝသေန-အစွမ်းကြောင့်၊ ဂဂနတလ-ကောင်းကင်တစ်ပြင်လုံးသည်၊ အဠနစုဏ္ဏ သမောကိဏ္ဏံဝိယ-မျက်စဉ်းညိုမှုန့်တို့ဖြင့် ရောပြွမ်းသကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ဥမာပုပ္ပ နီလုပ္ပလဒလသဏ္ဌာနံဝိယ - နှမ်းကြာပွင့် ကြာညိုချပ်တို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ဝိတိပတန္တ မဏိတာလဝဏ္ဏံ

တိမိရ တိမိင်္ဂလမဟာမစ္ဆော။ ။တိမိစသော ငါးကြီးတို့သည် ဝေလငါးကြီးမျိုးဖြစ်သတတ်၊ တိမိမည်သော ငါးကို မျိုနိုင်သော ငါးကြီးသည် တိမိင်္ဂလမည်၏၊ တိမိ+ဂိလတိတိ တိမိင်္ဂလော။ အဘိဓာန်၌တိမိရပိင်္ဂလငါးဟု ရှိ၏၊ တိမိရငါးထက်ကြီးသော် တိမိငါးကို တိမိရတိမိ-ဟု ဆိုဟန်တူ၏၊ ထို တိမိရတိမိ ငါးကြီးကိုပင် မျိုနိုင်သော ငါးကြီးကို "တိမိရတိမိင်္ဂလ"ဟု ခေါ်သင့်၏၊ တိမိရပိင်္ဂလ ဟူသော အမည်ကို စဉ်းစားသင့်သည်။

ဥမ္မာ ပုပ္ပ။ ။ယခုစာတို့၌ ဥမ္မာဟု ဖွဲ့ရ၏၊ ပါဠိသက္ကတ အဘိဓာန်တို့၌ကား ဥမာဟု ရှိ၏၊ "နှမ်းကြာပင်"ဟုလည်း အဘိဓာန်နိဿယ၌ ဆရာတို့ အနက်ပေးကြသည်။ [ပကတိညောင်ပင်လောက် ပင်စည် ခက်ရွက် မကြီးသောညောင်ပင်ကို ညောင်ကြာပင်ဟု ခေါ်သကဲ့သို့ ပကတိနှမ်းပင်လောက် မကြီးသော နှမ်းပင်ကို နှမ်းကြာပင်ဟု ခေါ်ကြသတတ်၊ ထို နှမ်းကြာပင်၏ အဖွင့်သည် အောင်မည်းညိုပင်၏ အပွင့်ထက် ညိုသောကြောင့် "ဥမာပုပ္ပ-အောင်မည်းညိုပွင့်"ဟု မပေးဘဲ "နှမ်းကြာပွင့်"ဟု ပေးရသည်။]

ဝိယ -တလွဲလွဲခတ်အပ်သော ပတ္တမြား ယပ်ဝန်းကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သမ္ဗသာရိတ မေစကပင်ဝိယစ-ကောင်းစွာ ဖြန့်အပ်သော အညိုရောင် အဝတ်ကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ။

ဆဝိတောစေဝ-အရေတော်မှ လည်းကောင်း၊ အကွိန်-မျက်လုံးတော်တို့၏၊ ပိတဋ္ဌာနေဟိစ-ဝါရွှေသော အရပ်တို့မှ လည်းကောင်း၊ ပိတရသ္မိယော-ဝါရွှေသော ရောင်ခြည်တော်တို့သည်၊ နိက္ခမိ'သု-ကုန်ပြီ၊ ယာသ-ယင်း ဝါရွှေသော ရောင်ခြည်တော်တို့၏၊ ဝသေန-အစွမ်းကြောင့်၊ ဒိသာဘာဂါ-အရပ်အဖို့တို့သည်၊ သုဝဏ္ဏရသဓာရာဘိ သိဒ္ဓမာနာဝိယ-ရွှေရည်အယဉ်တို့ဖြင့် သွန်းဖြန်းအပ်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ သုဝဏ္ဏပဒ္မပသာရိတာဝိယ-ဖြန့်အပ်သော ရွှေပြားတို့ကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ကုကုံဋ္ဌ စုဏ္ဏကဏိကာရ ပုပ္ပသမ္ဗတိကိဏ္ဏာဝိယစ-မာလာကျိုကျုမှုန့် မဟာလှေကားပန်းတို့ဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် ရောပြွန်းကုန်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဝိရောစိ' သု-တင့်တယ်တောက်မှုကုန်ပြီ။

မံသလောဟိတောဟိစေဝ-အသားတော်၊ အသွေးတော်တို့မှ လည်းကောင်း၊ အကွိန်-မျက်လုံးတော်တို့၏၊ ရတ္တဋ္ဌာနေဟိစ-နီသော 'အရပ်တို့မှလည်းကောင်း၊ လောဟိတရသ္မိယော-နီသောရောင်ခြည်တော်တို့သည်၊ နိက္ခမိ' သု-ကုန်ပြီ၊ ယာသ-ယင်းနီသော ရောင်ခြည်တို့၏၊ ဝသေန-ကြောင့်၊ ဒိသာဘာဂါ-တို့သည်၊ စိနပိဋ္ဌစုဏ္ဏရဇ္ဇိတာဝိယ-ဟသ်ပြဒါးမှုန့်တို့ဖြင့် ဆိုးအပ်ကုန်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ သုပက္ကလာခါရသသိဒ္ဓမာနာဝိယ - ကောင်းစွာ ချက်အပ်သော ချိုပ်ရည်တို့ဖြင့်

မဏိတာလဝဏ္ဏံ။　　။"တာလသ+ဝဏ္ဏ"ဟူသော သမာသ် ဝါကျအခိုက်၌ ထန်းရွက်ယပ်ဝန်းဟူသော အနက်ဝိသေသကို ဟောသော်လည်း "တာလဝဏ္ဏ"ဟု သမာသ်ပြီးသောအခါ ယပ်ဝန်း သာမညကို ဟော၏၊ ဥပမာ-"သုဂတသ+စီဝရံ သုဂတစီဝရံ"ကဲ့သို့တည်း၊ ဤ၌လည်း သုဂတသ+စီဝရံဟူသော သမာသ်ဝါကျတုန်းက ဘုရားရှင်၏ သင်္ကန်းတော်ဟူသော အနက်ဝိသေသကို ဟောသော်လည်း "သုဂတစီဝရံ"ဟု သမာသ်ပြီးသောအခါ သင်္ကန်းသာမညကို ဟောရသည်၊ ထို့ကြောင့် "မဏိနာ+ပကတံ+တာလဝဏ္ဏံ မဏိတာလဝဏ္ဏံ"ဟု ပြု၍ "ပတ္တမြားယပ်ဝန်း"ဟူသော အနက်ကို ဟောနိုင်သည်။

ကုကုံဋ္ဌစုဏ္ဏ။　　။ဤ ကုကုံဋ္ဌပုဒ်ကို အဘိဓာန်၌ မတွေ့ရ၊ "ကုကုံဋ္ဌသ+စုဏ္ဏံ ကုကုံဋ္ဌစုဏ္ဏံ၊ ကုကုံမ ပုပ္ပစုဏ္ဏန္တိ အတ္ထော"ဟု ယောဇနာဆို၏၊ "ကုကုံမ်ပွင့်၏ အမှုန့်"ဟု အနက်ပေးစေလိုဟန်တူသည်၊ သို့သော် အဘိဓာန်၌ "ကသ္မိရဇ်တု ကုကုံမ်"ဟု ဆိုသောကြောင့် ကုကုံဋ္ဌနှင့် ကုက်မသည် ပရိယာယ်မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ထိုအဖွင့်ကို စဉ်းစားကြ၏၊ ရှေးဂဏ္ဌိ၌ "မာလာကျိုကျုမှုန့်"ဟု အနက်ပေးသတတ်။

စိနပိဋ္ဌ။　　။"စိ-စယေ၊ ဒီဃတ္တံ၊ စိ'ယန္တိ ဇတ္တု ရတနာနိတိ စိနော (ဇနပဒေါ)" ဟု မောဂ္ဂလ္လာန် ဆိုသောကြောင့် စိဟု ဒီဃနှင့် ရှိစေ၊ ပိသိယတ္တာတိ ပိဋ္ဌ-ကြိတ်ချေအပ်ပြီးသော အမှုန့်၊ စိနေ-စိန့်တိုင်း၌၊ (တရုတ်ပြည်ဟုလည်း ခေါ်ကြ၏၊) ပဝတ္တံ+ပိဋ္ဌ စိနပိဋ္ဌ၊ ထိုစိနပိဋ္ဌကို "ဆုံးမှုန့်, ဟသ်ပြဒါးမှုန့်"ဟု ခေါ်သည်။

သွန်းဖြန်းအပ်ကုန် သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ရတ္တဂ်ကမ္မလပရိကွိတ္တာဝိယ- နီမြန်းသော ကမ္မလာတို့ဖြင့် ကာရံအပ်ကုန်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ဃသုမန ပါ့ရိဘဒ္ဒ ကဗန္ဓုဇိုဝကကုသုမ သမ္မရိကိဏ္ဏာဝိယစ-လယ်ခေါင်းရန်ပန်း, ပင်လယ်ကသစ်ပန်း၊ မိုးစွေပန်းတို့ဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် ရောပြွမ်းကုန် သကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ဝိရောစိ သု-ကုန်ပြီ။

အဋ္ဌိဟိစေဝ- အရိုးတော်တို့မှ လည်းကောင်း၊ ဒန္တေဟိစ- သွားတော်တို့မှ လည်းကောင်း၊ အက္ခိနံ- မျက်လုံးတော်တို့၏၊ သေတဗ္ဗာနေဟိစ- ဖြူသော အရပ်တို့မှ လည်းကောင်း၊ သြဒါတရသ္မိယော- ဖြူသော ရောင်ခြည်တော်တို့သည်၊ နိက္ခမိ သု-ကုန်ပြီ၊ယာသံ-ယင်းဖြူသော ရောင်ခြည်တော်တို့၏၊ ဝဏ္ဏေန- အစွမ်းကြောင့်၊ ဒီသဘာဂါ-တို့သည်၊ ရဇတ ယဋ္ဌေဟိ-ငွေအိုးတို့ဖြင့်၊ အာသိဉ္စ-မာနခီဓာရာ သမ္မရိကိဏ္ဏာဝိယ- သွန်းလောင်းအပ်သော နီ့ရည်အယဉ်တို့ဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် ရောပြွမ်းကုန်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သမ္ဘသာရိတ ရဇတပဋ္ဌ-ဝိတာနာဝိယ- ကောင်းစွာ ဖြန့်အပ်သော ငွေပြားဝိတာန်တို့ကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ဝိတိပတန္တ ရဇတ တာလဝဏ္ဏာဝိယ-တလွဲလွဲခပ်သော ငွေယပ်ဝန်းတို့ကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ကုန္ဒကုမုဒသိန္ဒုဝါရ သုမနမလ္လိကာဒီ ကုသုမသဏ္ဌာနာဝိယစ-သင်းခွေပန်း,ကုမုဒ်ပွင့်ကြာပန်း, ရေအုန်နဲ့ပန်း၊ မြလေးပန်း၊ စမ္ပယ်ပန်း အစရှိသော ပန်းတို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်ကုန်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ဝိရောစိ သု- ကုန်ပြီ၊ [ရှေး နိသယ်ဌ် မလ္လိကာ "ကြက်ရုံးပန်း"ဟု ပေး၏၊ အဘိဓာန်နိသယ်ဌ် "စမ္ပယ် (စပယ်)"ဟု ပေးသည်။]

ပန-အဖို့တစ်ပါးကား၊ မဏ္ဍိဋ္ဌပဘာသရာ-မောင်းသောရောင်ခြည်တော်, ပြိုးပြိုးပြက်ပြက်ထွက်သော ရောင်ခြည်တော်တို့သည်၊ တမ္ဗာတမ္ဗာ သရီရပ္ပဒေသာ-ထိုထိုကိုယ်တော်၏ အစိတ်စိတ်မှ၊ နိက္ခမိ သု-။ [မဏ္ဍိဋ္ဌိဟု ပါဋ်နှစ်ထွေရှိ၏၊ အ့ဘိဓာန်ဌ် မဏ္ဍဋ္ဌဟု ရှိသည်။] ဣတိ-ဤသို့၊ တာ ဆဗ္ဗဏ္ဏာရသ္မိယော- ထို ၆ မျိုးသော အဆင်းရှိသော ရောင်ခြည်တော်တို့သည်၊ နိက္ခမိတ္မာ - ထွက်၍၊ ဃနမဟာ ပထဝိ - တစ်ခဲနက်သော မြေကြီးကို၊ ဂဏှိ သု-ယူကုန်ပြီ။ [မြေကြီးထဲသို့ အရောင် ဖျံ့နှံ့သည်ကို "ယူသည်"ဟု ဆိုသည်။] စတုနဟုတာမိကဒ္ဒိယောဇနသတသဟဿ ဗဟလာ - ယူဇနာလေးသောင်း အလွန်ရှိသော နှစ်သိန်းအထုရှိသော၊ ဝါ - ယူဇနာပေါင်း နှစ်သိန်းလေးသောင်း အထုရှိသော၊ မဟာပထဝီ-

---

နိဓနသုဝဏ္ဏာဝိဏ္ဏံ။ ။နိဿယသတော+ဓမ်ယတောတိ , နိဓန် (မလ်)၊ အကြွင်းမရှိအောင်မှုတ်ထုတ်အပ်သော အညစ်အကြေး၊ နိဓန် ယသ္မာတိနိဓန် (သုဝဏ္ဏာဝိဏ္ဏံ)၊ ရွှေကို သန့်ရှင်းအောင် အညစ်အကြေးများကို မီးဖြင့် မှုတ်ထုတ်ရသည်၊ အိုးထဲ၌လည်း လျော်ရ၏၊ ထိုရွှေကို "လျော်ပြီး ဦးပြီးသောရွှေ"ဟု ခေါ်သည်။

မြေကြီးသည်၊ နိဗ္ဗာန် သုဝဏ္ဏပိဏ္ဍံဝိယ – မှတ်ထုတ်အပ်ပြီးသော အညစ်အကြေးရှိသော ရွှေခဲကဲ့သို့၊ ဝါ–လှော်ပြီး ဦးပြီးသော ရွှေခဲကဲ့သို့၊ အဟောသိ–ဖြစ်ပြီ၊ အထ–ထိုမှနောက်၌၊ မဟာပထဝီ–မြေကြီးကို၊ ဝိနိဝိဗ္ဗိတွာ – ထုတ်ချင်းလျှို့ထွင်း၍၊ ဟေဋ္ဌာ–အောက်၌၊ ဥဒကံ–ရေကို၊ဂဏှိ သု၊ ပထဝီသန္ဓာရကံ–မြေကိုခံသော၊ အဋ္ဌန ဟု တာဒိကစတုယောဇနသတသဟဿဿဗဟလ–ယူဇနာရှစ်သောင်းအလွန်ရှိ သော လေးသိန်းအထုရှိသော၊ ဝါ–ယူဇနာပေါင်း လေးသိန်းရှစ်သောင်းအထုရှိသော၊ ဥဒကံ–ရေသည်၊ သုဝဏ္ဏကလသေဟိ–ရွှေအိုးတို့ဖြင့်၊ အာသိဉ္စမာန ဝိလိနသုဝဏ္ဏံဝိယ–သွန်းလောင်းအပ်သော ကြေမွသောရွှေမှုန့်ကဲ့သို့၊ အဟောသိ–ပြီ၊ ဥဒကံ–ရေကို၊ ဝိနိဝိဗ္ဗိတွာ–၍၊ ဝါတံ–လေကို၊ အဂ္ဂဟေသုံ–ယူကုန်ပြီ၊ ဆန္ဒဟုတာဒိက နဝယောဇနသတသဟဿ ဗဟလော–ယူဇနာခြောက်သောင်းအလွန်ရှိသော ကိုးသိန်း အထုရှိသော၊ ဝါ–ယူဇနာပေါင်း ကိုးသိန်းခြောက်သောင်းအထုရှိသော၊ ဝါတော– လေသည်၊ သမုဿိတသုဝဏ္ဏကွန္ဒောဝိယ–ကောင်းစွာစိုက်ထောင်အပ်သော ရွှေတုံးကဲ့သို့၊ အဟော သိ–ပြီ၊ ဝါတံ–ကို၊ ဝိနိဝိဗ္ဗိတွာ–၍၊ ဟေဋ္ဌာ–၌၊ အဇ္ဇာကာသံ–အရှုပ် အထွေးမရှိသော ကောင်းကင်သို့၊ ပက္ခန္ဒိံသု–ပြေးဝင်ကုန်ပြီ၊ [နတ္ထိ ဇဋာ ယဿတိ အဇ္ဇော၊ အဇ ဇောစ+သော+အာကာသောစာတိ အဇ္ဇာကာသော–ကောင်းကင် အတွင်း၌ တစ်စုံ တစ်ခုအရာတွေ့မရှိသောကြောင့် "အရှုပ်အထွေးမရှိ"ဟု ဆိုသည်။]

ဥပရိဘာဂေန–အထက်အဖိုဖြင့်၊ ဥဂ္ဂန္ဓာပိ–တက်၍လည်း၊ စာတုမဟာရာဇိကေ–စာတုမဟာရာဇ်နတ်ပြည်တို့ကို၊ ဂဏှိ သု–ယူကုန်ပြီ၊ ဧတ–ထိုစာတုမဟာရာဇ် နတ်ပြည်တို့ကို၊ ဝိနိဝိဗ္ဗိတွာ–ဖောက်၍၊ တာဝတိံသေ–တာဝတိံသာ နတ်ပြည်တို့ကို၊ (ဂဏှိ သု)၊ [ဌာနီနတ်တို့၏ ဗဟုဝုစ်အမည်ကို ဌာနဘုံ၌တင်စားသည်ဟုကြံပါ]။ တတော–ထို တာဝတိံသာနတ်ပြည်မှ၊ (ဥပရိ–ထက်၌) ယာမေ–ယာမာနတ်ပြည်တို့ ကို၊ (ဂဏှိ သု)၊ တတော–ထိုယာမာနတ်ပြည်မှ၊ (ဥပရိ–၌) တုသိတေ–တို့ကို၊ (ဂဏှိ သု)၊ တတော–ထိုသုတိတာနတ်ပြည်မှ၊ (ဥပရိ)၊ နိမ္မာနရတိ–တို့ကို၊ (ဂဏှိ သု)၊ တတော–ထိုနိမ္မာရနတိ နတ်ပြည်မှ (ဥပရိ)၊ ပရနိမ္မိတ ဝသဝတ္တိ–တို့ကို၊ (ဂဏှိ သု)၊ တဏော–ထို ပရနိမ္မိတ ဝသဝတ္တီ နတ်ပြည်မှ၊ (ဥပရိ)၊ နဝဗြဟ္မလောကေ–ဇုထပ်သော ဗြဟ္မာ့ပြည်တို့ကို၊ (ဂဏှိ သု)၊ တတော ထိုဇု–ထပ်သော ဗြဟ္မာ့ပြည်တို့မှ၊ (ဥပရိ)၊ ဧကဟပ္ပလေ–ဧကဟပ္ပိုလ်ဗြဟ္မာ့ပြည်တို့ကို၊ (ဂဏှိ သု)၊ တတော–ထို ဧကဟပ္ပိုလ် ဗြဟ္မာ့ပြည်မှ၊ (ဥပရိ)၊ ပဠသုဒ္ဓဝါသေ–၅ထပ်သော သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မာ့ပြည်တို့ကို၊ ဝိနိဝိဗ္ဗိတွာ–၍၊ စတ္တာရော အာရုပ္ပေ–၄ပါးသော အရူပဗြဟ္မာ့ပြည်တို့ကို၊ ဂဏှိ သု၊ စတ္တာရော အာရုပ္ပေ–တို့ကို၊ ဝိနိဝိဗ္ဗိတွာ–၍၊ အဇ္ဇာကာသံ–အဆီးအတားမရှိသော အထက်ကောင်းကင်သို့၊ ပက္ခန္ဒိံသု၊ တိရိယဘာဂေဟိ–ဖီလာအဖို့တို့ဖြင့်၊ အနန္တာ–အဆုံးမရှိကုန်သော၊ လောကဓာတုယော–လောကဓာတ်တို့သို့၊ ပက္ခန္ဒိံသု၊ ဧတ္တကေသု–ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဌာနေသု–အရပ်တို့၌၊ စန္ဒိမာ–လဗိမာန်၌၊ စန္ဒပ္ပဘာ–

လရောင်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ သူရိယော-၌၊ သူရိယပ္ပဘာ-နေရောင်သည်၊ နတ္ထိ-တော့၊ တာရကရူပေသု-ကြယ်တာရာအပေါင်းတို့၌၊ တာရကရူပပ္ပဘာ-ကြယ် တာရာ အပေါင်းတို့၏ အရောင်တို့သည်၊ နတ္ထိ၊ ဒေဝတာနံ-တို့၏၊ ဥယျာနံ၊ ဝိမာန ကပ္ပရုက္ခေသုစေဝ-ဥယျာဉ်, ဗိမာန်, ပဒေသာပင်တို့လည်းကောင်း၊ (ဣတိ၌စပ်) သရိရေသုစ-ကိုယ်တို့လည်းကောင်း၊ အာဘရဏေသုစ-တန်ဆာတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော်အရာဝတ္ထုတို့၌၊ ပဘာ-အရောင်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ တိသဟဿိမဟာသဟဿီ လောကဓာတုယော-တစ်ထောင်ကိုတည်, ထောင်ဒုလိုဖြင့်, ဆင့်ဆင့်မြှောက်အပ်, ကုဋေတစ်သိန်းသော လောကဓာတ်၌၊ အာလောကဖရဏာ သမတ္ထော-အရောင်အလင်းကို ဖြန့်ခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော၊ (တစ်နည်း)တိသဟဿိ မဟာသဟဿိ လောကဓာတုယ်-တစ်ထောင်ကိုတည်, ထောင်ဒုလိုဖြင့်, ဆင့်ဆင့်မြှောက်အပ်, ကုဋေတစ်သိန်းသော လောကဓာတ်၌၊ အာလောကဖရဏာ သမတ္ထော - အရောင်အလင်းကို ဖြန့်ခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော၊ မဟာ ဗြဟ္မာပိ- မဟာဗြဟ္မာသော်မှလည်း၊ သူရိယုဂ္ဂမနေ-နေထွက်ရာ အခါ၌၊ ခဇ္ဇောပန ကောဝိယ-ပိုးစုန်းကြူးကဲ့သို့၊ အဟောသိ-ဖြစ်ရလေပြီ၊ စန္ဒသူရိယ တာရကရူပဒေဝယျာန ဝိမာနကပ္ပရုက္ခာနံ-လ,နေ,ကြယ်တာရာအပေါင်း,နတ်ဥယျာဉ်,

---

တိသဟဿီ။ ။သဟဿကိုတည်၍ သဟဿဖြင့် မြှောက်လျှင် တစ်သန်းဖြစ်၏။ ထိုတစ်သန်းကို"သဟဿီ"ဟုခေါ်၏။ "သဟဿံ သဟဿောနေ+ဂုဏိတာ သဟဿီ၊ (လောကဓာတု)"ဟု ဂုဏိတအနက်၌ ဤပစ္စည်းသက် ["ဧကာဒသီ" ကဲ့သို့ ထို ဤပစ္စည်းသည် ဣတ္ထိလိင်ကို ထွန်းပြ၏။ ထိုသဟဿီ (တစ်သန်း)ကို သဟဿဖြင့် မြှောက်ပြန်လျှင် "ဒွိသဟဿီလောကဓာတု (ကုဋေတစ်ရာ)" ဖြစ်၏။ ထိုဒွိသဟဿီကို တစ်ဖန်သဟဿဖြင့် မြှောက်လျှင် "တိသဟဿီ လောကဓာတု (လောကဓာတ် ကုဋေတစ်သိန်း)"ဖြစ်၏။ တိဟိ သဟဿေဟိ+ ဂုဏိတာ တိသဟဿီ။

မဟာသဟဿီ။ ။မဟန္တာနံ-ဥကြီးမ်ားဖြစ်၍ မျှားကုန်သော+သဟဿာနံ-အထောင်တို့တည်း၊ မဟာသဟဿာနံ-တို့၊မဟာသဟဿေဟိ+ဂုဏိတာ မဟာသဟဿီ၊ တိသဟဿီစ+သာ+ မဟာ သဟဿီစာတိ တိသဟဿီ မဟာသဟဿီ (မဒ္ဓေရဿ)၊ တိသဟဿီ မဟာသဟဿီဧ+ လောကဓာတု တိသဟဿီမဟာသဟဿီ လောကဓာတု၊ [တိကနိပါတ် အဋ္ဌကထာ၌ ကေဝစ်ရှိသည်၊] ဤအဋ္ဌကထာ စာအုပ်၌"ဓာတုယော"ဟု ကဲ့ပုဒ်ဧဟုဝစ်ဖြင့်ရှိသည်မှာ စပ်စရာကြောင်းမရှိ၊ ဖရဏာ၏ ကဲ့မှာ "အာလောက"ပုဒ်တည်း၊ အာလောကဿ-ကို+ဖရဏံ အာလောကဖရဏံ၊ သီလက္ခန် သာမည်ဖလသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ "ကေသို့ စက္ကဝါဠေ အာလောကံ ဖရတိ" ကဲ့သို့ "လောကဓာတုယာ (ယံ)"ဟု အာဓာရရှိမှ ကောင်းမည်။

အဝိဇ္ဇာရဋ္ဌကထာ။ ။သဟဿိတော ပဌမယ တတိယာ တိသဟဿီ၊ သဟဿံ သဟဿဓာ ကတ္တာ ဂုဏိတံ မဇ္ဈိမိကံ သဟဿဓာ ကတ္တာ ဂုဏိတတ္တာ၊ မဟန္တေဟိ သဟဿေဟိ ဂုဏိတာတိ မဟာသဟဿီ၊ ဣတ္ထာ ဝတာ ဧကာဒိသတသဟဿစက္ကဝါဠပရိမာဏော ဒဿိတော ဟောတိ၊- (တိကနိပါတ်)။

နတ်ဗိမာန်,ပဒေသာပင်တို့၏၊ ပရိစ္ဆေဒမတ္တကမေဝ-အပိုင်းအခြားမျှသည်သာ၊ ပညာယိတ္ထ-ထင်ရှားပြီ။ [ဤနေရာ ကဲ့ နေ, ဤနေရာကား လ ဟု အရောင် အလင်းမထင်ရှားဘဲ သူ့နေရာနှင့်သူအပိုင်း အခြားမျှသာ ထင်ရှားတော့သည်ဟူလို။]

ဇတ္တကံ-ဤမျှအတိုင်းအရည်ရှိသော၊ ဌာနံ- အရပ်သည်၊ ဗုဒ္ဓရသ္မိဟိယေဝ-ဘုရားရောင်ခြည်တော်တို့သည်သာလျှင်၊ အဗ္ဗောတ္ထဋံ- လျှမ်းမိုးအပ်သည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ။

စ-ဆက်၊ အယံ-ဤတန်ခိုးတော်သည်၊ ဗုဒ္ဓါနံ-တို့၏၊ အစိန္တေယ္ယာနိဒ္ဓိ-အစိန္တာန် ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော တန်ခိုးတော်သည်၊ နေဝဟောတိ-မဟုတ်၊ ဘာဝနာမယိဒ္ဓိ-ဘာဝနာကြောင့်ဖြစ်သော တန်ခိုးတော်သည်၊ နေ-မဟုတ်၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ သဏ္ဌာသုခုမဓမ္မ-သိမ်မွေ့နုးညံ့သော သမန္တပဋ္ဌာန်းကို၊ သမ္မသတော-သုံးသပ်တော်မူသော၊ လောကနာထသ-သတ္တလောကဓာတ်၏ ကိုးကွယ်ရာမြတ်စွာဘုရား၏၊ လောဟိတံ-သွေးတော်သည်၊ ပသီဒိ-ကြည်လင်ပြီ၊ ဝတ္ထုရူပ-ဟဒယဝတ္ထုရုပ်သည်ပသီဒိ-ပြီ၊ ဆဝိဝဏ္ဏော-အရေအဆင်းတော်သည်၊ ပသီဒိ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ- စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော၊ ဝါ-စိတ်လျှင်အကြောင်းရင်းရှိသောဥတုကြောင့်ဖြစ်သော၊ ဝဏ္ဏဓာတု-အဆင်းဓာတ်တော်သည်၊ သမန္တာ-ထက်ဝန်းကျင်၌၊ အသီတိ ဟတ္ထမတ္တေ-အတောင်ရှစ်ဆယ်အတိုင်းအရည်ရှိသော၊ ပဒေသေ-အရပ်၌၊ နိစ္စလော-မတုန်လှုပ်သည်သာလျှင်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အဋ္ဌာသိ-တည်ပြီ[စိတ္တသမုဋ္ဌာနာဝဏ္ဏဓာတုနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်ကို ဋီကာနိဿယ၌ရှုပါ။] ဣမိနာ နိဟာရေန- ဤနည်းဖြင့်၊ သတ္ထာဟ-ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး၊ သမ္မသိ-သုံးသပ်တော်မူပြီ၊ သတ္တရတ္တိဒိဝါနိ-ခုနစ်ညဉ့်, ခုနစ်နေ့တို့ပတ်လုံး၊ သမ္မသိတဓမ္မော-သုံးသပ်အပ်သောတရားတော်သည်၊ ကိတ္တကော-အဘယ်မျှ အတိုင်းအရည်ရှိသည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကားအမေးတည်း၊(သတ္တရတ္တိဒိဝါနိ-လုံး၊ သမ္မသိတဓမ္မော-သည်) အနန္တော-အဆုံးအပိုင်းအခြားမရှိသည်၊ အပရိမာဏော-အတိုင်းအရည်မရှိသည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊ တာဝ-ဝစီဘေဒဒေသနာမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော-ညွှန်ပြအပ်သော)၊ အယံ-ဤဒေသနာတော်သည်၊ မာနသဒေသနာနာမ-စိတ်တော်၌ဖြစ်သော ဒေသနာတော်မည်၏၊ ["မနသိ+ပဝတ္တာ မာနသာ၊ မာနသာစ+သာ+ဒေသနာစာတိ မာနသဒေသနာ"ဟု ရှိသင့်၏။ "မနသာဒေသနာ"ဟု ရှိသည်ကို စဉ်းစားပါ။

[မာနသဒေသနာကိုပြုပြီး၍ ဝစီဘေဒဒေသနာကို ပြလိုသောကြောင့် "သတ္ထာပန"စသည်မိန့်။] ပန-မာနသဒေသနာမှတစ်ပါး ဝစီဘေဒဒေသနာကို ဆိုဦးအုံ့၊ သတ္ထာ-သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ သတ္ထာဟ-လုံး၊ မနသာ-စိတ်တော်ဖြင့်၊ စိန္တိ-တဓမ္မံ-ကြံစည်တော်မူအပ်ပြီးသော တရားတော်ကို၊ ဝစီဘေဒံ-စကားလုံး၏ ကွဲပြားခြင်းကို၊ ဝါ-နှုတ်မြွက်ခြင်းကို၊ ကတွာ-၍၊ ဒေသေန္တော-ဟောတော်မူလ

သော်၊ ဝဿသ္သတေနပိ–နှစ်အရာဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝဿသဟဿေနပိ–နှစ်အထောင်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဝဿသတသဟဿေနပိ–အနှစ်အသိန်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ မတ္တက်–အပြီးအဆုံးသို့၊ ပါပေတွာ–ရောက်စေ၍၊ ဒေသေတုံ–ဟောတော်မူခြင်းငှါ၊ နု သက္ကောတိ–မစွမ်းနိုင်၊ ဣတိ–သို့၊ နဝတ္တွေ–မဆိုထိုက်။["ထိုမျှလောက်သော အနန္တအပရိမာဏာ တရားတို့ကို နှုတ်ဖြင့် ဟောတော်မူလျှင်လည်း ပြီးဆုံးစေနိုင်သည်"ဟူလို။] ဟိ–မှန်၊ အပရဘာဂေပိ–နောက်အဖို့၌လည်း၊ ဝတ္ထုဝတ္ထေ–မြတ်စွာဘုရားသည်၊ တာဝတိံသဘဝနေ–တာဝတိံသာဘုံ၌၊ ပါရိစ္ဆတ္တကမူလေ–ပင်လယ်ကသစ်ပင်၏ အနီးအောက်၌၊ ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာယံ–ပဏ္ဍုကမ္ဗလာကျောက်နေရာ၌၊ ဒသ်သဟဿစက္ကဝါဠဒေဝတာနံ–တစ်သောင်းသော စက္ကြဝဠာမှ လာကုန်သော နတ်ဗြဟ္မာတို့၏၊ မဇ္ဈေ–အလယ်၌၊ နိသိန္နော–ထိုင်တော်မူလျက်၊ မာတရံ–နတ်မယ်တော်ကို၊ ကာယသက္ခိ–ကိုယ်တော်၏ မျက်မှောက်ကို၊ ကတ္တာ–ပြု၍၊ ကုသလာ ဓမ္မာအကုသလာဓမ္မာ အဗ္ယာကတာ ဓမ္မာတိ– ကုသလာဓမ္မာ အကုသလာ ဓမ္မာ အဗ္ယာကတာ ဓမ္မာ အစရှိသော၊ [ဣတိသဒ္ဒါ အာဒျတ္ထ။] ဓမ္မံ–တရားတော်ကို၊ ဒေသေန္တော–ဟောတော်မူလသော်၊ သတဘာဂေန–အရာသောအဖို့အစုဖြင့်လည်းကောင်း၊သဟဿဘာဂေန–အထောင်သောအဖို့အစုဖြင့်လည်းကောင်း၊ သတသဟဿဘာဂေန–အသိန်းသော အဖို့အစုဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မန္တရာ–တရားတစ်မျိုးမှ၊ ဓမ္မန္တရံ–တရားတစ်မျိုးသို့၊ သက်မိတ္တာ သက်မိတ္တာဝ–ပြောင်းရွှေ့၍ ပြောင်းရွှေ့၍သာလျှင်၊ ဒေသေသိ–ပြီ။ [တရားပုဒ်ပေါင်းတစ်ရာကို တရားပုဒ်တစ်ထောင်ကို တရားပုဒ်ပေါင်းတစ်သိန်းကို တစ်စုတစ်စုစီထား၍ တရားတစ်မျိုးမှ တရားတစ်မျိုးသို့ ပြောင်းရွှေ့ကာ ဟောတော်မူသည်–ဟူလို။] တယောမဟာသေ–ဥလတို့ပတ်လုံး၊ နိရန္တရံ–မပြတ်၊ ပဝတ္တိတဒေသနာ–ဖြစ်စေအပ်သော ဒေသနာတော်သည်၊ ဝေဂေန–အဟုန်ဖြင့်၊ ပဝတ္တာ–ဖြစ်သော၊ အာကာသဂင်္ဂါဝိယ–ကောင်းကင်၌စီးသွားသော ဂင်္ဂါမြစ်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဝါ–ကောင်းကင်ရေတံခွန်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ [ကျောက်ဆောင် ကျောက်နံရံများကို အဟုန်ဖြင့်တိုက်၍ အထက်သို့တက်၍ အတော်ရှည်လျားစွာစီးနေသော ရေအယဉ်ကို "အာကာသဂင်္ဂါ"ဟု ဆိုသည်။] အဓောမုခထုပိတာ ဥဒကဃဋာ–အောက်၌ မျက်နှာမူ၍ ထားအပ်သော ရေအိုးမှ၊ နိက္ခန္တာ ဥဒကဓာရာဝိယစ–ထွက်သောရေအယဉ်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဟုတ္တာ–၍၊ အနန္တာ အပရိမာဏာ အဟောသိ။

ဟိ–မှန်၊ ဗုဒ္ဓါနံ–ဘုရားရှင်တို့၏၊ ဝါ–တို့သည်၊ ဘတ္တာနုမောဒနကာလေပိ–ဆွမ်းအနုမောဒနာပြုရာအခါ၌လည်း၊ ထောကံ–အနည်းငယ်၊ ဝမေတ္တာ–တိုးချဲ့၍၊ အနုမောဒေန္တာနံ–အနုမောဒနာ ပြုတော်မူကုန်လသော်၊ (အဖန်ဖန် ဝမ်းမြောက်စေတော်မူကုန်လသော်၊) ဝါ– ကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓါနံ–တို့၏၊ ဒေသနာ–ဒေသနာတော်သည်၊ ' ဒီဃမဇ္ဈိမနိကာယပ္ပမာဏာ–ဒီဃနိကာယ်, ' မဇ္ဈိမနိကာယ်ပမာဏရှိသည်၊

(ဒီဃနိကာယ်, မဇ္ဈိမနိကာယ်လောက် ရှည်လျားသည်)၊ ဟောတိ-၏။ ["ဆွမ်းအနမောဒနာတရားတော်သည်ပင် ဒီဃနိကာယ် မဇ္ဈိနိကာယ်လောက် ရှည်လျားသည်" ဟူလို၊ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးတော်မူပြီးနောက် ဆွမ်း၏အကျိုးကိုပြသောတရားကို ဟောတော်မူလျှင် ဆွမ်းဒါယကာတို့လွန်စွာဝမ်းမြောက်ကြ၏။ ဤသို့ဝမ်းမြောက်ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ထိုဆွမ်းတရားကို "ဘတ္တာနုမောဒနာ"ဟု ခေါ်သည်၊ အနု-အဖန်ဖန်၊ မောဒနာ-ဝမ်းမြောက်ကြောင်းဆွမ်းတရား၊] ပန-ကား၊ ပစ္စာဘတ္တံ-ဆွမ်း၏ နောက်အဖို့ဖြစ်သောအခါ၌၊ သမ္ဘတ္တပရိသာယ-ရောက်လာသော ပရိသတ်အား၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေသေန္တာနံ-ဟော်တော်မူကုန်လသော်၊ ဝါ-ကုန်သော၊(ဗုद्धါနံ-တို့၏၊) ဒေသနာ-သည်၊ သံယုတ္တအဂုတ္တရိက ဒွိမဟာနိကာယပမာဏာဝ-သံယုတ္တနိကာယ်, အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်ဟူသော နှစ်ပါးသောနိကာယ်ကြီး ပမာဏရှိသည်သာလျှင်၊ ဟောတိ။

ကသ္မာ-အဘယ်ကြောင့်၊ တံ မုဟုတ္တံ-ထိုဘတ္တာနုမောဒနကာလ, ပစ္ဆာဘတ္တကာလဟူသော တစ်မဟုတ်၌၊ ဝါ- ထို ဘတ္တာနုမောဒနကာလ, ပစ္ဆာဘတ္တကာလဟူသောတစ်ခဏ၌၊ [မုဟုတ္တသဒ္ဒါသည် လယဆယ်ခု အချိန်ကို ဟောသော်လည်း ဤနေရာ၌ ဝါတွင်း ၃လကို ထောက်လျှင် ဘတ္တာနုမောဒနကာလ ပစ္ဆာဘတ္တကာလမျှဖြစ်၍ မကြာသောကြောင့် "မုဟုတ္တ"ဟု သုံးစွဲထားသည်။] ဒေသိတဓမ္မောပိ-ဟောတော်မူအပ်သောတရားတော်သော်မှလည်း၊ ဇတ္တကော- ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်သနည်း၊ [တသ္မာဝါကျက ပုဒ်များကို ယူ၍အနက်ပေးသည်။] ဟိ-အဖြေကား၊ (တစ်နည်း) ဟိယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဗုद्ဓါနံ-ဘုရားရှင်တို့၏၊ ဘဝင်ပရိဝါသော - ဘဝင်၏ အဖန်ဖန်ဖြစ်ခြင်းသည်၊ လဟုကော- လျင်မြန်၏။ ဒန္ဓာဝရဏ- (သွားတော်တို့ကို ပိတ်ဖုံးကြောင်းဖြစ်သော) နှုတ်ခမ်းတော်အစုံသည်၊ သုဖုသိတ-ကောင်းစွာထိသည်၊ (ဟောတိ)၊ မုခါဒါနံ-(အစာကို ယူကြောင်းဖြစ်သော)ခံတွင်းပေါက်တော်သည်၊ သိလိဋ္ဌ-ပြေပြစ်ညက်ညောဏ်။ ဇိဝှါ-လျှာတော်သည်၊ မုဒုကာ - နူးညံ့၏။ သရော-အသံတော်သည်၊ မဓုရော-

---

ပစ္ဆာဘတ္တံ။ ။ဘုဉ္ဇန်တို့ ဘတ္တာတိ ဘတ္တံ၊ဆွမ်းစားရာကာလ၊"ဘတ္တသ ပစ္ဆာ ပစ္ဆာဘတ္တံ"ဟု ဝိဂြိဟ်ပြု၍ "ဆွမ်းစားရာကာလ၏ နောက်အဖို့"ဟု ရှေးနိဿယဂဏ္ဌိတို့ အနက်ပေးကြ၏။ ဘတ္တသဒ္ဒါသည် ဆွမ်းစားရာကာလကို ဟောရိုးမရှိပါ။ "ဘတ္တသ-ဆွမ်း၏။ ပစ္ဆာ-နောက်တည်း၊ ပစ္ဆာဘတ္တံ-ဆွမ်း၏ နောက်အဖို့ဖြစ်သော ကာလ"ဤသို့သာ အနက်ပေး၍ ဘတ္တဟူသော ဌာနီဖြင့် ဌာနကာလကို ဌာန္ဟု ပစာရအားဖြင့် ယူသင့်ပါသည်။ ပုရေဘတ္တံ၌လည်း ဤနည်းတည်း။

ဘဝင်ပရိဝါသော။ ။ပရိသဒ္ဒါသည် ပုနပ္ပုန အနက်ဟော၊ ဝသဓာတ်ကား ပဝတ္တနအနက်ဟော၊ ရှေ့ဝိထိနှင့် နောက်ဝိထိအကြား၌ သတ္တဝါတိုင်းမှာ ဘဝင်များစွာ ကျရိုးရှိသော်လည်း ဘုရားရှင်ကား ဘဝင် နှစ်ကြိမ်သုံးကြိမ်မျှကျရုံဖြင့် ကိစ္စပြီး၏။ ထို့ကြောင့် "ဘဝင်ပရိဝါသော လဟုကော"ဟု ဆိုသည်။

ချိုမြိန်သော အရသာနှင့်တူ၏။ ဝစန်-စကားလုံးတော်သည်၊လဟု ပရိဝတ္တ-လျင်မြန်သောပြောင်းလွဲ ခြင်းရှိ၏။ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဘဝဂ်ပရိဝါသ၏ လဟုကဖြစ်ခြင်းအစရှိသော အကြောင်းကြောင့်၊) တံ မဟုတ္တံ-၌၊ ဒေသိတဓမ္မောပိ-၊ သော်မှလည်း၊ တွေ့ကော- သဲ့သဲ့၊ ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်သေး၏။ ပန-ချီးမွမ်းဖွယ်ရာ သမ္ဘာဝနဘဲကား၊ တေမာသံ-ဝါတွင်း၃-လပတ်လုံး၊ ဒေသိတဓမ္မော-ဟောတော်မူအပ်သော တရားတော်သည်၊ အနန္တရ(ယေဝ)-အဆုံးအပိုင်းအခြား မရှိသည်သာလျှင်၊ အပရိမာဏာ-ယေဝ-အတိုင်းအရှည် မရှိသည်သာလျှင်၊ ဟောတိ။

[ထို အနန္တ အပရိမာဏာဖြစ်ပုံကို အရှင်အာနန္ဒာ၏ လျင်မြန်ပုံဖြင့် ခိုင်မြဲစေလိုသောကြောင့် အာနန္ဒတ္ထေရောဟိ အစရှိသောပါဠိကိုမိန့်။]ဟိ-မှန်၊ အာနန္ဒတ္ထေရော - အရှင်အာနန္ဒာထေရ်သည်၊ ဗဟုဿုတော - များသော သုတရှိသည်၊ တိပိဋကဓရော-ပိဋက ၃ပုံကိုနှုတ်ငုံဆောင်နိုင်သည်၊ (ဟုတ္တာ-ဖြစ်၍)၊ ပဋ္ဌဒသဂါထာ ဿဟသာနိ - ဂါထာပေါင်း တစ်သောင်းငါးထောင်ဟူကုန်သော၊ သဋ္ဌိပဒသ ဟဿာနိ - ဂါထာပါဒပေါင်း ခြောက်သောင်းတို့ကို၊ လတာပုဗ္ဗာနိ-နွယ်ပန်း

ဒန္ဓာဝရဏံ။ ။နှုတ်ခမ်းတော်နှစ်ဖက်ကို "ဒန္ဓာဝရဏ"ဟု ခေါ်၏။ အာဝရိယန္တိ ဧတေနာတိ အာဝရဏံ၊ ဒန္ဓာနံ+အာဝရဏံ ဒန္ဓာဝရဏံ၊ ["ဓန္ဓာဝရဏ ဓမောဠော"-အဘိဓာန် ၂၆၂။] ထိုအထက်အောက်နှုတ်ခမ်းတော်၏ ကောင်းကောင်းထိမှ အသံပြီးသောကြောင့် "သုဖုသိတံ"ဟု ဆိုသည်။

မုခါဒါနံ။ ။မုခသဒ္ဒါသည် ခံတွင်းဟူသောအနက်, မျက်နှာဟူသော အနက်ကို ဟောရကား ဤနေရာ၌ ခံတွင်းအနက်ကိုယူစေလိုသောကြောင့် အာဒါနသဒ္ဒါနှင့် တွဲဖက်၍ဆိုသည်၊ "အစာကိုယူကြောင်းဖြစ်သော ခံတွင်းပေါက်"ဟူလို။[အာဒီယတိ ဧတေနာတိ အာဒါနံ၊ မုခမေဝ+အာဒါနံ မုခါဒါနံ။] ထိုခံတွင်းပေါက် တစ်လျှောက် လုံး၏ အဖုအထစ်မရှိဘဲ ပြေပြစ်ခြင်းကို "သိလိဋ္ဌ"ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသိလိဋ္ဌသဒ္ဒါ၏ ငြိုကပ်ခြင်းအနက်ကို ယူမည်စိုး၍ ဋီကာ၌ "သံဂတံ သုသဏ္ဌိတံ"ဟု အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်သည်။[မုခါဒါနံ တိယောဇနသတဂမ္ဘီရံ-အသူရိန်နတ်ကြီး၏ ခံတွင်းပေါက်သည် ယူဇနာ၃၀၀နက်၏။ ဒေဝပုတ္တသံယုတ်, ၁၀-သုတ် အဋ္ဌကထာ၊ ရှေးနိဿယတို့၌ မုခါဒါနံ-ခံတွင်းတော်ကို ဖွင့်လှစ်ခြင်းသည်"ဟု အာဒါနအတွက် ဘာဝသာဓန ကြဲကြ၏။ ထိုအကြံကို ဤသံယုတ်အဋ္ဌကထာကိုထောက်၍ စဉ်းစားပါ။]

ဝစန်လဟုပရိဝတ္တံ။ ။ပြုခဲ့သော ဘဝဂ်ပရိဝါသလဟုကစသော အကြောင်းများကြောင့်ပင် စကား တစ်လုံးနှင့်တစ်လုံးအချိန်မကြာဘဲအပြောင်းအလွဲ မြန်သည်။

လတာပုဗ္ဗာနိ။ ။လတာယ-နွယ်၏+ပုဗ္ဗာနိ-ပန်းတို့တည်း၊ လတာပုဗ္ဗာနိ-တို့၊ သစ်ပင် ပန်းပင်တို့ကား တစ်နေရာ၌ရပ်၍ ဆွဲငင်ဆွတ်ခူးခြင်းမှာ မဖြစ်နိုင်၊ နွယ်ပန်းတို့ကိုသာ တစ်နေရာ၌ ရပ်တည်၍ ဆွဲငင်ဆွတ်ခူးနိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် လတာပုဗ္ဗာနိကို ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ်ဟု မှတ်ပါ။ ရှေးဆရာ အချို့တို့အား " လတာစ + ပုဗ္ဗာနိစ

တို့ကို၊ အာကာသုန္ဓောဝိယ-တစ်နေတည်း၌ ရပ်တည်လျက် ဆွဲငင် ဆွတ်ခူးနိုင်သကဲ့သို့၊ ဌိတပဒေနေ၀-တည်မြဲတိုင်းသော ဣရိယာပုထ်အဖို့ဖြင့်သာလျှင်၊ ဌတ္ဝာ-ရပ်၍၊ ဂဏ္ဍာတိ၀ါ-ကိုယ်တိုင်လည်းသင်ယူနိုင်၏၊ ၀ါစေတိ၀ါ-သူတစ်ပါးကိုလည်း ပို့ချ၊ နိုင်၏၊ ဒေသေတိ၀ါ-ဟောပြောမူလည်း ဟောပြောနိုင်၏၊ ဇဏ္ဍကော-ဤမျှအတိုင်း အရည်ရှိသော တရားအစဉ်သည်၊ ထေရဿ-အရှင်အာနန္ဒာထေရ်၏၊ ဧကော-တစ်ရုပ်သော၊ ဥဒ္ဒေသ မဂ္ဂေါနာမ-ဥဒ္ဒေသအစဉ် မည်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ [တစ် ဘာဏ၀ါရ ဟူသကဲ့သို့ "ရှင် အာနန္ဒာအတွက် ဂါထာပေါင်း တစ်သောင်းငါးထောင်မှာ တစ်ကြိမ်ရွတ်သာ ဖြစ် သည်"ဟူလို။]

ဟိ-မှန်၊ ထေရဿ-အရှင်အာနန္ဒာထေရ်အား၊ အနုပဒ် - ပုဒ်စဉ်အတိုင်း၊-ဆရာက တစ်ပုဒ်ချ တပည့်က တစ်ပုဒ်ဆို ဤကဲ့သို့ ပုဒ်စဉ်အတိုင်း-ဟူလို။] ဥဒ္ဒေသ်-သင်ယူအပ်သောပါဠိကို၊ ဒဒမာနော-ပေးလသော်၊ အညော-ဘုရားမှ တစ်ပါး အခြား သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒါတုံ-သင်ပေးခြင်းငှာ၊-နု သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ နု သမ္မာ ပုဏာ တိ-မမီနိုင်၊ သမ္မာသမ္ဗုद္ဓေါ၀-မြတ်စွာဘုရားသည်သာ၊ သမ္မာပုဏောယ-မီနိုင်ရာ၏၊ ဧ၀ံ-ဤသို့၊ ၀ါ-သို့မဟုတ်၊ အဓိမတ္တသတိမာ-လွန်ကဲသော အတိုင်းအရည်ရှိသော သတိရှိသော၊ အဓိမတ္တဂတိမာ-လွန်ကဲသော အတိုင်းအရည်ရှိသော ဉာဏ်ရည် ဉာဏ်သွားရှိသော၊ အဓိမတ္တမတိမာ-လွန်ကဲသော အတိုင်းအရည်ရှိသော ဆောင်စွမ်းနိုင်သော ဝီရိယရှိသော၊ သာ၀ကော-အရှင်အာနန္ဒာဟူသော သာ၀ကသည်၊ သတ္ထာရာ-မြတ်စွာ ဘုရားသည်၊ တေမာသံ- ၀ါတွင်း ဥလ ပတ်လုံး၊ ဣမိနာနိဟာရေန -ဤနည်းအားဖြင့်၊ ဒေသိတဒ္ဒေသနံ-ဟောတော်မူအပ်သော ဒေသနာတော်ကို၊ ဝဿသတံ-အနှစ်တစ်ရာ ပတ်လုံး လည်းကောင်း၊ ဝဿသဟဿံ-အနှစ်တစ်ထောင်ပတ်လုံး လည်းကောင်း၊ ဥဂ္ဂဏှန္တော၀ိ-သင်ယူပါသော်လည်း၊ မတ္ထကံ-အပြီးအဆုံးသို့၊ ပါပေတုံ-ရောက်စေ ခြင်းငှာ၊ နသက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ [ဤတွင် ဒေသနာ၏ အနန္တအပရိမာဏ] [ဂမ္ဘီရဖြစ်ပုံ အပြီးတည်း။]

လတာပုဗ္ဗာနိ" ဟု ဘွန်သမာသ်ပြုကြ၏၊ ၂မျိုးလုံးကိုဥပမာပြသဖြင့် အဘယ်အကျိုးရှိမည်နည်း။ ဤနေရာ၌ကား တစ်နေရာ၌ ရပ်တည်၍ ပုဒ်ပေါင်းများစွာယူနိုင်၊ ချနိုင်၊ ဟောနိုင်ပုံကို ဥပမာပြ လိုရင်းဖြစ်သည်၊

ဌိတပဒေနေ၀။ ။ပဒသဒ္ဒါသည်အဖို့အစု အံနက်ဟော၊ဣရိယာပုထ် ၄ ပါးတွင်"တည်မြဲတိုင်းသော ဣရိယာပုထ် အဖို့အစုတစ်ခုခုဖြင့်"ဟူလို၊ [ဌိတပဒေနေ၀ါတိ ဧကေန ဌိတပဒေနေ၀၊ယော ဧနာ၊] [ပဒသဒ္ဒါသည် ဣရိယာပုထ်အနက်ဟောတုံး"ဟုကြ၍ [ဌိတပဒေနေ၀-တည်မြဲ ဣရိယာပုထ်ဖြင့်သာလျှင်"ဟု လည်းပေးကြ၏၊ဆိုလိုရင်းမှာ-"ညောင်းညာသည့်အတွက် အခြား ဣရိယာပုထ်သို့ မပြောင်းရဘဲရပ်နေလျှင်တိုရပ်မြဲဣရိယာပုထ်ဖြင့်လည်းကောင်း, ထိုင်နေလျှင် ထိုင်မြဲဣရိယာပုထ် ဖြင့်လည်းကောင်း ထိုဂါထာပုဒ်များကို သင်ယူနိုင် ဟောပြောပို့ချနိုင်သည်" ဟူလို။

၆။ သရီရပဝတ္တိကိုပြခန်း

["တာဝိ"သာနတ်ပြည်၌ ဝါတွင်း ၃ လပတ်လုံး အဘိဓမ္မာတရားကို ဟော တော် မူလျှင်ဘုရားရှင်၏ ခန္ဓာကိုယ်တော်သည် အဘယ်သို့မျှတတော်မူရာ ပါလိမ့် မည်နည်း" ဟု စဉ်းစားဖွယ်ရှိရကား ထိုဝါတွင်း၃ လ၌ ကိုယ်တော်၏မျှတပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "ဧဝံ တောမာသံ" စသည်မိန့်၊ ဤအဓိပ္ပာယ်ကိုပင် ရည်ရွယ်၍ "ဒေသနာယ သရီရဿ ပဝတ္တိဂ္ဂဟဏံ"ဟု ဋီကာ၌ မိန့်သည်။] ပန-ဆက်၊ (တစ်နည်း) ပန-အဘိဓမ္မာ၏ ဂမ္ဘီရ ဖြစ်ပုံမှတစ်ပါး ကိုယ်တော်၏ ယာပနဖြစ်ပုံကို ဆိုဦးအုံ့၊ ဧဝံ-သို့၊ တောမာသံ-ဝါတွင်း ၃ လပတ်လုံး၊ နိရန္တရံ-မပြတ်၊ ဒေဝေန္ဒ သ-ဟောတော်မူသော၊ တထာဂတဿ-၏၊ ကဗဠီကာရာဟာရပဋိဗဒ္ဓံ-ကဗဠီကာရ အာဟာရနှင့်စပ်သော၊ ဥပါဒိန္နကသရီရံ-ဥပါဒိန္နကမူဇရုပ်ရှိသော ကိုယ်တော်သည်၊ ကထံ-အဘယ်နည်းဖြင့်၊ ယာပေသိ-မျှတတော်မူသနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ပဋိဇဂ္ဂနေနေဝ-သုတ်သင်တော်မူခြင်းအားဖြင့်သာလျှင်၊ ဝါ-စောင့် ရှောက်တော်မူခြင်း အားဖြင့်သာလျှင်၊ ယာပေသိ-မူပြီ။ [ဇဂ္ဂစာတ်သည် သောခန ပေါသုန ရက္ခဏ အနက်ကိုဟောတတ်၏။]

ဟိ-ချဲ့၊ ဗုဒ္ဓါနံ-ဘုရားရှင်တို့သည်၊ သော သော ကာလော-ထိုထိုအချိန်အခါကို၊ သုဝဝတ္ထိတော-ကောင်းစွာ အသီးအသီး တည်နေစေတော်မူအပ်ပြီ၊ သုပရိစ္ဆိန္နော-ကောင်းစွာ ပိုင်းခြားတော်မူအပ်ပြီ၊ သုပစ္စက္ခော-ကောင်းစွာ မျက်မှောက်ပြုတော်မူ အပ်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဓမ္မံ-တရားကို၊ ဒေသေန္တော-ဟောတော် မူရင်းပင်၊ မနုဿလောကေ-လူ့ပြည်၌၊ [လူ့ပြည်ဆိုသော်လည်း ဓမ္မုဒ်ပ္ပန်းကို-ရည်ရွယ်သည်၊] ကာလံ-အချိန်အခါကို၊ ဩလောကေတိ-ကြည့်တော်မူ၏၊ သော-ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဘိက္ခာစာရဝေလံ-ဆွမ်းအလို့ငှာ လှည့်လည်တော်မူရာ အချိန် ကို၊ ဝါ-ဆွမ်းခံတော်မူချိန်ကို၊ သလ္လက္ခေတွာ-ကောင်းစွာမှတ်သားတော်မူ၍၊ နိမ္မိတဗုဒ္ဓံ- ဖန်ဆင်းအပ်သော ဘုရားကို၊ မာပေတွာ-ဖန်ဆင်းတော်မူ၍၊ ဣမသ-ဤနိမ္မိတဘုရား ရှင်၏၊ စီဝရဂ္ဂဟဏံ-သင်္ကန်းကိုင်ပုံသည် လည်းကောင်း၊ ပတ္တဂ္ဂဟဏံ-သပိတ်ကိုင်ပုံ သည်လည်းကောင်း၊ သရကုတိ-အသံပြုပုံသည်လည်းကောင်း၊ အာ ကပ္ပေါ-အသွင်ပြင်သည်လည်းကောင်း၊ ဧဝရူပေါ နာမ-ဤသို့ သဘောရှိသည် မည် သည်၊ ဟောတု- ဖြစ်ရစ်စေသတည်း၊ ဇေတ္တကမေဝ-ဤမျှအတိုင်းအရှည် ရှိသည် သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဓမ္မံ-တရားကို၊ ဒေသေတု-ဟောရစ်စေသတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ အဓိဋ္ဌာယ-အဓိဋ္ဌာန်တော်မူ ၍၊ ပတ္တစီဝရံ-သပိတ်သင်္ကန်းကို၊အာဒါယ-ယူတော် မူ၍၊ အ်နောတတ္တဒဟံ- အနဝ တတ်အိုင်သို့၊ ဂစ္ဆတိ-ကြွတော်မူ၏၊ ဒေဝတာ-နတ် တို့သည်၊ နာဂလတာဒန္တကဋ္ဌ-နဂါးပြည်၌ဖြစ်သော နွယ်တံပွကို၊ ဒန္တီ-ကပ်လှူ ကြကုန်၏၊ [နာဂေ+ပဝတ္တာ+လတာ နာဂတာ၊ နာဂလတာယ+ကတံ+ဒန္တကဋ္ဌံ၊

"နယ်ရှိုးတံပွ" ဟုလည်းပေးကြ၏။] တံ–ထိုတံပွကို၊ ခ္ဒါဒိတ္ထာ–ခဲတော်မူ၍၊ အနောတ္တ ဒဟာ–အန ဝံတတော်အိုင်၏ အနီးဌ၊ သရီရံ–ကိုယ်တော်ကို၊ ပဋိဇဂ္ဂိတ္ထာ–သုတ် သင်တော်မူပြီး၍၊ မနောသိလာတလေ–ဆေးဒန်း မြင်းသီလာကျောက်ဖျာအပြင်ဌ၊ ဌိ တော–ရုပ်တော်မူ လျက်၊ သုရတ္တာဒုပဋ္ဌ–ကောင်းစွာဆိုးအပ်သော နစ်ထပ်ရှိသော သင်းပိုင်တော်ကို၊ နိဝါ သေတ္ထာ–ဝတ်တော်မူ၍၊ စီဝရံ–သင်္ကန်းတော်ကို၊ ပါရုပိတ္ထာ– ရုံတော်မူ၍၊ စတုမဟာ ရာဇ ဒတ္တိယ်–စာတုမဟာရာဇ် နတ်မင်းကြီး လေးယောက်သည် ကပ်လှူအပ်သော၊ [ဒိန္နကို သုတ်ကြီးဖြင့် ဒတ္တိယပြုတားသည်။] သေလမယ်– ကျောက် ညှိအတိပြီး သော၊ ပတ္တံ–သပိတ်တော်ကို၊ အာဒါယ–ယူတော်မူ၍၊ ဥတ္တရကုရုံ–ဥတ္တရကုရုကျွန်းသို့၊ ဝါ–မြောက်ကျွန်းသို့၊ ဂစ္ဆတိ–ကြွတော်မူ၏၊ တတော– ထိုမြောက် ကျွန်းမှ၊ ပိဏ္ဍပါတံ–ဆွမ်းကို၊ အာဟရိတ္ထာ–ဆောင်တော်မူ၍၊ အနောတ္တ– ဒဟာတီရေ–အဝတတော်အိုင်၏ ကမ်းနား၌၊ နိသိန္နော–ထိုင်နေတော်မူလျက်၊ တံ– ထိုဆွမ်းကို၊ ပရိဘုဉ္ဇိတ္ထာ–ဘုဉ်းပေး တော်မူ၍၊ ဒိဝါ ဝိဟာရာယ–နေ့အခါ၌ သီတင်းသုံးတော်မူခြင်းငှာ၊ ("နေ့သန့်စင်တော်မူခြင်းငှာ" ဟု လည်းပေး၏။) စန္ဒနဝနံ– စန္ဒကူးတောသို့၊ ဂစ္ဆတိ–ကြွတော်မူ၏။

ဓမ္မသေနာပတိ–တရားစစ်သူကြီးဖြစ်တော်မူသော၊ သာရိပုတ္တတ္ထေရောပိ–အရှင် သာရိပုတ္တရာထေရ်သည်လည်း၊ တတ္ထ–ထိုစန္ဒကူးတောသို့၊ဂန္ဓာ–ကြွတော်မူ၍၊ သမ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓသ–မြတ်စွာဘုရားအား၊ ဝတ္တံ–ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ကို၊ ကတ္တာ–ပြု၍၊ ဧကမန္တံ– သင့်တင့်လျောက်ပတ်တစ်ခုသောအရပ်အဖို့ဌ၊နိသိဒိ–ထိုင်ပြီ၊ အ(ထ–ထိုအခါ၌၊ အသ– ထိုအရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်အား၊ သတ္ထာ–မြတ်စွာဘုရားသည်၊ နယံ–နည်းကို၊ ဒေတိ– ပေးတော်မူ၏။ (တစ်နည်း)၊ နယံဒေတိ အကျဉ်းချုပ် နည်းပေးတော်မူ၏။ သာရိပုတ္တ– သာရိပုတ္တရာ၊ဤကောဇ– ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဓမ္မော – တရားတော်ကို၊ မယာ–ငါသည်၊ ဒေသိတော– ဟောတော်မူအပ်ခဲ့ပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့၊ အာစိက္ခတိ– မိန့်တော်မူ၏။ (နယ်ဒေတိကို ထပ်ဖွင့်သည်။)ဧဝံ–ဤသို့၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ–မြတ်စွာ ဘုရား သည်၊ နယံ–နည်းကို၊ ဒေန္တေ–ပေးတော်မူလသော်၊ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တသ– ပဋိ သမ္ဘိဒါဉာဏ်သို့ ရောက် ပြီးသော၊ အဂ္ဂသာဝကသ–အဂ္ဂသာဝကအား၊ ဝေလန္တေ– ကမ်း၏အစွန်းဌ၊ ဌတ္ထာ–ရပ်၍၊ ဟတ္ထံ–လက်ကို၊ ပသာရေတ္ထာ–ဆန့်တန်း၍၊ ဒသိတသမုဒ္ဒသဒိသံ – ပြအပ်သော သမုဒ္ဒရာနှင့်တူ သော၊ ဝါ – သမုဒ္ဒရာကို ပြခြင်းနှင့်တူသော၊ နယဒါနံ–နည်းပေးတော် မူခြင်းသည်၊ ဟောတိ–၏၊ [သမုဒ္ဒရာကို

အနောတတ္တဒဟ။ ။အဝတပွတိတိ သြတတ္တတ်–ပူသောရေ၊ အဝပုဗ္ဗ+တပဓာတ်, တပစ္စည်း၊ နှ+သြတတ္တံ အနောတတ္တံ–ပူခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အေးမြသောရေ၊ အနောတတ္တံ ဇတ္ထာ တိ အနောတ်တ္ထော–အေးမြသောရေရှိသောအိုင်၊ အဝကို သြမပြုလျှင် "အနဝတတ္ထ" ဟုဖြစ်၏။

တစ်နေရာကနေ၍ လက်ညှိုးညွှန်ပြလိုက်လျှင် သမုဒ္ဒရာတစ်စင်းလုံးကို သိရသကဲ့သို့ "အရှင်သာရိပုတ္တရာလည်း မြတ်စွာဘုရားက နည်းပေးတော်မူ လိုက်လျှင် /ဟောတော်မူအပ်ခဲ့သော အဘိဓမ္မာအားလုံးကို သိသည်" ဟူလို။] ထေရသပေ-အရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်အားလည်း၊ နယသတေန-နည်းပေါင်း တစ်ရာဖြင့်၊ နယသဟဿေန-နည်းပေါင်းတစ်ထောင်ဖြင့်၊ နယသတသဟဿေန-နည်းပေါင်းတစ်သိန်းဖြင့်၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ဒေသိတဓမ္မော-ဟောတော်မူအပ်ပြီး သောတရားတော်သည်၊ ဥပဓာရိတိယေဝ-ထင်လာသည်သာ။

သုတ္တာ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဒိဝါဝိဟာရံ-နေ့နေတော်မူရာအရပ်၌၊ နိသိဒိတ္တာ-နေတော်မူပြီး၍၊ ဓမ္မံ - တရားကို၊ ဒေသေတုံ-ဟောတော်မူခြင်းငှါ၊ ကာယဝေ လာယ- အဘာယ်အချိန်၌၊ ဂန္ဓတိ-ကြွတော်မူသနည်း၊ ဣတိ-ဤကားအမေးတည်း၊ သာဝတ္ထိ ဝါ သိနံ- သာဝတ္ထိမြို့၌နေလေ့ရှိကုန်သော၊ သမ္ဘတ္တာနံ-ရောက်လာကုန်သော၊ ကုလပုတ္တာနံ-အမျိုးသားတို့အား၊ ဓမ္မဒေသနာ ဝေလာနာမ-တရားဟောတော်မူ ရာအချိန်မည်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ တာယ ဝေလာယ- ထိုအချိန်၌၊ ဂန္ဓတိ-ကြွတော်မူ၏၊ ဓမ္မံ-တရားကို၊ ဒေသေတွာ-ဟောပြီး၍၊ ဂန္ဓ ဠ္ဠံ ဝါ-လွှပ်ပြည်သို့ ကြွတော်မူသောမြတ်စွာဘုရားကိုလည်း ကောင်း၊ အာဂန္ဓ ဠ္ဠံ ဝါ-တာဝတိံ သာနတ်ပြည်သို့ပြန်လာတော်မူသောမြတ်စွာဘုရား ကိုလည်းကောင်း၊ ဂေ-အဘာယ်နတ်ဗြဟ္မာတို့သည်၊ ဇာနန္တိ-သိ ကြကုန်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကားအမေးတည်း၊ မဟောသဂ္ဂာ-ကြီးသော အစိုးရခြင်းရှိသူတို့ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ဝါ-တန်ခိုးကြီးကုန်သော၊ ဒေဝတာ-နတ်ဗြဟ္မာတို့သည်၊ ဇာနန္တိ-သိကြကုန်၏ {မဟန္တော+ ဣသော(အစိုးရခြင်း) ယေသံတိ မဟောသာ၊ မဟောသာဣတိ အဂ္ဂါယန္တိတိမဟောသဂ္ဂာ- ကြီးသော အစိုးရခြင်းရှိသူတို့ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော နတ်ဗြဟ္မာတို့၊ "မဟန္တော+ဤသော မဟေသော" ဟုလည်းပြုကြ၏၊ ဤသကို ပုလ္လိင်ဟု ထောမနိမိဆိုသည်၊ အပ္ပေသဂ္ဂာလည်းနည်းတူ။] အပ္ပေသဂ္ဂာ-နည်းသော အစိုးရခြင်းရှိသူတို့ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ဝါ-တန်ခိုးနည်းကုန်သော၊ ဒေဝတာ-နတ်ဗြဟ္မာတို့သည်၊ နဇာနန္တိ-မသိကြကုန်၊ ကသ္မာ-အဘယ့်ကြောင့်၊ နဇာနန္တိ-မသိကြကုန်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကားအမေးတည်း၊ သမ္ဘာသမ္ဗုဒ္ဓသဝါ-မြတ်စွာဘုရား၏ လည်းကောင်း၊ နိမ္မိတ ဗုဒ္ဓသဝါ-နိမ္မိတဘုရားရှင်၏လည်းကောင်း၊ ရသ္မိအာဒီသု-ကိုယ်ရောင် စသည်တို့၌၊ နာနတ္တာ ဘာဝါ-ထူးသည်၏အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ ဥဘိန္နမ္ပိ-နှစ်ဆူလည်းဖြစ်ကုန်သော၊တေသံ-ထိုသမ္ဘာသမ္ဗုဒ္ဓ, နိမ္မိတဗုဒ္ဓတို့၏၊ ရသ္မိသုဝါ-ကိုယ်ရောင်တို့၌ လည်းကောင်း၊ သရေသုဝါ-အသံတော်တို့၌လည်းကောင်း၊ ဝစနေသုဝါ-စကားသုံးနှုန်းပုံတို့၌လည်းကောင်း၊နာနတ္တံ-ထူးကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ။ {ဤကားတရား ဟောတော်မူချိန်၌ ကိုယ်တော်၏ ဖြစ်ပုံတည်း။}

၇။ ဝါစနာမဂ္ဂ ပဘာဝိတာကိုပြခန်း

[ယခုအခါ၌ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ ဝါစနာမဂ္ဂ၏ အဖြစ်, ထိုဝါစနာမဂ္ဂ၏ အရှင် သာရိပုတ္တရာလျှင် အစအမှန် ရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုပြလိုမှ သာရိပုတ္တတ္ထေရောပိ အစရှိ သောပါဠိကို မိန့်။] သာရိပုတ္တတ္ထေရောပိ-သည်လည်း၊ သတ္ထာရာ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဒေသိတံ ဒေသိတံ-ဟောတော်မူအပ်တိုင်း ဟောတော်မူအပ်တိုင်းသော၊ (နေ့စဉ်ဟော တော်မူအပ်သော၊)ဓမ္မံ-တရားတော်ကို၊ အာဟရိတ္တာ-ဆောင်၍၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာနံ-ဥပဇ္ဈာယ်ယူ အတူနေတပည့် ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဠန္ဓံ ဘိက္ခုသတာနံ-ရဟန်း ၅ ရာတို့အား၊ ဒေသေသိ-ဟောတော်မူပြီ၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ တေသံ-ထိုငါးရာသော ရဟန်းတို့၏၊ ပုဗ္ဗယောဂေါ-ရှေးဦး အားထုတ်အပ်သော ကောင်းမှုတည်း၊ [ယုဇ္ဇတေ-အားထုတ်အပ်၏၊ ဣတိယောဂေါ၊ ပုဗ္ဗေ+ယောဂေါပုဗ္ဗ ယောဂေါ၊] ကိရ-ချဲ့၊ တေ-ထိုရဟန်းငါးရာတို့သည်၊ ကဿပ ဒသဗလဿ-ကဿပ မြတ်စွာဘုရား၏၊ ကာလေ-လက်ထက်တော်၌၊ ခုဒ္ဒကဝဂ္ဂလိယောနိယံ - ငယ်သော လင်းနို့မျိုး၌၊ [ကြီးသော လင်းဆွဲကြီး တွေ့ရှိသောကြောင့် "ခုဒ္ဒက"ဟု ဝိသေသန ပြုသည်။] နိဗ္ဗတ္တာ - ဖြစ်ရကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ-၍) ပဗ္ဗာရေ-တောင်ဝှမ်း၌၊ သြလမ္ဗန္တာ-တွဲရရှိ ဆွဲနေကြကုန်စဉ်၊ ဒ္ဝိန္နံ-၂ ပါးကုန်သော၊ အာဘိဓမ္မိကဘိက္ခူနံ - အဘိ ဓမ္မာဆောင်ရဟန်းတို့၏၊ ဝါ-တို့သည်၊ အာဘိဓမ္မံ-အဘိဓမ္မာပါဠိတော်ကို၊ သဇ္ဈယန္တာနံ-သရဇ္ဈာယ်ကြကုန်စဉ်၊ [သံအဓိပုဗ္ဗဂ္ဂဓာတ်ဖြစ်၍ "သဇ္ဈယ" ဟုရှိစေ၊] သရေ-အသံ၌၊ နိမိတ္တံ-တရားဟူသော အမှတ်အသားကို၊ ဂဟေတ္တာ-ယူ၍၊ကဏ္ဌပက္ခ သုက္ခ ပဏ္ဍေ-မည်းညစ်သောအကုသိုလ် အဖို့ ဖြူစင်သော ကုသိုလ်အဖို့ တို့ကို၊ အဇာနိတ္တာပိ-မသိမူ၍လည်း၊ ဝါ-မသိပါဘဲလျက်လည်း၊ သရေ-အသံ၌၊ နိမိတ္တဂ္ဂါဟတ္တကေနေဝ-တရားသံဟူသော အမှတ်အသားကို ယူခြင်းမျှကြောင့်သာလျှင်၊ (နိဗ္ဗတ္တိ သုဒ္ဓစပ်) ကာလံ ကတ္တာ-သေ၍၊ ဒေဝလောကေ-နတ်ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ သု-ဖြစ် ကြရကုန်ပြီ၊ ဧကံ-တစ်ခုသော၊ ဗုဒ္ဓန္တရံ-ကဿပမြတ်စွာဘုရား ဂေါတမမြတ်စွာ ဘုရားတို့၏ အကြားကာလပတ်လုံး၊ [ဗုဒ္ဓါနံ+အန္တ ရံဗုဒ္ဓန္တ ရံ၊] ဒေဝလောကေ-၌၊ဝသိတ္တာ-ဆက်ကာ ဆက်ကာနေပြီး၍၊ [ကဿပဘုရားဂေါတမ ဘုရား ၂ ဆူတို့၏အကြား၌ နတ် ပြည်ဝယ် ထပ်ကာထပ်ကာ ဖြစ်ကြရသောကြောင့်ထိုမျှ လောက်ကြာသည်။] တသ္မိံ ကာလေ-ထိုအခါ၌၊ မနုဿ

ကာလံကတ္တာ။ ။"ကာလံကတော"ပုဒ်၌ကာလသဒ္ဒါ၏ သမယအနက် မစ္စုအနက်ကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ တတိယပါရာဇိကဏ်ဖွင့်ခဲ့ပြီ၊ ထိုတွင် မစ္စုအနက်ကိုယူရာ၌ စုရာဒိကလဓာတ်၏ ခေပအနက်ကိုယူ၍ "ကာလနံ (ယထာဂဟိတဿအတ္တဘာဝ ဿ ခေပနံ)-ယူအပ်ပြီးသော အပြား ရှိသော အတ္တဘောကို ကုန်စေခြင်း၊ အာယုက္ခယန္တိ အတ္ထော"ဟု မူလပဏ္ဏာသ အနဂ်ဏသုတ် ဋီကာ ဖွင့်သည်။

လောကေ–လူ့ပြည်၌၊ နိမ္မတ္တာ–ဖြစ်ကြရကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ယမက ပါဠိဟာရိယ–ရေ မီးအစုံ အစုံဖြစ်သော တန်ခိုးပြာဋิဟာ၌၊ ပသီဒိတ္တာ–ကြည်လင်ညိုမြူ၊ ထေရသ–အရှင်သာရိပုတ္တ ရာထေရ်၏၊ သန္ဓိကေ–အထံ၌၊ ပဗ္ဗဇိ–သု–ရှင်ရဟန်းပြုကြကုန်ပြီ၊ ထေရော–အရှင် သာရိပုတ္တရာထေရ်သည်၊ သတ္ထာရာ–သည်၊ ဒေသိတံ ဒေသိတံ–ဟောအပ်တိုင်း ဟော အပ်တိုင်းသော၊ ဓမ္မံ–ကို၊ အာဟရိတ္တာ–ဆောင်၍၊ တေသံ–ထိုလင်းနို့သား ဖြစ်ခဲ့ဖူး သောငါးရာသော တပည့်ရဟန်းတို့အား၊ ဒေသေတိ–ဟောတော်မူပြီ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသ–၏၊ အဘိဓမ္မာဒေသနာ ပရိယောသာနဋ္ဌ–အဘိဓမ္မာဒေသနာ၏ ပြီးဆုံးခြင်းသည် လည်းကောင်း၊တေသံ ဘိက္ခူနံ–ထိုလင်းနို့သားဖြစ်ခဲ့ဖူးသော ငါးရာသော ရဟန်းတို့၏ သတ္တာပတ္တိကရဏ: ဥဂ္ဂဟဏဋ္ဌ–အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်းကို သင်ယူခြင်း၏ ပြီးဆုံးခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ (ပရိယောသာနပုဒ်အကျေကြို၊) ဧကပ္ပဟာရေနေဝ–တစ်ပဟိုရ်တည်း ၌သာလျှင်၊ အဟောသိ–ဖြစ်ပြီ။

အဘိဓမ္မေ–အဘိဓမ္မာ၌၊ ဝါစနာမဂ္ဂေါနာမ–ပို့ချအပ်သော ပါဠိတော်၏ အစဉ်မည်သည်၊ သာရိပုတ္တတ္ထေရပဘဝေါ–အရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ် ဟူသော အစအမှန်ရှိ၏၊ မဟာပဏရဏော–ပဌာန်းကျမ်းကြီး၌၊ ဂဏနစာရောပိ–ဂဏန်းသင်္ချာဖြစ်ပုံကိုလည်း၊ ထေ ရေနေဝ–အရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်သည်ပင်၊ ထပိတော–ထားအပ်ပြီ၊ ဟိ–မှန်၊ ထေရော–အရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်သည်၊ ဣမိနာနိဟာရေန– ဤဂဏန်းသင်္ချာကို ထားခြင်းဟူ , သော နည်းအားဖြင့်၊ ဓမ္မဋ္ဌ ရံ–တရားဘစ်မျိုးကို၊ အမဂ္ဂေတ္တာဝ–မချေဖျက်မူ၍သာ လျှင်၊ (အခြားတရားမျိုးနှင့်မရောယှက်စေမူ၍သာလျှင်) သုခ–

ဧကပ္ပဟာရေနေဝ။ ။ပဟာရိယတိ ဘွာတိ ပဟာရော၊ ရှေးခေတ်က တစ်နေ့လျှင် ပဟိုရ်စည်ကြီးကို ၃ ကြိမ်တီးရ၏၊ ထိုတီးရာအချိန်ကို "ပဟာရ"ဟုခေါ်၏၊ တစ်နေ့ကို ၃ ပုံ ပုံလျှင် တစ်ပုံသည် တစ်ပဟိုရ်ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ပဟာရောတိ ဒိဝသဿ တတိယောဘာဂေါ ဝုစ္စတိ"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ ဤနေရာ၌ကား နောက်ဆုံး တတိယအဖို့ကို ယူကြ၏၊ သို့သော် စဉ်းစားသင့်၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း၊ တရားဟောရ၍ ပြီးသောအခါထိုလပြည့်နေ့ပင် မြတ်စွာဘုရားသည် လူ့ပြည်သို့ ကြွလာရမည်ဖြစ်၏၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာလည်း သက်သေနဂိုရ်ပြည်သို့ ကြွ၍ ကြိုဆိုနှင့်ရမည်ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် နောက်ဆုံးပဟိုရ်ကား ဖြစ်သင့်မည်မထင်။[တစ်ပဟိုရ်လျှင်၁၀ နာရီရှိ၏၊ ထို ၁၀ နာရီ အတွင်း၌သာ ပြီးဆုံးချင်းတူကြသည်၊ တစ်ပြိုင်နက် တစ်ချိန်တည်း ပြီးသည်ဟုကားမဆိုလို။]

ဆက်ဦးအုံ။ ။မြတ်စွာဘုရားသည် နောက်ဆုံးနေ့ဝယ် စန္ဒကူးတောင်၌အရှင်သာရိပုတ္တရာအား မနေ့ညမှ ယနေ့နံနက်အထိ ကိုယ်တော်တိုင် ဟောအပ်ပြီးတရားကိုလည်းကောင်း, နိမ္မိတဘုရားရှင် ဟောတော်မူရစ်မည့် တရားတော်ကို လည်းကောင်း, ပြန်ကြားတော်မူပြီးနောက် ကိုယ်တော်တိုင် ဆုံးအောင် ဟောမည့်တရားကို လည်းကောင်း နည်းပေးတော်မူ၏၊ ထို့ကြောင့်အရှင်သာရိပုတ္တရာ သည်ရဟန်း တို့အား ပြီးဆုံးအောင် ပို့ချခြင်းကိစ္စနှင့်တာဝတိ သာဝယ် ဘုရားရှင် တရားဟောတော်မူခြင်းကိစ္စသည်တစ်ခုတည်းသောပဟိုရ်ချိန် အတွင်း ပြီးဆုံးချင်းတူကြသည်။

ချမ်းချမ်းသာသာ၊ ဝါ–လွယ်လွယ်ကူကူ၊ ဂဟေတုံ–နာယူခြင်းငှာ လည်းကောင်း၊ ဓာရေတုံ–ဆောင်ရွက်မှတ်သားခြင်းငှာ လည်းကောင်း၊ ပရိယာပုဏိတုံ–သင်ယူခြင်းငှာ လည်းကောင်း၊ ဝါစေတုံစ– ပို့ချခြင်းငှာ လည်းကောင်း၊ ပဟောတိ–စွမ်းနိုင်လောက်၏၊ ဣတိ–ဤသို့ မြော်မြင်တော်မူ၍၊ ဂဏနစာရံ–ကို၊ ထပေသိ–ထားတော်မူပြီ။ [ဤတွင် အာဘိဓမ္မာ၌ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ ဝါစနာမဂ္ဂဖြစ်ပုံ, အရှင်သာရိပုတ္တရာ ထေရ်လျှင် အစအမှန်ရှိပုံ အပြီးတည်း။]

၈။ ဗုဒ္ဓ၏ အာဒီအာဘိဓမ္မိကအဖြစ်

[မြတ်စွာဘုရား၏ ရှေးဦးစွာ အာဘိဓမ္မိကအဖြစ်ကို ပြခြင်းငှာ၊ ဧဝံ သန္တေ စသော အခြေခံစကားကိုမိန့်၊] ဧဝံသန္တေ–ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ (ဤသို့ အာဘိဓမ္မာ၌ ဝါစနာမဂ္ဂ၏ အရှင်သာရိပုတ္တတ္ထေရပ္ပဘဝ အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်လသော်၊)ထေရောဝ–အရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်သည်သာ၊ ပဌမတရံ–မြတ်စွာဘုရား၏ ရှေးဦးစွာ၊ အာဘိဓမ္မိ ကော–အာဘိဓမ္မာကိုတတ်သိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်သလော၊ ဣတိ–ဤကားအမေးတည်း။(ဧဝံ သန္တေ ဝိ–ဤသို့ပင်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ထေရော–အရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်သည်၊ ပဌမတရံ– မြတ်စွာဘုရား၏ ရှေးဦးစွာ၊ အာဘိဓမ္မိကော–သည်၊) နု

ဂဟေတုံစသည်။ ။သုတ္တာ တုဏ္ဍိဘူတောဝပဂုဏ်ကရောန္တော ဥဂ္ဂဏှာတိနာမ၊ [ထိုဥဂ္ဂဏှာတိနှင့် ဤဂဟေတုံသည် သဘောတူ၏၊ သို့မဟုတ် "ဥဂ္ဂဟေတုံဝါ"ဟု ပါဠိမှန်ရှိစေ၊] ပဒါနုပဒံ (ဆရာပို့ချအပ်သော ပုဒ်စဉ်အတိုင်း)ဃဋ္ဋေတွာ ဝါစာယ ပရိစိတ်ကရောန္တောပရိယာပုဏာတိနာမ၊ ဥဘယ ထာပိပဂုဏ် အာဓာရပတ္တဲ့ ကရောန္တော ဓာရေတိနာမ၊–နိဒါနသံယုတ် ဂဟပတိဝဂ်,ပဌမသုတ် အဋ္ဌကထာ။

ဧဝံသန္တေ။ ။"ယံဒေဝဒေဝေါ ဒေဝါနံ၊ ဒေသေတွာ နယတော ပုန" ဟူသော ဂန္ထာရမ္ဘစကား အရ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အာဒိ အာဘိဓမ္မိက အဖြစ်ပြုခဲ့ပါသော်လည်း ထိုစကားကို အတည်မယူဘဲ "အာဘိဓမ္မေ ဝါစနာမဂ္ဂေါနာမ သာရိပုတ္တတ္ထေရပ္ပဘဝေါ" ဟူသောစကားကို အတည်ယူပြီးလျှင် "ယံ ဒေဝဒေဝေါ"စသော ရှေ့စကားကိုလည်း ပယ်လိုသောကြောင့် "ဧဝံသန္တေ"စသော ပါဠိဖြင့်စောဒနာသည်၊ အာဘိဓမ္မာ၌ပို့ချစဉ်၏ အရှင်သာရိပုတ္တရာမှစ၍ ဖြစ်ရလျှင် အရှင်သာရိပုတ္တ ရာသည်သာဘုရား၏ရှင်၏ ရှေးဦးစွာ အာဘိဓမ္မိကဖြစ်နေသည် မဟုတ်ပါလော–ဟူလို။ [ဤကား မြတ်စွာဘုရား၏ ရှေးဦးစွာ အာဘိဓမ္မိကဖြစ်ကြောင်းကို ပတိဝေဓဗုဒ္ဓဝစန ပီဋကနိကာယ စသည် တို့ဖြင့် ထင်ရှားစေလို၍ အခြေခံရအောင်ပြအပ်သော စောဒနာစကားတည်း။]

မှတ်ချက်။ ။ရှေ့ဝါကျ၌ "ယဒိသစေ"ရှိလျှင်နောက်ဝါကျ၌ "ဧဝံသတိ, ဧဝံသန္တေ" ရှိရိုး၊ မရှိလျှင်လည်း ထည့်ရိုးဖြစ်သကဲ့သို့ နောက်၌ "ဧဝံသတိ ဧဝံသန္တေ" ရှိလျှင်လည်း ရှေ့ဝါကျ၌ "ယဒိသစေ" ရှိရိုး၊မရှိလျှင်ထည့်ရိုးပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့်ဤ၌ တိုက်ရိုက်မရှိရကား----

ဟောဟိ-မဖြစ်၊ သမ္မာသမ္ဗုद္ဓေါ၀- မြတ်စွာဘုရား သည်သာလျှင်၊ ပဌမတရံ-အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ ရှေးဦးစွာ၊ အာဘိဓမ္မိကော (ဟောတိ)၊ ဟိ-မှန်၊ သော-ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်၊ နံ-ထိုအာဘိဓမ္မာကို၊ မဟာဗောဓိပလ္လင်္ကေ-ယေဋ္ဌ-မဟာဗောဓိပလ္လင်ခွင်ပင်၊ နိသိဒိတ္တာ-ထိုင်တော်မူ၍၊ ပဋိဝိဇ္ဈိ-ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူခဲ့ပြီ။ [ဤစကားဖြင့်ပဌမဆုံးအာဘိဓမ္မာကို သိတော်မူသောကြောင့် ဘုရားရှင်၏ ပဌမ အာဘိဓမ္မိကအဖြစ်ကို သိစေသည်။]

[ယခုအခါဗုဒ္ဓ၀စန စသည်ဖြင့် ဘုရားရှင်၏ အာဒိ အာဘိဓမ္မိက အဖြစ်ကိုပြလို သောကြောင့် "ဗုဒ္ဓေါ ဟုတ္တာ စ ပန"စသည်ကိုမိန့်၊] စ ပန-ထပ်၍ဆက်၊ ဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ ဟုတ္တာ-ဖြစ်ပြီး၍၊ သတ္တာဟံ-လုံး၊ ဧကပလ္လင်္ကေန-တစ်ခုတည်းသော ထက်ဝယ်တင် ပလ္လင်ဖြင့်၊ နိသိန္နော-ထိုင်တော်မူလျက်၊ ဥဒါနံ-ဥဒါန်းကို၊ ဥဒါနေသိ-ကျူးရင့်တော် မူပြီ၊ (ကိ -အဘယ်သို့ ကျူးရင့်တော်မူသနည်း၊) ယဒါဟေ၊ ဧ၀ ၊ အန္တ လိက္ခန္တိ- ယဒါဟေ၊ ဧ၀ ၊ အန္တ လိက္ခံဟ၍၊ (ဥဒါနေသိ-ပြီ၊) ယဒါ-အကြင် အခါ၌၊ အာတာပီနော-ကိလေသာတို့ကို လောင်မြိုက်တတ်သော သမ္မပ္ပဓာန် လုံ့လ ဝီရိယရှိတော်မူထသော၊ ဈာယတော-အာရမဏူပ-နိဇ္ဈာန်,လက္ခဏူပနိဇ္ဈာန်တို့ဖြင့် ကသိုဏ်း အစ်စရှိသောအာရုံ, အနိစ္စအစရှိသောလက္ခဏာ,နိဗ္ဗာန်၏ တထလက္ခဏာကို စူးစိုက်စွာ ရှုတော်မူထသော၊ ဗြဟ္မာဏသ-မကောင်းမှုတို့ကို မျှောပြီးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌၊) ဟိ-ထင်ရှားစွာ၊ ဝေ-စင်စစ်၊ ဓမ္မာ-၃၇ ပါးသော ဗောဓိပက္ခိယတရား၊တို့သည်၊ ပါတုဘ၀န္တိ-ဖြစ်ပေါ်လာကုန်၏၊ (တစ်နည်း) ဟ၀ေ-

---

"ယဒိ အာဘိဓမ္မေ ၀ါစနာ မဂ္ဂေါနာမသာရိပုတ္တတ္ထေရပ္ပဘ၀ေါ ဟောတိ၊ ဧ၀ံသန္တေ ထေရော ပဌမတရံ အာဘိဓမ္မိကော ဟောတိ၊ နု ဗုဒ္ဓေါ"ဟု အပြည့်အစုံစေဒနာ၀ါကျ ထုတ်ပြီးလျှင်-- ယဒိပိ အာဘိဓမ္မေ ၀ါစနာမဂ္ဂေါနာမ သာရိပုတ္တတ္ထေရပ္ပဘ၀ေါ ဟောတိ၊ ဧ၀ံသန္တေပိ နု ထေရော ပဌမတရံ အာဘိဓမ္မိကော ဟောတိ၊ သမ္မာသမ္ဗုद္ဓေါ ပဌမတရံ အာဘိဓမ္မိကော"ဟုအပြည့်အစုံထည့်၍ ပရိဟာရ၀ါကျ ရှိနိုင်သည်။ [ထိုသို့ ထည့်ရာ၌ ပရိဟာရ၀ါကျ၀ယ် "ယဒိပိ"ဟုအနုဂ္ဂဟတ္ထဟောတက, ဧ၀ံ သန္တေပိဟု အရုစျတ္ထ ဟောတက ၀ိ သဒ္ဒါများကိုလည်းထည့်ရသေးသည်။]

[ဆောင်] ယဒိ သစေ, ရေ့ဒ္ဓနေသော်, သန္တေသတိ, ဧ၀ံထည့်၍, နောက်ရှိ၀ါကျ, နေတတ်လျှင်, နောက်မှတစ်ဖန်, ဧ၀ံသန္တေ,သတိနေသော်, သစေယဒိ, ရေ့တည့်တည့်၌, ရှိလျှင်ရှိစေ, မရှိချေမူ, ထည့်လေထုံးစံ အမြဲတည်း။

ဝိနည်းမဟာ၀ါဂ။ ။ဥဒါနံ ဥဒါနေသိတိ သောမနဿယုတ္တဉာဏသမ္ပယုတ္တန် ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ၊ အတ္တမနဝါစံ နိစ္ဆာရေသိတိ ၀ုတ္တं ဟောတိ၊ ပါတုဘ၀န္တိတိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဓမ္မာတိ အနုလောမ ပစ္စယာကာရ ပတိ၀ေ၀သာ၀ကာ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာ၊ အထ၀ါ, ပါဘုဘ၀န္တိတိ ပကာသန္တိ၊ အဘိသမယ၀သေန ဗုဇ္ဈာ ပါကဋာ ဟောန္တိ၊ ဓမ္မာတိ စတုအရိယသစ္စဓမ္မာ။ [အဓိပ္ပာယ်အကျယ်ကို ဝိနည်းမဟာ၀ါ ဘာသာဋီကာ၌ ပြတားပြီ။]

စင်စစ်၊ ဓမ္မာ–သစ္စာ ၄ ပါးတရား တို့သည်၊ ပါတုဘာဝန္တိ–ထိုးထွင်းရှိသိသောအားဖြင့် ထင်ရှားလာကုန်၏၊ အထ–ခုဂ္ဂပါး ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့ ဖြစ်ပေါ်လာရာ ထိုအခါ၌၊ ဝါ–သစ္စာ ၄ ပါးတရားတို့ ထင်ရှားလာရာ ထိုအခါ၌၊ အသ–ထိုရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌)၊ သဗ္ဗာ–ကြွင်းမဲ့ညီသုံ့ အလုံးစုံကုန်သော၊ကခ်ါ–ယုံမှားခြင်းဟူသမျှတို့သည်၊ ဝပယန္တိ (ဝိ+အပ+ယန္တိ) ကင်းကုန်၏၊ ဝါ–ကင်းပျောက်ချုပ်ငြိမ်းကုန်၏။(ကသ္မာ–အဘယ့် ကြောင့်နည်း)၊ယတော–အကြင့်ကြောင့်၊ (သော–ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) သဟေတုဓမ္မံ –အဝိဇ္ဇာအစရှိသော အကြောင်းတရားနှင့်တကွဖြစ်သော သခ်ါရ,အစရှိသော အကျိုးတရားကို၊ပဇာနာတိ–အပြားအားဖြင့်သိတော်မူ၏၊ (တတော–ထို့ကြောင့်တည်း။)

ယဒါ–၌၊ ပေ၊ ဝပယန္တိ–ကုန်၏။(ကသ္မာ) ယတော–ကြောင့်၊ သော–ထိုရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပစ္စယာနံ–အဝိဇ္ဇာအစရှိသော အကြောင်းတရားတို့၏၊ ခယံ–ကုန်ရာဖြစ် သော နိဗ္ဗာန်ကို၊ အဝေဒိ–သိတော်မူပြီ၊ (တတော–တည်း။)၊ ယဒါ–၌၊ပေ၊ပါတုဘာဝန္တိ–ကုန်၏၊ (အထ–ခုဂ္ဂ ပါးသော ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့ ဖြစ်ပေါ်လာရာ ထိုအခါ၌၊ ဝါ–၌၊) သူရိယာ–နေသည်၊ အန္ဓကာ လိက္ခံ–ကောင်းကင်ကို၊ သြဘာသယံ–ပြောင်ပြောင်ဝင်း ဝင်းထွန်းလင်းစေလျက်၊ ဝါ– ပြောင်ပြောင်ဝင်းဝင်း ထွန်းလင်းစေရင်းပင်၊(အန္ဓကာ ရဲ –အမှိုက်မှောင်ကို၊ ဝိဓမ္ဓယံ–ဖျက်ဆီးလျက်၊ တိဋ္ဌတိ–ကပ္ပ–တည်နိုင်သကဲ့သို့၊ တထာ– တူ၊ သော– ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (တေဟိ

အာတာပိနော၊ ပေ၊ ဗြဟ္မာဏသ။ ။အာတာပေါ ဝုစ္စတိ ကိလေသသန္တာပနဋ္ဌေန–ဝီရိယံ–အာတာပိနောတိ သမ္မပ္ပဓာနဝီရိယဝတော၊ဈာယတောတိ အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနလက္ခဏေနစ လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနလက္ခဏေနစ ဒ္ဝိဟိ ဈာနေဟိ ဈာယတော၊ဗြာဟ္မဏသာတိ ဝါဟိတပါပသ ခီဏာ သဝသ။ [ဗြာဟ္မဏသ၏ ရဟန္တာအနက်ကိုဟောခိုက် ဝိဂ္ဂဟကို ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍဘာသာဋီကာ၌ ပြခဲ့ပြီ။]

အထသကခ်ါ ဝပယန္တိ သဗ္ဗာ။ ။ယာ ဇောဃ၊ ပေ၊ပစ္စယာကာရေ ကခ်ါ ဝုတ္တာ၊ ယာစ ပစ္စယာကာရသော ဝအပ္ပတိဝိဒ္ဓတ္တာ [အဟောသိ နခေါအဟ် အတီတမဒ္ဓါန်" တိ အာဒိကာ သောဠသကခ်ါ_အာဂတာ၊တာသဗ္ဗာ ဝပယန္တိ (ဝိ+အပ+ယန္တိ)အပဂစ္ဆန္တိ နိဂစ္ဆန္တိ။

ယတော၊ ပေ၊ ဓမ္မံ။ ။ယသ္မာ, အဝိဇ္ဇာဒိကေန ဟေတုနာ သဟေတုကံ ဣမံ သခ်ါရာဒိ ကေဝလံ ဒုက္ခက္ခန္ဓဓမ္မံ ပဇာနာတိ ပဋိဝိဇ္ဈတိ၊ [ဤပဌမဂါထာသည် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ဆင်ခြင်တော်မူခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့် နှုတ်တော်၌ဖြစ်လာသော ဥဒါန်းတည်း။]

ဒုတိယဂါထာ။ ။ဤဂါထာကား နိဗ္ဗာန်ကိုဆင်ခြင်တော်မူခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ဥဒါန်းဂါထာတည်း။ ထို့ကြောင့် "ယတော ခယံ ပစ္စယာနံ အဝေဒိ" ဟု မိန့်တော်မူသည်၊ ယဿ ပစ္စယာနံ ခယသခ်ါတံ နိဗ္ဗာနံ အညာသိ ပတိဝိဇ္ဈိ တဿ ယဒါသေ၊ ပေ၊ ပါတုဘာဝန္တိ၊ ပေ၊ သဗ္ဗာပိ ကခ်ါ+ ဝပယန္တိ။

ဓမ္မေဟိ-ထိ ၃၇ ပါးဟောဓိပက္ခိယတရားတို့ဖြင့်၊ (တစ်နည်း)တေန မဂ္ဂေန-ထိုအရိယာမဂ်ဖြင့်) မာရသေနံ-ကာမေ တေ ပဌမာသေနာ အစရှိ သောမာရ်စစ်တပ်ကို၊ ဝိဇိုပယဲ-ဖျက်ဆီးလျက်၊ တိဋ္ဌတိ- တည်နိုင်၏။။ --- ဣဒံ-ဤစကားတော်သည်၊ ပဌမဗုဒ္ဓဝစနံနာမ-ပဌမဗုဒ္ဓဝစန မည်၏။

ပန-ကား၊ ဓမ္မပဒဘာဏကာ၊ ဓမ္မပဒကိုရွတ်အံ့သော် ထေရ်တို့သည်၊ ဝါ-ဓမ္မပဒ ဆောင် ထေရ်တို့သည်၊ အနေကဓာတိသံသာရံ၊ ဃ၊ ဓယမဗျဂါတိ-ဟူသော၊ ဣဒံ-ဤစကားတော်သည်၊ ပဌမဗုဒ္ဓဝစနံနာမ- ပဌမဗုဒ္ဓဝစနမည်၏၊ ဝါ-ရှေးဦးစွာသော ဘုရားစကားတော်မည်၏၊ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ-ဆိုကြကုန်၏။

[ဂါထာအနက်] (ယသ္မာ-အကြောင်းကြောင့်၊) ဓာတိ-ပဋိသန္ဓေ တည်နေရခြင်းသည်၊(ဇရာ ဗျာဓိမရဏာ မိသဿတာယ-အိုနာ သေရေး, ဒုက္ခသေားတို့နှင့်, ရောဂေတွေးရှိ နေသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ပုနပ္ပုနံ-ထပ်ကာထပ်ကာ၊ (ဥပဂန္ဆံ-ဂ္ဂပ်ရောက်ရခြင်းငှာ၊)ဒုက္ခာ-ဆင်းရဲလှချေ၏၊ (တသ္မာစ-ထို့ကြောင့်လည်းကောင်း၊ တသ္မိ-ထိုတဏှာယောဂျာ လက်သမားကို၊ အဒိဋ္ဌေ-ဉာဏ်ဖြင့် ထင်ထင်, မတွေ့မြင်အပ်

တတိယဂါထာ။ ။ဤဂါထာကား မဂ်ကို ဆင်ခြင်ခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဥဒါန်းတည်း။ ယဒါဟဝေ၊ ပေ၊ ဗြာဟ္မဏောတေဟိ ဥပ္ပန္နေဟိ ဟောဓိပက္ခယဓမ္မေဟိ၊ ပေ၊ တေန အရိယမဂ္ဂေန၊ ပေ၊ ကာမာ တေ ပဌမာသေနာတိ အာဒိနာ နယေန ဝုတ္တပ္ပကာရံ မာရသေနံ ဝိဇိုပယန္တော ဝိဒ္ဓံ သေန္တော တိဋ္ဌတိ၊ ယထာသုရိယော အဗ္ဘုဂ္ဂတော အတ္ထာနော ပဘာယ အန္ဓလိကွဲ ဩဘာသေန္တောဝ အန္ဓကာရံ ဝိဓမန္တော တိဋ္ဌတိ။ [ဝိနည်းမဟာဝါ အဋ္ဌကထာမှ လိုရာကို ထုတ်ပြအပ်သောအဖွင့်။]

ပဌမဗုဒ္ဓဝစန။ ။ဤဂါထာတို့တွင် "ယဒါဟဝေ"စသော ဂါထာ ၃-ရပ်သည် ဝိနည်းမဟာဝါခန္ဓကဌ်ပါ၏၊ ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီးနောက် မကြာမီပင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ဆင်ခြင်သောအခါ နှုတ်တော်ဖြင့် ကျူးရင့်အပ်သော ဥဒါန်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဓမ္မကဘာဏကထေရ်တို့ကသူတို့၏ ဥဒါန်းကို "ပဌမဗုဒ္ဓဝစန"ဟုယူကြသည်၊ အနေကဓာတိ သံသာရံစသော ဂါထာသည် ဓမ္မပဒဌ်ပါ၏၊ ဘုရားဖြစ်ပြီးလျှင်ပြီးခြင်း ပယ်အပ်ပြီးသော ကိလေသာတို့ကို ဆင်ခြင်သောအခါ တဏှာကိုပယ်ပြီး ကြောင်း မြင်တော်မူရ၍ စိတ်ထဲမှာ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဥဒါန်းတည်း၊ နောက်ဌ ထိုဂါထာကို အရှင်အာနန္ဒာအား ထပ်၍ ဟောပြတော်မူ၏၊ ထို့ကြောင့် ဓမ္မပဒ ဘာဏက ထေရ်တို့ကလည်း သူတို့ ဂါထာကိုသာ ပဌမဗုဒ္ဓဝစနဟု ဆိုလိုကြသည်။

ဓမ္မကဘာဏကဆရာတို့သည်–"အနေကဓာတိသံသာရံ"သည် ရှေးဦးအစဖြစ်သော တရားဟုတ်သော်လည်း "ဝစန"မဟုတ်သေး၊ စိတ်တော်ဌသာ ဖြစ်သေး၏၊ ထို့ကြောင့် ဝစနအမည်တပ်၍ "ပဌမဗုဒ္ဓဝစန"ဟုမဆိုအပ်ဟု ငြင်းကြ၏၊ ဓမ္မပဒဘာဏကထေရ်တို့ကား "ထိုအချိန်ဌ ဝစနမဟုတ်သေးသော်လည်း နောင်အခါဌ ဝစန အဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော တရားဖြစ်ရကား ပဌမ ဗုဒ္ဓဝစနဟုပင်" ဆိုလိုကြသည်။

သေးသည်ရှိသော်၊ သာဇာတိ-ထိုဇာတိသည်၊ နနိဝတ္ထုတိ-အလိုအလျောက် နောက်ဆုတ်လိမ့်မည်မဟုတ်၊ တသ္မာစ-ထို့ကြောင်လည်းကောင်း၊) ဂဟကာရံ-ခန္ဓာအိမ်ကို အကြိမ်ကြိမ် အဖန်ဖန် စီမံတတ်သော တဏှာယောက်ျား လက်သမားကို၊ ဂဝေသန္တော-မရမနေရှာဖွေသော၊ (အဟံ-သည်၊)အနိဗ္ဗိသံ-တဏှာ မြင်ရန်, သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို, ဧကန်ပိုင်ပိုင်,မရနိုင်သေးသည်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊ ဘွေက် ကာလ်-ဤမျှလောက်သော ၄ အသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ကာလပတ် လုံး၊) အနေကဇာတိသံသာရံ-အသိန်းမက ဘဝများစွာ သံသရာစက်ဝိုင်းကို၊ သန္ဓာဝိဿံ-ဆုံဝယ်တပ်နွား, ရဟတ်ချားသို့, ပြေးသွားကျင်လည်ခဲ့ရလေပြီ။

ဂဟကာရက-ခန္ဓာအိမ်ကို၊ အကြိမ်ကြိမ်အဖန်ဖန် စီမံတတ်သော တဏှာ ယောက်ျား, ဟဲ့--လက်သမား၊ ဒါနိ-သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကိုရပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ တွံ-သင်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဒိဋ္ဌော-ဉာဏ်ဖြင့်ထင်ထင် တွေ့မြင်အပ်ပြီးသည်၊ အသိ-ဖြစ်၏၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဂေဟံ-ခန္ဓာအိမ်ကို၊ နကာဟသိ-ပြုလုပ်ရတော့မည်မဟုတ်၊ တေ-၏၊ သဗ္ဗာ-ကြွင်းမဲ့ ဥဿုံအလုံးစုံကုန်သော၊ဖာသုကာ-ကိလေသာ အခြင်ရနယ်တို့ကို၊ ဘဂ္ဂါ-ချိုးဖျက်အပ် ကုန်ပြီ၊ ဂဟကူဋံ-ခန္ဓာအိမ်၏ အဝိဇ္ဇာအထွဋ်ကို၊ဝိသင်္ခတံ-ဖျက်ဆီးအပ်ပြီ၊စိတ္တံ-ငါ၏ စိတ်သည်၊ဝိသင်္ခါရဂတံ-သင်္ခါရ ကင်းမြဲ, နိဗ္ဗာန်ဘုံသို့, အာရုံပြုသောအားဖြင့် ရောက်ပြီ၊ (အဟဘွေ-ငါသည်လည်း၊)တဏှာနံ-သင်တဏှာ တို့၏၊ ခယံ-ကုန်ကြောင်း ဖြစ်သော အရ ဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ အဇ္ဈဂါ-ရပြီ၊ (တစ်နည်း) ဝိသင်္ခါရဂတံ-သင်္ခါရကင်းမြဲ, နိဗ္ဗာန်ဘုံသို့, အာရုံပြုသောအားဖြင့် ရောက်သော၊စိတ္တံ-သည်၊ တဏှာနံ တို့၏၊ ခယံ-ကို၊အဇ္ဈဂါ-ပြီ။ [ဤ ၂၇ထာ၏ အဖွင့်ကိုပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋ္ဌိကာ ၌ ပြထားပြီ။]

[ပဌမဗုဒ္ဓဝစနကို ပြပြီး၍ မဇ္ဈိမဗုဒ္ဓဝစနကို ပြသင့်လျက် ပါရိယေသနည်းအားဖြင့် အကြွင်းကို သိလွယ်သိမ့်သောငှာ ပစ္ဆိမဗုဒ္ဓဝစနကို ပြလိုရကား "ယမကသာလာနမန္တရေ" စသည်မိန့်၊] ယမကသာလာနံ-အစုံသော အင်ကြင်းပင်ပျိုတို့၏၊ အန္တရေ-အလယ်၌၊ နိပ္ပန္နေန-လျောင်းတော်မူသော၊ (ဘဂဝတာ-သည်) ပရိနိဗ္ဗာနသမယေ- ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူခါနီးအခါ၌၊ "ဟန္ဒ ဒါနိ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ သမ္မာဒေထာတိ-ဟန္ဒ ဒါနိ၊ ပေ၊ သမ္မာဒေထ" ဟူ၍၊ ဝုတ္တဝစနံ-ဟောတော်မူအပ်သောစကားတော်သည်၊ ပစ္ဆိမဗုဒ္ဓဝစနံ နာမ-ပစ္ဆိမဗုဒ္ဓဝစန မည်၏၊ ဝါ-နောက်ဆုံးဖြစ်သောဘုရားစကားတော်မည်၏၊ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဟန္ဒ-တိုက်တွန်းတော်မူ၏၊ (ကိ -နည်း၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊) သင်္ခါရာ-ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့သည်၊ ဝယဓမ္မာ-ပျက်စီးခြင်း သဘောရှိကုန်၏၊ (တသ္မာ-ကြောင့်၊ တုမှေ-တို့သည်၊)အပ္ပမာဒေန-ပမာဒ၏ ဆန့်ကျင်ဟက်ဖြစ်သော သမ္မာပဋိပတ် အကျင့်မြတ်ဖြင့်၊ (တိဝိဓသိက္ခံ-သီလ သမာဓိ ပညာ

၃ ဖြာသော သိက္ခာကို၊)သမ္ဘာ ဒေထ–ပြိုးစီးစေကုန်လော၊ ဣတိ–သို့၊ အာမန္တ ယာမိ–သတိပေးနှိုးဆော်သိစေတော် မူ၏။]

ဥဘိန္နံ–ပဌမ ပဏ္ဍိမ ဗုဒ္ဓဝစန ၂ ပါးတို့၏၊ အန္တရေ–အလယ်၌၊ ပဋ္ဌ စတ္တာလီသ ဝဿာနိ–၄၅ ဝါတို့ပတ်လုံး၊ ပုပ္ပဒါမံ–ပန်းကုံးကို၊ဂန္ဓေ ဂန္ဓေ နပိ–ထုံးဖွဲ့တော်မူသကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ရတ္တာဝလိ –ရတာရွှဲလုံးကို၊ ဝါ–ရတနာပုလဲလုံးကို၊ အာဝုနန္တေ ဝိယစ–သီကုံးတော်မူသကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ကထိတော–ဟောတော်မူအပ်သော၊ အမ တပ္ပ ကာသနော–အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို ထင်ရှားပြတတ်သော၊ သဒ္ဓမ္မော–သူတော်ကောင်း တို့၏ တရားတော်သည်၊ မဇ္ဈိမ ဗုဒ္ဓဝစနံ နာမ–မည်၏၊ဝါ–အလယ်ဖြစ်သော ဘုရား စကား တော်မည်၏။

[မဇ္ဈိမဗုဒ္ဓဝစနတွင် အဘိဓမ္မာပါဠိတော် ပါဝင်ပြီးဖြစ်၏၊ ထိုဗုဒ္ဓဝစနဖြင့် မြတ်စွာ ဘုရား၏ပဌမတရ အာဘိဓမ္မိကအဖြစ်ကိုသိစေပြီး၍ ယခုအခါ၌ ပိဋကနိကာယ် စသည် တို့၏အစွမ်းဖြင့် သိစေပြန်လိုသောကြောင့် တံသဗ္ဗမ္မိ စသည်ကိုမိန့်၊] သဗ္ဗမ္မိ –အလုံးစုံ လည်းဖြစ်သော၊ တံ (ဗုဒ္ဓဝစနံ–ထို ဘုရားစကားတော်သည်၊ ဝါ–ကို၊ သင်္ဂီယှမာ နံ–သိမ်းယူအပ်သည်ရှိသော်၊ ပိဋကတော–ပိဋကအားဖြင့်၊ တီဏိ ပိဋကာနိ–၃ သွယ် ကုန်သော ပိဋကတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ နိကာယတော–နိကာယ်အားဖြင့်၊ ပဉ္စနိကာယာ–ငါးဖြာကုန်သော နိကာယ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ အင်္ဂတော–အင်္ဂါအားဖြင့်၊ နဝင်္ဂါနိ–၉ တန်သော အင်္ဂါတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဓမ္မက္ခန္ဓတော–တရားအစုအားဖြင့်၊ စတုရာသီတိ ဓမ္မက္ခန္ဓသဟဿာနိ–ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ဓမ္မက္ခန္ဓာတို့သည်၊ ဟောန္တိ–နိ၏။

ကထံ–အဘယ်သို့ ဖြစ်ကုန်သနည်း၊ ဟိ–အဖြေကား၊ (တစ်နည်း)ဟိ–ချဲ့၊ သဗ္ဗမ္မိ–အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ ဧတံဗုဒ္ဓဝစနံ–ဤမြတ်စွာဘုရား၏ စကားတော်သည်၊ ပိဋက တော–ပိဋကအားဖြင့်၊ ဝိနယပိဋကံ–ဝိနယပိဋကလည်းကောင်း၊သုတ္တန္တ ပိဋကံ–သုတ္တန္တ ပိဋက လည်းကောင်း၊ အဘိဓမ္မပိဋကံ–အဘိဓမ္မပိဋကလည်းကောင်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ တိပ္ပဘေဒမေဝ–၃ပါးအပြားရှိသည်ပင်၊ ဟောတိ–၏၊ [ဗုဒ္ဓဝစနကဲ့သို့ ပိဋကသည်လည်း၊ ၃ပါးအပြားရှိသည်ပင်–ဟူလို၊ ဤ ဧဝမျိုးကို သန္ဓိဋ္ဌာနာ ဝစောရဏဟုချည်းမှတ်ပါ။] တတ္ထ– ထို ၃ ပါးတို့တွင်၊ ဥဘယာနိ–ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီအားဖြင့် နှစ်ပါးကုန်သော၊ ပါတိ မောက္ခာနိ–တို့လည်းကောင်း၊ ဒွေ–ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီအားဖြင့် နှစ်ပါးကုန်သော၊ ဝိဘင်္ဂါ –ပါတိမောက်ကို အကျယ်ဝေဖန်ရာ ပဒဘာဇနီတို့လည်းကောင်း၊ ဒ္ဝါဝီသတိ–၂၂ ပါးသော၊ ခန္ဓကာ–ခန္ဓကတို့လည်းကောင်း၊ သောဠသပရိဝါရော – ၁၆ ဝါရတို့ ဖြင့်မှတ်သားအပ်သော ပရိဝါလည်းကောင်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဣဒံ–ဤပိဋကသည်၊ ဝိနယ ပိဋကံ နာမ–မည်၏။

ဗြဟ္မစာလာဒိ စတုတ္ထိသ သုတ္တာသင်္ဂဟ-ဗြဟ္မစာလသုတ် အစရှိသောသုံးဆယ့်လေးသုတ်တို့ကိုသိမ်းယူကြောင်း ဖြစ်သော၊ ဒီဃနိကာယော-ကာယ်လည်းကောင်း၊ [ဣတိဝုတ္တပ်] မူလပရိယာယသုတ္တာဒိဒီယမုသတ ဒွေသုတ္တ သင်္ဂဟ-မူလပရိယာယသုတ် အစရှိသော တရားငါးဆယ့်နှစ်သုတ်တို့ကို သိမ်းယူရာ သိမ်းယူကြောင်းဖြစ်သော၊ မဇ္ဈိမနိကာယော- ကာယ်လည်းကောင်း၊ [ဒီယမုသတ-အခွဲအားဖြင့် နှစ်ရာ၊ ဝါ-တရားငါးဆယ်။] သြယတရဏသုတ္တာဒိ၊ ပေ၊ သုတ္တသင်္ဂဟ-သြယတရဏသုတ် အစရှိသော ခုနစ်ထောင် ခုနစ်ရာခြောက်ဆယ့်နှစ်သုတ်တို့ကို သိမ်းယူရာ သိမ်းယူကြောင်းဖြစ်သော၊ [သတ္တ-၇ ခု တို့ဖြင့်မြှောက်အပ်သော+သုတ္တသဟဿ-သုတ်တို့အထောင်၊ဝါ-ခုနစ်ထောင်၊] သံယုတ္တနိကာယော- ကာယ်လည်းကောင်း၊ စိတ္တပရိယာဒါန သုတ္တာဒိ၊ ပေ၊သင်္ဂဟ-စိတ္တ ပရိယာဒါနသုတ် အစရှိသောကိုးထောင့်ငါးရာ ငါးဆယ့်ခုနစ်သုတ်တို့ကို သိမ်းယူရာ သိမ်းယူကြောင်းဖြစ်သော၊[နဝ+သုတ္တသဟဿ-ကိုးခုတို့ဖြင့်မြှောက်အပ်သော+သုတ်အထောင်။]အင်္ဂုတ္တရနိကာယော-ကာယ် လည်းကောင်း၊ခုဒ္ဒကပါဋဝမ္မပဒ၊ ပေ၊ စရိယာပိဋကဝသေန-ခုဒ္ဒကပါဋ, ဝမ္မပဒ,ဥဒါန်း, ဣတိဝုတ်, သုတ္တနိပါတ်, ဝိမာနဝတ္ထု, ပေတဝတ္ထု,ထေရဂါထာ, ထေရီဂါထာ,ဇာတ်, နိဒ္ဒေသ,ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်, အပဒါန်, ဗုဒ္ဓဝင်,စရိယာပိဋကတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ပန္နရသပွဘေဒေါ-တစ်ဆယ့်ငါးပါးအပြားရှိသော၊ခုဒ္ဒကနိကာယော-ကာယ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဣဒံ-ဤဘုရားစကားတော်သည်၊ သုတ္တန္တ ပိဋကံနာမ-သုတ္တန္တ ပိဋကမည်၏၊ ဝမ္မသင်္ဂဏီ အာဒိနိ-ဝမ္မသင်္ဂဏီအစရှိကုန်သော၊ သတ္တပကရဏာနိ-အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်းတို့သည်၊အဘိဓမ္မပိဋကံနာမ-အဘိဓမ္မာပိဋကမည်၏။

အမှာ။ ။ဤမှ နောက်၌ ပါဂဏိကဏ် အဋ္ဌကထာနှင့်တူသော ပါဠိရပ်တို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါရာ ဓိကဏ် ဘာသာဋီကာ၌ ရှုပါ၊ ဤ၌နိဿယအနက်မျှကိုသာ ပြုပါမည်။

[ဝိနယစသည်တို့၏ သရုပ်ကိုပြုပြီး၍ ဝိနယသဒ္ဒါ စသည်တို့၏ ဝစနတ္ထကို ပြုတော်မူ လိုသောအဋ္ဌကထာဆရာသည် တတ္ထ စသည်ကိုမိန့်၊] တတ္ထ-ထိုသုံးသွယ်သော ပိဋက တို့တွင်၊ [အယံဝိနယောဣတရံအဘိဓမ္မသတို့၌ စပ်၊ ရှေးနိဿယ၌ကား"တတ္ထ ဝစနတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော"ဟု ပေး၏၊] (ဣမသ္မိဝိနယသ-ဤဝိနည်းပိဋကတ်၏၊) ဟိတ်ဆိုက်လေရာ ကြိယာ၏ ကံ-ကတ္တားကို ဟိတ်၏သမ္ဗန်ခံမြဲ၊] ဝိဝိဓ ဝိသေသ ယတ္တာ- အထူးထူးအပြားပြားများသော နည်း,ထူးသော နည်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်း ကောင်း၊ ကာယဝါစာနံ-ကိုယ်နှုတ်တို့ကို၊ ဝိနယတောစေဝ-ဆုံးမတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိနယတ္ထ ဝိဒူဟိ-ဝိနယသဒ္ဒါ၏ အနက်ကို သိကုန်သော ပညာရှိတို့သည်၊ အယံ ဝိနယော-

ဤဝိနည်းပိဋကကို၊ ဝိနယောတိ – ဝိနယမည်၏ ဟူ၍၊ အက္ခာတော – ဆို အပ်ပြီ။

ဟိ–ချဲ့၊ (တစ်နည်း)ဟိ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ တွေ–ဤဝိနည်းပိဋကတို့၊ စိဝိဓ–အထူး ထူးအပြားပြားများကုန်သော၊ ပဋ္ဌဝိ၊ ပေ၊ ဝိဘင်္ဂါဒိပ္ပဘေဒါ–၅ ပါးအပြားရှိသော ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသ, ပါရာဇိက အစရှိသော ၇ပါးသောအာပတ်အစု, မာတိကာ, ဝိဘင်း အစရှိသောကုန်သော၊ နယာ–နည်းတို့သည်၊ (သန္တိ–နိ၏၊) တသ္မာ ဝိဝိဓနယတ္တာ – ထိုသို့ အထူးထူးအပြားပြားများသော နည်းရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ စ–အဖို့တစ်ပါးကား၊ (ဝိဝိဓနယတ္တာ၊ ဟူသော အကျဉ်းသင်္ခေပဟိတ်ပါဠိ၏အကျယ် ဝိတ္ထာရကား၊) တွေ–ဤဝိနည်းပိဋကတို့) ဝိသေသဘူတာ–ထူးကုန်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒဠ္ဍီကမ္မသိထိလ ကရဏာပု ယောဇနာ–မူလပညတ်ကို နှိုင်မြဲအောင်ပြုခြင်း, လျော့အောင်ပြုခြင်း အကျိုးရှိ ကုန်သော၊ အနုပညတ္တိနယာ–အနုပညတ်နည်းတို့သည်၊ (သန္တိ)၊တသ္မာ ဝိသေသန ယတ္တာ–ထိုသို့ထူးသောနည်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း။

စ–ကား၊ (ဝိသေသနယတ္တာဟူသော အကျဉ်းသင်္ခေပဟိတ်ပါဠိ၏ အကျယ်ဝိတ္ထာ ရမှ တစ်ပါးဝိနယနတောစေဝ ကာယဝါစာနံ ဟူသော အကျဉ်းသင်္ခေပဟိတ်ပါဠိ၏ အကျယ်ဝိတ္ထာရကား၊)ကာယိကဝါစသိက္ခာပုဒေ နိသေဓနတော– ကိုယ်၌ဖြစ်သော လွန်ကျူးမှု, နှုတ်၌ဖြစ်သော လွန်ကျူးမှုကို တားမြစ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဘာဝပွဓာန)၊ ဧသ (ဧသော)–ဤဝိနည်းသည်၊ကာယ–ကိုယ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါစာ–နှုတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိနေ တိ–ကန့်မြစ်ဆုံးမတတ်၏၊ ကာယဝါစာနံ– ကိုယ်နှုတ်တို့ကို၊ တသ္မာ ဝိနယန တောစ–ထိုသို့ကန့်မြစ်ဆုံးမတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိနယောတိ–ဝိနယ မည်၏ ဟူ၍၊ အက္ခာတော– ပြီ၊တေန–ထိုဝိဝိဓနယတ္တာအစရှိသော ဟိတ် ၃ရပ်ဖြင့်၊ ဧတသ– ဤဝိနယသဒ္ဒါ၏၊ ("အဲဒီ ဝိနယသဒ္ဒါ၏" ဟူလို၊) ဝစနတ္ထကောသလ္လတ္ထံ–ဝိဂြိုဟ်ဝစနတ်၌ ကျွမ်းကျင် သူ၏ အဖြစ်ဟူသော ဉာဏ် အကျိုးငှာ၊ ဝိဝိဓဝိသေသနယတ္တာ၊ပေ၊ အက္ခာတောတိ– တောဟူသော၊ ဧတံ (ဂါထာဝစနံ) ဤဂါထာစကားကို၊ (တစ်နည်း) ဧတံ (အတ္ထဝစနံ)–ဤအနက်ကို ပြကြောင်းစကားကို၊ မယာ–သည်၊ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်ပြီ၊ ဝါ–ဆိုခဲ့ပြီ။ [ဦးကာ၌ "ဧတသာတိ ဝိနယသ"ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုအလို "ဧတသ– ဤဝိနယပိဋကဏ်"ဟုပေး၍ ဝစနတ္ထဝယ် ဝစနဋ္ဌစပ်။]

[ဝိနယသဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထမှတစ်ပါး သုတ္တသဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထကို ပြလို၍ "ဣတရံပန" စသည်မိန့်၊] ပန–ကား။ (ဝိနယသဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထမှတစ်ပါး သုတ္တသဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထကား၊) ဣတရံ–ဤဝိနည်းပိဋကမှ တစ်ပါးသောသုတ္တန်ပိဋကကို၊ အတ္ထာနံ–

စီးပွားတို့၏ (သုဝဏ္ဏတောဟု စသည်ဖြင့်စပ်၊) ဝါ-တို့ကို၊ သူစနတော-ထင်ရှားပြတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သုဝဏ္ဏတော-ကောင်းစွာ ဟောအပ်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သဝနတော-သီးတတ် ဖြစ်စေတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အထ-ထိုမျှ၊ သူဒနတော-သွန်ချတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သုဋ္ဌာဏာ-ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သုဋ္ဌ သဘာဂတောစ-တမျှဉ်းကြိုးပန်းသီချည်နှင့်တူသော အဖို့ရှိသည်၏ အဖြစ် ကြောင့်လည်း ကောင်း၊ ဝါ-တမျှဉ်းကြိုး ပန်းသီချည်နှင့် သဘောတူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း ကောင်း၊ (သုဋ္ဌတ္ထ ဝိဒူဟိ-သုဋ္ဌသဒ္ဒါ၏ အနက်ကိုသိကုန်သော ပညာရှိတို့သည်၊) သုတ္တန္တီ-သုတ္တမည်၏ဟူ၍၊ အက္ခာတံ-ပြီ။

ဟိ=ချေ့၊ တံ-ထိုသုတ္တန်ပိဋကသည်၊ အတ္ထတ္ထ ပရတ္ထာဒီဘေဒေ-မိမိစီးပွားသူတစ်ပါး စီးပွား အစရှိသော အပြားရှိကုန်သော၊ အတ္ထေ-စီးပွားတို့ကို၊ (တစ်နည်း) အတ္ထတ္ထ ပရတ္ထာဒီဘေဒေ-အတ္ထတ္ထ, ပရတ္ထ အစရှိသောအပြားရှိကုန်သော၊ အတ္ထေ-စီးပွားအနက် တို့ကို၊ သူစေတိ-ထင်ရှားပြတတ်၏၊ (အတ္ထာနံ-တို့ကို၊ တသ္မာ သူစနတော-ထိုသို့ ထင်ရှားပြတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊) စ-ကား၊ (သူစနတောဟူသော အကျဉ်းသခေါ်ပဟိတ်ပါဠိအကျယ်ဝိတ္ထာရမှတစ်ပါး သုဝဏ္ဏတော ၊ပေ၊အံ့၊) ဇေ-ဤသုတ္တန် ပိဋကဠ၏၊ အတ္ထာ-အတ္ထတ္ထပရတ္ထ အစရှိသော စီးပွားတို့ကို၊ ဝါ-စီးပွားအနက်တို့ကို၊ သုဝဏ္ဏာ-ကောင်းစွာ ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဝိညာယတိ-သိအပ်သနည်း၊) ဝေနေယျဗျာသယာနုလောမေန-ဝေနေယျတို့၏ အဗျာသယအား လျော်သောအားဖြင့်၊ ဝုတ္တတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဝိညာယတိ-အပ်၏၊ အတ္ထာနံ-တို့၏၊ တသ္မာ သုဝဏ္ဏတော-ထိုသို့ ကောင်းစွာဟောအပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊)စ-ကား၊ (သုဝဏ္ဏတော ဟူသော အကျဉ်းသခေါ်ပဟိတ်ပါဠိအကျယ်ဝိတ္ထာရ မှတစ်ပါး သဝနတောဟူသော ၊ပေ၊အံ့၊) သဿ-ကောက်သည်၊ ဖလ-အသီးကို၊ သဝတိ ဣဝ-သီးတတ်သကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ) ဧတံ-ဤသုတ္တန်သည်၊ အတ္ထေ-အတ္ထတ္ထ ပရတ္ထ အစရှိသောစီးပွားတို့ကို၊ ဝါ-စီးပွားအနက်တို့ကို၊ သဝတိ-သီးတတ်၏၊ ပသဝတိ- ဖြစ်စေတတ်၏၊ ဣတိ-ဤအနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ-ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ-၏၊ (အတ္ထာနံ-တို့ကို၊ တသ္မာ သဝနတော-ထိုသို့ သီးတတ် ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။)

စ-ကား၊ (သဝနတောဟူသော အကျဉ်းသခေါ်ပဟိတ်ပါဠိအကျယ်ဝိတ္ထာရမှ တစ်ပါး, သူဒနတော-ဟူသော၊ပေ၊အံ့၊) ဧတံ-သည်၊ (အတ္ထေ-အတ္ထတ္ထပရတ္ထအစရှိသော စီးပွား တို့ကို၊ ဝါ-စီးပွားအနက်တို့ကို၊) သူဒတိ-သွန်ချတတ်၏၊ (ကိမိဝ-အဘယ်ကဲ့သို့နည်း၊) [အပြေကိုမသိသေးဘဲ သာမညအနေဖြစ်၍ နပုလ္လိင်ဖြင့်မေးသည်။]

ခေနေ-နွားမသည်၊ ခီရံ-နို့ရည်ကို၊ သူဒတိဝိယ-သွန်ချသကဲ့သို့တည်း၊ ပဋ္ဌရတိ-သွန်ချတတ်တို့၏ ကြေတိ- ဤအနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-သည်၊ ဝါ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ (အတ္ထာနံ-တို့ကို၊ တဿ သူဒနတော-ထိုသို့သွန်ချတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊) စ-ကား၊ (သူဒနတော-ဟူသော၊ပေ၊သုတ္တာဏာဟူသော၊ပေ၊ကား၊) ဒေတံ-သည်၊ [ရှေ့ဝါကျမှလိုက် သည်၊နေ-ထို အတ္တတ္တ ပရတ္တအစရှိသောစီးပွားတို့ကို၊ ဝါ-စီးပွားအနက်တို့ကို၊ သုဋ္ဌု-ကောင်းစွာ၊ တာယတိ-စောင့်ရှောက်တတ်၏၊ ရက္ခတိ-စောင့်ရှောက်တတ်၏၊ ကြေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ (အတ္ထာနံ-တို့ကို၊ တသ္မာ သုတ္တာဏာ-ထိုသို့ ကောင်းစွာစောင့်ရှောက် တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။]

စ-ကား၊ (သုတ္တာဏာဟူသော၊ပေ၊သုတ္တသဘာဂတော ဟူသော၊ပေ၊ကား၊) ဒေတံ-သည်၊ သုတ္တသဘာဂံ-တမျှဉ်းကြိုး ပန်းသီချည်နှင့်တူသောအဖို့ရှိ၏၊ ဝါ-တမျှဉ်းကြိုး ပန်းသီချည်နှင့် သဘောတူ၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ တစ္ဆကာနံ-လက်သမားတို့၏၊ သုတ္တံ-တမျှဉ်းကြိုးသည်၊ [တိုင်းတာကြောင်း မျဉ်းကြိုး-ဟူလို၊] ပမာဏံ-တိုင်းတာကြောင်း သည်၊ ဝါ-လိုရင်းပမာဏသည်၊ ဟောတိယထာ-ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-ဤအတူ၊ ဧတမ္မိ- ဤ သုတ္တန်သည်လည်း၊ ဝိညူနံ-တရားဆုံးဖြတ်သော ပညာရှိတို့၏၊ (ပမာဏံ-နှိုင်း ယှဉ်ကြောင်းသည်၊ ဝါ-လိုရင်းပမာဏသည်၊ ဟောတိ-၏၊) စ-တမျှဉ်းကြိုးနှင့်တူပုံ သာမကသေး၊ သုတ္တေန-ချည်ဖြင့်၊ သင်္ဂဟိတာနိ-သိမ်းယူအပ်ကုန်သော၊ ဝါ-သိုက်ကုံး အပ်ကုန်သော၊ ပုပ္ဖာနိ-တို့ကို၊ ဝါတေန-လေသည်၊ နဝိကိရိယန္တိ ယထာ-ဖရိဖရဲ မဖြန့်ကြဲအပ်, မဖြန့်ကြဲနိုင်ကုန်သကဲ့သို့၊ နဝိဓိသိယန္တိ ယထာ-မဖျက်ဆီးအပ်, မဖျက်ဆီး နိုင်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဧတေန-ဤသုတ္တန်ဖြင့်၊ သင်္ဂဟိတာ-ကုန်သော၊ အတ္ထာ-အတ္တတ္ထ ပရတ္ထ အစရှိသော စီးပွားတို့ကို၊ ဝါ-စီးပွားအနက်တို့ကို၊ (မိစ္ဆာဝါဒေန- မိစ္ဆာဝါဒသည်၊) နဝိကိရိယန္တိ-နှ၊ နဝိဓိသိယန္တိ-နှ၊ (တသ္မာ သုတ္တသဘာဂတောစ-ထိုသို့ တမျှဉ်းကြိုး ပန်းသီချည်နှင့် တူသောအဖို့ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ-နှင့်သဘောတူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သုတ္တတ္ထဝိဒူဟိ-တို့သည်၊ သုတ္တန္တိ- ဟူ၍၊ အက္ခာတံ-ပြီ၊) တေန-ထိုအတ္ထာနံ သူစနတော အစရှိသော ဟိတ် ၆ ရပ်ဖြင့်၊ ဧတသ-ဤ သုတ္တသဒ္ဒါ၏၊ ဝစနတ္ထ ကောသလ္လတ္ထံ-ဝိဂြိုဟ်ဝစနတ်၌ ကျွမ်းကျင်သူ၏ အဖြစ်ဟူသော ဉာဏ်အကျိုးငှာ၊ အတ္ထာနံ သူစနတော၊ပေ၊အက္ခာတန္တိ-အက္ခာတံဟူသော၊ ဧတံ (ဂါထာဝစနံ)-ကို (တစ်နည်း) ဧတံ (အတ္ထဝစနံ)-ဤအနက်ကို ပြကြောင်းစကား ကို၊ မယာ-သည်၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအံ့ပြီ၊ ဝါ-ဆိုခဲ့ပြီ။

အဘိဓမ္မသ-အဘိဓမ္မသဒ္ဒါ၏၊ ဝစနတ္ထော-ကို၊ (မယာ-သည်၊) ဝုတ္တောယေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ၊ ["ကေနဋ္ဌေန အဘိဓမ္မော, ဓမ္မာတိရေက ဓမ္မဝိသေသဋ္ဌေန" ဟု ဆိုခဲ့ပြီးပြီ-ဟူလို၊] အပရော-ဆိုခဲ့ပြီးသောနည်းမှ တစ်းပါးသော၊ နယော-နည်းကို၊

(မယာ-သည်၊ ဝုစ္စတေ-ဆိုအပ်၏၊ ဝါ-ဆိုဦးအံ့) ယံ(ယသ္မာ)ကြောင့်၊ ဇ္ဇေ-ဤအဘိဓမ္မာ ပိဋကတ္တိ၊ ဝုဗိမဇ္ဈော-တိုးပွားခြင်းရှိကုန်သော၊ ဓမ္မာစ-တရား တို့ကိုလည်းကောင်း၊ သလက္ခဏာ-အမှတ်အသားနှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာစ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပူဇိတာ- ပူဇော်ထိုက်ကုန်သော၊ ဓမ္မာစ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပရိစ္ဆိန္နာ-ပိုင်းခြားအပ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာစ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အဓိကာ-လွန်ကဲ ကုန်သော၊ ဓမ္မာစ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဧတေန-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဝုဗိမဇ္ဈ အစရှိသော တရားတို့ကို ဟောအပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝီ-အဘိဓမ္မသဒ္ဒါ၏အနက်ကိုသိကုန်သောပညာရှိတို့သည်၊ အဘိဓမ္မော-အဘိဓမ္မမည်၏ဟူ၍၊ အက္ခာတော-ဆိုအပ်ပြီ။ [အဘိဓမ္မောတိ-ဟုဆိုလိုလျက် အာဂ၊ကာရ ဧကာတက ဣတိသဒ္ဒါ အကြောကြို။]

ဟိ-ချဲ့၊ အယံ အဘိသဒ္ဒေါ-ဤအဘိသဒ္ဒါသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုဗိလက္ခဏပူဇိတ-ပရိစ္ဆိန္နာဓိကေသု-ဝုဗိအနက်, လက္ခဏအနက်, ပူဇိတအနက်, ပရိစ္ဆိန္နအနက်, အဓိက အနက်တို့၌၊ ဒိဿတိ-ထင်ရှား၏၊ ဝါ-တွေ့မြင်အပ်၏၊ ["ပါဠိတော်၌ တွေ့မြင်အပ်၏" ဟူလို။] တထာဟိ-ထိုစကားမှန်၏၊ (တစ်နည်း) တထာဟိ-ထိုစကားကိုချဲ့ဦးအံ့၊ ဩ (ဩသော)-ဤအဘိသဒ္ဒါသည်၊ (အာဂတော-၌ စပ်၊) ဗာဠာ မေ အာဝုသော ဒုက္ခာ ဝေဒနာ အဘိက္ကမန္တိ နော ပဋိက္ကမန္တိ တိအာဒိသု-ဗာဠာ ၊ပေးနောပဋိက္ကမန္တိ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဝုဗိယံ-တိုးပွားခြင်းဟူသောအနက်၌၊ အာဂတော-လာ၏၊ [အာဝုသော-ငါ့ရှင်၊မေ-ငါ၏၊ ဗာဠာ-ပြင်းထန်ကုန်သော၊ ဒုက္ခာ-ဆင်းရဲစေတတ်ကုန်သော၊ ဝေဒနာ-ဝေဒနာတို့သည်၊ အဘိက္ကမန္တိ-တိုးပါးကုန်၏၊ နောပဋိက္ကမန္တိ-မဆုတ်ပါကုန်၊ (ကသပ သံယုတ်စသည်၌လာသည်၊) ယာတာ ရတ္တိယော အဘိညာတာ, အဘိလက္ခိတာတိ အာဒိသု-တာ အစရှိကုန်သောပါဠိရပ်တို့၌၊ လက္ခဏော-အမှတ်အသားဟူသောအနက်၌၊ အာဂတော-၏၊ [အဘိညာတာ-လထက်ဝက်စသော အမှတ်အသားဖြင့် သိအပ်ကုန်သော၊ ဝါ-ထင်ရှားကုန်သော၊ အဘိလက္ခိတာ-လထက်ဝက်စသော အမှတ်အသားဖြင့် မှတ်သားအပ်ကုန်သော၊ ယာ တာ ရတ္တိယော-အကြင်ညဉ့်တို့သည်၊ သန္တိ-ကုန်၏၊ (မူလပဏ္ဏာသ ဘယဘေရဝ သုတ်၊) တရားနှာဖို့ရန် ဥပုသ်စောင့်ဖို့ရန် အဌမီ, စာတုဒ္ဒသီ, ပန္နရသီညဉ့်များကိုလဖြင့် မှတ်သားကြသည်-ဟူလို။]

ရာဇာဘိရာဇာ မနုဇိန္ဒောတိအာဒီသု-ဣန္ဒော အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ပူဇိတော-ပူဇော်ထိုက်ဟူသောအနက်၌၊ အာဂတော-၏၊ [မနုဇိန္ဒော-လူတို့ကို အစိုးရသော၊ ရာဇာဘိရာဇာ-မင်းအပေါင်းတို့သည် ပူဇော်ထိုက်သော စကြာမင်းသည်၊ (ဟုတ္တာ-၍)၊ ရဇ္ဇံ-မင်းအဖြစ်ကို၊ ကာရေဟိ-ပြုစေပါလော၊) မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ, သေလသုတ်။] ပဋိဗလော ဝိနေတုံ အဘိဓမ္မေ အဘိဝိနယေတိအာဒီသု-ယေအစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊

ပရိစ္ဆေဒေ–ပိုင်းခြားအပ်ဟူသောအနက်၌၊ အာဂတောတိ–၏၊ [အဘိဝေမ္မေ–ပိုင်းခြားကန့်သတ်အပ်သော ဝေမ္မအရာ၌လည်းကောင်း၊ အဘိဝိနယေ–ပိုင်းခြားကန့်သတ်အပ်သော ဝိနည်း အရာ၌လည်းကောင်း၊ ဝိနေတုံ–တပည့်တို့ကို သင်ကြားပို့ချ ဆုံးမခြင်းငှာ၊ ပဋိဗလော–စွမ်းနိုင်၏၊ (ဝိနည်းမဟာဝါပဠေ ဗုဒ္ဓဝဂ္ဂေ စသည်၌လာသောပါဠိ၊)] အညမညသက်ရဝိရဟိတော–အချင်းချင်း ရောယှက်ခြင်းမှကင်းသော၊ ဝေမ္မေစ–ဝေမ္မအရာ၌လည်းကောင်း၊ ဝိနယေစ–ဝိနည်းအရာ၌လည်းကောင်း၊ (ဝိနေတုံ–ငှာ၊ ပဋိဗလော–၏၊)ဣတိ–ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝုတ္တံ–ဟောတို၊ အဘိဣဿေန ဝဏ္ဏေနာတိ အာဒိသု–နှ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ အဓိကေ–အလွန်အကဲဟူသော အနက်၌၊ အာဂတောတိ–၏၊ [အဘိဣဿေန–အလွန်နှစ်သက်အပ်သော၊ ဝဏ္ဏေ–အဆင်းဖြင့်၊ (ဝန္ဒတိ– ရှိခိုးလာသူကား၊ ကော–အဘယ်သူနည်း၊) (ဝိမာနဝတ္ထု၌လာသော ပါဠိ။)]

စ–ဆက်၊ (အတ္ထယုတ္တိကို ဆက်၍ပြဦးအံ့၊ "သဒ္ဒယုတ္တိမှတစ်ပါး, အတ္ထယုတ္တိကို ဆိုဦးအံ့" လည်းပေးကြ၏၊) ဇတ္ထ–ဤအဘိဓမ္မာပိဋကတ်၌၊ (ဝုတ္တာ၌ စပ်၊) ရူပူပပတ္တိယာ မဂ္ဂ ဘာဝေတိ၊ မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံဒိသံ ဖရိတ္တာ ဝိဟရတိတိ အာဒိနာ–သော၊ နယေန–ဖြင့်၊ ဝုဒ္ဓိမဇ္ဈေ–တိုးပွားခြင်းရှိကုန်သော၊ ဝေမ္မာပိ–တို့ကိုလည်း၊ ဝုတ္တာ–ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ (တသ္မာ–ထိုသို့ ဝုဒ္ဓိမဇ္ဈ တရားတို့ကို ဟောအပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ {ရူပူပပတ္တိယာ–ရူပဘုံ၌ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ ဝါ–၏၊ မဂ္ဂ–အကြောင်းဖြစ်သောစျာန်ကို၊ ဘာဝေတိ–ဖြစ်စေ၏၊ ဝါ–တိုးပွားစေ၏၊ မေတ္တာသဟဂတေန–မေတ္တာနှင့်တကွဖြစ်သော၊ စေတသာ–ဖြင့်၊ ဧကံဒိသံ–တစ်ခုသောအရပ်မျက်နှာကို၊ ဝါ–တစ်ခုသော အရပ်မျက်နှာ၌နေသော သတ္တဝါအပေါင်းကို၊ ဖရိတ္တာ–ဖြန့်၍၊ ဝိဟရတိ–နေ၏၊] ရူပါရမဏ်ဝါ သဒ္ဒါရမဏ်ဝါတို အာဒိနာ–သော၊ နယေန–ဖြင့်၊ အာရမဏာဒီဟိ–အာရုံအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ သံလက္ခဏီယတ္တာ–မှတ်သားအပ် ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ [သံလက္ခဏီယတ္တာတို သဠာနိတတ္တာ–ဋီကာ။] သလက္ခဏာ–အမှတ် အသားနှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော၊ ဝေမ္မာပိ–တို့ကိုလည်း၊ ဝုတ္တာ–ကုန်ပြီ၊ (တသ္မာ–ထိုသို့ သလက္ခဏတရားတို့ကို ဟောအပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊) [ရူပါရမဏ်ဝါ– ရူပါရုံလျှင် အာရုံရှိသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ သဒ္ဒါရမဏ်ဝါ–သော၊ ပေ၊ စိတ္တံ–သည်၊ ဥပ္ပန္နံ–အတိတ်စိ၏ အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌ ခဏတ္တယသို့ ရောက်သည်၊ ဟောတိ–၏။] သေက္ခာဝေမ္မာ, အသေက္ခာဝေမ္မာ, လောကုတ္တရာဝေမ္မာတို အာဒိနာ–သော၊ နယေန–ဖြင့်၊ ပူဗိတာ–ပူဇော်ထိုက်ကုန်သော၊ ဝေမ္မာပိ–တို့ကိုလည်း၊ ဝုတ္တာ–ကုန်ပြီ၊ ပူဇာရဟာ– ပူဇော်ထိုက်ကုန်သော၊ ဝေမ္မာ ဝုတ္တာ၊ ဣတိ အယံ–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ အဓိပ္ပာယော– အလိုရှိအပ်ကုန်သောအနက်တည်း၊ တသ္မာ–ထိုသို့ ပူဇိတတရားတို့ကို ဟောအပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊) [သေက္ခာ–သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဥစ္စာဖြစ်ကုန်သော၊ ဝေမ္မာ, သံဝိဇ္ဇန္တီ–ရှိကုန်၊ စသည်ဖြင့်ပေး၊]

ဖဿော ဟောတိ ဝေဒနာ ဟောတိတိ အာဒီနာ-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ သဘာဝ ပရိစ္ဆိန္နတ္တာ-သဘောအားဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိစ္ဆိန္နာ-ပိုင်းခြားအပ်သော၊ ဓမ္မာပိ ဝုတ္တာ၊ (တသ္မာ-ထိုသို့ ပရိစ္ဆိန္န တရားတို့ကို ဟောအပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊) [ဖဿော-တွေ့ထိခြင်း သဘောသည်၊ ဟော်တိ-၏၊ ဝေဒနာ-ခံစားခြင်းသဘောသည်၊ ဟောတိ-၏၊] မဟဂ္ဂတာ ဓမ္မာ, အပ္ပမာဏာဓမ္မာ, အနုတ္တရာဓမ္မာတိ အာဒီနာ-သော၊နယေန-ဖြင့်၊ အဓိကာ-လွန်ကဲကုန်သော၊ ဓမ္မာပိ-တို့ကိုလည်း၊ ဝုတ္တာ-ကုန်ပြီ၊ (တသ္မာ-ထိုသို့ အဓိကတရားတို့ကို ဟောအပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝီ-တို့သည်၊ အဘိဓမ္မော-မည်၏ဟူ၍၊ အက္ခာတော-ပြီ၊) တေန-ထိုဝုဒ္ဓိမဇ္ဈတာ စသော ဟိတ် ၅-ရပ်ဖြင့်၊ ဧတသ-ဤအဘိဓမ္မသဒ္ဒါ၏၊ ဝစနတ္ထကောသလ္လတ္ထं-ဝိဂြိုဟ်ဝစနတ္ထဥ် ကျွမ်းကျင်သူ၏ အဖြစ်ဟူသော ဉာဏ်အကျိုးငှာ၊ ယံ တ္ထေ ဝုဒ္ဓိ-မဇ္ဈော၊ပေ၊အက္ခာတောတိ-ဟူ၍၊ ဧတံ (ဂါထာဝစနံ)-ကို၊ တစ်နည်း-ဧတံ (အတ္ထဝစနံ)-ဤအနက်ကို ပြကြောင်း စကားကို၊ မယာ-သည်၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

ပန-ကား (ဝိနယသုတ္တ အဘိဓမ္မသဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထမှတစ်ပါး, ပိဋကသဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထကား၊) ဧတ္ထ-ဤအချင်းချင်းထူးခြားသော ဝိနယ, သုတ္တ, အဘိဓမ္မသဒ္ဒါတို့၌၊ (သမောဓာနေတဗ္ဗံ-ပေါင်းစပ်ထိုက်သော၊ ဝါ-သမာသ်တွဲထိုက်သော၊) ယံ-အကြင် ပိဋကသဒ္ဒါသည်၊ အဝိသိဋ္ဌံ-အနက်အားဖြင့် မထူး၊ တံ ပိဋကံ-ထိုပိဋကသဒ္ဒါကို၊ [တံ ပိဋက သဒ္ဒံတိ အတ္ထော၊-ဋီကာ (အာဟုဋ္ဌစပ်၊)။] ပိဋကတ္ထဝိဒူ-ပိဋကသဒ္ဒါ၏ အနက်ကို သိကုန်သော ပညာရှိတို့သည်၊ ပရိယတ္တိဒ္ဓာဇနတ္ထတော-သင်ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်, တည်ရာဟူသောအနက်တို့ဖြင့်၊ ဝါ-သင်ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောအနက်, တည်ရာဟူသောအနက်ရှိ၏ဟူ၍၊ အာဟု-ဆိုကြကုန်ပြီ၊ တေန-ထိုပိဋကသဒ္ဒါနှင့်၊ သမောဓာနေတော-ပေါင်းစပ်၍၊ ဝါ-သမာသ်တွဲ၍၊ [တေနာတိ အာဒိ သမာသ် ဒဿေတိ၊-ဋီကာ၊] တယောပိ-၃-ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဝိနယာ ဒယော-ဝိနယအစရှိသော သဒ္ဒါတို့ကို၊ ဧဝ ယော-သိထိုက်ကုန်၏။

ဟိ-ချဲ့(တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ (နောက်၌ တသ္မာရှိသည်၊) ပရိယတ္တိပိ-သင်ယူအပ်သောပါဠိကိုလည်း၊ မာ ပိဋကသမ္ဗဒါနေနာတိ အာဒီသု-နေန အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ပိဋကန္တိ-ပိဋကဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ [ပိဋက သမ္ဗဒါနေန-ကျမ်းစာကို ကောင်းစွာပေးရာ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝါ-ကျမ်းစာကို ကောင်းစွာ တတ်ကျွမ်းကာမျှဖြင့်၊ မာဂဏ္ဍိတ္ထ-ဤအယူဝါဒသည် ငါတို့ကျမ်းစာနှင့်ညီမျှ၏ဟု အတည်မယူကြကုန်လင့်၊] အထ၊ပေ၊အာဒါယာတိ အာဒီသု-အာဒါယ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ် မထား တစ်ပါးပါးသော၊ ဘာဇနမ္ပိ-တောင်းကိုလည်း၊ (ပိဋကန္တိ ဝုစ္စတိ၊) [အထ-ထိုအခါ၌၊ ပုရိသော-ယောဏ်းတစ်ယောက်သည်၊

ကုဒါလပိဋ္ဌက်-ပေါက်တူးနှင့် တောင်းကို၊ အာဒါယ-ယူ၍၊ အာဂစ္ဆေယျ-လာရာ၏။] တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ပရိယတ္တိကိုလည်းကောင်း, ဘာဝနာကိုလည်းကောင်း, ပိဋကဟု ဆိုအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ပိဋက်-ပိဋကသဒ္ဒါကို၊ ပိဋကတ္ထဝိဒူ-တို့သည်၊ ပရိယတ္တိဘာဝနတ္ထတော- တို့ဖြင့်၊ ဝါ-ဟူ၍၊ အာဟု-ကုန်ပြီ။

[စာအုပ်တို့၌ "ဣဒါနိ" ပါ၏၊ မပါသင့်ကြောင်းကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။] တေန သမောဓာနေတ္တာ တယောပိ ဝိနယာဒယော ဧကယျောတိ-ဧကယျော ဟူသည်ကား၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဒုဝိဓတ္ထေန-၂-ပါးအပြားရှိသောအနက်ရှိသော၊ တေန ပိဋကသဒ္ဒေန-နှင့်၊ သမာသံ-သမာသ်ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ဝိနယောစ-ဝိနည်းလည်း ဟုတ်၏၊ သော-ထိုဝိနည်းဟူသည်၊ ပရိယတ္တိဘာဝတော-သင်ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း ကောင်း၊ တသ တသအတ္ထသ-ထိုထိုအနက်၏၊ ဘာဝနေ တောစ-တည်ရာ၏ အဖြစ် ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပိဋကဉ္စ-ကလည်းဟုတ်၏၊ ဣတိ-ဤ ၂-ပါးသောသတ္တိကြောင့်၊ ဝိနယပိဋိက-ကမည်၏၊ ယထာ ဝုတ္တေနေဝ-အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသည်သာလျှင်ဖြစ် သော၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊ [ယထာ ဝုတ္တေနေဝါတိ ဧဝံ ဒုဝိဓတ္ထေနာတိအာဒိနာ နယေန-ဦးကာ၊] သုတ္တန္တဉ္စ-သုတ္တန်လည်းဟုတ်၏၊ [အန္တသဒ္ဒါ အနက်မရှိ၊] တံ-ထိုသုတ္တန်ဟူသည်၊ ပိဋကဉ္စ-ဟုတ်၏၊ ဣတိ-ဤ ၂-ပါးသောသတ္တိကြောင့်၊ သုတ္တန္တ ပိဋက-မည်၏၊ အဘိဓမ္မောစ-၏၊ သော-သည်၊ ပိဋကဉ္စ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဘိဓမ္မပိဋက-၏ ဣတိဧဝံ-သို့၊ တယောပိ-ကုန်သော၊ ဧတေဝိနယာဒယော-ဤ ဝိနယအစရှိသောသဒ္ဒါ တို့ကို၊ ဧကယျာ-သိထိုက်ကုန်၏။

စ-ဆက်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဥတ္တာ-စာသင်သားတို့ သိပြီးခြင်းကြောင့်၊ ပုနပိ-တစ်ဖန် လည်း၊ ဝါ-ထပ်၍လည်း၊ တေသွေဝ ပိဋကေသု-ထိုပိဋက ၃-ပုံတို့၌ပင်၊ (နာနာပဋိကာရ ကောသလ္လတ္ထံ၌စပ်၊) နာနာပဋိကာရကောသလ္လတ္ထံ-အမျိုးမျိုးသော အပြားအားဖြင့် ကျွမ်းကျင် သူ၏အဖြစ်ဟူသောအကျိုးငှာ၊ တေသု-ထိုပိဋက ၃-ပုံတို့၌၊ (ပရိဒီပယေ, ဝိဘာဝယေတို့၌စပ်၊) ယထာရဟံ-စွာ၊ ဒေသနာ သာသနကထာ ဘေဒံ-ဒေသနာထူး အပြား, သာသနအထူးအပြား, ကထာ အထူးအပြားကိုလည်း ကောင်း၊ သိက္ခာပဒဟာန ဂမ္ဘီရဘာဝဉ္စ-သိက္ခာ, ပဟာန်, ဂမ္ဘီရဘောဂုဏ်ကိုလည်း ကောင်း၊ ပရိဒီပယေ-ထက်ဝန်းကျင်ပြရာ၏။

ပရိယတ္တိဘေဒံ-သင်ယူပုံအထူးအပြားကိုလည်းကောင်း၊ (ဝိဘာဝယေ၌စပ်၊) ယဟိ- အကြင် ၃-ပါးသောပိဋက၌၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ယထာ-အကြင်အပြားတို့ဖြင့်၊ ယံသမ္ဘတ္တိ- အကြင်ပြည့်စုံခြင်းသို့လည်းကောင်း၊ ယံ ဝိပတ္တိဘာပိ- အကြင်ပျက်စီး ခြင်းသို့လည်းကောင်း၊ ပါပုဏာတိ-ရောက်ရ၏၊ (တဟိ-၌၊) တမ္မိ သမ္ဘ-ထိုအလုံးစုံ ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိဘာဝယေ-ထင်စွာပြရာ၏၊ (တစ်နည်း၊) ယဟိ-၌၊ ဘိက္ခု-

သည်၊ယထာ-အကြင် ဥပါဒေါ မှ အစရှိသောအကြောင်းတို့ကြောင့် သင်ယူခြင်း, ကောင်းစွာကျင့်ခြင်း, မကောင်းသဖြင့်ကျင့်ခြင်းဟူသော အပြားတို့ဖြင့်၊ ယံပရိယတ္တိ ဘေဒံ, ယံသမ္ဘတ္တိ, ယံဝိပတ္တိဥာပိ, ပါပုဏာတိ-၏၊ (တဟိ-၌) တမ္မိသဒ္ဒံ-ကိုလည်း၊ ဝိဘာဝယေ-၏။

တတြ-ထိုဂါထာတို့၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ပရိဒီပနာ-ထက်ဝန်းကျင် ပြုခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဝိဘာဝနာစ-ထင်စွာပြုခြင်းသည်လည်းကောင်းတည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ တီဏိ-၃-ပုံကုန်သော၊ တာနိ ပိဋကာနိ-တို့ကို၊ ယထာက္ကမံ-တိုင်း၊ အာဏာ ဝေါဟာရပရမတ္ထဒေသနာတိစ-အာဏာဒေသနာ, ဝေါဟာရဒေသနာ, ပရမတ္ထဒေသနာတို့ဟူ၍လည်းကောင်း၊ [ကထာတိစမှ ဣတိစ လိုက်စေ။] ယထာပရာဓ ၊ပေ၊သာသနာ နိတိစ-ယထာပရာဓသာသနာ, ယထာနုလောမသာသနာ, ယထာ ဓမ္မသာသနာတို့ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ သံဝရာသံဝရ၊ပေ၊ ကထာတိစ-သံဝရာသံဝရ ကထာ, ဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဌနကထာ, နာမရူပပရိစ္ဆေဒကထာတို့ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စန္တိ ကုန်၏၊ ဟိ-ထပ်၍ချဲ့ဦးအုံ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ-နိဒ္ဒေသမှ တစ်ပါး ပဋိနိဒ္ဒေသကို ဆိုဦးအုံ့၊ ဇဋ္ဌ-ဤပိဋကတ် ၃-ပုံတို့တွင်၊ ဝိနယ ပိဋကံ-ကို၊ အာဏာရဟေန-အာဏာထားခြင်းငှာ ထိုက်တော်မူသော၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ အာဏာဗာဟုလ္လတော-အာဏာများသည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်၊ [ဝိနယပိဋကဿ-ဟု သမ္ဗန်ဓံ။] ဒေသိတတ္တာ-ဟောတော်မူအပ် သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အာဏာဒေသနာတိ-နာဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ သုတ္တန္တ ပိဋကံ-ကို၊ [အန္တ-သဒ္ဒါအနက်မရှိ၊ သုတ္တမေဝ+သုတ္တန္တံ၊ တဗ္ဘာဝဝုတ္တိ ကမ္မဓာရည်း၊] ဝေါဟာရ ကုသလေန-အခေါ်အဝေါ်ပညတ်၌ ကျွမ်းကျင် တော်မူသော၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ဝေါဟာရဗာဟုလ္လတော-ပညတ်၏ များသည်၏ အဖြစ် အားဖြင့်၊ ဒေသိတတ္တာ-ကြောင့်၊ ဝေါဟာရဒေသနာတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ အဘိဓမ္မ ပိဋကံ-ကို၊ ပရမတ္ထ ကုသလေန-ပရမတ်၌ ကျွမ်းကျင်တော်မူသော၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ပရမတ္ထ ဗာဟုလ္လတော-ပရမတ်၏ များသည်၏အဖြစ်အားဖြင့်၊ ဒေသိတတ္တာ-ကြောင့်၊ ပရမတ္ထဒေသနာတိ-၍၊ ဝုစ္စတိ-၏။

တထာ-ထိုမှတစ်ပါး၊ ပဌမ-ပဌမဖြစ်သော ဝိနည်းပိဋကကို၊ ပစုရာပရာဓာ-များသောအပြစ်ရှိကုန်သော၊ ယေတေ သတ္တာ-တို့သည်၊ (သန္တိ-နှ၏၊) တေ-ထိုသတ္တဝါတို့ကို၊ ယထာပရာဓံ-အပြစ်အားလျော်စွာ၊ ဇဋ္ဌ-ဤဝိနည်း ပိဋကဌ်၊ သာသိတာ-ဆုံးမတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့အပြစ်အားလျော်စွာ ဆုံးမအပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ယထာပရာဓသောသနန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ဒုတိယံ ၂-ခုမြောက် သုတ္တန်ပိဋကကို၊ အနေကစ္ဆရာသယာနုသယစရိယာဓိမုတ္တိကာ-များသော အစ္ဆာသယ, များသော အနုသယ, များသောစရိယ, များသော အဓိမုတ္တိရှိကုန်သော၊ သတ္တာ-တို့ကို၊ ယထာနုလောမံ-အကြင်အကြင် အစ္ဆာသယ အစရှိသည်တို့အားလျော်

စွာ၊ ဧတ္ထ–ဤသုတ္တန်ပိဋကဋ္ဌ၊ သာသိတာ–ဆုံးမတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အဠာသယစသည်အားလျော်စွာ ဆုံးမအပ်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ယထာနုလောမ သာသနန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ တတိယံ–၃–ခုမြောက် အဘိဓမ္မ ပိဋကကို၊ ဓမ္မဟုဠမတ္တော–သဘာဝဓမ္မအစုမျှဋ္ဌ၊ အဟံ–ငါတည်း၊ မမ–ငါ၏ဥစ္စာတည်း၊ ဣတိ သညိနော–ဤသို့ မှတ်ထင်ခြင်းရှိကုန်သော၊ သတ္တာ–တို့ကို၊ ယထာဓမ္မံ–သဘာဝဓမ္မအားလျော်စွာ၊ ဧတ္ထ–ဤအဘိဓမ္မပိဋကဋ္ဌ၊ သာသိတာ–နှိပ်ပြီ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ သဘာဝဓမ္မ အားလျော်စွာဆုံးမအပ်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ယထာဓမ္မသာသနန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–။

တထာ–ထိုမှတစ်ပါး၊ [သာသနဘောဒမှတစ်ပါး, ကထာဘေဒကား–ဟူလို၊] ပဌမံ– ရှေးဦးစွာသော ဝိနည်းပိဋကကို၊ အဠာစာရပဋိပက္ခဘူတော–လွန်ကျူးမှု၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ သံဝရာသံဝရော–ငယ်သော စောင့်စည်းခြင်း ကြီးသော စောင့်စည်း ခြင်းကို၊ ဝါ–ငယ်သော စောင့်စည်းကြောင်းတရား, ကြီးသောစောင့်စည်း ကြောင်းတရားကို၊ ဧတ္ထ–ဤဝိနည်းပိဋကဋ္ဌ၊ ကထိတော–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ သံဝရာသံဝရကို ဟောရာအပ်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) သံဝရာ သံဝရကထာတိ–ထာဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ သံဝရာသံဝရောတိ–ကား၊ ခုဒ္ဒကောစေဝ–ငယ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ မဟန္တောစ–ကြီးသည်လည်းဖြစ်သော၊ သံဝရော–စောင့်စည်း ခြင်းတည်း၊ (ကိမိဝ–နည်း၊) ကမ္မာကမ္မဝိယ–ကံငယ်ကံကြီးဟူသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ပလာဖလဝိယ–သစ်သီးငယ် သစ်သီးကြီးဟူသကဲ့သို့လည်းကောင်းညီး၊ ["မဟန္တောစ၏ နောက်၌ သံဝရာသံဝရော"ဟု တွေ့ရ၏၊ သီလကွန်၌ "သံဝရော"ဟုသာရှိသည်၊ အသဒ္ဒါ "အကြီးအနုက်"ဟောတည်း။] ဒုတိယံ–ကို၊ ဒွါသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိပဋိပက္ခဘူတာ–၆၂ ပါးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဌနာ–မိစ္ဆာအယူတို့ကို ဖြေရှင်းကြောင်းတရားကို၊ ဧတ္ထ–ဤသုတ္တန်ပိဋကဋ္ဌ၊ ကထိတာ–ပြီ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဌနကို ဟောအပ်ရာ၏အဖြစ် ကြောင့်၊) ဒိဋ္ဌိဝိနိဝေဌနကထာတိ–၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ တတိယံ–ကို၊ ရာဂါဒိပဋိပက္ခဘူတော– ရာဂ အစရှိသည်တို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ နာမရူပပရိစ္ဆေဒေါ–နာမ်ရုပ် ၂–ပါး ပိုင်းခြား ကြောင်း တရားကို၊ ဧတ္ထ–ဤအဘိဓမ္မပိဋကဋ္ဌ၊ ကထိတော–ပြီ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ နာမရူပပရိစ္ဆေဒကို ဟောအပ်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊) နာမရူပပရိစ္ဆေဒ ကထာတိ–၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊

စ–ကား၊ (ဒေသနာသာသနကထာဘေဒ၏ ဝိတ္ထာရမှတစ်ပါး, သိက္ခာပဟာန ဂန္ဓိရဘာဝ၏ ဝိတ္ထာရကား၊) တီသုပိ–၃–ပုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေသု–ဤ ပိဋကတို့၌၊တိသော–နှင့်သော၊ သိက္ခာ–သိက္ခာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ တီဏိ–နှင့်သော၊ ပဟာနာနိ– ပဟာန်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ စတုဗ္ဗိဓော–သော၊ ဂန္ဓိရဘာဝေါစ– နက်နဲသည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ တထာဟိ–ထိုစကားကို

ချဲ့ဦးအုံ၊ ဝိနယပိဋကေ-၌၊ ဝိသေသေန-အဓိစိတ္တ, အဓိပညာသိက္ခာတို့မှ ထူးသောအားဖြင့်၊ အဓိသီလသိက္ခာ-အဓိသီလသိက္ခာကို၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ သုတ္တန္တပိဋကကေ-၌၊ ဝိသေသေန-အဓိသီလ, အဓိပညာသိက္ခာတို့မှ ထူးသောအားဖြင့်၊ အဓိစိတ္တသိက္ခာ-ကို၊ ဝုတ္တာ-ပြီ၊ အဘိဓမ္မပိဋကေ-၌၊ ဝိသေသေန-အဓိသီလ အဓိစိတ္တသိက္ခာတို့မှ ထူးသောအားဖြင့်၊ အဓိပညာသိက္ခာ-ကို၊ ဝုတ္တာ-ပြီ။

စ-ကား၊ (သိက္ခာ၏ဝိတ္ထာရမှုတစ်ပါး, ပဟာန၏ဝိတ္ထာရကား၊)ဝိနယပိဋကေ-၌၊ ကိလေသာနံ-သံကိလေသာတို့၏၊ ဝါ-ကံကိလေသာတို့၏၊ [ကံအထမြောက်သော ကိလေသာတို့၏-ဟူလို၊] ဝိတိက္ကမပဟာနံ-ဝိတိက္ကမပဟာန်ကို၊ ဝါ-လွန်ကျူးမှုကို ပယ်ရှားကြောင်းတရားကို၊ (ဝုတ္တံ-ပြီ၊) (ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဝိညာယတိ-သိအပ်သနည်း၊) သီလသ-ဝိနည်း၌ဟောတော်မူအပ်သော သီလ၏၊ ကိလေသာနံ-တို့၏၊ ဝိတိက္ကမ ပဋိပက္ခတ္တာ-လွန်ကျူးမှု၏ဆန့်ကျင်ဘက်အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိညာယတိ-၏၊ သုတ္တန္တ ပိဋကေ-၌၊ (ကိလေသာနံ-သံကိလေသတရားတို့၏၊) ပရိယုဋ္ဌာနပဟာနံ-ပရိယုဋ္ဌာန ပဟာန်ကို၊ ဝါ-ကုသိုလ်အခွင့်အလမ်းကို ကုန်ခန်းစေ၍ထကြွမှုကို ပယ်ရှားကြောင်းတရား ကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ (ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဝိညာယတိ-သိအပ်သနည်း၊) သမာဓိသ-သုတ္တန်ဝယ် ဟောတော်မူအပ်သော သမာဓိ၏၊ (ကိလေသာနံ-တို့၏၊) ပရိယုဋ္ဌာနပ ဋိပက္ခတ္တာ- ပရိယုဋ္ဌာန၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိညာယတိ၊ အဘိဓမ္မာ ပိဋကေ-၌၊ (ကိလေသာနံ-သံကိလေသတရားတို့၏၊) [သုတ္တန် အဘိဓမ္မာ၌ ကိလေသာ ၁၀-ပါးလုံးကိုယူ။] အနုသယပဟာနံ-ကို၊ ဝါ-အစဉ်မပြတ်ကိန်းဝပ်ခြင်းကို ပယ်ရှားကြောင်းတရားကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ (ကသ္မာ ဝိညာယတိ)၊ ပညာယ-အဘိဓမ္မာဝယ် ဟောတော်မူအပ်သောပညာ၏၊ (ကိလေသာနံ-တို့၏) အနုသယပဋိပက္ခတ္တာ-အနုသယ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိညာယတိ-၏။

စ-သည်သာမကသေး၊ [ပဟာန်နှင့်စပ်၍ ဆိုဖွယ်ကျန်သေး၏-ဟူလို၊ စ-သည် သမုစ္ဆယတ္ထဟောတက။] ပဌမေ-ပဌမဖြစ်သော ဝိနည်းပိဋကဌ်၌၊ ကိလေသာနံ-ကိလေသာတို့ကို၊ တဒင်္ဂပဟာနံ-တဒင်္ဂပဟာန်ကို၊ ဝါ-ထိုထို သုသီလျအစီတ်အပိုင်းဖြင့် ထိုထိုဒုသီလျ အစီတ်အပိုင်းကို ပယ်ရှားကြောင်းတရားကို၊ (ဝုတ္တံ-ပြီ၊) ဣတရေသု-ဝိနည်းမှတစ်ပါးသော သုတ္တန် အဘိဓမ္မာပိဋကတို့၌၊ (ကိလေသာနံ-တို့ကို၊) ဝိက္ခမ္ဘန သမုစ္ဆေဒပဟာ နာနိ-ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်, သမုစ္ဆေဒပဟာန်တို့ကို၊ ဝါ-ပယ်ဖျောက်ခြင်းအားဖြင့် ပယ်ရှားကြောင်း တရား, အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်ခြင်းအားဖြင့် ပယ်ရှားကြောင်းတရားတို့ကို၊ (ဝုတ္တာနိ)၊--စ-သည်သာမကသေး၊ ပဌမေ-ပဌမဖြစ်သော ဝိနည်းပိဋကဌ်၌၊ ဒုစ္စရိတ သံကိလေသသ-ကာယဝစီဒုစရိုက်ဟူသော သံကိလေသကို၊ ပဟာနံ-ပယ်ကြောင်းတရားကို၊ (ဝုတ္တံ၊) ဣတရေသု-ဝိနည်းမှတစ်ပါးသော သုတ္တန် အဘိဓမ္မာပိဋကတို့၌၊ တဏှာဒိဋ္ဌိသံကိလေ သာနံ-တဏှာသံကိလေသ, ဒိဋ္ဌိသံကိလေသတို့ကို၊ (ပဟာနံဝုတ္တံ။)

စ–ကား၊ (ပဟာနမှတစ်ပါး ဂမ္ဘီရဘာဝကား–ဟူလို၊) ဇော–ဤ ၃–ပုံသော ပိဋကတို့တွင်၊ ဧကမေကသို့–တစ်ပုံတစ်ပုံသော ပိဋကဌ၊ စတုဗိဓောပိ–လေးပါးအပြား ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဓမ္မတ္ထဒေသနာ ပဋိဝေဓ ဂမ္ဘီရဘာဝေါ–ဓမ္မ၏ နက်နဲသည်၏ အဖြစ်, အတ္ထ၏ နက်နဲသည်၏အဖြစ်, ဒေသနာ၏ နက်နဲသည်၏အဖြစ် ပဋိဝေဓ၏ နက်နဲသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝေဒီတဗ္ဗော–၏၊ တတ္ထ–ထိုဓမ္မ အတ္ထဒေသနာ ပဋိဝေဓတို့တွင်၊ ဓမ္မောတိ–ကား၊ ပါဠိ–ပါဠိတော်တည်း၊ အတ္ထောတိ–ကား၊ တဿာ ယောဝ–ထိုပါဠိတော်၏ ပင်၊ အတ္ထော–အနက်တည်း၊ ဒေသနာတိ–ကား၊ မနုဿာ–စိတ်တော်ဖြင့်၊ ဝဝတ္ထပိတာယ–မဟောမီ ပိုင်းခြားမှတ်သားအပ်သော၊ တဿာ ပါဠိယာ–ကို၊ ဒေသနာ–နှုတ်မြွက်၍ ဟောတော်မူခြင်းတည်း၊ ပဋိဝေဓောတိ–ကား၊ ပါဠိယာ–ပါဠိဓမ္မကိုလည်း ကောင်း၊ ပါဠိ အတ္ထသစ–ပါဠိဓမ္မ၏ အနက်ကိုလည်းကောင်း၊ ယထာဘူတာဝဗောဓော– မဖောက်မပြန် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ ထိုးထွင်း၍သိခြင်းတည်း၊ ဝါ–ထိုးထွင်း၍သိတတ်သော ဉာဏ်တည်း၊ [ဓမ္မနှင့် ဒေသနာတို့အရတူသောကြောင့် "ပါဠိယာ ပါဠိအတ္ထသ"ဟု ဓမ္မနှင့်အတ္ထကိုသာပြ၍ "ဒေသနာယ"ဟု မပြတော့။] စ–ဆက်၊ (တစ်နည်း) စ–ကား၊ (ပဋိဝေဓမှတစ်ပါး ဂမ္ဘီရဘာဝကား) တီသုပိ–၃ ပုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေသု–ဤပိဋကတို့၌၊ ဧတေ ဓမ္မတ္ထဒေသနာ ပဋိဝေဓ–တို့သည်၊ (ဂမ္ဘီရာ၌ စပ်၊) ယသ္မာ– ကြောင့်၊ သသာဒိဟိ–ယုန်အစရှိသော သတ္တဝါ ကလေးတို့သည်၊ မဟာသမုဒ္ဒေါ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ (ဒုက္ခောဂါဟောဝိယစ–ခဲယဉ်းသဖြင့် သက်ဝင်အပ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဝါ–သက်ဝင်နိုင်ခဲသကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ အလဘနေယျပွတိဋ္ဌောဝိယစ–မရအပ်သော ထောက်တည်ရာရှိသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဝါ–ထောက်တည်ရာ မရနိုင်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ တထာ–တူ) မနုဗုဒ္ဓီဟိ–နုံ့သောဉာဏ်ရှိသူတို့သည်၊ ဝါ–ပညာနုံ့သူလူပြိန်း တို့သည်၊ ဒုက္ခောဂါတာစ–ခဲယဉ်းသဖြင့် သက်ဝင်အပ်ကုန်သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ– သက်ဝင်နိုင်ခဲကုန်သည် လည်းကောင်း၊ အလဘနေယျပွတိဋ္ဌာစ–မရအပ်သော ထောက်တည်ရာ ရှိကုန်သည် လည်းကောင်း၊ ဝါ–ထောက်တည်ရာကို မ,ရနိုင်ကုန်သည်လည်း ကောင်း၊ (ဟောန္တိ–ကုန်၏၊) တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့မဟာသမုဒ္ဒရာဝယ် ယုန်သူငယ်အလား မနုဗုဒ္ဓိတို့ ဒုက္ခောဂါဟာ အလဘနေယျပွတိဋ္ဌတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဂမ္ဘီရာ– နက်နဲခက်ခဲကုန်၏၊ ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ ဇော–ဤ ၃–ပုံသောပိဋကတို့တွင်၊ ဧကမေကသို့– ၌၊ စတုဗိဓောပိ–သော၊ ဂမ္ဘီရဘာဝေါ–ကို၊ ဝေဒီတဗ္ဗော–၏။ [ဧဝံ စသည်ကား နိဂုံးဝါကျ။]

အပရောနယော–တစ်နည်းကား၊ (တစ်နည်း)၊ ပုဗ္ဗနယတော–ရှေ့နည်းမှ၊ အပရော– တစ်ပါးသော၊ နယော–နည်းကို၊ မယာ–သည်၊ ဝုစ္စတေ–ဆိုအပ်၏၊ ဝါ–ဆိုဦးအုံ့၊ ဓမ္မောတိ–ဓမ္မောဟူသည်ကား၊ ဟေတု–အကြောင်းတည်း၊(တစ်နည်း)ဟေတု–အကြောင်း သည်၊ ဓမ္မောတိ–ဓမ္မမည်၏၊ ဟိ–သာဓကကား၊ ဟေတုမှိ ဉာဏ်

ဓမ္မပ္ပဋိသမ္ဘိဒါတိ-ဟူသော၊ တေ (သုတ္တံ)-ဤပါဠိကို၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ (တစ်နည်း) ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဟေတု-သည်၊ ဓမ္မောတိ-ဓမ္မမည်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိညာယတိ-သိအပ် သနည်း။ ဟိ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဟေတုမှိ ဉာဏ် ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါတိ-ဟူသော၊ တေ (သုတ္တံ)-ဤပါဠိကို၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဟေတု-သည်၊ ဓမ္မောတိ-ဓမ္မမည်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိညာယတိ-၏၊ [နောက်၌လည်း ဤအတိုင်း ၂-နည်းပေးနိုင်သည်၊ ဟေတုမှိ-အကြောင်း၌၊ ဉာဏ်-သိတတ်သော ဉာဏ်သည်၊ ဓမ္မပ္ပဋိ သမ္ဘိဒါ-ဒါမည်၏၊ ပဋိသမ္ဘိဒါ ဝိဘင်း၌လာသော ပါဠိတော်။] အတ္ထောတိ-ကား။ ဟေတုဖလ-အကြောင်း၏အကျိုးတည်း၊ ဟိ-သာဓကကား၊ ဟေတု ဖလေ ဉာဏ် အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါတိ-ဒါဟူသော၊ တေ သုတ္တံ-ကို၊ ဘဂဝတာ, ဝုတ္တံ။ [ဟေတုဖလေ- အကြောင်း၏ အကျိုး၌၊ ဉာဏ်-သည်၊ အတ္ထပ္ပဋိသမ္ဘိဒါ-မည်၏။]

ဒေသနာတိ-ကား၊ ပညတ္တိ-ပရမတ္ထသဒ္ဒပညတ်တည်း၊ ဝါ-နာမပညတ်တည်း၊ ယထာဓမ္မံ-အကြင်အကြင် အဝိဇ္ဇာအစရှိသော အကြောင်းသဘော, သခ်ါရအစရှိသော အကျိုးသဘော၌၊ ဝါ-အဝိဇ္ဇာအစရှိ(ယေ)အကျိုးသဘောအားလျော်စွာ၊ ဓမ္မာတိလာပေါ-မဖောက်မပြန် မှန်ကန်စွာ အနက်သို့ရှေ့ရှုရွတ်ဆိုအပ်သော ပရမတ္ထသဒ္ဒတည်း၊ ဣတိ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ အဓိပ္ပာယော-မိမိ၏အလိုတည်း။ ဝါ-တစ်နည်း၊ အနုလောမ ပဋိလောမ သခ်ေပဝိတ္ထာရာဒိဝသေန-အနလုံ ပဋိလုံ, အကျဉ်းအကျယ် အစရှိသည် တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ကထနံ-ပေါ်ကြောင်းဖြစ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်တော်သည်၊ ဒေသနာ-ဒေသနာမည်၏။ [ဤဝါကျမျိုး ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ၌ မပါ။]

ပဋိဝေဓောတိ-ကား၊ အဘိသမယော-အဘိသမယတည်း၊ [နောက်၌, တရားကိုယ် အားဖြင့် အကျယ်လာမည်ဖြစ်၍အကျဉ်းပေးလိုက်သည်၊] သောစ-ထိုအဘိသမယသည် လည်း၊ လောကိယလောကုတ္တရော-လောကီ လောကုတ္တရာ ဖြစ်သော၊ ဝိသယတောစ-အာရုံဖြင့်လည်းကောင်း၊ အသမ္မောဟတောစ-မတွေဝေခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အတ္ထာနုရူပ်-သခ်ါရစသော အကျိုးတရားအားလျော်စွာ၊ ဓမ္မေသု-အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်းတရားတို့၌လည်းကောင်း၊ ဓမ္မာနုရူပ်-အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်းတရားအား လျော်စွာ၊ အတ္ထေသု-သခ်ါရစသော အကျိုးတရားတို့လည်းကောင်း၊ ပညတ္တိပထာနုရူပ်- ဟောဖော်ပညတ်ခြင်း၏အကြောင်းအားလျော်စွာ၊ ပညတ္တီသု-ဒေသနာဟူသော သဒ္ဒပညတ်တို့၌လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဒေသနာဟူသော နာမပညတ်တို့၌လည်းကောင်း၊ အဝဗောဓော-ထိုးထွင်း၍သိတတ်သောဉာဏ်တည်း၊ ဝါ-ထိုးထွင်း၍ သိကြောင်းတည်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ တတ္ထတတ္ထ-ထိုထို ပိဋကတ်၌၊ တေသံ တေသံ ဝုတ္တဓမ္မာနံ-ထိုထို ဟောတော်မူအပ်သော ရုပ်, ဝေဒနာ, သညာ, သခ်ါရ, ဝိညာဏ်, နိဗ္ဗာန်ဟူသော တရားတို့၏၊ ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗော-ထိုးထွင်း၍

သိထိုက်သော၊ သလက္ခဏာသခ်ါတော–မိမိ မိမိတို့၏ ရုပ္ပန, ဝေဒိယနစသော လက္ခဏာဟုဆိုအပ်သော၊ အဝိပရိတသဘာဝေါ– မဖောက်မပြန် ဟုတ်မှန်သော သဘောသည်၊ (ပဋိဝေဓော–ပဋိဝေဓမည်၏၊) [ဤဝါကျ မျိုးလည်း ပါဠိတော်ကဏ္ဍ အဋ္ဌကထာ၌ မပါ၊ "ပဋိဝိဇ္ဈိယတိ–ထိုးထွင်း၍ သိအပ်၏၊ ဣတိ ပဋိဝေဓော"ဟု ဝစနတ္ထပြုလျှင် ထိုထိုရပ် အစရှိသည်တို့၏ ထိုးထွင်း၍ သိအပ် သော သဘောရေး၏]။

ဣဒါနိ–၌၊ (ဂမ္ဘီရဘာဝေါ ' ဝေဒိတဗ္ဗောဝ်စပ်၊) ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧတေသု ပိဋကေသု–တို့၌၊ ယံယံဓမ္မဇာတံဝါ–အကြင်အကြင် အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်းအပြား သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ–အကြင်အကြင် အဝိဇ္ဇာစသော ဖြစ်သမျှ အကြောင်းသည်လည်း ကောင်း၊ ယံယံ အတ္ထဇာတံဝါ–အကြင်အကြင် သခ်ါရစသော အကျိုးအပြားသည် လည်းကောင်း၊ ဝါ–အကြင်အကြင် သခ်ါရစသော ဖြစ်သမျှအကျိုးသည်လည်းကောင်း၊ ယထာ ယထာ–အကြင်အကြင် အပြားအားဖြင့်၊ ဥပေတဗ္ဗော–သိစေထိုက်သော၊ (သိစေ လိုရင်းဖြစ်သော)၊ အတ္ထော–အနက်သည်၊ သောတုနံ–တရားနာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဝါ–စာသင်သားတို့၏၊ ဉာဏသ–၏၊ အဘိမုခေါ–ရှေးရှုသည်၊ ဟောတိ–၏၊ တထာတထာ–ထိုထို အပြားအားဖြင့်၊ (သောတုတို့ဉာဏ်၏ ရှေးရှုလောက်အောင်ဖြစ် သော ထိုထိုအပြားအားဖြင့်၊) တဒတ္ထဇောတိကာ–ထို အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ထွန်းပြတတ် သော၊ ယာစ အယံ ဒေသနာ–အကြင်ဒေသနာသည်လည်းကောင်း၊ ဧတ္ထ–ဤပိဋကတ္တယ်ပါဝင်သော ဓမ္မ အတ္ထ ဒေသနာတို့၌၊ အဝိပရိတာဝဗောဓသခ်ါတော–မဖောက်မပြန် ထိုးထွင်း၍သိတတ်သောဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ယောစ ပဋိဝေဓော–ဝေသည်လည်း ကောင်း၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ (ဧတ္ထ ဧတေသု ပိဋကေသု–ထိုပိဋကတို့၌၊) တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ–ထိုထို ရုပ်, ဝေဒနာ, သညာ, သခ်ါရ, ဝိညာဏ်, နိဗ္ဗာန် ဟူသော တရားတို့၏၊ ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗော–သော၊ သလက္ခဏသခ်ါတော–သော၊ ယောစ အဝိပရိတသဘာဝေါ–အကြင်မဖောက်မပြန် ဟုတ်မှန်သောသဘောသည်လည်း ကောင်း၊ (အတ္ထိ–၏၊) ဧတံ သဗ္ဗံ ဤအလုံးစုံသော ဓမ္မ အတ္ထဒေသနာ ပဋိဝေဓ အပေါင်းသည်၊ ဝါ–ကို အနုပစိတ ကုသလ သမ္ဘာရေဟိ–မဆည်းပူးအပ်သော ကုသိုလ်အဆောက်အအုံရှိကုန်သော၊ ဒုပ္ပညေဟိ–ပညာမဲ့သူလူပြိန်းတို့သည်၊ သသာ ဒီဟိ–တို့သည်၊ မဟာသမုဒ္ဒေါ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဒုက္ခောဂါဟောဝိစယ–သို့လည်းကောင်း၊ ဝါ–လည်းကောင်း၊ အလဘနေယျ ပွတိဌောဝိယစ–သို့လည်းကောင်း၊ ဝါ–လည်း ကောင်း၊(ထာ–တူ၊)ဒုက္ခောဂါဟံစ အလဘနေယျပွတိဌံစ ဟောတိ၊တံသော–ကြောင့်၊

ဣဒါနိယသ္မာ။ ။"ဣဒါနိ ယသ္မာ"ဟု အဋ္ဌကထာ ဋီကာစာအုပ်တို့၌ရှိ၏၊ ရှေးနည်းအတိုင်း "သဗ္ဗမ္ပေတံ ယသ္မာ"ဟုရှိလျှင်ကောင်း၏၊ ဧတံကို ဂမ္ဘီရံ၌ ပဓာနအဖြစ်ဖြင့်စပ်၊ ဒုက္ခောဂါဟံ အလဘ နေယျပွတိဌံတို့၌ အပဓာနအဖြစ်ဖြင့် စပ်။

(မဟာသမုဒ္ဒရာဝယ် ယုန်သူငယ်တမျှ ဒုပ္ပညပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဒုက္ခောဂါဟာ အလဘာနေ ယျပ္ပတိဋ္ဌတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်) ဂမ္ဘီရံ-၏၊ ဝေမ္မိ- ဤသို့လည်း၊ ဝါ-ဤနည်းအား ဖြင့်လည်း၊ ဗြွှေ-ဤ ၃ ပုံသော ပိဋကတို့တွင်၊ ဧကမေကသ္မိं-၌) စတုဒ္ဓိဓောပိ-သော၊ ဂမ္ဘီရဘာဝေါ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

စ-နိဂုံးကိုဆိုဦးအုံ့၊ (တစ်နည်း) စ-ဆက်။ ဗြွှာဝတာ-ဤမျှအတိုင်းအရှည် ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ [အသယတ္ထိတဒ္ဓိတ်, တတိယန္တ ပုဒ်၊] (တစ်နည်း) ဗြွှာဝတာ-"တောနိ ဟိ တိဏိ ပိဋကာနိ" အစ "ဂမ္ဘီရဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော"-အဆုံးရှိသော ဤစကားအပိုင်းအခြားဖြင့်၊ [ပရိစ္ဆေဒတ္ထဝါစကနိပါတ်။] ဒေသနာ သာသနကထာ၊ လေ၊ ပရိဒီပယေဠတိ-ပရိဒီပယေဟူသော၊ အယံဂါထာ-သည်၊ ဝုတ္တတ္ထာ-ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ရှိသည်၊ ဟောတိ။ [ဝုတ္တောဟ အတ္ထော ဧတိသာတိ ဝုတ္တတ္ထာ (ဂါထာ)။]

ပန-ကား၊ (ပဌမဂါထာ၏ ပရိဒီပနာမှ တစ်ပါး, ဒုတိယဂါထာ၏ ဘာဝနာ ကိုဆိုဦးအုံ့၊) ပရိယတ္တိဘေဒံ သမ္ပတ္တိ'ပေ'တမ္မိ သဗ္ဗံ. ဝိဘာဝယေ ဣတိ-ဝိဘာဝ ယေဟူသော၊ ဗြွှေ-ဤဂါထာ၌၊ (ဝိဘာဝနာ-ထင်စွာပြခြင်းကို၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ် လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊), တီသု-ကုန်သော၊ ပိဋကေသု-တို့တွင်၊ (ဧကမေကသ္မိं-၌) တိဝိဓော- ၃-ပါးအပြားရှိသော၊ ပရိယတ္တိဘေဒေါ-သင်ယူပုံ အထူးအပြားကို၊ ဝါ-သင်ယူအပ်သော ပါဠိအထူးအပြားကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-မှတ်ထိုက်၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ပရိယတ္တိယော-သင်ယူခြင်းတို့ သည်၊ ဝါ-သင်ယူအပ်သော ပါဠိတို့သည်၊ အလဂဒ္ဒူပမာ-အလဂဒ္ဒူပမာပရိယတ်လည်းကောင်း၊ နိဿရဏတ္ထာ-တ္ထာပရိယတ် လည်းကောင်း၊ ဘဏ္ဍာဂါရိကပရိယတ္တိ-ပရိယတ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တိသော- ၃-မျိုးတို့ တည်း၊ တတ္ထ-ထို ၃-မျိုးသော ပရိယတ် တို့တွင်၊ ယာ-အကြင်ပရိယတ်ကို၊ ဝါ-အကြင်ပါဠိကို၊ ဒုဂ္ဂဟိတာ-မကောင်းသဖြင့်၊ သင်ယူအပ်ပြီ၊ ဥပါရမ္ဘာဒိဟေတု-ဥပါရမ္ဘ အစရှိသော အကြောင်းကြောင့်၊ ပရိယာပုဏာ- သင်ယူအပ်ပြီ၊ အယံ-ဤ ပရိယတ်သည်၊ ဝါ-ဤသင်ယူအပ်သောပါဠိသည်၊ အလဂဒ္ဒူပမာ-အလဂဒ္ဒူပမာ ပရိယတ်မည်၏၊ ဝါ-မြွေဖမ်းခြင်းဥပမာရှိသော သင်ယူခြင်းမည်၏၊ ယံ-ယင်း မကောင်းသဖြင့် သင်ယူခြင်းကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ သေယျထာပိ'ပေ'ဓမ္မာနန္တိ-ဓမ္မာနံဟူသော၊ (ဗုတ်သုတ္တံ-ဤ အလဂဒ္ဒသုတ်ကို၊) ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။-[မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ။]

ဘိက္ခဝေ-တို့၊ သေယျထာပိ-ဤသို့ ရံခါ ဖြစ်တန်ရာသော ဥပမာမည် သည်ကား၊ အလဂတ္ထိကော-မြွေဆိုးကိုအလိုရှိသော၊ ဝါ-မြွေဆိုးဖြင့်အလိုရှိသော၊ [အာသီဝိသတ္ထိကော- ဝိနည်းဋီကာ။] အလဂဒ္ဒဂဝေသီ-မြွေဆိုးကိုရှာလေ့ရှိသော၊ [ဟသီလတ္ထဏီ၊] ပုရိသော- သည်၊ အလဂဒ္ဒပရိယေသနံ-မြွေဆိုးကိုရှာမှီးခြင်းဌာ၊

စရမာနော–လှည့်လည်သည်၊ (အသ–ရာ၏။) [ပရိကပ္ပေါ်ပမာဖြစ်၍ "အသ"ဟု ပရိကပ္ပကြိယာထည့်သည်။] သော–ထိုယောက်ျားသည်၊ မဟန္တံ–ကြီးစွာသော၊ အလဂဒ္ဒ–မြွေဆိုးကို၊ ပဿယျ– တွေ့ရာ၏၊ တမေနံ–ထိုမြွေဆိုးကို၊ ဝါ–၏၊ ဘောဂေဝါ–ကိုယ်ခ္ဍသော်လည်းကောင်း၊ ဝါ–ကိုယ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ နဂ္ဂေ့ဝါ–အမြီးခ္ဍသော်လည်းကောင်း၊ ဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဂဏှေယျ–ဖမ်းကိုင်ရာ၏၊ [ဘောဂေတိ သရီရေ၊] တသ–ထိုမြွေဖမ်းသုမှား ယောက်ျား၏၊ သော– အလဂဒ္ဒေါ–သည်၊ ပရိဝတ္တိတွာ–ပြန်လည်၍၊ ဟတ္ထေဝါ–လက်ခ္ဍ သော်လည်းကောင်း၊ ဗာဟာယဝါ–လက်မောင်းခ္ဍသော်လည်းကောင်း အညတရသ္မိံ– အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ အင်္ဂပစ္စင်္ဂေဝါ–အင်္ဂါကြီးငယ်ခ္ဍသော်လည်းကောင်း၊ [ဟတ္ထဗာဟမှကြွင်းသမျှကို "အညတရအင်္ဂပစ္စင်္ဂ"ဟုဆိုသည်။] ဒုံသေယျ–ကိုက်ရာ၏၊ ["အလဂဒ္ဒေါ–မြွေဟောက်"ဟု ပေးကြ၏၊ မြွေဟောက်သည် ပြန်၍မကိုက်နိုင်သော ကြောင့်စဉ်းစားပါ။] သော–မြွေဖမ်းသမားယောက်ျား သည်၊ တတော–နိဒါနံ–ထိုမြွေ ကိုက်ခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသော၊ မရဏံဝါ–သေခြင်းသို့သော်လည်းကောင်း၊ မရဏမတ္တံ–သေခြင်းဟူသောအတိုင်အရှည်ရှိသော၊ ဝါ–သေလုမတ္တဖြစ်သော၊ ဒုက္ခံဝါ– ဆင်းရဲသို့သော်လည်းကောင်း၊ နိဂစ္ဆေယျ–ရောက်ရာ၏၊ တံ–ထိုသို့ မြွေကိုက်ခံရခြင်း, မရဏ မရဏမတ္တဒုက္ခသို့ ရောက်ရခြင်းသည်၊ ကိဿဟေတု–အဘယ်အကြောင်းကြောင့် နည်း၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ အလဂဒ္ဒဿ–၏၊ ဝါ–ကို၊ ဒုဂ္ဂဟိတတ္တာ–မကောင်းသဖြင့် ဖမ်းယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဝါ–အဖမ်းမတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် တည်း။

ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဧဝမေဝခေါ–ဤအတူသာလျှင်၊ ဣဓ–ဤသာသနာတော်ခ္ဍ၊ ဧကစ္စေ–အချို့ကုန်သော၊ မောဃပုရိသာ–ချည်းနှီးယောက်ျားတို့သည်၊ ဝါ–အလကား ယောက်ျား တို့သည်၊ ဓမ္မံ–ပါဠိကို၊ [ဓမ္မန္တိ ပါဠိဓမ္မံ၊ ပါဠိဓမ္မသရုပ်ကို၊ သုတ္တဂေယျစသော အင်္ဂါ ၉–ပါးထုတ်ပြသည်။] ပရိယာပုဏန္တိ–သင်အံလေ့ကျက်ဆောင်ရွက်ကြကုန်၏၊ သုတ္တံ– သုတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဃ၊ ဝေဒလ္လံ–ကိုလည်းကောင်း၊ ပရိယာပုဏန္တိ–ကုန်၏၊ တေ–ထိုမောဃပုရိသတို့သည်၊ တံဓမ္မံ–ထိုပါဠိကို၊ ပရိယာပုဏိတ္တာ–သင်ယူပြီး၍၊တေသံ ဓမ္မာနံ–ထိုပါဠိတို့၏ ပညာယ–ဖြင့်၊ အတ္ထံ–အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဝါ–အကျိုးကို၊[ယထာဘူတံ ဘာသိတတ္ထံစ, ပယောဇနတ္ထံစ။] နု ဥပ္ပပရိက္ခန္တိ–မစူးစမ်း မစိစစ်ကြကုန်၊ တေသံ–ထိုမောဃပုရိသတို့၏၊ ဝါ–တို့သည်၊ တေဓမ္မာ–တို့သည်၊ ပညာယ–ဖြင့်၊ အတ္ထံ–ကို၊ ဝါ–ကို၊ အနုပပရိက္ခတံ–မစူးမစမ်း မစိစစ်ကုန်လတ္တံ့သော်၊ (ဂစ္ဆတ်ကဲ့သို့ နံဝိဘတ်၊) ဝါ–ကုန်သော၊ တေသံ–တို့၏၊ တေဓမ္မာ–တို့သည်၊ နိဗ္ဗာနံ–အကြင်းမဲ့ ရှုဆင်ခြင်တတ်သောဉာဏ်ကို၊ နု ခမန္တိ–မခံ့ကုန်၊ တေ–ထိုမောဃပုရိသတို့သည်၊ ဥပါဒမ္ဘာနိသံသာစေဝ–ဥပါဒမ္ဘ အကျိုးရှိကုန်သည်

လည်းကောင်း၊ (သူတစ်ပါးတို့ ဝါဒ၌ ကပ်၍ နိပ်စက်ဖျက်ဆီးနိုင်ခြင်း အကျိုးရှိကုန်သည်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသင်ယူအပ် သောပါဠိဖြင့်၊ ဝါဒပမောက္ခာနိသံသာစ-သူတစ်ပါးတို့ တင်အပ်သောအပြစ်၏ လွတ်ခြင်း အကျိုးရှိကုန်သည်လည်းကောင်း၊ (တစ်နည်း) ဣတိဝါဒပွမောက္ခာနိသံသာစ-သူတစ်ပါးတို့ တင်အပ်သော ထိုထိုအပြစ်၏ လွတ်ခြင်းအကျိုးရှိကုန်သည်လည်းကောင်း၊ (ဟုတ္တာ- ၍၊) ဓမ္မ-ကို၊ ပရိယာ-ပုဏ္ဏန္တိ-ကုန်၏။

စ-ဆုက်ဦးအုံ၊ ယသ-အကြင်သီလစသည်ကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်း၏၊ ဝါ-အကြင် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်၏၊ အတ္ထာယ-အကျိုးငှာ၊ (ကုလပုတ္တာ-တို့သည်၊) ဓမ္မ-ကို၊ ပရိယာပုဏ္ဏန္တိ-ကုန်၏၊ အသ-ထိုပါဠိဓမ္မ၏၊ တဋ္ဌအတ္ထ-ထိုသီလာဒိပရိပူရဏအကျိုးကို လည်း၊ ဝါ-ထိုမဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်အကျိုးကိုလည်း၊ (ဧတေ ဒုဂ္ဂဟိတဂ္ဂါဟိနော-ဤမကောင်း သဖြင့် သင်ယူအပ်သည် မည်မျှလောက်အောင် သင်ယူကြကုန်သော မောဃပုရိသ တို့သည်၊) နာနုဘောန္တိ-မခံစားကြရကုန်၊ (တစ်နည်း) စ-ဆက်၊ ယသ-အကြင်ဥပါရမ္ဘ,ဣတိဝါဒပွမောက္ခ၏၊ အတ္ထာယ-ငှာ၊ ဓမ္မ-ကို၊ ပရိယာပုဏ္ဏန္တိ၊ အသ-၏၊ တဋ္ဌအတ္ထ-ထိုဥပါရမ္ဘ, ဣတိ ဝါဒပွမောက္ခအကျိုးမျှကိုလည်း၊ (ဧတေ ဒုဂ္ဂဟိတဂ္ဂါဟိ နော-တို့သည်၊) နာနုဘောန္တိ-နှ၊ တေသံ-ထိုမောဃပုရိသတို့၏၊ ဝါ-တို့သည်၊ ဒုဂ္ဂဟိတာ-မကောင်းသဖြင့် သင်ယူအပ်ကုန်သော၊ တေဓမ္မာ-တို့သည်၊ ဒီဃရတ္တံ-ရှည်စွာသော ညဉ့်ပတ်လုံး၊ အဟိတာယ-စီးပွားမဲ့အလို့ငှာ၊ ဒုက္ခာယ-ဆင်းရဲခြင်းငှာ၊ သံဝတ္တန္တိ-နှ၏၊ တံ-ထိုသို့ဖြစ်ရခြင်းသည်၊ ဝါ-ထိုဆိုအပ်ပြီးသော အကျိုးကိုမပြီးစေနိုင်ခြင်း, အဟိတဒုက္ခအကျိုးငှာ ဖြစ်ရခြင်းသည်၊) ကိဿဟေတု-နည်း၊ [တံတိ-ယထာဝုတ္တာသ အတ္ထာသ၊ (သီလာဒိပရိပူရဏအကျိုးကို၊ တစ်နည်း၊ ဥပါရမ္ဘာဒိအကျိုးကို၊) အနဘိသမ္ဘု ဏနံ, တေသံစ ဓမ္မာနံ-ပါဠိတို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဒုဂ္ဂဟိတတ္တာ-မကောင်းသဖြင့် သင်ယူအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် တည်း။

ပန-ကား၊ (အလဂဒ္ဒူပမာ ပရိယတ္တိမှတစ်ပါး နိဿရဏတ္ထာ ပရိယတ္တိကား၊) ယာ-အကြင်ပရိယတ်ကို၊ သုဂ္ဂဟိတာ-ကောင်းစွာသင်ယူအပ်ပြီ၊ သီလက္ခန္ဓာဒိ ပါရိပူရိ ယေဝ-သီလကွန်ရှ အစရှိသော ဂုဏ်ကျေးဇူး၏ ပြည့်စုံခြင်းကိုသာလျှင်၊ အာကင်္ခမာနေန-လိုလားတောင့်တသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပရိယာပုဏာ-သင်ယူအပ်ပြီ၊ ဥပါရမ္ဘာဒိဟေတု-ဥပါရမ္ဘ အစရှိသော အကြောင်းကြောင့်၊ နှ ပရိယာပုဏာ-သင်ယူ အပ်သည်မဟုတ်၊ အယံ-ဤပရိယတ်သည်၊ နိဿရဏတ္ထာ-နိဿရဏတ္ထာ ပရိယတ်မည်၏၊ ဝါ-သံသရာဝဋ်, ဘဝညွှတ်မှ, လွတ်မြောက်ခြင်းအကျိုးရှိသော သင်ယူခြင်း မည်၏၊ ယံ-ယင်းကောင်းစွာသင်ယူခြင်းကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ တေသံ တေဓမ္မာ ၊ပေ၊ ဓမ္မာနုဏ္ဍိ-ဟူသော၊ ဧတံသုတ္တံ-ဤပါဠိကို၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [တေသံ-ထိုအမျိုး

ကောင်းသားတို့၏၊ ဝါ–တို့သည်၊ သုဂ္ဂဟိတာ–နှင်သော၊ တေဓမ္မာ–တို့သည်၊ ဒီဃရတ္တံ–လုံး၊ ဟိတာယ–ငှာ၊ သုခါယ–ငှာ၊ သံဝတ္တန္တိ–နှင်၏၊ တံ–ထိုသို့ဖြစ်ရခြင်းသည်၊ (ထိုသို့ ကောင်းကျိုးရှိ၍, ဟိတ သုခအကျိုးငှာဖြစ်ရခြင်းသည်၊) ကိသ'ဟေတု–နည်း၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဓမ္မာနံ–တို့၏၊ ဝါ–တို့ကို၊ သုဂ္ဂတိတတ္တာ–ကောင်းစွာ သင်ယူအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။]

ပန–ကား၊ (နိဿရဏတ္တာ ပရိယတ္တိမှာတစ်ပါး ဘဏ္ဍာဂါရိက ပရိယတ္တိကား၊) ယံ–အကြင်ပရိယတ်ကို၊ ပရိညာတကွန္ဓော–ပိုင်းခြား၍သိအပ်ပြီးသော ဒုက္ခသစ္စာ ခန္ဓာရှိသော၊ ဝါ–ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍သိပြီးသော၊ ပဟီနကိလေသော–ပယ်အပ်ပြီးသော သမုဒယသစ္စာကိလေသာရှိသော၊ ဝါ–သမုဒယသစ္စာ ကိလေသာကို ပယ်ပြီးသော၊ ဘာဝိတမဂ္ဂေါ–မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေအပ်ပြီးသော မဂ္ဂသစ္စာရှိသော၊ ဝါ–မဂ္ဂသစ္စာကို မွားစေပြီးသော၊ ပဋိဝိဒ္ဓါကုမ္ပေါ–ထိုးထွင်း၍သိအပ်ပြီးသော အရဟတ္တဖိုလ်ရှိသော၊ ဝါ–အရဟတ္တဖိုလ်ကို ထိုးထွင်း၍သိပြီးသော၊ သန္ဓိကတနိရောဓော–မျက်မှောက်ပြုအပ်ပြီးသော နိရောဓသစ္စာရှိသော၊ ဝါ–နိရောဓသစ္စာကို မျက်မှောက်ပြုပြီးသော၊ ခီဏာ သဝေါ–ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ကေဝလ–ဥပါဒိမ္ဗ စသည်မဖက်သက်သက်၊ ပဝေဏိပါလ နတ္ထာယ–တရားတော်၏ အစဉ်အဆက်ကို စောင့်ရှောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝံသာနုရက္ခဏ တ္ထာယ–မြတ်စွာဘုရား၏ အနွယ်တော်ကို စောင့်ရှောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပရိယာပုဏာတိ– သင်ယူ၏၊ အယံ–ဤပရိယတ်သည်၊ ဘဏ္ဍာဂါရိက ပရိယတ္တိ–ဘဏ္ဍာဂါရိကပရိယတ် မည်၏၊ ဝါ–ဘဏ္ဍာတိုက်စိုးနှင့်တူသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သင်ယူအပ်သော ပါဠိ မည်၏၊ ဣတိ–ပရိယတ္တိဘေဒ အပြားတည်း။

ပန–ကား၊ (ပရိယတ္တိဘေဒံဟူသော သခေါ်ပ၏ ဝိတ္ထာရမှတစ်ပါး သမ္ဘတ္တိ'ဟူသော သခေါ်ပ၏ ဝိတ္ထာရကား၊) ဝိနယေ–ဝိနည်းပိဋကတ်၌၊ သုပ္ပဋိပန္နော–ကောင်းစွာကျင့်သော၊ ဘိက္ခု–သည်၊ သီလသမ္ဘတ္တိ' (သီလသမ္ဘဒံ)–သီလ၏ပြည့်စုံခြင်းကို၊ နိဿာယ–မှီ၍၊ (ပကတူပနိဿယပြု၍၊) တိဿော–နှင်သော၊ ဝိဇ္ဇာ–ဝိဇ္ဇာတို့သို့၊ ပါပုဏာတိ–၏၊ (ကသွာ–ကြောင့်၊ ဝိညာယတိ–နည်း၊) တတ္ထ–ထိုဝိနည်းပိဋကတ်၌၊ တာသံယေဝစ–ထိ ၃ ပါးသော ဝိဇ္ဇာတို့ကိုသာလျှင်လည်း၊ ပဘေဒဝစနတော–အပြားအားဖြင့် ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ (ဝိညာယတိ–၏၊) သုတ္တေ–၌၊ သုပ္ပဋိပန္နော–သော၊ (ဘိက္ခု–သည်) သမာဓိသမ္ဘဒံ–သမာဓိ၏ပြည့်စုံခြင်းကို၊ နိဿာယ–၍၊ ဆ–နှင်သော၊ အဘိညာ–အဘိညာဏ်တို့သို့၊ ပါပုဏာတိ–၏၊ (ကသွာ ဝိညာယတ္တိ–နည်း၊)တတ္ထ–ထိုသုတ္တာန်ပိဋကတ်၌၊ တာသံယေဝစ–ထိ ၆ ပါးသော အဘိညာဏ်တို့ကိုသာလျှင်လည်း၊ ပဘေဒဝစနတော– ကြောင့်၊ (ဝိညာယတိ–၏၊) အဘိဓမ္မေ–၌၊ သုပ္ပဋိပန္နော–သော၊ (ဘိက္ခု–သည်)၊ ပညာ သမ္ဘဒံ–ပညာ၏ပြည့်စုံခြင်းကို၊ နိဿယ–မှီ၍၊ စတသော

သော၊ ပဋိသန္ဓိဒါ-ဒါတို့သို့၊ ပါပုဏာတိ-၏၊ (ကသ္မာ ဝိညာယတိ၊) တာသဗ္ဗ-ထိ ၄-ပါးသော ပဋိသန္ဓိဒါတို့ကိုလည်း၊ တတ္ထေव-ထိုအာဘိဓမ္မာပိဋကတ္ဌာသာ၊ ပဘေဒ ဝစနတော-ကြောင့်၊ (ဝိညာယတိ၊) ဧဝံ-လျှင်၊ ဧတေသု-ဤ ၃-ပုံသော ပိဋကတို့၌၊ သုပ္ပဋိပန္နော-သော (ဘိက္ခု-သည်၊) ယထာဂ္ဂမေန-အကြင်အကြင်အစဉ်အားဖြင့်၊ ဝိဇ္ဇတ္ထယ၊ပေ၊ဘေဒ-ဝိဇ္ဇာ ၃-ပါး အပေါင်း, ၆-ပါးသောအာဘိညာဉ်, ၄-ပါးသော ပဋိသန္ဓိဒါအပြားရှိသော၊ ဣမံ သမ္ပတ္တိ- ဤပြည့် စုံခြင်းသို့၊ ပါပုဏာတိ-၏။ [ဧဝံ-စသည်ကား နိဂုံး။]

ပန-ကား၊ သမ္ပတ္တိ'ဟူသော သခေါ်ပ၏ ဝိတ္ထာရမှတစ်ပါး ဝိပတ္တိ'ဟူသော သခေါ်ပ၏ ဝိတ္ထာရ၎ကား၊) ဝိနယေ-၌၊ ဒုပ္ပဋိပန္နော-မကောင်းသဖြင့်ကျင့်သော၊ (ဘိက္ခု-သည်) အနုညာတ၊ပေ၊သာမညတော-ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သော ကောင်းသောအတွေ့ ရှိသော အခင်းအခြို့ အစရှိသည်တို့၏ အတွေ့နှင့်တူကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိက္ခိတ္တေသု-ပယ်မြစ်တော်မူအပ်ပြီးကုန်သော၊ ဥပါဒိန္နကဖဿာဒီသု-ဥပါဒိန္နက ဖြစ်သော မာတုဂါမ၏ အတွေ့အစရှိသည်တို့၌၊ အနဝဇ္ဇသညိ-အပြစ်မရှိဟု အမှတ်ရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဟိ-သာဓကကား၊ တထာဟံဘဂဝတာ၊ပေ၊အန္တ ရာယာယာတိ-ဟူသော ဧတံ(ဝစနံ)-ဤစကားကို၊ (အရိဋ္ဌောပိ-အရိဋ္ဌရဟန်းသည်လည်း၊) ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ [ယေမေ(ယေ+ဣမေ) ဓမ္မာ-အကြင်မေထုန်အကျင့်တို့ကို၊ အန္တ ရာယိကာ-သဂ္ဂမောက္ခ၏ အန္တ ရာယ်၌ ယှဉ်ကုန်၏ဟူ၍၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ဝုတ္တာ-ကုန်ပြီ၊ တေ ဧမ္မေ-ထိုမေထုန်အကျင့်တို့ကို၊ ပဋိသေဝတော-မှီဝဲသောရဟန်း၏၊ (တေ ဓမ္မာ-တို့သည်၊) ယထာ-အကြင်အပြားအား ဖြင့်၊ အန္တ ရာယာယ-သဂ္ဂမောက္ခ၏ အန္တ ရာယ်အကျိုးငှာ၊ နာလံ-မစွမ်းနိုင်ကုန်၊ တထာ-ထိုအပြားအားဖြင့်၊ အဟံ-သည်၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ဒေသိတံ-ဟောတော်မူအပ်သော၊ ဓမ္မံ-တရားကို၊ အာဇာနာမိ-သိ၏။] တတော-ထိုသို့အပြစ်မရှိဟု မှတ်ထင်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဝိတိက္ကမိတ္တာ-လွန်ကျူး၍၊) ဒုဿီလဘာဝံ-ဒုဿီလ၏ အဖြစ်သို့၊ ပါပုဏာတိ-၏။

သုတ္တေ-၌၊ ဒုပ္ပဋိပန္နော-သော၊ (ဘိက္ခု-သည်) ဘိက္ခေ-တို့၊ စတ္တာရော-၄-ယောက်ကုန်သော၊ ဣမေ ပုဂ္ဂလာ-တို့သည်၊ သန္ဓော သံဝိဇ္ဇမာနာ-ထင်ရှားရှိကုန်၏၊ ဣတိ အာဒီသု-ဤသို့အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ အဓိပ္ပာယံ-ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်ကို၊ အာဇာနန္တော-မသိသည်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊) ဒုဋ္ဌဟိတံ-မကောင်း သဖြင့် ယူအပ်သည်မည်လောက်အောင်၊ (မှားမှားယွင်းယွင်း၊) ဂဏှာတိ-၏၊ ယံ-ယင်းမကောင်းသဖြင့် ယူအပ်သည်မည်လောက်အောင် ယူခြင်းကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ အတ္ထနာ၊ပေ၊ပသံဝတိတိ-ဟူသော (ဧတံသုတ္တံ-ကို၊ ဘဂဝတာ-သည်၊) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [အတ္ထနာ-မိမိသည်၊ ဒုဋ္ဌဟိတေန-မကောင်းသဖြင့် ယူအပ်သောသဘောဖြင့်၊

(တစ်နည်း) အတ္တနာ-၏၊ ဒုဂ္ဂဟိတေန-မကောင်းသဖြင့်ယူခြင်းဖြင့်၊ အမေ့စေ-ငါဘုရားတို့ကိုလည်း၊ အဒ္ဓာစိက္ခတိ-စွပ်စွဲ၏၊ အတ္တာနဿ-မိမိကိုယ်လည်း၊ (မိမိ၏ကုသိုလ်အမြစ်အရင်းကို လည်း၊) ခနတိ-တူးဖျက်၏၊ ဗဟုံစ-များစွာလည်း၊ အပုညံ-မကောင်းမှုကို၊ ပသဝတိ-ဖြစ်စေ၏၊] တတော-ထိုသို့မကောင်းသဖြင့် ယူအပ်သည်မည်လောက်အောင် ယူခြင်း ကြောင့်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတံ-မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၏အဖြစ်သို့၊ ပါပုဏာတိ-၏။

အဘိဝမ္မေ-၌၊ ဒုပ္ပဋိပန္နောဝသော၊ (ဘိက္ခု-သည်၊) ဝမ္မစိန္တံ-သဘာဝမွှေကို စဉ်းစား ကြံစည်ခြင်းကို၊ အတိဓावန္တော-လွန်၍ပြေးသွားသည်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊) အစိန္တေယျာနိပိ- မကြံအပ် မကြံထိုက်သော အကြောင်းတရားတို့ကိုလည်း၊ စိန္တေတိ-ကြံမိ၏၊ တတော- ထိုသို့ကြံမိခြင်းကြောင့်၊ စိတ္တကျေပ်-စိတ်၏ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့၊ ဝါ-စိတ်ကတောက်ကတက်သို့၊ ပါပုဏာတိ-၏၊ ဟိ-သာဓကကား၊ စတ္တာရိမဂ္ဂါနိ ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊ အဿတိ-ဟူသော၊ ဧတံ သုတ္တံ-ကို၊ (ဘဂဝတာ-သည်၊) ဝုတ္တံ-ပြီ။ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ အစိန္တေယျာနိ- မကြံအပ် မကြံထိုက်ကုန်သော၊ စတ္တာရိ-ကုန်သော၊ ဣမာနိ-ဤအကြောင်းတရားတို့ကို၊ နု စိန္တေတဗ္ဗာနိ-မကြံသင့်မကြံထိုက်ကုန်၊ ယာနိ-ယင်းမကြံသင့် မကြံထိုက်သောအကြောင်းတရားတို့ကို၊ စိန္တေန္တော-ကြံသူသည်၊ ဥမ္မာဒဿ-ရူးသွပ်ခြင်း၏၊ ဝိယာတဿ-(မရူးသော်လည်း) စိတ်ပင်ပန်းခြင်း၏၊ ဘာဂီ-အဖို့ရှိသည်၊ အဿ-ဖြစ်ရာ၏၊ ရူးဖို့ရှိ၊ 'စိတ်ပင်ပန်းဖို့ရှိသည်-ဟူလို၊ စတုက္ကဂုံတ္တရ, အပဏ္ဏကဝဂ်၊--ယာနိ စိန္တေန္တောတိယာနိ ကာရဏာနိ စိန္တေန္တော။]

ဝေ-လျှင်၊ ဘောသု-ဤ ၃-ပုံသော ပိဋ္ဌကတို့၌၊ ဒုပ္ပဋိပန္နော-သော၊ (ဘိက္ခု- သည်၊) ယထာဂ္ဂမေန-ဖြင့်၊ ဒုသီလဘာဝ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတာ စိတ္တကျေပပွဘေဒ-ဒုသီလ ၏အဖြစ်, မှားသောအယူရှိသူ၏အဖြစ်, စိတ်ပျံ့လွင့်ခြင်းအပြားရှိသော၊ ဣမံ ဝိပတ္တိ- ဤပျက်စီးခြင်းသို့။ ပါပုဏာတိ-၏၊ စ-နိုဝုံးကို ' ဆိုဦးအုံ၊ ဘေဒေတာ-ဤမျှအတိုင်း အရှည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ (တစ်နည်း) ဘေဒေတာ-"ဘေဒပနတိသုပိဋ္ဌကေသု" အစ "ဝိပတ္တိ'ပါပုဏာတိ" အဆုံးရှိသော ဤစကားအပိုင်းအခြားအားဖြင့်၊ ပရိယတ္တိဘေဒံ သမ္မတ္တိ'ပေ၊ ဝိဘာဝယေ ဣတိ-ဟူသော၊ အယမ္ပိဂါထာ-သည်လည်း၊ [ပိဖြင့် ရှေ့ဂါထာကိုပေါင်း။] ဝုတ္တတ္တာ-ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသော်အနက်ရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဝေ-လျှင်၊ နာနပွကာရတော-အထူးထူးသောအပြားအားဖြင့်၊ [ဂါထာ ၂-ဂါထာ၏ ရှေ့၌ "နာနပွကာရကောသလ္လတ္ထं"ဟု ဆိုခဲ့သောကြောင့် "နာနပွကာရတော"ဟု ဆိုသည်။] ပိဋ္ဌကာနိ-တို့ကို၊ ဥတ္တာ-

သိပြီး၍၊ တေသံ-ထိုပိဋကတို့၏၊ ဝသေန-အပြားအားဖြင့်၊ သဗ္ဗမ္ပိ-သော၊ တေ (ဗုဒ္ဓဝစနံ)- ဤမြတ်စွာဘုရားစကားတော်ကို၊ သဂ်ယှမာနံ-သိမ်းယူအပ်သည်ရှိသော်၊ တိဏိ-၃ ပုံကုန်သော၊ ပိဋကာနိ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏။

[ပရိယတ္တိဘေဒ-စသော ဂါထာ၏အနက်အကျယ်၊] ပရိယတ္တိဘေဒ-သင်ယူပုံ အထူးအပြားကိုလည်းကောင်း၊ ယတိ-အကြင် ၃-ပုံသော ပိဋကတ်၌၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ယထာ-အကြင် ကောင်းစွာကျင့်ခြင်း, မကောင်းကျင့်ခြင်းဟူသော အပြားတို့ဖြင့်၊ ယံ သမ္မတ္တိ်စာပိ-အကြင် ဝိဒ္ဓတ္တယ ဆဋ္ဌာဘိညေ စတုပဋိသမ္ဘိဒါဟူသော ပြည့်စုံခြင်း သို့လည်းကောင်း၊ ယံ ဝိပတ္တိ်စာပိ-အကြင် ဒုဿီလဘာဝ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတာ, စိတ္တကွေပ ဟူသော ပျက်စီးခြင်းသို့လည်းကောင်း၊ ပါပုဏာတိ-ရောက်ရ၏၊ တဟိ-ထို ၃-ပုံသော ပိဋကတ်၌၊ တံဝိ သဗ္ဗံ-ထိုအလုံးစုံသော ကောင်းစွာကျင့်ခြင်း မကောင်းကျင့်ခြင်း ဟူသော အပြား, သမ္မတိ ဝိပတ္တိကိုလည်းကောင်း၊ (ပိဖြင့် ပရိယတ္တိဘေဒကိုပေါင်း၊) ဝိဘာဝယေ-ထင်စွာပြရာ၏။

တစ်နည်း။ ။ယဟိ-၌၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ယထာ-အကြင် ဥပါရမ္ဘ, နိဿရဏာ, ဓမ္မကောသရက္ခဏာကြောင့်၊ သင်ယူခြင်း, ကောင်းစွာကျင့်ခြင်း, မကောင်း ကျင့်ခြင်းဟူသောအပြားတို့ဖြင့်၊ ယံ ပရိယတ္တိဘေဒံစ-အကြင်သင်ယူပုံ အထူးအပြား သို့လည်းကောင်း၊ ယံသမ္မတ္တိ်စ-သို့လည်းကောင်း၊ (ရှေ့အတိုင်းပေး-) ယံဝိပတ္တိ် စ-သို့လည်းကောင်း၊ ပါပုဏာတိ-၏၊ တဟိ-၌၊ တံဝိ သဗ္ဗံ-ထိုအလုံးစုံသော ဥပါရမ္ဘစသော အကြောင်းတို့ကြောင့် သင်ယူခြင်း, ကောင်းစွာကျင့်ခြင်း, မကောင်း ကျင့်ခြင်းအပြား, ပရိယတ္တိဘေဒ, သမ္မတ္တိ ဝိပတ္တိဟူသမျှကိုလည်း၊ ဝိဘာဝယေ-ရာ၏၊ [ဤသို့ ၂-နက်ပေးကြရာဝယ် "သမ္မတ္တိ် ပါပုဏာတိ ဝိပတ္တိ် ပါပုဏာတိ" ဟူသော အကျယ်စကားကိုထောက်၍ သမ္မတ္တိ် ဝိပတ္တိ်တို့ကိုသာ ပါပုဏာတိ၌ စပ်ထိုက်သည်၊ ပရိယတ္တိဘေဒကိုကား ဝိဘာဝယေ၌ စပ်ထိုက်သည်။]

ကထံ-အဘာယ်သို့လျှင်၊ နိကာယတော-နိကာယ်အားဖြင့်၊ ပဋ္ဌ-ကုန်သော၊ နိကာယာ-နိကာယ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ-ကုန်သနည်း၊) ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ဟိ-အဖြေကား၊ သဗ္ဗမေဝ-အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်သော၊ တေ-ဤဘုရားစကား တော်သည်၊ ဒီဃနိကာယော-ဒီဃနိကာယ်လည်းကောင်း၊ ပေါဿုဒ္ဒက နိကာယော-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဋ္ဌပ္ပဘေဒ-ငါးပါးအပြားရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တတ္ထ-ထို ၅ ပါးတို့တွင်၊ ကတမော-အဘယ်သည်၊ ဒီဃနိကာယော-ဒီဃနိကာယ် မည်သနည်း၊ တိဝဂ္ဂသင်္ဂဟာနိ-၃-ဝဂ်တို့ဖြင့် သိမ်းယူရခြင်းရှိကုန်သော၊ ဗြဟ္မ

ဧလာဒိနိ-ဗြဟ္မာဧလ အစရှိကုန်သော၊ စတုတ္ထိသ-၃၄ ပါးသော၊ သုတ္တာနိ-သုတ်တို့သည်၊ ဒီဃနိကာယော-မည်၏၊ (တစ်နည်း)ဒီဃနိကာယော-ဟူသည်၊ ကတမော-နည်း၊ တီဝဂ္ဂသင်္ဂဟာနိ-ကုန်သော၊ဗြဟ္မာဧလာဒိနိ-ကုန်သော၊ စတုတ္ထိသ-သော၊ သုတ္တာနိ-သုတ်တို့တည်း။

ယသ-အကြင်နိကာယ်၏၊ (သုတ္တဂဏနာတော-သုတ်အရေအတွက်အားဖြင့်၊) စတုတ္ထိသော-၃၄ ပါးသာလျှင်ဖြစ်သော၊ သုတ္တန္တာ-သုတ်တို့သည်၊(သန္တိ-ကုန်၏၊) ဝဂ္ဂသင်္ဂဟဝသေန-ဝဂ်တို့ဖြင့် သိမ်းယူခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ-သိမ်းယူနိုင်ကြောင်း ဝဂ်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ တီဝဂ္ဂေါ-၃ ဝဂ်ရှိသော၊ သဂ္ဂီဟော-သိမ်းယူကြောင်းအရေ အတွက်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ ပဋ္ဌမော-ရှေးဦးစွာသော၊ သေ-ဤနိကာယ်သည်၊ ဒီဃနိကာယောတိ-ဒီဃနိကာယ်ဟူ၍၊ အနုလောမိကော-အနက်အားလျော်သော အမည်ရှိ၏၊ ဝါ-အနုတ္တရနာမည်ရှိ၏၊ [အနုတ္တ နာမည်ရှိပုံမှာ နောက်၌ ထင်ရှားလတ္တံ့။]

ပန-ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကိုဆိုဦးအံ့၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ သေ-ဤနိကာယ်ကို၊ ဒီဃနိကာယောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-နည်း၊ ဒီဃပမာဏာနံ-ရှည်သောအတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ သုတ္တာနံ-သုတ်တို့၏၊ သမူဟတောစ-အပေါင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိဝါသတောစ-တည်နေရာ၏အဖြစ်ကြောင့်လည်း ကောင်း၊ ဒီဃနိကာယောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ဟိ-မှန်၏။ [ဝုစ္စန္တိ တိုင်ရုံ ရည်ရွယ်သည်။] (တစ်နည်း) ဟိ-ချဲ့၊ [လောကတောတိုင်အောင် ရည်ရွယ်သည်။] သမူဟ နိဝါသာ-အပေါင်း၏တည်နေရာတို့ကို၊ နိကာယောတိ-ယဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ-ကုန်၏၊ စ-သာဓကကား၊ နာဟ ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊စိက္ခလ္လိကနိကာယောတိ ဧဝမာဒိနိ-ဤသို့ အစရှိသော ဥဒါဟရဏ်တို့သည်၊ ဧတ္ထ-ဤနိကာယသဒ္ဒါ၏ သမူဟနိဝါသ အနက် တို့ကို ဟောသည်၏အဖြစ်၌၊ သာသနတောစ-သာသနာတော် ပြယုဂ်မှလည်းကောင်း၊ လောကတောစ-လောကီပြယုဂ်မှလည်းကောင်း၊ (သမာနိတာနိ-ကောင်းစွာ ဆောင်ယူ အပ်ကုန်သော၊) သာဓကာနိ-ပြီးစေတတ်သော ဥဒါဟရဏ်တို့တည်း၊ ဝါ-ပြီးစေတတ်သော သက်သေတို့တည်း၊ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ တိရစ္ဆာနဂတာ-တိရစ္ဆာန် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣဒံ(ဣမေ) ပါဏာ-ဤသတ္တဝါတို့သည်၊ [ဣဒံ-နိပါတ်ပုဒ်၊] (စိတ္တာ)ယတာ-ဆန်းကြယ်သကဲ့သို့၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဧဝံ-ဤအတူ၊ ဝါ-သို့ကလောက်၊ စိတ္တံ-ဆန်းကြယ်သော၊အည်-တိရစ္ဆာန်အပေါင်းမှ တစ်ပါးသော၊ ဧကနိကာယမ္မိ-တစ်ခုသောအပေါင်းကိုလည်း၊ အဟံ-ငါဘုရားသည်၊ န သမနုပဿာမိ-မြင်တော်မမူ၊--ပေါဏိကနိကာယော-ပေါဏိကမင်းတို့၏ နေရာ၊ စိက္ခလ္လိကနိကာယော-စိက္ခလ္လိကမင်းတို့၏နေရာ၊]-ဧဝံ-ဤအတူ၊ သေသာနမ္မိ-ဒီဃနိကာယ်မှကြွင်းသော

နိကာယ်တို့လည်း၊ နိကာယဘာဝေ–နိကာယမည်ကုန်သည်၏အဖြစ်၌၊ ဝစနတ္ထো–သဒ္ဒါနက်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗো–သိထိုက်၏။

ကတမော–သည်၊ မဇ္ဈိမနိကာယော–နည်း၊ မဇ္ဈိမပဗ္ဗမာဏာနိ–အလယ်အလတ်၌ဖြစ်သော အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ["ဒီဃနိကာယ်သုတ်များလောက်လည်းမရှည်, သံယုတ္တ, အင်္ဂုတ္တရ သုတ်များလောက်လည်းမတို"ဟူလို၊] ပဏ္ဏာသဝဂ္ဂသင်္ဂဟာနိ–၁၅–ဝဂ်တို့ဖြင့် သိမ်းယူရေတွက်ရခြင်းရှိကုန်သော၊ မူလပရိယာယသုတ္တာဒီနိ–မူလပရိယာယသုတ်အစရှိကုန်သော၊ ဒီဃမုသတံ–အခွဲအားဖြင့် နှစ်ရာသော၊ ဝါ–တစ်ရာ၀ါးဆယ်သော၊ (သုတ္တာနိစ–တို့သည်လည်းကောင်း၊) ဒွေ–၂–ပါးကုန်သော၊ သုတ္တာနိစ–လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈိမနိကာယော–မည်၏၊ [ပဏ္ဏာသဝဂ္ဂေဟိ သင်္ဂဟော ဇေတသ္မိ ပဏ္ဏာသဝဂ္ဂ သင်္ဂဟာနိ။]

ယတ္ထ–အကြင်နိကာယ်၌၊ ဒီဃမုသတသုတ္တန္တာ–အခွဲအားဖြင့် နှစ်ရာသော သုတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ–တစ်ရာ၀ါးဆယ်သော သုတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဒွေ–ကုန်သော၊ သုတ္တာနိစ–လည်းကောင်း၊ (သန္တိ–ကုန်၏၊) ပဏ္ဏာသဝဂ္ဂပရိဂ္ဂဟော–၁၅–ဝဂ်တို့ဖြင့် သိမ်းယူရေတွက်အပ်သော၊ သောနိကာယော–သည်၊ မဇ္ဈိမော–မဇ္ဈိမနိကာယ်မည်၏၊ [ပဏ္ဏာသဝဂ္ဂပရိဂ္ဂဟောတိ ပဏ္ဏာသဟိ၀ဂ္ဂေဟိ ပရိဂ္ဂဟိတော၊ သင်္ဂဟိတောတိ အတ္ထো–သာရတ္ထဒီကာ၊ "ပရိဂ္ဂယှတေတိ ပရိဂ္ဂဟော"ဟု ကမ္မသာဓံပြု။]

ကတမော–သည်၊ သံယုတ္တနိကာယော–နည်း၊ ဒေ၀တာသံယုတ္တာဒီ၀သေန–ဒေ၀တာသံယုတ် အစရှိသည်တို့၏အပြားဖြင့်၊ ဌိတာနိ–တည်ကုန်သော၊ သြယတရ ဏာဒီနိ–သြယတရဏသုတ် အစရှိကုန်သော၊ သတ္တသုတ္တသဟဿာနိစ–ခုနစ်ထောင်သော သုတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သတ္တသုတ္တသတာနိစ–ခုနစ်ရာသော သုတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဒွါသဋ္ဌိ–ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါးသော၊ သုတ္တာနိစ–တို့သည်လည်းကောင်း၊ သံယုတ္တနိကာယော–မည်၏။

သတ္တသုတ္တသဟဿာနိ–ခုနစ်ထောင်သော သုတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သတ္တသုတ္တသတာနိစ–ခုနစ်ရာသော သုတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဒွါသဋ္ဌိ–၆၂–ပါးသော၊ သုတ္တန္တာစေ၀–သုတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ စသော–ဤသုတ်အပေါင်းသည်၊ သံယုတ္တသင်္ဂဟော–သံယုတ္တနိကာယ်၏ သိမ်းယူအပ်သော သုတ်အပေါင်းတည်း၊ [သံယုတ္တနိကာယသ+သင်္ဂဟော–ဌီကာ၊ စာစပ်ပုံကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြတားပြီ။]

ကတမော-သည်၊ အဂ်ုတ္တရနိကာယော-နည်း။ ဧကေကအင်္ဂါတိရေကဝသေန-တစ်ပါးတစ်ပါးသော အင်္ဂါ၏ပိုလွန်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဌိတာနိ-တည်ကုန်သော၊ စိတ္တပရိယာဒါနာဒီနိ-စိတ္တပရိယာဒါနသုတ် အစရှိကုန်သော၊ နဝသုတ္တသဟဿာနိ-ကိုးထောင်သော သုတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ ပဉ္စသုတ္တသတာနိ-ငါးရာသောသုတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ သတ္တပဏ္ဏာသ-၅၇-ပါးသော၊ သုတ္တာနိစ-သုတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ အဂ်ုတ္တရနိကာယော-မည်၏။ [အင်္ဂါနံ+ဥတ္တရောယေသံတိ အဂ်ုတ္တရာနိ-အင်္ဂါတို့၏ပိုလွန်ခြင်းရှိသော သုတ်တို့၊ ဒုကနိပါတ်သုတ်များသည် စကနိပါတ်ထက် အင်္ဂါတစ်ပါးပိုလာ၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် အဂ်ုတ္တရဖြစ်ပုံကို သိပါ။]

နဝသုတ္တသဟဿာနိ-ကိုးထောင်သော သုတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပဉ္စသုတ္တသတာနိစ-ငါးရာသော သုတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သတ္တပဏ္ဏာသ-၅၇-ပါးသော၊ သုတ္တန္တာ-သုတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ အယံ-ဤအရေအတွက်သည်၊ အဂ်ုတ္တရနိကာယော-အဂ်ုတ္တရနိကာယ်၌၊ သချာ-အရေအတွက်တည်း။ [နဝသုတ္တသဟဿာနိ စသည်တို့၏ တုလျတ်လိင်္ဂတ်စပ်ပုံကို သတ္တသုတ္တသဟဿာနိ ဂါထာအတိုင်း သိပါ။]

ကတမော-သည်၊ ခုဒ္ဒကနိကာယော-နည်း၊ သကလံ-အလုံးစုံသော၊ ဝိနယပိဋကံ-ဝိနည်းပိဋကသည်လည်းကောင်း၊ (သကလံ၊) အဘိဓမ္မပိဋကံ-သည်လည်းကောင်း၊ ခုဒ္ဒကပါဌဓမ္မပဒါဒယော-ခုဒ္ဒကပါဌ ဓမ္မပဒ အစရှိကုန်သော၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေ့၌၊ နိဒဿိတာ-ညွှန်ပြအပ်ပြီးကုန်သော၊ ပန္နရသဘေဒါစ-တစ်ဆယ့်ငါးပါး အပြားရှိသော တရားတို့သည်လည်းကောင်း၊ စတ္တာရော-ကုန်သော၊ နိကာယော-နိကာယ်ကြီးတို့ကို၊ ထပေတွာ-၍၊ အဝသေသံ-နိကာယ်ကြီး ၄-ရပ်မှ ကြွင်းသော၊ ဗုဒ္ဓဝစနံ-ဘုရားစကားတော်သည်၊ ခုဒ္ဒကနိကာယော-ခုဒ္ဒကနိကာယ်မည်၏။

ဒီဃအာဒိကော-ဒီဃနိကာယ်အစရှိကုန်သော၊ စတုရောပိ-ကုန်သော၊ တေ နိကာယေ-ဤနိကာယ်ကြီးတို့ကို၊ ထပေတွာ-၍၊ တဒုဏ္ဍ-ထိုနိကာယ်ကြီး လေးရပ်မှ တစ်ပါးသော၊ ဗုဒ္ဓဝစနံ-ဘုရားစကားတော်ကို၊ ကုဒ္ဒကောနိကာယော-ခုဒ္ဒကနိကာယ်မည်၏ဟူ၍၊ မတော-သိအပ်၏၊ ဣတိ-နိကာယ် ၅-ရပ်အပြီးတည်း၊ ဝေ-လျှင်၊ (သဗ္ဗမ္ပိ-သော၊ တေ ဗုဒ္ဓဝစနံ-သည်၊) နိကာယတော-နိကာယ်အားဖြင့်၊ ပဉ္စ-ကုန်သော၊ နိကာယာ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ။ [ဝေ စသည်ကားနိဂုံး။]

ကထံ-အဘယ်သို့လျှင်၊ (သဗ္ဗမ္ပိ-သော၊ တေ ဗုဒ္ဓဝစနံ-သည်၊) အင်္ဂဝသေန-အင်္ဂါတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ နဝင်္ဂါနိ-၉-ပါးသော အင်္ဂါတို့သည်၊ (ဟောတိ-

နည်း။) ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း။ ဟိ–အဖြေကား။ (တစ်နည်း) ဟိ–ချဲ့၊ သဗ္ဗနေဝ–သော၊ ဣဒံ–ဤဘုရားစကားတော်သည်၊ သုတ္တံ–သုတ္တလည်းကောင်း။ပေ၊ ဝေဒလ္လံ–ဝေဒလ္လလည်းကောင်း။ ဣတိ–ဤသို့၊ နဝပ္ပဘေဒံ–၉–ပါးအပြားရှိသည်၊ ဟောတိ–၏၊ တတ္ထ–ထို ၉–ပါးတို့တွင်၊ ဥဘတောဝိဘင်္ဂနိဒ္ဒေသ ခန္ဓကပရိဝါရာ–ဥဘတောဝိဘင်း, စူဠနိဒ္ဒေသ, မဟာနိဒ္ဒေသ, စူဠဝဂ္ဂ မဟာဝဂ္ဂခန္ဓက, ပရိဝါတို့ကို လည်းကောင်း။ သုတ္တနိပါတေ–သုတ္တနိပါတ်၌၊ ဝါ–သုတ္တနိပါတ်ထဲက၊ မဂ်လ သုတ္တ ရတနသုတ္တ နာလကသုတ္တ တုဝဋကသုတ္တာနိ–မင်္ဂလသုတ်၊ပေ၊ တုဝဋက သုတ်တို့ကိုလည်းကောင်း။ အညမ္မိ–အခြားလည်းဖြစ်သော၊ သုတ္တနာမကံ–သုတ်အမည် ရှိသော၊ တထာဂတစနံစ–ဘုရားစကားတော်ကိုလည်းကောင်း။ သုတ္တန္တိ–သုတ္တမည်၏ ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–သိထိုက်၏၊ [သုတ္တန္တိ–ဟူသော အာကာရကိုင်ခဲ့၍ "ဝေဒိတဗ္ဗံ" ဟု ဧကဝုစ်ထားသည်။]

သဗ္ဗမ္မိ–သော၊ သဂါထက်–ဂါထာနှင့်တကွဖြစ်သော၊ သုတ္တံ–စတုတ္ထိယသုတ်ကို၊ ဂေယျန္တိ–ဂေယျဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ ဝိသေသေန–အထူးအားဖြင့်၊ [သဂါထာဝဂ္ဂ သံယုတ်၌ တစ်စုတစ်ဝေးတည်း များစွာရှိသောကြောင့် "ဝိသေသ"ဟုဆိုသည်၊] သံယုတ္တနိကာယေ–သံယုတ္တနိကာယ်၌၊ သကလောပိ–လည်းဖြစ်သော၊ သဂါထာ ဝဂ္ဂေါ–သဂါထာဝဂ်ကို၊ (ဂေယျန္တိ–၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊)သကလံ–သော၊ အဘိဓမ္မ ပိဋကံ–ကိုလည်းကောင်း။ နိဂ္ဂါထကံ–ဂါထာမရှိသော၊ သုတ္တံ–ကိုလည်းကောင်း၊ အညမ္မိ–အခြားလည်းဖြစ်သော၊ အဋ္ဌဟိ–ရှစ်ပါးကုန်သော၊ အင်္ဂေဟိ–အင်္ဂါတို့ဖြင့်၊ အသင်္ခေါ်ဟိတံ–မသိမ်းယူအပ်သော၊ ယံဗုဒ္ဓဝစနံ–သည်၊ (အတ္ထိ–၏၊) တံစ–ထိုဘုရား စကားတော်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေယျာကရဏန္တိ–ဝေယျာကရဏဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ– ၏၊ မမ္မပဒံ–ကိုလည်းကောင်း၊ ထေရဂါထာ–ကိုလည်းကောင်း၊ ထေရီဂါထာ–ကို လည်းကောင်း၊ သုတ္တနိပါတေ–၌၊ ဝါ–သုတ္တနိပါတ်ထဲက၊ နောသုတ္တနာမိကာ– သုတ်အမည်မရှိကုန်သော၊ သုဒ္ဓိကဂါထာစ–စတုတ္ထိယမဖက် သက်သက်သော ဝတ္ထုဂါထာ တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဂါထာတိ–ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–၏။

သောမနဿညာဏမယိကဂါထာပဋိသံယုတ္တာ–သောမနဿနှင့်ယှဉ်သော ဉာဏ်ကြောင့်ဖြစ်သော ဂါထာတို့နှင့်ယှဉ်ကုန်သော၊ ဒွါသီတိသုတ္တန္တာ–ရှစ်ဆယ်နှစ် သုတ်တို့ကို၊ ဥဒါနန္တိ–ဥဒါနဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ ဝတ္ထုဂေါတ်–ဘဂဝတာတိ အာဒိနယပ္ပဝတ္တာ–ဝတ္ထုဂေါတ် ဘဂဝတာ အစရှိသောနည်းဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒသုတ္တရသတသုတ္တန္တာ–၁၀–သုတ်အလွန်ရှိသော တစ်ရာသောသုတ်တို့ကို၊ ဣတိ ဝုတ္တကန္တိ–ဣတိဝုတ္တကဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ အပဏ္ဏကဇာတကာဒိနိ–အပဏ္ဏက ဇာတ်အစရှိကုန်သော၊ ပညာသာဓိကာနိ–ငါးဆယ် အလွန်ရှိကုန်သော၊ ပဏ္ဏာသတကသ တာနိ–ငါးရာသောဇာတ်တို့ကို၊ ဇာတကန္တိ–ဇာတကဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ စတ္တာ

ရောမေ ဘိက္ခဝေ အစ္ဆရိယာ အစ္ဆရိယမ္ဘူတမ္ဟာ အာနန္ဒေ တိ အာဒိနယပ္ပဝတ္တာ-အာနန္ဒေ အစ်ရှိသောနည်းဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော၊ သဗ္ဗေပိ-ကုန်သော၊ အစ္ဆရိယ အစ္ဆရိယမ္ဘူတမ္ဟု ပဋိသံယုတ္တာ-အစ္ဆရိယအစ္ဆရိယမ္ဘူတမ္ဟုနှင့် စပ်ယှဉ်ကုန်သော၊ သုတ္တန္တာ-တို့ကို၊ အစ္ဆရိယမ္ဘူတန္တိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ စူဠဝေဒလ္လ၊ပေ၊မဟာပုဏ္ဏမသုတ္တာဒယော-စူဠဝေဒလ္လသုတ်, မဟာဝေဒလ္လသုတ်, သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတ်, သက္ကပဉ္ဍသုတ်, သင်္ခါရာဘာဝနီယသုတ်, မဟာပုဏ္ဏမသုတ် အစ်ရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗေပိ-ကုန်သော၊ ဝေဒဠ-အသိဉာဏ်ကိုလည်း ကောင်း၊ တုဋ္ဌိဠ-နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်း ပီတိသောမနဿကိုလည်းကောင်း၊ လဒ္ဓါလဒ္ဓါ-ရ၍ရ၍၊ ပုစ္ဆိတာသုတ္တန္တာ-မေးအပ်သောသုတ္တန်တို့ကို၊ ဝေဒလ္လန္တိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ ဧဝံ-သို့၊ (သဗ္ဗမ္ပိ) ဧတံ (ဗုဒ္ဓဝစနံ)အဂ်ံတော နဝဂ်ါနိ။ [ဧဝံ စသည်ကား နိဂုံး။]

ကထံ-လျှင်၊ (သဗ္ဗံပိ ဧတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ၊) ဓမ္မက္ခန္ဓတော-ဓမ္မက္ခန္ဓာအားဖြင့်၊ စတုရာသီတိ ဓမ္မက္ခန္ဓာ သဟဿာနိ-ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ဓမ္မက္ခန္ဓာတို့သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ဟိ-အဖြေကား(တစ်နည်း) ဟိ-ချဲ့၊ သဗ္ဗမေဝ-သော၊ ဣဒံ-ဗုဒ္ဓဝစနံ-သည်၊ ဒ္ဝါသီတိ ဗုဒ္ဓတောဂဏာ၊ပေ၊ ပ်ဝတ္တိနောတိ-ပဝတ္တိနောဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ပရိဒီပိတ ဓမ္မက္ခန္ဓာဝသေန-အရှင်အာနန္ဒာ သည် ပြအပ်သောဓမ္မက္ခန္ဓာတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ စတုရာသီတိ သဟဿပ္ပဘေဒ-ရှစ်သောင်းလေးထောင် အပြားရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊

ဂါထာအနက်။ ။(ဗြာဟ္မဏ-ပုဏ္ဏား၊) ဒ္ဝါသီတိ သဟဿာနိ-ရှစ်သောင်း နှစ်ထောင်သော ဓမ္မက္ခန္ဓာတို့ကို၊ ဗုဒ္ဓတော-ဘုရားအထံတော်မှ၊ ဂဏှိ-သင်ယူခဲ့ပြီ၊ ဒွေ သဟဿာနိ-နှစ်ထောင်သော ဓမ္မက္ခန္ဓာတို့ကို၊ ဘိက္ခုတော-အရှင်သာရိပုတ္တရာ စသော ရဟန်းတော်တို့အထံမှ၊ ဂဏှိ-ပြီ၊ ယေ ဓမ္မာ-အကြင်ဓမ္မက္ခန္ဓာတရားတို့သည်၊ မေ-ငါ၏၊ (ဇိဝှဂ္ဂေ-လျှာဖျားဌ၊) ပဝတ္တိနော-နှုတ်တက်ရှုရှု ဖြစ်လာကြကုန်၏၊ (တေ ဓမ္မာ-ထိုဓမ္မက္ခန္ဓာတရားတို့သည်။) စတုရာသီတိသဟဿာနိ-ရှစ်သောင်း လေးထောင်တို့တည်း။

တတ္ထ-ထိုဓမ္မခန္ဓာတို့တွင်၊ ကောနုသန္ဓိက်-တစ်ပါးသော အနုသန္ဓေရှိသော၊ သုတ္တန်-သည်၊ ဧကော-တစ်ပါးသော၊ ဓမ္မက္ခန္ဓော-ဓမ္မက္ခန္ဓာမည်၏၊ ယံ-အကြင်သုတ် သည်၊ အနေကာနုသန္ဓိက်-များသော အနုသန္ဓေရှိ၏၊ တတ္ထ-ထိုများသော အနုသန္ဓေ ရှိသော သုတ်၌၊ အနုသန္ဓိဝသေန-အနုသန္ဓေတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ဓမ္မက္ခန္ဓဂဏာ နာ-ဓမ္မက္ခန္ဓာ အရေအတွက်သည်။ (ဟောတိ-၏၊) ဂါထာဗန္ဓေသု-ဂါထာဗန္ဓတို့၌၊ ပဗ္ဗပုစ္ဆနံ-ပြဿနာမေးကြောင်းစကားသည်၊ ကော-သော၊ ဓမ္မက္ခေ္ခန္ဓော-မည်၏၊ ဝိသဇ္ဇနံ-ဖြေကြောင်းစကားသည်၊ ဧကော-သော၊ (ဓမ္မက္ခန္ဓော-မည်၏။)

အာဘိဓမ္မေ-ၦ်၊ ကေမေကံ-တစ်ပါးတစ်ပါးသော၊ တိကဒုက ဘာဇနံ-တိုက်ကို ဝေဖန်ကြောင်း, ဒုက်ကိုဝေဖန်ကြောင်းစကားသည်လည်းကောင်း၊ ကေမေကံ-သော၊ စိတ္တဝါရဘာဘဇနံ-စိတ်အကြိမ်ကို ဝေဖန်ကြောင်းစကားသည်လည်းကောင်း၊ ကေဝေ-တစ်ပါးတစ်ပါးသော၊ ဓမ္မကွန္ဓော-မည်၏၊ ဝိနယေ-ဝိနည်းၦ်၊ ဝတ္ထုကြောင်းသည်၊ ဝတ္ထုကြောင်းသည်၊ အတ္ထိ-၏၊ [ရှင်သုဒိန် ဝတ္ထုမျိုးတည်း၊] မာတိကာ-မာတိကာသည်၊ အတ္ထိ-၏၊ [ဒွေမာတိကာခေါ်သိက္ခာပုဒ်များတည်း၊] ပဒဘာဇနီယံ-ပဒဘာဇနီယသည်၊ အတ္ထိ-၏၊ ["ယောပနာတိ ယော ယာဒိသော" စသောမာတိကာအဖွင့်တည်း၊] အာပတ္တိ-အာပတ္တိဝါရသည်၊ အတ္ထိ-၏၊ အနာပတ္တိ-အနာပတ္တိဝါရသည်၊ အတ္ထိ-၏၊ အန္ဓ ရာပတ္တိ-အန္ဓ ရာပတ္တိဝါရသည်၊ အတ္ထိ-၏၊ တိကစ္ဆေဒေါ-တိုက်တို့ကို ပိုင်းခြားကြောင်းစကားသည်၊ အတ္ထိ-၏၊ တတ္ထ-ထိုဝတ္ထုစသည်တို့တွင်၊ ကေမေကော-သော၊ ကောဋ္ဌာသော-အဖို့အစုသည်၊ [ဤကောဋ္ဌာသောပါဠိဖြင့် ခန္ဓာသဒ္ဒါ၏ အနက်အစုကိုပြ၏။] ကေမေကော-သော၊ ဓမ္မကွန္ဓော-မည်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ ဝေ (သဗ္ဗပိ-တေ ဗုဒ္ဓဝစနံ) ဓမ္မကွန္ဓတော-အားဖြင့်၊ စတုရာသီတိ ဓမ္မကွန္ဓသဟဿာနိ-ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ဓမ္မကွန္ဓာတို့သည်၊ဟောတိ-၏။

[နိဂုံးကိုပြလို၍ ဝေ စသည်မိန့်၊] ဝေ-လျှင်၊ သဗ္ဗမ္ပိ-သော၊ တေ ဗုဒ္ဓဝစနံ-ကို၊ (သံဂီတင်ၦစပ်၊) ပဌမသတိက သံဂီတိကာလေ-ပဌမသတိက သံဂါယနာတင်ရာအခါ၌၊ သင်္ဂါယန္တေန-သံဂါယနာတင်တော်မူသော၊ မဟာကဿပမုခေန-အရှင်မဟာကဿပ အကြီးမှူးရှိသော၊ ဝိသိဂဏေန-ရဟန္တာအပေါင်းသည်၊ (သံဂီတင်ၦစပ်၊) အယံ-ဤတရားသည်၊ ဓမ္မော-ဓမ္မတည်း၊ အယံ-သည်၊ ဝိနယော-တည်း၊ ဣဒံ-သည်၊ ပဌမဗုဒ္ဓဝစနံ-တည်း၊ ပေ၊ အယံ-ဤသုတ်အပေါင်းသည်၊ ခဒ္ဒကနိကာယော-တည်း၊ ဣမာနိ-ဤသည်တို့ကား၊ သုတ္တာဒိနိ-သုတ္တ အစရှိကုန်သော၊ နဝဂ်ါနိ-အင်္ဂါ ၉-ပါးတို့တည်း၊ ဣမာနိ-ဤတရားတို့သည်၊ စတုရာသီတိ ဓမ္မကွန္ဓသဟဿာနိ-တို့တည်း၊ ဣမံ ပဘေဒံ-ဤအထူးအပြားကို၊ ဝဝတ္ထပေတွာဝ-ပိုင်းခြား၍သာလျှင်၊ သင်္ဂီတံ-ပြီ။

စ-သည်သာမကသေး၊ ကေဝလံ-ဥဒ္ဒါနသင်္ဂဟ စသည်မဖက်သက်သက်၊ ဣမမေဝ(ပဘေဒံ)-ဤအထူးအပြားကိုသာ၊ (ဝဝတ္ထပေတွာ-၍၊ သင်္ဂီတံ-သံဂါယနာတင်အပ်သည်ကား၊ နမဟုတ်သေး၊) အည်-အခြားသော၊ [အညမ္ပိမှ ပိုကို "သင်္ဂဟပွဿောဒမ္ပိ"ဟု ရွေ့ထိုင်စေ၊] ဥဒ္ဒါနသင်္ဂဟ၊ ပေါဟတ္ထာသသင်္ဂဟာဒိအနေကဝိဓ-ဥဒ္ဒါနသင်္ဂဟ၊ ပေါဟတ္ထာသသင်္ဂဟအစရှိသော များစွာသောအပြားရှိသော၊ တိသု ဝိဠုကေသု-ဝိဠုက ၃-ပုံတို့၌၊ သန္ဓိသမာနံ-ကောင်းစွာတွေ့မြင်အပ်သော၊ သင်္ဂဟပွဿောဒမ္ပိ-သင်္ဂဟ အပြားကိုလည်း၊ ဝဝတ္ထပေတွာဝ-၍သာလျှင်၊ သတ္ထုဟိ မာသေဟိ-ခုနစ်လတို့ဖြင့်၊ သင်္ဂီတံ-ပြီ။

[သံဂါယနာအဆုံးဌ် အုံ့ညြဖွယ်ဖြစ်ပုံများကို ပြလိုရ်ှ "သံဂီတိပရိယောသာနေ စသ" စသည်မိန့်.] စ-ဆက်၊ အသ-ဤဘုရားစကားတော်ကို၊ သံဂီတိပရိယောသာနေ-သံဂါယနာတင်ခြင်း၏အဆုံးဌ်၊ မဟာကဿပတ္ထေရေန-သည်၊ ဒသဗလဿ-၏၊ ဣဒံ သာသနံ-ကို၊ ပဋ္ဌဝဿ သဟဿ ပရိမာဏကာလံ-အနှစ် ၅-ထောင် အတိုင်းအရှည်ရှိသောကာလပတ်လုံး၊ ပဝတ္တနသမတ္ထံ-ဖြစ်စေခြင်းဌ် စွမ်းနိုင်သည်ကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပါပေပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ သဒ္ဓါတဗ္ဗမောဒါ-လွန်စွာဖြစ်သော ဝမ်းမြောက်ခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သာဓုကာရံ-သာဓုဟု ပြုအပ်သောအသံကို၊ ဝါ-ကောင်းချီကို၊ ဒဒမာနာဝိယ-မပေးသော်လည်း ပေးသကဲ့သို့၊ [သာဓုဣတိ ကရိယတိတိ သာဓုကာရော၊ သာဓုမခေါ်ဘဲ ခေါ်တတ်သကဲ့သို့ဆိုသော တဒ္ဓမ္မ။ ပစ္စာတည်း။] အယံ မဟာပထဝီ-သည်၊ ဥဒကပရိယန္တံ-ရေအဆုံး အပိုင်းအခြား ရှိသည်ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ အနေကပွကာရံ-တစ်ပါးမက များသောအပြားအားဖြင့်၊ ဝါ-ကြီးမဖန်များစွာ၊ ကမ္မိ-တုန်လှုပ်ပြီ၊ သက်မ္မိ-အထက်အထက်သို့တက်ကာ တက်ကာ ပြင်းထန်စွာတုန်လှုပ်ပြီ၊ သမ္ပကမ္မိ-အထက်အောက် နိမ့်တုံ မြင့်တုံ အပြားအပြားအားဖြင့် ပြင်းစွာတုန်လှုပ်ပြီ၊ သမ္ပဝေဓိ-အရပ်လေးမျက်နှာ ယိမ်းထိုး၍ အမျိုးမျိုး အပြားပြား အားဖြင့် ပြင်းစွာတုန်လှုပ်ပြီ၊ [(တုန်နည်း) သက်မ္မိ-အရှေ့အနောက် နိမ့်ကာမြင့်ကာ ပြင်းစွာတုန်လှုပ်ပြီ၊ သမ္ပကမ္မိ-တောင်မြောက် နိမ့်ကာ, မြင့်ကာ တုန်လှုပ်ပြီ၊ သမ္ပဝေဓိ-အလယ်အနားယိမ်းထိုး၍ အမျိုးမျိုး အပြားပြားအားဖြင့် ပြင်းစွာ တုန်လှုပ်ပြီ၊ ဤကား ဗုဒ္ဓဝံသ အဋ္ဌကထာအလိုတည်း။] အနေကာနိ-တစ်ပါးမက များစွာကုန်သော၊ အစ္ဆရိယာနိစ-ပန်းမိုးရွာခြင်း၊ အဝတ်မြှောက်ခြင်းအစရှိသော အံ့ဖွယ်တို့သည်လည်း၊ ပါတုရဟောသုံ-ထင်ရှားဖြစ်ကုန်ပြီ။ [အစ္ဆရံ ပဟရိတုံ ယုတ္တာနိ အစ္ဆရိယာနိ၊ ပုပ္ဖဝဿ စေလုက္ခေပါဒီနိ၊-သာရတ္တ။]

ပန-ဆက်၊ ဧဝံ-ဤသို့ အယံဓမ္မောစသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော်နည်းဖြင့်၊ သံဂီတော-သံဂါယနာတင်အပ်ပြီးသော၊ ဧတ္ထ-ဤဘုရားစကားတော်တွင်၊ အယံ အဘိဓမ္မော-သည်၊ ပိဋကတော-အားဖြင့်၊ အဘိဓမ္မပိဋကံ-အဘိဓမ္မာပိဋကတည်း၊ နိကာယော-အားဖြင့်၊ ခုဒ္ဒကနိကာယော-နိကာယ်တည်း၊ အဂ်တော-အင်္ဂါအားဖြင့်၊ ဝေယျာကရဏံ-ဏတည်း၊ ဓမ္မက္ခန္ဓာတော-အားဖြင့်၊ ကတိပယာနိ-အနည်းငယ်ကုန်သော၊ ဓမ္မက္ခန္ဓသဟဿာနိ-ဓမ္မက္ခန္ဓာ အထောင်တို့သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏၊ [ဤတွင် အဘိဓမ္မာ၏ အဘိဓမ္မာပိဋကအဖြစ်, ခုဒ္ဒကနိကာယ်၏အဖြစ်, ဝေယျာကရဏ၏အဖြစ်ကို တိုက်ရိုက်ပြဆိုကြောင်း စကားရပ်အပြီးသတ်သတည်း၊ ထိုသို့ တိုက်ရိုက်ပြလိုက်သဖြင့် ဤအဘိဓမ္မာ၏ မဇ္ဈိမဗုဒ္ဓဝစန၏အဖြစ်, ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ရှေးဦးစွာ အာဘိဓမ္မိကာ၏ အဖြစ်ကိုလည်း နေယျတ္ထနည်းအားဖြင့် ပြပြီးဖြစ်သည်။]

၉။ ဗုဒ္ဓဘာသိတအဖြစ်ကို

(က) ဝိနည်းဖြင့် ပြခန်း

[အဘိဓမ္မာ၏ ဗုဒ္ဓဘာသိတအဖြစ်က ပြီးစီးမှသာ မရှိမဗုဒ္ဓဝစန၏အဖြစ် ပြီးနိုင်ရကား ယခုအခါ အဘိဓမ္မာ၏ ဗုဒ္ဓဘာသိတအဖြစ်ကို ပြီးစီးစေဖို့ရာဝတ္ထု ကြောင်းကို ပြလိုသောကြောင့် "တံ ဓာရယန္တေ သု"အစရှိသော ပါဠိကိုမိန့်။] တံ-ထိုအဘိဓမ္မာကို၊ ဓာရယန္တေ သု-အာဂုံနှုတ်တက် ဆောင်ရွက်ကုန်သော၊ ဘိက္ခူသု-ရဟန်းတို့တွင်၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေးဦး၊ ကော-သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ သဗ္ဗသာမယိကပရိသာယ-အလုံးစုံနိကာယ်တို့ကို သင်ယူသောပရိသတ်၌၊ ဝါ-အလုံးစုံ နိကာယ်ဆောင် ပရိသတ်၌၊ နိသိဒိတ္တာ-ထိုင်၍၊ [သဗ္ဗေ+သမယာ သဗ္ဗသမယာ၊ သမယသဒ္ဒါသည် ဤနေရာ၌ အပေါင်း(နိကာယ) အနက်ဟောတည်း၊ သဗ္ဗသမယေ+ပရိယာပုဏာတိတိ သဗ္ဗသာမယိကာ၊ ပရိသာ-မဗ္ဗေဝုဒ္ဓီ။] အာဘိဓမ္မတော-အာဘိဓမ္မာမှ၊ သုတ္တံ-ပါဠိကို၊ အာဟရိတ္တာ-ထုတ်ဆောင်၍၊ ဓမ္မံ-တရားကို၊ ကထေန္တော-ဟောလသော်၊ ရူပက္ခန္ဓော-ရူပက္ခန္ဓာသည်၊ အဗျာကတော-အဗျာကတတည်း၊ စတ္တာရော-၄-ပါးကုန်သော၊ ခန္ဓာ-တို့သည်၊ သိယာ-အချို့ခန္ဓာတို့ကား၊ ကုသလာ-ကုသိုလ်တို့တည်း၊ သိယာ-တို့ကား၊ အကုသလာ-တို့တည်း၊ သိယာ-တို့ကား၊ အဗျာကတာ၊ တို့တည်း၊ [ဤပါဠိကား ခန္ဓဝိဘင် ပဋ္ဌာန်ကနည်းမှ ယူအပ်သော ပါဠိတည်း။] ဒသ-ကုန်သော၊ အာယတနာ-အာယတနတို့သည်၊ အဗျာကတာ-တို့တည်း၊ ဒွေ-၂-ပါးကုန်သော၊ အယတနာ-မနာယတ, ဓမ္မာယတနတို့သည်၊ သိယာ-အချို့အာယတနတို့ကား၊ အကုသလာ-တို့တည်း၊ သိယာ-တို့ကား၊ အဗျာကတာ-တို့တည်း၊ [ဤပါဠိကား အာယတန ဝိဘင်းပါဠိတည်း။]

သောဠသ-၁၆-ပါးကုန်သော၊ ဓာတုယော-ဓာတ်တို့သည်၊ အဗျာကတာ-တို့တည်း၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ ဓာတုယော-မနောဝိညာဏဓာတ်, ဓမ္မဓာတ်တို့သည်၊ သိယာ-အချို့ဓာတ်တို့ကား၊ ကုသလာ-တို့တည်း၊ သိယာ-တို့ကား၊ အကုသလာ-တို့တည်း၊ သိယာ-တို့ကား အဗျာကတာ-တို့တည်း၊ [ဤပါဠိကား ဓာတုဝိဘင်းပါဠိတည်း။] သမုဒယသစ္စံ-သည်၊ အကုသလံ-အကုသိုလ်တည်း၊ မဂ္ဂသစ္စံ-သည်၊ ကုသလံ-တည်း၊ နိရောဓသစ္စံ-သည်၊ အဗျာကတံ-တည်း၊ ဒုက္ခသစ္စံ-သည်၊ သိယာ-အချို့ကား၊ ကုသလံ-တည်း၊ သိယာ-ကား၊ အကုသလံ-တည်း၊ သိယာ-

---

သိယာကုသလာ။ ။သိယာပုဒ်သည် အာရာတ်ပုဒ် နိပါတ်ပုဒ် ၂-မျိုးရှိ၏၊ ဤနေရာ၌ နိပါတ်ပုဒ်တည်း။ထိုနိပါတ်ပုဒ်သည် တစ်ဖို့တစ်စု တချို့ကိုဟောသော ကော်သအနက်, တစ်ရံတစ်ခါကို ဟောသော ဝိကပ္ပအနက်အားဖြင့် ၂-မျိုးရှိ၏၊ ထိုတွင် ဤနေရာ၌ ကော်သအနက်ဟော နိပါတ်ဖြစ်သည်-ဟု ဂဏ္ဌိဆိုသည်။

ကားအဗျာကတံ–တည်း၊ [ဤပါဠိကား သစ္စဝိဘင်းပါဠိတည်း။] ဒသ–ကုန်သော၊ ဣန္ဒြိယာ–စက္ခုန္ဒြေ, သောတိန္ဒြေ, ঘာနိန္ဒြေ, ဇိဝှိန္ဒြေ, ကာယိန္ဒြေ, ဣတ္ထိန္ဒြေ, ပုရိသိန္ဒြေ, သုခိန္ဒြေ, ဒုက္ခိန္ဒြေ, အညာတာဝိန္ဒြေတို့သည်၊ အဗျာကတာ–တို့တည်း၊ ဒေါမနဿိန္ဒြိယံ–ဒေါမနဿိန္ဒြေသည်၊ အကုသလံ–တည်း၊ အနညာတညာဿာမိတိန္ဒြိယံ–အနညာတညဿာမိတိန္ဒြေသည်၊ ကုသလံ–တည်း၊ စတ္တာရိ–ကုန်သော၊ ဣန္ဒြိယာနိ–သဒ္ဓိန္ဒြေ, သတိန္ဒြေ, ပညိန္ဒြေ, အညိန္ဒြေတို့သည်၊ သိယာ–တို့ကား၊ ကုသလာ–တို့တည်း၊ သိယာ–တို့ကား၊ အဗျာကတာ–တို့တည်း၊ ဆ–ကုန်သော၊ ဣန္ဒြိယာနိ–မနိန္ဒြေ, သောမနဿိန္ဒြေ, ဥပေက္ခိန္ဒြေ, ဝိရိယိန္ဒြေ, ဇီဝိတိန္ဒြေ, သမာဓိန္ဒြေတို့သည်၊ သိယာ–တို့ကား၊ ကုသလာ–တို့တည်း၊ သိယာ–တို့ကား၊ အကုသလာ–တို့တည်း၊ သိယာ–တို့ကား၊ အဗျာကတာ–တို့တည်း၊ [ဤပါဠိကား ဣန္ဒြိယဝိဘင်းပါဠိတည်း။] ဣတိ–ဤသို့၊ ဓမ္မကထံ–တရားစကားကို၊ ကထေသိ–ဟောပြီ။

တသ္မိံ ဌာနေ–ထိုအရပ်၌၊ ဧကော–တစ်ပါးသော၊ ဘိက္ခုသည်၊ နိသိန္နော–ထိုင်လျက်၊ ဓမ္မကထိက–အိုဓမ္မကထိက၊ တံ–သင်သည်၊ သိနေရုံ–မြင်းမိုရ်တောင်ကို၊ ပရိက္ခိပန္တော ဝိယ–ရစ်ပတ်သကဲ့သို့၊ ဒီဃသုတ္တံ–ရှည်စွာသောပါဠိကို၊ အာဟရသိ–ထုတ်ဆောင်ဘိ၏၊ ဧတံ–ဤပါဠိသည်၊ ကိံ သုတ္တံနာမ–အဘယ်ပါဠိမည်သနည်း၊ ဣတိ–သို့၊ အာဟ–ပြောပြီ၊ အာဝုသော–ငါ့ရှင်၊ အဘိဓမ္မ သုတ္တံနာမ–အဘိဓမ္မာပါဠိတော်မည်၏၊ ဣတိ–ဤသို့ပြောပြီ၊ ကသ္မာ–အဘယ့်ကြောင့်၊ အဘိဓမ္မသုတ္တံ–အဘိဓမ္မာပါဠိကို၊ အာဟရသိ–ဆောင်ဘိသနည်း၊ အညံ–အဘိဓမ္မာပါဠိမှတစ်ပါးသော၊ ဗုဒ္ဓဘာသိတံ–မြတ်စွာဘုရားသည် ဟောတော်မူအပ်သော၊ သုတ္တံ–ပါဠိကို၊ အာဟရိတုံ–ဆောင်ခြင်းငှာ၊ နှ ဝဋ္ဋတိ ကိံ–မသင့်သလော၊ ဣတိ–ဤသို့မေးပြီ၊ အဘိဓမ္မော–အဘိဓမ္မာကို၊ ကေန–အဘယ်သူသည်၊ ဘာသိတော–ဟောတော်မူအပ်သနည်း၊ ဣတိ–ဤသို့မေးပြီ၊ ဧသော–ဤအဘိဓမ္မာပါဠိကို၊ နှ ဗုဒ္ဓဘာသိတော–မြတ်စွာဘုရားဟောအပ်သည်မဟုတ်၊ ဣတိ–ဤသို့ပြောပြီ၊ အာဝုသော၊ ငါ့ရှင်၊ တေ–သင်သည်၊ ဝိနယပိဋကံ–ဝိနည်းပိဋကကို၊ ဥဂ္ဂဟိ ကိံ'ပန–သင်ယူအပ်ပြီးပါလော၊ ဣတိ–ဤသို့မေးပြီ၊ အာဝုသော–ငါ့ရှင်၊ နှ ဥဂ္ဂတိတံ–သင်ယူအပ်ပြီးမဟုတ်ပါ၊ ဣတိ–ဤသို့ပြောပြီ၊ အဝိနယဓာရိတာယ–ဝိနည်းဆောင် မဟုတ်သည်အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ–သည်၊ အဇာနန္တော–အဘိဓမ္မာ၏ ဗုဒ္ဓဘာသိတအဖြစ်ကို မသိသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ဧवं–ဤသို့၊ (ကိံ အညံ ဗုဒ္ဓဝစနံ အစရိသော ဤစကားကို၊) ဝဒေသိမညေ–ပြောဆိုလေယောင်တကား၊ ဝါ–ပြောဆိုဘ၏ဟု မှတ်ထင်၏၊ ဣတိ–ဤသို့ပြောပြီ၊ အာဝုသော–ငါ့ရှင်၊ ဝိနယမတ္တံ–ဥဘတောဝိဘင်းဟူသော ဝိနည်းမျှကို၊ ဥဂ္ဂဟိတံ–သင်ယူအပ်ပါပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့ပြောပြီ။ [မတ္တသဒ္ဒါ အပ္ပဝါစက၊ ဋီကာ၌ "ဝိနယမတ္တံ" ဟု ရှိ၏။]

တမ္ပိ-ထိုအနည်းငယ်သော ဝိနည်းကိုလည်း၊ တေ-သင်သည်၊ ဒုက္ခဟိတံ-မကောင်းသဖြင့် နာယူအပ်သည်၊ ဝါ-မကောင်းသဖြင့် စာလိုက်အပ်သည်၊ ပရိသပရိယန္တေ-ပရိသတ်အစွန်၌၊ နိသီဒိတ္ဝာ-ထိုင်၍၊ နိဒ္ဒါယန္တေ နေ-ငိုက်မျဉ်းလျက်၊ ဥဋ္ဌဟိတံ- နာယူအပ်သည်၊ ဝါ-စာလိုက်အပ်သည်၊ ဘဝိသ္သတိ-ဖြစ်ပါလိမ့်မည်၊ [ဒုက္ခဟိတံကို ထပ်၍ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။] ဟိ-ဆက်၊ တုမှာဒိသော-သင်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပဗ္ဗာဇေန္တော ဝါ-ရှင်လောင်းကို ရှင်ဖြစ်စေသော်လည်းကောင်း၊ ဥပသမ္ပာဒေန္တော ဝါ-ရဟန်းလောင်းကို ရဟန်းဖြစ်စေသော်လည်းကောင်း၊ သာတိ သာရော-အပြစ်နှင့်တကွဖြစ်သည်၊ ဝါ-အပြစ်ရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ကိံ ကာရဏာ-အဘယ်အကြောင်းကြောင့်နည်း၊ ဝိနယမတ္တသဿပိ-အနည်းငယ်သောဝိနည်း၏လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ ဒုက္ခဟိတတ္တာ-မကောင်းသဖြင့် နာယူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

တုမှာဒိသော ဟိ။ ။တွဲဝိယ+ဒိသတိတိ တုမှာဒိသော-သင်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သူ၊ ဝါ-သင့်လို လူစား၊ ပဗ္ဗာဇေန္တော ဝါ-ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာလုပ်၍ ရှင်လောင်းကို ရှင်ဖြစ်စေသော်လည်းကောင်း၊ (ရှင်ပြုပေးသော်လည်းကောင်း၊) ဥပသမ္ပာဒေန္တော ဝါ-ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာလုပ်၍ ရဟန်းလောင်းကို ရဟန်းဖြစ်စေသော်လည်းကောင်း၊ (ရဟန်းပြုပေးသော်လည်းကောင်း၊) သင့်မှာ အပြစ်ရှိသည်-ဟူလို၊ "အပြစ်"ဟူသည် ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ၏ အဂါမပြည့်စုံပါဘဲ ဥပဇ္ဈာယ်လုပ်မှကြောင့် သင့်အပ်သော ဒုက္ခဉ်အာပတ်အပြစ်တည်း။

သာတိသာရော။ ။ဝိနည်းမဟာဝါ-မဟာခန္ဓက်, ၆ သမ္ဘာဝတ္တနာဒိကထာ၌ သာတိသာရောကို "သဒေါသော၊ အာပတ္တိ' အပဇ္ဇတိ" ဟုဖွင့်၏၊ အတိ(အတိက္ကမိတ္ဝာ)-ဘုရားအမိန့်တော်ကို ကျူးကျော်၍၊ သရဏ ပဝတ္တန်-ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ အတိသာရော-ခြင်း၊ သဝိဇ္ဇတိ+အတိသာရော ယသ္သာတိ သာတိသာရော၊ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာလုပ်မှကြောင့်သာ အာပတ်အပြစ်ရှိပါသည်၊ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာက စေခိုင်းလျှင် သရဏဂုံဆရာလုပ်ခြင်း, ကမ္မဝါစာဆရာလုပ်ခြင်းကြောင့်ကား အပြစ်မရှိပါ။ ["တုမှာဒိသော ဟိ" စသော ဝါကျသည် ရှေ့ဝါကျကို နိုင်မြဲစေသော သဘောမရှိ, ရှေ့ဝါကျနှင့် ဆက်၍ ပရဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်၌ အပြစ်ပြသော ဝါကျရမ္ဘဝါကျသာ ဖြစ်သင့်ပါသည်။]

တုမှာဒိသော ဟိ။ ။တုမှာဒိသေဟိ-ဟု တတိယာ ဗဟုဝစနန္တ ကတ္တားဟောကြ၍ ပဗ္ဗာဇေန္တော ဥပသမ္ပာဒေန္တောတို့၌ အန္တ ကိုလည်း မာနမှပြန်လာသော ကံဟောအန္တ ဟုကြပြီးလျှင် "တုမှာဒိသေဟိ-တို့သည်၊ ပဗ္ဗာဇေန္တော ဝါ-ရှင်ဖြစ်စေအပ်သော သာမဏေသည်လည်းကောင်း၊ ဥပသမ္ပာဒေန္တော ဝါ-ရဟန်းဖြစ်စေအပ်သော ရဟန်းသည်လည်းကောင်း၊ သာတိသာရော-သည်၊ ဟောတိ-၏"ဟု .အနက်ပေးကြသေး၏၊ [ဤနည်း၌ "အပြစ်"ဟူသည် "ရှင်မဖြစ် ရဟန်းမဖြစ်ခြင်းတည်း"ဟုလည်းယူကြ၏၊ ထိုအယူကို အောက်ပါအတိုင်း စဉ်းစားပါ။]

စဉ်းစားဖွယ်။ ။ဥဘတောဝိဘင်းကို ကောင်းစွာ မသင်ဖူးသော ဆရာက သရဏဂုံဆရာလုပ်၍ ရှင်ပြုပေးအပ်, ကမ္မဝါစာဆရာလုပ်၍ ရဟန်းပြုပေးအပ်သူသည် "ရှင်သာမဏေမဖြစ်-ရဟန်းမဖြစ်"ဟု ဝိနည်း၌ မတွေ့မိပါ၊ ဌာန်ကရိုဏ်း ပိသစ္ဆာသရဏဂုံ ကမ္မဝါစာကို ရွတ်ဆိုနိုင်လျှင်

ဟိ–သာဓကကား၊ (အသင်၏ ဝိနယမတ္တာကို တော်စွာလျှော်စွာ သင်ယူခဲ့ကြောင်းကို အထောက်ပြဦးမည်–ဟူလို၊) တတ္ထ–ထိုအသင်ပါ ရဝါဒီ သင်အပ်ပြီးသော အနည်းငယ်သောဝိနည်းခ၊ အနာပတ္တိ နှ ဝိဝဏ္ဏေတုကာမောပေ၊ ပရိယာပဏိသသိတိ–အနာပတ္တိ၊ပေ၊ ပရိယာပုဏိသသိ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သုတ္တန္တေ သြဘာသ်၊ပေ၊ အဘိဓမ္မ၀ါ ပုစ္ဆတိတိ–သုတ္တန္တေ သုတ္တန္တေ သြဘာသ်၊ပေ၊ အဘိဓမ္မ၀ါ ပုစ္ဆတိ–ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဒေတံ–ဤပါဠိကို၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ ဝုတ္တံပြီ။ [နှ ဝိဝဏ္ဏေတုကာမော–ကဲ့ရဲ့ခြင်းငှာ အလိုမရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အာဝုသော–ငါ့ရှင်၊ ဣဃ–တိုက်တွန်းပါ၏၊ သုတ္တန္တံ ဝါ–သုတ္တန်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဂါထာယော ဝါ–ဂါထာတို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အဘိဓမ္မံ ဝါ–အဘိဓမ္မာကိုသော်လည်းကောင်း၊ တာဝ ပရိယာပုဏာသု–သင်ပါဠိုးလော၊ ပစ္ဆာပိ–နောက်၌လည်း၊ ဝါ–နောက်မှလည်း၊ ဝိနယံ–ဝိနည်းကို၊ ပရိယာပုဏိသသိ–သင်ရပါလိမ့်မည်၊ ဣတိ–သို့၊ ဘဏတိ–ပြောအံ့၊ အနာပတ္တိ–အာပတ်မသင့်၊ သုတ္တန္တေ–သတ္တန်၌၊ သြကာသ–မေးခွင့်ကို၊ ကရာပေတွာ–ပြုစေပြီး၍၊ အဘိဓမ္မ၀ါ–အဘိဓမ္မာကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝိနယံ ဝါ–ဝိနည်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပုစ္ဆတိ–မေးအံ့၊ (အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယသ၊) အဘိဓမ္မေ သြကာသ် ကာရောပေတွာ သုတ္တန္တံ ဝါ ဝိနယံ ဝါ ပုစ္ဆတိ၊ (အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယသ၊) ဝိနယေ သြကာသ် ကာရာပေတွာ သုတ္တန္တံ ဝါ အဘိဓမ္မ ဝါ ပုစ္ဆတိ (အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယသ၊)] တံ ပန–သင်သည်ကား၊ ဇာနကမ္မိ–ဤမျှကိုလည်း၊ နဇာနာသိ–မသိ၊ ဣတိ–ဤသို့ပြောပြီ၊ ဇာနေကနာပိ–ဤမျှ အကိုင်းအရှည်ရှိသော စကားဖြင့်လည်း၊ ပရ၀ါဒီ–ပရ၀ါဒီသည်၊ ဝါ–ကို၊ နိဂ္ဂဟိတော–နှိပ်စက်အပ်သည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်၏။

ယနေ့ဖြစ်စ ရဟန်းသည်ပင် ရှင်သာမဏေဖြစ်အောင်, ရဟန်းဖြစ်အောင် ပြုနိုင်ပါ၏၊ ဥပဇ္ဈာယ်အဂါ မပြည့်စုံလျှင် ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာသာ မလုပ်နိုင်ခြင်းဖြစ်သည်၊ ထို ဝိဘင်း ၂–ဖြာကို ကောင်းစွာကျွန် မလင်ဖူးသူက ရှင်ရဟန်းပြုပေးအပ်သူသည် ရှင်မဖြစ် ရဟန်းမဖြစ်သည်မှာ အမှန်ဖြစ်ပါမူယခုခေတ်၌ သရဏဂုံဆရာက ကမ္မ၀ါစာဆရာ, ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာလုပ်ကြသူတို့တွင် ဥဘတော ဝိဘင်းကို ကောင်းစွာ သင်ဖူးသူ(အဓိဗျာယ်သိအောင် ကျွန်စွာ သင်ယူဖူးသူ) မည်မျှရှိနိုင်ပါသနည်း–ဟု စဉ်းစားကြပါလေ။

ဝုတ္တဥှောတံ။ ။ဤသာဓကပါဠိ ၂–ရပ်တွင် "အနာပတ္တိ၊ပေ၊ပရိယာပုဏိသသိ" ဟူသော ပါဠိသည် သဟဓမ္မိကဝဂ် ဝိလေခနသိက္ခာပုဒ် ပဒဘာဇနီ ဝိဘင်း၌ပါသော ပါဠိတည်း။ "သုတ္တန္တေ၊ပေ၊အဘိဓမ္မ ဝါ ပုစ္ဆတိ"ဟူသော ပါဠိသည် ဆတ္တုပါဟနဝဂ်၌သမသိက္ခာပုဒ် ပဒဘာဇနီ၌ပါသော ပါဠိတည်း။ ထိုပါဠိတော်များ၌ အဘိဓမ္မာကို သုတ္တန်ဝိနည်းတို့နှင့် တွဲဖက်၍ ဟောတော်မူထားသောကြောင့် သုတ္တန်ဝိနည်းတို့ကဲ့သို့ပင် အဘိဓမ္မာသည် ဗုဒ္ဓဘာသိတဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှား၏၊ "သို့ဖြစ်ပါလျက် အသင် ပရ၀ါဒီပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဒုဂ္ဂဟီတ ဖြစ်သောကြောင့် အဘိဓမ္မာ၏ ဗုဒ္ဓဘာသိတဖြစ်ကြောင်း နားမလည်ဘဲ ရှိရသည်" ဟူလို။

၉။ ဗုဒ္ဓဘာသိတ အဖြစ်ကို

(ခ) ဂေါသိင်္ဂသုတ်ဖြင့် ပြစန်း

ပန–ထိုသို့ပင် နှိပ်စက်အပ်ပြီးဖြစ်ပါသော်လည်း၊ (တစ်နည်း) ပန–အဘိဓမ္မာ၏ ဗုဒ္ဓဘာသိတအဖြစ်ကို ဝိနည်းဖြင့်ပြီးစေပုံမှတစ်ပါး မဟာဂေါသိင်္ဂသုတ်ဖြင့် ပြီးစေပုံကို ပြဦးအုံ၊ မဟာဂေါသိင်္ဂသုတ္တံ–မဟာဂေါသိင်္ဂသုတ်သည်၊ ဣဟတောပိ–ဤဝိနည်းထက်လည်း၊ ဗလဝတရံ–သာ၍အားကိုးရှိ၏၊ ဟိ–ချဲ့၊ တတြ–ထိုမဟာဂေါသိင်္ဂသုတ်၌၊

မဟာဂေါသိင်္ဂသုတ္တံပေ၊ဗလဝတရံ၊ ။"ဝိနယေနာထ ဂေါသိင်္ဂ–သုတ္တေနစ မဟေသိနာ" ဟူသော ဋီကာပါဠိ သန္ဓိဝေသနင့်အညီ အဘိဓမ္မာ၏ ဗုဒ္ဓဘာသိတအဖြစ်ကို ဝိနည်းဖြင့်ပြီးစေ၍ ယခုအခါ မဟာဂေါသိင်္ဂသုတ်ဖြင့် ပြီးစေလိုသောကြောင့် "မဟာဂေါသိင်္ဂသုတ္တံ၊ပေ၊ဗလဝတရံ"မိန့်၊ ဤအလိုပနသဒ္ဒါသည် ပကွန္ဒ ရဇောတက၊ တစ်နည်း–ထိုသို့ နှိပ်စက်အပ်ပြီးဖြစ်ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် မဟာဂေါသိင်္ဂသုတ်ကို ပြရပါသေးသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "မဟာဂေါသိင်္ဂသုတ္တံ ပန" စသည်မိန့်၊ ဝိနည်းဖြင့် ပရဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်ကို နှိပ်စက်အပ်ပြီးဖြစ်ပါသော်လည်း အဘိဓမ္မာ၏ ဗုဒ္ဓဘာသိတ–အဖြစ်ကိုပြရာဝယ် မဟာဂေါသိင်္ဂသုတ်ကသာ၍အားရှိသောကြောင့် မဟာဂေါသိင်္ဂသုတ်ကို ပြရပါသည်–ဟူလို၊ ဤအလို ပနသဒ္ဒါ အရုစ္ဆတ္ထောတက၊ မဟာဂေါသိင်္ဂသုတ်၌ အာဘိဓမ္မိကပုဂ္ဂိုလ်အား သာဓုကာရပေးပုံကိုပြထား၏၊ ထိုသို့ ပြသဖြင့်အဘိဓမ္မာ၏ ဗုဒ္ဓဘာသိတအဖြစ်ကို ပြရာဝယ် ဝိနည်းထက်ပင် အားရှိသေးသည်–ဟူလို၊ ဗလဝန္တ ရဲဟု ဆိုလိုလျက် နှ ကိုချေ၊ တစ်နည်း–အတိသယ အနက်ဟော ဗလဝံ နိပါတ်နောင် တရပစ္စည်း သက်ထားသည်ဟုလည်း ကြံကြသေး၏။

ဂေါသိင်္ဂသုတ္တံ။ ။"ဂေါသိင်္ဂသာလဝန"ဟု ခေါ်အပ်သော တောရှိ၏၊ "ဂေါ–သိင်္ဂ–နှားဦးချိုနှင့်တူသော"ဟု ဆိုသောကြောင့် ထိုတောကို "တရုတ်စကားပင်ပေါက်သော တော"ဟု ဆိုကြ၏၊–ဤအလို သာလသဒ္ဒါသည် သစ်ပင် သာမညကို ဟောနိုင်သောကြောင့် "ဂေါသိင်္ဂ" ဟု ဝိသေသနပြုရသည်ဟုကြပါ၊ သာလသဒ္ဒါသည် "အင်ကြင်းပင်"ဟူသော သစ်ပင်ဝိသေသကိုလည်း ဟောရကား "နှားဦးချိုနှင့်တူသော အင်ကြင်းတော"ဟုလည်း ဆိုကြသည်၊ ထိုတောဌ ဟောတော် မူအပ်သောသုတ်ကို "ဂေါသိင်္ဂသုတ်"ဟု ခေါ်၏၊ မူလပဏ္ဏာသဝယ် (၃၂)နံပါတ်သုတ်တည်း။

ဆက်ဦးအုံ။ ။ထိုတောဌ ဘုရားရှင်သည် အရှင်သာရိပုတ္တရာစသော သာဝကကြီးများအပြင် တိသဟဿမတ္တ (၃–ထောင်ခန့်) ရဟန်းတော်များနှင့်အတူ သီတင်းသုံးတော်မူသတတ်၊ ထိုအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ အထံ၌ အရှင်မဟာကဿပ, အရှင်မဟာဂ္ဂလ္လာန်, အရှင်အနုရုဒ္ဓါ, အရှင်ရေဝတ (ကစ်ါရေဝတဟု ထင်ရှားသော ရဟန္တာတစ်ပါး) အရှင်အာနန္ဒာတို့ စုမိကြလေရာ, အရှင်သာရိပုတ္တရာက "ဤတောသည် ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်နေလျှင် တင့်တယ်သာယာဖွယ်ရှိပါမည်နည်း"ဟု မေးလေသော် ရဟန္တာကြီးများသည် မိမိသဘောကျအတိုင်း ဖြေဆိုကြ၏၊ ထိုနောက် အရှင်သာရိပုတ္တရာကို ပြန်၍ မေးသောအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာလည်း မိမိဆန္ဒတော်အတိုင်းပင် ဖြေဆိုတော်မူ၏၊ [ဖြေပုံအကျယ်ကို ထိုသုတ္တန်၌ ကြည့်ပါ။]

(အာဟ ၂-ရပ်တို့၌စပ်၊) ဓမ္မသေနာပတိ-တရားစစ်သူကြီး ဖြစ်တော်မူသော၊ သာရိပုတ္တတ္ထေရော-အရှင်သာရိပုတ္တာမထေရ်သည်၊ အညမည်-အချင်းချင်း၊ ပုစ္ဆိတ ပဉ္ဍေ-မေးအပ်သောပြဿနာကိုလည်းကောင်း၊ ဝိသဇ္ဇနေ-အဖြေကိုလိုလည်းကောင်း၊ အာရောစေသုံ-လျှောက်ခြင်းငှာ၊ (ဂန္ဓာ၌ စပ်၊) သတ္ထု-မြတ်စွာဘုရား၏၊ သန္တိကံ-အထံတော်သို့၊ ဂန္ဓာ-သွားပြီး၍၊ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရသ-အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်ထေရ်၏၊ ဝိသဇ္ဇနံ-ကို၊ အာရောစေန္တော-လျှောက်လိုလသော်၊ ဣဓာဝုသော သာရိပုတ္တ ၊ပေ၊သောဘေယျာတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ အဝုသော သာရိပုတ္တ-အရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ ဣဓ-ဤသာသနာတော်၌၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ ဘိက္ခူ-တို့သည်၊ အဘိဓမ္မကထံ-အဘိဓမ္မာနှင့်စပ်သောစကားကို၊ ကထေန္တိ-ပြောဆိုကြကုန်၏၊ တေ-ထိုရဟန်းတို့သည်၊ အညမညံ-အချင်းချင်း၊ ဝါ-တစ်ပါးတစ်ပါးကို၊ ပဉ္ဍံ-ပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆန္တိ-မေးကြကုန်၏၊ အညမညဿ-အချင်းချင်းသည်၊ ဝါ-တစ်ပါးတစ်ပါးသည်၊ ပဉ္ဍံ-ကို၊ ပုဋ္ဌာ-မေးအပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာ-ဖြစ်ကုန်လသော်၊) ဝိသဇ္ဇေန္တိ-ဖြေကြကုန်၏၊ နောစသံသာရေန္တိ-ရှုံ့တီးရှုံ့တွန့်လည်းမဖြစ်ကြကုန်။ [နောစ သံသာဒေန္တိဟု ရှိသောပါဋ်၌ (စ-ထိုသို့ပင်မေးကြဖြေကြပါကုန်သော်လည်း၊ နော သံသာဒေန္တိ-အပြစ်မတင်လိုကြကုန်၊ ဝါ-အပြစ်တင်လို၍ မေးကြသည် မဟုတ်ကုန်၊) ဟု

ဓမ္မသေနာပတိ၊ပေ၊အာဟ။ ။အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် ထိုအရှင်များကို ဘုရားအထံသို့ ခေါ်သွား၍အသီးသီး ဖြေကြပုံကို လျှောက်သောအခါ ဘုရားရှင်သည် အသီးသီးဖြေဆိုပုံကို လျှောက်ပြီးတိုင်း သာဓုခေါ်တော်မူ၏။ ထိုတွင် အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်၏ အဖြေကိုလျှောက်ပုံနှင့် သာဓုခေါ်ပုံကိုသာ ဤအဋ္ဌကထာ၌ ထုတ်ပြထားသည်။ ထိုကြောင့် ဓမ္မဒေသနာပတိ သာရိပုတ္တထ္ထေရော သည် အာဟ၏ ကတ္တားပုဒ်သာတည်း၊ အာရောစေတုံ ဂန္ဓာ-အရောစေန္တောတို့၏ ကတ္တားလည်းဖြစ်၏၊ သို့ဖြစ်၍ "ဓမ္မသေနာပတိမှ သာရိပုတ္တထ္ထေရေ အာရောစေန္တ"ဟု လက္ခဏာ လက္ခဏဝန္တ ပြင်ကြသည်မှာ "ဣဓာဝုသော သာရိပုတ္တ"ကိုကြည့်၍ အာဟ၏ ကတ္တားကို "အာယသ္မာမောဂ္ဂလ္လာနော"ဟု ထည့်ရမည်ဟု ထင်သောကြောင့်တည်း။

ဣဓာဝုသော၊ပေ၊သောဘေယျ။ ။ဤစကားရပ်သည် ရဟန်းကြီးများစုဝေး၍ မေးကြ ဖြေကြစဉ်က အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန် ဖြေပုံအတိုင်း အရှင်သာရိပုတ္တရာက မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားသော စကားဖြစ်၏။ ထိုကြောင့် "အာဝုသောသာရိပုတ္တ"သည် ဘုရားရှင်ထံမရောက်မီ ထိုစုဝေးချိန်က အရှင်သာရိပုတ္တရာကို ခေါ်သော အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်၏ အာလုပ်တည်း၊ ဘုရားလက်ထက်တော်၌ ရဟန်းတော်အချင်းချင်း "အာဝုသော"ဟုချည်း ခေါ်ကြ၏။ အနက်ကိုသာ "ငါ့ရှင်, အရှင်ဘုရား"ဟု သင့်တော်သလိုပေးကြရသည်။

နောစ သံသာရေန္တိ (သံသာဒေန္တိ)။ ။[နု ဩသာရေန္တိ သဟေတုကံ ဟိ သကာရဏံ ကတ္တာ ပဉ္ဍံ ပုစ္ဆိတုံ ဝိသဇ္ဇိတုံပိ အသက္ကောန္တော ;သံသာရေတိနာမ၊ ဧဝံ မကရောန္တိတိ အတ္ထော၊-ဂေါသီဂ်သုတ္တဋ္ဌကထာ။] "အကြောင်းလုံလောက်စွာ မမေးနိုင်မဖြေနိုင်သူသည် သံသာရကို ပြုတတ်၏"ဟု ဆိုသောကြောင့် မိမိအမေးအဖြေကို အတိအကျမဖြစ်နိုင်စေဘဲ "ဟင်-ဟုတ်ပေါင်"

ပေးပါ။] နေသံ-ထိုရဟန်းတို့၏၊ ဓမ္မိ-တရားရှိသော၊ ကထာစ-စကားသည်လည်း၊ ပဝတ္တိနီ-မြစ်ရေအယဉ်ကဲ့သို့ အစဉ်မပြတ်ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ အာဝုသော သာရိပုတ္တ-ပုတ္တရာ၊ ဝေရုပေန-ဤသို့သဘောရှိသော၊ ဘိက္ခုနာ-ဖြင့်၊ ဂေါသိင်္ဂသာလ ဝန်-နွားဦးချိုနှင့်တူသော တရုတ်စံကားတောသည်၊ ဝါ-အင်ကြင်းတောသည်၊ သောဘေယျ-တင့်တယ်ရာပါ၏။

သတ္ထာ-သည်၊ အာဘိဓမ္မိကာနာမ-အဘိဓမ္မာဆောင် ရဟန်းတို့မည်သည်၊ မမ-ငါဘုရား၏၊ သာသနေ-သာသနာတော်၌၊ ပရိဗာဟိရာ-ပြင်ပဖြစ်သူတို့တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ အဝတ္ထာ-မိန့်တော်မမူဘဲ၊ သုဝဏ္ဏာလင်္ကာသဒိသံ-ရွှေမရိုးစည်ငယ်နှင့် တူသော၊ ဂိဝံ-လည်တော်ကို၊ ဥန္နာမေတ္ဝာ-မော်တော်မူ၍၊ ပုဏ္ဏာ စန္ဒသသိရိကံ-လပြည့်ဝန်း၏အသရေနှင့်တူသော အသရေရှိသော၊ မဟာမုခံ-မြတ်သောခံတွင်းတော်

ဟု ရွဲ့တီးရွဲ့တွန့်နှင့် မေးရင်းဖြေရင်း စကားရွှေ့နေသူကို "သံသာရေတိ" ဟု ဆိုလိုမည်ထင်သည်။ [သံ (ပုနပ္ပုနံ)-အဖန်ဖန်+သာရော-ရွှေ့စေခြင်း (ရွှေ့ခြင်း)]

ဋ္ဌိကာ။ ။ထိုအဌကထာအဖွင့်အတိုင်း ဤသို့ အဓိပ္ပာယ်ရသော်လည်း ဋ္ဌိကာ၌မူ"နှ အာသာဒနာပေကွာ အညမည် ပဋ္ဌ ပုဒ္ဓန္တီတိ အတ္ထော-တစ်ပါးနှင့် တစ်ပါးအပြစ်တင်လို ရှုတ်ချ လိုသည့် ပြဿနာမေးကြသည်မဟုတ်"ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ထား၏၊ ထိုအဖွင့်ကိုကြည့်၍ "နောစ သံသာဒေန္တိ" ဟု ပြင်ကြဟန်တူသည်။ အဖွင့်၌လည်း "သြသာဒေန္တိ" ဟုပင် ရှိရပေလိမ့်မည်။

ဓမ္မိစ၊ပေ၊ပရိတ္ထိနီ။ ။"ဓမ္မိ+ကထာ=ဓမ္မိ+ကထံ"စသည်ဖြင့် ပါဠိတော်၌ သုံးစွဲရိုးအတိုင်း ဓမ္မိသည် ဣတ္ထိဝေါဟာရက ဤပ်စ္စယန္တ ပုဒ်တည်း၊ "ဓမ္မော ယဿ အတ္ထိတိ ဓမ္မိ"ဟုပြု၊ ပဝတ္တိနီကို နဒီသောတော ဝိယ ဝတ္တတိ"ဟု ထိုအဌကထာ၌လည်းကောင်း၊"ပဂုဏာ"ဟု ဋ္ဌိကာ၌လည်းကောင်း ဖွင့်၏၊ ထိုအဖွင့်ကိုကြည့်၍ ကထာနှင့် ပဝတ္တိနီသည် သမာသ်မဟုတ်ဟု သိသာ၏။

ဘိက္ခုနာ သောဘေယျ။ ။သုဘဒတ်သည် တင့်တယ်ခြင်းအနက်ကို ဟောရာ၌ ဘုဝါဒိ ဖြစ်သော်လည်း ဝုဒ္ဓိပြုရ၏၊ "သောဘတိ ဓမ္ဓော ဂဂ်ယော"စသည်တည်း၊ ဤ၌လည်း ကာရိတ် မဝင်ဘဲ "သောဘေယျ"ဟုရှိနိုင်၏၊ ကတ္တားကား "ဂေါသိင်္ဂသာလဝန်"တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဘိက္ခု နာကို "တပသာ ဥတ္တမော"ကဲ့သို့ ဝိသေသနပေးသည်၊ တပသာသည် မြတ်ခြင်း၏အကြောင်းလည်း ဖြစ်သကဲ့သို့ ဘိက္ခုနာလည်း တင့်တယ်ခြင်း၏အကြောင်းလည်း ဖြစ်နိုင်သည်၊ "ထိုကဲ့သို့သော ရဟန်းကြောင့် ဂေါသိင်္ဂသာလဝနသည် တင့်တယ်စရာရှိပါသည်" ဟူလို။

မုခံ။ ။မုနန္တိ ဗုဒ္ဓန္တိ ဧတေနာတိ မုခံ-နှောင်ဖွဲ့ကြောင်းပါးစပ်, ခံတွင်း၊ သဏ္ဌာနတ္ထ "မုခံ" ဟုရှိ၏၊ ဂဏ္ဌိတ္ထ "မုခ"ဟုဆို၏၊ မောဂ္ဂလ္လာန်ကိုလည်း သာဓကပြု၏၊ သို့သော် ဣဿိမောဂ္ဂလ္လာန် (၃၁)၌ "မုခ"ဟု ရသဖြင့် တွေ့ရ၏၊ ဓာတ်ကျမ်း၌လည်း "မု-ဗုဒ္ဓနေကိယာဒိ"ဟု ရသပင်ရှိသည်။ [မဟန္တံ+မုခံ မဟာမုခံ။]

ကို၊ ပူရေတွာ–ပြည့်စေ၍၊ ဗြဟ္မာယောသံ–မြတ်သော အသံတော်ကို၊ ဝါ–ဗြဟ္မာ၏ အသံနှင့်တူသော အသံတော်ကို၊ နိစ္ဆာရေန္တော–မိန့်မြွက်တော်မူလျက်၊ သာဓု သာဓု သာရိပုတ္တာတိ–သာဓု သာဓု သာရိပုတ္တာဟူ၍၊ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရံသံ–မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်ထေရ်အား၊ သာဓုကာရံ–ကောင်းချီးကို၊ ဒတ္တွာ–ပေးတော်မူပြီး၍၊ ယထာတံ၊ပေ၊ဓမ္မကထိကောတိ–ယထာတံ၊ပေ၊ဓမ္မကထိကောဟူ၍၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊ [မောဂ္ဂလ္လာနောစ–သည်လည်း၊ (စဖြင့် အခြားထေရ် ၅–ပါးကိုဆည်း၊)ယထာ–အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဗျာကရမာနော–ဖြေဆိုလသော်၊ သမ္မာ–ကောင်းစွာ၊ ဗျာကရေယျ–ဖြေဆိုရာ၏၊ ဝါ–ဖြေဆိုသူမည်ရာ၏၊ ဧဝံ–ဤအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဗျာကတံ–ဖြေဆိုအပ်ပါပေပြီ၊) ဟိ–မှန်၊ သာရိပုတ္တ–ပုတ္တရာ၊ မောဂ္ဂလ္လာနော–သည်၊ ဓမ္မကထိကော–ဓမ္မကထိကတည်း။] (ယထာတံ၌ တံအနက်မရှိ၊ တံ–ထိုပြဿနာကိုဟုလည်း ပေးကြ၏။)

အာဘိဓမ္မိက ဘိက္ခုယေဝ–အာဘိဓမ္မာဆောင် ရဟန်းတို့သည်သာ၊ ဓမ္မကထိကာနာမ– ဓမ္မကထိကပုဂ္ဂိုလ်တို့မည်သည်၊ ဟောန္တိ ကိရ–ဖြစ်ကုန်သတတ်၊ အဝသေသာ–အာဘိဓမ္မာဆောင်ရဟန်းမှကြွင်းသော၊ (ဘိက္ခု–တို့သည်၊) ဓမ္မကထံ–တရားစကားကို။ ကထေန္တာပိ–ဟောပါကုန်သော်လည်း၊ နဓမ္မကထိကာ–ဓမ္မကထိကအစစ်မဟုတ်ကြကုန်၊ ကသ္မာ–အဘယ်ကြောင့်၊ အာဘိဓမ္မိကာယေဝ–တို့သည်သာ၊ ဓမ္မကထိကာနာမ–ဓမ္မကထိကပုဂ္ဂိုလ်တို့မည်သည်း၊ အဝသေသာ–ကုန်သော၊ ဘိက္ခု–တို့သည်၊ ဓမ္မကထံ–ကို၊ ကထေန္တာပိ–ဟောပါကုန်သော်လည်း၊ နဓမ္မကထိကာ–ဓမ္မကထိကအစစ်မဟုတ်ကြကုန်သနည်း၊ ဟိ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ တေ–ထိုအဘိဓမ္မာဆောင်မဟုတ်သော

- **ယထာ၊ပေ၊ဗျာကရေယျ။** ။မိမိစိတ်ထဲမှာရှိသော အလိုဆန္ဒအတိုင်း ဖြေခြင်းကို (လှည့်ပတ်၍မဖြေဘဲစိတ်ရင်းအတိုင်းဖြေခြင်းကို "သမ္မာ"ဟု ဆိုသည်၊ [သမ္မာတိသုဋ္ဌု၊ ယထာအဋ္ဌာသယံတိ အဓိပ္ပာယော၊–ထိုသုတ်ဋီကာ။] ယထာကို ဗျာကရဏ မာနောဋ္ဌ စပ်၊ ယထာအတွက် "ဧဝံ ဗျာကတံ"ဟု အဋ္ဌကထာ၌ နိယမဝါကျထည့်သည်၊ "အကြင် အခြင်းအရာ (အကြင်နည်းဖြင့်) ဖြေလသော် ကောင်းစွာဖြေသူဖြစ်ရာ၏၊ ဤသို့ ဖြစ်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာ (နည်းဖြင့်) ဖြေအပ်ပါပေပြီ"ဟူလို။

- **ကမ္မန္တရံ။** ။အန္တ ရသဒ္ဒါသည် အညအနက်ဟောတည်း၊ ကမ္မတော–ကာမာဝစရ စသော ကံမှ+အန္တ ရံ–တစ်ပါးအခြားသော ရူပါဝစရ စသောကံတည်း၊ ကမ္မန္တ–ကံ၊ "အန္တ ရံ+ကမ္မ–ကမ္မန္တ ရံ"ဟု ဝိသေသန ပရပဒ ကမ္မဓာရည်းလည်း လုပ်ကြ၏၊ ကာမာဝစရ ကံတရားကို ရူပါဝစရကံစသည်ဖြင့် ပြောဆိုလျှင်လည်းကောင်း, ကာမာဝစရကံ အချင်းချင်းတွင်လည်း မည်းညစ်သော အကျိုးရှိသော အကုသိုလ်ကံကို ဖြူစင်သော အကျိုးရှိသော ကုသိုလ်ကံဟု ပြောလျှင်လည်းကောင်း ကမ္မန္တ ရကို ရှုပ်ထွေးစေသည်မည်၏။

ရဟန်းတို့သည်၊ ဓမ္မကထံ-ကို၊ ကထေန္တာ-ဟောကုန်လသော်၊ ကမ္မဋ္ဌာန်-ကံတစ်ပါး ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိပါကဋ္ဌာန်-ဝိပါက်တစ်ပါးကိုသော်လည်းကောင်း၊ ရူပါရူပ ပရိစ္ဆေဒ-ရုပ်နာမ်အပိုင်းအခြားကိုလည်းကောင်း၊ ဓမ္မဋ္ဌာန်-တရားတစ်ပါးကိုလည်းကောင်း။ အာလောဠေတွာ- မွှေနှောက်၍၊ ဝါ-ရောမွှေ၍၊ ကထေန္တိ- ဟောကြကုန်၏၊

ဆက်ဦးအံ-ယခုခေတ်၌လည်း အဘိဓမ္မာသဘောကို မပိုင်သူတို့သည် တရားအားထုတ်၍ ကာမာဝစရဝိပဿနာဉာဏ် အတော်အတန် ထက်သန်လာသောအခါ လောကုတ္တရာမဂ်ဉာဏ်ဟု ထင်မှား၍သူတစ်ပါးအား ပြောတတ်ကြခြင်း. "ဝိပဿနုပက္ကိလေသ" ဟု ခေါ်သော နိုဝရဏ်တရား (အကုသိုလ်) ကိုလည်း မဂ်ကုသိုလ်ကဟု ထင်မှား၍ သူတစ်ပါးအား ပြောတတ်ကြခြင်း, မိမိချစ်သူ၏ သေခါနီးဌာပင်ပန်းနေသည်ကို သနားလှသဖြင့် မြန်မြန်သေအောင်ပြုမူ (အကုသိုလ်) ကိုလည်း ကုသိုလ်ထူးဟု ထင်မှားပြောဆိုကြခြင်းများသည် ကမ္မဋ္ဌာန်အာလောဠန (ကံတစ်ခုကို အခြားကံတစ်ခုဖြင့် ရောရှိ မွှေခြင်း) ပင်တည်း။

ဝိပါကဋ္ဌာန်။ ။ပြခဲ့သော ဝိပဿနာဉာဏ်၏ထက်သန်မှုကြောင့် ကာယပဿဒ္ဓိ စိတ္တပဿဒ္ဓိနှင့် သုခပီတိတို့ဖြစ်၍ လောကကြီးကို မေ့သကဲ့သို့ ယျော်မွေ့မှုဖြစ်ခြင်းကို ဖလသမာပတ်ဟု ထင်မှတ်ပြောဆိုကြခြင်း, တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာတို့ ငတ်ပြတ်နေချိန် ဆာလောင်မွတ်သိပ်ချိန်ဝယ် မစင်-ခွေးပုပ် စသည်ကို ရရာ၌ အကုသိုလ်ကံ၏အကျိုးအာနိသင်ဖြစ်ပါလျက် ကုသိုလ်ကံ၏အကျိုးဟု ထင်မှတ်ပြောဆိုကြခြင်း,အကုသိုလ်ဖြင့် အသက်မွေးသူ၏ ကောင်းကျိုးရနေခြင်းသည် ရှေးကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုးဖြစ်ပါလျက် အကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုးဟု ထင်မှား၍ ပြောဆိုချီးမွမ်းခြင်း, ကောင်းသောအမှုဖြင့် အသက်မွေးနေပါလျက် ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်နေသူကို ကုသိုလ်ကံက မကောင်းကျိုးပေးသည်ဟု ထင်မှားပြောဆိုကြခြင်း, ဗြဟ္မာ့ပြည်၌လုပသောရူပါရုံကိုမြင်ရ, ကောင်းသောသဒ္ဒါရုံကို ကြားရသောအခါ ကာမာဝစရကံ၏ အကျိုးဖြစ်ပါလျက် ရူပကံ၏အကျိုးဟု ထင်မှတ်ပြောဆိုကြခြင်းသည် ဝိပါကဋ္ဌာန် အာလောဠန (ဝိပါက်တစ်ပါးကို အခြားဝိပါက်တစ်ပါးဖြင့် ရောမွှေခြင်း)ပင်တည်း။

ရူပါရူပ ပရိစ္ဆေဒ။ ။ရုပ်တရား နာမ်တရားသည် အဘိဓမ္မာ၌ ကျွမ်းကျင်သူများအတွက် ခွဲခြားပြီးဖြစ်၏။ သို့သော် အဘိဓမ္မာ၌ မကျွမ်းကျင်လျှင်ကား အိပ်ပျော်ချိန်၌ ဘဝင်စိတ်အစဉ် ဖြစ်နေခြင်းကို (နာမ်တရားမဟုတ်) ရုပ်တရားဟု ထင်မှားပြောဆိုတတ်ကြခြင်း, အိပ်ချင်၍ မိန္ဒ ဖြစ်ခြင်းကို ရုပ်တရားဟု ထင်မှား ပြောဆိုတတ်ကြခြင်းသည် ရူပါရူပ ပရိစ္ဆေဒ အာလောဠန မည်၏။

ဓမ္မဋ္ဌာန်။ ။နာမ်တရား အချင်းချင်းလည်း အကုသိုလ်ဝိတက်ကို ဉာဏ်ဟုလည်းကောင်း, မောဟကို သဒ္ဓါဟုလည်းကောင်း, သားချစ်မယားချစ် ချစ်ခြင်းဟူသော တဏှာ(လောဘ)ကို မေတ္တာဟုလည်းကောင်း, ချစ်သူဒုက္ခရောက်၍ ဝမ်းနည်းခြင်းသောကကို ကရုဏာဟုလည်းကောင်း, ချစ်သူသုခရောက်၍ ဝမ်းမြောက်မှု သောမနဿနှင့်ယှဉ်သော လောဘကိုမုဒိတာဟုလည်းကောင်း ထင်မှားပြောဆိုခြင်းသည် ဓမ္မဋ္ဌာန် အာလောဠန (ရုပ်တရားကို နာမ်တရားဖြင့် နာမ်တရားကို ရုပ်တရားဖြင့် ရောမွှေခြင်း) မည်၏။

အာဘိဓမ္မိကာပန–အာဘိဓမ္မာဆောင် ရဟန်းတို့သည်ကား၊ ဓမ္မန္တရံ–ကို၊ [ကမ္မန္တရံ စသည်ကို ချုံးလိုက်ဟန်တူသည်။] နေ အာလောဌေန္တိ–မမ္မေနောက်ကြကုန်၊ (တသ္မာ–ကြောင့်၊ အာဘိဓမ္မိကဘိက္ခူယေဝ–တို့သည်သာ၊ ဓမ္မကထိကာနာမ–တို့မည်၏၊ အဝသေသာ–ကုန်သော၊ ဘိက္ခူ–တို့သည်၊ ဓမ္မကထံ–ကို၊ ကထေန္တာပိ–ကုန်သော်လည်း၊ နေ ဓမ္မကထိကာ–ဓမ္မကထိကအစစ်မဟုတ်ကြကုန်၊) တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အာဘိဓမ္မာဆောင် ရဟန်းတို့၏သာ ဓမ္မကထိကတို့၏အဖြစ် ကြွင်းသော ရဟန်းတို့၏ တရားဟောကုန်သော်လည်း ဓမ္မကထိကအစစ်မဟုတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) အာဘိဓမ္မိကာ–အာဘိဓမ္မာဆောင်ဖြစ်သော၊ ဘိက္ခု–သည်၊ ဓမ္မံကို၊ ကထေတုဝါ–ဟောမူလည်း ဟောပါစေ၊ မာ ကထေသုဝါ–မဟောမူလည်း မဟောပါစေ၊ ပန–စင်စစ်ကား၊ ပုစ္ဆိတကာလေ–မေးအပ်ရာအခါ၌၊ ပဉ္ဟံ–ကို၊ ကထေသိတိ–ဖြေဆိုလတ္တံ့၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ အယမေဝ–ဤအာဘိဓမ္မာဆောင် ရဟန်းသည်သာလျှင်၊ ဧကန္တ ဓမ္မကထိကောနာမ–ဧကန် ဓမ္မကထိကမည်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဣဒံ– ဤဧကန် ဓမ္မကထိက၏အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ–ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ သတ္ထာ–သည်၊ သာဓုကာရံ–ကို၊ ဒတ္တွာ–ပေးတော်မူပြီး၍၊ သုကထိတံ မောဂ္ဂလ္လာနေနာတိ–ဟူ၍၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ။ [မောဂ္ဂလ္လာနေန–သည်၊ သုကထိတ်–ကောင်းစွာ ဖြေဆိုအပ်ပါ ပေပြီ။]

အာဘိဓမ္မံ–ကို၊ ပဋိဗာဟန္တော–တားမြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဣမသ္မိံ ဒိနစက္ကေ–ဤမြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်ဟူသောစက်၌၊ ဝါ–အား၊ ပဟာရံ–ပုတ်ခတ်ခြင်း

နေ အာလောဌေန္တိ။ ။နေ အာလောဌေန္တိတိုင်အောင် ကသ္မာအမေးကို ပြန်၍အုပ်သော ပရိဟာရဝါကျဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် "တသ္မာ အာဘိဓမ္မိကောယေဝ၊ပေ၊ နဓမ္မကထိကာ"ဟု ရှေ့က ပုစ္ဆာဝါကျကိုထည့်၍ အဖြေပေးရသည်၊ ဤ၌ တိုက်ရိုက်ရှိသော တသ္မာကား ထိုအဖြေဝါကျကိုပင် လှမ်း၍စွဲရသည်၊ "တသ္မာ–ရှေ့, ဟိတ်ကိုတွေ့, ပြား၍ရှိမှခံ၊ တသ္မာ ထို, ဟိတ်၏ဖိုလ်, စွဲဆိုမြဲထုံးစံ"ဟူသော နိယာမ်၏အသွားမျိုးပင်တည်း၊ ဤ တသ္မာစသော ဝါကျကား ထိုဗလဝါကျ၏ အကျိုးရကိုပြသော လဒ္ဓဂုဏ်ဝါကျတည်း။ ["အာလောဌေန္တိ"ဟု ရှိသော်လည်း ဓာတ်ကျမ်း၌ "မန္တ–မွေနှောက်ခြင်း" အနက်ဟောသော လုဋ(လုဒ)ဓာတ်ကို ဘူဝါဒိဟု ဆို၊ ထိုအလို "အာလောဌန္တိ"ဟု ရှိပါစေ၊ အ ကို ဧပြုထားသည်ဟုသော်လည်း ကြံပါ။]

ဒိနစက္ကေ၊ပေ၊ပဋိဗာဟတိ။ ။"ဒိနသာသနေ"ဟု ဋီကာဖွင့်သောကြောင့် ပရိယတ္တိသာသနာ, ထိုသာသနာတွင်ပါဝင်သော အာဘိဓမ္မာကိုပင် "ဒိနစက္က"ဟု ဆိုလိုသတတ်၊ အာဘိဓမ္မာကို ဗုဒ္ဓဘာသိတအဖြစ်မှ တားမြစ်ခြင်းသည် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ဟူသော စက်ဘီးကြီးကို တင်းပုတ်ဖြင့် နှက်သကဲ့သို့ ဖျက်ဆီးရာရောက်သည်–ဟူလို၊ ထိုသို့ ဖျက်ဆီးသောအားဖြင့် ဤတရားမျိုးကို ဘုရားမဟောနိုင်ဟု ဆိုရာရောက်ရကား သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်ကိုလည်း တားမြစ်ရာရောက်သည်။] ဂဏ္ဌိဋ္ဌကား"အာရုံဖြစ်သော အာဘိဓမ္မာကို တားမြစ်လျှင် အာရုမ္မဏိကသဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်ကိုလည်း တားမြစ်ရာရောက်သောကြောင့် သဗ္ဗညုတညာဏ် ပတိဗာဟတိ"ဟု မိန့်ကြောင်းကို ဆိုသည်။

ဒေတိ–ပေး၏၊ ဝါ–ပေးရာရောက်၏၊ သဗ္ဗညုတညာဏံ–ကို၊ ပဋိဗာဟတိ–တားမြစ်၏၊ ဝါ–တားမြစ်ရာရောက်၏၊ သတ္ထု–၏၊ ဝေသာရဇ္ဇညာဏ်–ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်တော်ကို၊ ပဋိနိဝတ္တေတိ–ဆုတ်နစ်စေ၏၊ သောတုကာမံ–ကြားနာခြင်းအလိုရှိသော၊ ပရိသံ–ကို၊ ဝိသံဝါဒေတိ–အမှားမှားအယွင်းယွင်း ပြောဆိုစေ၏၊ အရိယမဂ္ဂေ–အရိယာဖြစ်ကြောင်း လမ်းစဉ်၌၊ အာဝရဏံ–ပိတ်ဆီးကြောင်းဖြစ်သော စည်းကို၊ ဗန္ဓတိ–ဖွဲ့၏၊ အဠာရသသု–ကုန်သော၊ ဘေဒကရဝတ္ထုသု–ဘေဒကရဝတ္ထုတို့တွင်၊ ဧကသ္မိံ–တစ်ခုသောဝတ္ထု၌၊ သန္ဓိသ္သတိ–ထင်ရှား၏၊ ဥပေက္ခပနိယကမ္မ တဒ္ဓနိယကမ္မာရဟော–ဥက္ခေပနိယက်, တဒ္ဓနိယက်ထိုက်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ တံ ကမ္မံ–ကို၊ ကတ္တာ–၍၊ ဂစ္ဆ–သွားလော၊ ဝိဃာသာဒေါ-စားကြွင်းစားသည်၊ ဟုတ္တာ–၍၊ ဧဝံ သသိ–အသက်မွေးရလတ္တံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ပြော၍၊ ဥယျောဇေတဗ္ဗော–နှင်လွှတ်ထိုက်၏။

ဝေသော ၊ပေ၊ ဝိသံဝါဒေတိ။ ။အန္တ ရာယိကဓမ္မကို အန္တ ရာယိကဓမ္မဟုလည်းကောင်း, နိယျာနိကဓမ္မကို နိယျာနိကဓမ္မဟုလည်းကောင်း, ဗုဒ္ဓဖြစ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း, အာသဝေါကုန်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း, ဤသို့ "အန္တ ရာယ, နိယျာနနှင့်, ဗုဒ္ဓအာသဝက်" ဤလေးချက်၌ ဟန်ဖျက်မသဲမာ, ကန့်ကွက်လာသော်, လွန်စွာရဲတင်း ဖြေရှင်းနိုင်သော ဉာဏ်တော်သည် ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်မည်၏၊ ဤနေရာ၌ သဗ္ဗညုတဉာဏ်(ဗုဒ္ဓအပြစ်)ကို တားမြစ်ရကား ဝေသာရဇ္ဇာဏ်ကို ဆုတ်နစ်စေရာရောက်သည်။

သောတု ၊ပေ၊ ဗန္ဓတိ။ ။အဘိဓမ္မာကို ဗုဒ္ဓဘာသိတမဟုတ်ဟု ဆိုရကား အဘိဓမ္မာနာယူလိုသူများကို မနာယူချင်အောင် ပိတ်ပင်ရာရောက်သောကြောင့် နာယူလိုသူကို လွှဲမှားစေ(မနာယူစေ)ရာလည်း ရောက်၏၊ ထိုသို့မနာယူရသဖြင့် ရပ်နာမ်တရားကို ပိုင်းခြား၍ မသိနိုင်ရကား အရိယာဖြစ်ဖို့လမ်းဝယ် စည်းရိုးကြီး တားလိုက်သည်နှင့် တူသည်။

အဠာ ၊ပေ၊ သန္ဓိသ္သတိ။ ။ဘေဒကရဝတ္ထု (သံယာကွဲပြားခြင်း၏အကြောင်း) ၁၈–ပါးကို ဝိနည်းပါဠိတော် သံယဘေဒကက္ခန္ဓက တတိယဘာဏဝါရ ဥပါဠိပဋိဘာဂမှာ ရှုပါ၊ထို ၁၈–ပါးတွင် "ဘာသိတံ လပိတံ တထာဂတေန အဘာသိတံ အလပိတံ တထာဂတေနာတိဝဒတိ"ဟူသော ဝတ္ထုလည်းပါ၏၊ (တထာဂတဘာသိတဖြစ်သော အဘိဓမ္မာကို အဘာသိတ)ဘုရားဟောမဟုတ်) ဟု ပြောဆိုခြင်းဟူသော ဘေဒကရ ဝတ္ထုတစ်ပါး၌ ,ပါဝင်ထင်ရှားနေသည်။

ကမ္မာရဟော။ ။ဗုဒ္ဓဘာသိတအဘိဓမ္မာကို ဗုဒ္ဓဘာသိတမဟုတ်ဟု ငြင်းခုန်ခြင်းသည် ဝိဝါဒမည်၏၊ အဘိဓမ္မာ၏အပြစ်ကို ပြောခြင်းဟူသော ဓမ္မအဝဏ္ဏဘာသနလည်းဖြစ်၏၊ ထိုသို့သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဥပေက္ခပနိယက်လည်း ပြုထိုက်, တဒ္ဓနိယက်လည်းပြုထိုက်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုက်များကို ပြု၍ "စားကြွင်းစား သူတောင်းစားလုပ်ကာ အသက်မွေးလေတော့"ဟု ပြောဆို နှင်ထုတ်ရမည်–ဟု ဆိုသည်။ [ဝိရူပေါ+ယာသော ဝိယာသော–ဖောက်ပြန်သောအစာ (အကြွင်း အကျန် အစာ)၊ ဂိယာသ+အဒတိ ဘက္ခတိ–(စားတတ်၏၊) ဣတိ ဝိယာသာဒေါ။]

၉။ ဗုဒ္ဓဘာသိတ အဖြစ်ကို

(ဂ) နိဒါန်းဖြင့်ပြီးစေခန်း

[အဘိဓမ္မာ၏ ဗုဒ္ဓဘာသိတအဖြစ်ကို ဂေါသိဂ်သုတ်ဖြင့် ပြီးစေပြီး၍ ယခု အခါ၌ နိဒါန်းနှင့်စပ်သော စကားဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသိတအဖြစ်ကို ပြီးစေလိုသောကြောင့် "အထာပိ ဧဝံ ဝေဒယျ"စသော စောဒနာဝါကျကို မိန့်၏] (ပရဝါဒီ–ပရ ဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) ဧဝံ–သို့၊ အထာပိ ဝေဒယျ–အကယ်၍မူလည်းဆိုအုံ့၊ (ကိံ– အဘယ်သို့ဆိုရာသနည်း၊) အဘိဓမ္မော–အဘိဓမ္မာသည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသိတော–သည်၊ သစေဟောတိ–အုံ့၊ (ဧဝံသတိ–ဤသို့ဖြစ်လသော်၊) အနေကေသု–တစ်ပါးမက များစွာကုန်သော၊ သုတ္တာသ်ဟသ္သေသု–သုတ်အထောင်ကို၌၊ ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိတိအာဒိနာ–ဧကံသမယံ၊လေ၊ဝိဟရတိ အစရှိသော၊ နယေန–နည်းဖြင့်၊ နိဒါနံ–နိဒါန်းကို၊ သङ္ခိတံ ယထာ–စီရင်အပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ–ဤအတူ၊ အဿာပိ–ဤအဘိဓမ္မာ၌လည်း၊ နိဒါနံ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ သङ္ခိတံ–စီရင်အပ်သည်၊ ဘဝေယျ–ဖြစ်ရာသည်မဟုတ်ပါလော၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ အထာပိဝေဒယျ–အုံ့၊ ဧဝံ သတိ–သော်၊ သော–ထိုပရဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ (ဧဝံ ဝတ္တမ္ဘောဒ္ဓစပ်၊) ဇာတကသုတ္တနိပါတ ဓမ္မပဒါဒီနံ–ဇာတ်တော်, သုတ္တနိပါတ်, ဓမ္မပဒ အစရှိသော ပါဠိတော်တို့၏၊ ဧဝရူပံ–ဤသို့သဘောရှိသော၊ (ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ အစရှိသော သဘောရှိသော၊) နိဒါနံ–သည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ စ–ထိုသို့ပင် မရှိပါသော်လည်း၊ တောနိ–ဤဇာတ်တော်, သုတ္တနိပါတ်, ဓမ္မပဒ အစရှိသော ပါဠိတော်တို့သည်၊ နဗုဒ္ဓဘာသိတာနိ–ဗုဒ္ဓဘာသိတ မဟုတ်ကုန်သည်ကား၊ နေ–မဟုတ်ကုန်၊ (ဗုဒ္ဓဘာသိတာနိ ဧဝ–ဗုဒ္ဓဘာသိတတို့သာတည်း၊) ဣတိ–သို့၊ ပဋိက္ခိပိတ္တာ–ပယ်မြစ်ပြီး၍၊ ဥတ္တရိပိ–အလွန်လည်း၊ ဧဝံ–သို့၊ ဝတ္တမ္ဘော–ပြောဆိုထိုက်၏၊ (ကိံ–အဘယ်သို့ ပြောဆိုထိုက်သနည်း။)

ပဏ္ဍိတ–သုခမိန်၊ [ပရဝါဒီကိုပင် နှိပ်သောအားဖြင့် ပြောသောချီးမွမ်း ခြေကျောက်စကားဟု ခေါ်သည်၊] ဧသအာဘိဓမ္မောနာမ–ဤအဘိဓမ္မာမည်သည်၊ သမ္ဗဒ္ဓ ဗုဒ္ဓါနံယေဝ–သမ္ဗဒ္ဓဗုဒ္ဓရှင်တို့၏သာ၊ ဝိသယော–အရာတော်တည်း၊ အညေသံ–သမ္ဗဒ္ဓဗုဒ္ဓမှတစ်ပါး အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ နဝိသယော–အရာမဟုတ်၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ–ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့၊ (သမ္ဗဒ္ဓတဗုဒ္ဓမှ တစ်ပါး အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အရာမဟုတ်ကြောင်းကို ထင်ရှားအောင် ပြဦးအုံ့–ဟူလို၊) ဗုဒ္ဓါနံ–သမ္ဗဒ္ဓဗုဒ္ဓရှင်တို့၏၊ သြက္ကန္တိ–မယ်တော်ဝမ်းသို့ သက်ရောက်တော်မူခြင်းသည်၊ ပါကဋာ–သာသနာတွင် ထင်ရှား၏၊ အဘိဇာတိ–မယ်တော်ဝမ်းမှ မွားမြင်တော်မူခြင်းသည်၊ ပါကဋာ–၏၊ အဘိသမ္ဗောဓိ–သစ္စာ ၄–ပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူခြင်းသည်၊ ပါကဋာ–၏ ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနံ–ဓမ္မစက်ကြာကို ဟောတော်မူခြင်းသည်၊ ပါကဋံ–၏၊

ယမကပါဠိဟာရိယ်-တာဝတိ်သာနတ်ပြည်သို့ မကြွမီ ကဏ္ဍာမဠဃျာဉ်၏အနီးဌ် ပြုအပ်သော ရေမီးအစုံဟူသော တန်ခိုးပြာဋိဟာသည်၊ ပါကဋ်-၏၊ တိဒိဏ္ဍမော-တာဝတိ်သာသို့ ၃-ဘဝါးဖြင့် ကြွတော်မူခြင်းသည်၊ ပါကဋ္ဌော-၏၊ (တစ်နည်း၊) တိဒိဝဏ္ဍမော-တာဝတိ်သာနတ်ပြည်သို့ ကြွတော်မူခြင်းသည်၊ ပါကဋ္ဌော-၏၊ (အဘိဓမ္မသ-အဘိဓမ္မာပါဠိတော်၏၊) ဒေဝလောကေ-တာဝတိ်သာနတ်ပြည်ဌ်၊ ဒေသိတဘာ၎ဝေါ-ဟောတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်သည်၊ ပါကဋ္ဌော-၏၊ (ဒေဝေါ ရောဟနံ-အဘိဓမ္မာတရားကို ဟောတော်မူပြီး၍ တာဝတိ်သာနတ်ပြည်မှ သင်္ကန်သ နဂိုရ်သို့ ကြွဆင်းတော်မူခြင်းသည်၊ ပါကဋ်-၏။

ဤမျှလောက် ထင်ရှားသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အဘိဓမ္မာတရားကို ဗုဒ္ဓဘာသိတ မဟုတ်ဟု ဆိုလိုခြင်းဌ် ဥပမာပြလို၍ ယထာနာမ စသည်ကိုမိန့်၊] ယထာနာမ-ဥပမာ မည်သည်ကား၊ စက္ကဝတ္တိရညော-၏၊ ဟတ္ထိရတန်-ဆင်ရတနာကိုသော်လည်း ကောင်း၊ အဿရတန်ဝါ-မြင်းရတနာကိုသော်လည်းကောင်း၊ ထေနေတွာ-ခိုး၍၊ ယာနကေ-ယာဉ်ငယ်ဌ်၊ ယောဇေတွာ၊ ကပ်ယှဉ်၍၊ ဝိစရဏ်နာမ-လှည့်လည်ခြင်းမည် သည်၊ အဌာနံ, ယထာ-အရာမဟုတ်သကဲ့သို့၊ အ၀ကာရဏ် ယထာ-အကြောင်း မဟုတ်သကဲ့သို့၊ ဝါပန-သည်သာမကသေး၊ စက္ကရတန်-စကြာရတာကို၊ ထေနေတွာ-၍၊ ပလာလသကဋ္ဌေ-ကောက်ရိုးလှည်းဌ်၊ သြလမ္ဗိတွာ-နောက်က တွဲလွဲဆွဲ၍၊ ဝိစရဏ်နာမ-သည်၊ အ၀ဌာနံယထာ-သို့၊ အကာရဏ်ယထာ-သို့၊ ဝါ ပန-သည်သာ မကသေး၊ ယောဇနပွမာဏ်-တစ်ယူဇနာအတိုင်းအရှည်ရှိသော အရပ်ကို၊ (အရပ်တိုင် အောင်၊) သြဘာသနသမတ္ထံ-ထွန်းလင်းစေခြင်းဌ် စွမ်းနိုင်သော၊ မဏိရတန်-ပတ္တမြားရတနာကို၊ ကဟ္ဝသ ပဒ္ဓိယ်-ဝါတောင်းဌ်၊ (ဝါဖတ်တောင်းဌ်၊) ပက္ခိပိတွာ-ထည့်၍၊ ဝလဉ္ဇနံနာမ-သုံးစွဲခြင်းမည်သည်၊ အ၀ဌာနံယထာ-သို့၊ အကာရဏ်ယထာ-သို့၊ ကသ္မာ-အဘယ်ကြောင့်နည်း၊ ရာဇရဟ ဘဏ္ဍာတာယ-မင်းအားထိုက်သော ဘဏ္ဍာ၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဧ၀မေ၀-ဤအတူပင်၊ အဘိ၀ုမ္မောနာမ-သည်၊ အညေသံ-အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ နု ဝိသယော-အရာမဟုတ်၊ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓါနံယေ၀-

---

တိဝိဏ္ဍမော။ ။ဝိဏ္ဍမသဒ္ဒါသည် ခြေလှမ်းခြင်းအနက်ကိုဟော၏၊ တာ၀တိ်သာ နတ်ပြည်သို့ ကြွတော်မူသောအခါဌ် ခြေချတော်မူရာဘ၀ါးကို ၃-ဘ၀ါးဟု ဆိုသတတ်၊ တာ၀တိ်သာနတ်ပြည် ကြွတော်မူခါနီးဌ် ရတနာစကြီ်ပေါ်၀ယ် ၀ဲဘက်တော် ဘ၀ါးချထားခြင်း, မြင်းမိုရ်တောင်ထိပ်ဌ် ညာဘက်တော် ဘ၀ါးလှမ်း၍ချထားခြင်း, ထို့နောက် တာ၀တိ်သာနတ်ပြည်ဌ် တစ်ကြိမ်လှမ်း၍ ဘ၀ါးချထားခြင်းကို ၂-လမ်း ၃-ဘ၀ါးဟုဆိုကြသည်၊ [တိဟိ+ဝိဏ္ဍမော တိဝိဏ္ဍမော။] (တစ်နည်း) တိဒိ၀ဏ္ဍမောဟုလည်း ပါဌ်ရှိ၏၊ "တိဒိ၀ဿ-တာ၀တိ်သာနတ်ပြည်သို့၊ ကမော-ကြွသွားခြင်း တည်း၊ တိဒိ၀ဏ္ဍမော-ခြင်း"ဟုပေး၊ ဒိ၀ဏ္ဍမောဟုလည်း ပါဌ်ရှိသေး၏၊ အနက်မှာ အတူတူပင်။

သဗ္ဗညုဘုရားရှင်တို့၏သာလျှင်၊ ဝိသယော-အရာတော်တည်း။ [သဗ္ဗညုဘုရားရှင်တို့သာ ဟောနိုင်သည်-ဟူလို။] တေသံ-ထိုသဗ္ဗညုတဘုရားရှင်တို့၏၊ ဝေယ္ယ-'အစွမ်းဖြင့်၊' ဒေသေတဗ္ဗ ဒေသနာ-ဟောတော်မူထိုက်သော ဒေသနာတော်တည်း။ ဟိ-မှန်၊ ဗုဒ္ဓါနံ-တို့၏၊ သြက္ကန္တိ-သည်၊ ပါကဋာ-၏၊ပေ၊ ဒေဝေါ ဧရောဟနံ-သည်၊ 'ပါကဋ်-၏'။ ပဏ္ဍိတ-သုခမိန်၊ အဘိဓမ္မသ-(ဒေသ, ကာလ, ဒေသက, ပရိသတ်တို့ဖြင့်) ထင်ရှားပြီးသော အဘိဓမ္မာပါဠိတော်၏၊ နိဒါနကိစ္စနာမ-နိဒါန်းထားဖွယ်ကိစ္စမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗော-ပြောဆိုထိုက်၏၊ ["ဥတ္တရိပိ ဧဝံ ဝတ္တဗ္ဗော" ပြန်လည်း၊] ဟိ-ပြောဆိုရခြင်း၏ အကျိုးကား၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝုတ္တေ-ပြောဆိုအပ်သော်၊ ဝါ-ပြောဆိုလိုက်လျှင်၊ ပရဝါဒိနာ-ပရဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သဟမ္မိကံ-အကြောင်းနှင့်တကွဖြစ်သော၊ (အကြောင်းလုံလောက်သော၊) ဥဒါဟရဏံ-ဥဒါဟရဏ်သက်သေကို၊ ဥဒါဟရိတုံ-ထုတ်ဆောင်ခြင်းငှာ၊ နေ သက္ကာ-မတတ်နိုင်တော့။

[နိဒါန်းတိုက်ရိုက်မပါသော်လည်း သြက္ကန္တိကာလစသည်တို့၏ ထင်ရှားခြင်းကြောင့် နိဒါန်းဆိုဖွယ်ရာမရှိကြောင်းကိုပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ မဏ္ဍလာရာမဝါသီတိသဘုတိထေရ်၏ အဘိဓမ္မာဝယ် မဟာဗောဓိနိဒါန်းရှိ၏ဟူသော ဝါဒကိုပြလိုသောကြောင့်၊ "မဏ္ဍလာရာမဝါသီ"အစရှိသော ပါဠိကိုမိန့်။] ပန-ဝါဒဏ္ဍ ရကား၊ မဏ္ဍလာရာမဝါသီ-မဏ္ဍာရုံကျောင်းတိုက်၌နေလေ့ရှိသော၊ တိသဘူတိတ္ထေရော-တိသဘူတိထေရ်သည်၊ (တစ်နည်း) မဏ္ဍလာရာမဝါသီတိသ ဘူတိတ္ထေရော-မဏ္ဍာရုံကျောင်းတိုက်၌နေလေ့ရှိသော တိသဘူတိထေရ်သည်၊ [ဝါသီဟု ဒီဃရှိလျှင် နောက်ပုဒ်

နိဒါနကိစ္စနာမ နတ္ထိ။ ။နိဒါန်းဟူသည် မထင်ရှားသော ကာလ, ဒေသ, ဒေသက, ပရိသတ်တို့ကိုထင်ရှားအောင်ပြတတ်သော စကားရပ်တည်း၊ နိဒဒါတိ အဝိဒိတံ ဝိဒိတံ ကတ္တာ နိဒဿေတီတိ နိဒါနံ-အဝိဒိတ်-မထင်ရှားသော ကာလ ဒေသ စသည်ကို၊ ဝိဒိတ်ကတ္တာ-ထင်ရှားအောင်ပြု၍၊ နိဒဒါတိ နိဒဿေတိ-ညွှန်ပြတတ်၏၊ ဤတို့ နိဒါနံ၊ အဘိဓမ္မာ တရားတော်အတွက်ကား ကဏ္ဍမ္မသရက်ပင်၏အနီးဌာ ရတနာစကြီတော်ဝယ် တန်ခိုးပြပြီး၍ တာဝတိံသာဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူရာကာလဌာ်ဟောတော်မူသောကြောင့် ကာလအားဖြင့်လည်း ထင်ရှားပြီးဖြစ်၏၊ တာဝတိံသာနတ်ပြည်ဟူသော ဒေသအားဖြင့်လည်း ထင်ရှားပြီးဖြစ်၏၊ မယ်တော်အမှူးရှိသော နတ်ဗြဟ္မာပရိသတ်အား ဟောတော်မူသောကြောင့် ပရိသတ်အားဖြင့်လည်း ထင်ရှား၏၊ အမိဝမ်းသို့သက်ရောက်တော်မူချိန်ကစ၍ အတူမရှိသော သဗ္ဗညုတဘုရားတို့သာဟောနိုင်စွမ်းသော တရားထူးတရားမြတ်ဖြစ်သောကြောင့် ဒေသကပုဂ္ဂိုလ်အားဖြင့်လည်း ထင်ရှားပြီး ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် "နိဒါနကိစ္စ နတ္ထိ"ဟုဆိုသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသိတအဖြစ်ကိုဖယ်၍ အညတရ ဘာသိတဟုဆိုခြင်းကား ဆင့်ပျံ့ မြင်းပျံ့ရတနာတို့ကို ယာဉ်ငယ်၌ ကပ်ယှဉ်ခြင်း, စကြာရတနာကို ကောက်ရိုးလှည်း၌ တွဲလဲဆွဲထားခြင်း, တစ်ယူဇနာအရယ်တိုင်အောင် အရောင်လင်းနိုင်သော ပတ္တမြားကို ဝါတောင်း၌ ထည့်၍ သုံးစွဲခြင်းနှင့် တူလေသည်။

နှင့် သမာသ်မဟုတ်, ဝါသိဟု ရဿရှိလျှင် နောက်ပုဒ်နှင့် သမာသ်ဖြစ်သည်။] ဩဇဩသော အဘိဓမ္မောနာမ-ဤအဘိဓမ္မာမည်သည်၊ မဟာဗောဓိနိဒါနော-မဟာဗောဓိပင်ဟူသော နိဒါန်းရှိ၏၊ ဣတိ-ဤသို့အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿေတုံ-သွယ်ဝိုက်၍ပြခြင်းငှာ၊ ယေန၊ပေ၊ဝိဟာသိန္တိ-ဟူသော၊ ဣမံ ပဒေသဝိဟာရသုတ္တန္တံ-ဤပဒေသဝိဟာရသုတ်ကို၊ အာဟရိတွာ-ဆောင်၍၊ ကထေသိ-ဆိုပြီ၊ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ သွာဟံ သောအဟံ-ထို ငါဘုရားသည်၊ ယေန ဝိဟာရေန-အကြောင်းဆင်ခြင်၍ နေကြောင်းဖြစ်သော ဘရားဖြင့်၊ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ-သစ္စာ ၄-ပါးတရားတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူပြီးသည်၊ ဝါ-ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီးသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပဌမံ-အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၏ ရှေးဦးစွာ၊ ဝိဟရာမိ-နေတော်မူ၏၊ ဝါ-နေတော်မူပြီ၊ (တံကာလာ ပေကွဝတ္တမာန်၊) တသ (ဝိဟာရသ)-ထိုဆင်ခြင်၍ နေကြောင်းတရား၏၊ ပဒေသေန-အစိတ်အပိုင်းဖြင့်၊ ဝိဟာသိ-နေတော်မူပြီ။]

[သုတ္တန်၌ ဤမျှသာပါသော်လည်း ထိုသုတ္တန်ဝယ်ရှိသော ပဒေသတို့ကို ချဲ့ပြလို၍ ဒသဝိဓောဟိ အစရှိသောပါဠိကို မိန့်၊] ဟိ-ချဲ့၊ ပဒေသောမ-ပဒေသမည်သည်၊ ခန္ဓပဒေသော-ခန္ဓာပဒေသလည်းကောင်း၊ ဝါ-ခန္ဓာတို့၏ အစိတ်အပိုင်းလည်းကောင်း၊ပေ၊ ဓမ္မပဒေသော-ဓမ္မပဒေသလည်းကောင်း၊ ဝါ-ကုသလအစအရဏာအဆုံးရှိသော တိုက်ဒုက်တို့၏ အစိတ်အပိုင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒသဝိဓော-၁၀-ပါးအပြားရှိ၏၊ တေသု-ထို ၁၀-ပါးသောပဒေသတို့တွင်၊ သတ္ထာ-သည်၊ မဟာဗောဓိမဏ္ဍော-အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တို့၏ ကြည်လင်ရာ မဟာဗောဓိမဏ္ဍိုင်၌၊ ပဌမဇ္ဈာနေ-ငါးပါးသော ခန္ဓာတို့ကို၊ နိပ္ပဒေသေန-အကြွင်းမရှိ

မဟာဗောဓိနိဒါနော။ ။"မဟာဗောဓိ"အရ ဘုရားဖြစ်တော်မူရာ ဗောဓိပင်ကို ယူပါ၊ ဗုဒ္ဓတိ ဗုဇ္ဈာတိ ဗောဓိ-အလုံးစုံသောတရားတို့ကို သိတော်မူရာ ညောင်ဗုဒ္ဓဟောပင်၊ မဟန္တော စ-ဘုရားဖြစ်ရာ အရပ်ဖြစ်သောကြောင့် မြတ်သည်လည်းဟုတ်၏ +သော+ဗောဓိစာတိ မဟာဗောဓိ၊ ထိုမဟာဗောဓိပင်သည် ခန္ဓာစသော အဘိဓမ္မာ၏ အခြေခံဖြစ်သော ဒေသနိဒါန်းတည်းဟု အရှင်တိဿဘူတိထေရ်က မိန့်ဆိုလိုသည်။ [တိဿဘူတိတ္ထေရောကို ဒဿေတုံ, ကထေသိတို့၌ စပ်။]

ပဒေသဝိဟာရသုတ္တန်။ ။ဤသုတ်သည်၊ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်(၂) ဝိဟာရဝဂ်တွင် ပါဝင်၏၊ အစိတ်အပိုင်းအဖြစ်ဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သောတရားကို "ပဒေသ"ဟု ခေါ်၏၊ ပဒိသတိ-အစိတ်အပိုင်းအဖြစ်ဖြင့် ညွှန်ပြအပ်၏၊ ဣတိ ပဒေသော၊ ဘုရားရှင်သည်ဘုရားဖြစ်တော်မူစ ပဌမအချိန်၌ မဟာဗောဓိပင်ဝယ် ခန္ဓာ စသောတရားတို့ကို အကုန်အစင်သိမြင်၍ ထိုတရားတို့ကို ဆင်ခြင်တော်မူကာနေတော်မူခဲ့၏၊ (ဤသုတ္တန်နှင့်စပ်သော) တစ်ပါးတည်း ကိန်းအောင်း၍နေတော်မူရာဒု-လ အခါ၌ကားခန္ဓာ အာယတန ဓာတ်စသည်တို့၏ တစ်စိတ်သောဝေနာကိုသာ ဆင်ခြင်၍ နေတော်မူသည်—ဟူလို။

သောအားဖြင့်၊ ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓိ-ထိုးထွင်း၍ သိုတော်မူပြီ။ [ခန္ဓာငါးပါးဟူသည် အဘိဓမ္မာ တရားတော်တည်း၊ ဤခန္ဓာငါးပါးကို ဆင်ခြင်ရာဒေသကား မဟာဗောဓိမဏ္ဍိုင်တည်း၊ ထို့ကြောင့်မဟာဗောဓိမဏ္ဍိုင်ကို အဘိဓမ္မာ၏ ဒေသနိဒါန်းဟုဆိုလိုသည်။] ဣမံ တေမာသံ-ကိုယ်တော်တစ်ပါးတည်း ကိန်းအောင်းရာ ဤ ၃-လပတ်လုံး၊ ဝေဒနာကွန္ဓ ဝသေနေဝ-ဝေဒနာကွန္ဓာ၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝိဟာသိ-ဆင်ခြင်၍နေတော်မူပြီ၊ (မဟာဗောဓိမဏ္ဍော-၌၊ မဟာဗောဓိမဏ္ဍောကို နောက်နောက်ပုဒ်များ၌လိုက်စေ၊) ဒွါဒသာယတနာနိ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အဋ္ဌာရသ-ကုန်သော၊ ဓာတုယော-တို့ကို လည်းကောင်း၊ နိပ္ပဒေသေန-ဖြင့်၊ ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓိ-ပြီ၊ ဣမံ တေမာသံ-လုံး၊ ဓမ္မာယတနေ-၌၊ ဝါ-တွင်၊ ဝေဒနာဝသေန-ဝေဒနာတည်းဟူသော ဓမ္မာယတန၏ အစွမ်းအား ဖြင့်၊ ဝိဟာသိ-ပြီ၊ ဓမ္မဓာတုယာ-၌လည်း၊ ဝါ-တွင်လည်း၊ ဝေဒနာဝသေနေဝ-ဝေဒနာတည်းဟူသော ဓမ္မဓာတ်၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝိဟာသိ-ပြီ၊ (မဟာဗောဓိ မဏ္ဍော) စတ္တာရိ-ကုန်သော၊ သစ္စာနိ-တို့ကို၊ နိပ္ပဒေသေန-ဖြင့်၊ ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓိ-ပြီ၊ ဣမံ တေမာသံ-လုံး၊ ဒုက္ခသစ္စေ-၌၊ ဝါ-တွင်၊ ဝေဒနာဝသေနေဝ-ဝေဒနာတည်းဟူသော ဒုက္ခသစ္စာ၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝိဟာသိ-ပြီ။

(မဟာဗောဓိမဏ္ဍော) ဗာဝီသတိ-၂၂-ပါးသော၊ ဣန္ဒြိယာနိ-တို့ကို၊ နိပ္ပဒေသေန-ဖြင့်၊ ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓိ-ပြီ၊ ဣမံ တေမာသံ-လုံး၊ ဝေဒနာ ပဋ္ဌက ဣန္ဒြိယ ဝသေန-ဝေဒနာငါးပါးအပေါင်းဖြစ်သော ဣန္ဒြေတို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ-ဝေဒိန္ဒြေ ငါးပါးတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝိဟာသိ-ပြီ၊ (မဟာဗောဓိမဏ္ဍော) ဒွါဒသပဒိက်-၁၂-ပါးသော အဖို့အစုရှိသော၊ ပစ္စယာကာရဝဋ္ဋ-အကြောင်းအကျိုးအားဖြင့် လည်တတ်သော ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို၊ နိပ္ပဒေသေန-ဖြင့်၊ ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓိ-ပြီ၊ ဣမံ တေမာသံ-လုံး၊ ဖဿ ပစ္စယာ ဝေဒနာဝသေနေဝ-ဖဿပစ္စယာဝေဒနာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်သာလျှင်၊ ဝိဟာသိ-ပြီ၊ (မဟာဗောဓိမဏ္ဍော) စတ္တာရော-ကုန်သော၊ သတိပဋ္ဌာနေ-တို့ကို၊ နိပ္ပဒေသေန-ဖြင့်၊ ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓိ-ပြီ၊ ဣမံ တေမာသံ-လုံး၊ ဝေဒနာသတိပဋ္ဌာနဝသေနေဝ-ဖြင့်သာလျှင်၊ ဝိဟာသိ-ပြီ။

(မဟာဗောဓိမဏ္ဍော) ဝတ္တာရိ-ကုန်သော၊ စျာနာနိ-တို့ကို၊ နိပ္ပဒေသေန-ဖြင့်၊ ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓိ-ပြီ၊ ဣမံ တေမာသံ-လုံး၊ စျာနင်္ဂသု-စျာန်အင်္ဂါ ၄-ပါးတို့၌၊ ဝါ-တို့တွင်၊ ဝေဒနာဝသေနေဝ-ဝေဒနာဟူသောစျာန်အင်္ဂါ၏ အစွမ်းအားဖြင့်သာလျှင်၊ ဝိဟာသိ-ပြီ၊ (မဟာဗောဓိမဏ္ဍော) နာမ်-နာမ်တရားကို၊ နိပ္ပဒေသေန-ဖြင့်၊ ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓိ-ပြီ၊ ဣမံ တေမာသံ-လုံး၊ တတ္ထ-ထိုနာမ်တရားတို့၌၊ ဝါ-တွင်၊ ဝေဒနာဝသေနေဝ-ဖြင့်သာလျှင်၊ ဝိဟာသိ-ပြီ၊ (မဟာဗောဓိမဏ္ဍော) ဓမ္မေ-ကုသလအစ ,အရဏာ အဆုံးရှိသော တုက်ဒုက်တရားတို့ကို၊ နိပ္ပဒေသေန-ဖြင့်၊ ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓိ-ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူပြီ၊ ဣမံ တေမာသံ-လုံး၊ ဝေဒနာတ္တိကဝသေနေဝ-ဖြင့်သာလျှင်၊ ဝိဟာသိ-နေတော်မူပြီ၊

ဣတိ–ဤကား အကျယ်တည်း။ ဧဝံ–ဤသို့၊ ထေရော–သည်၊ ပဒေသဝိဟာရသုတ္တန် ဝသေန–ပဒေသဝိဟာရသုတ္တန်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အဘိဓမ္မသ–အဘိဓမ္မာ၏၊ နိဒါနံ–မဟာဗောဓိမဏ္ဍိုင်ဟူသော နိဒါန်းကို၊ ကထေသိ–ပြောဆိုပြီ။

ပန–ဝါဒန္တရကား၊ ဂါမဝါသီ–ရွာကျောင်းဌေနေလေ့ရှိသော၊ သုမနဒေဝတ္ထေရော–သုမနဒေဝထေရ်သည်၊ ["သုမဒေဝထေရ်"ဟု ဂဏ္ဌိဋ္ဌရှိ၏။] ဟေဋ္ဌာလေဟပါသာဒေ–ကြေးပြာသာဒ်၏ အောက်ထပ်၌၊ ဓမ္မ–အဋ္ဌကထာနှင့်တကွဖြစ်သော အဘိဓမ္မာပါဠိတော်ကို၊ ပရိဝတ္တေန္တော–အဖန်ဖန်လည်စေလသော်၊ ဝါ–စာပြန်လသော်၊ အယံ ပရဝါဒီ–ဤပရဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဗာဟာ–လက်မောင်းတို့ကို၊ ပဂ္ဂယှ–မြှောက်ချီ၍၊ အရညေ–တောဌေ၊ ကန္ဒန္တော့ဝိယ–ကိုးကွယ်ရာမဲ့ ငိုကြွေးသူကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အသက္ခိက–သက်သေမရှိသော၊ အဋ္ဌ–တရားကို၊ ကရောန္တော့ဝိစယ–ပြုသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ–ဖြစ်နေ၏၊) အဘိဓမ္မေ–၌၊ နိဒါနသ–၏၊ အတ္ထိဘာဝမ္ပိ–ရှိသည်၏အဖြစ်ကိုလည်း၊ နိ ဇာနာတိ–မသိပချေ၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဝတ္တာ–ပြောဆို၍၊ နိဒါနံ–ကို၊ ကထေန္တော–ပြောဆိုလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧဝံ–သို့၊ အာဟ–ပြောပြီ၊ ကိံ–အဘယ်သို့ပြောသနည်း၊ ဧကံသမယံ၊ပေ၊အဗျာကတာဓမ္မာတိ–ဧကံသမယံ၊ပေ၊ အဗျာကတာ ဓမ္မာဟူ၍၊ အာဟ–ပြောပြီ၊ [ဧကံသမယံ–ဂ–ဝါ မြှောက်ရောက်တော်မူရာ အခါတစ်ပါး၌၊ ဘဂဝါ–သည်၊ တာဝတိံသေသု ဒေဝေသု–တာဝတိံသာနတ်ပြည်တို့၌၊ ပါရိစ္ဆတ္တကမူလေ–ပင်လယ်ကသစ်ပင်၏ အနီးအောက်၌၊ ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာယံ–ပဏ္ဍုကမ္ဗလာကျောက်နေရာ၌၊ ဝိဟရတိ–သီတင်းသုံးတော်မူ၏၊ တတြ–သီတင်းသုံးတော်မူရာ ထိုခါ၌၊ ဘဂဝါ–သည်၊ တာဝတိံသာနံ–တာဝတိံသာဘုံ၌ စည်းဝေးရောက်လာကုန်သော၊ ဒေဝါနံ–နတ်ဗြဟ္မာတို့အား၊ အဘိဓမ္မကထံ–အဘိဓမ္မာနှင့်စပ်သော တရားစကားကို၊ ကထေသိ–ဟောတော်မူပြီ၊ ကိံ–အဘယ် သို့ ဟောတော်မူသနည်း၊ ကုသလဓမ္မာ အကုသလဓမ္မာ အဗျာကတာဓမ္မာတိ– ကုသလဓမ္မာ, အကုသလာဓမ္မာ, အဗျာကတာဓမ္မာ အစရှိသည်ဟူ၍၊ ကထေသိ–ဟောတော်မူပြီ။]

ဓမ္မပရိဝတ္တေန္တော။ ။[ဓမ္မံတိ သဘဋ္ဌကထံ ပါဠိ'၊] အဋ္ဌကထာနှင့်တကွဖြစ်သော အဘိဓမ္မာပါဠိတော်ကို စာပြန်သလိုပြန်နေစဉ် "ဓမ္မကထိက တွဲ သိနေရုံ ပရိကို့ပန္တောဝိယ" စသော ပရဝါဒီ၏ စောဒနာစကားရပ်သို့ ရောက်သောအခါ "အယံ ပရဝါဒီဗာဟာ ပဂ္ဂယှ" စသော စကားရပ်ကို ပြောလေသည်။

အရညေကန္ဒန္တော့ဝေကထေသိ။ ။အဘိဓမ္မာ၏နိဒါန်းကိုသိသောငါတို့လို ကိုးကွယ်ရာရှိပါလျက် တောထဲ၌ ကိုးကွယ်ရာမဲ့ ငိုကြွေးနေသူကဲ့သို့ နိဒါန်းရှိကြောင်းကို သက်သေပြနိုင်သော ငါတို့ရှိပါလျက် သက်သေမရှိဘဲ တရားတွေ့သူကဲ့သို့ အဘိဓမ္မာ၏ နိဒါန်းကိုရှာဖွေကာ နိဒါန်းရှိမှန်း မသိရှာပလေ၊ "ဧကံ သမယံ၊ပေ၊ကထေသိ"ကား အသင် ပရဝါဒီရှာဖွေအပ်သော နိဒါန်းပင် ဖြစ်သည်–ဟူလို။

[အဋ္ဌကထာဆရာသည် နိဒါန်းမလိုဟု မိမိဝါဒကိုပြုပြီး မဂ္ဂလာရာမဝါသီတိသ ဘုတိထေရ် ဂါမဝါသီ သုမနဒေဝထေရ်တို့၏ အလိုအားဖြင့် နိဒါန်းရှိနိုင်ကြောင်း ကိုပြုပြီးလျှင် ဤကဲ့သို့ နိဒါန်းမျိုးကိုသာ ပြုရမည်ဆိုသော် နိဒါန်း၂-မျိုးတောင် ရှိနိုင်သေး၏ဟုပြလိုသောကြောင့်၊ အညေသု ပန စသည် မိန့်၊] ပန-ဆက်၊ [ရှေး နိဿယ၌ "ပန-အဖိုတစ်ပါးကို ဆိုအံ့"ဟုလည်းပေးသည်၊] အညေသု-ဤအဘိဓမ္မာ မှ တစ်ပါးကုန်သော၊ သုတ္တေသု-သုတ်တို့၌၊ ကေဝေဝ-တစ်ပါးသာလျှင်ဖြစ်သော၊ နိဒါနံ-ဒေသနာနိဒါန်းသည်၊ ဟောတိ-ရှိ၏၊ အဘိဓမ္မေ-၌၊ အဓိဂမနိဒါနဉ္စ-အဓိဂမနိဒါန်းလည်းကောင်း၊ ဒေသနာနိဒါနဉ္စ-ဒေသနာနိဒါန်းလည်းကောင်း၊ (ဣတိ-ဤသို့) ဒွေ-၂-ပါးကုန်သော၊နိဒါနာနိ-နိဒါန်းတို့သည်၊ ဟောန္တိ-ရှိကုန်၏၊ တတ္ထ-ထိုနိဒါန်း၂-ပါးတို့တွင်၊ အဓိဂမနိဒါနံ-အဓိဂမနနိဒါန်းကို၊ ဒီပင်္ကရဒသဗလတော-ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရားမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ယာဝ မဟာဗောဓိပလ္လင်္ကာ-မဟာဗောဓိ ပလ္လင်တိုင်အောင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏၊ ဒေသနာနိဒါနံ-ဒေသနာနိဒါန်းကို၊ (ဒီပင်္ကရ

အဓိဂမနိဒါနံ။ ။အဘိဓမ္မာတရားကို ထိုးထွင်း၍သိကြောင်းဖြစ်သော သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်ကို "အဓိဂမ"ဟုခေါ်၏၊ "တေန-ဤညာဏ်တော်ဖြင့်+အဓိဂစ္ဆတိ-အဘိဓမ္မာကို ထိုးထွင်း၍ သိရ၏၊ ဣတိ အဓိဂမော"ဟုပြု၊ ထိုညာဏ်တော်၏အကြောင်းရင်း အခြေခံဖြစ်သော ပါရမီ, စာဂ, စရိယတို့ကို "အဓိဂမနိဒါန်း"ဟုခေါ်၏၊ "နိဒေတိ-သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်ကို (ရှေ-ယူတော့ဟု) အပ်နှင်းသကဲ့သို့ ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ နိဒါနံ၊ အဓိဂမဿ+နိဒါနံ အဓိဂမနိဒါနံ"ဟု ပြု၊ [အဋ္ဌကထာ၌ "အဓိဂမနိဒါနံ၊ပေ၊ဝေဒိတဗ္ဗံ"ဟူသော စကားသည် အဓိဂမနိဒါန်း၏အရကောက်ကို ပြသောစကားမဟုတ်, အဓိဂမနိဒါန်းကို ဆည်းပူးရာကာလကိုပြသော စကားတည်း။]

ဒေသနာနိဒါနံ။ ။အဘိဓမ္မာတရားကို ဟောကြားတော်မူရခြင်း၏ အကြောင်းသည် ဒေသနာနိဒါန်းမည်၏၊ ထိုနိဒါန်းကား ပါရမီ စာဂ စရိယနှင့် ဒေသ ကာလ ဒေသကပရိသတ် တို့တည်း၊ မှန်၏-ပါရမီ, စာဂ, စရိယတို့ကို အရင်းခံ၍ အဘိဓမ္မာဒေသနာတော် ဖြစ်ပေါ်ရ၏၊ တာဝတိံသာစသော ဒေသ ကာလ ပရိသတ်ရှိမှလည်း အဘိဓမ္မာဒေသနာတော် ဖြစ်ပေါ်နိုင်သည်၊ အဋ္ဌကထာ၌ "ယာဝမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနာ"ဟူသော စကားဝယ် အဘိဓမ္မာဒေသနာကိုပင် "ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တန" ဟု ဆိုကြောင်း၊ အနုဋ္ဌီကာမိန့်သည်၊ [အခြားတစ်နည်းလည်းမိန့်သေး၏၊] မဇ္ဈိကာ၌ကား-"ဒေသနာနိဒါနဉ္စာတိ ဘဏ္ဍစ ပါရမိအာဒယောစ, ဒေသကာလာဒိစ၊ ယာဝမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနာတိ ဝုတ္တတ္တာ၊ အနုဋ္ဌီကာကာရေန ပန ဒေသကာလာဒိယေဝ ဒေသ်နိဒါနံ ဝုတ္တံ"ဟု မိန့်သည်။

[ဆောင်] ၁။ သဗ္ဗညုတ်, ထိပ်ဆုံးဉာဏ်ကို, ဟော်ရန်မှန်လှ, အဓိဂမတည်း၊ ထိုဓိဂမ, ရရှိရှယ်ရည်, ပါရမီနှင့်, တလီစာဂ, စရိယ, ဓိဂမ နိဒါန်းတဲ့။

၂။ အဘိဓမ္မာ, ဒေသနာ၏, ဟောရာကြောင်းမို့, အလိုလိုဟု, ပါရမီစာဂ, စရိယနှင့်, ဒေသကာလာ, စသည်မှာ, ဒေသနာနိဒါန်းဖွဲ့။

ဒသဗလတော-မှ၊ ပဌာယ-၍၊ ယာဝ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တာ-ဓမ္မစက္ကပ္ပဋ္ဌနသုတ်တိုင်အောင်၊ (ဝေဒိတဗ္ဗ-၏။)

ပန-ဆက်၊ ဒေ-ဤသို့၊ ဥဘယနိဒါနသမ္ဘူသ-၂-ပါးစုံသော နိဒါန်းနှင့် ပြည့်စုံသော၊ အသ္သအာဘိဓမ္မသ-ဤအာဘိဓမ္မာ၏၊ နိဒါနကောသလ္လတ္ထံ-နိဒါန်း၌ ကျွမ်းကျင်သူ၏အဖြစ်ဟူသောဉာဏ်အကျိုးငှာ၊ တာဝ-ဝိသဇ္ဇနမှ ရှေးဦးစွာ၊ ဣဒံ-ပဋ္ဌာကမ္ပံ-ဤပြဿနာမေးမှုကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗ-သိထိုက်၏၊ (ကိ-အဘယ်သို့ သိထိုက်သနည်း၊) အယံ အာဘိဓမ္မောနာမ-ဤအာဘိဓမ္မာပါဠိတော်မည်သည်ကို၊ ကေန-အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပဘာဝိတော-စ၍ဖြစ်စေအပ်သနည်း၊ ကတ္ထ-အဘယ်အရပ်၌၊ ပရိပါစိတော-ရင့်ကျက်အပ်စေသနည်း၊ ဝါ-ဆည်းပူးအပ်သနည်း၊ ကတ္ထ-၌၊ အဓိဂတော-ရအပ်သနည်း၊ ကဒါ-အဘယ်အခါ၌၊ အဓိဂတော-နည်း၊ ကေန-အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ **အဓိဂတော**-နည်း၊ ကတ္ထ-၌၊ ဝိစိတော-ဆင်ခြင် စိစစ်တော်မူအပ်သနည်း၊ ကဒါ-၌၊ ဝိစိတော-နည်း၊ ကေန-သည်၊ ဝိစိတော-နည်း၊ ကတ္ထ-၌၊ ဒေသိတော-ဟောတော်မူအပ်သနည်း၊ ကဿ-အဘယ်သူ၏၊ အတ္ထာယ-အကျိုးငှာ၊ ဒေသိတော-နည်း၊ ကေဟိ-အဘယ်သူတို့သည်၊ ပဋိဂ္ဂဟိတော-နာခံအပ်သနည်း၊ ကေ-အဘယ်သူတို့သည်၊ သိက္ခန္တိ-ကျင့်ဆဲဖြစ်ကုန်သနည်း၊ ကေ-တို့သည်၊ သိက္ခိတသိက္ခာ-ကျင့်အပ်ပြီးသောသိက္ခာရှိကုန်သနည်း၊ ကေ-တို့သည်၊ ဓာရေန္တိ-ဆောင်ရွက်မှတ်သားကုန်သနည်း၊ ကဿ-အဘယ်သူ၏၊ ဝစနံ-စကားနည်း၊ ကေ-အဘယ်သူသည်၊ အာဘတော-ဆောင်ယူမှတ်သားအပ်ခဲ့သနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ (ဣဒံ ပဋ္ဌာကမ္ပံ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗ-၏။)

ဣဒံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ တတြ-ထိုပြဿနာမေးမှု၌၊ ဝိသဇ္ဇနံ-အဖြေတည်း၊ ကေန ပဘာဝိတောတိ-ကေန ပဘာဝိတောဟူသောပြဿနာ၌၊ ဝိသဇ္ဇနံ-အဖြေကား၊ ဗောဓိ အာဘိနီဟာရသဒ္ဓါယ-အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်သို့ ရှေးရှုဆောင်ကြောင်းဖြစ်သော သဒ္ဓါသည်၊ ပဘာဝိတော-စ၍ဖြစ်စေတော်မူအပ်ပြီ၊ ကတ္ထ ပရိပါစိတောတိ-ကတ္ထပရိပါစိတောဟူသော ပြဿနာ၌၊ ဝိသဇ္ဇနံ-အဖြေကား၊ အမုဆဏ္ဏေသု-အခွဲအားဖြင့် ၆-ခုအပေါင်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဇာတကသတေသု ဇာတ်အရာတို့၌၊(တစ်နည်း) အမုဆဏ္ဏေသု ဇာတကသတေသု-ငါးရာငါးဆယ်သော ဇာတ်တို့၌၊

အမုဆဏ္ဏေသု ဇာတကသတေသု။ ။"အာဘိဓမ္မာတရားတော်ကို ဟောနိုင်ဖို့ရာ ဘယ်မျှလောက်သော ဘဝတို့၌ ပါရမီဖြည့်ခဲ့ရသနည်း" ဟူသော အမေး၌ "ငါးရာငါးဆယ်သော ဇာတ်(ဘဝ)တို့၌ ဖြည့်ခဲ့ရသည်"ဟုဖြေဆိုခြင်းသည် ထို ငါးရာငါးဆယ်ကို အကြောင်းဝတ္ထုပေါ်လာ၍ ဘုရားဟောတော်မူထားကြောင်းတည်း၊ **အမှန်**အားဖြင့် ၄-အသင်္ချေနှင့် ကမ္ပာတစ်သိန်းအတွင်းဝယ် မရေတွက်နိုင်အောင်သော ဘဝတို့၌ ဖြည့်တော်မူခဲ့ရသည်။ [အခြား ဇာတ်တော်များအတွက် အကြောင်းဝတ္ထု မပေါ်ခြင်းကြောင့် ဟောတော်မမူဘဲ ထားခဲ့ရသည်]။-အနုဋီကာ။

ပရိပါစိတောပြုရင်ကျက်စေတော်မူအပ်ပြီ၊ ကတ္ထ အဓိဂတောတိ-ကတ္ထ အဓိဂတော ဟူသောပြဿနာ၌၊ ဝိသဇ္ဇနံ-ကား၊ ဗောဓိမူလေ-ဗောဓိပင်၏အနီးအောက်၌၊ အဓိဂတော-ရတော်မူအပ်ပြီ၊ ကဒါအဓိဂတောတိ-ကဒါအဓိဂတောဟူသော်ပြဿနာ၌၊ ဝိသဇ္ဇနံ-ကား၊ ဝိသာခါပုဏ္ဏမာသိယံ-ဝိသာခါနက္ခတ်နှင့် စန်းယှဉ်သော ကဆုန်လပြည့်နေ့၌၊ အဓိဂတော-ပြီ၊ ကေန အဓိဂတောတိ-ကေန အဓိဂတောဟူသော ပြဿနာ၌၊ ဝိသဇ္ဇနံ-ကား၊ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေန-သဗ္ဗညုဘုရားရှင်သည်၊ အဓိဂတော-ပြီ၊ ကတ္ထဝိစိတောတိ-ကတ္ထ ဝိစိတောဟူသောပြဿနာ၌၊ ဝိသဇ္ဇနံ-ကား၊ ဗောဓိမဏ္ဍော-ဗောဓိမဏ္ဍိုင်၌၊ ဝိစိတော-ဆင်ခြင်စိစစ်တော်မူအပ်ပြီ၊ ကဒါဝိစိတောတိ-ကဒါဝိစိတော ဟူသောပြဿနာ၌၊ ဝိသဇ္ဇနံ-ကား၊ ရတနဃရသတ္တာ ဟော-ရတနဃရသတ္တာဟု၌၊ ဝိစိတော-ပြီ၊ ကေနဝိစိတောတိ-ကေနဝိစိတောဟူသောပြဿနာ၌၊ ဝိသဇ္ဇနံ-ကား၊ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေန-သည်၊ ဝိစိတော-ပြီ။

ကတ္ထဒေသိတောတိ-ကတ္ထဒေသိတော ဟူသောပြဿနာ၌၊ ဝိသဇ္ဇနံ-ကား၊ တာဝတိံသေသု ဒေဝေသု-တာဝတိံသာနတ်ပြည်တို့၌၊ ဒေသိတော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ကဿတ္ထာယ ဒေသိတောတိ-ကဿတ္ထာယ ဒေသိတော ဟူသောပြဿနာ၌၊ ဝိသဇ္ဇနံ-ကား၊ ဒေဝတာနံ-နတ်ဗြဟ္မာတို့၏၊ အတ္ထာယ-အကျိုးငှာ၊ ဒေသိတော-ပြီ၊ ကိမတ္ထံ ဒေသိတောတိ-ကိမတ္ထံဒေသိတောဟူသော ပြဿနာ၌၊ ဝိသဇ္ဇနံ-ကား၊ စတုရောဃနိတ္ထရတ္ထံ-၄-ပါးသောသြဃမှ ထုတ်ဆောင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊[စတုရောဃ နိတ္ထရဏတ္ထံ-ရှိလျှင်ကောင်း၏။] ဒေသိတော-ပြီ၊ ကေဟိ ပရိဂ္ဂဟိတောတိ-ကေဟိ ပရိဂ္ဂဟိတောဟူသောပြဿနာ၌၊ ဝိသဇ္ဇနံ-ကား၊ ဒေဝေဟိ-နတ်ဗြဟ္မာတို့သည်၊ ပရိဂ္ဂဟိတော-နာခံအပ်ပြီ၊ ကေ သိက္ခန္တိတိ-ကေသိက္ခန္တိဟူသော ပြဿနာ၌၊ ဝိသဇ္ဇနံ-ကား၊ သေက္ခာစ-သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပုထုဇ္ဇနကလျာဏာစ-ကကျွာဏပုထုဇဉ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သိက္ခန္တိ-ကျင့်ဆဲဖြစ်ကုန်၏။

ကေ သိက္ခိတသိက္ခာတိ-ကေ သိက္ခိတသိက္ခာဟူသော ပြဿနာ၌၊ ဝိသဇ္ဇနံ-ကား၊ ခီဏာသဝါ-ကုန်ပြီးသော အာသဝေါရှိကုန်သော၊ အရဟန္တော-ရဟန္တာတို့သည်၊ သိက္ခိတသိက္ခာ-ကျင့်အပ်ပြီးသော သိက္ခာရှိကုန်၏၊ ကေ ဓာရေန္တိတိ-ကေဓာရေန္တိဟူသော ပြဿနာ၌၊ ဝိသဇ္ဇနံ-ကား၊ **ယေသံ**-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ (ဟဒယေ-စိတ်နလုံး၌၊) ဝတ္တန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ တေ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဓာရေန္တိ-ဆောင်ရွက်မှတ်သားကြကုန်၏၊ ကဿဝစနန္တိ-ကဿ**ဝစနံ**ဟူသော ပြဿနာ၌၊ ဝိသဇ္ဇနံ-ကား၊ အရဟတော-ပူဇော်အထူးကိုခံတော်မူထိုက်သော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ-မဖောက်မပြန်အလုံစုံသော ရားတို့ကို ကိုယ်တော်တိုင် သိတော်မူပြီးသော၊ ဘဂဝတော-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဝစနံ-စကားတော်တည်း၊ ကေနာဘတောတိ-ကေနာဘတော ဟု သော ပြဿနာ၌၊ ဝိသဇ္ဇနံ-အပြေကား၊ အာစရိယပရမ္ပရာယ- ဆရာအဆက်

ဆက်သည်၊ အာဘတော-ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ-ချဲ့၊ အယံ-ဤအာဘိဓမ္မာ ကို၊ [အာဘတော-၌စပ်၊] သာရိပုတ္တတ္ထေရော-သာရိပုတ္တရာထေရ်လည်းကောင်း၊ပေ၊ ရေဝတော-ရေဝတထေရ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ- **ဒေမာဒီတဟိ-**ဤသို့**အစရှိ**ကုန်သော် ထေရ်တို့သည်၊ ယာဝတတိယသင်္ဂီတိကာလာ-**တတိယသင်္ဂါယနာ**တင်ရာ ကာလ တိုင်အောင်၊ အာဘတော-ဆောင်ယူအပ်ပြီ၊ တတော-ထို့တတိယသင်္ဂါယနာတင်ရာ အခါမှ၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌၊ တေသံယေဝ-ထိုထေရ်တို့၏ပင်၊ သိဿာနုသိဿေဟိ-တပည့်, တပည့်၏ တပည့်တို့သည်၊ (အာဘတော-ဆောင်ယူ အပ်ပြီ၊) ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့၊ တာဝ-သီဟိုဠ်ကျွန်းမှ ရှေးဦးစွာ၊ ဓမ္မဒီပတလေ-ဓမ္မဒီပ်အပြင်၌၊ အာစရိယပရမ္ပရာယ-ဆရာအဆက်ဆက်သည်၊ အာဘတော-ဆောင်ယူအပ်ပြီ။

ဣမံ ပန ဒီပံ-ဤသီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ကား၊ [အာဘတော-၌စပ်] တတော ဓမ္မဒီပါ-ထိုဓမ္မဒီပ်မှ၊ မဟိန္ဒော-မဟိန္ဒထေရ်လည်းကောင်း၊ ဣဋ္ဌိယော-ဣဋ္ဌိယ ထေရ်လည်းကောင်း၊ ဥဋ္ဌိယော-ဥဋ္ဌိယထေရ်လည်းကောင်း၊ သမ္ဗလော-သမ္ဗလ ထေရ်လည်းကောင်း၊ တထာ-ထိုမှတစ်ပါး၊ ပဏ္ဍိတော-ပညာရှိသော-ဘဒ္ဒနာမောစ-ဘဒ္ဒနာမ အမည်ရှိသော ထေရ်လည်းကောင်း၊ (ဣတိ-သို့၊) မဟာပညော-ကြီးသော ပညာရှိကုန်သော၊ ဧတေနာဂါ-ဤရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဣဓ-ဤသီဟိုဠ်ကျွန်းသို့၊ အာဂတာ-ကြွလာတော်မူကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ (ဝုတ္တောဟိ-ပရိဝါပါဠိတော်၌ ဆိုအပ်ကုန်သော၊) ဣဓမေဟိ မဟာနာဂေဟိ-ဤရဟန္တာကြီးတို့သည်၊ အာဘတော-ဆောင်ယူအပ်ပြီ၊ တတော-ထိုရဟန္တာကြီးတို့မှ၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌၊ တေသံယေဝ-ထိုရဟန္တာကြီးတို့၏ပင်၊သိဿာနုသိဿသခါတာယ-တပည့်, တပည့်၏ တပည့်ဟုဆိုအပ်သော၊ အာစရိယပရမ္ပရာယ-ဆရာအဆက်ဆက်သည်၊ ယာဝဇ္ဇတနကာလာ-ယနေ့ကာလတိုင်အောင်၊ အာဘတော-ဆောင်ယူမှတ်သား အပ်ပြီ။

ပန-ဆက်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ အာဘတသ-ဆောင်ယူအပ်ပြီးသော၊ အသ-ဤအာဘိဓမ္မာပါဠိတော်၏၊ (အနုပုဗ္ဗိကထာ၌စပ်၊) ဒီပက်ရဒသဗလတော-ဒီပက်ရာ မြတ်စွာဘုရားမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ယာဝ မဟာဗောဓိပလ္လင်္ကာ-မဟာဗောဓိပလ္လင် တိုင်အောင်၊ ယံ တံ အဓိဂမနီဒါနံ-အကြင် အဓိဂမနီဒါန်းကိုလည်းကောင်း၊ (ဒီပက်ရဒသဗလတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊) ယာဝဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနာ-ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနသုတ် တိုင်အောင်၊ ယံ ဒေသနာနိဒါနဉ္စ-အကြင်ဒေသနာနိဒါန်းကိုလည်းကောင်း၊ (မယာ-ငါသည်၊) ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ ဝါ-ဆိုခဲ့ပြီ၊ တသ-ထိုအဓိဂမနီဒါန်း, ဒေသနာနိဒါန်း၏။ အာဝိဘာဝတ္ထံ-ထင်စွာဖြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သော၊ အနုပုဗ္ဗိ ကထာ-အစဉ်အတိုင်း တရားစကားကို၊ ဝေဒီတဗ္ဗာ-သိထိုက်၏။

သုမေဓကထာ အဖွင့်

ကိရ-ချဲ့၊ ဣတောဘဝတော-ဘုရားငါးဆူပွင့်တော်မူရာ ဤဘဒ္ဒကမ္ပာမှ၊ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနံ-ကမ္ပာတစ်သိန်း အလွန်ရှိကုန်သော၊ စတုန္နံ အသင်္ချေယျာနံ-၄-အသင်္ချေတို့၏၊ မတ္ထကေ-အထက်၌၊ အမရဝတီနာမ-အမရဝတီမည်သော၊ နဂရံ-မြို့တော်သည်၊ အဟောသိ-ရှိခဲ့ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုအမရဝတီမြို့တော်၌၊ မာတိတောစ-အမိဘက်မှလည်းကောင်း၊ ပိတိတောစ-အဘဘက်မှလည်းကောင်း၊ ဥဘတောစ-မိမျိုး ဘမျိုး ၂-ဘက်မှ၊ သုဇာတော-ကောင်းစွာဖြစ်သော၊ ဝါ-ကောင်းသောဇာတ်ရှိသော၊ သံသုဒ္ဓ ဂဟဏိတော-သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော အမိဝမ်းတိုက်ရှိသော၊ သတ္တမာ-၇-ဆက်တို့၏ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ယာဝကုသလပရိဝဋ္ဋာ-အမျိုးတို့၏ အစဉ်အဆက်တိုင်အောင်၊ (တစ်နည်း) ယာဝသတ္တမာကုလပရိဝဋ္ဋာ-ဆွေ ၇-ဆက်မျိုး ၇-ဆက်တိုင်အောင်၊ ဇာတိဝါဒေန- ဇာတ်နှင့်စပ်သော စကားကြောင့်၊ အက္ခိတ္တော-ပယ်လည်းမပယ်အပ်သော၊ ဝါ-အပယ်လည်းမခံရသော၊ အနုပက္ကုဋ္ဌော-

---

ဥဘတောပေါ်ပိတိတောစ။ ။"ဥဘတော သုဇာတော" ဟုသာဆိုလျှင် မည်သည့် ၂-ဖိုမှန်း မသိနိုင်၊ သုဇာတ သဒ္ဒါကလည်း "သုဇာတော ဇာရာဒသဟေ" စသောပါဠိရပ်တို့၌ အရပ်အမောင်း၏ ကောင်းခြင်းကိုလည်း ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် မိဘက် ဘဘက် ၂-ဘက်ကို "ဥဘတော"ဟု သိစေလိုသောကြောင့်လည်းကောင်း, အမျိုးဇာတ်အားဖြင့် သုဇာတဖြစ်ကြောင်းကို ထင်ရှားစေလိုသောကြောင့်လည်းကောင်း "မာတိတောစ ပိတိတောစ" ဟု ဆက်၍ မိန့်ရသည်။

သံသုဒ္ဓ ဂဟဏိကော။ ။ဂဗ္ဘ ဂဏှာတိ ဓာရေတိတိ ဂဟဏီ-ကိုယ်ဝန်ကို ယူတတ်သော အမိဝမ်းတိုက် (သားအိမ်)၊ သံသုဒ္ဓါ+ဂဟဏီ ယဿတိ သံသုဒ္ဓဂဟဏိကော-စင်ကြယ်သော အမိဝမ်းတိုက်ရှိသူ၊ စင်ကြယ်ဟူသည် အခြားယောကျ်ားတို့ သွားလာမှု မရှိခြင်းတည်း၊ [သံသုဒ္ဓါတိ အနည္ဓပုရိသသာဓာရဏာတို့ အတ္ထော၊-သီလက္ခန်ဓိ-သစ်။] သံသုဒ္ဓဂဟဏိကော ဟူသောပါဌ်ဖြင့် မာတိတော ပိတိတောအရ မွေးစားသော မိဘမဟုတ်, အမိရင်း အဘရင်း ဖြစ်ကြောင်းကိုပြသည်။

ယာဝ၊ပေ၊ပရိဝဋ္ဋာ။ ။ပရိဝဋ္ဋတိ-အဆက်ဆက်လည်တတ်၏၊ ဣတိ ပရိဝဋ္ဋော၊ ဆွေ ၇-ဆက် မျိုး ၇-ဆက်တိုင်အောင် လည်တတ်သည်-ဟူလို၊ ယာဝနှင့်ယှဉ်သောကြောင့်၊ အပါဒါန်မှည့်၍ ပဋ္ဌမိဝိဘတ် သက်ရသည်၊ ဤပုဒ်ကို သံသုဒ္ဓဂဟဏိကောနှင့်လည်း တွဲနိုင်၏၊ ဆွေ ၇-ဆက် မျိုး ၇-ဆက်တိုင်အောင် စင်ကြယ်သော အမိဝမ်းတိုက်ရှိသည်-ဟူလို၊ နောက်၌ လာမည့် အက္ခိတ္တော အနုပက္ကုဋ္ဌော ဇာတိဝါဒေနနှင့်လည်း တွဲနိုင်သည်၊ ကာကောလောကန နည်းတည်း။ [ဧဝံ ယာဝ သတ္တမော ပုရိသော၊ တာဝ သံသုဒ္ဓဂဟဏိကော၊ အထဝါ အက္ခိတ္တော အနုပက္ကုဋ္ဌော ဇာတိဝါဒေနာတိ၊-သီလက္ခန်သောဇာဒဏ္ဍာသုတ္တ အဋ္ဌကထာ။]

အက္ခိတ္တော၊ပေ၊ဇာတိဝါဒေန။ ။အက္ခိတ္တောကို "အပနေထ ဧတံ, ကိं ဣမိ နာတိ ဧဝံ အက္ခိတ္တော" ဟုလည်းကောင်း, "နု အဏ္ဏောသ်ဝါ နိန္ဒဝါ လဒ္ဓပုဗ္ဗော"ဟု လည်းကောင်း, ထို အဋ္ဌကထာဖွင့်၏၊ ဇာတိဝါဒေနကား အက္ခိတ္တ အနုပက္ကုဋ္ဌ၏ အကြောင်းတည်း။ အမျိုးဇာတ်နှင့်

ဆဲလည်းမဆဲအပ်သော၊ ဝါ-အဆဲလည်းမခံရသော၊ အဘိရူပေါ-သူတစ်ပါးထက် လွန်ကဲသောအဆင်းရှိသော၊ ဝါ-အလွန်အဆင်းလှသော၊ ဒဿနီယော-ကြည့်ရှုအပ် ကြည့်ရှုထိုက်သော၊ ဝါ-ရှုချင်စဖွယ် တင့်တယ်သော၊ ပါသာဒိကော-စိတ်ကြည်လင် ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ (အလွန်ကြည်ညိုစရာကောင်းသော၊) ပရမာယ-လွန်မြတ် သော၊ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ-အဆင်း၏ ကောင်းသည်၏အဖြစ်နှင့်၊ (တစ်နည်း) ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ-လှပသော အဆင်း၊ ကောင်းသော ကိုယ်လုံးကိုယ်ပေါက်နှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံသော၊ သုမေဓောနာမ-သုမေဓမည်သော၊ ဗြဟ္မာဝေါ-ပုဏ္ဏား သည်၊ ပဋိဝသတိ-နေ၏။

သော-ထိုသုမေဓာသတို့သားသည်၊ အည်-အတတ်သင်ခြင်းမှတစ်ပါးသော၊ ကမ္မံ-အလုပ်ကို၊ အကတ္မာ-မလုပ်မူ၍၊ ဗြာဟ္မဏာသိပ္ပမေဝ-ဗြာဟ္မဏတို့၏ အတတ်ကိုသာ၊ ဥဂ္ဂဏှိ-သင်ယူပြီး၊ ["ဝေဒ ဘု-ပုံဟူသော အတတ်ကိုသာ သင်ယူသည်" ဟူလို၊] တသ-ထိုသုမေဓာသတို့သား၏၊ ဒဟရကာလေယေဝ-ငယ်ရွယ်သူ၏ အခါ၌ပင်၊ ဝါ- ငယ်ရွယ်စဉ်ကပင်၊ ·မာတာပိတရော- မိဘတို့သည်၊ ကာလ-

---

စပ်သော စကားကြောင့် မင်္ဂလာကိစ္စတို့၌. အပယ်လည်း မခံခဲ့ရ၊ တစ်ယောက်တစ်ခွန်း စံကား များကြရာဝယ် အမျိုးဇာတ်နှင့်စပ်၍ "ဟဲ-စဏ္ဍာလမျိုး" စသည်ဖြင့်လည်း အဆဲလည်း မခံခဲ့ရ-ဟူလို။ [ဇာတိဝါဒေနာတိ ဣဒံ ဟေတုမှိ ကရဏဝစနံ၊-သိလက္ခန်ဋီကာသစ်၊....အက္ခိတ္တောဒ္ဒ စီပဓာတ် တ ပစ္စည်း၊ "ဒီပိယိတ္ထာတိ ဒီတ္ထော၊ နှ+ဒီတ္ထော အက္ခိတ္ထော"ဟု ပြု၊ အနုပဏ္ဏုဒ္ဒေါဒ် ဥပရေးရှိသော ကုသဓာတ်၊ ကုသ အဏ္ဍောသေ၊ ဥပဏ္ဍောသိယိတ္ထာတိ ဥပဏ္ဍုဒ္ဒေါ၊ နှ+ဥပဏ္ဍု ဒ္ဒေါ အနုပဏ္ဍုဒ္ဒေါ။]

အဘိရူပေါ၊ပေ၊ပါသာဒိကော။ ။အညေဟိ မနုဿေဟိ အဘိရူပေါ အဓိကရူပေါ၊ "အဓိက်+ရူပ်+သောတိ အဘိရူပေါ"ဟုပြု၊ ဒီဝသ်ဝိ ပဿန္တာနံ အတိတ္တိ ကရဏတော ဒဿနယောဂ္ဂေါ-တစ်နေ့လုံးကြည့်ရသော်လည်း အားမရနိုင်လောက်အောင် ရှုချင်ဖွယ်ကို ဆောင် သည်-ဟူလို၊ "ပဿိယတေတိ ဒဿနီယော"ဟု ပြု၊ အနီယပစ္စည်း အရဟအနက်၌ သက်၊ အချို့ကား "ဒဿနံ အရဟတီတိ ဒဿနီယော၊ အရဟတိတဒ္ဓိတ်-ဏ္ဍယပစ္စည်း"ဟု ဆိုကြ၏၊ ဒဿနေနေဝ စိတ္တပသာဒဇနနတော ပါသာဒိကော-မြင်ရုံဖြင့် စိတ်၏ကြည်လင်ခြင်းကိုဖြစ်စေ နိုင်သည်၊ "ပြသာဒံ ဇနေတီတိ ပါသာဒိကော"ဟု ပြု။

ပရမာယ၊ပေ၊တာယ။ ။"ပေါက္ခရံ ပဒုမေ ဒေဟေ, ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏမုခေပိစ၊ သုန္ဒရတ္ထေစ သလိလေ၊ မာတင်္ဂကရကောဋ္ဌိယ်" ဟူသော အဘိဓာန်လာ အနက်တို့တွင် ပေါက္ခရသဒ္ဒါသည် သုန္ဒရတ္ထအနက်ကိုဟောဘ၏၊ ဝဏ္ဏသ-အဆင်း၏၊ ပေါက္ခရတာ-ကောင်းသည်၏ အဖြစ်တည်း၊ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာ-ဖြစ်၊ (တစ်နည်း) သရီရအနက်ဟောဟု ယူ၍ "ဝဏ္ဏဿ+ပေါက္ခရဿ ဝဏ္ဏပေါက္ခရာနိ၊ တေသံ+ဘာဝေါ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာ-အဆင်းကိုယ်တို့၏ အဖြစ်" ဟုလည်း သီလက္ခန် သောဘဒ္ဒ သုတ် အဋ္ဌကထာ ဖွင့်၏၊ "လှသော အဆင်း, ကောင်းသော လက် ခြေ စသော ကိုယ်၏ ပြည့်စုံခြင်း" ဟူလို။

သေခြင်းကို၊ အက်သု-ပြုကြကုန်ပြီ၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ အသ-ထိုသုမေဓာ သတို့သား၏၊ ရာသိဝမုဏော-ဥစ္စာကို တိုးပွားစေတတ်သော၊ အမစ္စော-ထိုထိုကိစ္စ၌တကွ ဖြစ်သော ကိုယ်စားလှယ်သည်၊ အာယပေါတ္ထက်-အတိုးအပွားတို့ကို မှတ်သားကြောင်းဖြစ်သော စာရင်းစာအုပ်ကို၊ အာဟရိတ္တာ-ဆောင်ယူ၍၊ သုဝဏ္ဏရဇတမဏိ မုတ္တာဒီပူရိတော-ရွှေ, ငွေ, ပတ္တမြား, ပုလဲ အစရှိသော ရတနာတို့ဖြင့် ပြည့်ကုန်သော၊ ဂဇ္ဇေ-တိုက်ခန်းတို့ကို၊ ဝိဝရိတ္တာ-ဖွင့်၍၊ ကုမာရ-အရှင်သား၊ တ္တေက-ဤမျှ အတိုင်း အရှည်ရှိသောဥစ္စာသည်၊ တေ-အရှင်သား၏၊ မာတုသန္တကံ-အမိ၏ဥစ္စာပါတည်း၊ ဝါ-အမိဘက်က ဥစ္စာပါတည်း၊ ဧတ္တကံ၊ သည်၊ ပိသုသန္တကံ-အဖ၏ ဥစ္စပါတည်း၊ ဝါ-အဖဘက်ကဥစ္စာပါတည်း၊ ဧတ္တကာ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ဥစ္စာတို့သည်၊ အယျကပယျကာနံ-အဘိုးအဘွားတို့၏၊ သန္တကာ-ဥစ္စာတို့ပါတည်း၊ [အယျကပယျကာနံ၌ ပသည် ပရအနုက်ဟော၊ တို့ကြောင့် "ပေယျက"ဟုမရှိရ၊ အာစရိယ ပါစရိယောဟု ပကဲ့သို့တည်း။] ဣတိ-သို့၊ သတ္တမာ-၇-ဆက်တို့၏ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ယာဝ ကုလပရိဝဋ္ဋာ-အမျိုးတို့၏ အစဉ်အဆက်တိုင်အောင်၊ ဓနံ-ဥစ္စာတွေကို၊ အာစိက္ခိတ္တာ-ပြောပြ၍၊ ဧတံ-ဤဥစ္စာတွေကို၊ ပဋ္ဌိပဇ္ဇာဟိ-သိမ်းပိုက်ပါ

အမစ္စော။ ။သဟအနုက်ဟော အမာနိပါတ်ပုဒ်, ဝသတိအနုက်၌ ဣကပ်ပစ္စည်းသက်, အနုဗန်ချေပြီးလျှင် "အမာတျ"ဟု သဏ္ဌာတရှိ၏၊ ပါဠိ၌ တျကို စပြု ဒွေတော်လာ၍ "အမစ္စ" ဟုဖြစ်ရသည်၊ [အမာ-ထိုထိုကိစ္စ၌ အတူတကွ+ဝသတိ-နေတတ်၏+ဣတိ-ကြောင့်၊ အမစ္စော-မည်၏၊ ဤဝိဂြိုဟ်အရ ရှင်ဘုရင်၏ အမတ်ကိုသာ အမစ္စခေါ်သည် မဟုတ်, ထိုထိုအလုပ်ကိစ္စ၌ တကွဖြစ်သောအတွင်းလူယုံတော် ကိုယ်စားလှယ်ကိုလည်း "အမစ္စ"ဟု ခေါ်နိုင်သည်။

အာယပေါတ္ထက်။ ။အာယ-၌၊ အာပုဗ္ဗ+ဣဓာတ်+အပစ္စည်းတည်း၊ အာယတိ-ဝင်လာတတ်၏၊ ဣတိ အာယော-အတိုးအပွားအဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း, လယ်စုယာစုအဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း, ဝင်လာတတ်သော့ဥစ္စာဟူသမျှကို "အာယ"ဟုခေါ်သည်၊ ထိုအတိုးအပွားတို့ကို မှတ်သားကြောင်းဖြစ်သော စာရင်းစာအုပ်သည် "အာယပေါတ္ထက" မည်၏။

ယာဝ ကုလပရိဝဋ္ဋာ။ ။ယာဝသည် အဘိဝိဓိအပါဒါန် မရိယာဒအပါဒါန် ၂-မျိုးကို ထွန်းပြ၏၊ မရိယာဒအပါဒါန်ဆိုလျှင် ၇-ဆက်မြောက် ဆွေမျိုးက အပြင်သို့ရောက်နေစရာရှိ၏၊ ဥပမာ "ယာဝပဗ္ဗတာ ခေတ္တံ-တောင်တိုင်အောင် လယ်တောတည်၏"ဟူရာ၌ပဗ္ဗတသည် လယ်တောကို ပိုင်းခြားသော မရိယာဒဖြစ်၍ လယ်တောပြင်ဘက် ရောက်နေသကဲ့သို့တည်း၊ အဘိဝိဓိ အပါဒါန်ကား မိမိအပေါ်သို့ ပြန့်စေသည်၊ ဤ၌လည်း ၇-ဆက်မြောက် ဆွေမျိုးကို လွှမ်း၍သွားသောကြောင့် ယာဝသည် အဘိဝိဓိအပါဒါန်ကို ထွန်းပြ၏၊ ထို့ကြောင့် ရှေးနိဿယများ၌ "သတ္တမာ သတ္တမံ-သော၊ ကုလပရိဝဋ္ဋာ ကုလပရိဝဋ္ဋံ-ကို၊ ယာဝအဏ္ဍော ကတ္တာ-အတွင်းပြု၍" ဟု အဓိပ္ပာယ် အနုက်ပေးကြသည်။

လော၊ ဣတိ-သို့ အာဟ-ပြောပြီ။ [ပဋိပဒ္ဓာဟိ၌ ပဒေတော်သည် ပတိဥပသာရ ရှေးရှိသောကြောင့် ပဋိဂ္ဂဟဏအနက်ကို ဟောတ်။]

သုမေဓပဏ္ဍိတော-သုမေဓသုခမိန်သည်၊ စိန္တေသိ-စဉ်းစားပြီ၊ (ကိံ-အဘယ်သို့ စဉ်းစားသနည်း။) ဣမံခန်-ဤဥစ္စာတွေကို၊ သံဟရိတွာ-စုဆောင်း၍၊ မယံ-ငါ၏၊ ပိတုပိတာမဟာဒယော-အဘ အဘိုး အစရှိသူတို့သည်၊ ပရလောက်-နောက်လောကသို့၊ ဝါ-တမလွန်ဘဝသို့၊ ဂစ္ဆန္တာ-သွားကုန်လတော်၊ ကေဝလာ-ပဏာမို-တစ် အသပြာကိုလည်း၊ ဝါ-တစ်ကျပ်မျှကိုလည်း၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ နဂတာ-မသွားနိုင်ကြကုန်၊ မယာ ပန-ငါသည်ကား၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ဂမနကာရဏံ-သွားခြင်းအကြောင်းကို၊ ကာတုံ-ပြုခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ စဉ်းစားပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့စဉ်းစားပြီး၍ (ဣတိ တစ်လုံးကျ၊) သော-ထိုသုမေဓသုခမိန်သည်၊ ရညော-မင်းအား၊ အာရောစေတွာ-သံတော်ဦးတင်၍၊ (မိမိဥစ္စာတွေကို စွန့်ကြဲ ပေးကမ်း လှူဒါန်းလိုကြောင်းကို သံတော်ဦးတင်၍၊) နဂရေ-နေပြည်တော်၌၊ ဘေရိ-စည်ကို၊ စရာပေတွာ-လှည့်လည်စေ၍၊ [ကုန်ကြာ ပစရန်ကိုသို့ စည်သမား၏ လှည့်လည်ခြင်းကို "ဘေရိစရာပေတွာ"ဟု ဌာနပြုပစာရအားဖြင့် ဆိုသည်၊] မဟာဇနသ-များစွာသောလူအပေါင်းအား၊ ဒါနံ-အလှူကို၊ ဒတွာ-ပေးလှူပြီး၍၊ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ-ရဟေတို့၏ ပဗ္ဗဇ္ဇာသို့၊ ပဗ္ဗဇိ-ကပ်ရောက်ပြီ၊ [တာပသ ဟူသောသဒ္ဒါဖြင့် သမဏ ပဗ္ဗဇ္ဇာကို ကန့်သည်။]

ပန-ဆက်၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ-ဤအရာ၌၊ သုမေဓကထာ-သုမေဓကထာကို၊ ဝါ-ဘုရားအလောင်းသုမေဓာ၏ အကြောင်းအရာကို ပြောဆိုကြောင်းဖြစ်သော ဘရားစကားကို၊ (ဓမ္မကထိကေန-ဓမ္မကထိကသည်၊) (တစ်နည်း, အာစရိယေန-စာရေးဆရာသည်၊) ကထေတဗ္ဗာ-ပြောဟောထိုက်၏၊ ["သုမေဓကထာ ကထေတဗ္ဗာ"ဟုအခြေခံစကားမျိုးကို ပြုပြီး၍ ထိုစကားကို အကျယ်ပြလိုသောကြောင့် "ဝုတ္တေ ဣတိ"စသည်မိန့်၊ အခြားနေရာများ၌ "ဝုတ္တဣတိ"ဟုလာလျှင် သာဓကဝါကျဖြစ်၍ ဟိသည် ဒဠ္ဠီကရဏဓောတကတည်း၊ ဤနေရာ၌ကား ဝိတ္ထာရ ဓောတကသာ ဖြစ်သည်။] ဟိ-ချဲ့၊ ဗုဒ္ဓဝံသေ-ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိတော်၌၊ ဧတံ-ဤစကား ရပ်တို့ကို၊ (ဘဂဝတာ-သည်၊) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ (ကိံ-နည်း၊) [ကိံ အမေးကို သုမေဓကထာ နိဒ္ဒိတာ၏ရှေ့, ဣတိသဒ္ဒါဖြင့် အုပ်လတ္တံ့။] (ဣတော-ဘုရားဝါးဆူ ပွင့်တော်မူရာ ဤဘဒ္ဒကမ္ပာမှ၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်ဖြစ်သော အတိတ်ကာလသို့၊ အာရောဟနဝသေန-တက်၍ ရေတွက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊) သတသဟဿေ-တစ်သိန်း. အတိုင်းအရှည်

သတသဟဿေ။ ။သတသဟဿံ ပုဒ်ရင်းသည် နပုလ္လိင် ဧကဝုစ်တည်း၊ ဤ၌ ပုလ္လိင် ဗဟုဝုစ်ဖြစ်သောကြောင့် "သတသဟဿံ+ပမာဏံ ယေသံတိ သတသဟဿာ"ဟု အဿတ္ထိပြု၊ တစ်သိန်းအတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော ကမ္ဘာတို့။

ရှိကုန်သော၊ ကပ္ပေစ-ကမ္ဘာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ စတုရောအသင်္ခေယ-၄-အသင်္ချေ ဟူကုန်သော၊ (ကပ္ပေစ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အတိက္ကမိတ္တာ-ကျော်လွန်၍၊) ဒဿနေယျ-ကြည့်ရှုခြင်းကိုထိုက်သော၊ ဝါ-ရှုချင်စဖွယ် လွန်တင့်တယ်သော်၊ မနောရမ-စိတ်နှလုံး၏ မွေ့လျော်ရာဖြစ်သော၊ အမရံနာမ-အမရမည်သော၊ နဂရံ-မြို့တော်သည်၊ (အဟောသိ-ရှိခဲ့ဖူးပြီ။)

(နဂရံ-အမရဝတီမြို့တော်သည်၊) ဒဿဟိ-၁၀-မျိုးကုန်သော၊ သဒ္ဒေဟိ-အသံတို့ဖြင့်၊ အဝိဝိတ္တံ-မကင်းဆိတ်သည်၊ အနုပါနသမာယုတံ-စားဖွယ် သောက်

အသင်္ခေယ။ ။ရှေးစာအုပ်များ၌ အသင်္ချေယျဟုရှိ၏၊ ဆန်းဂိုဏ်း မကောင်းသောကြောင့် "အသင်္ခေယ"ဟုသာ ဇ ဂိုဏ်းဖြင့် ဆန်းဂိုဏ်းကောင်းအောင် ပြင်ကြသည်၊ သင်္ခေယ္ယ သံ+ခါဝတ်, ခါ-ပကထနေ, ဏျ ပစ္စည်း၊ ဣအာဂုံ, ဏအနုဗန်ချေ၊ သင်္ချာတဘွာတိ သံခိယာ-ရေတွက်အပ်သော ကမ္ဘာတို့၊ နှ+သင်္ခေယာ အသင်္ခေယာ၊ ဤ၌ ကပ္ပေစ၊ ပေ၊ အသင်္ခေယ ပုဒ်တို့၏ စပ်ရာကြိယာ တိုက်ရိုက်မပါသောကြောင့် "အတိက္ကမိတ္တာ"ဟုလည်းကောင်း, အမရံနာမ ဂရံ စပ်ပုဒ်ကြိယာမပါသောကြောင့် "အဟောသိ"ဟုလည်းကောင်း, ထို ၄-အသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းကို အဘယ်နည်းဖြင့် ရေတွက်ရပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ဥဒ္ဓံ အာရောဟနဝသေန"ဟုလည်းကောင်း, ဋီကာထည့်သည်၊ "ဤကမ္ဘာမှပြန်၍ အထက်သို့ ရေတွက်သောအားဖြင့် ၄-အသင်္ချေနှင့်ကမ္ဘာတစ်သိန်းတို့ကိုလွန်၍ အမရနေပြည်ရှိခဲ့ဖူးသည်" ဟူလို။ [စတုရောစ အသင်္ခေယတိ ဥဒ္ဓံ အာရောဟနဝသေန အတိက္ကမိတ္တာ အမရံနာမ အဟောသိတိ ဝစနသေသယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။

အမှာ။ ။၄-အသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ရေတွက်ပုံမှာ နောက်ဘုရားအဆူဆူတို့၏ တစ်ဆူပြီးတစ်ဆူ ပွင့်တော်မူပုံကိုပြခန်း၌ ထင်ရှားလတ္တံ့၊ "ဣတော ဤအမရဝတီနေပြည်တည်ရာ အခါမှ၊ ဥဒ္ဓံ-အနာဂတ်ဖြစ်သော အထက်သို့၊ အာရောဟနဝသေန-ဖြင့်၊ ကပ္ပေစ သတသဟဿေ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ စတုရောစ အသင်္ခေယ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အတိက္ကမိတ္တာ-၍"ဟုလည်း ပေးကြသေး၏, မကောင်း။

ဒဿနေယျ။ ။ဒဿနံ အရဟတီတိ ဒဿနေယျ၊ အရဟတိအနက်၌ ဏေယျပစ္စည်းသက်၊ "ကောင်းစွာ ဝေဖန်အပ်သည်ဖြစ်၍ ဆန်းကြယ်သော တန်ဆောင်း, ပြအိုး, မြို့ရိုး, တံတား, ရင်းတား, ပစ္စင်, ကျုံးမြောင်း, လမ်းကြီးလမ်းငယ် အသွယ်သွယ်တို့ကြောင့် ရှုချင်စဖွယ် တင့်တယ်၏"ဟု ဂဏ္ဌိ၌ ဆိုသည်။

မနောရမ။ ။ရမတီ ဇတ္တာတိ ရမ၊ မနသော+ရမ် မနောရမ်-"ကုန်းကျင်းမထင် သန့်စင်ညီညွတ်သော မြေအပြင်ရှိခြင်း အရိပ်ကောင်း ရေကောင်းတို့နှင့်ပြည့်စုံခြင်း, အစာအာဟာရ ရလွယ်ခြင်း, အဆောက်အအုံတို့၏ တင့်တယ်ခြင်းတို့ကြောင့် လာလာသမျှ လူအားလုံးတို့၏ စိတ်နှလုံးကို ရွှင်ပြုံးမွေ့လျော်စေနိုင်သည်" ဟူလို။

ဒဿဟိ သဒ္ဒေဟိ။ ။အသံ(၁၀)မျိုးဟူသည် ဟတ္ထိသဒ္ဒ, အဿသဒ္ဒ, ရထသဒ္ဒ, ဘေရီသဒ္ဒ, သင်္ခသဒ္ဒ, မုဒိင်္ဂသဒ္ဒ, ဝိဏာသဒ္ဒ, ဂီတသဒ္ဒ, သမ္မတာဠသဒ္ဒ, ခါဒထပိဝထဟု ကြွေးကြော်အပ်သော သဒ္ဒတို့တည်း။

ဖွယ်တို့နှင့်ပြည့်စုံသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဟတ္ထိသဒ္ဒ-ဆင်တို့၏ အသံဖြင့်လည်းကောင်း၊ အဿသဒ္ဒ-မြင်းတို့၏အသံဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဘေရိသန်ရထာန(ဘေရိသန်ရထာနံ)-စည်ကြီး, ခရာသင်း, ရထားတို့၏၊ (သဒ္ဒေဟိစ-အသံတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊) အဝိဝိတ္တံ-မကင်းဆိတ်သည်၊ ဟောတိ-(တစ်နည်း)နဂရံ-သည်၊ ဟတ္ထိသဒ္ဒ-ဆင်တို့၏ အသံရှိသည်လည်းကောင်း၊ အဿသဒ္ဒ-မြင်းတို့၏ အသံရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဘေရိသန်ရထာန(ဘေရိသန်ရထာနံ)-တို့၏ သဒ္ဒဝန္တံ-အသံရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-၏။

ခါဒထ-ခဲစားလည်း ခဲစားလှည့်ကြပါကုန်၊ ပိဝထစေဝ-သောက်လည်း သောက်လှည့်ကြပါကုန်၊ (ဣတိ-သို့၊) အန္ဓပါနေန-စားဖွယ် သောက်ဖွယ်ဖြင့်၊ ယောသိတဲ-ကြွေးကြော်အပ်သည်၊ ဝါ-ကြွေးကြော်အပ်ရာသည်၊ ဟောတိ၊ နဂရံ-သည်၊ သဗ္ဗဂံသမ္ဗန္ဓံ-ဥယျာဉ် ရေကန် အစရှိသော အလုံးစုံသော မြို့၏ အဂါနှင့်ပြည့်စုံ၏၊ သဗ္ဗကာမမုပါဂတံ-အလုံးစုံအလိုရှိအပ်သော ကာမဂုဏ် အာရုံတို့နှင့် ပြည့်စုံ၏။

ဟတ္ထိသဒ္ဒံ။ ။အသံ ၁၀-မျိုးရှိသော်လည်း ၆-မျိုးမျှကိုသာ ၎ိဒဿနည်းအားဖြင့် ညွှန်ပြလိုသောကြောင့် ဟတ္ထိသဒ္ဒံ စသည်မိန့်၊ ဤဟတ္ထိသဒ္ဒံစသည်၌ ဒသဟိနှင့် ဝိဘတ်တူရမည်ဖြစ်သောကြောင့် စုတ္ထိယဖြစ်လျှင် "ဟတ္ထိသဒ္ဒေ"စသည်ဖြင့် ရှိရသည်၊ ဤနေရာ၌ကား ဂါထာဖြစ်၍ ဒုတိယဝိဘတ်ဖြင့်ထားသော်လည်း တိုဒုတိယဝိဘတ်ကို ကရိဏားအနက်၌ သက်စေရသည်။ [ဟတ္ထိသဒ္ဒန္တိ ကရဏတ္ထေ ဥပယောဂေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊-ဋီကာ။]

ဘေရိသန်ရထာန။ ။ဘေရိသန်ရထာနံ ဆန်းကြောင့်နိဂ္ဂဟီတ်ချေထားသည်၊ "ဘေရိသန်ရထာနံ"ဟု ဆိုလိုသည်၊ "သဒ္ဒေဟိ"ဟု ထည့်ပေးပြီးလျှင် အဝိဝိတ္တံ၌စပ်၊ တစ်နည်း-ယောသိတံ၌စပ်။ [ဘေရိသန်ရထာနဉ္စ သဒ္ဒေဟိ အဝိဝိတ္တန္တိ ဝါ ယောသိတန္တိ ဝါ ယောဇေတဗ္ဗံ၊-ဋီကာ။]

တစ်နည်း။ ။"ဟတ္ထိသဒ္ဒေါ ဘေရိသဒ္ဒေါ ဟတ္ထိသဒ္ဒံ"ဟု အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ်ကြီ၍ "ဆင်တို့၏အသံရှိ၏"ဟုလည်းဖွင့်သေး၏၊ အဿသဒ္ဒံ၌လည်း နည်းတူ၊ [ဟတ္ထိသဒ္ဒန္တိ ဝါ ဟတ္ထိသဒ္ဒဝန္တံ နဂရံ-ဋီကာ။]

ခါဒထ ပိဝထစေဝ။ ။"ခါဒထ ပိဝထစေဝါတိ"ဟု ဆိုလိုလျက် သိလောက်သောကြောင့် ဣသိသဒ္ဒါ မထည့်ဘဲ "ခါဒထ ပိဝထစေဝ"ဟု ထားသည်၊ [ခါဒထပိဝထစေဝါတိ ဣတိသဒ္ဒေါ ဥာတတ္ထတ္တာ အပ္ပယုတ္တော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊-ဋီကာ။] ခါဒထနေရာ၌ "အသ္ဆာထ"ဟုလည်း ဋီကာပါ၌ရှိ၏၊ "အသ-ဘက္ခနေ"ဟူသော ဓာတ်+ကိယာဒိ နာ ပစ္စည်းသက်၍ "အသ္ဆာထ-စားလှည့်ကြပါကုန်"ဟု အနက်ပေး၊ အသ္ဆာထ ပိဝထဟူသော အသံသည် ဈေးသည်တို့၏ ဈေးခေါ်သံတည်း၊ ထို့ကြောင့် ယောသိတံဟုဆိုသည်၊ ယောသိတံ-ကြွေးကြော် ဟစ်ခေါ်အပ်ရာသည်၊ ဟောတိ-၏၊ "ယောသေန္တိ ဘောတိ ယောသိတံ"ဟု ပြု, တ ပစ္စည်းကို အဓိကရဏာသာနေအနက်၌ သက်စေ။

သတ္တရတနသမ္ပန္နံ-ရွေ့ ငွေ စသား ၇-ပါးသော ရတနာတို့နှင့် ပြည့်စုံ၏၊ (သုဝဏ္ဏံ ရဇတံ မုတ္တာ, မဏိ ဝေဠုရိယာနိစ၊ ဝဇိရဉ္စ ပဝါဠဉ္စိ, သတ္တာဟု ရတနာနီမေ။) [ထိုမြို့ကို စကြာမင်း၏မြို့ဟုယူဆ၍ "သတ္တရတနသမ္ပန္နံ-ဆင်မြင်း စသောရတနာ ၇-ပါးနှင့် ပြည့်စုံ၏"ဟုလည်း ပေးကြသေး၏၊] နာနာဇနသမာကုလံ-အမျိုးမျိုးသောသူတို့ဖြင့် ရောပြွမ်း၏၊ ("ယခုခေတ် တရုတ်, ကုလား စသောလူမျိုးစုံတို့ဖြင့် ရောပြွမ်းသကဲ့သို့တည်း။) ဒေဝနဂရံဝ-နတ်မြို့ကဲ့သို့၊ သမိဒ္ဓံ-ပြည့်စုံကြွယ်ဝ၏၊ ပုညကမ္မနံ-ဘုန်းရှင်ကံရှင် သမ္ဘာရှင်တို့၏၊ အာဝါသံ-အမြဲနေရာသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။

အမရဝတိယာ-အမရဝတီမည်သော၊ နဂရေ-မြို့တော်၌၊ အနေကကောဋိ သန္နိစယော-သိုမှီးသိမ်းဆည်းအပ်သော ကုဋေများစွာ ဥစ္စာရှိသော၊ ပဟူတဓနဓညဝါ-နေ့စဉ်အမြဲသုံးစွဲဖို့ရာများစွာသော ဥစ္စာစပါးရှိသော၊ အဠာယကော-ဝေဒကျမ်းဂန်ကို ရွတ်အံ့ သရဇ္ဈာယ်တတ်သော၊ မန္တဓရော-ဝေဒမန္တန်တို့ကို အာဂုံနွတ်တက် ဆောင်ရွက်နိုင်သော၊ တိဏ္ဏံ-သာမ, ဣရု,ယဇုအားဖြင့် ၃-ပါးကုန်သော၊ ဝေဒါနံ-ဗေဒင်တို့၏၊ (တစ်နည်း) တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ-ဗေဒင် ၃-ပုံတို့၏၊ ပါရဂူ-တစ်ဘက်ကမ်းရောက်, အပြီးအဆုံးတတ်မြောက်သော၊ လက္ခဏော-မိန်းမ ယောကျ်ားတို့၏

အနေကကောဋိ သန္နိစယော။ ။သန္နိစိယန္တေ-သိုမှီး သိမ်းဆည်းအပ်ကုန်၏၊ ဣတိ သန္နိစယာ၊ အနေကကောဋိယော+သန္နိစယာ+ယသောတိ အနေကောဋိ သန္နိစယော၊ ဂါထာဖြစ်၍ အ ကို ချေထားသည်။

ပဟူတဓနဓညဝါ။ ။"ပဟူတံ+ဓနဓညံ ပဟူတဓနဓညံ"ဟု ရှေးဦးစွာသမာသ်တွဲ၊ ထိုနောက်မှ"ပဟူတဓနဓညံ+ယသောတိ ပဟူတဓနဓညဝါ"ဟု အဿတ္ထိပြု၊ ဝန္ဒုပစ္စည်း၊ "ပဟ-သတ္တိယံ"ဟူသော စာတ်နောင် တ ပစ္စည်းသက်၊ ဥ-လာ၍လည်းကောင်း၊ပဟု+ဟုစာတ်နောင်+တ ပစ္စည်းသက်, ဥကို ရဿပြု၍လည်းကောင်း, ပဟုတဟု အဘိဓာန်ဋီကာ၌ ဆိုသတတ်၊ သို့သော် သက္ကတ၌ "ပြဘူတ"ဟု ရှိ၏၊ ဘ ကို ဟုပြုလျှင် "ပဟူတ"ဟုပါ၌ဖြစ်ခဲ့ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် သက္ကတ ကိုမှီး၍ ဥဒါဟရဏနှင့် ရှိသင့်သည်။

အဠာယကော။ ။အဓိပုဗ္ဗ+ဏျုပစ္စည်းဖြင့် ဣတိကို ပြု၊ ဧကို အာယပြု၍ "အဠာယကော"ဟုပြီး၏၊ "တယော ဝေဒေ အဠျယတီတိ အဠာယကော" ဟု ပြု၊ "သူတော်ကောင်း ဘုန်းတော်ကြီးများသည် ပိဋကတ်တော်တို့ကို ရွတ်အံ့သရဇ္ဈာယ်၍ နေတတ်ကြသကဲ့သို့ ဒေဝ ၃-ကျမ်းတို့ကို ရွတ်အံ့သရဇ္ဈာယ်၍ နေတတ်သူ"ဟုလို။

မန္တဓရော။ ။မန္တနှင့် ဝေဒသည် ပရိယာယ်တည်း၊ "ဝေဒေါ မန္တော သုတိတ္တိယံ" အဘိဓာန်၊ မန္တေ ဓာရေတီတိ မန္တဓရော-ဝေဒ၃-ပုံတို့ကို စာအုပ်ကြည့်၍ ရွတ်အံ့နေရုံသာမက အာဂုံနွတ်တက်လည်း ဆောင်ရွက်မှတ်သားနိုင်သည်။ဟု လို။

တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ ပါရဂူ။ ။သာမ, ဣရု, ယဇုတို့ကို ဝေဒ ၃-ပုံဟုခေါ်၏၊ ပါရဂူနှင့် ပါရသဒ္ဒါသည် ဟိုမှာဘက်ကမ်းကို ဟော၏၊ ကျမ်းဂန်တို့၏အစသည် ဤဘက်ကမ်းနှင့်တူ၏၊ အဆုံးကား ဟိုဘက်ကမ်းနှင့်တူသည်၊ ထို့ကြောင့် "ပါရံ ဝိယာတိ ပါရံ"ဟု ကျမ်းပြု၍

လက္ခဏာကိုပြသော လက္ခဏာကျမ်းခ်ဉ်လည်းကောင်း၊ ဣတိဟာသေစ-ဣတိဟာသ အမည်ရသော ပုရာဏ်ကျမ်းခ်ဉ်လည်းကောင်း။ သဓမ္မေ-မိမိဟူသော ဗြာဟ္မဏတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော ၃-ဗြာဝေဒင် ယဇုရ်ဟူဇော်ပုံ အစီအရင် စသည်ကိုပြသော တရားခ်ဉ်လည်း ကောင်း၊ ပါရမိ-တစ်ဘက်ကမ်းခတ်, အပြီးအဆုံးကို သိတတ်သောဉာဏ်သို့၊ ဂတော-ရောက်သော၊ သုမေဓောနာမ-သုမေဓာမည်သော၊ ဗြာဟ္မဏော-ပုဏ္ဏားသည်၊ ("ပဋိဝသတိ-နေ၏"ဟု ကြိယာထည့်ပါ။)

[ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိတော်ကို ရှင်သာရိပုတ္တရာအား ဟောတော်မူသောကြောင့် ရှေးနိဿယ များခ်ဉ် ရှင်သာရိပုတ္တရာကို အာလုပ်အဖြစ်ဖြင့်ထည့်၍ ပေးထားသည်။] သာရိပုတ္တ-သာရိပုတ္တရာ၊ တဒါ-သုမေဓာဖြစ်ရာ ထိုအခါခ်ဉ်၊ အဟံ-သုမေဓာဖြစ်သော ငါသည်၊ ရဟောဂတော-ပြာသာဒ်အပေါ်ထပ် ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်ခ်ဉ် ရောက်ပြီးသည်၊ ဟုတ္တာ-၍၊ ["ရဟသိ ဂတော" ဟု ဖွင့်လေ့ရှိ၏။] နိသိဒိတ္တာ-ထိုင်နေပြီး၍၊ ဧဝံ-သို့၊

ကျမ်းဂန်၏ အဆုံးဟု ကြို၊ "ပါရံ+ဂစ္ဆတိတိပါရဂူ-ဝေဒ ၃-ကျမ်းတို့ကို အဆုံးတိုင်ရောက်တတ်မြောက်တတ်သည်"ဟူလို။

မုတ်ရျက်။ ။ဝေဒသဒ္ဒါသည် "ဝိဒတိ ဇာနာတိဧတေနာတိ ဝေဒေါ"နှင့်အညီ ထိုထို အကြောင်းအရာကိုသိကြောင်းဖြစ်သော အတတ်ပညာကိုဟော၏။ ပိဋကတ် ၃-ပုံကဲ့သို့ ဗြာဟ္မဏတို့ မှာလည်း သာမ .ဏ္ဍရ ယဇုအားဖြင့် ဝေဒ ၃-ပုံရှိသည်၊ ဝ ကို ဗပြု၍ ဗေဒဟုခေါ်ကြ၏။ ထိုဗေဒ၏ အစိတ်အပိုင်းကို "ဝေဒင်"ဟုခေါ်၏၊ ထိုဝေဒင်ကိုပင် မြန်မာတို့က "ဗေဒင်"ဟု ခေါ်ကြ၏။

လက္ခဏော။ ။"လက္ခဏောတိ ဣတ္ထိလက္ခဏော ပုရိသလက္ခဏောစ"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ မိန်းမ ယောကျ်ားစသူတို့၏ လက္ခဏာကိုပြသောကျမ်းကိုလည်း ဌာနျုပစာရအားဖြင့် "လက္ခဏာ"ဟု ခေါ်သည်၊ ထို့ကြောင့် "လက္ခဏ"အရ ကျန်းဂန်တိုင်အောင်ယူပါ။

ဣတိဟာသေစ။ ။"ဣတ္ထိဟာသော ပုရာဝုတ္တ-ပွဝန္ဓော ဘာရတာဒိကော"ဟူသော အဘိဓာန်နှင့်အညီ ဘာရတာမင်းတို့၏စစ်ထိုးပုံကိုပြသောကျမ်း, ဒသဂီရိဘီလူးက သီတာမိဖုရား ကို ဆောင်ယူသွားပုံကိုပြသော ကျမ်း, ဤသို့ ရှေးစကားကြီးများကိုပြသော ပုရဏ်ကျမ်းကို "ဣတိဟာသကျမ်း"ဟုခေါ်သည်။ ["ဣတိဟာသ"ခေါ်ရခြင်း အကြောင်းကို သီလက္ခန်ဓ-အမဋ္ဌသုတ်အဋ္ဌကထာခ်ဉ် ရှုပါ။]

သဓမ္မေ။ ။["သဓမ္မေတိ အတ္တနော တောဝိဒ္ဓမ္မေစ, ယညဝိဓိ အာဒိကေစ"-ဋီကာ။] သသ-ဗြာဟ္မဏဟူသော မိမိ၏ ဓမ္မော-ဝေဒ ၃-ပုံဟူသော တရားသဘောယဇ်ဟူဇော်ပုံ အစီအရင် အစရှိသည်ကိုပြသော တရားသဘောတည်း၊သဓမ္မော-သဘော။ [သဓမ္မေခ်ဉ် သဒ္ဒ၏ကာရိယ(သ) မဟုတ်သောကြောင့် "သဒ္ဓမ္မေ"ဟု ဒခ်ဉ် ဒွေဘော်မရှိရ။]

ပါရမိဂတော။ ။ပါရံ+မာတိ ဇာနာတိတိ ပါရမိ-တစ်ဘက်ကမ်းခပ် သိတတ်သောဉာဏ်၊ ဝါ-အဆုံးတိုင်အောင် သိတတ်သောဉာဏ်၊ ပါရသဒ္ဒေ၊ပပဒ, မာဓာတ်, အပစ္စည်း, ဣတ္ထိဓောတက ဤပစ္စည်း။

စိန္တေ သိ-ကြံစည်ပြီ၊ (ကိ-အဘယ်သို့ကြံစည်သနည်း၊) [ကုသလဿ ဘာဝယာ ကျမ္ဘကိ အမေးကို ပြန်၍အုပ်လတ္တံ့၊] ပုနဗ္ဘဝေါ နာမ-တစ်ဖန် ဘဝမည်သည်၊ ဝါ-ဘဝသစ်၌ ပဋိသန္ဓေတည်နေရခြင်းမည်သည်၊ ဒုက္ခော-ဆင်းရဲကြောင်းတည်း၊ သရီရဿ-ရရှိပြန်ရာ ကိုယ်ခန္ဓာ၏၊ ဘေဒနံစ-ပေါက်ကွဲ၍ယွင်း သေရခြင်းသည်လည်း၊ (ဒုက္ခံ-ဆင်းရဲကြောင်းတည်း၊) သမ္မောဟမရဏံ-တွေတွေဝေဝေသေရခြင်းသည်၊ ဒုက္ခံ-တည်း၊ ဇရာယ-ဇရာ၏၊ အဘိမဒ္ဒနံ-လွမ်းမိုးနှိပ်စက်ခံရခြင်းသည်၊ (ဒုက္ခံ-တည်း၊)

တဒါ-သုမေဓာဖြစ်ရာထိုအခါ၌၊ သဟ ဃော အဟံ-ထိုငါသည်၊ ဇာတိဓမ္မော-ပဋိသန္ဓေတည်နေရခြင်းသဘောရှိသည်၊ ဇရာဓမ္မော-အိုရခြင်းသဘောရှိသည်၊ ဗျာဓိဓမ္မော-နာရခြင်းသဘောရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊) အဇရံ-အိုခြင်းမရှိသော၊ အမတံ-သေခြင်းမရှိသော၊ ခေမံ-ဘေးခပ်သိမ်းတို့၏ ကုန်ငြိမ်းရာဖြစ်သော၊ နိဗ္ဗုတိ-တစ်ဆယ့်တစ်သီးမီးငြိမ်းရာမုန် အေးငြိမ်းရာနိဗ္ဗာန်ကို၊ ပရိယေသိဿာမိ-မရမနေ ရှာဖွေတောဘ့ဲ။ "ထိုကြောပုံကို အကျယ်ပြလိုရ၍ ယံနနိမံ စဿည်ကိုမိန့်၊] နာနာကုဏပ ပ္ပရိတ-အမျိုးမျိုးသော အကောင်ပုပ်တို့ဖြင့်ပြည့်သော၊ ဝါ-အမျိုးမျိုးသော အကောင်ပုပ်တို့ဖြင့် ပြည့်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဟေတုမ္ဘူတိသေသန၊) ဣမံပူတိကာယံ-ဤပုပ်သောကိုယ်ကို၊ ဝါ-ဤခန္ဓာကိုယ်ယုတ် အကောင်ပုပ်ကို၊ အနပေက္ခော-ငဲ့ကွက်ခြင်း မရှိသည်၊ အနတ္ထိကော-ဤအကောင်ပုပ်ဖြင့်အလိုမရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊) ဆဋ္ဌယိတ္တာန-စွန့်ပစ်၍၊ ယန္ဒုနဂန္ဓေယျ-အကယ်၍ သွားရပါမူကား ကောင်း

ဒုက္ခော ပုနဗ္ဘဝေါ နာမ။ ။ပုနဗ္ဘဝ၌ ဘဝအရ ပဋိသန္ဓေအစ စုတိအဆုံး တစ်ဘဝလုံးကိုရသော်လည်း ဤနေရာ၌ ပဋိသန္ဓေတည်နေရခြင်းကိုသာ ဆိုလိုသည်၊ ထိုထိုပဋိသန္ဓေတည်နေရခြင်းဟူသော ဇာတိကြောင့် ဇရာ, မရဏ, သောက, ပရိဒေဝ, ဒုက္ခ, ဒေါမနဿ, ဥပါယာသတို့ဖြစ်ရကား ပဋိသန္ဓေတည်ရခြင်းသည် ထိုဒုက္ခအားလုံး၏ အကြောင်းဖြစ်သည်-ဟူလို။

သရီရဿ ဘေဒနံ။ ။ဇာတိကို စတည်မိသည်နှင့်တပြိုင်နက် ရုပ်နာမ် ခန္ဓာ ၂-ဖြာ အပေါင်းဖြစ်သော ကိုယ်သည် ထင်ရှားဖြစ်လာ၏၊ ထိုကိုယ်က သေကျေပျက်စီးခြင်းလျှင် အဆုံးရှိ၏၊ ထိုသေကျေပျက်စီးရခြင်းသည်လည်း ဆင်းရဲကြောင်းဖြစ်သည်။ [ကာယဿ ဘေဒါ ပရံမရဏာဟူသော ပါဠိ၌ ဘေဒါနှင့်မရဏာသည် အရတူဖြစ်သောကြောင့် ဤ၌ ဘေဒနံကိုလည်း သေခြင်းတိုင်အောင် အနက်ပေးလိုက်သည်၊ ကာယဿနှင့် သရီရဿကား ပရိယာယ်တည်း၊ ဤမှနောက်၌ "သမ္မောဟမရဏံ ဒုက္ခံ, ဇရာယအဘိမဒ္ဒနံ"သည် ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိတော်ရင်း၌မပါ၊ နောက်ဆရာတို့ ထည့်အပ်သော ထည့်ပါဠိဟု ဆိုကြသည်။

သမ္မောဟမရဏံ ဒုက္ခံ။ ။သေခါနီး၌ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်များသည် အရိုန်တော်တော်ကြာကြာ မေ့ရှိ တွေဝေနေတတ်၏၊ ထိုသို့ တွေဝေနေလျှင် ကံပစ်ချသလိုဖြစ်ရတော့မည်ဖြစ်၍ ဆင်းရဲကြောင်း အမှန်ဖြစ်သည်။

လေစွ။ [ယဉ်နနသည် ပရိဝိတက္ကနတ္ထနိပါတ်ပုဒ်တည်း၊ ယနေ့ဖွားခါစ ခန္ဓာကိုယ်ပင်ဖြစ်သော်လည်း ပုပ်ခြင်းသဘောရှိသောကြောင့် ပုတိကာယဟုခေါ်သည်၊ ဥပမာ-ကျင်ငယ်သည်ထွက်ခါစဖြစ်၍ မပုပ်သေးသော်လည်း "ပုတိမုတ္တ" အမည်ရသကဲ့သို့တည်း။]

သောမဂ္ဂေါ-ဘဝ ဒု-ဖြာ သံသရာမှ လွတ်ရာလွတ်ကြောင်း ကောင်းမြတ်သော ထိုအကျင့်သည်၊ အတ္ထိ-စင်စစ်ဧကန်အမှန်ရှိသည်၊ ဟေဟိတိ-ဖြစ်လတ္တံ့၊ သောမဂ္ဂေါ-ဘဝ ဒု-ဖြာ သံသရာမှ လွတ်မြောက်ရာလွတ်မြောက်ကြောင်း ကောင်းမြတ်သော ထိုအကျင့်သည်၊ နု ဟေတုယေ-မရှိဘဲနေခြင်းငှာ၊ နသက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊ ဘဝတော-ဘဝ ဒု-ဖြာ သံသရာမှ၊ ပရိမုတ္တိယာ-လွတ်မြောက်ခြင်းငှာ၊ တံမဂ္ဂံ-ကောင်းမြတ်သော ထိုအကျင့်ကို၊ ပရိယေသိသာမိ-မရမနေရှာဖွေတော့အံ့။

ဟိ-ထိုကဲ့သို့ကြွေစည်စဉ်းစားသင့်၏၊ ဒုက္ခေ-ဒုက္ခသည်၊ ဝိဒ္ဓေ-ရှိလသော်၊ သုခံနာမအပိ-သုခ မည်သည်လည်း၊ ဝိဒ္ဓတိယထာ-ရှိရသကဲ့သို့၊ ဧဝံ-ဤအတူ၊ ဘဝေ-ဒု-ပါးသော ဘဝသည်၊ ဝိဒ္ဓမာနေ-ရှိလသော်၊ ဝိဘဝေါပိ-ဘဝကင်းလတ်နိဗ္ဗာန်ဓာတ်ကိုလည်း၊ ဣစ္ဆိတဗ္ဗကော-အလိုရှိထိုက်၏၊ [မချုတ်ကေန် အမှန်ရှိ၏ဟု မှတ်ထိုက်၏။]

အပိ-ဥပမာတစ်နည်းကား၊ ဥဏ္ဏော-အပူသည်၊ ဝိဒ္ဓေ-ရှိလသော်၊ အပရံ-အပူမှတစ်ပါးသော၊ သီတလံပိ-အအေးသည်လည်း၊ ဝိဒ္ဓတိယထာ-ရှိသကဲ့သို့၊ ဧဝံ-

---

အတ္ထိဟေဟိတိ နဟေတုယေ။ ။ဤနေရာ၌ အတ္ထိကို နာမ်ပုဒ်ဟုလည်းကောင်း, နိပါတ်ပုဒ်ဟုလည်းကောင်း ၂-မျိုးကြံကြ၏၊ အာရာတ်ပုဒ်ပင် ဖြစ်သော်လည်း သိဝိဘတ်ကြောသော နာမဓာတ်ဟုလည်း ကြံကြ၏၊ ဟေဟိတိ၌ကား ဟူဓာတ် သဟိဝိဘတ် "ဟောတိသရေ ဟောဟေ"စသော သုတ်ဖြင့်စီရင်၊ ဟေတုယေ၌ ဟိဓာတ်တဲ့ ပစ္စည်း, နိဂ္ဂဟိတ်ချေ၊ ယေ နိပါတ်ဟု ကြံကြ၏၊ တာယေပစ္စည်းရှိသကဲ့သို့ တုယေပစ္စည်းလည်း ရှိသင့်သည်ဟုလည်းကြံကြ၏၊ ဟိဓာတ်ကား ဂတိ အက်ဟော "ယေဂတျတ္ထာ တေဒုဗ္ဗတ္ထာ, ပဝတ္ထပါပုဏတ္ထကာ"နှင့်အညီ ဖြစ်ခြင်း ရှိခြင်းအနက်ကိုလည်းဟောသည်၊ "ဓာတူနံ အနေကတ္ထတာ"အရ ဟိဓာတ်သည်ပင် ဟူဓာတ်၏အနက်ဟောဟုလည်း ကြံကြ၏၊ ဟူဓာတ်၏ ဥကို ဧပြုထားသည်ဟုလည်း ကြံကြ၏။

သော မဂ္ဂေါ။ ။မဂ္ဂသဒ္ဒါသည် ဥပါယအနက်ဟောဟုပင် မှင့်ကြ၏၊ တဲတဲ ကိန္နံဟိတ်ဝါ နိဗ္ဗာဒေတုကာမေဟိ မဂ္ဂိယတိ ဂဝေသိယတီတိ မဂ္ဂေါ(ဥပါယော)-ထိုထိုကိစ္စကို (တစ်နည်း) ထိုထို အစီးအပွားကို ပြီးစေလိုသူတို့သည် ရှာမှီးအပ်သောကြောင့် အကြောင်း ဥပါယနည်းလမ်းကိုမဂ္ဂဟု ခေါ်၏၊ (သဒ္ဒနီတိ)၊ ဤသို့ ဥပါယအနက်ဆိုရသော်လည်း လမ်းခရီးအနက်ဟောသာထင်သည်၊ မှန်၏-မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည် နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းလမ်းနှင့်တူ၏၊ ("ဥဒုကောနာမ သောမဂ္ဂေါ"-ဒေဝပုတ္တသံယုတ်၊) ဘုရားအလောင်းတော်လည်း ဤလမ်းကိုပင် ရည်ရွယ်၍ "အတ္ထိ ဟေဟိတိ သော မဂ္ဂေါ, နု သော သက္ကာ နဟောတုယေ" ကြံစည်တော်မူမည်ထင်သည်။

တူ၊ တိဝိဓဂ္ဂိ-ဧရာ, ဗျာမိ, မဲရဏအားဖြင့် ၃-ပါးအပြားရှိသော မီးသည်၊ [လက္ခဏာ ဝန္ဓသတ္တာမီအနက်၌ ပဌမာဝိဘတ်သက်၊ (တစ်နည်း) သတ္တာမီဝိဘတ် အကျေကြ၊] ဝိဒ္ဓန္တေ-ရှိလသော်၊ နိဗ္ဗာန်-မီး ၃-ပါး၏ ငြိမ်းရာအမှန်, အေးနိဗ္ဗာန်ကို၊ ဣဏ္ဍိတဗ္ဗက်-အလိုရှိထိုက်၏၊ (မရွှေတ်ကေန် အမှန်ရှိ၏ဟု မှတ်ထိုက်၏။) [နိဗ္ဗာတိဧတ္ထာတိ နိဗ္ဗာန်။]...အပိ-ကား၊ ပါပေ-မကောင်းမှုသည်၊ ဝိဒ္ဓန္တေ-သော်၊ ကလျာဏမပိ-ကောင်းမှုသည်လည်း၊ ဝိဒ္ဓတိယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝမေव-ဤအတူသာလျှင်၊ ဇာတိ-ဇာတိသည်၊ ဝိဒ္ဓန္တေ-ရှိလသော်၊ အဇာတိပိ-ဇာတိမဲ့လတ်, တရားမြတ်ကိုလည်း၊ ဣဏ္ဍိတဗ္ဗက်-ထိုက်၏။

ဂ္ဂထဝတော-မစင်သည် ကပ်ရောက်အပ်သော၊ (မစင်လွှားနေသော၊) ပုရိသော-သည်၊ ပူရိတ်-ရေဖြင့်ပြည့်သော၊ တဠာက်-တစ်ဘက်ဆည်ကဲ့ကို၊ ဒီသွာန-မြင်ရ၍၊ ဝါ-မြင်ရပါလျက်၊ တံ တဠာက်-ထိုတစ်ဘက်ကန်ဆည်သို့၊ နဂဝေသတိ နဂန္ဓုဧသတိ-သွားခြင်းငှာ အလိုမရှိ၊ (တစ်နည်း) နဂဝေသတိ-မသွား၊ သော(ဒေါသော)-ထိုမသွားလိုခြင်းဟူသောအပြစ်သည်၊ တဠာကဿ-၏၊ နဒေါသောယထာ-အပြစ်မဟုတ်သကဲ့သို့၊ (ပုရိသသော-မသွားလိုသော ယောဂျီး၏သာလျှင်၊ ဒေါသော-သည်၊ ဟောတိ ယထာ-ဖြစ်သကဲ့သို့၊) ဧဝံ-တူ၊ ကိလေသမလဓောဝေ-ကိလေသာ အညစ်အကြေးတို့ကို ဆေးလျှော်တတ်သော၊ အမတန္တ ဌေ-အမြဲကိန်းဖွာန်ဟူသော တစ်ဘက်ဆည်ကန်သည်၊ ဝိဒ္ဓန္တေ-ရှိပါလျက်၊ တံ တဠာက်-ထိုအမြဲကိန်ဖွာန်ဟူသော တစ်ဘက်ကန်ဆည်သို့၊ နဂဝေသတိ နဂန္ဓုဧသတိ-သွားခြင်းငှာ အလိုမရှိ၊ (တစ်နည်း) နဂဝေသတိ-မသွား၊ (သောဒေါသော- ထိုမသွားလိုခြင်းဟူသော အပြစ်သည်၊) အမတန္တ ဌေအမတန္တ ဌသ-အမြဲကိန်ဖွာန်ဟူသော တစ်ဘက်ဆည်၏ နဒေါသော-အပြစ်မဟုတ်၊ (သတ္တသော-မသွားလိုသော သတ္တဝါ၏သာလျှင်၊ ဒေါသော-သည်၊ ဟောတိ-၏။

(ပုရိသော-ယောဂျီးကို၊) အရိဟိ-ရဟန်သူတို့သည်၊ ပရိရုဒ္ဓေ-ထက်ဝန်းကျင် ပိတ်ဆို့ထားအပ်ပြီ၊ သော ပုရိသော-ထိုယောဂျီးသည်၊ ဂမနေ-ထွက်ပြေးကြောင်း ဖြစ်သော၊ ပထေ-လမ်းသည်၊ ဝိဒ္ဓန္တေ-လျက်၊ နပလာယတိ-မထွက်ပြေး၊ သော (ဒေါသော)-ထိုမထွက်ပြေးခြင်းဟူသောအပြစ်သည်၊ အဋ္ဌသဿ-လမ်း၏၊ နဒေါသော ယထာ- အပြစ်မဟုတ်သကဲ့သို့၊ (ပုရိသသော်ဒေါသောဟောတိယထာ) ဧဝံ-တူ၊

နဂဝေသတိ။ ။ဂဝေသဓာတ်သည် ရှာမှီးခြင်းအနက်ကို ဟောသော်လည်း ရှေးက ဒီသွာဟု ရှိပြီးဖြစ်သောကြောင့် ရှာဖွယ်မလိုရကား ဂဝေသတိကို "ဂန္ဓုဧသတိ"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ ထိုအလို ဂန္ဓုမှ ဏ္ဍုရေ ဝ လာ၍ "ဂဝေသတိ"ဟု ဖြစ်ရသည်၊ ဧသဓာတ်သည် အလိုရှိခြင်း ဤဩ အနက်ကိုဟောဏ်၊ တစ်နည်း-ဤသုဓာတ်ဟု ကြ။ [ဂဝေသဓာတ်သည်ပင် "ဓာတုနံ အနေကတ္ထတ္တာ" နှင့်အညီ ဂမန အနက်ဟောဟုလည်း ကြကြ၏။]

ကိလေသပရိရုဒ္ဓေါ-ကိလေသာတို့သည် ထက်ဝန်းကျင်ပိတ်ဆို့အပ်သော၊ (သတ္တော-သတ္တဝါသည်၊) သိဝေ-ကိလေသာတို့၏ငြိမ်းအေးကြောင်းဖြစ်သော၊ ပထေ-လမ်းသည်၊ ဝိဇ္ဇမာနေ-ရှိပါလျက်၊ တံမဂ္ဂံ-ထိုလမ်းသို့ နဂစ္ဆတိ နဂန္ဓုသေတိ၊ (တစ်နည်း) နဂဝေသတိ-မသွား၊ (သောဒေါသော-သည်၊) သိဝမဗ္ဗသေ, သိဝမဗ္ဗသသ-အေးငြိမ်းသောလမ်းခရီး၏၊ နဒေါသော-အပြစ်မဟုတ်၊ (သတ္တသော ဒေါသော ဟောတိ။) [မဗ္ဗသဒ္ဒ(မ်)သည် အာဂုံ၊ သိဝသဒ္ဒါလည်း နိဗ္ဗာန်ကိုမဟော, ဘေးကင်းသောအရပ်ကို ဟောသည်။]

အပိ-ဥပမာတစ်နည်းကား၊ ဗျာဓိတော-လွန်စွာဖြစ်သော အနာရှိသော၊ [သဠာတ အသေအနက်၌ ဣတပစ္စည်းသက်၊] ပုရိသော-သည်၊ တိကိစ္ဆကေ-ဆေးဆရာသည်၊ ဝိဇ္ဇမာနေ-ရှိပါလျက်၊ တံ ဗျာဓိ-ထိုအနာကို၊ နတိကိစ္ဆာပေတိ-ဆေးမကုစေ၊ သော(ဒေါသော)-ထို ဆေးမကုခြင်းဟူသောအပြစ်သည်၊ တိကိစ္ဆကေ တိကိစ္ဆကဿ-ဆေးဆရာ၏၊ နဒေါသော ယထာ-အပြစ်မဟုတ်သကဲ့သို့၊ (ပုရိသသော ဒေါသော ဟောတိယထာ၊) ဧဝံ-တူ၊ ကိလေသာဗျာဓိဟိ-ကိလေသာအနာတို့သည်၊ (ပရိပီဠိတောဒ္ဓစပ်၊) ဝါ-ကိလေသာအနာတို့ဖြင့်၊ (ဒုက္ခိတောဒ္ဓစပ်၊) ဒုက္ခိတော-လွန်စွာဖြစ်သော ဆင်းရဲခြင်းရှိသည်၊ ပရိပီဠိတော-ထက်ဝန်းကျင်နှိပ်စက်အပ်သည်၊ သမာနော-ဖြစ်ပါလျက်၊) အာစရိယံ-ကိလေသာအနာကို ကုစားတတ်သော ဆရာကို၊ နဂဝေသတိ-မရှာမှီး၊ [ဤ၌ ဂဝေသတိကား ရှာမှီးခြင်းအနက်၌သာ ဖြစ်သင့်သည်။] သော (ဒေါသော)-သည်၊ ဝိနာယကေ ဝိနာယကဿ-ရှေ့ဆောင်လမ်းပြ နာယက တစ်ဆူဖြစ်သော ဆရာကောင်း၏၊ နဒေါသော-အပြစ်မဟုတ်၊ (သတ္တသော ဒေါသောဟောတိ။)

ပုရိသော-ယောက်ျားတစ်ယောက်သည်၊ ကဏ္ဏော-လည်ပင်း၌၊ ဗဒ္ဓံ-ရန်သူတို့သည် ဖွဲ့.ချည်အပ်သော၊ ဇိဂုစ္ဆိယံ-စက်ဆုပ်ခြင်းကိုထိုက်သော၊ [ဇိဂုစ္ဆံ အရဟတီတိ ဇိဂုစ္ဆိယော၊ အရဟတိအနက်၌ ဏ္ဍယပစ္စည်းသက်။] ကုဏပံ-အကောင်ပုပ်ကို၊ မောစယိတွာန-လွတ်စေပြီး၍၊ ဝါ-ဖြေချွတ်ပြီး၍၊ သုခီ-ချမ်းသာခြင်းရှိသည်၊ သေရီ-မိမိအလိုအတိုင်း ဖြစ်ခြင်းအလေ့ရှိသည်၊ သယံဝသီ-မိမိ၏အလိုရှိသည်၊ ဝါ-မိမိအလိုအတိုင်း နေနိုင်သွားနိုင်သည်၊ (ဟုတွာ-၍) ဂစ္ဆေယျယထာ-သွားရာသကဲ့သို့၊

သေရီသယံဝသီ။ ။သဗ္ဗတ္ထ၌ "သေရိန်"သည် ပါဠိ၌ "သေရီ"ဟုဖြစ်၏၊ သ+ဧရိဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ ဤရစာတ်သည် ဂတိဖြစ်ခြင်း) အနက်ကိုလည်း ဟော၏၊ ဤရောသိလ် ယသောတိ ဧရိ၊ သေန-မိမိအလိုအားဖြင့်၊ ဧရိ-ဖြစ်ခြင်းအလေ့ရှိသူတည်း၊ သေရီ-သူ၊ ကိယ်အလိုအတိုင်း နေနိုင် သွားနိုင်သူ, ကိုယ်ကိုယ်ကို ပိုင်သူ-ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် ထောမနီမဋ္ဌ "သုဗ္ဗာစာရိန် သုတန္ဓ ရေ-မိမိအလိုအတိုင်း လှည့်စားလေ့ရှိသော မိမိပြဋ္ဌာန်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၌"ဟု အနက်ဖွင့်သည်၊ ဂဏ္ဌိပ်ဌကား "ဤရတိ အာယတ္တော ဟောတိတိ ဤရော၊ သေန+ဤရော သေရော၊ သေန-မိမိနှင့်၊

တုဏ္ဍေ–ထိုအတူသာလျှင်၊ နာနာကုဏ္ဍပသိဋ္ဌယ်–အမျိုးမျိုးသော အကောင်ပုပ်တို့၏ စုဝေးရာဖြစ်သော၊ ဣမံဂုတိကာယံ–ဤပုပ်သောကိုယ်ကို၊ ဝါ–ဤခန္ဓာကိုယ်ရုပ်, အကောင်ပုပ်ကို၊ အနပေက္ခော–ငဲ့ကွက်ခြင်းမရှိသည်၊ အနတ္ထိကော–အလိုမရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဆဋ္ဌယိတ္တာန–စွန့်ပစ်၍၊ ဂစ္ဆေယျ–သွားသင့်၏၊ [ဂစ္ဆိဿရှိလျှင် သာ၍ကောင်းသည်။]

နရနာရိယော–ယောက်ျားမိန်းမဟူသမျှတို့သည်၊ ဥစ္စာရဌာနမှိ–ကျင်ကြီးစွန့်ရာအရပ်၌၊ ကရီသံ–ကျင်ကြီးကို၊ ဆဋ္ဌရိတ္တာန–၍၊ အနပေက္ခာ–ကုန်သည်၊ အနတ္ထိကာ–ကုန်သည်၊(ဟုတ္တာ)၊ ဂစ္ဆန္တိ ယထာ–သွားကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ–လျှင်၊ အဟံ–ငါသည်၊ နာနာကုဏ္ဍပ ပူရိတံ–အမျိုးမျိုးသော အကောင်ပုပ်တို့ဖြင့် ပြည့်သော၊ ဣမံ ကာယံ–ဤကိုယ်ကို၊ ဝစ္ဆံ–ကျင်ကြီးကို၊ ကတ္တာ–ပြုပြီး၍၊ ကုဋိ–ကျင်ကြီးအိမ်ကို၊ ဆဋ္ဌေန္တိ ယထာ–စွန့်ပစ်ကုန်သကဲ့သို့၊ တထာ–ထိုအတူ၊ ဆဋ္ဌယိတ္တာန–၍၊ ဂစ္ဆိဿံ–သွားတော့အံ့။

အပိ–ဥပမာတစ်နည်းကား၊ ဧဒ္ဓရံ–ဆွေးမြည့်သော၊ ပလုဋ္ဌံ–အပြားအားဖြင့် ပျက်စီးသော၊ ဥဒဂါဟိနိ–ရေကို ဆောင်ယူတတ်သော၊ နာဝံ–လှေကို၊ ဆဋ္ဌယိတ္တာ–၍၊ သာမိကာ–လှေရှင်တို့သည်၊ အနပေက္ခာ, အနတ္ထိကာ, (ဟုတ္တာ)၊ ဂစ္ဆန္တိ ယထာ–သွားကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ–လျှင်၊ အဟံ–ငါသည်၊ နဝဒ္ဓိဒ္ဒံ–ကိုးခုသောအပေါက်ရှိသော၊ ဝါ–ကိုးပေါက်ဒွါရ အနာဝရှိသော၊ ဓုဝဿသံ–အမြဲယိုချသော၊ ဣမံကာယံ–ဤကိုယ်ကို၊ သာမိကာ–လှေရှင်တို့သည်၊ ဇိဏ္ဏနာဝံ–လှေအိုကို၊ ဆဋ္ဌေန္တိ ဣဝ–သို့၊ ဆဋ္ဌယိတ္တာန–၍၊ ဂစ္ဆိဿံ–သွားတော့အံ့။ [ဧဒ္ဓရံပုဒ်ပြီးပုံကို ဒုတိယပါရာဇိက ဘာသာဋီကာ၌ရှုပါ။]

အပိ–ဥပမာတစ်နည်းကား၊ ဘဏ္ဍံ–အဖိုးထိုက် အဖိုးတန်ဘဏ္ဍာကို၊ အာဒီယ–ယူ၍၊ စောရေဟိ–တောပုန်းစားပြတို့နှင့်တကွ၊ ဂစ္ဆန္တော–ခရီးသွားနေရသော၊ ပုရိသော–ယောက်ျားသည်၊ ဘဏ္ဍာဒ္ဓေဒဘယံ–ဘဏ္ဍာကို ဖြတ်တောက်လုယူမည့်ဘေးကို၊ ဒိသွာ–မြော်တွေး၍၊ ဆဋ္ဌယိတ္တာန–တောပုန်းစားပြတို့ကို စွန့်ခွာ၍၊ ဂစ္ဆတိယထာ– သွားသကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ–လျှင်၊ အယံကာယော–ဤကိုယ်သည်၊ မဟာစောရသမော– ကြီးစွာသော တောပုန်းစားပြနှင့်တူ၏၊ [ဥပမာန ဝါစက သမသဒ္ဒါပါပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဝိယသဒ္ဒါအနက်မရှိ।] ကုသလဒ္ဓေဒနာဘယာ–ကုသိုလ်ကို ဖြတ်တောက်လုယူမည်မှ ကြောက်ခြင်းကြောင့် [နာဌ်ဆန်းကြောင့် ဒီဃ।] ဣမံ–ဤကိုယ်ကို၊ ပဟာယ–ပယ်စွန့်၍၊ ဂမိဿာမိ–သွားတော့အံ့၊ (ဣတိ–ဤသို့၊ စိန္တေသိ–ကြံစည်ခဲ့ပြီ။)

ဝါ–တစ်နည်း၊ မိမိ၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ သေ–မိမိ၌၊ ဤရော–စပ်သည်တည်း၊ သေရော–မိမိနှင့်, မိမိ၏, မိမိ၌စပ်သည်၊ သေရော ယသ အတ္ထိတိ သေရီ"ဟု ကြေလေသည်၊ သယံ–မိမိ၏၊ ဝသော အလိုတည်း၊ သယံဝသော–အလို၊ သယံဝသော ဇေသ အတ္ထိတိ သယံဝသီ။

. (သာရိပုတ္တရာ၊) အဟံ-သုမေဓာဖြစ်သော ငါသည်၊ ဧဝံ-သို့၊ဝါ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ စိန္တယိတွာန-ကြံစည် စဉ်းစားပြီး၍၊ အနေကကောဋိသတ-ကုဋေအရာမက များပြားလှစွာသော၊ ခန်-ဥစ္စာကို၊ နာထာ နာထာန်-ကိုးကွယ်ရာ ရှိသူ ကိုးကွယ်ရာမရှိသူတို့အား၊ ဒတ္တာ-ပေးလှူပြီး၍၊ ဟိမဝန္တံ-ဟိမဝန္တာသို့၊ ဥပါဂမိ-ချဉ်းကပ်ခဲ့ပြီ။

ဟိမဝန္တသေ-ဟိမဝန္တာ၏၊ အဝိဒူရေ-အနီးဌာ၊ဓမ္မိကောနာမ-ဓမ္မိက မည်သော၊ ပဗ္ဗတော-တောင်သည်၊ (အတ္ထိရှိ၏၊ တတ္ထ-ထို ဓမ္မိကတောင်ဌာ၊) မယံ-ငါသည်၊ ဝါ-ငါဖို့၊ အဿမော-ကျောင်းသခံမ်းကို၊ သုကတော-ကောင်းစွာပြုအပ်ပြီ၊ ပဏ္ဏသာလာ-သစ်ရွက်တို့ဖြင့် မိုးကာအပ်သောကျောင်းကို၊ သုမာပိတာ-ကောင်းစွာ ဖန်ဆင်းအပ်ပြီ။

တတ္ထ-ထိုကျောင်းသခံမ်းဌာ၊ ပဌဝေါသဝိဝဒ္ဓိတံ-၅ မျိုးသောအပြစ်တို့သည် ကြဉ်အပ်သော၊ စက်မ်-စကြီ ကို၊ မာပေသိ-ဖန်ဆင်းပြီ၊ အဌဂ္ဂုဏာသမုပေတံ-ရှစ်ပါးသော သမဏာသုခဟူသော ဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသော၊ (အဿမံ - ကျောင်း

နာထာနာထာန်။ ။(နာထ+အနာထာန်)၊ နာထသဒ္ဒါသည် အခြားနေရာ၌ ကိုးကွယ်ရာပုဂ္ဂိုလ်ကို ဟောပါသော်လည်း ဤနေရာ၌ကား "နာထော တေသံ အတ္ထိတိနာထာ"ဟု အဿတ္ထိပြု၍ ကိုးကွယ်ရာရှိသူကို ဟောရသည်၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "နာထာတိ နထဝန္တော"ဟု မှတ်သည်၊ ထိုနာထဝန္တပုဂ္ဂိုလ်ဟူသည် အားကိုးအားထားပြုလောက်သော ဥစ္စာရှိတို့တည်း၊ နတ္ထိ+နာထာ-တေသန္တိ အနာထာ- အားကိုးအားထား ပြုလောက်အောင် ဥစ္စာမရှိသူတို့။

ဓမ္မိကောနာမ။ ။ဓမ္မံ စရတိတိ ဓမ္မိကော-တရားကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဤနေရာ၌ တရားကျင့်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ တည်ရာတောင်ကိုလည်း ဌာနူပစာရအားဖြင့် "ဓမ္မိက" ဟုခေါ်ရသည်၊ ပဗ္ဗံ ယသ္မိ အတ္ထိတိ ပဗ္ဗတော-အဆစ်အဆစ်ရှိသော တောင်။

အဿမော။ ။အာ (သမန္တတော)ထက်ဝန်းကျင်မှ၊ ကာယစိတ္တ ဝိဠာ သစ်ါတာ ပရိဿယာ- ကိုယ်စိတ်တို့ကို နှိပ်စက်ခြင်းဟု ဆိုအပ်ကုန်သော ဘေးရန်တို့သည်၊ သမန္တို ဇေတ္တာတိ အဿမော-ငြိမ်းအေးရာဖြစ်သောကြောင့် အဿမ မည်၏၊ ဤ ကျောင်းသခံမ်းသို့ ရောက်လျှင် ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါးလုံး ငြိမ်းအေးသည် - ဟူလို၊ ဤအဿမဟူသော နာမည်သည် ကျောင်းဝိုင်းတစ်ဝိုင်းလုံး၏ နာမည်ဖြစ်သည်၊ "ပဏ္ဏသာလာ" ဟူသော အမည်ကား ကျောင်းသခံမ်းကလေး တစ်ကျောင်း၏ နာမည်တည်း။

အဌဂ္ဂုဏ သမုပေတံ။ ။နောက်အကျယ်အဖွင့်၌ "ယထာ တသ္မိ အဿမေ ဝသန္တေ သက္ကာ ဟောန္တိ ဣမာနိ အဌသမဏသုခါနိ ဝိန္ဒိတုံ၊ဧवं အဌဂ္ဂုဏ သမုပေတံ တံ အဿမံ မာပေသိ"ဟု ဖွင့်လတ္တံ့ဖြစ်သောကြောင့် အရှင် ဗုဒ္ဓဃောသ၏အလိုအားဖြင့် အဌဂ္ဂုဏ သမုပေတံ သည် အဿမံ၏ဂုဏ်ပုဒ်တည်း၊ ဤအယူကို ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာက ပယ်ကြောင်းကို အကျယ် အဖွင့်ခံပြုအံ့၊ ဆန်းကိုင်ဲ၍ အဌဂ္ဂုဏဟု ဆွေဟော်ဖြင့်လည်းကောင်း, သမုပေတံကိုလည်း ယ ဂိုဏ်းဖြစ်အောင် "သမုပေတ"ဟု လည်းကောင်း ရှိရသည်။

သခ်ၤမ်ားကို၊ မာပေသိ -ဖန်ဆင်းပြီ) အဘိညေဗလ-အဘိညာဉ်သမာပတ်ကို ဖြစ်စေဖို့ရာ ဝိပဿနာအားစွမ်းကို၊ အာဟာရိ -ဆောင်ခဲ့ပြီ။

တတ္ထ-ထိုကျောင်းသခ်ၤမ်း၌၊ နဝဒေါသမုပါဂတံ-ကိုးပါးသော အပြစ်တို့သည် ကပ်ရောက်အပ်သော၊ ဝါ-ကိုးပါးသော အပြစ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသော၊ သာဌက-လူဝတ်အစုံကို၊ ပဇဟိ -ပယ်စွန့်ခဲ့ပြီ၊ ဒွါဒသဂ္ဂုဏမုပါဂတံ-၁၂ ပါးသော ဂုဏ်တို့သည်ကပ်ရောက်အပ်သော၊ ဝါ-၁၂ ပါးသော ဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသော၊ ဝါကစီရ-လျှော်တောအဝတ်ကို၊ နိဝါသေသိ -ဝတ်ခဲ့ပြီ။

အဋ္ဌ ဒေါသသမာဂတိဏ္ဍံ-ရှစ်ပါးသောအပြစ်တို့ဖြင့် ရောပြွမ်းသော၊ ပဏ္ဍ-သာလက်-သစ်ရွက်ကျောင်းကို၊ ပဇဟိ -ပယ်စွန့်ခဲ့ပြီ၊ ဒသဟိ-၁၀ ပါးကုန်သော၊ ဂုဏေ ဂုဏေဟိ-ဂုဏ်တို့သည်၊ [ဟိဝိဘတ် အကျေကြို၊] ဥပါဂတံ-ကပ်ရောက်အပ်သော၊ (တနည်း) ဂုဏေ ဂုဏေဟိ-ဂုဏ်တို့နှင့်၊ ဥပါဂတံ-ပြည့်စုံသော၊ရုက္ခမူလ-သစ်ပင်၏အနီး အောက်သို့၊ ဥပါဂမိ -ချဉ်းကပ်ခဲ့ပြီ။

ဝါပိတံ-ကြေချအပ်သော၊ ရောပိတံ-စိုက်ပျိုးအပ်သော၊ ဧည့်-စပါးကို၊ ဝါ-စပါးမှဖြစ်သော အစာကို၊[ကာရဏူပစာ၊] နိရဝသေသတော-အကြွင်းမရှိသောအား ဖြင့်၊ပဇဟိ -ပယ်စွန့်ခဲ့ပြီ၊ အနေကဂုဏသမ္ဘဏ္ဍ-တစ်ပါးမက များစွာသော ဂုဏ်တို့နှင့်ပြည့်စုံသော၊ ပဝတ္တဖလ-အလိုလိုဖြစ်သော သစ်သီးကို၊ အာဒိယိ ကောက်ယူသုံးဆောင်ခဲ့ပြီ။

အဘိညာဗလ။ ။နောက်အကျယ်အဖွင့်၌ "အဘိညာနဋ္ဌ သမာပတ္တိနဋ္ဌ ဥပ္ပါ-ဒနတ္ထာယ၊ပေ၊ ဝိပဿနာဗလံ အာဟာရိ"ဟု ရှိသောကြောင့် "အဘိညာယ+ ဗလ အဘိညာဗလ" ဟု တဒတ္ထတမ္မူ ရိသ်သမာသ် ဝစနတ္ထပြု၍ "အဘိညာဉ်သမာပတ်တို့ အကျိုးငှာ ဝိပဿနာအား အစွမ်းကို" ဟု အနက်ပေးရသည်၊ အကျိုးအဘိညာဉ်ကိုဆိုသဖြင့် အကြောင်း သမာပတ်ကိုလည်း ပြုပြီးဖြစ်ရကား ဖလူပစာဟုမှတ်ပါ။ [ဝိပဿနာသည် မဂ်ဖိုလ်၏ အကြောင်းသာဖြစ်၏၊ အဘိညာဉ်သမာပတ်၏ အကြောင်းမဟုတ်၊ ဤအဋ္ဌကထာ ဖွင့်တိုင်းသာ အနက်ပေးလိုက်သည်။]

ပဝတ္တဖလံ။ ။ပဝတ္တံ-မိမိက မဆွတ်မခူးရဘဲဖြစ်သော+ဖလ-သစ်သီးတည်း။ ပဝတ္တဖလ-သီး၊ မိမိက မသတ်ရဘဲ ဈေးဌာနရောင်းဖို့ရန် ဖြစ်နှင့်ပြီးသော အသားကို 'ပဝတ္တမံသဟု ခေါ်သကဲ့သို့တည်း၊ ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာ၌ "ပဝတ္တဖလန္တိ-သယမေဝ ပတိတဖလံ"ဟု ဖွင့်၏၊ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း၊ ထိုအဖွင့်လိုက်၍ ရှေးက "အလိုလို ကြွေကျသောသစ်သီး"ဟု ပေးကြ၏၊ ထိုပဝတ္တဖလေ၏ အနေကဂုဏ သမ္ဘဏ္ဍကို ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာ၌ ဤသို့ဆိုထား၏။

ပဝတ္တဖလသန္ဓုဇ္ဇာ, အပရာယတ္ထာဒီဝကော၊
ပဟီနာဟာရလောလုပ္ပေါ, ဟောတိ စာတုဒ္ဒီသော မုနိ။
ဟောတိ ရသတဏှာ, အာဒီဝေါ တဿ သုဒ္ဓတိ၊
တသ္မာ ဟိ နာတိ မညေယ္ယ, ပဝတ္တဖလ ဘောဇနံ။

တတ္ထ-ထို ကျောင်းသခ်ိမ်း၌၊နိသဇ္ဇဋ္ဌာနစက်မေ (နိသဇ္ဇဋ္ဌာနစက်မေသု)-ထိုင်ခြင်း,ရပ်ခြင်း, စင်္ကြံသွားခြင်းဟူသော ဣရိယာပုထ် ၃ ပါးတို့၌၊ [အိပ်ခြင်း ဣရိယာပုထ်မပါ။] ပဓာနံ-အားထုတ်ကြောင်း ၊ ဖြစ်သော သမ္မပ္ပဓာန် လေးဝင်ရိယကို၊ပဒဟိ-အားထုတ်ပြီ၊ သတ္တာဟေ သတ္တာဟသေ-၇ ရက်၏၊ [ဆင့်အနက်၌ သတ္တမီဝိဘတ်သက်၊] အဗ္ဗုန္ဒ ရမ္မိ-အတွင်း၌၊ အဘိညာဗလံ-အဘိညာဉ် သမာပတ်ဟူသော အားအစွမ်းသို့၊ပါပုဏိ-ရောက်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ ဗုဒ္ဓဝင် ပါဠိတော်၌ ပေါ်တော်မူအပ်ပြီ။ [ဤ၌ အဘိညာဗလံကား တပ္ပရိသိမဟုတ်ကမ္မဓာရည်းသာ။]

တတ္ထ-ထိုဂါထာတို့၌၊ အသေမောသုကတောမယံ, ပဏ္ဏာသာလာ သုမာ ပိတာတိ ဣမိသာ ပါဠိယာ-အသေမော၊ ပေ၊သုမာပိတာဟူသော ဤပါဠိတော်ဖြင့်၊ သုမေဓပဏ္ဍိတေန-သုမေဓာသုခမိန်သည်၊ အသေမပဏ္ဏာသာလာ စက်မာ-ကျောင်းသခ်ိမ်း, သစ်ရွက်မိုးကျောင်း, စင်္ကြံ တို့ကို၊သ ဟတ္ထာ-မိမိလက်ဖြင့်၊ ဝါ-ကိုယ်တိုင်၊ မာပိတာ ဝိယ-ဖန်ဆင်းအပ်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဝုတ္ထာ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဧတ္ထ-ဤပါဠိတော်၌၊ အတ္ထော-အနက်တည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ မဟာသတ္တံ-မြတ်သောသတ္တဝါကို၊ ဝါ-ဘုရားအလောင်းကို၊ (ဒီသွာ၌စပ်၊) ဟိမဝန္တံ-ဟိမဝန္တာသို့၊ အဗ္ဗောဂါဟေတွာ-သက်ဝင်၍၊ အဓ-ယနေ့၊ ဓမ္မိကပဗ္ဗတံ-ဓမ္မိကတောင်သို့၊ ပဝိသိသာမိ- ဝင်တော့အုံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ နိက္ခန္တံ-ထွက်လာပြီးသည်ကို၊ ဒီသွာ-မြင်၍၊ ဒေဝါနံ-နတ်တို့၏၊ ဣန္ဒော-အရှင်သခင်ဖြစ်သော၊ သက္ကော-သိကြားသည်၊ဝိသုကမ္မဒေဝပုတ္တံ-ဝိကြ္ကေနတ်သားကို၊ အာမန္တေသိ-ခေါ်ပြောပြီ၊(ကိ -အဘယ်သို့ ပြောသနည်း၊)[ဝိသုကမ္မပုဒ်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ ပဌမ သံဂါယနာခန်း၌ပြခဲ့ပြီ။]

တာတ-အမောင်၊ ဂစ္ဆ-သွားချေ၊ အယံ သုမေဓပဏ္ဍိတော-ဤသုမေဓာသုခမိန်သည်၊ ပဗ္ဗဇိသာမိ-ရသေ့ရဟန်းပြုအုံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ နိက္ခန္တော-တောထွက်လာပြီ၊ တေသေ-ဤသုမေဓာသုခမိန်၏၊ ဝသနဋ္ဌာနံ-နေရာအရပ်ကို၊ မာပေဟိ-ဖန်ဆင်းချေလော၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ၊ သော-ထိုဝိသကြ္ကြနတ်သားသည်၊ တသ-ထိုသိကြား၏၊ ဝစနံ-ကို၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ-ဝန်ခံ၍၊ ရမဏီယံ-မွေ့လျော်အပ်သော၊ ဝါ-မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းသော၊ [ရူပသိဒ္ဓိ၌ "ရမဏီယော ဝိဟာရော"ဟု ကဲဟောရပ်ကို ပြထား၏။] အသမံ-ကျောင်းသခ်ိမ်းကို လည်းကောင်း၊သုဂုတ္တံ-ကောင်းစွာလုံခြုံသော၊ ပဏ္ဏာသာလံ-သစ်ရွက်ကျောင်းကို လည်းကောင်း၊ မာပေသိ-ဖန်ဆင်းပြီ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဝိသကြ္ကြဖန်ဆင်းအပ်ပါသော်လည်း၊ ဘဂဝါ-သည်၊ တဒါ-သုမေဓာဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ပုညာနုဘာဝေန-ဘုန်းကံ၏ အာနုဘော်ကြောင့်၊ နိပ္ပန္နံ-ပြီးသော၊ တံ အသမပဒံ- ထိုကျောင်းသခ်ိမ်းဟူသော

တည်ရာကို၊(ပသဒ္ဓါဝတ္ထုဝါစက၊)သန္ဓယ–တော်မူ၍၊ သာရိပုတ္တ–ပုတ္တရာ၊တသို့ ဓမ္မိကပဗ္ဗတေ–ထိုဓမ္မိကတောင်၌၊ မယံ–ငါသည်၊ ဝါ–ငါဖို့၊ အဿမော–ကျောင်း သခ်ၤမ်းကို၊ သုကတော – ကောင်းစွာပြုအပ် ပြီ၊ ပဏ္ဏသာလာ–သစ်ရွက်တို့ဖြင့် မိုးကာအပ်သောကျောင်းကို၊ သုမာပိတာ–ကောင်းစွာ ဖန်ဆင်းအပ်ပြီ၊ တတ္ထ– ထိုကျောင်းသခ်ၤမ်း၌၊ ပဥ–ဒေါသဝိဝန္ဓိတ်–၅ မျိုးသော အပြစ်တို့သည် ကြဉ် အပ်သော၊စက်မ်–စကြဝဠာ ကို၊ မာပေသိ –ဖန်ဆင်းပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့၊ အာဟ–ဟော တော်မူပြီ။

တတ္ထ–ထိုဂါထာ၌၊ အဿမောသုကတော မယှန္တိ–အဿမော သုကတော မယံဟူသည်ကား၊ မယာ–ငါသည်၊ သုကတော–ကောင်းစွာပြုအပ်ပြီ၊ ပဏ္ဏ– သာလာ သုမာပိတာတိ–ပဏ္ဏသာလာ သုမာပိတာဟူသည်ကား မေ–ငါသည်၊ပဏ္ဏစ္ဆ ဒနာ–သစ်ရွက်အမိုးရှိသော၊ (တစ်နည်း) ပဏ္ဏစ္ဆဒနာ–သစ်ရွက်တို့ဖြင့် မိုးအပ်သော၊ သာလာပိ– ကျောင်းသည်းလည်း၊ ဝါ–ကျောင်းကိုလည်း၊သုမာပိတာ–ကောင်းစွာဖန် ဆင်းအပ်သည်၊ အဟောသိ–ဖြစ်ပြီ။

ပဋ္ဌဒေါသဝဝိတန္တိဇေ–ပဋ္ဌဒေါသ ဝိဝဒ္ဓတံ ဟူသောဤပါဠိ၌၊ စက်မဒေါသာ နာမ–စကြဝဠာ၏ အပြစ်တို့မည်သည်၊ထဒ္ဓဝိသမတာ–ကြမ်တမ်းသော မညီညွတ်သော မြေရှိသည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ အန္တောရက္ခတာ–အတွင်း၌ သစ်ပင်ရှိသည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ဂဟနစ္ဆန္နတာ–ချုံရုပ်တို့သည် ဖုံးအုပ်အပ်သည်၏ အဖြစ်လည်း ကောင်း၊ အတိသမ္ဘာဝတာ–အလွန်ကျဉ်းမြောင်းသည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ အတိဝိသာလတာ–အလွန်ပြန့်ကျယ်သည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဣမေ ပဋ္ဌ–ဤငါးပါးတို့တည်း၊ဟိချဲ့၊ ထဒ္ဓဝိသမဘူမိဘာဂသို့ –ကြမ်းတမ်းသော မညီညွတ်သော မြေအဖို့ရှိသော၊ စက်မေ–စကြဝဠာ သွားရသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ပါဒါ–ခြေတို့ သည်၊ ရဇ္ဇန္တိ–ကျင်နာကုန်၏၊ ဖောဋာ–အဖုတို့သည်၊ ဥဋ္ဌဟန္တိ–ထကုန်၏၊ ခြေ ပေါက်သည်–ဟူလို။] စိတ္တံ–စိတ်သည်၊ ဧကဂ္ဂတံ–တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိသည်၏၊ အဖြစ်ကို၊ ဝါ–တည်ကြည်ခြင်းကို၊နှ လဘတိ–မရ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်–ကမ္မဋ္ဌာန်းသည်၊ ဝိပဇ္ဇတိ–ပျက်စီး၏၊ ပန–အနှယကား၊ မုဒုသမတလေ–နူးညံ့ညီညွတ်သော အပြင် ရှိသော၊ (စက်မေ–စကြဝဠာ၌) ဖာသုဝိဟာရံ–ချမ်းသာစွာ နေရခြင်းကို၊ အာဂမ္မ–စွဲ၍၊ ကမ္မဋ္ဌာန်–သည်၊ သမ္ဘဇ္ဇတိ–ပြည့်စုံ၏၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ ထဒ္ဓဝိသမဘူမိဘာဂတာ– ကြမ်းတမ်းသော မညီညွတ်သောမြေအဖို့ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဧကောဒေါသောတိ– စကြဝဠာ၏ အပြစ်တစ်ပါးဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–သိထိုက်၏၊

စက်မဿ–စကြဝဠာ၏၊ အန္တော–အတွင်း၌၊ [အန္တောဝါဟု စာအုပ်တို့၌ရှိ၏၊ ဝါမလို၊] မဇ္ဈေဝါ–အလယ်၌ သော်လည်းကောင်း၊ကောဋိယံဝါ – ဟိုဘက် သည်ဘက် အစွန်း၌ သော်လည်းကောင်း၊ [အန္တောဝါ၏သရုပ်ကို ပြသည်။] ရုက္ခေ–

သစ်ပင်သည်၊ သတိ-သော်၊ ပမာဒံ-မေ့လျော့ခြင်းကို၊ ဝါ-အမှတ်တမဲ့ကို၊ အာဂမ္ဘ-စွဲ၍၊ စက်မန္တ သ-စကြီ သွားသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ၊နလာဋ်ဝါ-နဖူးကိုသော်လည်းကောင်း၊ သီသဝါ-ဦးခေါင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပဋိဟညတိ-ထိခိုက်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အန္ဓောရက္ခတာ-အတွင်း၌ သစ်ပင်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒုတိယော-ဒေါသော(တိ)- ၂ ခုမြောက် အပြစ်ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ တဏာလတာဒီ ဂဟ နန္ဓ နေ-မြက်နွယ် အစရှိသော တောချုံရှုပ်တို့သည်ဖုံးအုပ်အပ်သော၊ စက်မေ-စကြီ၌၊ စက်မန္ဓော-စကြီ သွားသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊အန္ဓကာရဝေလာယံ-ညဉ့်မှောင်မိုက်ရာအခါ၌၊ ဥရဂါဒိကေ-မြွေ အစရှိကုန်သော၊ ပါဏေ-သတ္တဝါတို့ကို၊ အဏ္ဏ မိတ္တာဝါ-မိမိက နင်းမိ၍သော်လည်း၊ မာရေတိ-သေစေတတ်၏၊ တေဟိဝါ-ထိုမြွေ အစရှိသော သတ္တဝါတို့သည်သော်လည်း၊ ဒဋ္ဌော-ကိုက်အပ်သည်၊ ဝါ-အကိုက်ခံရသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဒုက္ခံ-ဒုက္ခသို့၊ အာပဇ္ဇတိ-ရောက်ရ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဂဟနန္ဓနေတာ-တောချုံရှုပ်တို့ ဖုံးအုပ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ တတိယောဒေါသော (တိ)- ၃ ခု မြောက်အပြစ်ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ အတိသမ္ဘဝေ-အလွန်ကျဉ်းမြောင်းသော၊ စက်မေ-၌၊ ဝိတ္ထာရတော-အပြန့်အကျယ်အားဖြင့်၊ ဝါ-အနံ့အားဖြင့်၊ ရတနိကေဝါ-တစ်တောင်ရှိသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ အမုရတနိကေဝါ-တစ်တောင်ဝက်ရှိသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ (စက်မေ-၌)၊ [အတိသမ္ဘာဝေကိုထပ်ဖွင့်သည်၊] စက်ဏ္ဍ သ-၏၊ ပရိဏ္ဍေဒေ-စကြီ ၏ အပိုင်းအခြားဖြစ်သောကုန်းကမူပေါ်၌၊ ပက္ခလိတ္တာ-ချော်လဲ၍၊ နခါပိ- လက်သည်း ခြေသည်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂုလိယောပိ-လက်ချောင်း ခြေ ချောင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဘဇ္ဇန္တေ-ကွဲတတ်ကုန်၏၊ စတုတ္ထောဒေါသော (တိ)- ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၏။

–

အတိဝိသာလေ-အလွန်ကျယ်ပြန့်သော၊ စက်မေ-၌၊ စက်မန္ဓ သ-၏၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဝိဓာဝတိ-ထိုထိုအာရုံသို့ ပြေးသွား၏၊ ဧကဂ္ဂတံ-တစ်ခုတည်းသော အာရုံ ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝါ-တည်ကြည်ခြင်းကို၊နေ လဘတိ-မရ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အုတိဝိသာလတာ – အလွန်ကျယ်ပြန့်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ပဋ္ဌမောဒေါသော (တိ)-

---

ဂဟနန္ဓနေတာ။ ။ဂဟနဉ် ဂဟဓာတ်မဟုတ်၊ "ဂါဟ-ဝိဠောလနေ"ဟူသောဓာတ်, ယု ပစ္စည်းတည်း၊ ဂါဟတိ-ရှုပ်ထွေးတတ်၏၊ ဣတိ ဂဟနံ၊ ဂါ၌ အာကို ရဿ ပြုဟု ထောမနိဓိဆိုး၏၊ ဓာတွတ္ထသင်္ခေပ"ဟု "ဂဟဓာတ်, ဒုဗ္ဗောဓအနက်ဟာ" ဟု ဆိုသည်၊ ကစ္စည်းကျမ်း၌ "ရဟာဒိတောဏ" သုတ်အရ ရကာရန္တ, ဟကာရန္တနောင် ယု ပစ္စည်းမှဖြစ်သော အနု၏ နကို ဏပြုရမည်ဆိုသော်လည်း သဏ္ဌာန်၌ ဣဟဓာတ်မှ လာသော ဟကာရန္တဓာတ်ကို ဆိုသည်၊ ထိုဓာတ်၌လည်း ဟ အတွက်ကြောင့် နံ ကို ဏ ပြန်ခြင်းမဟုတ်၊ ဣ၌ ရကြောင့် နံ ကို ဏ ပြန်ခြင်းဖြစ်သည်၊ ဤ ဂါဟဓာတ်၌ကား ရ အကွာ လုံးဝမပါသောကြောင့် နံ ကို ဏ မပြန်ဘဲ "ဂဟန"ဟု ရှိရသည်။

၅-ခုမြောက်အပြစ်ဟူ၍၊ ဝေဒိတမ္ပေါ-၏ ၊ပန-အနုယကား၊ စေတိယဂိရိမှိ-စေတိယတောင်၌၊ဒီပဝှသာဒက မဟာမဟိန္ဒတ္ထေရသ-သီဟိုဠ်ကျွန်းကို ကြည်ညိုစေတတ်သော မဟာမဟိန္ဒထေရ်၏၊ စက်မနုဝိယ-စကြဲ သည်ကဲ့သို့၊ ပုထုလတော်-အပြန်အကျယ်အားဖြင့်၊ ဝါတစ်တောင့်ထွာ ရှိသော၊ ဒွီသု-၂ ဖက်ကုန်သော၊ ပဿေသု-သေားတို့၌၊ ရတနမတ္တအနုစက်မ-တစ်တောင် အတိုင်းအရှည်ရှိသောစကြဲ ငယ် (စကြဲမြှောင်) ပါရှိသော၊ [“ရတနမတ္တံအနုစက်မ”ဟုရှိရာ၌ အလုတ္တသမာသ်ဟု ဆိုကြ၏ ၊(တစ်နည်း)မတ္တံ၌နိဂ္ဂဟီတ်လာထားသည်ဟုလည်း ဆိုကြ၏ ။] ဒီဃတောအလျားအားဖြင့်၊ သင်္ခဟတ္ထံ-အတောင် ၆၀ ရှိသော၊ ဝါ-အတောင် ၆၀ ရှည်သော၊ မုဒုတလ-နူးညံ့သောမြေအပြင် ရှိသော၊ သမဝိပ္ပကိဏ္ဏဝါလုကံ-အညီအမျှ ကြဲဖြန့်အပ်သောသဲရှိသော၊ စက်မ-စကြဲ သည်၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏၊ တံ- ထိုသုမေဓာရှင်ရသေ့၏ စကြဲ သည်၊ တာဒိသံ-ထိုကဲ့သို့ရှိအပ်သည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊တေန-ထို့ကြောင့်၊စက်မ တတ္ထ မာပေသိ ပဋ္ဌဒေါသ ဝိဝဇ္ဇိတန္တိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီ။ [ရှေးနိဿယ၌ “စေတိယဂိရိမှိ၊ ပေ၊ စက်မနုဝိယ-ကဲ့သို့၊ တံ-ထိုသုမေဓာရှင်ရသေ့၏ စကြဲ သည်၊ တာဒိသံ-ထိုမဟာမဟိန္ဒထေရ်၏ စကြဲ နှင့်တူသော သဘောရှိသည်၊ အဟောသိ-ပြီ”ဟု ပေးပြီးလျှင် ပုထုလတောစသည်ဖြင့် ရှေ့သို့လှည့်၍ အနက်ပေး၏၊ “စက်မနုဝိယ”ဟု ဆိုပြီးလျှင် “တာဒိသံ”ဟု တစ်ဝါကျတည်း၌ ဆိုပြန်သောကြောင့်၊ စဉ်းစားသင့်သည်။]

အဋ္ဌဂ္ဂုဏသမ္ပေတန္တိ-ကား၊ အဋ္ဌဟိ-ရှစ်ပါးကုန်သော၊သမဏသုခေဟိ သမဏသုခတို့နှင့်၊(သမဏ၏ ချမ်းသာကြောင်းဂုဏ်တို့နှင့်၊)ဥပေတံ-ပြည့်စုံသော၊ (စက်မ မာပေသိ'ဠ်စပ်၊) သမဏသုခါနိနာမ-သမဏသုခတို့မည်သည်၊ ဓနဓညပရိဂ္ဂဟာဘာဝေါ -ဥစ္စာ, စပါးကိုသိမ်းပိုက်ရခြင်း၏ မရှိခြင်း လည်းကောင်း၊ အနဝဇ္ဇပိဏ္ဍာပရိ

သမဏသုခါနိ။ ။သမဏသ-သမဏအမည်ရသော ရသေ့ရဟန်း၏၊ သုခါနိ-ချမ်းသာကြောင်းဖြစ်သော အကျိုးအာနိသင်တို့တည်း။ သမဏသုခါနိ-တို့၊ ဤသမဏသုခရှစ်ပါးကို အဋ္ဌကထာဆရာသည် သင်္ခနိပါတ်-သောဏကဇာတ်ကိုမှီ၍ ဖွင့်ပြဟန်တူသည်၊ သို့သော် အားလုံးကား မတူတတ်ပေ။

ဓနဓည ပရိဂ္ဂဟာဘာဝေါ။ ။ဥစ္စာစပါးတို့ကို “ဝါ့ဥစ္စာ”ဟု သိမ်းပိုက်ထားမှု မရှိခြင်း၊ ထိုသို့မရှိသည်အတွက် သိမ်းဆည်းရသောဒုက္ခ, ကြောင့်ကြရသောဒုက္ခတို့မှ ကင်းခြင်းသည် သမဏသုခ တစ်မျိုးပင်တည်း၊ ဇာတ်တော်၌လည်း “နု တေသံ ကောဇ္ဇ သြပေန္တိ, နကုမ္ဘီ နကဇ္ဇောပိယံ + ထိုသမဏတို့သည် ကျီ (ဂိုဒေါင်) ထဲ၌လည်း သိမ်းဆည်း၍မထားကြ, အိုးထဲ၌လည်း သိမ်းဆည်း၍မထားကြ, တောင်းထဲ၌လည်း သိမ်းဆည်း၍ မထားကြကုန်”ဟု ဖိန့်သည်။

ယေသနဘာဝေါ-အပြစ်မရှိသော ဆွမ်းကို ရှာမှီးရခြင်း ရှိသည်၏ အဖြစ် လည်း ကောင်း၊ နိဗ္ဗုတပိဏ္ဍာဘုဥ္ဇနဘာဝေါ-ငြိမ်းအေးသောဆွမ်းကို စားရခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ရဏ္ဍ- တိုင်းပြည်ကို၊ ဝါ-တိုင်းသူ ပြည်သားကို၊ ပိဠေတွာ-ညှစ်၍၊ ဓနသာရံဝါ-ဥစ္စာနှစ်ကို သော်လည်းကောင်း၊ သီသကဟာပဏာဒီနိဝါ-သလွဲမြည်း,ငွေအသပြာအစရှိသည်တို့ကို သော်လည်းကောင်း၊ ရာဇကုလေသု-မင်းမျိုးတို့သည်၊ ဂဏ္ဍန္တေသု-ယူကုန်လသော်၊ (သယံ-မိမိတို့မှာ၊)ရဠပိဠန ကိလေသာ ဘာဝေါ-တိုင်းသူပြည်သားကို ညှစ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ် သောပူပန်ရခြင်း၏ မရှိခြင်း

အနဝဇ္ဇပိဏ္ဍပရိယေသနဘာဝေါ။ ။ကုလဒူသနအနေသနအပြစ်, ပစ္စဝေက္ခဏာ မဆင်ခြင်ဘဲ သုံးဆောင်ခြင်းဟူသော အပြစ်မှကင်းသောဆွမ်း (အာဟာရ)ကို "အနဝဇ္ဇပိဏ္ဍ"ဟုဆို၏၊ ဧကတ်ပါဠိတော်၌လည်း "အနဝဇ္ဇပိဏ္ဍော ဘောတ္တဗ္ဗော"ဟု ဟောတော်မူ၍ "အနေသနံ ပန ပဟာယ မိစ္ဆာဇီဝံ ဝဇ္ဇေတွာ ဓမ္မေန သမေန ဥပ္ပါဒိတော, ပဋိသင်္ခါယောနိသော၊ ပေ၊ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပရိဘုဉ္ဇောဝ အနဝဇ္ဇပိဏ္ဍောနာမ"ဟု ဖွင့်သည်။

နိဗ္ဗုတ ပိဏ္ဍာဘုဥ္ဇနဘာဝေါ။ ။ဆွမ်းအပေါ်၌ သာယာနှစ်သက်ခြင်းမရှိအောင် ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်လျှင် တဏှာတည်းဟူသော မီးသည် ငြိမ်းအေး၏၊ အာမဏိက တဏှာ၏ ငြိမ်းအေးခြင်းကို အာရုံဆွမ်းပေါ်၌တင်စား၍ ဖလူပစာရ (ဌာနျှပစာရ) အားဖြင့် ဆွမ်းကိုလည်း "နိဗ္ဗုတပိဏ္ဍ"ဟု ခေါ်ရသည်၊ နိဗ္ဗုတပိဏ္ဍအစစ်ဖြစ်အောင်ကား ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သာ တတ်နိုင်သည်၊ ထိုကြောင့် ဓာတကအဋ္ဌကထာ၌ "နိဗ္ဗုတောတိပုထုဇ္ဇနဘိက္ခုနာ ဓမ္မေန ဥပ္ပန္နပိဏ္ဍောပိ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပရိဘုဉ္ဇမာနော နိဗ္ဗုတပိဏ္ဍောနာမ၊ ဧကန္တတော ပန ခီဏာသဝဿ ပိဏ္ဍောဝ နိဗ္ဗုတပိဏ္ဍောနာမ"ဟု ဖွင့်သည်၊

ရဏ္ဍ၊ ပေ၊ ရာဇကုလေသု။ ။[ဗုဒ္ဓဝံသ အဋ္ဌကထာ၌ "ရာဇပုရိသေသု"ဟု ရှိ၏၊] မင်းခစား (မင်းမှထမ်း) တို့သည် တိုင်းသူပြည်သားတို့ကို ညှစ်၍ (နှိပ်စက်၍) အခွန်အတုတ်ကို ယူကြကုန်၏၊ ထိုသို့ ယူသောအခါ အခွန်ပေးရသူတို့သည် စိတ်ပင်ပန်းခြင်း စိတ်ညစ်ခြင်းဟူသော ကိလေသဖြစ်ကြရ၏။ [ဤသုခနှင့် တိုက်ရိုက် သက်ဆိုင်သော သမဏတဒြကား ဧတတ်တော်၌မပါ။]

ရဠပိဠနကိလေသာဘာဝေါ။ ။ရသေ့ရဟန်းဖြစ်သော သမဏတို့မှာ အခွန်အတုတ်ပေးစရာ မရှိရကား (တိုင်းသူပြည်သား၏ အခွန်အတုတ်ကို ညှစ်ယူမှုဟူသော) ထို ရဠပိဠနကြောင့် စိတ်ညစ်ခြင်းမရှိကြ၊ [ရှေးနိဿယ၌ "ဂဏ္ဍန္တေသု-ဂဏ္ဍန္တာနံ, ရာဇကုလေသု ရာဇကုလာနံ"ဟု ပြင်၍ အနက်ပေးပြီးလျှင် ပိဋကတ်၌ စပ်ကြ၏၊ ထိုသို့ ပြင်ဖွယ်မလိုပါ၊ "ရာဇကုလတို့က အခွန်အတုတ်ကို နှိပ်စက်၍ ယူကုန်လသော် (ယူကြရာအခါ၌) သမဏတို့မှာ ညှစ်၍ ယူခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော "ပူပန်မှု မဖြစ်ရ"ဟု လက္ခဏာအနက်အတိုင်းပင် အဓိပ္ပာယ်ရနိုင်ပါသည်။]

ဥပ၊ ပေ၊ နိဗ္ဗနရာဂဘာဝေါ။ ။ခင်မင်တွယ်တာလောက်သော အဆောက်အအုံ မရှိသောကြောင့်, ရှိစေကာမူ တပ်မက်မှု မရှိသောကြောင့် အဆောက်အအုံတို့၌ ဆန္ဒရာဂမရှိခြင်း။

လည်းကောင်း၊ဥပကရဏောသု–မိမိအဆောက်အအုံ တို့၌၊ နိစ္စရာဂဘာဝေါ– တပ်မက်တတ်သော ဆန္ဒရာဂ၏ မရှိခြင်းလည်းကောင်း၊ စောရဝိ လောပေ–သူပုန်စားပြုလုယက်ရာအခါ၌၊ နိဗ္ဗယဘာဝေါ–ဘေးမရှိသည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ရာဇ ရာဇမဟာမတ္တေဟိ–မင်း မင်း၏ အမတ်ကြီးတို့နှင့်၊ အသမသဋ္ဌဘာဝေါ–ရောနှောရခြင်းမရှိသည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ စတူသုဒီသာသု–အရပ် ၄ မျက်နှာတို့၌၊အပ္ပဋိဟတဘာဝေါ–မပိတ်ပင်မဆီးတားအပ်သည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ (အပိတ်အပင်မရှိ သွားလာ နိုင်သည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊) ဣတိ–ဤသို့၊ ဣမာနိအဋ္ဌ–၊ ဤရှစ်ပါးတို့တည်း၊ ဣဒံ– ဤအနက်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝုတ္တံ–သည်၊ ဝါ – ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ၊ (ကိ)၊ ယထာ – အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်

["သင်္ဂါ ယသ နဝိဇ္ဇတိ"ဟူသော ပါဠိတော်ကို ဖွင့်သောစာတ် အဋ္ဌကထာ၌ကား "ယသ ဂါမနိဂမာဒီသု စရန္တသ ရာဂသင်္ဂါဒီသု (ကပ်ငြိတွယ်တာတတ်သော ရာဂအစရှိသည်တို့တွင်) စကောပိ သင်္ဂါ နတ္ထိ"ဟု အသောက်အအုံ၌သာမက ဒါယကာ ဒါယိကာမတို့၌ မတွယ်တာခြင်းကိုလည်း ဖွင့်သည်။]

စောရ၊ ဃ၊ နိဗ္ဗယဘာဝေါ။ ။သပိတ် သင်္ကန်းမှစ၍ အပိုပစ္စည်း မရှိသောကြောင့် ရွာ, နိုဂုံးတို့ကို သူပုန်စားပြုတို့ လုနေသော်လည်း ရသေ့ ရဟန်းတို့မှာ ထိုအလုအယက်ခံရခြင်းနှင့်စပ်သော ဘေးရန်မရှိ။ ["ရဋ္ဌေ ဝိလုမ္ပမာနမှိ, နာသကိဋ္ဌိ အဟိရတ" ဟူသော ပါဠိတော်အဖွင့် စာတ်အဋ္ဌကထာ၌လည်း "ယထာ ပဗ္ဗတဂဟနာဒီဟိ နိက္ခမိတ္တာ ရဋ္ဌံ ဝိလုမ္ပမာနေသု စောရေသု ဗဟုပရိက္ခာရသ (ကိုယ်၌ စပ်နေသော ဝတ်ရုံထားအပ်သော ပရိက္ခရာမျှသာရှိသော ရသေ့ ရဟန်း၏) နကိဋ္ဌိအဟိရတ–ဘာတစ်ခုကိုမျှ မဆောင်မယူအပ်"ဟု ဖွင့်သည်။]

ရာဇ၊ ဃ၊ အသ သဋ္ဌဘာဝေါ။ ။မင်းနှင့်လည်းကောင်း၊ မင်း၏ အမတ်တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ရောနှောနေသူတို့သည် လာဘ်ကို လိုလားသူတွေသာများ၏၊ "ရောနှော"ဟူရာ၌လည်း ဆရာဒကာဖြစ်ရုံမျှမက, သဟသောကီ သဟနန္ဒီသုခီတော သုခိတော–မိမိ၏ ဒါယကာ မင်းအမတ်တို့ ရာထူးကျလျှင် ဝမ်းနည်းခြင်း, ရာထူးတက်လျှင် ဝမ်းသာခြင်း, သူတို့ချမ်းသာလျှင် မိမိလည်း ချမ်းသာခြင်း, သူတို့ဆင်းရဲလျှင် မိမိလည်း ဆင်းရဲခြင်းအားဖြင့် အေးအတူပူအမျှဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ဂုဏ်လာဘ်ကို မမက်မောသူတို့မှာ ထိုသို့ ရောနှောစရာမရှိတော့, သာမန်ဆရာဒကာအဖြစ်မျှ လောက်၌သာ တန်ရပ်နေပေလိမ့်မည်။

အပ္ပဋိဟတဘာဝေါ။ ။[နပဋိဟညတော–မပိတ်ပင်အပ် မဆီးတားအပ်၊ ဣတိ အပ္ပဋိဟတော။] အရပ် ၄–မျက်နှာသို့ မေတ္တာဘာဝနာ ဖြန့်သောအခါ (ရန်သူဟု မရှိသောကြောင့်) အပိတ်အပင်အဆီးအတားမရှိ ပျံ့နှံ့ဝေနိုင်ခြင်းကို "စာတုဒ္ဒိသော" ပုဒ်၌ ဖွင့်လေ့ရှိကြ၏၊ ဤကား–"ရသေ့ရဟန်းတို့၏ ပရိက္ခရာ ရှစ်ပါးမျှကို ကိုယ်၌ ဝတ်ဆင် ကိုင်ယူ၍ သွားသောကြောင့် လမ်းမှ လုယူမည်သူကိုလည်း မကြောက်ရ, အဋ္ဌန်အကောက်လည်း မပေးရသဖြင့် လွတ်လွတ်လပ်လပ် သွားလာနိုင်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ ["ပဗ္ဗစီဝရမာဒါယ, သောဏ္ဍီ ဂစ္ဆတိ သုဒ္ဓတော" ကို ဖွင့်သော ပါဠိတော်၏ စာတ်အဋ္ဌကထာ၌ ဤအဓိပ္ပာယ်ကိုပင် ဖွင့်ပြသည်။]

ဖန်ဆင်း လသော်၊ တသို့ အဿမေ-ထိုကျောင်းသခံမ်းခ္ခ၊ ဝသန္တော-နေသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ဝိန္ဒိတုံ့ခ္ခ် အဝုတ္ထကတ္ထားစပ်၊)အဋ္ဌ-ကုန်သော၊ ဣမာနိသမ ဏသုခါနိ-ဤသမဏသုခ တို့ကို၊ ဝိန္ဒိတုံ-ရခြင်းငှာ၊ သဏ္ဌာ-တတ်ကောင်းသည်၊ ဃာတိ၊ ဧဝံ-ဤသမဏသုခတို့ကို ရနိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်အဋ္ဌဂ္ဂုဏ-သမ္ဘုပေတံ-စုံသော၊တံ အဿမံ-ထိုကျောင်းသခံမ်းကို၊ မာပေသိ -ဖန်ဆင်းပြီ၊ဣတိ-ဤအနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ-သည်၊ ဟောတိ-၏။

အဘိညာဗလမာဟရိတ္ဝါ-ကား၊ပစ္စာ-ရသေ့ဖြစ်ပြီးရာ နောက်အခါ၌၊ တသို့ -အဿမေ-ထိုကျောင်းသခံမ်းခ္ခ၊ ဝသန္တော-နေလသော်၊ ဝါ-နေသော၊ (အဟ်-ငါသည်၊)ကသိဏပရိကမ္မံ-ကသိဏ်းပရိကမ်ကို၊ ကတ္တာ-ပြုပြီး၍၊ အဘိညာနဋ္ဌ-အဘိညာဉ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ သမာပတ္တိနဋ္ဌ-သမာပတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဥပ္ပါဒနတ္ထာယ-ဖြစ်စေခြင်း အကျိုးငှာ၊ အနိစ္စတော-အနိစ္စအားဖြင့်လည်းကောင်း၊

ဗုဒ္ဓဝံသအဋ္ဌကထာ။　　။ဗုဒ္ဓဝံသအဋ္ဌကထာကို စီရင်သော အရှင် ဗုဒ္ဓဒတ္တထေရ်ကား "အဋ္ဌဂ္ဂုဏသမ္ဘုပေတံ"ဟူသော ဤပါဠိကို "အဿမံ"နှင့် မစပ်ဘဲ အဘိညာဗလနှင့်တွဲ၍ "အဋ္ဌဂ္ဂုဏ"အရ အဘိညာဉ်၏ အခြေခံဖြစ်သော "ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ, ပရိယောဒါတေ, အနင်္ဂဏေ, ဝိဂတူ ပက္ကိလေသေ, မုဒုဘူတေ, ကမ္မနိယေ, ဌိတေ, အာနေ္ဇပ္ပတ္တေ" တို့ကို ယူ၍ဤအဋ္ဌသာလိနီ၌ အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသဖွင့်ပြအပ်သော "အဋ္ဌဂ္ဂုဏ" အရကို ပယ်ရှားလေသည်၊ [ကေစိပန "အဋ္ဌဟိ သမဏသုခေဟိ ဥပေတံ၊ ပေ၊ အဿမံ မာပေသိ "တိ အဿမေန သမ္ဗန္ဓံ ကတ္တာ ဝဒန္တိ၊ တံ ပါဠိယာ နသမေတိ။-ဗုဒ္ဓဝံသ အဋ္ဌကထာ။]

စီစစ်ခြင်း။　　။"စက်မ် တတ္ထ မာပေသိ "ဟု စကြို နှင့်စပ်သောစကားကို ဟောတော်မူပြီးမှ ရှေ့ဂါထာ၌ ဟောတော်မူအပ်ခဲ့သော အဿမ၏ဂုဏ်ကို ဤဂါထာ၌ မဟောတန်ရာ၊ ထို့ပြင် "အဋ္ဌဂ္ဂုဏ"အရ ထုတ်ပြရာ၌လည်း အဿမ၏ဂုဏ် အဖြစ်ဖြင့် မပြနိုင်ဘဲသမဏာ၏ သုခဂုဏ်အဖြစ်ကို သာပြနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် "အဋ္ဌဂ္ဂုဏ သမ္ဘုပေတံ"ကို အဿမံနှင့်တွဲစပ်သော အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ အဖွင့်ကို ပယ်၍ ပါဠိတော်များ၌ အဘိညာဉ်ရှေ့ဝယ် တွေ့နေကျဖြစ်သော "ပရိသုဒ္ဓ"စသော ရှစ်ပါးကိုသာ အရှင်ဖွင့်ပြပေသည်၊

အနိစ္စတော ဒုက္ခတော။　　။သာသနာပကာလ၌ အတ္တစွဲလမ်းချက်တ နိုင်မြဲလ-သောကြောင့် အနတ္တဝိပဿနာ မရှိ၊ ဘုရားအလောင်းတော်များပင် ဖြစ်သော်လည်း အနိစ္စ ဒုက္ခဟူသာ ဝိပဿနာရှုနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် အနတ္တလက္ခဏာမပါဘဲ "အနိစ္စတော ဒုက္ခတော"ဟု ဆိုသည်။

အဘိညာဗလ။　　။ဤပုဒ်ကို "အဘိညာနဋ္ဌ သမာပတ္တိနဋ္ဌ၊ ပေ၊ ဝိပဿနာဗလ"ဟု ဖွင့်၏၊ အကျိုးအဘိညာဉ်ကို ပြသဖြင့် အကြောင်း ဈာန်သမာပတ်ကိုလည်း ဖလူပစာရအားဖြင့် ပြပြီးဖြစ်၍ "အဘိညာနဋ္ဌ သမာပတ္တိနဋ္ဌ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဗလ်အရကိုလည်း ဝိပဿနာ အားအစွမ်း-ကို ယူစေလိုသောကြောင့် "ထာမဗွတ္တံ ဝိပဿနာဗလ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "အဘိညတ္ထာယ ဗလ အဘိညာဗလ"ဟုပြု။

ဒုက္ခတော–ဒုက္ခအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝိပဿနံ–ဝိပဿနာကို၊အာရတိတွာ–အား ထုတ်၍၊ ထာမမပ္ပတ္တံ–အားအစွမ်းသို့ရောက်သော၊ ဝိပဿနာ–ဗလ–ဝိပဿနာ အား အစွမ်းကို၊ အာဟာရိ–ဆောင်ခဲ့ပြီ၊ ယထာ–အကြင်အခြင်းအရာ " အားဖြင့် ဖန်ဆင်းလတော်၊ တသ္မိ–ထိုကျောင်းသစ်မ်ား၌၊ ဝသန္တော–နေသော ငါသည်၊ တံ. ဗလ–ထိုဝိပဿနာအားအစွမ်းကို၊ အာဟာရိတုံ–ဆောင်ခြင်းငှာ၊ သက္ကောမိ–စွမ်းနိုင်၏၊ ဧဝံ–ဤသို့ ဝိပဿနာ အားအစွမ်းကို ဆောင်နိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ တံ အဿမံ–ထိုကျောင်းသစ်မ်းကို၊အဘိညတ္တာယ–ငှာ၊ တဿ ဝိပဿနာ ဗလဿ–ထိုဝိပဿနာအားအစွမ်းအား၊ အနုစ္ဆဝိကံ–လျှောက် ပတ်သည်ကို၊ ကတ္တာ– ပြု၍၊ မာပေသိ–ဖန်ဆင်းခဲ့ပြီ၊ ဣတိအတ္ထော–ဤကား အဓိပ္ပာယ်နက်တည်း။

သာဌကံ ပဇဟိ တတ္ထ နဝဒေါသမုပါဂတန္တိ ဣတ္ထ–သာဌကံ၊ ပေါမုပါဂတံ ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊အနုပုဗ္ဗီကထာ–အစဉ်အတိုင်းဖြစ် သောစကားတည်း၊ဝါ–ပြောရိုးဆိုစဉ်စကားတည်း၊ ကိရ–ချဲ့၊ တဒါ–တောထွက်လာ ရာ ထိုအခါ၌၊ ဝိသုကမ္မဒေဝပုတ္တော–ဝိသကြ္ကိနတ်သားသည်၊ [ဂတေနောက်က ဝိသု

ဗုဒ္ဓဝံသအဋ္ဌကထာ။ ။ဗုဒ္ဓဝံသအဋ္ဌကထာ၌ အဘိညာဗလကို အားအစွမ်းသို့ ရောက်သော အဘိညာဉ်ဟု ဖွင့်၏၊ "အဋ္ဌဂ္ဂုဏသမုပေတံ–ပရိသုဒ္ဓ, ပရိယောဒါတ စသော ရှစ်ပါးသောဂုဏ် အင်္ဂါ နှင့်ပြည့်စုံသော၊ အဘိညာဗလ–အဘိညာဉ် တည်းဟူသော အားအစွမ်းကို၊ အာဟာရိ – ဆောင်ပြီ" ဟုဗုဒ္ဓဝံသအဋ္ဌကထာ အလိုပေး၊ အာဟာရိ ဟုဆိုသောကြောင့် "ထိုအချိန်၌မရသေး၊ အဘိညာဉ်ရဖို့ရန် စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်ရုံမျှသာ ရှိသေးသည်"ဟု မှတ်ပါ။

မှတ်ချက်။ ။ဤဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာဖွင့်ပုံသည် "သော သမာဟိတော စိတ္တော၊ ပေ၊ ပုဗ္ဗေ နိဝါသာနုဿတိဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေသိ (အဘိနိဟရိ)"ဟူသော ပါဠိတော်စာသွားနှင့် လျော်၏၊ ဤအဋ္ဌသာလိနီ ဖွင့်ပုံမှာ ပါဠိတော်စာသွားအတိုင်း မကျရှေ့၊ အဘိညာဉ်ကို ရဖို့ရန် ဝိပဿနာအားအစွမ်းကို ဆောင်သည်ဟူသော စကားလည်း စဉ်းစားဖွယ်ကောင်းလှ၏၊ ဘာကြောင့်နည်း– အဘိညာဉ်တက်ရာ၌ ဝိပဿနာမဖက် သမထသက်သက်ဖြင့် တက်နိုင်သော ကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "အဋ္ဌဂ္ဂုဏသမုပေတံ" မှစ၍ "အဘိညာဗလမာဟာရိ"တိုင်အောင် အဋ္ဌသာလိနီ ဖွင့်ပြပုံကို ဗုဒ္ဓဝံသအဋ္ဌကထာ ဆရာ အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဒတ္တက မနှစ်သက်ချေ။

အနုပုဗ္ဗီကထာ။ ။ပုဗ္ဗာယ–ရှေ့စကားအား၊ အနုရူပ်–လျော်သည်တည်း၊ အနုပုဗ္ဗံ– ရှေ့စကားအားလျော်သည်၊ အဗျယီဘောဝသမာသ်၊ အနုပုဗ္ဗံ ပဝတ္တာ အာနုပုဗ္ဗီ–ပဝတ္တတဒ္ဓိတ်၊ ,ရှေ့စကားအားလျော်စွာ ဖြစ်သောစကား၊ ရှေးက ပြောရိုးအတိုင်း ဆက်၍ဆက်၍ လျော်စွာ ဖြစ်သောစကား၊ ဤကဲ့သို့ပုဒ်ကြဲလျှင် ဝပတ္တာအနက်၌ ဂ ပစ္စည်းသက်၍ ဣတ္ထိဧကတ္တ ဤပစ္စည်းသက်ပြီးလျှင် "အာနုပုဗ္ဗီ"ဟုရှိသင့်၏၊ သို့သော် စာအများ၌ အနုပုဗ္ဗီဟုချည်း ရှိသည်၊ "အနုပုဗ္ဗကထာ"ဟု ရှိရာ၌ကား "ပုဗ္ဗာယ အနုရူပါ အနုပုဗ္ဗာ"ဟု တပ္ပုရိသ်သမာသ်ပြု၍ "အနုပုဗ္ဗာ"ဟုပင် ပါ၌မှန်ရှိသင့်၏၊ ထိုနောက်မှ "အနုပုဗ္ဗာစ+သာ+ကထာစာတိ အနုပုဗ္ဗကထာ" ဟုပြု။

ကမ္မဒေဝပုတ္တေကိုလည်း လက္ခဏဝန္တ ကတ္တား အဖြစ်ဖြင့်ဤ၌ယူပါ၊] ကုဋိလေ ဏစက်မာဒိပ္ပဋိမဏ္ဍိတ်-ကျောင်းငယ်, လိုဏ် စကြ် အစရဟိသော အဆောက်အအုံ တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ [ကုဋိဟူသည် ဝစ္ဆကုဋိမဟုတ်, ကျောင်းကုန်း ကဇလေးတည်း၊] ပုပ္ပဗုပဂဖပကလူရကွသဉ္ဇနံ-အပွင့်သို့ ကပ်ရောက်ကုန်အသီးသို့ ကပ်ရောက်ကုန်သော သစ်ပင်တို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော၊ ဝါ-အပွင့်ပွင့်ကုန် အသီးသီး ကုန်သော သစ်ပင်တို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော၊ ရမဏီယံ-မွေ့လျော် သင့်မွေ့လျော် ထိုက်သော၊ ဝါ-မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းသော၊ မဓုရသလိလာ သယံ-ချိုမြိန်သော ရေ၏တည်ရာရေကန်ရှိသော၊[အသယမ်-ဌ်စပ်၊]အပဂတဝါဠမိဂ ဘီသနက သကုဏ-ကင်းသော ရဲရင့်သော ခြေသေ့ သစ် ကျားစသော သားကောင်အပေါင်း, ချောက်လှန့် တတ်သော ငှက်အပေါင်းတို့မှကင်းသော၊ ပဝိဝေကကွမ်-အပေါင်းအဖော်တို့မှ ကင်း ဆိတ်ခြင်းဌ်ခံ့သော၊ (ကာယဝိဝေက ရလောက်သော၊) [ကမ္မနိသာဓု ကမ္မညံကဲ့သို့ "ပဝိဝေကေခမော ပဝိဝေကကွမော"ဟုပြု၊] အသယမ်-ကျောင်းသန်မ်းကို၊ မာပေတွာ-ဖန်ဆင်းပြီး၍ လည်းကောင်း၊ [ဂတော ဌ်စပ်၊] အလက်တစက်မသ-တန်ဆာ ဆင်အပ်ပြီးသော စကြ် ၏၊ ဥဘောသု-နှစ်ဖက် ကုန်သော၊ အန္တေသု-အစွန်အဖျား တို့ဌ်၊ အာလမ္ဗနဖလက်-မှီရာပျဉ်ချပ်ကို၊ ဝါ-တံကဲမှီပျဉ်ချပ်ကို၊ [ထိုင်သောအခါမှီ၍ ထိုင်စရာဖြစ်သောပျဉ်ချပ်ကို ရှေးက "တံကဲ" ဟုခေါ်ကြသည်။] သုဝိဓာယ-စီရင်ပြီး၍လည်းကောင်း၊ နိသီဒနတ္ထာယ-ထိုင်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ စက်မဝေမဏ္ဍ-စကြ် အလယ်ဌ်၊ သမတလ-ညီညွတ်သော အပြင်ရှိ သော၊ မုဋ္ဌဝဏ္ဏသိလ-ပဲနောက်အဆင်းရှိသော ကျောက်ဖျာကို၊ မာပေတွာ-ဖန်ဆင်းပြီး၍လည်းကောင်း၊ အန္တောပဏ္ဍာသာလာယ-သစ်ရွက်တို့ဖြင့်မိုးအပ်သော ကျောင်းအတွင်းဌ်၊ ဧဌာ၊ပေ၊

မဓုရ သလိလာသယံ။　　။မဓုရံ+သလိလံ မဓုရသလိလံ-ချိုမြိန်သောရေ၊ မဓုရသလိ သသ+ အာသယော-တည်ရာ ရေကန်သည်၊ အသို -ဤအသယမ်ဌ်၊ အတ္ထို, ဣတိ မဓုရသလိလာ သယော။

အပဂတဝါဠမိ ဂဘီသနကသကုဏော။　　။ဝါဠ-ရဲရင့်သော+မိဂ-ခြေသေ့, သစ်, ကျားစသော သားကောင်၊ ဝါဠာစ+တော+မိဂါစာတိ ဝါလမိဂါ၊ "ဘီသိ" ဟုဣကာရန္တ စာတ်ပြစ်သောကြောင့် နိဂ္ဂဟီတ်လာ၍ "ဘီ သ"ဟု သဒ္ဒနီတိဆို၏၊ သို့သော် သဏ္ဌာတဌ် ဘီစာတ်ကို ဘီသပြုသောကြောင့် "ဘီသ"ဟုဆရာတို့ရေးတော်မူကြသည်၊ ဘီသယန္တိ-ကြောက်စေတတ် (ချောက်တတ်)ကုန်၏၊ ဣတိ ဘီသနာ, သွတ္ထဌ် က ပစ္စည်းသက်၍ "ဘီသနကာ" ဟု ဖြစ်၏၊ ဘီသနကာစ-တော+သကုနာ (ဏ) စာတိ ဘီသနကသကုဏာ၊ ဝါဠမိဂါစ+ဘီသနကသကုဏာစ ဝါဠမိဂဘီသနကသကုဏာ၊ အပဂတာ+ ဝါဠမိဂဘီသနကသကုနာ ယသ္မာတိ အပဂတဝါဠ၊ ပေ၊ သကုဏော (အသယော)။ [သကုဏော-ဌ် သကစာတ် ဥနပစ္စည်းဖြင့် သကုနဟုလည်းရှိ၏၊ နု ကို ဏ ပြု၍ သကုဏဟုလည်းရှိ၏၊ "အာကာသေ ဂန္တုံ သက္ကောန္တိတိ (ကောင်းကင်ဌ် ပျံနိုင်သောကြောင့် သကုဏာ"။]

ကုဏ္ဍိကာဒိကေ-ဆံကျစ်ဝန်း, လျှော်တောသက်နံ့ ၃-ချောင်းထောက်, ကယား အစရှိကုန်သော၊တာပသပရိက္ခာရေ-ရသေ့တို့၏ ပရိက္ခရာတို့ လည်းကောင်း၊ မဏ္ဍလေ-မဏ္ဍပ်၌၊ ပါနီယဃဋပါနီယသင်္ခပါနီယသရာဝါနိ-သောက်ရေအိုး, သောက်ရေခရုသင်း, သောက်ရေခွက်တို့လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂိသာ လာယုံ-မီးတည်းကုပ်၌၊ အဂ်ါရကပလ္လဒါရုအာဒီနိ-မီးအိုးကင်း, ထင်းအစရှိသည် တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့၊ ယံ . ယံ-အကြင် အကြင် အသုံးအဆောင်သည်၊ ပဗ္ဗဇိတာနံ-ရသေ့တို့အား၊ ဥပကာရာယ-လျော်သောကျေးဇူးကို ပြုခြင်းငှာ၊ သံဝတ္တတိ-ဖြစ်၏၊ တံတံ-ထိုထိုအသုံးအဆောင်ကို၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံ အကုန်အစင်၊ မာပေတွာ-ဖန်ဆင်းပြီး၍လည်းကောင်း၊ ပဏ္ဍာသာလာယ-သစ်ရွက်မိုးကျောင်း၏၊ ဘိတ္တိယံ-နံရံ၌၊ ယေဂေစိ-အမှတ်မရှိ အလုံးစုံကုန်သော၊ပဗ္ဗဇိတုကာမာ-ရသေ့ပြုလိုသူတို့သည်၊ ဣမေပရိက္ခာရေ-ဤပရိက္ခရာတို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ပဗ္ဗဇန္တိ-ရသေ့ပြုကြပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အက္ခရာနိ-အက္ခရာတို့ကို၊ ဆိန္ဒိတွာ-ဖြတ်ထွင်း၍၊ ဒေဝလောကမေဝ-နတ်ပြည်သို့သာ၊ ဂတော-ပြန်သွားလေသော်။

[သုမေဓပဏ္ဍိတော-သုမေဓာသုဓမိန်သည်၊ ဟိမဝန္တပါဒေ-ဟိမဝန္တာတောင်ခြေ၌၊ ဂိရိကန္တရာနသာရေန-တောင်ကြို ချောက်ကြား လျှောက်သွားသဖြင့်၊[ဂိရိ-တောင်၊ကန္တရ-ချောက်၊ ဂေန+ဒရိယတေတိ ကန္တရော-ရေသည် ဖောက်ခွဲအပ်သော ချောက်၊ "ချောင်"ဟု လည်းခေါ်ကြ၏။] အတ္တနော-မိမိ၏ နိဝါသနာနုရူပ်-နေခြင်းအား လျော်ပတ်သော၊ ဟာသုဏ္ဍာနံ-ချမ်းသာလောက်သောရပ်ကို၊ သြလောကေန္တော- ကြည့်ရှုရှာဖွေလေသော်၊ နဒီနိဝတ္တနေ-မြစ်ရေ၏ ဆုတ်နစ်ရာအရပ်၊ ဆုတ်နစ်ပြီး အခြားတစ်နေရာသို့ ဆက်၍ စီးသွားသောကြောင့် "မြစ်ကွေ့" ဟု ခေါ်သည်။] ဝိသုကမ္မနိမိတ်-ဝိသကြံနတ်သားသည် ဖန်ဆင်းအပ်သော၊ သက္ကဒတ္တိယ်-သိကြားမင်းသည် ပေးအပ်သော၊ ရမဏီယ်-မွေ့လျော်အပ်မွေ့လျော်ထိုက်သော၊

တိဒ္ဓာ။ ။တေဒ္ဓါကောတိ ကုဏ္ဍိကတ္ထပနတ္ထာယ (ရေကရားကို တင်ထားဖို့ရာ) တိဒ္ဓာက် ဂဟေတွာ စရန္တော၊.....ဟုတိက, တိရိဝစ္ဆစာတကဋ္ဌထာ၊ ဤအလိုရေကရား တင်ဖို့ရာ ၃-ချောင်းထောက် နံ့ကလေးကို တိဒ္ဓာ"ဟု ယူပါ၊ တယော+ဒဏ္ဍာ ယသ္သာတိ တိဒ္ဓဏ် (ဝိဋ္ဌ)။ [ဝါးတောင်ဝှေး၏ အမျှားခ်ိ အလယ်ကလေး ၃-ခုတပ်ထားသောကြောင့် ဝါးတောင်ဝှေးကို ဖတိဒ္ဓာ"ဟုဆိုရသောနည်း, အခွ ၃-ခုပါသော တောင်ဝှေးကို "တိဒ္ဓာ" ခေါ်သောနည်း, စလွယ် ၃-သွယ်ကို "တိဒ္ဓာ" ခေါ်သောနည်းများကို ဤ၌ မလိုအပ်။]

သက္ကဒတ္တိယ်။ ။သိကြားမင်းစေခိုင်း၍ ဝိသကြံနတ်သား ဖန်ဆင်း၍ ပေးအပ်သည်ကိုပင် "သက္ကဒတ္တိယ"ဟု ဆိုသည်၊ ဒီယုတေတိ ဒိန္နော၊ သဒ္ဒနိတ်၌ "နိစ္စံ သက္ကာဒီဟာ ဒတ္တိယော"ဟု သုတ်တည်း၍ ဒိန္နကို ဒတ္တိယဟု ပြုသည်။

ဝါ-မွေ့လျော် ဖွယ်ကောင်းသော၊ အသမံ-ကျောင်းသစ်မ်းကို၊ ဒီသွာ-မြင်ရ၍၊ စကိမကောဋိ-စကြဲအစွန်သို့၊ ဂန္တွာ-သွားပြီး၍၊ ပဒဝလဉ္စ-ခြေရာကို၊ အပဿန္တော-မမြင်ရသည်၊ (ဟုတ္တာ၊ ဓုဝံ-မချုတ်စကန်၊ ပဗ္ဗဇိတာ-ရသေ့ရဟန်းတို့သည်၊ ဓုရဂါမေ-ပဓာနဖြစ် သောရွာ၌၊ ဝါအဦးဖြစ်သောရွာ၌ [ပဓာနေသန္တ ကေဓုရော၊ -အဘိဓာန်။] ဘိက္ခံ-ဆွမ်းကို၊ ပရိ ယေသိတ္တာ-ရှာမှီး၍၊ ကိလန္တ ရူပါ-ပင်ပန်းသူ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိ ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ [ကိလန္တ ရူပါ၌ဘာဝပဓာန ဘာဝလောပကြောင့်၊ သို့မဟု ရူပနှင့် အရတ္ထနိုင်သည်။] အာဂန္တာ-ပြန်လာ၍၊ ပဏ္ဍာသာလ-သစ်ရွက်မိုးကျောင်းသို့၊ ပဝိသိတ္တာ-ဝင်၍၊နိသိန္နော-ထိုင်နေကုန်သည်၊ဘဝိသ-ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေ တ္တာ-ကြံစည်တွေး တောရ၍၊ ထောက်-အတန်ငယ်၊ ဝါ-တစ်ဓဏလောက်၊ အာဂမေ-တ္တာ-ဆိုင်းငုံပြီး၍၊ အတိဝိယ-အလွန်သာလျှင်၊[ဝိယသဒ္ဒါ ဧဝအနုက်ဟော၊ စိရာယန္တီ-ကြာမြင့်ကုန်၏၊ [စိရံပုဒ်နောင် ဘူဓာတ်အနုက်၌ အာယပစ္စည်း သက်ထားသော နာမဓာတ်တည်း၊] "ဧာနိသာမိ-အုံ၊ ဝါ-သိအောင်ပြုအုံ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍။

ပဏ္ဍာသာလကုဋိဒ္ဒါရံ-သစ်ရွက်မိုးကျောင်းငယ်၏တံခါးကို၊ ဝိဝရိတ္တာ-ဖွင့်ပြီး၍၊ အန္တော-အတွင်းသို့ ပဝိသိတ္တာ-ဝင်၍၊ ဣတောစ-ဤမှလည်းကောင်း၊ ဣတောစ-ဟိုမှလည်းကောင်း၊ (တစ်နည်း) ဣတောစိတောစ-ဟိုဟိုဒီဒီလည်း၊ သြလောကေ ဇန္တော-ကြည့်လသော်၊ မဟာဘိတ္ထိယံ-နံရံကြီး၌၊ အက္ခရာနိ-အက္ခရာတို့ကို၊ ဝါစေတ္တာ-တိုးတိုးဆိုစေ၍၊ ဝါ-ဖတ်၍၊ ဧတေ-ဤပရိက္ခရာတို့သည်၊ မယှံ-ငါ့ဖို့၊ ကပ္ပိယပရိက္ခာရာ-အပ်စပ်သောပရိက္ခရာတို့တည်း၊ (ဣတိ-ဤသို့ဆုံးဖြတ်၍၊) ဣမေ-ဤပရိက္ခရာတို့ကို၊ ဂဟေတ္တာ-ယူ၍၊ ပဗ္ဗဇိသာမိ-ရသေ့ရဟန်းပြုတော့အုံ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ အတ္တနော-မိမိသည်၊ နိဝတ္ထပါရုတံ-ဝတ်အပ် ခြုံအပ်သော၊ သာဋကယုဂံ-လွှဝတ်အစုံကို၊ ပဇဟိ-ပယ်စွန့်ပြီ၊ ["သုမေဓပဏ္ဍိတော"ဟု ကတ္တားရှိသောကြောင့် "ပဇဟိ" ဟုပါဠိမှန်ရှိရသည်၊] တေန-ထို့ကြောင့်၊ သာဋကံ ပဇဟိ တတ္ထဟ္ဟု၍၊ (ဘဂဝါ) အာဟ-ဟောတော်မူပြီ၊ သာရိပုတ္တ-ရာ၊ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝါ-ဤဆိုအပ်သောနည်းဖြင့်၊ ပဝတ္ထော-ဝင်ပြီးသော၊ အဟံ-ငါဘုရားသည်၊ တသံ ပဏ္ဍာသာလာယံ-ထိုသစ်ရွက်မိုးကျောင်း၌၊ သာဋကံ-အဝတ်အစုံကို၊ပဇဟိ -ပယ်စွန့်ခဲ့ပြီ။

နဝဒေါသမုပါဂတန္တိ (ဣမိနာ) နဝဒေါသမုပါဂတံ ဟူသော ဤပါဠိဖြင့်၊ (ဒီပေတိ၌စပ်၊)သာဋကံ-အဝတ်အစုံကို၊ ပဇဟန္တော-ပယ်စွန့်လသော်၊ဝါ-ပယ်စွန့်သော၊ (အဟံ-သည်) နဝဒေါသေ-ကိုးပါးသောအပြစ်တို့ကို၊ ဒီသွာ-မြင်၍၊ ပဇဟိ -ပယ်စွန့်ပြီ၊ ဣတိ-ဤအနုက်ကို၊ ဒီပေတိ-ပြု၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ တာပသပဗ္ဗဇိတာနံ-ရသေ့ရဟန်းတို့အား၊ ("တာပသပဗ္ဗဇ်-ရသေ့တို့၏ ပဗ္ဗဇ္ဇာသို့၊ ပဗ္ဗဇိတာနံ-ကပ်ရောက်သူတို့အား"ဟု လည်း အချို့စာ၌ရှိ၏၊) ဥပဋ္ဌဟန္တိ၌စပ်၊) ဝါ-တို့၏၊

သာဌကသို့-လူ၀တ်ကြောင်တို့၏ အ၀တ်၌၊ နဝေါသာ-ကိုးပါးသော အပြစ်တို့သည်၊ ဥပဋ္ဌဟန္တို-ထင်လာကုန်၏၊ တေသု-ထိုကိုးပါးသော အပြစ်တို့တွင်၊ တသ-ထိုအ၀တ်၏၊ မဟဗ္ဘာဘာ၀ေါ-များသော အဖိုးရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ ၀ါ-အဖိုးများစွာ ထိုက်တန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ ဧကော-တစ်ပါးသော၊ ဒေါသော-အပြစ်တည်း၊ ပရ ပဋိဗဒ္ဓတာယ-သူတစ်ပါးတို့၌ စပ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇန ဘာ၀ေါ-ဖြစ်ရသည်၏အဖြစ်သည်၊ ဧကော-သော၊ (ဒေါသော-တည်း၊) [ကိုယ်တိုင် ပြုရ်မဖြစ်, သူတစ်ပါးရက်ပေးမှ ဖြစ်ရခြင်းကို "ပရ ပဋိဗဒ္ဓတာယ ဥပ္ပဇ္ဇနဘာ၀"ဟု ဆိုသည်၊ ပရေသု+ပဋိဗဒ္ဓေါ ပရပဋိဗဒ္ဓေါ-(သာဌကော)၊ "ပရေသု-ပဋိဗဒ္ဓါ "ဟု အဘိဏှ သုတ်၌ဖွင့်သည်။]

ပရိဘောဂေန-သုံးစွဲခြင်းကြောင့်၊ လဟုကံ-လျင်စွာ၊ ကိလိသနဘာ၀ေါ-ညစ်နွမ်းသည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဧကော ဒေါသော-တည်း၊ ဟိ-မှန်၏၊ ကိလိဋ္ဌော-ညစ်နွမ်းသည်၊ (သမာနော)-ဖြစ်လသော်၊ ဓောဝိတဗ္ဗောစ-ဖွပ်လျှော်ထိုက်သည်လည်းကောင်း၊ ရဇိတဗ္ဗောစ-ဆိုးထိုက်သည်လည်းကောင်း၊ဟောတိ၊ [ဖွပ်ရဆိုးရသည့်အတွက်ပလိဗောဓကိစ္စများသောကြောင့်ကိလသ်နဘာ၀ကို အပြစ်တစ်ပါးဟု ဆိုသည်။ "ကိလိဋ္ဌော၀,ကိလိဋ္ဌော စ"ဟလည်းမူကွဲရှိ၏။] ပရိဘောဂေန-ကြောင့်၊ လဟုကံ-လျင်စွာ၊ ဇီရဏဘာ၀ေါ-ဆွေးမြည့်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဧကော ဒေါ သော၊ ဟိ-မှ၏၊ ဇိဏ္ဏသ-ဆွေးမြည့်သောအ၀တ်ကို၊တုန်ဝါ-အပ်ဖြင့်ချုပ်ခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ၀ါ-ကိုလည်းကောင်း၊ [ဗုဒ္ဓ၀င်အဋ္ဌကထာ၌ တုန္ဒကရဏ်ဟု ရှိ၏၊ "အပ်ချုပ်မှုကိုပြုရခြင်း"ဟုပေး။] အဂ္ဂဠဒါနံ၀ါ-အပေါ်ထပ်ပေး,ဖာထေးခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ၀ါ-ကိုလည်းကောင်း၊ကာတဗ္ဗံ-ပြုထိုက်သည်၊ ဟောတိ၊ [ဆွေးမြည့်သည်ရှိသော်ချုပ်ရ ဖာရခြင်းဟူသောပလိဗောဓကိစ္စများသည့်အတွက် "လဟုကံ ဇီရဏဘာ၀"ကိုအပြစ်တစ်ပါးဟုဆိုသည်။] ပုန-တစ်ဖန်၊ ပရိယေသနာယ-ရှာမှီးခြင်းဖြင့်၊ (သာဌကသ-၏၊) ဒုရဘိသမ္ဘ၀ ဘာ၀ေါ-ခဲယဉ်းစွာ ရအပ်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ (ရခဲခြင်းသည်၊) ဧကော-သော၊ ဒေါသော-တည်း။

တာပသပဗ္ဗဇ္ဇာယ-တာသေတို့၏ပဗ္ဗဇ္ဇာအား၊ အသာရပ္ပဘာ၀ေါ- (လူ၀တ်၏) မလျှောက်ပတ်သည်၏အဖြစ်သည်၊ ဧကော-သော၊ ဒေါသော-တည်း၊ ပစ္စတ္ထိကာနံ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကို အလိုရှိသော နိုးသူတို့၏၊ ၀ါ-တို့နှင့်၊ သာဓာရဏ ဘာ၀ေါ-ဆက်ဆံသည်၏အဖြစ်သည်၊ ဧကော-သော၊ ဒေါသော-တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ ယထာ- အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် လုံခြုံစေအပ်သော်၊ နံ- ထိုလူ၀တ်ကြောင်တို့၏ အ၀တ်ကို၊ ပစ္စတ္ထိကာ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကို အလိုရှိသော နိုးသူတို့သည်၊ နဂရာနို မယှနိုင်ကုန်၊ ဒေ၀-ဤသို့ မယှနိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာ

အားဖြင့်၊ ဂေါပေတာဇော–လုံခြုံစေထိုက်သည်၊ ဝါ–စောင့်ရှောက်ထိုက်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ ပရိဘုဇ္ဇန္တ သ–သုံးစွဲသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝိဘူသနဋ္ဌာနဘာဝေါ–တန်ဆာ၏ အဖြစ်၌ တည်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဝါ–တန်ဆာအရာ၌ တည်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဧကော–သော၊ ဒေါသော–တည်း၊ ဂဟေတွာ– သွားလေ ရာရာ ဆောင်ယူ၍–စရန္တ သ–လှည့်လည်သွားလာသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ခန္ဓဘာရ မဟိစ္ဆဘာဝေါ–ပခုံးဝန်ဖြင့် များစွာသော ပစ္စည်းတို့ကို အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်သည်၊ ဧကော–သော၊ ဒေါသော–တည်း၊ ဣတိ–ဤသို့မှတ်အပ်၏။ [ဝိဘူသန ဋ္ဌာနသ+ဘာဝေါဝိဘူ သနဋ္ဌာနဘာဝေါ။]

ဝါကစီရံ နိဝါသေသိန္တိ–ကား၊ သာရိပုတ္တ–ပရိပုတ္တရာ၊ တဒါ–သုမေဓာဖြစ်ရာ ထိုအခါ ၌၊ အဟံ–ငါသည်၊ နဝ–ကိုးပါးကုန်သော၊ ဣမေ ဒေါသေ–ဤအပြစ်တို့ကို၊ ဒိသွာ–မြင်၍၊ သာဌက–လူဝတ်ကြောင်တို့၏ အဝတ်အစုံကို၊ ပဟာယ–ပယ်စွန့်၍၊ ဝါကစီရံ–ဖြူဆံမြက်ဖြင့် ပြုအပ်သောလျှော်တေသက်နှုံးကို၊ နိဝါသေသိ –ဝတ်ခဲ့ပြီ၊ မဇ္ဈတိကံ–ဖြူဆံမြက်ကို၊ ဟိရံ–အမျှင် အမျှင်၊ ဝါ–အစိတ်စိတ်အမြွှာမြွှာ၊ ကတွာ–ပြု၍၊ ဂဏ္ဍေတွာ–သီကုံး၍၊ ကတံ–ပြုအပ်သော၊ ဝါကစီရံ–မြက်ဆံဖြူဖြင့် ပြုအပ်သော လျှော်တေသက်နှုံးကို၊ နိဝါသနူပါရုပနတ္ထာယ–ဝတ်ခြင်း ခြုံခြင်းအကျိုးငှာ၊ အာဒိယိ –ယူခဲ့ပြီ၊ ဣတိအတ္ထော–ဤကား အဓိပ္ပာယ်နက်တည်း။

ဒွါဒသဂုဏမုပါဂတန္တိ–ကား၊ ဒွါဒသဟိ–၁၂–ပါးကုန်သော၊ အာနိသံသေဟိ–အာနိသင်အကျိုးတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတံ–ပြည့်စုံသော၊ (ဝါကစီရံ၊ နိဝါသေသိ –၌စပ်၊) ဟိ–ချဲ့၊ ဝါကစီရသို့ –လျှော်တေသက်း၌၊ ဒွါဒသ–၁၂–ပါးကုန်သော၊ အာနိသံသာ–အကျိုးတို့သည်၊ (ဟောန္တိ၊) ဝါကစီရံ–လျှော်တေသက်နှုံးသည်၊) အပ္ပဂ္ဃ–နည်းသော အဖိုးရှိ၏၊ ဝါ–အဖိုးမတန်၊ သုနရံ–ကောင်း၏၊ ကပ္ပိယံ–အပ်၏၊ ဣတိ အယံ–ဤ အဖိုးမတန်သည်၏ အဖြစ်,ကောင်းသည်၏ အဖြစ်,အပ်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ တာဝ–

ဝါကစီရံ။ ။စီယတိ–စီအပ်၏+ဣတိ စီရံ–မည်၏၊ စီဓာတ်–ရက်ပစ္စည်း၊ စိ၌ဒီဃပြု၊ ဝါကသဒ္ဒါသည် သစ်ပင်၏အခေါက်တို့မှ ရအပ်သောလျှော်ဟူသော အနက်ကို ဟောဏ်၊ သစ်ခေါက်တို့ကို ထုရိုက်တောထားသောကြောင့် "လျှော်တေ" ဟုခေါ်ကြ၏၊ "ဝါကေန+ကတ–စီရံ ဝါကစီရံ"ဟုပြု၊ လျှော်တေဖြင့်ပြုအပ်သော သက်နှုံးကိုသာ မုဏ္ဍအားဖြင့် ဟောဏ်၊ ဤနေရာ၌ကား ဖြူဆံမြက်ဖြင့် ပြုအပ်သော သက်နှုံးဖြစ်သောကြောင့် ရဟန်းတို့၏အဝတ်ချင်းတူရကား မဇ္ဈတိကာစီရကိုပင် အတွင်ရှိ၌ သဒ်သုပစာရအားဖြင့် "ဝါကစီရ" ဟုခေါ်ပါ။

ဟိရံ ဟိရံ။ ။ဟိရံ ဟိရံကို အဝယဝ် အဝယဝ်ဟု ယောဇနာဖွင့်၏၊ ဟိဓာတ်+ရက်ပစ္စည်းဖြင့် ဒီဃပြု၍ "ဟိရံ"ဟု ဖြစ်သတတ်၊ ဟိနောတိ ပဝတ္တတိ–အစိတ်စိတ် ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိဟိရံ။

ဒုတိယအာနိသင်း စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ(နိဒ္ဒေသော- ညွှန်ပြအပ်သော၊) ကောင်-တစ်ပါးသော၊ အာနိသံသော-အကျိုးတည်း၊ (ဝါကစီရံ-ကို) သဟတ္ထာ-မိမိလက်ဖြင့်၊ ဝါ-ကိုယ်တိုင်၊ ကာတုံ-ပြုခြင်းငှာ၊ သဟ္ဂှာ-တတ် ကောင်း၏၊ ဤတို အဃ-ဤကိုယ်တိုင် ပြုနိုင်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဒုတိယော-နှစ်ခုမြောက်သော၊ အာနိသံသော-တည်း၊ (ဝါကစီရံ-သည်၊) ပရိဘောဂေန-သုံးစွဲ ခြင်းကြောင့်၊ သတိုက်-ဖြေးဖြေး ကိလိသတိ-ညစ်နွမ်း၏၊ ဓောဝိယမာနေပိ-ဖွပ်လျှော်အပ်သော်လည်း၊ ပပဿော-ကိစ္စလုပ်ငန်းကို ချဲ့ထွင်ခြင်းသည်၊ ဝါ-ကြာမြင့် ခြင်းသည် နတ္ထိ-မရှိ၊ ဤတို အယ-ဤသုံးစွဲခြင်းကြောင့် ဖြည်းဖြည်း ညစ်နွမ်းသည်၏ အဖြစ်သည်၊ တတိယော-၃ ခုမြောက်သော၊ အာနိသံသော-တည်း၊ (ဝါကစီရေ-သည်) ပရိဘောဂေန-သုံးစွဲခြင်းကြောင့်၊ ဇိဏ္ဏော-ပေါ်ပေါ်သော်လည်း၊ သိဒ္ဓိတဗ္ဗာ ဘာ ဝေါ-ချုပ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်၏ မရှိခြင်းသည်၊ (အပ်ချုပ်ဖွယ်မလိုခြင်းသည်၊) စတုတ္ထော-၄ ခုမြောက်သော၊ အာနိသံသော-တည်း၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ပရိယေသန္တ သ-ရှာဖီးသော ရသေ့ ရဟန်း၏၊ သုခေန-လွယ်ကူသဖြင့်၊ ကရဏဘာဝေါ-ပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ ပဉ္စမော-၅ ခုမြောက်သော၊ အာနိသံသော-တည်း။

တာပသပဗ္ဗဇ္ဇာယ-ရသေ့အဖြစ်ဟူသော ပဗ္ဗဇ္ဇာအား၊ သာရပ္ပဘာဝေါ-လျှောက်ပတ်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ဆဋ္ဌော-၆ ခုမြောက်သော၊ အာနိသံသော-တည်း၊ ပစ္စတ္ထိကာနံ-တို့၏၊ နိရပဘောဂဘာဝေါ-အသုံးအဆောင် မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ သတ္တမော-၇ ခုမြောက်သော၊ အာနိသံသော-တည်း၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တ သ-သုံးစွဲသော ရသေ့ရဟန်း၏၊ ဝိဘူသနဋ္ဌာနာဘာဝေါ- တန်ဆာ၏ အဖြစ်၌ တည်ခြင်း၏ မရှိခြင်းသည်၊ အဋ္ဌမော-ရှစ်ခုမြောက်သော၊ အာနိသံသော-တည်း၊ ဓာရဏော-သွားလေရာရာဆောင်ယူခြင်း၌၊ သလ္လဟုကဘာဝေါ-ပေါ့ပါးသည်၏ အဖြစ်သည်၊ နဝမော-၉ ခုမြောက်သော၊ အာနိသံသော-တည်း၊စီဝရပစ္စယေ-သင်္ကန်းဟူသော ပစ္စည်း၌၊ အပ္ပိစ္ဆဘာဝေါ-နည်းသော အလိုရှိသူ၏အဖြစ်သည်၊ ဒသမော-၁၀ ခုမြောက်သော၊ အာနိသံသော-တည်း၊ ဝါကုပ္ပတ္တိယာ-လျှော်မှ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဓမ္မိကာအနဝဇ္ဇဘာဝေါ-တရားနှင့် လျော်သည်၏အဖြစ်, အပြစ်မရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဧကာဒသမော-၁၁ ခုမြောက်သော၊ အာနိသံသော-တည်း။ ဝါကစီရေ-လျှော်တေ သင်္ကန်းသည်၊ နဒ္ဒေပိ-ပျောက်ပျက်ပါသော်လည်း၊ အနပေက္ခဘာဝေါ-ငဲ့ကွက်ခြင်းမရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဒွါဒသမော- ၁၂-ခုမြောက်သော၊ အာနိသံသော-တည်း၊ ဤတို-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

အဋ္ဌဒေါသသမာကိဏ္ဏံ, ပဇဟိ ပဏ္ဍာသာလကန္တိ-ကား၊ ကထံ-အဘယ်သို့လျှင်၊ ပဇဟိ-ပယ်စွန့်ခဲ့သနည်း၊ ကိရ-ချဲ့၊ သော-ထိုသုမေဓာ သုခမိန်သည်၊ ဝရ-သာဌကယုဂ်-လှဝတ်ကြောင်တို့၏ ကောင်းမြတ်သော ပုဆိုးအစုံကို၊ သြမှဋ္ဌဇ္ဇော-

ရွတ်လျက်၊ စီဝရဝ်သေ-သင်္ကန်းတန်းဝါးခ်ီ၊ လဂ္ဂိတ်-ချိတ်အပ်သော၊ ဝါ-လွှားအပ်သော၊ အနောဓပုပ္ပဒါမသဒိသ်-အနော်ဓာပန်းကုံးနှင့်တူသော၊ ဝါ- လိပ် ဆူးရွေပန်းကုံးနှင့်တူသော၊ ရတ္တဝါကစီရ်-ဆိုးအပ်ပြီးသော လျှော်တေသင်္ကန်းကို၊ [လိပ်ဆူးရွေသည် ဝါသောကြောင့် ရတ္တကို "နီမြန်းသော"ဟု မယေးစေလိုကြ၊] ဂယောတွာ-ယူ၍၊ နီပေါသေတွာ-ဝတ်၍၊ တသ-ထို ကိုယ်ဝတ်သင်္ကန်း၏၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ အပရဲ-တစ်ပါးသော၊ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော-ရွှေအဆင်းနှင့် တူသော အဆင်းရှိသော၊ ဝါကစီရ်-လျှော်တေသင်္ကန်းကို၊ ပရိဒဟိတွာ-ဝတ်ရုံ၍၊ ဝါ-ယမ်း၍၊ ပုန္နာဂပုပ္ပသန္တ ရသဒိသ်-ပုန်းညက်ပန်းအခင်းနှင့်တူသော၊ သခုရ်-ဓွာနှင့်တကွဖြစ်သော၊ အဇိနစမ္မ-သားရေကို၊ ဧကံသ-တစ်ခုသော လက်ဝဲအဖျိုး၌၊ ဝါ-လက်ဝဲတစ်ဖက် ပခုံးထက်၌၊ ကတွာ-ပြု၍၊ ဝါ-တင်၍၊ ဧဌာမဏ္ဍလ-ဆံကျစ်ဝန်းကို၊ ပရိမုဋ္ဌိတွာ-စွပ်၍၊ စူဠာယ-ဥဿျောင်နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ နိစ္စလဘာဝ်ကရဏတ္ထံ - မတုန်မလှုပ်သည်၏အဖြစ်ကို ပြုခြင်းအကျိုးငှာ၊ [ဆံကျစ်ဝန်းနှင့် ဥဿျောင်ကို မတုန်မလှုပ်အောင်၊] သာရသ္ဘစိ -ကောင်းမြတ်သော ဆံထိုးကို၊ [အရှေ့က "ဒန္ဓ သ္ဘစိ"ဟု ဆိုသေး၏, မကောင်း၊ သာရသ္ဘဒါ ဥတ္တမတ္ထဝါစက၊] ပဝေသေတွာ-သွင်း၍၊ မုတ္တာလသဒိသာယ-ပုလဲဓာတုနှင့်ယက်နှင့် တူသော၊ သိက္ခာယ-ဆိုင်း၌၊ ပဝါဠဝဏ္ဏော-သန္ဓာအဆင်းရှိသော၊ ကုဏ္ဍလံ-ရေကရားကို၊ ဩဒဟိတွာ-ထား၍၊ တီသု ဌာနေသု-အဖျား ၂ သွယ်အလယ်အားဖြင့် ၃-ဌာနတို့၏၊ ဝက်ကာစ-ကောက်သော ထမ်းပိုးကို၊ အာဒါယ-ယူ၍၊ ဧကိသာ-တစ်ဖက်သော၊ ကာဧကောဋိယာ-ထမ်းပိုးအစွန်၌၊ ကုဏ္ဍလံ-ရေကရားကို လည်းကောင်း၊ ဧကိသာ- တစ်ဖက်သော၊ (ကာဧကောဋိယာ-၌)အကုံသက ပစ္ဆိတိဒဏ္ဍကာဒိနိ-သစ်သီးချုစရာ ချိတ်,

---

သခုရ်အဇိနစမ္မ။ ။အဓိတေတိ ဣနုပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော အဇိနသဒ္ဒါသည် "စမ္မ-သားရေ"ဟူသော အနက်ကိုဟောရ၏၊ [အဇိတိ ရုဒ် ဓိပတိတိ အဇိန်-မြှားကို ပစ်ပယ်တတ်သော သားရေ၊ မောဂ္ဂလ္လာန်၌ "အဓတိ ဝိဏ္ဏယ ဂစ္ဆတိ-ရောင်းအပ်သည် အဖြစ်သို့ရောက်၏၊ ဣတိ အဇိန်"ဟု ပြု၏၊] သမင်ကို အဇိနယောနိ (သားရေ၏ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်အဇိပုဒ်ကို သမင်စသော သားကောင်အနက်ယောတု ကြဲသင့်၏၊ ထိုကြောင့် "အဇိနစမ္မ-သားရေ (သားကောင်၏အရေ)"ဟုမှတ်ပါ၊ ဤအတိုင်းဆိုလျှင် "သခုရ်-ဓွာနှင့်တကွဖြစ်သော (ခွာပါသော) သားရေ"ဟူသောစကားနှင့်လည်း လျော်၏။

ရွေးအနက်။ ။ရွေးက "သခုရ်-ခြေသည်းမြွှာနှင့်တကွဖြစ်သော၊ အဇိနစမ္မ-သစ်နက်ရေကို" ဟုလည်း တစ်နည်းပေးကြသေး၏၊ "ခုရ်ကိုလည်း ဓွာနှင့်တူသော ခြေသည်းမြွှာကို သဒိသူပစာရအားဖြင့် ဟော်၏" ဟုယူကြ၏၊ ဂဏ္ဌိ၌ကား "သစ်နက်"ဆိုသော်လည်း "တကယ်နက်သော သားကောင်မဟုတ်, သားကောင်တစ်မျိုး၏ နာမည်သာ" ဟုဆို၍ "သခုရ်-ဓွာနှင့်တကွဖြစ်သော"ဟုသာ ပေးစေလိုသည်။

တောင်း, သုံးချောင်းထောက် (ခွေးခြေ) တို့ကိုလည်းကောင်း၊ သြလဂ္ဂေတွာ-တွဲရရှိ ချိတ်၍၊ ခါရိကာဇ်-ရသေ့ပရိက္ခရာဝန်တို့ ဖြင့် ပြည့်သောထမ်းပိုးကို၊ အုံ့သေ--ပခုံးခ်ိ၊ ကတွာ-ပြု၍၊ (ထမ်း၍) ဒက္ခိဏေန ဟတ္ထေန-လက္ခာ်လက်ဖြင့်၊ ကတ္တရဒဏ္ဍံ-တောင်ဝှေးကို၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ ပဏ္ဏ သာလတော-သစ်ရွက်မိုးကျောင်းမှ၊ နိက္ခမိတွာ-ထွက်၍၊ သင်္ခိဟတ္ထေ-အတောင် ခြောက်ဆယ်ရှိသော၊ မဟာစက်မေ-စကြီ မင်္ဂ၊ [ဘေး ၂ဖက်က စကြီ မြှောင်ကို တားမြစ်လို၍ "မဟာ"ဟု ဝိသေသန ထည့်သည်။] အပရာပရံ-ထိုမှတ်ပြီးမှ၊ ဝါ-ခေါက်တုံ့ခေါက်ပြန်၊ စက်မန္ဒော-စကြီ သွားလျက်၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ဝေသ-ရသေ့အသွင်ကို၊ သြလောကေတွာ-ကြည့်၍၊ မယံ-ငါ၏၊ မနောရထော-စိတ်၏ အလိုသည်၊ မတ္ထကံ-အထွတ်အထိပ်သို့၊ ပတ္တော-ရောက်ပေပြီတကား၊ မေ-ငါ၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-ရသေ့အဖြစ်သည်၊ သောဘတိဝတ-တင့်တယ်ပေစွတကား၊ အယံပဗ္ဗဇ္ဇာနာမ-ဤရသေ့အဖြစ်မည်သည်ကို၊ ဗုဒ္ဓပစ္စေက-ဗုဒ္ဓါဒီဟိ-ဘုရား, ပစ္စေဗုဒ္ဓါ အစရှိသောကုန် သော၊ သဗ္ဗေဟိပိ-အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓီရပုရိသေဟိ-ပညာရှိယောကျ်ား တို့သည်၊ ဝဏ္ဏိတာ-ချီးမွမ်းအပ်ပြီ၊ ထောမိတာ-ထောမနာအပ်ပြီ။

မေ-ငါသည်၊ ဂိဟိဘန္ဓနံ-လူတို့၏ အနောင်အဖွဲ့ကို၊ ပဟိနံ-ပယ်အပ်ပေပြီ၊ နေက္ခမ္မံ-လူ့ဘောင်မှ ထွက်မြောက်ကြောင်း ရသေ့အဖြစ်သို့။ ["နေက္ခမ္မံ ပဗ္ဗဇ္ဇာနေ, ပဗ္ဗဇ္ဇာယ"စသော အဘိဓာန်လာ ၅ နက်တို့တွင် ဣဒ္ဓိနေက္ခမ္မသဒ္ဒါသည် ပဗ္ဗဇ္ဇာယ အနက်ဟော။] နက္ခန္တော-ထွက်ပြီးသည်၊ အသ္မိ-ဖြစ်၏၊ မေ-ငါသည်၊ ဥတ္တမပဗ္ဗဇ္ဇာ-မြတ်သောရသေ့အဖြစ်ကို၊ လဒ္ဓါ-ရအပ်ပြီ၊ သမဏာမဲ့-ရဟန်းတရားကို၊ ကရိဿာမိ-ပြုတော့အုံ၊ အဂ္ဂဖလသုခံ-မြတ်သောဖိုလ်ချမ်းသာကို၊ လဘိဿာမိ-ရတော့အုံ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဥဿာဟစိတော-ဖြစ်သောအားတက်သရောရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ခါရိကာဇ်-ရသေ့ပရိက္ခရာဝန်တို့ဖြင့် ပြည့်သောထမ်းပိုးကို၊ သြတာရေတွာ-ချ၍၊ [ပခုံးပေါ်မှချ၍၊] စက်မဝေမဇ္ဈေ-စကြီ အလယ်၌၊ မဂ္ဂဝဏ္ဏာသိလာပဋ္ဌေ-ပဲနောက် အဆင်းရှိသော ကျောက်ဖျာ၌၊ သုဝဏ္ဏ ပဋိမာဝိယ-ရွှေအဆင်းတုတော်ကဲ့သို့၊ နိသိနော-ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ ထိုင်နေလျက်၊ ဒီဝသဘာဂ်-နေ့အဖို့ကို၊ ဝိတိနာမေတွာ-လွန်စေပြီး၍၊ သာယနသမယံ-ညနေချမ်းအချိန်၌၊ ပဏ္ဏသာလံ-သစ်ရွက်မိုးကျောင်းသို့ ပဝိသိတွာ-ဝင်ပြီး၍၊ ဝိရလ မဗ္ဗကပဿေ-ခပ်ကျဲကျဲ ခက်အပ်သော ညောင်

ဝိရလမဗ္ဗက။ ။ကြိမ်နွယ်တို့ဖြင့် ကျိုးတိုးကျဲတဲ ဖွဲ့ကြက်ထားအပ်သောကြောင့် ဝိရလ (ဝိရဠ) ဟုဆိုဟန်တူသည်၊ "ဝိရလ-ကျိုးတိုးကျဲတဲ+ဝိတ-ရက်အပ် ဖွဲ့ကြက်အပ်သော+ မဗ္ဗက် ဝိရဠမဗ္ဗက်"ဟုပြု၊ "ဝိတမဗ္ဗက" ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏၊ "ကြိမ်နွယ်တို့ဖြင့် ဖွဲ့ကြက်အပ်သော ညောင်စောင်း"ဟုပင် အနက်ထွက်၏။ [စာအုပ်တို့၌ "ဝိရလဟုလည်းရှိ၏၊ အဘိဓာန်၌ မရှိ။]

စောင်းငယ်၏ ဘေးဌ၊ကဋ္ဌတ္ထရိကာယ–သစ်သားအခင်းဌ၊နိပန္နော–လျောင်းလျက်၊ သရီရံ–ကိုယ်ကို၊ ဥတုံ–အဋ္ဌေ.ကို၊ ဂါဟာပေတွာ–ယူစေ၍၊ဗလဝပစ္ဆူသေ–အားရှိသော မိုးသောက် အချိန် ဌ၊ ("ပစ္ဆိမယာမ်ဌ"ဟု ယောဇနာဖွင့်၏။) ပဗုဋ္ဌိတွာ–နိုး၍၊ အတ္တနော–မိမိ၏၊ အာဂမနံ–တောထွက်၍ လာခဲ့ပုံကို၊အာဝဇ္ဇေသိ–ဆင်ခြင်ပြီ။

(ကိ –အဘယ်သို့ဆင်ခြင်သနည်း။) အဟံ–ငါသည်၊ ယရာဝါသေ–အိမ်ဟူသောအာဝါသဌ၊ ဝါ–အိမ်ရာတည်ထောင်လူဘောင်ဌ၊ အာဒီနဝံ–အပြစ်ကို၊ ဒိသွာ–မြင်၍၊ အမိတဘောဂံ–မနှိုင်းယှဉ်အပ်သော စည်းစိမ်ကို လည်းကောင်း၊ အနန္တယသံ–အဆုံး အဝိုင်းအခြားမရှိသော အခြွေအရံကို လည်းကောင်း၊ ပဟာယ – ပယ်စွန့်၍၊ အရည်–တောသို့၊ ပဝိသိတွာ–ဝင်၍၊ နေက္ခမ္မံ–နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို၊ [ဤ နေရာဌ်ကား "နေက္ခမ္မသဒ္ဒါသည် နိဗ္ဗာန်အနက်ဟော" ဟု ယောဇနာဆိုတ်။] ဂဝေသန္တော–ရှာမိုးလိုသည်၊ဟုတ်တွာ–၍၊ ပဗ္ဗဇ်တော–ရဟေ့အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခဲ့ပြီ၊ ဒါနိ–ယခုအခါဌ်၊ ဣဒေါ–ဤနေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ–စ၍၊ ပမာဒစာရံ–မေ့မေ့လျော့လျော့ လှည့်လည်ခြင်းကို၊ စရိတုံ–လှည့်လည်ခြင်းငှာ၊ နံ ဝဋ္ဋတိ–မသင့်၊ [စာရံနှင့် စရိတုံ သည်အရတူသောကြောင့် အဘေဒေါဒုပစာကြ၊] ဟိ–မှန်၏၊ ပဝိဝေကံ–အပေါင်းအဖော် ကိလေသာတို့မှ ကင်းဆိတ်ခြင်းကို၊ ပဟာယ–ပယ်စွန့်၍၊ ဝိစရန္တံ–လှည့်လည်သူကို၊ မိဗ္ဗာဝိတဏ္ဍ မက္ခိကာ– မိစ္ဆာဝိတက်တည်းဟူသော မှက် ခြင်တို့သည်၊ ခါဒန္တိ–ခဲစားကုန်၏၊ [ဝိဝေကရဖို့ အားမထုတ်သူမှာ ကိလေသာ တိုးနေသည်ဟူလို။] ဣဒါနိ–ယခုအခါဌ်၊ မယာ–ငါသည်၊ ပဝိဝေကံ–အပေါင်းအဖော်ကိလေသာတို့မှကင်းဆိတ်ခြင်းကို၊ အနုဗြူဟေတုံ–အဖန်ဖန် တိုးပွားစေခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ–သင့်၏၊ ဟိ–မှန်၊ အဟံ–ငါသည်၊ ယရာဝါသံ–အိမ်ဟူသော အာဝါသကို၊ ဝါ–အိမ်ရာတည်ထောင်လူ၏ဘောင်ကို၊ ပလိဗောဓေတော–နှောင့်ယှက်တတ်သော ဘေးရန်၏

ကဋ္ဌတ္ထရိကာယံ။ ။ကဋ္ဌ+အတ္ထရိကာ၊ အာပုဗ္ဗ ထရဓာတ်၊ ဣပစ္စည်း, ဣ အာဂုံဟုကြ၊ အတ္ထရိယတေ–ခင်းအပ်၏၊ ဣတိ အတ္ထရိယာ၊ ယကို ကပြု၊ ဝုဒ္ဓိပြု၍ "ဌာ"ဟု ရှိလျှင်ကောင်း၏၊ အခြားနေရာဌ် အပစ္စည်းဖြင့် "အတ္ထရ"ဟုသာ တွေ့.ရ၏၊ ထို့ကြောင့် "အတ္ထရိယတေတိ အတ္ထရော၊ အတ္ထရောယေဝ အတ္ထရိကာ"ဟု သော်လည်း ကြေပါ၊ ကဋ္ဌေန+ကတာ+အတ္ထရိကာ ကဋ္ဌတ္ထရိကာ–သစ်သားဖြင့် ပြုအပ်သော အခင်း။ (သစ်သားပျဉ်ချပ်)၊ ညောင်စောင်းဘေးဌ်ထား အပ်သော ထိုအခင်းပေါ်ဌ်သာ လဲလျောင်းသည်, ညောင်စောင်းပေါ်ဌ် မအိပ်–ဟူလို၊ [ယော ဇနာဌ် "ကဋ္ဌာဝေ အတ္ထရိကာ ကဋ္ဌတ္ထရိကာ"ဟုပြု၍ "အတ္ထရိတ ပဒရကဋ္ဌသို့ –ခင်းအပ်သော ပျဉ်ချပ်သစ်သားဌ်"ဟု အနက်ဖွင့်၏။]

မိဗ္ဗာဝိတဏ္ဍမက္ခိကာ။ ။ကာမ, ဗျာပါဒ, ဝိဟိ သာဝိတက်ကို မိစ္ဆာဝိတက်ဟု ဆိုသည်၊ မက္ခိကသဒ္ဒါသည် "မက္ခိကာ ပုတိမိဗ္ဗန္တိ"ဌ် ယင်ကောင်ကိုဟော၏၊ "မက္ခိကမဓု"ဌ် ယင်ပျားကိုဟော၏၊ "ဝမ္မိကေဟိ မက္ခိကာ နိက္ခမိ သု"ဌ် ပလွဲကိုဟော၏၊ ဤဌ်ကား "ခါဒန္တိ"ဟု ဆိုသောကြောင့် မှက်–ခြင် အနက်ကိုယူသင့်သည်။

အဖြစ်ဖြင့်၊ဒိသွာ–မြင်၍၊နိုက္ခန္တော–ထွက်ခဲ့ပြီ၊ [“ယရာဝါသ ပလိဗောဓတော အာဒီနဝ–ဒိသွာ”ဟုလည်း၊ရှိ၏,မကောင်း။]အယဉ္စ ပဏ္ဍာသာလာ–ဤသစ်ရွက်မိုးကျောင်းသည်လည်း၊ မနာပါ–စိတ်ကို တိုးပွားစေတတ်၏၊ ဝါ–မြတ်နိုးဖွယ်ကောင်း၏၊ ပ'ရိဘဏ္ဍ ကတာ–ပြုအပ်ပြီးသော ပရိဘဏ်ရှိသော၊ ဝါ–ထက်ဝန်းကျင် အပြေအပြစ် ပြုအပ်ပြီးသော၊ ဘူမိ–မြေသည်၊ ဗလုဝပဏ္ဍဝဏ္ဏာ–ဥဿျစ်သီးမှည့် အဆင်းကဲ့သို့ ဝါဝင်းသော အဆင်းရှိ၏၊ သေတဘိတ္တိယော–ဖြူသောနံရံတို့သည်၊ ရဇတဝဏ္ဏာ–ငွေအဆင်းရှိ၏၊ ဝိရလမဉ္ဇကော–ကျီးတိုကျဲတဲခက်အပ်သော ညောင်စောင်းငယ်သည်၊ ဝိစိတ္တတ္ထရဏဝဏ္ဏာ–ဆန်းကြယ်သောအခင်း၏ အဆင်းရှိ၏၊ ဝသနဋ္ဌာနံ–နေရာအရပ်သည်၊ နိဝါသဖာသုကံ–နေခြင်းဌ ချမ်းသာ၏၊ မေ–ငါ၏၊ ဂေဟသမ္ဘဒါ–အိမ်၏ပြည့်စုံခြင်းသည်၊ ဧတ္ထော–ဤနေရာ အရပ်ထက်၊ အတိရေကတရာဝိယ–သာလွန်သကဲ့သို့၊ နု ပညာယတိ–မထင်ရှား၊ [“လူ့ဘောင်တုန်းက အိမ်သည် ဤနေရာထက်မသာပါ”ဟူလို။] ဣတိ–ဤသို့၊ အာဝဇ္ဇေသိ–ဆင်ခြင်ပြီ၊ (ဣတိ–ဤသို့ဆင်ခြင်ပြီး၍)ပဏ္ဍာသာလာယ–သစ်ရွက်မိုးကျောင်း၏၊ ဒေါသေ–အပြစ်တို့ကို၊ ဝိစိနန္တော–စူးစမ်းစိစစ်လသော်၊အဋ္ဌဒေါသေ–ရှစ်ပါးကုန်သော အပြစ်တို့ကို၊ ပဿိ–တွေ့မြင်ရပြီ။

ဟိ–ချဲ့၊ ပဏ္ဍာသာလ ပရိဘောဂသို့–သစ်ရွက်မိုးကျောင်းကို သုံးစွဲခြင်းဌ၊ အာဒီနဝါ–အပြစ်တို့သည်၊ အဋ္ဌ–ရှစ်ပါးတို့တည်း၊ မဟာသမ္ဘာရေန–များစွာသော အဆောက်အအုံဖြင့်၊ ဒဠ္ဌသမ္ဘာရေ–သစ်သား အဆောက်အအုံတို့ကို၊ သမောဓာနေတွာ–စုပေါင်း၍၊ကရဏပရိယေသနဘာဝေါ–ပြုရခြင်း ရှိသည်၏အဖြစ်, ရှာမှီးရခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ ဧကော–တစ်ပါးသော၊ အာဒီနဝေါ–တည်း၊ တိဏပဏ္ဍ မတ္တိကာသု–မြက်, သစ်ရွက်, မြေညက်တို့သည်၊ ပတိတာသု – ကျကုန်လတ်သော်၊ တာသံ–ထိုမြက်, သစ်ရွက်,မြေညက်တို့၏၊ (တာ–ဌ်စပ်) ဝါ–တို့ကို၊ (တမ္ဘဌ်စပ်) ပုနပ္ပုနံ–အဖန်ဖန်၊ထပေတဗ္ဗတာယ–ထားထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နိဗဒ္ဓဧဂ္ဂန္ဒ ဘာဝေါ–အမြဲမပြတ် သုတ်သင်ရခြင်း ရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ ဒုတိယော–သော၊ အာဒီနဝေါ–တည်း၊ သေနာသနံနာမ–ကျောင်းအိပ်ရာနေရာမည်သည်၊ မဟာလ္လကသ–အသက်သိက္ခာ ဂုဏ်ဝါကြီးသူ၏ (အထံသို့)၊ ပါပုဏာတိ–ရောက်၏၊ အဝေလာယ–အချိန်မဲ့ အစားမဲ့ဌ်၊ ဝုဋ္ဌာပိယမာနသ–ကြီးသူက ထစေအပ်သောသိတင်းငယ်၏၊ စိတ္တေကဂ္ဂတာ–စိတ်၏တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ ဝါ–စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်းသည်၊နဟောတိ–မဖြစ်၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဝုဋ္ဌာပနီယဘာဝေါ–ထစေထိုက်သည်၏အဖြစ်သည်၊ တတိယော, အာဒီနဝေါ–တည်း၊ သီတုဏှ ပဋိဃာတေန–အအေး အပူကို တားမြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ ကာယဿ–၏၊ [ကျောင်းတွင်းဌ်နေသော ကိုယ်၏၊] သုခုမာလကရဏဘာဝေါ–နနယ်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်သည်၏

အဖြစ်သည်၊ စတုတ္ထော, အာဒီနဝေါ၊ ဧဟံ-အိမ်သို့၊ ဝါ-ကျောင်းသို့၊ ပဝိဋ္ဌေန-ဝင်ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ ပါပံ-မကောင်းမှုကို၊ ကာတုံ-ပြုခြင်းငှာ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်း၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ဂရဟ ပဋိဗ္ဗာဒနဘာဝေါ-ကဲ့ရဲ့ဖွယ်ကို ဖုံးထားတတ်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ ပဋ္ဌမော-သော၊ အာဒီနဝေါ-တည်း၊ [ထိုသို့ ကဲ့ရဲ့ဖွယ်ကိုဖုံးထားနိုင်သောကြောင့် လူဝတ်ကြောင်တို့ မဂ်လာဆောင်ပြီးနောက် အိမ်ဆောက် ကြတော့သည်၊] မယှန္တိ-ငါ၏ ဥစ္စာဟူ၍၊ ပရိဂ္ဂဟကရဏဘာဝေါ-သိမ်းပိုက်မှုကို ပြုခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဆဋ္ဌော-သော၊ အာဒီနဝေါ-တည်း၊ ဧဟ်သ- အိမ်၏၊ ဝါ-ကျောင်း၏၊ သေ (ဧသော) အတ္ထိဘာဝေါနာမ-ဤရှိသည်၏ အဖြစ်မည်သည်၊ ဒုတိယကဝါသောဝိယ-နှစ်ယောက်မြောက်ရှိသူ၏ နေခြင်းနှင့်တူ၏၊ [လင်ရှိသောမယား, မယားရှိသောလင်၏ နေခြင်းမျိုးနှင့် တူ၏-ဟူလို၊] ဣတိ (အယံ)-ဤသို့ နှစ်ယောက်မြောက်ရှိသူ၏ နေခြင်းမျိုးနှင့်တူသည်၏ အဖြစ်သည်၊ သတ္တမော-သော၊ အာဒီနဝေါ-တည်း၊ ဥက်ကာမဂ်ုလယရဂေါဠ္ဌကာဒီနံ-သန်း, ကြမ်းပိုး, အိမ်မြောင် အစရှိသည်တို့၏၊ ဝါ-တို့နှင့်၊ သာဓာရဏတာယ-ဆက်ဆံ သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဗဟုသာဓာ ရဏဘာဝေါ-များစွာသောသတ္တဝါတို့နှင့် ဆက်ဆံသည်၏ အဖြစ်သည်၊ အဋ္ဌမော-သော၊ အာဒီနဝေါ-တည်း။ ဣတိ-ဤသို့ လျှင်၊ အဋ္ဌ-ရှစ်ပါးကုန်သော၊ ဣမေ အာဒီနဝေ-ဤအပြစ်တို့ကို၊ ဒီသွာ-မြင်၍၊ မဟာသတ္တော-ဘုရားအလောင်းသည်၊ ပဏ္ဍာသာလံ-သစ်ရွက်မိုးကျောင်းကို၊ ပဇဟိ- ပယ်စွန့်ပြီ၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ အဋ္ဌဒေါသသမာကိဏ္ဏံ, ပဇဟိ ပဏ္ဍာသာလကန္တိ- ကံဟူ၍၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အာဟ-မူပြီ၊

ဥပါဂမိ ရုက္ခမူလံ ဂုဏော ဒသဟုပါဂတန္တိ-ကား၊ ဆန္ဒ-အမိုးကို၊ဝါ-မိုးအပ်သောကျောင်းကို၊ ပဋိကွိပိတ္တာ-ပယ်ပြီး၍၊ ဒသဟိ-၁၀ ပါးကုန်သော၊ ဂုဏေဟိ-အာနိသင်ဂုဏ်တို့နှင့်၊ ဥပေတံ-ပြည့်စုံသော၊ ရုက္ခမူလံ-သစ်ပင်၏အနီးအောက်သို့၊ ဥပါဂတော-ကပ်ရောက်သည်၊ အသ္မိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝဒတိ-ဟောတော်မူ၏။ --တတြ-ထိုဂုဏော ဒသဟုပါဂတံဟူသောပါဋ္ဌ၌၊ ဣမေ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့တို့ကား၊ ဒသ-၁၀ -ပါးကုန်သော၊ ဂုဏာ-အာနိသင်ဂုဏ်တို့တည်း၊ အပ္ပသမ္ဘာရတာ-သစ် ဝါးစသော အဆောက်အဦအုံ မရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ ဧကော-တစ်ပါးသော၊ ဂုဏော-အာနိသင်ဂုဏ်တည်း၊ [အပ္ပဟရိတော၌ကဲ့သို့ ဤအပ္ပသမ္ဘာ ရတာ၌ အပ္ပသဒ္ဒါ အဘာဝဝါစက။] ဟိ-မှန်၊ တတ္တ-ထိုရုက္ခမူလ၌၊ ဥပဂမနမတ္တမေव-ကပ်ဝင်ခြင်းမျှ သည်သာ။ ဝါ-ဝင်ကပ်ရုံမျှသည်သာ၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊[ဧဝဖြင့် "အထူးပြုလုပ်စရာ မရှိ"ဟုကန့်သည်။] ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ , အပ္ပသမ္ဘာရတာ-သည်၊ ဧကော, ဂုဏော-တည်း၊ အပ္ပဋိဂ္ဂုနတာ-သုတ်သင်ရခြင်း မရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဒုတိယော-သော၊ ဂုဏော-တည်း။ဟိ-မှန်၊ တံ-ထိုရုက္ခမူလသည်၊

သမ္ဘဋ္ဌ-တံမြက်လှည်းအပ်သည်၊ (သမာနံ) ပိ-ဖြစ်သော် လည်း ကောင်း၊ အသမ္ဘဋ္ဌ-တံမြက်မလှည်းအပ်သည်၊ (သမာနံ) ပိ-ဖြစ်သော် လည်းကောင်း၊ ပရိဘောဂဟာသုက်-သုံးစွဲခြင်းခံ့ ချမ်းသာသည်၊ ဟောတိယေဝ-ဖြစ်သည်သာ၊ အနုဗ္ဗာပနိယ်ဘာဝေါ-သီတင်းကြိုးက မထစေထိုက်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ တတိယော- သော၊ ဂုဏော-တည်း၊ ဂရဟ-ကဲ့ရဲ့ဖွယ်ကို၊ နပ္ပဋိဗ္ဗာ ဒေတိ-မဖုံးကွယ်တတ်၊ ဟိ-မှန်၊ တတ္ထ-ထိုသစ်ပင်၏ အနီးအောက်ခံ၊ ပါပ-မကောင်းမှုကို၊ ကရောန္တော- ပြုသူသည်၊ လဇ္ဇတိ-အရှက်ရတတ်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ဂရဟာယ-ကဲ့ရဲ့ဖွယ်ကို၊ အပ္ပဋိဗ္ဗာ ဒနဘာဝေါ-မဖုံးကွယ်တတ်သည်၏ အဖြစ်သည်၊စတုတ္ထော-သော၊ ဂုဏော-တည်း၊ အဇ္ဇောဂကာသဝါသောဝိယ - လွင်တီးခေါင်ခံ့နေရခြင်းကဲ့သို့၊ (နေရသလောက်၊) ကာယ-ကိုယ်ကို၊ နု သန္ဓမ္ဘေတိ-မတောင့်တင်းစေ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ကာယသ-ကိုယ်၏၊ အသန္ဓမ္ဘနဘာဝေါ-မတောင့်တင်းစေတတ်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ ပဉ္စမော-သော၊ ဂုဏော-တည်း၊ ပရိဂ္ဂဟကရဏဘာဝေါ-ငါ့ဥစ္စာဟု သိမ်းပိုက်မှုကို ပြုရခြင်း၏ မရှိခြင်းသည်၊ ဆဋ္ဌော-သော၊ ဂုဏော-တည်း၊ ဂေဟာလယပဋိကွေပါ-ကျောင်းခံ့ တွယ်တာမှုကို ပယ်နိုင်ခြင်းသည်၊ သတ္တမော-သော၊ ဂုဏော-တည်း၊ ဗဟုသာဓာရဏော ဂေဟောဝိယ-များစွာသောလူတို့နှင့်ဆက်ဆံ သောအိမ်ခံ့ကဲ့သို့၊ နံ-ထိုရက္ခမူလကို၊ ပဋိဇဂ္ဂိသာမိ-သုတ်သင်အုံ့၊ နိက္ခမထ-ထွက်ကြပါကုန်ဦး၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ နိဟရဏဘာဝေါ-နှင်ထုတ်ရခြင်း၏ မရှိခြင်းသည်၊ အဋ္ဌမော-သော၊ ဂုဏော-ဂုဏ်တည်း၊ ဝသန္ဓသ-နေသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သပ္ပိတိက ဘာဝေါ-နှစ်သက်ခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ နဝမော-သော၊ ဂုဏော=တည်း၊ ရက္ခမူလ သေနာသနသ-ရက္ခမူကျောင်း၏၊ ဂတ်ဂတဋ္ဌာနေ-ရောက်အပ် ရောက်အပ်သောအရပ်ခံ့၊ သုလဘတာယ-လွယ်ကူစွာရအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ရ လွယ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) အနပေက္ခဘာဝေါ-ငဲ့ကွက်ရခြင်း မရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဒသမော-သော၊ ဂုဏော-တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဒသ-၁၀ ပါးကုန်သော၊ ဣမေ ဂုဏေ-ဤအာနိသင်ဂုဏ်တို့ကို၊ ဒိသွာ-မြင်၍၊ ရက္ခမူလ-သို့ဥပဂတော-ကပ်ရောက်ခဲ့သည်၊အသို့-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝဒတိ-ဟောတော်မူ၏။

ဣဒ္ဓကာနိ-ဤမျှ အတိုင်းအရည်ရှိကုန်သော၊ ဣမာနိ ကာရဏာနိ ဤအကြောင်းတို့ကို၊ သလ္လက္ခေတွာ-မှတ်သားပြီး၍၊ မဟာသတ္တော-ဘုရားအလောင်းသည်၊ ပုနဒိဝသေ-နောက်တစ်နေ့ခံ့၊ ဘိက္ခာယ-ဆွမ်းအလို့ငှာ၊ ဂါမံ-ရွာသို့၊ ပါဝိသိ-ဝင်ပြီ၊ အထ-ဆွမ်းခံဝင်ရာ ထိုအခါခံ့၊ အသ-ထိုသုမေဓာရှင်ရဟန်းအား၊ သမ္ဘတ္တဂါမေ-ရောက်အပ်သောရွာခံ့၊ မနုဿာ-လူတို့သည်၊ မဟန္တေန-ကြီးစွာသော၊ဥဿာဟေန-အားတက်သရော်ဖြင့်၊ ဘိက္ခံ-ဆွမ်းကို၊ အဒံသု-ပေးလှူကြကုန်ပြီ၊ သော-ထိုသုမေဓာရှင်ရဟန်းသည်၊ ဘတ္တကိစ္စံ- ဆွမ်းစားခြင်းကိစ္စကို၊ နိဋ္ဌာပေတွာ-ပြီးစုံးစေပြီး၍၊

အဿမ်-ကျောင်းသစ်မ်းသို့၊ အာဂမ္ဂ-လာ၍၊ နိသိဒိတ္တာ-ထိုင်၍၊ စိန္တေသိ-စဉ်းစား၊ ပြီ၊ (ကိ -အဘယ်သို့ စဉ်းစား သနည်း၊) အဟံ-ငါသည်၊ အာဟာရံ-အာဟာရကို၊ နလဘামি-မရ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ နှ ပဗ္ဗဇိတော-ရသေ့အဖြစ်သို့ကပ်ရောက်ခဲ့သည် မဟုတ်၊ သေ သော သိနိဒ္ဓါဟာရောနာမ-ဤအဆီ အစေးပါသော အာဟာရမည်သည်၊ မာနမဒ ပုရိသ မဒေ-ငါမြတ်၏စသည်ဖြင့် ထောင်လွှားတက်ကြွသောမာန်, ငါယောကျ်ားဟု ထောင်လွှား တက်ကြွသော မာန်တို့ကို၊ ဝမေတိ-တိုးပွားစေ၏။ [ထိုမာန် ၂ မျိုးကို ပါရာဇိကာ သုဒိန္နကဏ္ဍာဘာသာဋီကာ၌ပြခဲ့၏။] အာဟာရ မူလကာသ-အာဟာရလျှင် အကြောင်း ရင်းရှိသော၊ ဒုက္ခသ-ဒုက္ခ၏၊ အန္တော-အဆုံးသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ [လယ်ယာ လုပ်ကိုင်ရ အစေအပါးခံရခြင်းစသော အားဖြင့် အဆုံးမရှိ။] အဟံ-သည်၊ ဝါပိတရောပိတ ဧညနိဗ္ဗတ္တက-ကြဲချအပ်သောစပါး စိုက်ပျိုးအပ်သော စပါးမှဖြစ်သော၊ အာဟာရံ-အာဟာရကို၊ ပဇဟိတ္တာ-ပယ်စွန့်၍၊ ပဝတ္တဖလ သောဒနော-အလိုလိုဖြစ်သော သစ်သီးလျှင် အစာရှိသည်၊ ယံနုန-ဘဝေယျ-အကယ် ၍ ဖြစ်ရပါမူကား ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ-ဤသို့စဉ်းစားပြီ၊ (ဣတိ-ဤသို့ စဉ်းစားပြီး၍) သော-ထိုသုမေဓာရှင်ရသေ့သည်၊ တတော-ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ တတ-ထိုစဉ်းစားသည့် အတိုင်း၊ ကတ္တာ-ပြု၍၊ ဃဒေန္တော-ရွှေ့လုံ့လနှင့် နောက်လုံ့လကို ဆက်စပ်စေလသော်၊ ဝါယမန္တော-လုံးပမ်းကြိုးကုတ် အားထုတ်လသော်၊ သတ္တာ ဟတ္ထန္တရေယေဝ-ဂုရက် အတွင်း၌သာလျှင်၊ အဒ္ဓ-ရှစ်ပါးကုန်သော အဘိညာယောစ-အဘိညာဉ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗတ္တေသိ-ဖြစ်စေပြီ၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ ဝါပိတံရောပိတ၊ပေ၊ ပါပုဏိန္တိ-ဝါပိတံ၊ ပေ၊ ပါပုဏီ -ဟူ၍၊ ဘဂဝတာ-မြတ်စွာ ဘုရားသည်၊ ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊

ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ မေ-ငါသည်၊ သာသနေ-ရသေ့တို့၏ သာသနာ, ဈာန်အဘိညာဉ်အရာ၌၊ သိဒ္ဓိပတ္တသု-လိုတိုင်းပြီးမြောက် သိद्धိပေါက်စဉ်၊ ဝသီဘူတသု-စွမ်းရည်သတ္တိရှိသည် ဖြစ်၍ ဖြစ်စဉ်၊ ဒီပကံရောနာမ-ဒီပကံရာ မည်တော်မူသော၊ လောကနာထကော-သတ္တလောက၏ ရှေ့ဆောင် လမ်းပြ နာထကဖြစ်တော်မူသော၊ ဇိနော-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဥပဟန္တိ-ပွင့်တော်မူပြီ။

ဧဝံ၊ ပေ၊ ဝသီဘူတသု။ ။ဧဝံဖြင့် ရှေ့၌ဆိုအပ်ပြီးကို ညွှန်းသည်၊ သိဒ္ဓိပတ္တသု၌စပ်၊ "တောထွက်ဖို့ကြံစည်သည်မှစ၍ တောထွက်ပြီးလျှင် အဘိညာဉ်ရသည်တိုင်အောင် ဆိုအပ်ပြီးသော အစဉ်ဖြင့် သိद्धिပေါက်ပြီးလသော်"ဟူလို၊ [မေ သိဒ္ဓိပတ္တသု ဝသီဘူတသုတို့၌ ဆဋ္ဌိဝိဘတ်ကို ဗုဒ္ဓဝံသအဋ္ဌကထာ၌ "အနာဒရလက္ခဏေ သာမိဝစနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ" ဟုဆို၏။] ဝသီ (ဟုတ္တာ) ဘူတော ဝသီဘူတော။

ဥပ္ပဋ္ဌန္တေ–ပဋိသန္ဓေ တည်နေတော်မူသော်လည်းကောင်း၊ ဝါ–ပဋိသန္ဓေ တည်နေတော်မူရာ အခါ၌လည်းကောင်း၊ ဈာယန္တေ–ဖွားမြင်တော်မူသော် လည်းကောင်း၊ ဝါ–ဖွားမြင်တော်မူရာအခါ၌ လည်းကောင်း၊ ဗုဇ္ဈန္တေ–သစ္စာ၄ ပါးတရားတို့ကို သိတော်မူသော်လည်းကောင်း၊ ဝါ–ဘုရားဖြစ်တော်မူရာ အခါ၌လည်းကောင်း၊ ဓမ္မဒေသနေ–ဓမ္မစက္ကြာတရားကို ဟောတော်မူခြင်းသည်၊ သတိ–ဖြစ်သော်လည်း ကောင်း၊ (တစ်နည်း) ဓမ္မဒေသနေ–ဓမ္မစက္ကြာကိုဟောတော်မူရာ အခါ၌လည်းကောင်း၊ စတု ရော စတ္တာရိ–၄ပါးကုန်သော၊ နိမိတ္တေနိမိတ္တာနိ–နိမိတ်ကြီးတို့ကို၊ ဗျာနာရတိသမ္ပိ တော–ဗျာန်၌ မွေ့လျော်ခြင်းသည်သက်ရောက် အပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ–ဖြစ်၍) နာဒ္ဒသ–မမြင်လိုက်ရ။ [ဗျာနာရတိသမ္ပိတောဒ္ဓ နေ–ဂိုဏ်းမဖြစ်သင့်သောကြောင့် "ဗျာန"ဟု နာဒ္ဓ ဒီဃရှိရသည်။

ပစ္ဆန္ဒဒေသဝိသယေ– မဇ္ဈိမဒေသတွင် ပါဝင်သော ပစ္ဆန္ဒဒေသ အရပ်၌၊ တထာဂတ–ဒီပင်ကံရာမြတ်စွာဘုရားကို၊ နိမန္တေတွာ–ပင့်ဖိတ်၍။ တဿ–ထိုဒီပင်ကံ ရာမြတ်စွာဘုရား၏၊ အာဂမနံ–ကြွလာကြောင်းဖြစ်သော၊ မဂ္ဂံ–လမ်းကို၊ တုဋ္ဌ–မာနသာ–နှစ်သက်သော စိတ်ရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ–၍) ဇနာ – လူတို့သည်၊

သာသနေ။ ။"သာသနာ"အရ ရသေ့တို့၏ အဆုံးအမသြဝါဒဖြစ်သော အကျင့်ပဋိပတ်သာသနာကို လည်းကောင်း, ထိုအကျင့်ပဋိပတ်ဖြင့် ရအပ်သော ဗျာန်အာဘိညာဉ်ကို လည်းကောင်း ယူပါ၊ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၌ ပဋိပတ်ဖြင့် ရအပ်သော မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်သည် အလွတ်အထိပ် ပဋိဝေဓဖြစ်သကဲ့သို့, ရသေ့တို့၏ သာသနာ၌လည်း ဗျာန်အာဘိညာဉ်သည် ပဋိဝေ သဘောပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "သာသနေတိ ဇဏ္ဍ တာပသသာသနံ ဗျာန အာဘိညာစ" ဟုဖွင့်သည်၏သဒ္ဒါဖြင့် ဖွင့်သောကြောင့် "တာပသသာသနံ"အရ တခြား၊ "ဗျာန်အာဘိညာ" အရလည်း တခြားဟု ယူပါ။

ဥပ္ပဋ္ဌန္တေ၊ ဝေ၊ ဒေသနေ။ ။ဥပ္ပဋ္ဌန္တေ ဈာယန္တေကို "ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏေ, မာတု ကုစ္ဆိတော နိက္ခမနေ"ဟု ယုပစ္စည်းဖြင့် ဗုဒ္ဓဝံသ အဋ္ဌကထာဖွင့်၏၊ ထိုသို့ဖွင့်သောကြောင့် အန္တ ပစ္စည်း သည်သောဟော မာနပစ္စည်းမှပြန်သော အန္တဟု ဆို၍ "ပဋိသန္ဓေနေတော်မူခြင်း၌" ဟုပေးကြ၏၊ မိမိကား ရိုးရာ လက္ခဏာအနက်ပေးလျှင်, အာဝေရသဟောလည်း ပါဝင်နိုင်သည်"ဟု ယူဆ၍ လက္ခဏာအနက်သာ ပေးလိုက်သည်၊ ဓမ္မဒေသနေ၌ကား တရားဟောခြင်းကို အရကောက်လျှင် ဣတ္ထိလိင်မှ ပုလ္လိင်ပြန်သော လိင်ဝိပလ္လာသ ဟုကြပါ။ ကာလကို အရကောက်ရာ၌ကား "ဒေသိယတိ ဇတ္တာတိ ဒေသနော"ဟု ပြု။

စတုရော နိမိတ္တေ။ ။"စတ္တာရိ နိမိတ္တာနိ"ဟုဆိုသင့်လျက် လိင်ဝိပလ္လာသနည်းအား ဖြင့် "စတုရော နိမိတ္တေ"ဟု ပုလ္လိင် ဆိုထားသည်၊ နိမိတ်တို့သည် ၄ပါးမက, ၃၂–ပါးရှိ၏၊ သို့သော် နိမိတ်ဖြစ်ရာဌာနက ၄ဌာနသာ ရှိသောကြောင့် ဌာနပစာရအားဖြင့် "စတုရော"ဟု ဆိုသတတ်။ အချို့ကား "စတုရော (စတူသု)–၄ ဌာနတို့၌" ဟု ဝိဘတ္တိဝိပလ္လာသ ကြဲကြ၏၊ တစ်သောင်းသော လောကဓာတ်၏ တုန်လှုပ်ခြင်းစသော နိမိတ် ၃၂–ပါးကို အဋ္ဌသာလိနီဂဏ္ဌိနှင့် ဗုဒ္ဓဝံသအဋ္ဌကထာ တို့၌ ရှုပါ။]

သောခေါ်-သောင်းသောင်းဖြဖြ သုတ်သင်ရှင်းလင်းကြကုန်၏။ ["ပစ္ဆန္နဒေသ" ဟုဆိုသော်လည်း ရပ်ပြစ်ရှစ်ပါးတွင် ပါဝင်သော ပစ္ဆန္နမဟုတ်၊ မဇ္ဈိမဒေသတွင် အစွန်ကျသောကြောင့် ပစ္ဆန္နဒေသဟုဆိုသည်။ (မဇ္ဈိမဒေသသေဝ ကေ့ပသော ပစ္ဆန္နဒေသသည်တော ဇနပဒေ-ဗုဒ္ဓဝံသ အဋ္ဌကထာ။) ဋီကာ၌ "သောခေတိဇနော" ဟု တွေ့ရ၏၊ ထို့ကြောင့် "သောခေတိ တဋ္ဌမာနသော"ဟု ကေ့ဝစ်ပြင်ကြ၏၊ ဤသို့ပြင်မှလည်းနောက်၌ "ဝေဒဿတံ ဇနံ ဒိသွာ"ဟူသောစကားနှင့်ညီ၏။

အဟံ-သုမေဓာဖြစ်သောငါသည်၊ တေန သမယေန-ထိုအခါ၌၊ သကသမာ-မိမိကျောင်းသခင်မ်ားမှ၊နိက္ခမိတ္တာ-ထွက်ခဲ့၍၊ ဝါကစိရာနိ-လျှော်တောသက်နှင်းတို့ကို၊ ဝုန္ဒော-ခါလျက်၊တဒါ-ထိုအခါ၌၊ အမ္ဗရေ-ကောင်းကင်၌၊ ဂစ္ဆာမိ- သွားခဲ့၏၊ [တံကာလာပေက္ခဝတ္တမာန်ဖြစ်၍ အတိတ်ကိုပင် ဂစ္ဆာမိဟု ဝတ္တမာန်ဖြင့်သုံးစွဲသည်၊ တေန သမယေနကို နိက္ခမိတ္တာ၌လည်းကောင်း, တဒါကိုဂစ္ဆာမိ၌ လည်းကောင်း စပ်စေရသောကြောင့် ကာလာဓာရ ၂-ခုရှိရသည်။]

ဝေဒဿတံ-ဖြစ်သော နှစ်သက်ခြင်း သောမနဿရှိသော၊ တုဋ္ဌဟဋ္ဌ-သုခဖြင့် နှစ်သက်, ပီတိဖြင့် ရွှင်လန်းသော၊ ပမောဒိတံ-ပါမောဇ္ဇဖြင့် ဝမ်းမြောက်သော၊ ဇနံ-လူအပေါင်းကို၊ ဒိသွာ-မြင်ရ၍၊ ဂဂနာ-ကောင်းကင်မှ၊ သြရောဟိတ္တာန-သက်ဆင်းပြီး၍၊ တာဝဒေ-သက်ဆင်းပြီးရာ ထိုအခါ၌ ၊ မနုဿေ-လူတို့ကို၊ ပုစ္ဆိ-မေးပြီ။ (ကိ -အဘယ်သို့မေးသနည်း၊) [ပုစ္ဆိ ဟုဆိုလိုလျက် ဆန်းကြောင့် နိဂ္ဂဟိတ်ချေထားသည်။]

တုဋ္ဌဟဋ္ဌော-နှစ်သက်ရွှင်လန်းသော၊ ပမုဒိတော-လွန်စွာဝမ်းမြောက်သော၊ ဝေဒဿတော-ဖြစ်သော နှစ်သက်ခြင်းရှိသော၊ မဟာဇနော-များစွာသော လူအပေါင်းသည်၊ ကသ-အဘယ်သူဖို့၊ အဠသ-အဠသမည်သော၊ ဝဠမ-ဝဠမမည်သော၊ အယန်-အယန်မည်သော၊ မဂ္ဂ-လမ်းကို၊ သောဓယတိ-သုတ်သင်ပါသနည်း။ (ဣတိ-

---

ဝေဒဿတံ၊လေ၊ ပမောဒိတံ။ ။ဝေဒဿတံကို "သဒ္ဓါတသောမနဿံ"ဟု ဗုဒ္ဓဝံသ အဋ္ဌကထာမှင့်၏၊ ဝေဒသဒ္ဒါ၏ ဉာဏအနက်, နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်း အနက်, ဝေဒကျမ်းဟူသော အနက်တို့တွင် နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို ယူစေ၍, ဓာတဟူသော ဝိသေသနနောက်ကျသော ဗဟုဗ္ဗီတိဟု သိစေသည်၊ တုဋ္ဌ, ဟဋ္ဌ, ပမောဒိတ, တို့ကိုကား အချင်းချင်း ပရိယာယ်ပုဒ်ဟု ဆို၏၊ တစ်နည်း-သုခဖြင့် နှစ်သက်သည်ကို တုဋ္ဌ, ပီတိဖြင့် ရွှင်လန်းသည်ကို ဟဋ္ဌ, ပါမောဇ္ဇဖြင့် ဝမ်းမြောက်သည်ကို ပမောဒိတဟုလည်း ဆိုကြသည်။

အဠသ ဝဠမယန်။ ။ဤ ၃-ပုဒ်သည် မဂ္ဂသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်ပုဒ်များတည်း၊ အဠဓာတ်, ဝဓောတ်, အယဓာတ်တို့သည် ဂတိအနက် ရှိကြ၏၊ ထို့ကြောင့် "အဠတိ ဂစ္ဆတိ ဇေတေနာတိ အဠသ၊ (အသပစ္ဆည်း၊) ဝဠတိ ဇေတေနာတိ ဝဠမ (ဧ-ကို ရပြု၊ ဥမပစ္ဆည်း၊) အယတိ ဂစ္ဆတိ ဇေ တေ နာတိ အယန်"ဟု ပြု၊ မဂ္ဂသဒ္ဒါ၏အကြောင်း ဥပါယအနက်ကို ယူမည်စိုး၍

ဤသို့မေးပြီ။)-(တစ်နည်း) မဟာဇနော-များစွာသော လူအပေါင်းသည်၊ တုဋ္ဌ ဟဋ္ဌော-နှစ်သက်ရွှင်လန်းသည်၊ ပမုဒိတော-လွန်စွာဝမ်း မြောက်သည်၊ ဝေဒဇာတော-ဖြစ်သော နှစ်သက်ခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊ မဂ္ဂ-လမ်းကို၊ သောဓေတိ-သုတ်သင်၏၊ တုမှေဟိ-သင်တို့သည်၊) ကသ-အဘယ်သူဖို့၊ အဋ္ဌသ-အဋ္ဌသမည် သော၊ ဝဍ္ဎမ-ဝဍ္ဎမမည်သော၊ အယန-အယနမည်သော၊ မဂ္ဂေါ-လမ်းကို၊ သော ဓိယတိ-သုတ်သင်အပ်ပါသနည်း၊ (ဣတိ-ဤသို့ မေးပြီ။)

မေ-ငါသည်၊ ပဋ္ဌာ-မေးအပ်ကုန်သော၊ တေ-ထိုလူတို့သည်၊ ဝိယာကံသု-ဖြေဆိုကြကုန်ပြီ၊ (ကိ -အဘယ်သို့ ဖြေဆိုကြကုန်သနည်း၊) (အမ္ဘောတာပသ-အို ရဟေ့၊) လောကေ-လောကဌ်၊ ဗုဒ္ဓေါ-အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူသော၊ အနုတ္တရော-အတုမရှိ အမြတ်ဆုံးဖြစ်တော်မူသော၊ ဒီပင်္ကရောနာမ- ဒီပင်္ကရာ မည်တော်မူသော၊ လောကနာထကော-သတ္တလောက၏ ရှေ့ဆောင်လမ်းပြ နာထက ဖြစ်တော်မူသော၊ ဇိနော-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဥပဇ္ဇိ-ပွင့်တော်မူပြီ၊ တသ-ထို ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရားဖို့၊ အဋ္ဌသ-သော၊ ဝဍ္ဎမ-မည်သော အယန-မည်သော၊ မဂ္ဂ-လမ်းကို၊ သောဓယတိ-သုတ်သင်ပါ၏၊ (ဣတိ-ဤသို့၊ ဝိယာကံသု-ဖြေဆို ကြကုန်ပြီ။)

ဗုဒ္ဓေါတိနာမ-ဗုဒ္ဓေါဟူသောအမည်တော်ကို၊ သုတ္တာန-ကြားရ၍၊ တာဝဒေ-ကြားရရာ ထိုအခါ၌၊ ပီတိ-နှစ်သက်ခြင်းသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ-ဖြစ်ပြီ၊ ဗုဒ္ဓေါ ဗုဒ္ဓေါတိ-ဗုဒ္ဓေါ ဗုဒ္ဓေါဟူ၍။ ကထယန္တော-နှုတ်ဖြင့်တွတ်တွတ် ရွတ်ဆိုလျက်၊ သောမနဿ-

---

အဋ္ဌသ်ဟု ဝိသေသနပြု၊ ထိုအဋ္ဌသလည်း ဥစုကတ္တ စသည်ကို ဟောရကား {ဝဍ္ဎမ်"ဟုထပ်၍ ဝိသေသနပြု၊ ထိုဝဍ္ဎမလည်း "ပရိဝဍ္ဎမော- ထက်ဝန်းကျင် လုံးဝိုင်း၏" စသည်ဖြင့် ပရိမဏ္ဍလစသော အနက်ကို ဟောရကား "အယန" ဟုထပ်၍ ဝိသေသနပြုရသည်-ဟု မဂ္ဂဒီပကြဲသတတ်၊ ဝိသေသန ၆ မျိုးတွင် တတ္ထာဝတာ (ထိုသဘောကို ထင်ရှားပြသော) ဝိသေသနတည်း။

သောဓယတိ သောဓိယတိ။ ။စာအုပ်တို့၌ "ကသ သောဓယတိ မဂ္ဂ"ဟု ကတ္တားဟောဝါကျကို တွေ့ရ၍ ထိုအတိုင်း ပဌမအနက်ပေးသည်၊ ဗုဒ္ဓဝံသ အဋ္ဌကထာ၌ကား "ကသ သောဓိယတိ မဂ္ဂေါ"ဟုက်ဟောဝါကျရှိ၏၊ တုဋ္ဌဟဋ္ဌော၊ ဃ၊ မဟာဇနောတို့အတွက် "ဟုတ္တာ မဂ္ဂ သောဓေတိ"ဟု အဓိတည်ပေး၏၊ ထိုအတိုင်း ဒုတိယနည်းပေးသည်၊ {"ကသ-အဘယ်သူအဖို့"ဟူသော, အနက်သည် "ကသတ္ထာယ"ဟု ဖွင့်သော တဒတ္ထသမ္ဘဝါနိ် အနက် ပင်တည်း၊ ဝဍ္ဎမာယနံ၌ ဆန်းကြောင့် "အာ" ဟုဖြစ်ရသည်၊ လမ်းအနက်ဟောကား "အယန" သာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။နပုလ္လိင် မြဲသောကြောင့် ဒုတိယနည်း၌ မဂ္ဂေါနှင့်တွဲသော်လည်း "အဋ္ဌသ ဝဍ္ဎမ အယန"ဟု ရှိရသတတ်၊ သို့သော် ထိုထိုနေရာ၌ "ဝါယောဓာတု အဋ္ဌသောဟောတိ"ဟု လည်းကောင်း "ဓကာယနောယံ ဘိက္ခဝေ ·မဂ္ဂေါ"ဟု လည်းကောင်း တွေ့ရသောကြောင့် ထိုအဆိုနှင့်တကွ ဂ်ဟောဝါကျကိုပါ စဉ်းစားသင့်သည်။

အဒ်သု တေ မမော ကာသ်။ ။အယ် သုမေဓပဏ္ဍိတော မဟိဒ္ဓိကော မဟာနုဘာဝေါ

နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို၊ ပဝေဒယီ-သိစေပြီ၊ တတ္ထ-ထိုကြားရရာအရပ်၌၊ ဌတ္ဝာ-ရပ်၍၊ တုဏ္ဍော-နှစ်သက်သည်၊ သံဝိဂ္ဂမာနသော-ပီတိဖြင့် အုံ့ဩသော စိတ်ရှိသည်၊ (သံဝိဂ္ဂမာနသောတိ-ပီတိဝိမှိတာမာနသော-ဗုဒ္ဓဝံသဋီ) ဝိစိန္တေသိ-အထူးထူး အထွေထွေ ကြံစည်ပြီ၊ (ကိ-အဘယ်သို့ ကြံစည်သနည်း။) ဣဒ-ဤဒီပက်ရာမြတ်စွာဘုရားတည်းဟူသော လယ်ယာမြေ ကောင်း၌၊ ဗီဇာနိ-ကုသိုလ်တည်းဟူသော မျိုးစေ့တို့ကို၊ ရောပေယံ-ပေါက်စေတော့အံ့၊ ဝါ-စိုက်ပျိုးလိုက်တော့အံ့၊ ဓညော-ဗုဒ္ဓပွါဒနဝမဓညာ ဟူသော အခွင့်ကောင်းသည်၊ ဝေ-စင်စစ်၊ မာ ဥပဓ္ဓဂါ-ကပ်ရောက်ပြီးခါ လွန်၍မသွားပါစေလင့်၊ (ဣတိ-ဤသို့၊ ဝိစိန္တေသိ-အထူးထူး အတောထွေထွေ ကြံစည်ပြီ။)

(တုမှေ-သည်) ဗုဒ္ဓသ-မြတ်စွာဘုရားဖို့၊ (မဂ္ဂ-လမ်းကို၊) ယဒိသောဝေထ-အကယ်၍ ဆုတ်သင်ကုန်အုံ့၊ (ဝေထတိ-ဤသို့ ဆုတ်သင်လော်၊) မေ-ငါအား၊ ကောကာသ-တစ်ခုသောရပ်ကွက်ကို၊ ဒဒါထ-ပေးကြကုန်၊ အဟမ္ပိ-ငါသည်လည်း၊ အဠသ-အဠသမည်သော၊ ဝဋ္ဋမ-ဝဋ္ဋမမည်သော၊ အယနံ-အယနမည်သော၊ (မဂ္ဂ-လမ်းကို၊) သောဓယိဿာမိ-ဆုတ်သင်ပါအုံ။

တဒါ-အခွင့်တောင်းရာ ထိုအခါ၌၊ တေ-ထိုလူတို့သည်၊ မမ-ငါ့အား၊ သောဝေတုံ-ဆုတ်သင်ခြင်းငှာ၊ သြကာသ-ရပ်ကွက်တစ်ခုဖြစ်သော၊ အဠသ- လမ်းကို၊ အဒံသု-ပေးကြကုန်ပြီ၊ တဒါ-ပေးကြရာထိုအခါ၌၊ အဟံ-ငါသည်၊ ဗုဒ္ဓေါ ဗုဒ္ဓေါတိ-ဗုဒ္ဓေါ ဗုဒ္ဓေါဟူ၍၊ စိန္တေန္တော-စိတ်ဖြင့်ဖန်ဖန် ကြံစည်လျက်၊ မဂ္ဂ-လမ်းကို၊ သောဝေမိ-ဆုတ်သင်ခဲ့၏။

မမ-ငါ၏၊ သြကာသေ-ရပ်ကွက်သည်၊ အနိဋ္ဌတော-မပြီးစီးသေးမီ၊ ဒီပက်ရော၊ ဒီပက်ရာမည်တော်မူသော၊ မဟာမုနိ-မြတ်သောမုနိ ဖြစ်တော်မူသော၊ ဝါ-မုနိ ၅ ပါးတို့တွင် အမြတ်ဆုံး ဖြစ်တော်မူသော၊ ဇိနော-ငါးမာရ်အောင်မြင်ဘုရားရှင် သည်၊ စတူဟိ သတသဟဿေဟိ-၄ သိန်းကုန်သော၊ ["၄-သိန်းအတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော" ဟုမပေးနှင့်၊ ဗဟုဗိဟိသမာသ် မဟုတ်, စတ္တာရိအသင်္ချေယျာနိကဲ့သို့

တိ စာနမာနော ဒုဋ္ဌိသောဝေန် (အသုတ်သင်ခက်သော) ဥဒကသမ္ဘိန္ဒ (ရေနှင့်ရောစပ်သော) အတိဝိယ ဝိသမ (အလွန်မညီညွတ်သော) ဧကံ သြကာသံသလ္လက္ခေတွာ၊ ယေ၊ အဒံသု။-ဒီပါ လင်္ကာရဋီကာ။

မဂ္ဂံ သောဝေမဟံ တဒါ။ ။တဟောတ (ထိုသို့ပေးရာအခါ၌) သုမေဓပဏ္ဍိတော ဗုဒ္ဓါရမက် ပီတိ ဥပ္ပါဒေတွာ စိန္တေသိ၊ အဟံ ပန ဣမံ သြကာသံ ဣဒ္ဓိယာ ပရမဒဿနီယံ (အလွန်ကြည့်ဖွယ် ရှုဖွယ်ကောင်းအောင်) ကာတုံ ပဟောမိ၊ ဧဝံကတေပန နံ မံ ပရိတောသေတိ၊ အဓုမယာ ကာယဝေယျာဝစ္စံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိတိ ပဿံ အာဟရိတွာ တံ ပဒေသံ ပု ရေတိ။-ဒီပါလင်္ကာရဋီကာ။

ဝါကျသာ၊] ဆဋ္ဌာဘိညေဟိ-၆ ပါးသော အဘိညာဉ် ရှိကုန်သော၊ တာဒိဟိ-ဣဋ္ဌကိုပင် ထိုအနိဋ္ဌကဲ့သို့ရှုတတ်, အနိဋ္ဌကိုလည်း ထိုဣဋ္ဌ ကဲ့သို့ ရှုတတ်ကုန်သော၊ ဝါ-လောကဓမ်ရှစ်ပါးကြောင့် ဖောက်ပြားမတုန်, တာဒိ ဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံကြကုန်သော၊ [တမိဝဒိသဿနီတိ-တာဒိနော၊] ဝိမလေဟိ- ကင်းသော ရာဂအစရှိသော အညစ်အကြေးရှိကုန်သော၊ ခီဏာသဝေဟိ- ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့်၊ (သဒ္ဓိं)၊ အဋ္ဌသုံ-လမ်းကို၊ ပဒိ ပဒ္ဓိ-ကြွတော်မူလာပြီ။

(ရမ္မနဂရဝါသိနံ-ရမ္မာမြို့,သူမြို့,သားတို့၏၊) ပစ္ဆိဂ္ဂမနာ-ရှေးရှုတက်သွားခြင်းတို့သည်၊ ဝါ-ခရီးဦးကြိုဆိုခြင်းတို့သည်၊ ဝတ္တန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏။ ["ရမ္မနဂရဝါသိနော-တို့သည်၊ ပစ္ဆိဂ္ဂမနာ-ခရီးဦးကြိုဆိုကုန်သည်၊ ဝတ္တန္တိ-ကုန်၏"ဟုလည်းပေးကြသည်။] ဗဟူ-များစွာကုန်သော၊ဘေရိယော-စည်ကြီးတို့သည်၊ ဝဇ္ဇန္တိ-မြည်ကုန်၏၊ (တစ်နည်း) ဘေရိယော-စည်ကြီးတို့ကို၊ ဝဇ္ဇန္တိ-မြည်စေကြကုန်၏၊ ဝါ-တီးကြကုန်၏၊ နရမရူ-လူနတ်တို့သည်၊ အမောဒိတာ-လွန်စွာဝမ်းမြောက်ကြကုန်သည်၏၊ (ဟုတ္တာ) သာဓုကာရံ-ကောင်းလေစွဟု, အားရနှစ်လို, မြွက်ဆိုအပ်သော အသံကို၊ ဝါ-ကောင်းချီးကို၊ ပဝတ္တယုံ- ဖြစ်စေရကကုန်ပြီ။

ဒေဝါ-နတ်တို့သည်၊ မနုဿေ-လူတို့ကို၊ ပဿန္တိ-မြင်ကြကုန်၏၊ မနုဿာ ပိစ-လူတို့သည်လည်း၊ ဝါ-လူတို့ကလည်း၊ ဒေဝတာ-နတ်တို့ကို၊ (ပဿန္တိ)၊ ဥဘောပိ- ၂မျိုးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေ-ထိုနတ်လူတို့သည်၊ ပဟူလိကာ-ချီးမြှောက်အပ်သော လက်အုပ်ရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ တထာဂတံ အန-မြတ်စွာဘုရား၏ နောက်တော်၌၊ ဝါ-မြတ်စွာဘုရား၏ နောက်တော်က၊ ယန္တိ-လိုက်သွားကြကုန် ၏။ [အနုဟူသော ကမ္မပ္ပဝစနီယ၏ ယုဇ္ဇဝါက်ဖြစ်သောကြောင့် တထာဂတံဝယ် ဆဋ္ဌီအနက် ဒုတိယာဝိဘတ် သက်ရသည်။]

ဝဇ္ဇန္တိ။ ဒုတိယာအဋ္ဌီဝိဘတ်ဖြင့် ဝဒ္ဒမာတ်ကို ဝဇ္ဇပြုလျှင် ဝဇ္ဇန္တိဟု ကတ္တုရုပ်ဖြစ်၏။ လူတို့တီးသောကြောင့် မြည်ရသော်လည်း စည်တွေကိုယ်က အလိုလိုမြည်သကဲ့သို့ဖြစ်သောကြောင့် "ဝဇ္ဇန္တိ"ဟု ဆိုသည်၊ တစ်နည်း-ဝဒမာတ်, ကာရိတ် ဏယပစ္စည်းပြင့် ဝါဒယန္တိဟု ပြီးစေပြီးမှ ဣကို ဖျောက်, ဝါ၌အာကိုလည်း ရသပြု၍ ဟေတုကတ္တုရုပ်လည်း ကြဲကြသည်။ [အဋ္ဌကထာယ် ဝဇ္ဇန္တိတို ဝါဒယန္တိတို ဟေတုကတ္တု ဝသေန ဒိဝရဏ်"ဟူသော အခြားနေရာ၌ သဒ္ဒနီတို ဖွင့်သည်ကို ဤနေရာ၌ယူ၍ ကြဲကြခြင်း ဖြစ်သည်။

နရမရူ။ ။နရသဒ္ဒါသည် "နရနာရီယော" ဟုရှိရာ၌ လူယောကျ်ား အနက်ကိုဟော၏၊ နရတ္တမောဒ်၌ "သတ္တဝါ"ဟူသော အနက်ကိုဟော၏၊ ဤနေရာ၌ ယောကျ်ား မိန်းမနှင့် ဆက်ဆံသော "လူ"ဟူသော အနက်ကိုဟော၏။ ["မရတိ-အသက်အပိုင်းအခြား အတိုင်း သေတတ်၏ ဣတိ မရူ"ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ နတ်ကိုဟောသည်၊ မရဓာတ်, ဥပစ္စည်း၊ ဓောဂ္ဂလွှာန် ၌ကား "ရူကာယေန သဟဝ မရတိ-ရူပကာယနှင့် အတူသေတတ်၏၊ ဣတိ မရူ"ဟုဝိဂြိုဟ် ပြုသည်။]

ဒေဝါ-နတ်တို့သည်၊ ဒိဗ္ဗေဟိ-နတ်၌ဖြစ်ကုန်သော၊ တူရိယေဟိ-တူရိယာတို့သည်လည်းကောင်း။ (ဓာတ်ကတ္တား)၊ ဝါ-တူရိယာတို့ကိုလည်ကောင်း။ (ကာရိတ်ကံ)၊ မနုဿာ-လူတို့သည်၊ မာနုဿကေဟိ-လူ၌ဖြစ်ကုန်သော၊ တူရိယေဟိစ-တို့သည်လည်းကောင်း။ ဝါ-တို့ကို လည်းကောင်း။ ဥဘောပိ- ၂မျိုးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေ-ထိုနတ်လူတို့သည်၊ ဝဇ္ဇယန္တာ-မြည်စေကြကုန်လျက်၊ တတောဂတံ အနု-၌၊ ဝါ-က၊ ယန္တီ-ကုန်၏။

အာကာသေန-ကောင်းကင်ခရီးဖြင့်၊ ["ခရီး၌" ဟုလည်းပေးကြ၏။] ဂတာ-သွားကြကုန်သော၊ မရူ-နတ်တို့သည်၊ ဒိဗ္ဗံ-နတ်၌ဖြစ်သော၊ မန္ဒာရဝပုပ္ဖံ-မန္ဒာရဝမည်သော ပန်းကိုလည်းကောင်း၊ ("ထင်ရှားပန်း"ဟုလည်းပေးကြ၏။) ပဒုမ်-ပဒုမ္မာကြာပန်းကိုလည်းကောင်း၊ ပါရိဆတ္တကံ-ပင်လယ်ကသစ်ပန်းကို လည်းကောင်း။ ဒိသောဒိသံ-ထိုထိုအရပ်သို့၊ သြကိရန္တီ-ကြဲချကြကုန်၏၊ [ဒိသံဒိသံ ဟူသော ဝိစ္ဆာပုဒ်မှ နိဂ္ဂဟီတ်ကိုချေ၍ ရှေ့သစ်အကို သြပြု၍ ဒိသောဒိသံဟု ဆိုသည်၊ အညောညံကဲ့သို့တည်း။]

အာကာသေန-ကောင်းကင်ခရီးဖြင့်၊ ဂတာ-သွားကြကုန်သော၊ မရူ-နတ်တို့သည်၊ ဒိဗ္ဗံ-နတ်၌ဖြစ်သော၊ စန္ဒနစုဏ္ဏဿ-စန္ဒကူးနံ့သာမှုန့်ကို လည်း ကောင်း၊ ကေဝလံ-အလုံးစုံသော၊ ဝရဂန္ဓဿ-ကောင်းမြတ်သော နံ့သာကို လည်း ကောင်း၊ ဒိသောဒိသံ-ထိုထိုအရပ်သို့၊ သြကိရန္တီ-ကြဲချကြကုန်၏။

ဘူမိတလဂတာ-မြေအပြင်၌ သွားကြကုန်သော၊ နရာ-လူတို့သည်၊ စမ္ပက်- စကားပန်းကို လည်းကောင်း၊ သရလ-ထင်းရှူးပန်းကိုလည်းကောင်း၊ နိပ်-ထိမ်ပန်းကိုလည်းကောင်း၊ နာဂပုန္နာဂကေတက-ကဲ့ကော်ပန်း,ပုန်းညက်ပန်း, ဆပ်သွားပန်းကို လည်းကောင်း၊ ဒိသောဒိသံ-ထိုထိုအရပ်သို့၊ ဥက္ခိပန္တီ-ကြဲမြှောက်ကြကုန်၏။

အဟံ-ငါသည်၊ ကေသေ-ဆံတို့ကို၊ မုဋ္ဌိတ္တာ-ဖြေ၍၊ တတ္ထ-ထိုငါ့အားပေးအပ်သော ရုပ်ကွက်၌၊ ဝါကစီရဏ-လျှော်တေသက်နှင်းကို လည်းကောင်း၊ စမ္ပက်စ-သားရေပိုင်းကို လည်းကောင်း၊ ကလလေ-ညွန်ပြောင်း၌၊ ပတ္ထရိတ္တာန-ဖြန့်ခင်း၍၊ အဝကုဇ္ဇော-အောက်၌ထားအပ်သော မျက်နှာရှိသည်၊ ဝါ-မှောက်နုံ၊ (ဟုတ္တာ-၍) နိပဇ္ဇိ-လျောင်းပြီ။ [အဟံ တစ်ပုဒ် 'အနက်မရှိ၊ (တစ်နည်း) ရှေ့အဟံသည် မုဋ္ဌိတ္တာပတ္ထရိတ္တာတို့၌ စပ်၍, နောက်အဟံက နိပဇ္ဇိ ၌စပ်။]

(ကိ -အဘယ်သို့ နလုံးသွင်း၍ လျောင်းသနည်း၊) ဗုဒ္ဓေါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ သိသေယျော-၄ သိန်းကုန်သော တပည့်တို့နှင့်၊ သဟ-တကွ၊မံ-ငါကို၊ အဏ္ဏမိတ္တာန-နည်း၍၊ ဂစ္ဆတု-ကြွတော်မူပါစေ၊ ကလလေ-ရွှံ့ညွန်ပြောင်း၌၊ မာ အဏ္ဏမိတ္ထ-မနင်းပါစေလင့်၊ [အဓိပ္ပာယ်နှီ အာဝိဘတ်ကို ဣတ္ထိပြုထားသည်၊ နံ-အနက်မရှိ၊

တံထည့်ပါ။] တံ-ထိုသို့ငါ့ကိုနင်း၍ ကြွသွားတော်မူခြင်းသည်၊) မေ-ငါ၏၊ ဟိတာယ-စီးပွားအလို့ငှာ၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ္တံ့၊ (ဣတိ-ဤသို့ နလုံးသွင်း၍၊ နိပန္နော-လျောင်းပြီ။) [ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာ၌ "တံကလလေ အနုဏ္ဏမ်-ထိုရွှံ့ညွန်ပြောင်း၌ နင်းတော်မမူခြင်းသည်"ဟု ဖွင့်၏၊ ရွှံ့ညွန်း၌ နင်းတော် မမူခြင်းသည် လိုရင်းမဟုတ်, မိမိကိုနင်း၍ ကြွတော်မူခြင်းသာ လိုရင်းဖြစ်သည်။]

ပထဝိယံ-ရွှံ့ညွန်မြေ၌၊ [ဝိဟာ ဆန္ဒာနုရက္ခကာဒီယရှိလျှင် ကောင်းသည်။] နိပန္နသေ-လျောင်းသော၊ မေ-ငါ၏၊ စေတသော-စိတ်၏၊ ဧဝံ-ဤသို့သောအကြံသည်၊ အာသိ-ဖြစ်ပြီ၊ (ကိံ -အဘယ်သို့ဖြစ်သနည်း) ["သန္ဓာရေသိသဒေဝကံ" ကျမ္ဘ ကို အမေးကို ပြန်၍အုပ်လိမ့်မည်။] အဟံ-ငါသည်၊ အဇ္ဇ-ယနေ့၊ ဣဒ္ဓမာနော-ကိလေသာတို့ကို သတ်ဖြတ်လိုမူကား၊ ကိလေသေ-ကိလေသာတို့ကို၊ ဃာဋိယာမိ-သတ်ဖြတ်နိုင်၏။။ [ယနေ့ ကိလေသာတို့ကို သတ်ဖြတ်၍ ရဟန္တာဖြစ်အောင် အားထုတ်နိုင်သည်-ဟူလို။]

မေ-ငါ့အား၊ [ကိ အတွက် အလမတ္ထသမ္ဘဒါန်၊] ဣဒ-ဤဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာဘုရားထံတော်ပါး၌၊ အညာတဝေသေန-မထင်ရှားသူ၏ အသွင်ဖြင့်၊ ဓမ္မ-တရားကို၊ သစ္ဆိကတေန-မျက်မှောက်ပြုခြင်းဖြင့်၊ ကိ -အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ သဗ္ဗညုတံ-သဗ္ဗညုဏ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဉာဏ်ပညာသို့၊ ဝါ-သဗ္ဗညုတဉာဏ်သို့၊ ပါပုဏိတွာ-ရောက်ပြီး၍၊ သဒေဝကေ-နတ်နှင့်တကွဖြစ်သော လောက၌၊ ဗုဒ္ဓေါ-ဘုရားသဲ့ည်၊ဟေသံ-ဖြစ်အံ့။ ["ဖြစ်ရပါလို၏"ဟု ဆုတောင်းတော်မမူ, "ဖြစ်အံ့, ဖြစ်အောင်ပြုအံ့"ဟု စိတ်ကို မိဋ္ဌာန်တော်မူသည်၊]

ထာမဒဿိနော-မိမိ၏ ဉာဏ်စွမ်းကို သိမြင်သော၊ ဝါ-မိမိ၏ဉာဏ်စွမ်းကို သိမြင်ပါလျက်၊ ဧကေန-တစ်ယောက်တည်းသည်၊ (ဟုတွာ)၊ တိဏ္ဏေန-သံသရာရေအယဉ်မှ ကူးသွားသော၊ ပုရိသေန-ယောကျ်ားမျိုးဖြင့်၊ မေ-ငါ့အား၊ ကိ -အဘယ် အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ သဗ္ဗညုတံ - သို့၊ ပါပုဏိတွာ - ၍၊ သဒေဝကံ-

---

ယာတိယာ မဟံ။ ။ဦးကာ၌ "ယာဒိ (တိ) ယာမဟံ"ဟုရှိ၏၊ စုရာဒိဂိုဏ်း ယဒ္ဓဓာတ်သည် ဟီ သာ-ညှဉ်းဆဲခြင်းအနက်ကိုလည်းဟောစ၏၊ မောဂ္ဂလ္လာန်အလိုအားဖြင့် စုရာဒိဂဏ ပစ္စည်းသက် ၍ ဣကို ခါဒိကဏ္ဍ ၁၃၆-သုတ်ဖြင့် ဣယင်ပြု၍ ယာဒိယာမိဟု ပြီးရသည်၊ အဟံ၌ အပုဒ် ဟံပုဒ်တို့ကား အနက်မရ နိပါတ်မျှသာ၊ [ဗုဒ္ဓဝံသ အဋ္ဌကထာ၌ကား "ကိလေသေ ဗျာပယေမမ" ဟုရှိ၏၊ သာ၍ရှင်းသည်။] "ယာဒိယာမိ"ဟု ပစ္စုပ္ပန္နဝိဘတ်ဖြင့် ရှိသောကြောင့် ကိလေသာ တို့ကို သတ်ဆဲ ညှဉ်းဆဲ နှိပ်စက်ဆဲဟု မယူသင့်၊ ညှဉ်းဆဲ နှိပ်စက်ခါနီးဖြစ်၍ အနာဂတ်ကိုပင် သမီပဝတ္တမာန်ဖြင့်ဆိုထားသည်ဟု ကြံပါ၊[ယာဒိယာမိနေရာဝယ် ဟနတော်ကို ယာတပြု၍ "ယာတယာမဟံ" ဟုလည်းပြင်ကြ၏၊ ဟနတော်က ဘူဝါဒိသာ ရှိသောကြောင့် ဂဏပစ္စည်း မသက်နိုင်ပါ၊ ထိုထိုနေရာ၌ "ယာတေသာမိ-သတ်အံ့၊ . ယာတေဟိ-သတ်လော"စသည်ဖြင့် တွေ့ရ၏၊ ထိုပါဠိများ၌လည်း မုဒ္ဓဗုဒ္ဓသန်လျင်းချိတ်ဖြင့် ရှိမှသာ စုရာဒိဂဏပစ္စည်းသက်နိုင်စရာရှိသည်။]

နတ်ဗြဟ္မာနှင့်တကွဖြစ်သော သတ္တဝါအပေါင်းကို၊ သန္ဓာရေသည်-သံသရာရေအယဉ်မှ ကယ်တင်ပေအုံ့။။ [ဤဂါထာအဖွင့်ကို ဋီကာဂါထာရမ္ဘဉ် ပြထား၏။]

မေ-ငါသည်၊ (ကတေနဉ်စပ်) ဝါ-ငါ၏၊ (အဓိကာရေနဉ်စပ်)၊ ပုရိသုတ္တမေ-ယောကျ်ားမြတ်ဖြစ်တော်မူသော ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရားဌ်၊ ဝါ-မြတ်စွာဘုရား အထံတော်ဌ်၊ ကတေန-ပြုအပ်သော၊ ဣမိနာ အဓိကာရေန-ဤလွန်ကဲသော ကောင်းမှုကြောင့်၊ သဗ္ဗညုတံ-သို့၊ ပါပုဏိတွာ-၊ ဗဟုံ-များစွာသော၊ ဧနတံ-သတ္တဝါ အပေါင်းကို၊ တာရေမိ-သံသရာရေအယဉ်မှ ကယ်တင်ပေအုံ့။

သံသာရသောတံ-သံသရာတည်းဟူသောရေအယဉ်ကို၊ ဝါ-သံသရာကို ပြုတတ်သော တဏှာရေအယဉ်ကို၊ ဆိန္ဒိတွာ-ဖြတ်၍၊ တယောဘဝေ-ကာမ ရူပ, အရူပဟု သုံးဝသောဘဝတို့ကို၊ ဝိဒ္ဓံသေတွာ-ဖျက်ဆီးပြီး၍ [ဘဝပြတ်ကြောင်း ကံကိုပြုလျှင် ဘဝကို ဖျက်ဆီးရာရောက်၏၊ ဖလူပစာတည်း။] ဓမ္မနာဝံ-မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး, တရား တည်းဟူသော လှေသင်္ဘောကို၊ သမာရယှ-ကောင်းစွာတက်စီး၍၊ သဒေဝကံ-နတ်ဗြဟ္မာနှင့်တကွဖြစ်သော သတ္တဝါအပေါင်းကို၊ သန္ဓာရေသံ-အုံ့၊ (ဣတိ-သို့၊ စေတသော-စိတ်၏၊ ဧဝံ-ဤသို့သောအကြံသည်၊ အာသိ-ဖြစ်ပြီ။)

ကိ မေ ဧကေန တိဏ္ဏေန, ပုရိသေန ထာမဒဿိနာ

သဗ္ဗညုတံ ပါပုဏိတွာ, သန္ဓာရေသံ သဒေဝကံ။

ထာမဒဿိနာ-မိမိသတ္တိ, မျှော်မှန်းကြည့်၍, သိရှိထင်ထင်, စွမ်းရည်ကို မြင်ပါလျက်၊ ဧကေန-အများထိုထို, မကယ်လိုဘဲ, တစ်ကိုယ်ထီးတည်း, ဖော်မမှီးဘဲသာလျှင်၊ တိဏ္ဏေန-သံသရာပြင်, ရေအယဉ်ဝယ်, မဂ္ဂင်လှော်ခတ်, ကူးသွားတတ်သော၊ ပုရိသေန- ယောကျ်ားဧနည်,မပီစတောင်း, ကိုယ်ကောင်းငဲ့လျှိုး, ယောကျ်ားမျိုးဖြင့်၊မေ-ဒီပင်္ကရာ, စောမြတ်စွာကို, သေချာမူးတွေ့,ငါရသော အား၊ ကိ ပယောဇနံ-အဘယ်သို့နည်း, အထင်ကြီး၍, နိုမှီးအားရ, အသုံးချတော့အုံ့နည်း။ နိပ္ပယောဇနမေဝ-သူငါရိုးရိုး, သတ္တဝါမျိုးသို့, အားကိုးမရသဖြင့်, အသုံးမကျတော့သည်သာဟာည်း။ သဗ္ဗညုတံ-ကြွင်းမဲ့ဉဿုံ, အလုံးစုံကို, အကုန်သိသူ, ဘုရားတစ်ဆူအဖြစ်သို့၊ ပါပုဏိတွာ-ဘုရားဆူဆူ,ကျင့်နည်းယူလျက်, ထပ်တူဆင့်ဆင့်, ရောက်အောင်ကျင့်ပြီး၍၊ သန္ဓာရေသံ-သမုဒ်နက်ကျယ်, သံသာနယ်မှ, ထုတ်ဆယ်အတူ, ကယ်တင်တော်မူပေအုံ့။

အဓိကာရေန။ ။အဓိ-လွန်လွန်ကဲကဲ၊ ကာရော-ပြုအပ်သောကောင်းမှုတည်း၊ အဓိကာရော-လွန်ကဲကဲ ပြုအပ်သောကောင်းမှု၊ ရှုံ့ညွှန်ပေါ်ဌ် လျှောင်းတော်မူ၍ တံတားကဲ့သို့ နင်းသွားဖို့ ရန်လလှေဒါန်းခြင်းသည် သာမန်ကောင်းမှုမဟုတ်၊ အကယ်၍ နင်းသွားလျှင် ရှုံ့ညွှန်ထဲ၌နစ်ကာ အသက်သေလောက်စရာရှိ၏၊ ထိုသို့ အသက်ကိုစွန့်၍ ပြုအပ်သောကောင်းမှုဖြစ်သောကြောင့် "အဓိကာရ" ဟုခေါ်ရသည်။

သံသာရသောတံ။ ။ခန္ဓာအာယတနဓာတ်တို့၏ အဆက်မပြတ် ဖြစ်ခြင်းသည် ရေအယဉ်နှင့်တူသောသာကြောင့် "သံသာရသခ်ါတော+သောတော သံသာရသောတော"မည်၏၊ (တစ်နည်း) သံသာရကို ပြုတတ်သော တဏှာရေအယဉ်ကို "သံသာရသ+ကာရကော+သောတော သံသာရသောတော"ဟုဆိုသည်။ [ဗုဒ္ဓဝံသအဋ္ဌကထာ။]

အာဟုတိနံ–အဝေးမှယူ, ဆောင်၍မူလည်း, ကြည်ဖြူလေးမြတ်, ပူဇော်အပ်သော ပစ္စည်းတို့ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟော–ခံယူထိုက်တော်မူသော၊ ဒိပကိရော–ဒီပက်ရာမည်တော်မူသော၊ လောကဝိဒူ–လောကသုံးပုံ, အလုံးနှံကို, အကုန်သိမြင်, ဘုရားရှင်, သည်၊ မံ–ငါ့ကို၊ ဝါ–ငါ၏။ ဥသိသကော–ဦးခေါင်းအနိုးခ်ဉ်၊ ဝါ–ဦးခေါင်းရင်းခ်ဉ်၊ ဌတွာန–ရပ်တော်မူ၍၊ ဣဒံဝစန–ဤမျှသာဒီတံစကားကို၊ အမြိ–ဆိန်ခြွက်တော်မူပြီ။ [သိသဿ+သမီပ ဥသိသံ၊ ဥသိသံယေဝ ဥသိသကံ၊ မ်ကို အမြိဝိဋ္ဌ စပ်ခိုက်ကံ, ဥသိသကေဋ္ဌ စပ်ခိုက် ဆဋ္ဌီအနက်ဋ္ဌ ဒုတိယာဝိဘတ်သက်၊]

ဧဠိလံ–ဆံကျစ်ရှိသော၊ ဥဋ္ဌတာပနံ–ထက်မြက်သော အကျင့်ရှိသော၊ ဣမံ တာပသံ–ဤရသေ့ကို၊ ပဿထ–ကြည့်ကြကုန်၊ (အယံတာပသော–ဤရသေ့သည်၊) ဣတော–ဤကမ္ဘာမှ၊ အပရိမေယျ–မနှိုင်းယှဉ်အပ်, မနှိုင်းယှဉ်နိုင်ကုန်သော၊ ကပ္ပေ–၄ အသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းတို့ကို၊ အတိဣမိတွာ–ကျော်လွန်၍) လောကေ–သတ္တလောကဋ္ဌ၊ ဗုဒ္ဓေါ–ဘုရားသည်၊ ဘဝိဿတိ–ဖြစ်လိမ့်မည်။

အဟု (အဟော)–ထိုမြို့၊ တထာဂတော–ဘုရားအလောင်းသည်၊ ရမ္မာ–နှလုံး မွေ့လျော် ဖျော်ဖြယ်ရာကောင်းသော၊ ကပိလဝှယာ–ကပိလအမည်ရှိသော နေပြည်တော်မှ၊ ဝါ–ကပိလဝတ္ထု အမည်ရှိသော ပြည်မှ၊ [သညာရာဇာ ဝါ သမညာစ, ဘိဓာန် နာမ မဝှယော"ဟူသော အဘိဓာန်နှင့်အညီ အဝှယသဒ္ဒါ အမည်ဟူသော အနက်ကို ဟောစ၏။] နိက္ခမိတွာ – ထွက်ပြီး၍၊ ပဓာနံ – အားထုတ်ကြောင်း

အာဟုတိနံ။ ။[အာပုဗ္ဗ,ဟု–ဒါနာဒါနဟာဗျပဒါနေသု"ဟူသော ဓာတ်နောင်တိပစ္စည်းသက်၊ အာ(အာဟရိတ္ဝာ)–အဝေးမှ ဆောင်၍+ဟူယန္တေ–ပူဇော်အပ်ကုန်၏၊ ဤတို အာဟုတိယော၊ အာဟုနေယျပုဒ်မှ အာဟုနနှင့် အနက်တူတည်း။

ဥဋ္ဌတာပနံ။ ။သက္ကတဋ္ဌဥစဓာတ်, ရက်ပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော ဥဋ္ဌသဒ္ဒါသည် ပါဠိ၌ "ဥဋ္ဌ"ဟုဖြစ်၏၊ အနက်များစွာတွင် "ဥတ်ကဋ (တိမ္ဗ)–ထက်မြက်"ဟူသော အနက်ကို လည်းဟောစ၏။ တာပဋ္ဌ တပဓာတ်ကားဘူ, စု, ဒိ ၃ ဂိုဏ်းဋ္ဌ ဒါဟ– ပူလောင်ခြင်းအနက်ကို ဟောစ၏၊ ကိလေသာကို လောင်မြိုက်တတ်သောအကျင့်ကို "တာပန"ဟုဆိုပါ၊ စုရာဒိဂဏေပစ္စည်း သက်၍ "တာ"ဟု ဝုဒ္ဓိဖြစ်၏၊ (တစ်နည်း) ဆန်းကြောင့် ဒီဃပြုထား၏၊ ဥဋ္ဌ+တာပနံ ယသာတိ ဥဋ္ဌတာပနော။

အဟော (အဟု)။ ။ဂဏ္ဌိဋ္ဌ "ဣမသ္မ တာပသဿ–၏၊ ဣဒံ ကမ္မံ–အသက်ကိုစွန့်၍ ညွှန်ပြလျောင်းသောဤအမှုသည်၊ အဟော–အံ့ဖွယ်သာတည်း" ဤသို့စသည်ဖြင့် အနက်ယောဇနာ၏၊ ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာ၌ "အဟူတိ အဟနိ (ဘုရားအဖြစ်နီးရာနေ့၌) အထာတိအတ္ထော" ဟုတွေ့ရ၏၊ အယမေဝ ဝါပါဌော်ဟု လည်းဆိုသေး၏၊ ထိုကြောင့် ရှေးကပင် "အဟော" ဟုလည်းကောင်း, "အဟု" ဟုလည်းကောင်း, "အဟနိ"ဟုလည်းကောင်းပါ၌ အမျိုးမျိုးရှိဟန်တူသည်၊ မည်သို့ပင်ရှိစေကာမူ "အထ–ထိုအခါ၌" ဟူသော အနက်ယူစေလို ဟန်တူသည်။ [ဂဏ္ဌိဋ္ဌကား "အဟူဟိ အဟောသိတိ အတ္ထော"ဟု ဗုဒ္ဓဝင် အဋ္ဌကထာရှိကြောင်း ကိုဆိုသေး၏။]

ဝိရိယကို၊ ပဒဟိတ္တာန-အားထုတ်၍၊ ဒုက္ခရကာရိယ်-ခဲယဉ်းစွာပြုအပ်သော အကျင့်ကို၊ ကတ္တာ-ပြုကျင့်ပြီး၍၊ အဇပါလရုက္ခမူလေ-အဇပါလမည်သော ညောင်ပင်၏ အနီးအောက်၌၊ နိသိဒိတ္တာ-ထိုင်နေ၍၊ တထာဂတော-ဘုရားအလောင်းသည်၊ တတ္ထ-ထိုအဇပါလ ညောင်ပင်၏အနီးအောက်၌၊ ပါယသ-နို့ဃာနာကို၊ ပဋ္ဌယ-ခံယူပြီး၍၊ နေရဉ္ဇရံ-နေရဉ္ဇရာမြစ်သို့၊ ဥပေဟိတိ-ချဉ်းကပ်လတ္တံ့။

နေရဉ္ဇရာယ-နေရဉ္ဇရာမြစ်၏၊ တီရမှိ-ကမ်း၌၊ သောဏိနော-ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊ ပါယသ-ကို၊ အဒ (အဒိတ္တာ) -ဘုဉ်းပေးပြီး၍၊ (တွာပစ္စည်းအကျေကြဲ)ပဋိယတ္တဝရမဂ္ဂေန-နတ်တို့သည် စီစဉ်အပ်သောမြတ်သောလမ်းဖြင့်၊ ဗောဓိမူလ-ဗောဓိပင်၏ အနီးအောက်သို့၊ ဥပေဟိတိ-ချဉ်းကပ်လတ္တံ့။ [နေရဉ္ဇရာပုဒ်ပြီးပုံကို ဝိနည်းမဟာဝါ ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

တတော-ထိုမှနောက်၌၊ အနုတ္တရော-အတုမရှိ မြတ်သော၊ မဟာယသော-များသောအခြင်အရံအကျော် အစောရှိသော၊ သမ္မုဒ္ဓေါ-ဘုရားအလောင်းသည်၊ ဗောဓိမဏ္ဍံ- ဗောဓိမဏ္ဍိုင်ကို၊ (အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်, သမ္မဒညုတဉာဏ် တို့၏ ကြည်လင်ရာညောင် ဗုဒ္ဓဟောပင်ကို၊) ပဒက္ခိဏံကတ္တာ-လက်ယာရစ်ပြု၍၊ အဿတ္ထမူလေ-ညောင်ဗုဒ္ဓဟောပင်၏ အနီးအောက်၌၊ ဗုဇ္ဈိဿတိ-သစ္စာ၄ပါးကိုသိလတ္တံ့၊ (ဘုရားဖြစ်လတ္တံ့-ဟူ လို။)

ဣမဿ-ဤမြတ်စွာဘုရား၏၊ ဇနိကာ-ဖြစ်စေတတ်သော၊ မာတာ-မယ်တော်ရင်းသည်၊ [ဇနိကာဖြင့် မွေးစားသော မယ်တော်ကိုကန့်သည်၊] မာယာနာမ-မာယာမည်သည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ္တံ့၊ ပိတာ-ခမည်းတော်သည်၊ သုဒ္ဓေါဒနောနာမ-သုဒ္ဓေါဒနမည်သည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ္တံ့၊ အယံ-ဤရသေ့သည်၊ ဂေါတမောနာမ-ဂေါတမမည်သည်၊ ဟေဿတိ-ဖြစ်လတ္တံ့။

တထာဂတော။ ။ဤဂါထာနှင့် နောက်ဂါထာ၌ တထာဂတောဟု ၂-ထပ်တွေ့ရ၏၊ ရှေ့တထာဂတောသည် ပဒဟိတ္တာန, နိသိဒိတ္တာတို့၌စပ်၍ နောက်တထာဂတောက ပဋ္ဌယ, ဥပေဟိတိတို့၌စပ်၊ ဘုရားဖြစ်လတ္တံ့သော ဘုရားအလောင်းကိုပင် တထာဂတောဟု ဖလုပစာအားဖြင့် သုံးခွဲထားသည်၊ "ဥပေဟိတိ၌ ဥပ+ဣတိ, ဣတိမ ဣကို မောဂ္ဂလ္လာန် တျာဒိကဏ္ဍ-ဇတိသ္ဝာဟူသော (၆၆)သုတ်ဖြင့် ဟိပြု၊ ဥပ+ ဟိတိကို သန္ဓိစပ်၊ ပါယသ၌ " ပယသာ-နိ.ရည် ဖြင့်+နိ.ဗွတ္ထောတာ"ဟု ပြု၍ကပစ္စည်း "ပါယသော" ဟုပြီးစေ။]

သုဒ္ဓေါဒနောနာမ။ ။သုဒ္ဓေါဒနမင်း၏ ရာဇာဖြစ်ကြောင်းကိုပါဠိတော်၌ မတွေ့၊ ထို့ကြောင့် "ရာဇာ မဟုတ်"ဟု ခေတ်လူတို့က ဝေဖန်ကြ၏၊ သုတ်မဟာဝါ-မဟာပဒါနသုတ် ပါဠိတော်၌ "သုဒ္ဓေါဒနောနာမရာဇာပိတာ" ဟုဟောတော်မူ၏၊ ဇနပဒကလျာဏီ ထေရီအပဒါန်၌လည်း "ရညော သုဒ္ဓေါဒဿာဟံ, ဓီတာ အာသိ အနိန္ဒိတာ" ဟုရှိ၏၊ တို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌ "ရာဇ"ဟု အသုံးရှိပုံကို သိပါ။

အနာသဝါ-အာသဝေါ မရှိကုန်သော၊ ဝိတရာဂါ-ကင်းသော ရာဂရှိကုန်သော၊ သန္တ စိတ္တာ-ငြိမ်သက်သောစိတ် ရှိကုန်သော၊ သမာဟိတာ-ဣကာဂ်းစွာ အာရုံ၌ထားအပ်သောစိတ် ရှိကုန်သော၊ (တည်ကြည်ကုန်သော၊) ကောလိတော-ကောလိတသည် လည်းကောင်း၊ ဥပတိဿော စ-ဥပတိဿသည် လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂါ-အမြတ်ဆုံးဖြစ်ကုန်သော၊ သာဝကာ-စကားကိုလိုက်နာတတ်ကုန်သော တပည့်တို့သည်၊ (တစ်နည်း) အဂ္ဂါ သာဝကာ-အဂ္ဂသာဝကတို့သည်၊ ဟောသန္တိ -ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့၊ အာနန္ဒောနာမ-အာနန္ဒာမည်သော၊ ဥပဋ္ဌာကော-အလုပ်အကျွေးသည်၊ ဣမံဇိန်-ဤဂေါတမဘုရားကို၊ ဥပဋ္ဌိဿတိ-ပြုစုလုပ်ကျွေးလတ္တံ့။ [ဥပ တိဿ, ကောလိတအမည်တို့သည် ရွာကိုအကြောင်းပြု၍ရအပ်သော အမည်ဟု ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ သာရိပုတ္တထေရ ဝတ္ထုတွင်ဆိုသည်။]

အနာသဝါ၊ ပေ၊ ဝိတရာဂါ-ကုန်သော၊ သန္တ စိတ္တာ-ကုန်သော၊ သမာဟိတာ-ကုန်သော၊ ဝါ-ကုန်သော၊ ခေမာ-ခေမာဘိက္ခုနီသည် လည်းကောင်း၊ ဥပ္ပလ-ဝဏ္ဏာစ-ဥပ္ပလဝဏ်း ဘိက္ခုနီသည် လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂါ-အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ကုန်သော၊ သာဝကာ-စကားကို လိုက်နာတတ်ကုန်သော တပည့်မတို့သည်၊ (တစ်နည်း) အဂ္ဂါသာဝိကာ-အဂ္ဂသာဝိကာမတို့သည်၊ ဟောသန္တိ-ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့။

တသ ဘဂဝတော-ထိုဂေါတမဘုရား၏၊ ဗောဓိ-သစ္စာ ၄ပါး တရားကို သိရာသစ်ပင်ကို၊ [ဗုဒ္ဓတိ ဗောဓိ ဗောဓိ၊] အသတ္ထောတိ-ညောင်ဗုဒ္ဓဟောပင်ဟူ၍၊ ပဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ စိတ္တောစ-စိတ္တသုကြွယ်သည် လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထာဠဝကောစ-ဟတ္ထာဠဝမင်းသားသည် လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂါ-အမြတ်ဆုံးဖြစ်ကုန်သော၊ ဥပဋ္ဌကာ-အလုပ်အကျွေး ဥပါသကာတို့သည်၊ (တစ်နည်း) အဂ္ဂါဥပဋ္ဌာကာ-အဂ္ဂဥပဋ္ဌာကတို့သည်၊ ဟောသန္တိ-ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့၊ ဥတ္တရာ-ဥတ္တရာသည် လည်းကောင်း၊ နန္ဒမာတာစ-နန္ဒမာလာသည် လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂါ-အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ကုန်သော၊ ဥပဋ္ဌိကာ-အလုပ်အကျွေး ဥပါသိကာမတို့သည်၊ (တစ်နည်း) အဂ္ဂါ ဥပဋ္ဌိကာ-အဂ္ဂဥပဋ္ဌိကာမတို့သည်၊ ဟောသန္တိ-ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့၊ (ဣတိ ဣဒံဝစနံ-ဤဗျာဒိတ်စကားတော်ကို၊ အဗြဝိ-မိန့်မြွက်တော်မူပြီ။) [ဤသို့ မိန့်မြွက်တော်မူအပ်သော စကားကို အချို့နေရာ၌ "ဗျာကာသိ"ဟု သုံးစွဲထားသောကြောင့် မြန်မာတို့က "ဗျာဒိတ်ပေး

စိတ္တောစ၊ ပေ၊ ဥပဋ္ဌာကာ။ ။"စိတ္တောစ ဟတ္ထာဠဝကောစ, အဂ္ဂါ ဟောသန္တု ပဋ္ဌာကာ" ဟူသော ၂-ပါဒသည် အချို့အဋ္ဌကထာစာအုပ်များ၌မရှိ၊ ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာ၌ ရှိသည်ကို ဤ၌ ယူထားဟန်တူသည်၊ ဒီပက်ရာစသော ဘုရားရှင်တို့၏ မယ်တော် စသည်ကိုပြုရာ၌ ထိုအလုပ်အကျွေးမပါသောကြောင့် "မရှိခြင်းသာ ရှေ့နောက်စကား ညီသည်"ဟု ယူကြသည်။ [အာဠဝက မင်းသားကိုပင် လက်အဆင့်ဆင့် ကူးပြောင်းရ သောကြောင့် "ဟတ္ထာဠဝက"ဟုခေါ်၏၊ အကျယ်ကို အာဠဝက သံယုတ်၌ရှုပါ။]

သည်"ဟု ပြောစမှတ်ပြုကြသည်၊ ဝိ+အာပုဗ္ဗ, ကရဓာတ်, ဤဝိဘတ်ဖြင့် "ဗျာကာသိ"ဟု ပြီးသည်။]

အသမသ-ပြိုင်ဘက်ရှည်တူရှိတော်မမူသော၊ မဟာသိနော-မြတ်သော ဣသိ ဖြစ်တော်မူသော ဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဣဒံ ဝစနံ-ဤဗျာဒီတ်စကား တော်ကို၊ သုတ္တာန-ကြားရ၍၊ နရမရူ-လူနတ်တို့သည်၊ အယံ-ဤရသေ့သည်၊ ဗုဒ္ဓဗီဇံကိရ-ဘုရားမျိုးစေ့ဖြစ်သတတ်၊ (ဘုရားအလောင်းဖြစ်သတတ်၊) ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ အာမောဒိတာ-လွန်စွာ ဝမ်းမြောက်ကြကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)။

(နရမရူနံ-လူနတ်တို့၏၊) ဥက္ကုဋ္ဌိသဒ္ဒါ-ကြွေးကြော်သံတို့သည်၊ ဝတ္တန္တိ-ဖြစ် ကုန်၏၊ အပ္ပေါဏ္ဍေန္တိ-လက်ပမ်းပေါက်လည်းခတ်ကြကုန်၏၊ (လက်ခမောင်းလည်း ခတ်ကြကုန်၏၊) ဟသန္တိစ-ရွှင်ရွှင်ပျပျ ပြုံးလည်းပြုံးရယ်ကြကုန်၏၊ သဒေဝကာ-နတ်ဗြဟ္မာနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒသသဟဿီ-တစ်သောင်းသော လောဓာတ်တို့သည်၊ ကတဘူလီ-ပြုအပ်သောလက်အုပ်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ နမဿန္တိ-ရှိခိုးကြကုန်၏။

လောကနာထသ-သတ္တလောကတို့ ကိုးကွယ်ရာဖြစ်တော်မူသော၊ ဣမဿ-ဤဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာဘုရား၏၊ သာသနံ-အဆုံးအမသြဝါဒကို၊ ယဒိ ဝိရဇ္ဈိဿာမ-အကယ်၍ မင်္ဂဖိုလ်မရ ချုတ်ချော်ကြကုန်အံ့၊ (အကယ်၍ မမှီကုန်အံ့၊ ဧဝံသတိ-ဤသို့ဖြစ်လသော်၊) အနာဂတမှိ-အနာဂတ်ဖြစ်သော၊ အဒ္ဓါနေ-ကာလ၌၊ ဣမံ ဣမဿ-ဤရှင်ရသေ့၏၊ သမ္မုခါ-မျက်မှောက်တို့သည်၊ ဟေဿာမ-ဖြစ်ကြရကုန်တော့အံ့။ [ရှေးနီသယ၌ "ဟေဿမ-ဖြစ်ရလိုကုန်၏"ဟု ပတ္တနာအနက်ပေး၏၊ ထိုအနက်မျိုးကို ဘဝိဿန္တိဝိဘတ်က ဟော-မဟော စဉ်းစားပါ။]

ဒသသဟဿီ သဒေဝကာ။　　။ဤအဋ္ဌကထာစာအုပ်၌ "ဒသသဟဿီဒေဝတာ" ဟုရှိ၏၊ ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာ၌ "ဒသသဟဿီ သဒေဝကာ"ဟုရှိ၏၊ "သဟ+ဒေဝေဟိ- သဒေဝကာ၊ ဒသသဟဿီ နမဿန္တိတိ အတ္ထော"ဟုဖွင့်၏၊ ထိုအတိုင်း ပေးလိုက်သည်၊ ရှေးနီသယ ၌ကား "ဒသသဟဿီယံ+ဝသန္တာ+သဒေဝကာ ဒသ သဟဿီ သဒေဝကာတိ မဇ္ဈေလောပ သမာသော ဝါ "ဟူသော မဏိဒီပကိုမှီ၍ "ဒသသဟဿီ သဒေဝကာ-တစ်သောင်းသော လောကဓာတ်၌ နေကုန်သော နတ်နှင့်တကွသော လူတို့သည်၊ ဥက္ကုဋ္ဌိသဒ္ဒါ-ကြွေးကြော်သံ ရှိကုန်သည်၊ ဝတ္တန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏"ဟုပေးသည်။

ယဒိမဿ၊ ပေ၊ ဣမံ။　　။"ဝိရဇ္ဈိဿာမာတိ ယဒိ နု သမ္ဘာဝုတ္တိဿာမ" ဟုဗုဒ္ဓဝင် အဋ္ဌကထာ ဖွင့်၏၊ "ဤဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာဘုရား၏အဆုံးအမတော်ကို မမှီနိုင်ကုန်အံ့" ဟုဆိုလို ဟန်တူသည်၊ ဝိရဇ္ဈိဿာမ၏ သဒ္ဒါနက်မှာ ချုတ်ချော်ကြကုန်အံ့, လွဲကုန်အံ့" ဟုသာဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် သမ္ဘာဝုတ္တိဿာမသည် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သာ ဖြစ်ဟန်တူသည်။ [ဟောဿာမာတိ ဘဝိဿာမ၊ သမ္မုခါတိ သမ္မုခီဘူတာ၊ ဣမံတိ ဣမဿ၊ သာမိအတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ-ဗုဒ္ဓဝံသ အဋ္ဌကထာ။]

မနုဿာ–လူတို့သည်။ နဒီ –မြစ်ကို၊ တရန္တာ–ကူးကုန်လသော်၊ ပတိတိတ္ထံ–ရေးရွှေဆိပ်ကမ်းကို၊ ဝိရဇ္ဈိယ–ချုတ်ချော်၍၊ ဟေဋ္ဌာတိတ္ထေ–အောက်ဆိပ်ကမ်းဌ၊ ဝါ–အောက်ဆိပ်ကမ်းကို၊ ဂဟေတ္ဝာန–ယူ၍၊ မဟာနဒီ –မြစ်ကြီးကို၊ ဥတ္တရန္တိယထာ–ကူးမြောက်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝမေव–ဤအတူသာလျှင်၊ သမ္ဘေ–ကုန်သော၊ မယံ–ငါတို့သည်၊ ဣမံဒီနံ–ဤဒီပကံရာ မြတ်စွာဘုရားကို၊ ယဒိမုဒ္ဓာမ–အကယ်၍ လွတ်လိုက်ရကုန်တော့အုံ။

အာဟုတိနံ–တို့ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟော–သော၊ ဒီပကံရော–သော၊ လောကဝိဒူ–သည်၊ မမ–ငါ၏၊ ကမ္မံ–တံတားခင်းကြောင်း ကောင်းမှုကို၊ ဝါ–တံတားခင်းကြောင်း, ကောင်းမှု၏ အကျိုးကို၊ ပဂိတ္ဘေတွာ–မိန့်မြွက်တော်မူပြီး၍၊ ဒက္ခိဏံပါဒံ–လက်ယာခြေတော်ကို၊ ဥဒ္ဓရိ–ကြွမြှောက်တော်မူပြီ။

တတ္ထ–ထိုဗျာဒိတ်ပေးတော်မူရာ အရပ်၌၊ ယေ ဇိနပုတ္တာ–အကြင် ဘုရားသားတော်ဖြစ်ကြသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ အာသုံ–ရှိကုန်ပြီ၊ သမ္ဘေ–အလုံးစုံကုန်သော၊ တေ–ထိုဘုရားသားတော်ဖြစ်ကြသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ မံ–ငါ့ကို၊ ပဒက္ခိဏံ–အမြတ်တနိုး၊ အကံသု–ပြုကြကုန်ပြီ၊ ဤနေရာ၌ ၄သိန်းကုန်သော ရဟန္တာတို့သည်၊ လက်ယာရစ်လှည့်ပတ်၍ မဖြစ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် "ပဒက္ခိဏာ သဒ္ဒါ မြတ်မြတ်နိုးနိုး လေးလေးစားစားဟူသော အနက်ကို ဟောစ၏" ဟုယူပါ။ နရာ–လူတို့သည် လည်းကောင်း၊ နာဂါစ–နဂါးတို့သည် လည်းကောင်း၊ ဂန္ဓဗ္ဗာ–ဂန္ဓဗ္ဗနတ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ အဘိဝါဒေတွာ–အလွန်ရိုသေစွာ ရှိခိုးပြီး၍၊ ပဏ္ဏမုံ –ဖဲသွားကြကုန်ပြီ။

သသ်ယေ–နောက်လိုက်နောက်ပါ သံဃာတော်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ လောကနာထကေ–သတ္တလောကတို့၏ ရှေ့ဆောင်လမ်းပြ နာထက ဖြစ်တော်မူသော ဒီပကံရာ မြတ်စွာဘုရားသည်၊ မေ–ငါ၏၊ ဒဿနံ–မြင်ခြင်းကို၊ ဝါ–မြင်လောက်ရာ အရပ်ကို၊ အတိက္ကန္တေ–လွန်တော်မူလသော်၊ တဒါ–လွန်တော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ (အဟံ–ငါသည်) ဟဋ္ဌတုဋ္ဌေန–ရွှင်လန်းနစ်သက်သော၊ စိတ္တေန–စိတ်ဖြင့်၊ အာသနာ–ညွှန်ပြောင်းနေရာမှ၊ ဝုဋ္ဌဟိ –ထခဲ့ပြီ။

တဒါ–ဗျာဒိတ်တော်စကားကြားနာရရာ ထိုအခါ၌၊ (အဟံ–သည်၊) သုခေန သုခဖြင့်၊ သုခိတော–လွန်စွာဖြစ်သော ချမ်းသာခြင်းရှိသည်၊ (သဗ္ဗာတ အသ အနက်၌ ဝမ်းမြောက်ခြင်းရှိသည်၊ ဟောမိ–ဖြစ်၏၊ ပီတိယာစ–ပီတိဖြင့်လည်း၊ အတိ ဿနော–လွန်စွာ စိုစွတ်သည်၊ (ဟိတွာ–ဖြစ်၍) ပလ္လင်္ကံ–ထက်ဝယ် တင်ပလ္လင်ကို၊ အာဘုဇိ –ဖွဲ့ခွေပြီ။

တဒါ–ဗျာဒိတ်တော်စကား ကြားနာပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ အဟံ–ငါသည်၊ ပလ္လင်္ကေန–ထက်ဝယ် တင်ပလ္လင်ခြင့်၊ နိသိဒိတွာ–ထိုင်၍၊ ဝေ–ဤသို့၊ စိန္တေသိ–ကြံစည်ခဲ့ပြီ၊ (ကိ–အဘယ်သို့ ကြံစည်ခဲ့သနည်း။) အဟံ–ငါသည်၊ ဗျာနေ–ဗျာန်အရာ၌၊ ဝသီဘူတော–စွမ်းရည်သတ္တိရှိသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သည်၊ (အမှိ–ဖြစ်၏။) အဘိညာသု–အဘိညာဉ်တို့၌၊ ပါရမိ–တစ်ဘက်ကမ်းခတ်, အဆုံးတိုင် သိတတ်သော ဉာဏ်သို့၊ ဂတော–ရောက်ပြီးသည်၊ (အမှိ–ဖြစ်၏။)

ဒသသဟဿိလောကမှိ–တစ်သောင်းသော လောကဓာတ်၌၊ မေ–ငါနှင့်၊ သမာဟိတန်းတူကုန်သော၊ ဣသယော–ရဿေတို့သည်၊ နတ္ထိ–မရှိကုန်၊ ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာ၌ "သဟဿိယမှိ လောကမှိ"ဟုရှိ၏။ ဒသသဟဿိယံ"ဟုလည်း အဋ္ဌကထာဖွင့်၏။] ဣဒ္ဓိဓမ္မေသု–ဣဒ္ဓိဝိဓ, စသည်အပြား, တန်ခိုးဣဒ္ဓိပါဒ် တရားတို့၌၊ အသမော–အခြားရဿေတို့နှင့်မတူသည်၊ (ဟုတွာ–၍) ဤဒီသံ–ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ သုခံ–ဗျာဒိတ်တော်စကားကို ကြားနာရခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော သုခကို၊ အလဘိ–ရပြီ၊ (ဣတိ–ဤသို့၊ စိန္တေသိ–ကြံစည်စဉ်းစားခဲ့ပြီ။) [ဣဒ္ဓိဓမ္ဓေသု–အရ လောကီအဘိညာဉ် ငါးပါးကို ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်။]

မယံ–ငါ၏၊ ပလ္လင်္ကာဘုဇေန–ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ ထိုင်နေရာအခါ၌၊ ဒသသဟဿိဝါသိနော–တစ်သောင်းသောလောကဓာတ်၌ နေကုန်သော ဗြဟ္မာတို့သည်၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိတိ–မချုတ်ကေန် အမှန်စင်စစ်, ဘုရားဖြစ်ပါလိမ့်မည် ဟူ၍၊ မဟာနာဒံ–ကျယ်စွာသောအသံကို၊ ပဝတ္တေသုံ–ဖြစ်စေကြကုန်ပြီ။---(ကသ္မာ–အဘယ်ကြောင့်၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ–မချုတ်ကေန်, အမှန်စင်စစ်, ဘုရားဖြစ်လတ္တံ့နည်း။ ယသ္မာ–ကြောင့်၊) ပုဗ္ဗေ–ရှေးအခါ၌၊ ဗောဓိသတ္တာန်–နိယတဗျာဒိတ်ရသော ဘုရားအလောင်းတို့၏၊ ပလ္လင်္ကဝရမာဘုဇေ – မြတ်သော ထက်ဝယ်

ဒသသဟဿိဝါသိနော။ ။ဒသသု လောဓာတုသဟဿေသု သုဒ္ဓါဝါသမဟာဗြဟ္မာနော အတိတဗုဒ္ဓဒဿာဝိနော (အသက်အရှည်ဆုံးဖြစ်ကြသော သုဒ္ဓါဝါသ ဗြဟ္မာတို့သည် ရှေးဘုရားတို့ကို ဖူးမြင်လိုက်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍) နိယတဗောဓိသတ္တာန် ဗျာကရဏေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနပါဋိဟာရိယဒဿနေန (နိယတဗျာဒိတ်ရ ဘုရားအလောင်းတို့၏ ဗျာဒိတ်ပွဲ၌ တန်ခိုးပြာဋิဟာတို့ကို မြင်ခဲ့ရခြင်းကြောင့်) တထာဂတဝစနဿ အဝိတထတံ ပကာသေန္တော (ဒီပင်္ကရာ ဘုရားရှင် စကားတော်၏ မမှားနိုင်သည် အဖြစ်ကို ထင်ရှားပြလျက်) မဲ ပရိတောသေန္တော ဣမာ ဂါထာယော အာဟံသု၊ (ငါ့ကိုနှစ်သက်စေကြကုန်လျက် ဤဂါထာတို့ကို ဆိုကြကုန်ပြီ၊)–ဗုဒ္ဓဝံသ ဋီကာ။

ဗောဓိသတ္တာန်။ ။ဗောဓိယံ–အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်, သဗ္ဗညုတဉာဏ်၌၊ သတ္တာ အာသတ္တော–ငြိကပ်ခဲ့လမ်းသော သတ္တဝါတည်း။ ဗောဓိသတ္တော–သတ္တဝါ၊ တစ်နည်း– ဗုဒ္ဓသတ်တိ ဗောဓိ–မချုတ်ကေန် သစ္စာ ၄–ပါးကို သိလတ္တံ့သော ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဗောဓိစ+သော+သတ္တောစာတိ ဗောဓိသတ္တော။

တင်ပလ္လင်ကို ဖွဲ့ရွေရာအခါ၌၊ ယာ (ယာနီ) နိမိတ္တာနီ-အကြင် အတိတ်နိမိတ်တို့သည်၊ ပဒီသန္တီ-ထင်ရှားကုန်၏၊ တာနိ (နိမိတ္တာနိ)-ထို အတိတ်နိမိတ်တို့သည်၊ အဓ-ယနေ့၊ ပဒီသရေ-ထင်ရှားပါကုန်၏၊ (တသ္မာ-ကြောင့်-တံ့-အရှင်သုမေဓာသုခမိန်သည်၊ ဓုဝံ-မရွှေ့တ် ကေန်, အမှန်စင်စစ်၊ ဗုဒ္ဓေါ-ဘုရားသည်၊ ဘဝိဿသိ-ဖြစ်ပါလိမ့်မည်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဇာနာမ-သိရပါကုန်၏။)

(အမ္ဘောသုမေဓပဏ္ဍိတ-အို သုမေဓာသုခမိန်၊ ပုဗ္ဗေ ဗောဓိသတ္တာနံ ပလ္လင်ံဝရမာဘုဒေ၊ သီတံ-အချမ်းသည်၊ ဗျပဂတံ-ကည်းသည်၊ ဃာတိ-ပြစ်ပါ၏၊ ဥ ဣဒ္ဓ-အပူသည်လည်း၊ ဥပသမ္ပတိ-ငြိမ်းအေးပါ၏၊ တာနိ-ထိုအချမ်းကင်းခြင်း အပူ ငြိမ်းခြင်းတို့သည်၊ အဓ-ယနေ့၊ ပဒီသန္တီ-တင်ရှားပါကုန်၊ (တသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ့- အရှင်သုမေဓာသုခမိန်သည်၊) ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ၊ ဣတိ ဇာနာမ။ ["ဘဝိဿသိ"ဟု တုမ္ဟယောဂဖြင့် ဆိုသောကြောင့် "အမ္ဘောသုမေဓပဏ္ဍိတ" ဟုအာလုပ်ထည့်၍ အနက်ပေးကြသည်။]

(အမ္ဘောသုမေဓပဏ္ဍိတ၊ ပုဗ္ဗေ ဗောဓိသတ္တာနံ ပလ္လင်ံဝရမာဘုဒေ၊) ဒသသ ဟာသီ-တစ်သောင်းအတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ လောကဓာတူ-လောကဓာတ်တို့သည်၊ နိဿဒ္ဒါ-အသံမဲ့တုန်, တိတ်ဆိတ်ကုန်သည်၊ နိရာကုလာ-အနှောင့်အယှက်မရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ပါကုန်၏၊ တာနိ-ထိုတစ်သောင်းသော လောကဓာတ်တို့၏ အသံတိတ်ခြင်း, အနှောင့်အယှက် မရှိခြင်းတို့သည်၊ အဓ-ယနေ့ ပဒီသန္တီ-တသ္မာ တံ့ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ၊ ဣတိ ဇာနာမ။

(အမ္ဘော သုမေဓပဏ္ဍိတ-အို သုမေဓာသုခမိန်၊ ပုဗ္ဗေ ဗောဓိသတ္တာနံ ပလ္လင်ံဝရမာဘုဒေ၊) မဟာဝါတာ-ပြင်းထန်သော လေတို့သည်၊ နဝါယန္တိ-မတိုက်ခတ်ပါကုန်၊ [ရှေးနိဿယ၌ "မဟာဝါတာ-လေမုန်တိုင်းတို့သည်၊ နဝါယန္တိ-မလာကုန်" ဟု ပေး၏၊ ခပ်ပြင်းပြင်းလာသော လေဟူသမျှ၏ မလာခြင်းကို ဆိုလိုရင်း ဖြစ်သည်၊ ညှင်းညှင်းသာသာလေကား လာသေးသည်သာ၊] သဝန္တိယော-မြစ်တို့သည်၊ နသန္တိ - မစီးပါကုန်၊ တာနိ - ထို လေပြင်းမတိုက်ခြင်း, မြစ်ရေ မစီးခြင်းတို့သည်၊ အဓ ပဒီသန္တိ၊ (တသ္မာ တံ့) ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ၊ ဣတိ ဇာနာမ။

နိမိတ္တာနိ။ ။[ယာကို "ယာနိ"ဟု ဋီကာမှင့်၏၊ နပုလ္လိင် "နိမိတ္တာနိ"နှင့် တူအောင် နိကိုအာပြု၍ "ယာ" ဟုဖြစ်ကြောင်းပြသည်။] နိမိနန္တိ သဒ္ဒါနန္တိ စောဟိတိ နိမိတ္တာနိ၊ ဘုရားဖြစ်လိမ့်မည်ဟူသော အကျိုးတရားကို သိမှတ်ကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့် နိမိတ်တို့မည်၏၊ ထိုနိမိတ်တို့ကို သိဟံ ဗျပဂတံစသည်ဖြင့် အကျယ်ပြလတ္တံ့။ [ရှေးဘုရားရှင်တို့ ဗျာဒိတ်ပွဲ၌ ဖြစ်ခဲ့ဖူးသော နိမိတ်တို့နှင့် တူသောကြောင့် သဒိသူပစာရအားဖြင့် "တာနိ နိမိတ္တာနိ"ဟု ဆိုသည်၊ ထိုနိမိတ်တို့သည် ဘုရားဖြစ်ကြောင်း မဟုတ်ကြ, "ဘုရားဖြစ်လိမ့်မည်"ဟု သိဖို့ရန် အကြောင်းတို့မျှသာတည်း၊ ထို့ကြောင့် "တသ္မာ---ဣတိ ဇာနာမ"ဟု ထည့်ရသည်။

(အမ္ဘော သုမေဓပဏ္ဍိတ) တာဝဒေ-နိယတဗျာဒိတ်ရသော ရှေးဘုရားလောင်းတို့၏ ;ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ ထိုင်နေရာ ထိုအခါ၌၊ ထလဇ-ကုန်း၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ပုပ္ဖာ-ပန်းတို့သည် လည်းကောင်း၊) ဒကဇ-ရေ၌ဖြစ်သော၊ ပုပ္ဖာ-ပန်းတို့သည် လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော ပန်းတို့သည်၊ ပုပ္ပန္တိ-ပွင့်ကြကုန်၏၊ တေပိ - ထို ကုန်းပန်းရေပန်းတို့သည်လည်း၊ အဇ္ဇ-ယနေ့၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံတို့သည်၊ ပုပ္ဖိတာ -လွန်စွာဖြစ်သောအပွင့် ရှိကြကုန်၏၊ (တသ္မာ တွဲ) ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ၊ ဣတိ ဇာနာမ။

(အမ္ဘော သုမေဓပဏ္ဍိတ) တာဝဒေ-၌၊ လတာဝါ-နွယ်ပင်တို့သည် လည်းကောင်း၊ယဒိ-ထိုမြို့၊ ရက္ခာဝါ-နွယ်မှ အခြားသော သစ်ပင်တို့သည် လည်းကောင်း၊ ဖလဘာရာ-အသီးတည်းဟူသော ဝန်ရှိကုန်သည်၊ "အသီးသီးကုန်သည်၊) ဟောန္တိ-ဖြစ်ပါကုန်၏။[ဖလဘာရာ"ဟုလည်းရှိ၏၊ "အသီးကိုဆောင်ကုန်သည်"ဟု ပေး၊] တေပိ-ထိုနွယ်ပင်, သစ်ပင်တို့သည်လည်း၊ အဇ္ဇ-ယနေ့၊ သဗ္ဗေ အလုံးစုံတို့သည်၊ ဖလိတာ-လွန်စွာဖြစ်သော အသီးရှိကြကုန်၊ (တသ္မာ တွဲ) ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ၊ ဣတိ ဇာနာမ။

(အမ္ဘော သုမေဓပဏ္ဍိတ) တာဝဒေ-၌၊ အာကာသဋ္ဌာ-ကောင်းကင်၌၊ တည်ကုန်သော၊ (ရတနာစ-ရတနာတို့သည် လည်းကောင်း၊) ဘူမဋ္ဌာ-မြေ၌တည်ကုန်သော၊ ရတနာစ-တို့သည် လည်းကောင်း၊ ဇောတန္တိ-ပြောင်ပြောင်ဝင်းဝင်းထွန်းလင်းပါကုန်၏၊ တေပိရတနာ-ထို ရတနာတို့သည်လည်း၊ အဇ္ဇ-ယနေ့၊ ဇောတန္တိ-ကုန်၏၊ (တသ္မာ တွဲ) ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ၊ ဣတိ ဇာနာမ။ [တေပိ ရတနာတို့ကို လိင်္ဂဝိပလ္လာသကြံပါ။]

(အမ္ဘော သုမေဓပဏ္ဍိတ) တာဝဒေ-၌၊ မာနုဿိကာ-ကုန်သော၊ တူရိယာစ-တူရိယာတို့သည် လည်းကောင်း၊ ဒိဗ္ဗာ-ကုန်သော၊ တူရိယာစ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝဇ္ဇန္တိ-မြည်ပါကုန်၏၊ ဥဘော-၂မျိုးကုန်သော၊ တေပိ-ထို တူရိယာတို့သည်လည်းကောင်း၊ အဇ္ဇ, အဘိရဝန္တိ-လွန်စွာ မြည်ပါကုန်၏၊ (တသ္မာ တွဲ) ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ၊ ဣတိ ဇာနာမ။ [သဂ္ဂတ၌ "တူရ-ဟိ ´သေ"ဟူသော ဓာတ်, ယတ်ပစ္စည်းဖြင့် "တူရ်ယျ"ဟု ရှိ၏။]

(အမ္ဘော သုမေဓပဏ္ဍိတ) တာဝဒေ-၌၊ ဝိစိတ္တပုပ္ဖာ-ဆန်းကြယ်သောပန်းတို့သည်၊ ဂဂနာ-ကောင်းကင်မှ၊ အဘိဝဿန္တိ-ရွာချပါကုန်၏၊ တေပိ-ထိုဆန်းကြယ်သော ပန်းတို့သည်လည်း၊အဇ္ဇ, ပဝဿန္တိ-ရွာချပါကုန်၏၊ (တသ္မာ တွဲ) ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ၊ ဣတိ ဇာနာမ။

(အမ္ဘော သုမေဓပဏ္ဍိတ တာဝဒေ)၊ မဟာသမုဒ္ဒေါ-မဟာသမုဒ္ဒရာသည်၊ အာဘုဇတိ-လက်ယာရစ်လည်ပါ၏၊ ဝါ-နောက်သို့ပြန်လည်ပါ၏၊ ဒသသဟဿိ-တစ်သောင်း အတိုင်းအရှည်ရှိသော လောကဓာတ်သည်၊ ပကမ္ပတိ-ပြင်းစွာတုန်လှုပ်

ပါ၏၊ ဥဘော-၂ မျိုးကုန်သော၊ တေပိ-တိုမဟာသမုဒ္ဒရာ, တစ်သောင်း သော လောကဓာတ်တို့သည်လည်း၊ အဓ, အဘိရဝန္တိ-လွန်စွာမြည်ပါကုန်၏၊ (တသ္မာ တွဲ) ဓဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ၊ ဣတိ ဟနာမ။ [အာဘုဇေတိတိ ဩသဂ္ဂတိ-နောက်သို့ဆုတ်ပါ၏. နောက်သို့ပြန်ချိုးပါ၏၊ -ဗုဒ္ဓဝံသဋ္ဌ။]

(အမ္ဘော သုမေဓပဏ္ဍိတ) တာဝဒေ-ဌ၊ ဒသသဟဿော-တစ်သောင်း အတိုင်း အရှည်ရှိသော လောကဓာတ်ဌ၊ နိရယော နိယယော သုပိ-ငရဲတို့ဌ်လည်း၊ အဂ္ဂိ-မီးတို့ သည်၊ နိဗ္ဗန္တိ-ငြိမ်းပါကုန်၏၊ တေပိ အဂ္ဂိ-တိုမီးတို့သည်လည်း၊ အဓ, နိဗ္ဗုတာ-ငြိမ်းကြပါကုန်ပြီ၊ (တသ္မာ တွဲ) ဓဝံ ဗုဒ္ဓေါဘဝိဿသိ၊ ဣတိ ဟနာမ၊

(အမ္ဘော သုမေဓပဏ္ဍိတ) တာဝဒေ၊ သူရိယော-နေသည်၊ ဝိမလော-ဆီးနှင်း မြူခိုး, ရာဟုမိုးဟု ငါးမျိုးသော အညစ်အကြေးမရှိသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်ပါ၏၊ သဗ္ဗာ-အလုံးစုံကုန်သော၊ တာရကာ-ကြယ်တာရာတို့သည်၊ ဒိဿန္တိ-ထင်ရှားပါ ကုန်၏၊ တေပိ-တိုနေ, ကြယ်တာရာတို့သည်၊ ဒိဿန္တိ-ထင်ရှားပါကုန်၏၊ (တသ္မာ တွဲ) ဓဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ၊ ဣတိ ဟနာမ၊

(အမ္ဘော သုမေဓပဏ္ဍိတ) အနောဝဇ္ဇေန-မိုးမစွတ်အပ်ဘဲလျက်၊ (တစ်နည်း) အနောဝဇ္ဇေပိ-မိုးမစွတ်အပ်ပါသော်လည်း၊ ဥဒကံ-ရေသည်၊ မဟီယာ-မြေမှ၊ ဥဋ္ဌိဒ္ဓိ-ဖောက်ထွက်ပါပြီ၊ တမ္ပိ-ထိုရေသည်လည်း၊ အဓ-ဌ၊ မဟီယာ-မြေမှ၊ ဥဋ္ဌိဒ္ဓတော-ဖောက်ထွက်ပါ၏၊ (တသ္မာ တွဲ) ဓဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ၊ ဣတိ ဟနာမ။ [အနော ဝဇ္ဇေနာတိ အနောဝဇ္ဇေ၊ ဘုမ္မတ္ထေ ကရဏဝစနံ၊ အထ၀ါ အနောဝဇ္ဇေတိ အနဘိဝဇ္ဇေပိ၊ နာဘိ နိပါတမတ္တံ, သုတ္တာ နဲ ဒ္ဝေတဝစနန္တိ အာဒီသုဝိယ၊ သုတ္တာနဲ့ နဲ အက္ခရာ သည် အနက်မရှိသောနိပါတ်ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။ -ဗုဒ္ဓဝံသ အဋ္ဌကထာ။]

(အမ္ဘော သုမေဓပဏ္ဍိတ) တာဝဒေ၊ ဂဂနမဇ္ဈေလေ-ကောင်းကင်အဂုမ်းဌ၊ တာရာဂဏာ-ကြယ်တာရာ အပေါင်းတို့သည် လည်းကောင်း၊ နက္ခတ္တာ- ၂၇ လုံးသော နက္ခတ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ ဝိရောစန္တိ-တင့်တယ်ပါကုန်၏၊ ဝိသာခါ ဝိသာခါ နက္ခတ်သည်၊ စန္ဒိမယုတ္တာ-လနှင့်ယှဉ်ပါ၏၊ [အဓ-ယနေ့ဌ်လည်း၊ ဂဂန မဇ္ဈေလေ တာရာဂဏာနက္ခတ္တာ ဝိရောစန္တိ၊ ဝိသာခါ စန္ဒိမ-ယုတ္တာ-လနှင့် ယှဉ်ပါ ၏၊ တသ္မာ တွဲ ဓဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ၊ ဣတိ ဟနာမ။ [ဤကဲ့သို့ အပြည့်အစုံ ထည့်၍ပေးမှ ရှေးကဖြစ်ခဲ့ဖူးသော အတိတ်နိမိတ်နှင့် တူကြောင်း ထင်ရှားသည်၊ ထိုအတိတ်နိမိတ်ဟူသည်လည်း ရှေးအတိတ်ကဖြစ်ခဲ့သော အမှတ်အသားပင်တည်း။]

တာရာဂဏာ။ ။တာရာသဒ္ဒါသည် နက္ခတ်နှင့်တကွ ကြယ်တာရာကို ဟောသော်လည်း ဤနေရာ၌ နက္ခတ်၏ အနက်ကိုချန်၍ပါရိသေသနည်းအားဖြင့် ကြွင်းသော ကြယ်တာရာ တို့ကိုယူပါ၊ "ဝိသာခါ စန္ဒိမယုတ္တာ"ဟုဆိုသောကြောင့် "ဘုရားလောင်းတို့၏ ဗျာဒိတ်ရရာနေ့ သည် ကဆုန်လပြည့်နေ့တည်း"ဟုအသိအမှတ်ပြုကြသည်။

(အမ္ဘော သုမေဓပဏ္ဍိတ၊ တာဝဒေ၊) ဒီလာသယာ-တွင်းဟူသောနေရာ-ရှိသော မြေ, မြေပါ အစရှိသော သတ္တဝါတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဒရီသယာ ချောက်ဟူသော နေရာရှိသော သစ်, ကျားအစရှိသော သတ္တဝါတို့သည်လည်း၊ သကာသယာ-မိမိတို့၏နေရာမှ၊ နိက္ခမန္တိ-ထွက်ပါကုန်၏၊ တေပိ-ထို တွင်းအောင်း, ချောက်အောင်း သတ္တဝါ အပေါင်းတို့သည်လည်း၊ အဓ-ဌ၊ အာသယာ-မိမိတို့နေရာမှ၊ ဆုဒ္ဓါ-ထွက်ပါကုန်၏၊ (တသ္မာ တွဲ) ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝဿသိ၊ ဣတိ ဇာနာမ။

(အမ္ဘော သုမေဓပဏ္ဍိတ) တာဝဒေ-ဌ၊ ဃတ္တာနံ-သတ္တဝါတို့၏၊ အရတိ-မမ္မေ.မလျော်, မပျော်ပိုက်ခြင်းသည်၊ နဟောတိ-မဖြစ်ပါ၊ သန္ဓုဋ္ဌာ-ဝမ်းမြောက်ရွှင်ပျ, နှစ်သက်ကြကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ပါကုန်၏၊ တေပိ-ထိုသတ္တဝါတို့သည်လည်း၊ အဓ-ယနေ့၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံတို့သည်၊ သန္ဓုဋ္ဌာ-ဝမ်းမြောက် ရွှင်ပျ, နှစ်သက်ကြပါကုန်၏၊ (တသ္မာ တွဲ) ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ၊ ဣတိ ဇာနာမ။

(အမ္ဘောသုမေဓပဏ္ဍိတ) တဒါ-နိယတဗျာဒိတ်ရသော ရှေးဘုရားလောင်းတို့၏ ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ, ထိုင်နေရာ ထိုအခါ၌၊ ရောဂါ-အနာရောဂါတို့သည်၊ ဥပသမ္မန္တိ-ငြိမ်းပျောက်ပါကုန်၏၊ ဒီဃဇ္ဇာစ-မွတ်သိပ် ဆာလောင်ခြင်းသည်လည်း၊ ဝိနဿတိ-ကင်းပျောက်ပါ၏၊ တာနိပိ-ထိုရောဂါငြိမ်းခြင်း, မွတ်သိပ်ဆာလောင်ကင်းခြင်းဟူသော အတိတ်နိမိတ်တို့သည်လည်း၊ အဓ, ပဒိဿန္တိ၊ (တသ္မာ တွဲ) ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ၊ ဣတိ ဇာနာမ။

(အမ္ဘော သုမေဓပဏ္ဍိတ) တဒါ၌၊ ရာဂေါ-ရာဂသည်၊ တနု-နည်းပါးသည်၊ ဟောတိ၊ ဒေါသော-ဒေါသသည်လည်းကောင်း၊ မောဟော-သည်လည်းကောင်း၊ ဝိနဿတိ-ကင်းပျောက်ပါ၏၊ တေပိ-ထိုရာဂ, ဒေါသ, မောဟတို့သည်လည်း၊ အဓ,သဗ္ဗေ-တို့သည်၊ ဝိဂတာ-ကင်းပါကုန်၏၊ (တသ္မာ၊ ပေ၊) ဘဝိဿသိ၊ ဣတိ ဇာနာမ။

ဒီလာသယာ။ ။ဒီလဓာတ်သည် ဘောဒနအနက်ကိုဟော၏၊ ဒီလီယတေ-ဖောက်ခွဲအပ်၏၊ ဣတိ ဒီလံ၊ ဂဏ္ဍိုဒ္ဓ ဒီလဓာတ်ကြ၍ ဝကို ဗ, ဣကို ဤပြုပြီးလျှင် "ဒီလ"ဟု သတိပဋ္ဌာနသုတ် ဋီကာဆိုကြောင်း မိန့်၏၊ အာသယန္တီ ဇေတ္တာတိ အာသယော၊ နေရာတွင်းချောက်အစရှိသော အရပ်၊ ဒီလ+အာသယော ယေသန္တိ ဒီလာသယာ၊ တွင်းဟူသော နေရာရှိသော (တွင်းခွဲ အောင်းနေတတ်သော) မြေ, မြေပါ, မြေခွေးစသော သတ္တဝါများ။ ဒရီသယာခွဲ ဒရီအာသယာဟု ဆိုလိုလျက် အာကိုချေ၊ သစ်, ကျားစသော သတ္တဝါများ။ "သကာသယာ" နေရာခွဲ "တဒါသယာ"ဟု လည်းမူကွဲရှိ၏၊ "တဒါတာသွီ ကာလေ၊ အာသယတော ဒီလတောတိ အတ္ထော"-ဟုလည်း ဗုဒ္ဓဝင်ဖွင့်၏။

ဆုဒ္ဓါ။ ။ဆုဘဓာတ်သည် "တံတွေး ထွေးခြင်းအနက်ကို ဟော၏"ဟု ဓာတ်ကျမ်းခွဲဆို၏၊ သာမံ ဃရာ နိဗ္ဗာဟတိ-ကိုယ်တိုင် အိမ်မှထွက်၏"ဟုလည်းပုံစံပါရှိ၏၊ ထို ပုံစံသည် "ဆုဒ္ဓါတိ နိက္ခန္တာ"ဟု ဋီကာဖွင့်နှင့်ညီ၏၊ ဤနေရာ၌လည်း ထွက်သွားခြင်းအနက်ပင်တည်း။ [ဗုဒ္ဓဝံသ အဋ္ဌကထာ၌ကား "ဆုဒ္ဓါတိ သုဆုဒ္ဓါ, သုဝုဒ္ဓါရိတာ၊ နိက္ခန္တာတိ အတ္ထော"ဟုရှိသည်။]

(အမ္ဘော သုမေဓပဏ္ဍိတ) တဒါ-၌၊ (သတ္တာနံ-သတ္တဝါတို့၏၊) ဘယ-ကြောက်ခြင်း သည်၊ နု ဘဝတိ-မဖြစ်ပါ၊ အဓိပိ-ယနေ့၌လည်း၊ တေ-ဤကြောက်ခြင်း၏ မဖြစ် ခြင်းသည်၊ ပဒိသတိ-ထင်ရှားပါ၏၊ တေန လိဂေ်နေ-ထိုအဓိပ္ပတ်အသားကြောင့်၊ ဝါ-ထိုအကြောင်းကြောင့်၊ (တွဲ) ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ၊ ဣတိ ဇာနာမ။

(အမ္ဘော သုမေဓပဏ္ဍိတ တဒါ) ရဇော-မြေမှုန်သည်၊ ဥဋ္ဌေ-အထက်သို့၊ နုဋ္ဌေ သတိ-မတက်ပါ၊ [ဥပုဗ္ဗ-ဓံသုဓာတ် ဂတိအနုက်ဟော။] အဓိပိ၊ ဇေ-ဤမြေမှုန်၏ မလွင့်တက်ခြင်းဟူသော အတိတ်နိမိတ်သည်၊ ပဒိသတိ၊ တေန လိဂေ်နေ (တွဲ) ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ၊ ဣတိ ဇာနာမ။

(အမ္ဘော သုမေဓပဏ္ဍိတတဒါ) အနိဗ္ဗာနဿေ-အလိုမရှိအပ်သော အနုံသည်၊ ဝါ-မကောင်းသောအနုံသည်၊ ပဏ္ဍမတိ-ဖဲသွားပါ၏၊ ဒိဗ္ဗဿေ-နတ်၌ဖြစ်သော အနုံသည်၊ ပဝါယတိ-ကြိုင်လှိုင်ပါ၏၊ တသ္မာ တွဲ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ၊ ဣတိ, ဇာနာမ။

(အမ္ဘော သုမေဓပဏ္ဍိတ တဒါ) အရူပိနော-အရူပဗြဟ္မာတို့ကို၊ ထပယိတ္မာ-ချန်ထား၍၊ [အရူပဗြဟ္မာတို့ကို မမြင်ကောင်းသောကြောင့် ချန်ထားရသည်။] သဗ္ဗေ-အလုံးစုံကုန်သော၊ ဒေဝါ-နတ်ဗြဟ္မာတို့သည်၊ ပဒိသန္တိ-ထင်ရှားပါကုန်၏၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံကုန်သော၊ တေပိ-ထိုနတ်ဗြဟ္မာတို့သည်လည်း၊ အဓိ, ဒိသန္တိ-ထင် ရှားပါကုန်၏၊ (တသ္မာ တွဲ) ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ၊ ဣတိ, ဇာနာမ။

(အမ္ဘော သုမေဓပဏ္ဍိတ၊) ယာဝတာ-အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ နိရယာနာမ-ငရဲတို့မည်သည်၊ (သန္တိ) သဗ္ဗေ-အလုံးစုံကုန်သော ငရဲတို့သည်၊ တာဝဒေ-၌၊ ဒိသန္တိ၊ သဗ္ဗေ-ကုန်သော၊ တေပိ-ထိုငရဲတို့သည်လည်း၊ အဓိ, ဒိသန္တိ၊ (တသ္မာ တွဲ) ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ၊ ဣတိ, ဇာနာမ။

လိဂေ်နေ။ ။လိဂ်သဒ္ဒါသည် "လိဂ်ဋ္ဌ နိပဇ္ဇတေ, ရကြောတိဝစနံ လိဂ်"စသည်၌ သဒ္ဒါသာမည ဟူသော အနုက်ကို ဟောဏ်။ "သတလိဂ်သ အတ္ထသ"၌ သဒ္ဒပ္ပဝတ္တိ နိမိတ်ဟူသော အနုက်ကိုဟောဏ်။ "ဣတ္ထိလိဂ် ပါတုဘာဝတိ"စသည်၌ "ကာဋကောဋစိကာ-ယောကျား မိန်းမတို့၏ အဂါဇာတ်"ဟူသော အနုက်ကို ဟောဏ်။ ["လိဂ်ဟတ္ထာဒိသဏ္ဌာန်" ၌ ပုံသဏ္ဌာန်ကိုလည်း ဟောသေး၏။]"တေန လိဂေ်နေ ဇာနာမ" စသည်၌ လက္ခဏာ (အမှတ်အသား)ဟူသော အနုက်ကို ဟောဏ်။ "တေဟိ လိဂေ်ဟိ တေဟိ နိမိတ္တေဟိ"စသည်၌ အာကာရ (အခြင်းအရာ)ဟူသော အနုက်ကို ဟောဏ်။ ဤ၌ကား လက္ခဏာအနုက်တည်း။ [ဗုဒ္ဓဝင် အဋ္ဌကထာ၌ကား "တေန ကာရဏေန" ဟုကာရဏအနုက်ဖွင့်၏။]

သဒ္ဒေ တံနိမိတ္တေ, ကာဋ ကောဋစိကာယ၊
လက္ခဏေ ဧဝ အာကာရေ, လိဂ်သဒ္ဒေါ ပဝတ္တတိ။ –သဒ္ဒနီတိ။

(အမ္ဘော သုမေဓပဏ္ဍိတ) တဒါ၊-ကုဋ္ဌာ-နံရံတို့သည်လည်းကောင်း၊ ကဝါဋာ-တံခါးရွက်တို့သည် , လည်းကောင်း၊ သေလာစ-ကျောက်တောင်တို့သည် လည်းကောင်း၊ အာဝရဏာ-ဆီးတားကွယ်ကာကုန်သည်၊ နု ဟောန္တိ၊ တေပိ-ထိုနံရံ, တံခါးရွက်, ကျောက်တောင်တို့သည်လည်း၊ အဒ္ဓ, အာကာသဘူတာ-ဟင်းလင်းအပြင်ဖြစ်၍ ဖြစ်ပါကုန်၏၊ (တသ္မာ-တွဲ) ခုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ၊ ဣတိ, ဇာနာမ။ [အာဝရဏာနေရာဝယ် ဂဏ္ဌိဋ္ဌ "အာဝရဏာ"ဟု ဧကဝုစ်ရှိ၏။]

(အမ္ဘော. သုမေဓပဏ္ဍိတ) တာသို့ ခဏော-နိယတဗျာဒိတ်ရသော ရှေးဘုရားလောင်း တို့၏ ထက်ဝယ်ဖွဲ့ဆွေ ထိုင်နေရာထိုခဏ၌၊ စုတိတိ-စုတေခြင်းသည် လည်းကောင်း။ ဥပပတ္တိစ-ပဋိသန္ဓေနေခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ နု ဝိဇ္ဇတိ- မရှိပါ၊ တာနိ-ထိုစုတိ ပဋိသန္ဓေမရှိခြင်းဟူသော အတိတ်နိမိတ်တို့သည်၊ အဒ္ဓုပဒိဿန္တိ၊ (တသ္မာ တွဲ) ခုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ၊ ဣတိ ဇာနာမ။ [တိ-တို့တို့၌ ဆန်းကြောင့် ဒီဃ။]

(အမ္ဘော သုမေဓပဏ္ဍိတ၊) ဝိရိယ-ဝိရိယကို၊ ဒဠှ-ခိုင်မြဲစွာ၊ ပဂ္ဂဏှ-ချီးမြှောက်ပါလော၊ မာနိဝတ္ထ-နောက်သို့မဆုတ်ပါလင့်၊ အဘိက္ကမ-ရှေ့သို့ တိုးတက်ပါလော၊ မယမ္ပိ-အကျွန်ုပ်တို့သည်လည်း၊ ဧတံ-ဤအမှန်စင်စစ်ဘုရား ဖြစ်မည့်အကြောင်းကို၊ ဝိဇာနာမ-သိကြပါကုန်၏၊ ခုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ၊ (ဣတိ-ဤသို့၊ မဟာနာဒ-ကျယ်စွာသောအသံကို၊ ပဝတ္တေသုံ-ဖြစ်စေကြကုန်ပြီ။) [မယမ္ပိ၌ ပိဖြင့် "ဒီပင်္ကရာဘုရားရှင်သာ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်ဖြင့် သိတော်မူသည် မဟုတ်သေးပါ၊ ကျွန်ုပ်တို့လည်း သိကြပါသည်"ဟု ပေါင်းသည်။]

ဗုဒ္ဓသ-ဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဝစန-ဗျာဒိတ်စကားတော်ကို လည်းကောင်း၊ ဒဿသဟဿိနံ-တစ်သောင်းသော လောကဓာတ်၌နေကုန်သော သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မာတို့၏၊ (ဝစနံစ-စကားကို လည်းကောင်း၊) ဥဘယ-၂ ပါးစုံသော စကားကို ၊သုတ္တာ-ကြားရ၍၊ တဒါ-ကြားရရာ ထိုအခါ၌၊ အဟံ-သည်၊ တုဋ္ဌ ဟဋ္ဌော-နှစ်သက် ရွှင်လန်းသည်၊ ပမောဒိတော-လွန်စွာဖြစ်သော ဝမ်းမြောက်ခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတ္ဝာ၊) ဧဝံ-ဤသို့၊ စိန္တေသိ -ကြံခဲ့ပြီ၊ (ကိ -အဘယ်သို့ကြံခဲ့သနည်း၊ "ယာဝတာ ဓမ္မဓာတုယာ" အဆုံးကျမှ ဤကို အမေးကို ပြန်၍လည်။)

ဗုဒ္ဓါ-ဘုရားရှင်တို့သည်၊ အဒ္ဓေ-ရှေ့ဝစနာ-နှစ်ဖြာသောစကား ရှိတော်မမူကြကုန်၊ ဝါ-စကားနှစ်ခွဆိုတော်မမူကြကုန်၊ ဇိနာ-ငါးမာရ်အောင်မြင်, ဘုရားရှင်တို့သည်၊ အမောဃဝစနာ-အနုက်မမှိ အချည်းနှီးသောစကား ရှိတော်မမူကြကုန်-ဗုဒ္ဓါနံ-ဘုရားရှင်တို့၏၊ ဝိတထံ-ချွတ်ယွင်းသောစကားသည်၊ နတ္ထိ-မရှိနိုင်၊ (တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊) အဟံ-သည်၊ ခုဝံ-မချွတ်ကေန်၊ ဗုဒ္ဓါ-ဘုရားသည်၊ ဘဝါမိ-ဖြစ်ရတော့အံ့။ [ဒွေ-ရှေ့ရပ်ပြီးပုံကို ရှုပသိဒ္ဓိဘာသာဋီကာ "ဝိဘာဂေ-ဓာစ" သုတ်၌ပြထားပြီ၊

မရုဒ္ဓိကာ၌ကား "ဒ္ဋိဓာ+ဘာဝေါ ဒ္ဒေ့ဏ္ဍ"ဟု ပြု၏၊ ဒ္ဋိဓာနောင်ဘာဝ အနုက်၌ ဣပစ္စည်းသက်၍ ဒ္ဋိ၌ ဝုဒ္ဓိပြု၊ ဣကို ဃပြု၍ ဒ္ဒေဟော် လာစေလိုသည်၊ ,ဒ္ဒ့ဏ္ဍ+ဝစနံ ဒ္ဒေ့ဏ္ဍဝစနံ၊နတ္ထိ+ဒ္ဒေ့ဏ္ဍဝစနံ ယေသန္တိ အဒ္ဒေ့ဏ္ဍဝစနာ၊ "ဘုရားဖြစ်လိမ့်မည်" ဟူသော စကားဌ "ဖြစ်–မဖြစ် ၂ ဖြာမကွဲ,ဧကန်ဖြစ်ရမည် , ကို အဒ္ဒေ့ဏ္ဍဝစနရှိသည်"ဟု ဆိုသည်၊ ဘုရားမဖြစ်လျှင် ထိုစကားသည် (အနုက် အဓိပ္ပာယ်မရှိသော) မောဃဝစန ဖြစ်စရာရှိ၏၊ နတ္ထိ+မောဃဝစနံ ယေသန္တိ အမောဃဝစနာ။]

နသော–ကောင်းကင်၌၊ ဝါ–သို့၊ ခိတ္တံ–ပစ်အပ်သော၊ လေဋ္ဌု–ခဲသည်၊ ဝုဝံ–မရွှေ့တော်ဧကန်၊ ဘူမိယံ–မြေ၌၊ ပတတိယထာ–ကျရသကဲ့သို့၊ တထေဝ–ထို့အတူ သာလျှင်၊ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌာနံ–ဘုရားမြတ်တို့၏၊ ဝစနံ–စကားတော်သည်၊ ဝုဝသသတံ–မလွဲဧကန် အမြဲမှန်၏၊ --အပိ–ဥပမာတစ်မျိုးရှိသေး၏၊ သဗ္ဗသတ္တာနံ –အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၏၊ မရဏံ–သေရခြင်းသည်၊ ဝုဝသသတံ–မလွဲဧကန် အမြဲမှန်သည်၊ ဟောတိယထာ–ဖြစ်သကဲ့သို့၊ တထေဝ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌာနံ ဝစနံ ဝုဝသသတံ။

ရတ္တိက္ခယေ–ညဉ့်၏ ကုန်ခြင်းသည်၊ ပတ္တေ–ရောက်လတ်သော်၊ သူရိယုဂ္ဂမနံ–နေထွက်ခြင်းသည်၊ ဝုဝံ ယထာ–မြဲသကဲ့သို့၊ တထေဝ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌာနံ ဝစနံ ဝုဝသသတံ၊ –နိက္ခန္တ,သယသ–အိပ်ရာရွှေဂူမှ ထွက်ပြီးသော၊ သီဟသ–ကေသရာခြင်သော့်၏၊ နဒနံ–မြည်ဟောက်ခြင်းသည်၊ ဝုဝံယထာ–သို့၊ တထေဝ ,ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌာနံ ဝစနံ ဝုဝသသတံ။

ဝုဝသသတံ။ ။ဝုဓာတ်သည် ထိရ (နိုင်မြဲ ခြင်း) အနက်ကို ဟောရ၏၊ အပစ္စည်း (ဏ်) လာ၊ သသတောကို "သဒါသတော–အခါခပ်သိမ်း ထင်ရှားရှိ၏" ဟုဖွင့်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ၂–ပုဒ်လုံးပင် "အမြဲ"ဟူသော အနက်ဟောချင်း တူရကား အတိသယ အနက်ကိုယူ၍ "ဧကန္တ သဿတံ–ဧကန်မြဲ၏"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ "ဝုဝမေဝ+သဿတံ ဝုဝသသတံ"ဟု ကမ္မဓာရည်းပြု။

နိက္ခန္တ,သယနသ။ ။[သယန–အိပ်ရာ"ဟူသည်လည်း ခြင်္သေ့တို့၏ အောင်းရာဂူပင်တည်း၊ ထိုဂူသည် ပတ္တမြားဂူ, ရွှေဂူ, ငွေဂူ, မဏောသီလာ–ဆေးဒန်းမြင်းသီလာဂူ, ကျောက်ဂူ အားဖြင့် ၅–မျိုးရှိ၏၊ ထိုကဲ့သို့ ဂူတစ်မျိုးမျိုးမှ ထွက်သောခြင်္သေ့ကို "နိက္ခန္တ,သယန" ဟုဆိုသည်၊ "သယန္တိ ဧတ္ထာတိ သယံ၊ သယနတော+နိက္ခန္တော နိက္ခန္တ,သယနော"ဟု ပြု။

သီဟသ။ ။[သဟနာစ ဟနနာစ သီယဧဝတ္ထာစ သီဟော။–သုတ္တနိပါတ် အဋ္ဌကထာ၊] ထို ၃–မျိုးတွင် "သဗ္ဗပရိသယေ သဟတိတိသီဟော"ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ သဟစာတ်နောင် အပစ္စည်းသက်, သ၏အကို ဤပြုလျှင် သီဟဟုပြီး၏၊ သဗ္ဗပရိသယေ–အလုံးစုံသော ဘေးရန်တို့ကို၊ သဟတိ–လွှမ်းမိုးတတ်၏၊ ဣတိ သီဟော၊ ဟနနာဟူသော ဒုတိယအနက်၌ "ဟိ သတိတိ သီဟော"ဟုပြု၊ ဟိ သမ္ဘ နိရတ္ထိနည်း အားဖြင့် သီဟ ဖြစ်ရသည်၊ သီ ဟုဟုလည်း ရေးကြ၏၊ ဟိ သတိ–သတ္တဝါတို့ကို ညှဉ်းဆဲတတ်၏၊ ဣတ သီဟော၊ တတိယနည်း၌ "သံဝိ ဓေတိ–ဤဟာ+ ဧတသာတိ သီဟော"ဟုပြု။

အာပန္နသတ္တာနံ–ရောက်သောသတ္တဝါရှိသော ကိုယ်ဝန်ဆောင် မိန်းမ တို့၏–ဘာရမောရောပနံ–ကိုယ်ဝန်ကိုချရခြင်းသည်၊ (မွေးဖွားရခြင်းသည်၊) ခုဝံ ယထာ၊ မြို့သကဲ့သို့၊ တထေဝ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌာနံ ဝစနံ ခုဝံသဿတံ။ [အာပန္နာ+ သတ္တာ+ယာသန္တိ အာပန္နသတ္တာ၊ ယာသံ–အကြင် မိန်းမတို့၏ အာပန္နာ–ရောက်ကုန်သော၊ သတ္တာ–သတ္တဝါတို့သည်၊ (သန္တိ)၊ ဣတိ (တာ) အာပန္နသတ္တာ။]

ဟန္ဒ–ယခု၊ အဟံ–သည်၊ ဥဒ္ဒံ–အထက်အရပ်ဌလည်းကောင်း၊ အဓော–အောက် အရပ်ဌ လည်းကောင်း၊ (တိရိယံ–ဖီလာအရပ်ဌ လည်းကောင်း၊) ယာဝတာ–အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဒသဒိသာ–အရပ်ဆယ်မျက်နှာတို့သည်၊ (သန္တိ–ရှိကုန်၏၊)တာသု–ထိုအရပ်ဆယ်မျက်နှာတို့ဌ၊) ဓမ္မဓာတုယာ–ဓမ္မဓာတ်ဌ၊ဝါ–ဓမ္မ

ဘေသ–ဤခြေသေ့၏၊ ဤဟာ–အားထုတ်ခြင်း (အဟုန်)သည်၊ သံဝဋ္ဋတိ–၏၊ ဣတိ–သီဟော၊ ဤသီဟသဒ္ဒါသည် "သီဟော သေနာပတိ" စသည်ဌ သီဟဟူသော အမည်ပညတ်ကို ဟောအ၏၊ "သီဟော တိဓေါ ဘိက္ခဝေ တထာဂတသ္မေတံ အဓိဝစနံ" စသည်ဌ ဘုရားကိုဟောအ၏၊ ဤနေရာဌ ခြေသေ့ ဟူသော အနက်ကိုဟောသည်။

ခြေသေ့အပြား။　　။ခြေသေ့သည်လည်း တိရစ္ဆာန်သီဟ, ကာဠသီဟ, ပဏ္ဏရသီဟ, ကေသရသီဟဟု ၄–မျိုးရှိ၏၊ ထိုတွင် တိရစ္ဆာန်သီဟသည် နီအဆင်းရှိသော နွားမနင့်တူ၏၊ မြက်ကိုစား၏၊ ကာဠသီဟကား နွားနက်မနင့်တူ၏၊ ပဏ္ဏရသီဟမှာ ဝင်းဝါသော ဖက်ရွက်ရော့အဆင်းရှိ၏၊ ကေသရသီဟကား ချိပ်ရည်အသွေးကဲ့သို့ နီထွေးသော မျက်နှာ, အမြီး, ခွေး, ခြေဖျားလေးဘက်ရှိ၏၊ ချိပ်ရည်ဖြင့်ရေးသားသကဲ့သို့ အရေးသုံးကြောင်းတို့သည် ဦးထိပ်မှ ကျောက်ကုန်းသို့ လျှောက်ဌ ပေါင်ကြားတိုင်အောင် သွားပြီးလျှင် လက်ယာရစ်လည်ဌ၏၊ လည်တိုင်ဌ ကမ္မလာနီဖြင့် ရစ်ပတ်သကဲ့သို့ အမွေးအမျှင်ရှိ၏၊ ကြွင်းသောကိုယ်တို့ဌ ဝါဂွမ်းဆိုင်ကဲ့သို့ မွေးပြူ၏၊ ထိုကဲ့သို့ အမွေးအမျှင်ကောင်းသောကြောင့်ပင် "ကေသာ အဿ အတ္ထိတိ ကေသရော" အရ "ကေသရာခြေသေ့"ဟုခေါ်သည်။

သဟ ဟိ သ ဤဟဝသာ, သီဟသဒ္ဒဂတိ ဝေ၊
သဟနတော ဟနနတော, သီဟောတိ ဟိ ဂရု ဝဏ္ဏ။
သဟနာစ ဟိ သနာစ, တထာသီယဝေတ္ထတော၊
သီဟော ဣဒ္ဓိပိ ဘာသေယ္ယ, သက္ကသီဟသ သာသနေ။
သီဟော ပညတ္တိယဋ္ဌာပိ, ဗုဒ္ဓေ အပ္ပဋိပုဂ္ဂလေ၊
ဣမေသု တီသု အတ္ထေသု, သီဟသဒ္ဒေါ ပဝတ္တတိ။–သဒ္ဒနီတိ။

ဥဒ္ဓံအဓော ဒသဒိသာ။　　။"ဥဒ္ဓန္တိ ဒေဝလောကေ၊ အဓောတိ မနုဿလောကေ" ဟု ဗုဒ္ဓဝင် အဋ္ဌကထာဖွင့်၊ တိရိယံကိုလည်း ထည့်ရှုဖွင့်၏၊ ဥဒ္ဓံ, အဓော, တိရိယံပေါင်းလျှင် အရပ်ဆယ်မျက်နှာဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ယာဝတာ ဒသဒိသာ"ဟု ထိုအရပ်ဆယ်မျက်နှာကို ပေါင်းရှုပြသည်၊ ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာဌကား ဒသဒိသာကို "ဒသဒိသာသု"ဟုဖွင့်၏၊ ဤဌ ဗုဒ္ဓဝင် အဋ္ဌကထာ အလိုမလိုက်ဘဲ သင့်တော်သလို ရှေးနိသယကိုမှီ၍ အနက်ပေးထားသည်။

ဓာတ်ထဲက၊ ဗုဒ္ဓကရေ-ဘုရားအဖြစ်ကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေ-တရား တို့ကို၊ ဣတောစိတော-ထိုမှဤမှ၊ ဝိစိနာမိ-စူးစမ်းရှာဖွေအုံ့၊ (ဣတိ-သို့၊ စိန္တေသိ -ကြံခဲ့ပြီ။)

တဒါ-ကြံစည်ပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ ဝိစိနန္တော-စူးစမ်းရှာဖွေလ,သော်၊ အဟံ-ငါသည်၊ ပုဗ္ဗကေဟိ-ရှေး၌ဖြစ်ကုန်သော၊ မဟေသီဟိ-မြတ်သော ဣသိဖြစ်တော်မူ,သော ဘုရားအလောင်းတို့သည်း၊ အနုစိဏ္ဏံ-အစဉ်မပြတ် လေ့ကျင့်အပ်သော၊ မဟာပထဝီ-လမ်းမကြီးသဖွယ်ဖြစ်သော၊ ဒါနပါရမိ -ဒါနပါရမီကို၊ ပဌမံ-ရှေးဦးစွာ၊ အဒကွိ-တွေ့မြင်ရပြီ၊ (ဒိသွာ-တွေ့မြင်ရ၍၊ အတ္တာနံ-မိမိကို၊ သြဝဒိ-ဆုံးမပြီ၊ ကိ-အဘယ်သို့ ဆုံးမသနည်း၊) [ဗုဒ္ဓဝံသ အဋ္ဌကထာ၌ "ဒေ၀ အတ္တာနာ၀ အတ္တာနံ သြ၀ဒိ"ဟု နာမယောဂရှိ၏၊] ---(အမ္ဟော သုမေဓ-အမောင်သုမေဓာ၊ တွံသည်၊) ဟောမိ -အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်, သဗ္ဗညုတဉာဏ်သို့၊ ပတ္တော-ရောက်ခြင်းငှာ၊ ယဒိ ဣစ္ဆသိ-အကယ်၍; အလိုရှိအုံ့၊ (ဒေ၀သတိ-ဤသို့ အလိုရှိလသော်၊) တွံ-သည်၊ ဣမံ-ဤဒါနပါရမီကို၊ ပဌမံ-ရှေးဦးစွာ၊ တာ၀-အစဉ်အတိုင်း၊ ဒဠှံ-မြဲ မြဲစွာ၊ ကတွာ-ပြု၍၊ သမာဒိယ-ဆောက်တည်၍၊ ဒါနပါရမိတံ-ဒါနပါရမီသို့၊ ဝါ-ကို၊ ဂစ္ဆ-ရောက်ပါလော၊ ဝါ-ဖြည့်ပါလော့။

ဓမ္မာတုယာ။ ။ဦးကာ၌ "ဓမ္မာတုယံ" ဟုဖွင့်၏၊ အရပ်ဆယ်မျက်နှာတို့၌ တရားသဘောရှိသမျှကို "ဓမ္မာတု"ဟုဆို၏၊ "အရပ်ဆယ်မျက်နှာတို့၌ တရားရှိသမျှကို စိစစ်၍ ဘုရားဖြစ်ကြောင်း တရားကို ရှာမည်"ဟူလို၊ ဥပမာ-ဒါနတည်း ဟူသော ဓမ္မာတ်ကို တွေ့လျှင် ဒါနတိုင်းသည် ဘုရားဖြစ်ကြောင်း မဟုတ်၊ မည်သည့် ဒါနသည် ဘုရားဖြစ်ကြောင်း ဒါန ဖြစ်ပါလိမ့်မည်နည်း၊ သီလတည်းဟူသော ဓမ္မာတ်ကိုတွေ့လျှင် သီလတိုင်းသည် ဘုရားဖြစ်ကြောင်း မဟုတ်၊ မည်သည့် သီလသည် ဘုရားဖြစ်ကြောင်းသီလ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်နည်း၊ ဤသို့ စသောအားဖြင့် ဓမ္မာတ်ဟူသမျှ၌ ဗုဒ္ဓတ္တကရဓမ္မကို စူးစမ်း ရှာဖွေမည်-ဟူလို။

ပရမ။ ။(၁) ပရတိ ပါလေတိ ပူရေတိစာတိ ပရမော-သူတစ်ပါးကို စောင့်ရှောက်တတ်, သူတစ်ပါးအလိုကို ဖြည့်တတ်သူသည် "ပရမ"မည်၏၊ ပရဓာတ်, မ ပစ္စည်း။ (၂) ပရံ သတ္တံ အတ္တနိ မုနာတိ ဝဒတိ ဂုဏာဝိသေသ ယောဂေနာတိ ပရမော-မိမိ၏ ဂုဏ်အထူးနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် တစ်ပါးသော သတ္တ၀ါကို မိမိ၌ ပွဲ့တတ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည် "ပရမ်" မည်၏၊ ပရ သဒ္ဒူပပဒ, မုဓာတ်, အပစ္စည်း။ (၃) ပရံ အဓိကတရံ မဇတိ သုဒ္ဓတိ ကိလေသမလတောတိ ပရမော-ကိလေသာအညစ်အကြေးမှ အလွန်အကဲစင်ကြယ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် "ပရမ" မည်၏၊ ပရသဒ္ဒူပပဒ မဇဓာတ်, ကို ပစ္စည်း။

(၄) ပရံ (သေဋ္ဌံ) နိဗ္ဗာနံ မယတိ ဂစ္ဆတီတိ ပရမော-မြတ်သောနိဗ္ဗာန်သို့သွားတတ်သောကြောင့် "ပရမ"မည်၏၊ ပရ သဒ္ဒူပပဒ မယဓာတ်, ကို ပစ္စည်း။ (၅) ပရံ လောကံ ပမာဏဘူတေန ဉာဏဝိသေသေန ဣမံ လောကံ၀ိယ မုနတိ ပရိစ္ဆိန္နတီတိ ပရမော-တမလွန်လောကကို ဤလောကကိုကဲ့သို့ နှိုင်းယှဉ်တတ်သော ဉာဏ်အထူးဖြင့်ပိုင်းခြား၍ သိတတ်သောပုဂ္ဂိုလ်၊ ပရ

ယသ ကသ္ဿစ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော ရည်ဖြင့်၊ သံပုဏ္ဏော-ပြည့်သော၊ ကုမ္ဘော-အိုးသည်၊ အဓော-အောက်၌၊ ကတော-ပြုရာပ်သည်၊ (တစ်နည်း) အဓောကတော-မှောက်အပ်သည်၊ (သမာနော-ဖြစ်လသော်၊) နိဿသံ-အကြွင်းမရှိအောင်၊ ဥဒကံ-ရေကို၊ ဝမတေယထာပိ-အန်အုတ်သကဲ့သို့၊ တတ္တ-ထိုရေ၌၊ နပရိကွတိယထာ-(ထွက်မသွားအောင်) မစောင့်ရှောက်သကဲ့သို့၊ တထေဝ-ထို အတူ သာလျှင်၊ ဟိနမုက္ကဋ္ဌ မဇ္ဈိမေ-အယုတ်အမြတ် အလတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ (မအက္ခရာ အာဂုံ၊) ယာစကေ-တောင်းရမ်းသူတို့၊ ဒိသွာ-မြင်ရ၍၊ ဝါ-မြင်ရသည်ရှိသော်၊ အဓော-အောက်၌၊ ကတော-ပြုအပ်သော၊ မြင်ရ၍၊ ဝါ-မြင်ရသည်ရှိသော်၊ အဓော-အောက်၌၊ ကတော-ပြုအပ်သော၊ (တစ်ည)ီ အဓောကတော-မှောက်ထားအပ်သော၊ ကုမ္ဘောဝိယ-အိုးကဲ့သို့၊ ဒါနံ-စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်းအပ်သော ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ နိဿသံ-အကြွင်းမရှိအောင်၊ ဒဒါဟိ-ပေးလှူပါလော၊ (ဣတိ-ဤသို့၊

သဒ္ဓူပဒေမုနခာတ်, အပစ္စည်း။ (၆) ပရံ အတိဝိယ သီလာဒိဂုဏာဂဏံ အတ္တနော သန္တာနေ မိနောတိ ပကွိပတိတိ ပရမော-အလွန်အကဲအားဖြင့် သီလစသော ဂုဏ် အပေါင်းကို မိမိသန္တာန်၌ ထည့်သွင်းတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၊ ပရသဒ္ဒူပ ပဒ မိခာတ်, အ ပစ္စည်း။

(၇) ပရံ (အတ္တဘူတတော ဓမ္မကာယတော အည်, ပဋိပက္ခဝါ တဒနတ္တဂတံ ကိလေသစေါရဂဏံ) မိနာတိ ဟိ သတိတိ ပရမော-မိမိဟူသော ဓမ္မကာယမှ တစ်ပါးသော၊ (တစ်နည်း-ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော)ထို ဓမ္မကာယ၏ အကျိုးမဲ့ကို ပြုတတ်သော ကိလေသာခိုးသူအပေါင်းကို ညှဉ်းဆဲတတ်သောကြောင့် "ပရမ"မည်၏၊ ပရသဒ္ဒူပပဒ မိခာတ်, အ ပစ္စည်း။ (၈) ပရမသဒ္ဒါသည် ဥတ္တမတ္တဝါစီ ရဏ္ဍီ အနိပ္ပန္နေ ပါဠိပဒီက ပုဒ်တည်း၊ ဤအလို ဝိဂြိုဟ်မလုပ်ရ, ခာတ်ပစ္စည်းလည်း ခွဲဖို့မလို၊ ဤဝိဂ္ဂဟဗျာဃာတအရ ဘုရားအလောင်းကို "ပရမ"ဟုခေါ်သည်။

ပါရမီ။ ။ပရမသ+အယ် ပါရမီ=မြင့်မြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဥစ္စာသည် ပါရမီ မည်၏၊ (တစ်နည်း) ပရမသ+ဘာဝေါ ပါရမီ-မြင့်မြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ စွန့်ကြဲပေးကမ်းခြင်းစသော အကျင့်သည် ပါရမီမည်၏၊ (တစ်နည်း) ပရမသ+ကမ္မံ ပါရမီ-မြင့်မြတ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ အလုပ်ဖြစ်သော စွန့်ကြဲပေးကမ်းမှု စသည်သည် ပါရမီမည်၏၊ ပရမနောင် ဣဒံ, ဘာဝ, ကမ္မအနက်၌ ဏပစ္စည်းသက်၊ ထိုနောက်မှ ဣတ္ထိဧကတ္တ ဤပစ္စည်း ထပ်၍သက်၊ [ဒါနဉ္စ+တံ+ပါရမီစာတိ ဒါနပါရမီ"ဟုပြု၊ ဒါနပါရမီယေဝ ဒါနပါရမီတော၊ တာပစ္စည်း အနက် မရှိ, သွတ္တ။

ပရဓာတု ဝသာစာပိ, ပရူပ ပဒတောပိဝါ၊
မုတော တထာ မဇ္ဇတောစ, မယတော မုနတော မိတော။
ပုန မိတောတိ ဧတေဟိ, ဓာတူဟိ ဧလ သတ္ထဟိ၊
ဝဒေ ပရမသဒ္ဒသ, နိပ္ပတ္တိ ဇိနသာသနေ။
ဥတ္တမဝါစီ ပရမ-သဒ္ဒေန သဟ အဋ္ဌဟိ၊
ပဒေဟိ ပါရမီသဒ္ဒံ, ဝဒေ တဒ္ဓိတပစ္စယံ၊--သဒ္ဒနိတိ။

အတ္တာနံ-မိမိကို၊ သြဝဒိ-ဆုံး မပြီ။) [ယသ ကသ္မာစိတိ ဥဒကသ္မဝါ ခီသ ဝါယသ္မ ကသ္မာစိ သမ္ဘုဏ္ဏော၊ ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာ၊] ဇေတ္တကာ-ဤမြေ, အတိုင်း အရည်ရှိကုန်သော၊ ဇေတေယျ-ဤဒါနပါရမီ တရားတို့သည်သာ၊ ဗုဒ္ဓမှာ-ဘုရားအဖြစ်ကို ပြုတတ်သောတရား တို့သည်၊ နု ဘဝိသရေ-ဖြစ်ကုန်လိမ့်မည် မဟုတ်သေး၊ [ကြီးဆသောနေရာဝယ် အနာဂတ် ဝိဘတ်ဖြင့် သုံးရိုးရှိသည်၊] ယေမှာ-အကြင်တရားတို့သည်၊ ဗောဓိပါစနာ-အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်, သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်ကို ရင့်သန်စေတတ်ကုန်၏၊ အညေပိ ဒါနပါရမီမှ အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ (တေ ဓမ္မေ-ထိုတရားတို့ကို၊) ဝိစိနိသ္သာမိ-စူးစမ်းရှာဖွေဦးအံ့၊ (ဣတိ-သို့၊ စိန္တေ သိ - ကြံပြီ။)

တဒါ-အကြံဖြစ်ရာထိုအခါ၌၊ ဝိစိနန္တော-စူးစမ်းရှာဖွေလသော်၊ ဝါ-သော၊ (အဟံ-သည်) ပုဗ္ဗကေဟိ-ကုန်သော၊ မဟာသီဟိ-မြတ်သော ဣသိဖြစ်တော်မူသော ဘုရားအလောင်းတို့သည်၊ အာသေဝိတ နိသေဝိတ-အဖန်ဖန်မှီဝဲအပ်, အမြဲမပြတ် မှီဝဲအပ်သော၊ ဒုတိယ-၂ ပါးမြောက်ဖြစ်သော၊ သီလပါရမီ -သီလပါရမီကို၊ အဒကွိ -မြင်တော်မူရပြီ၊ (ဒီသွာ-မြင်ရခြင်းကြောင့်၊ အတ္တာနံ-မိမိကို၊ သြဝဒိ-ဆုံးမခဲ့ပြီ၊ ကီ -အဘယ်သို့ ဆုံးမခဲ့သနည်း၊)--(အမ္ဘောသုမေဓ-အမောင် သုမေဓာ၊ တွံ-သည်၊) ဗောဓိ -သို့၊ ပတ္တုံ-ရောက်ခြင်းငှာ၊ ယဒိဣစ္ဆသိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) တွံ-သည်၊ ဒုတိယ-၂ ပါးမြောက်ဖြစ်သော၊ ဣမံ-ဤသီလပါရမီကို၊ တာဝ-အစဉ်အတိုင်း၊ ဒဠှံ-မြဲမြံစွာ၊ ကတ္တာ-၍၊ သမာဒိယ-ဆောက်တည်၍၊ သီလ ပါရမိတံ-သို့၊ ဝါ-ကို၊ ဂစ္ဆ-ရောက်ပါလော့၊ ဝါ-ဖြည့်ပါလော့။ ယထာပိ-ဥပမာ မည်သည်ကား၊ စမရီ-စမရီမည်သော သားကောင်သည်၊ ကိသ္မိဉ္စိ-တစ်ခုတစ်ခု သော ချုံစသည်၌၊ ပဋိလဂ္ဂိတံ-ငြိနေသော၊ ဝါလံ-မြီးဆံကို၊ ရက္ခတိယထာ-စောင့် ရှောက်သကဲ့သို့၊ တတ္ထ-ထိုငြိနေရာအရပ်၌၊ မရဏံ-သေခြင်းသို့၊ဥပေတိယထာ-

---

ဒါနံ။ ။ဓွန်ကြို ပေးကမ်း လှူဒါန်းအပ်သော ပစ္စည်းဝတ္ထုကို "ဒါတဗ္ဗတိ ဒါနံ" အရ "ဒါန"ဟု ခေါ်၏၊ ထိုဒါနသည်ဝိနည်းဒေသနာနည်းအားဖြင့် "ဆွမ်း သက်နံ့ ကျောင်း ဆေး" ဟု ၄-ပါး, အဘိဓမ္မာ ဒေသနာနည်းအားဖြင့် ရူပါရုံစသော ၆-ပါး၊ သုတ္တန်ဒေသနာနည်း အားဖြင့် [အန္ဓံ ပါနံ ယဝံ ဝတ္ထံ, ယာနံ မာလာ ဝိလေပနံ၊ ဂန္ဓောသေယျာ ပဒီပေယျံ, ဒါနဝတ္ထူ သိယုံဒသ"နှင့်အညီ ၁၀-ပါးရှိ၏၊ ဤသို့ ဒါနဝတ္ထုတွေက များသောကြောင့် နောက်ဂါထာ၌ "နဟောတော ဇေတ္တကာယေဝ"ဟု ဗဟုဝုစ်ဆိုသည်၊ ကာရဏူပစာတည်း။ [အကြောင်းအနက်၏ ဗဟုဝုစ် ကို အကျိုးသဒ္ဒါ၌ တင်စားခြင်းတည်း။]

ယထာပိ။ ။"ယထာ တထာ၊ ပေ၊ ယထာပိ"ဟူသော အဘိဓာန်နှင့်အညီ ယထာပိပုဒ် သည် ယထာ, သေယျထာပိ ပုဒ်တို့နှင့် အနက်တူ ဥပမာ ဧကတက တစ်ပုဒ်သာဟု ယူဆသည်၊ ရှေးနိဿယ၌ကား ယထာတစ်ပုဒ်, အပိတစ်ပုဒ်ခွဲ၍ "အပိ-ဖြစ်သင့်ဖြစ်ရာ ဥပမာမည်သည်ကား" ဟု ပေးလေသည်။

ကပ်ရောက်သကဲ့သို့၊ (တစ်နည်း) မရဏ ဥပေတိယထာ-အသေခံ သကဲ့သို့၊ ဝါလဓိ-မြိုးဆံ၏ တည်ရာ မြိုးတံကို၊ ဝါ-မြိုးဆံကို၊ နှ ဝိကောပေတိ- ယထာ-မပျက်စေသကဲ့သို့၊ ဝါ-အပျက်မခံသကဲ့သို့၊ တထေဝ-လျှင်၊ စတ္ဘသု-ပါတိမောက္ခ စသော အားဖြင့် ၄-ပါးကုန်သော၊ ဘူမိသု-သံဝရ၏ တည်ရာဘုံ တို့၌၊ သီလာနိ-သီလတို့ကို၊ ပရိပူရယ-ဖြည့်ကျင့်ပါလော၊ စမရိ-စမရီမည်သော သားကောင်သည်၊ ဝါလဓိ-မြိုးဆံ၏တည်ရာ မြိုးတံကို၊ ဝါ-မြိုးဆံကို၊ ရက္ခတိဝိယ-စောင့်ရှောက်သကဲ့သို့၊ (တထာ-ဟု၊) သဒါ-အခါခပ်သိမ်း၊ သီလံ-သီလကို၊ ပရိရက္ခ-စောင့်ရှောက်ပါလော၊ (ဣတိ အတ္ထာနံ သြဝဒိ။)

ဇွောကာ-ကုန်သော၊ ဧတေယေဝ-ဤဒါန သီလ ပါရမီတရား ၂ ပါးတို့သည်သာ၊ ဗုဒ္ဓမဗ္ဗာ နှ ဘဝိသရေ၊ ယေ ဓမ္မာ ဗောဓိပါစနာ၊ အညေပိ-ဒါန သီလ ပါရမီမှ အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ (တေဓမ္မေ-တို့ကို၊) ဝိစိနိသာမိ-အုံ့၊ (ဣတိ)-သို့၊ စိန္တေသိ -ကြံတော်မူခဲ့ပြီ၊) ---တဒါ-အကြံဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ ဝိစိနန္တော-သော်၊ ဝါ-သော၊(အဟံ) ပုဗ္ဗကေဟိ မဟေသိဟိ, အာသေဝိတနိသေဝိတံ-သော တတိယံ-၃ ပါးမြောက်ဖြစ်သော၊ နေက္ခမ္မပါရမိ -နေက္ခမ္မပါရမိကို၊ အဒကွိ -တွေ.

စမရီ။ ။"စမ-ဘက္ခဏေ"ဟူသော ဓာတ်နောင် အရစ်ပစ္စည်းဖြင့် "စမရော"ဟု ပုလ္လိင်ဖြစ်၏၊ ဤ၌ကား ဤပစ္စည်းသက်၍ "စမရီ"ဟု ဖြစ်ရသည်၊ သဒ္ဒါကဏ္ဍတွင်လိုင် ဖြစ်သော်လည်း အနက်မှာ ဣတ္ထိလိုင်, ပုလ္လိင် ၂-မျိုးလုံးနှင့်ဆိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဝင် အဋ္ဌကထာ၌ "စမရီ မိဂေါ"ဟုဖွင့်သည်၊ ကျွဲနှင့် ပုံသဏ္ဌာန်တူသော သားကောင်တစ်မျိုးဟု ထောမနိမိ၌ ဆို၏၊ အဘိဓာန်.နိဃဏ္ဍသစ်၌ တိဘက်နိုင်ငံက နွားတစ်မျိုးဟု ဆိုသည်၊ ထိုသားကောင်၏ အမြီးကို ယင်ခြောက်ဖို့ရာ ယင်နှင်ယပ် ပြုကြ၏၊ "စမရီ သားမြီးယပ်" ဟုခေါ်၏၊ ထိုစမရီမည်သော သားကောင်သည် တောထဲ၌သွားစဉ် အမြီး၏ အဆံဖြစ်သော မြီးဆံသည် ချုံစသည်၌ ငြိနေလျှင် ထိုမြီးဆံကို အပျက်မခံ၊ ထိုအရပ်၌ပင် အသေခံ၏၊ "ထို့အဲ့တွေ့ သီလကိုစောင့်ထိန်းရာဝယ် သီလကို အပျက်မခံပါနှင့်"ဟု ဆုံးမသည်။

ဝါလဓိ။ ။ဝါလသဒ္ဒါသည် "ဝါလော ကေသေသာဒိလောမေ" ဟူသော အဘိဓာန်နှင့် အညီ ဆံပင်ကိုလည်းကောင်း၊ မြင်းစသည်တို့၏ အမြီးဆံကိုလည်းကောင်း ဟောအ၏၊ "ဝါလော+ဓိယန္တိ အတြာတိ ဝါလဓိ-မြိုးဆံတို့၏ တည်ရာဖြစ်သော အမြီးဖျားအရပ်၊ ဤနေရာ၌ကား အမြီးဖျားအရပ်သာမက မြိုးဆံကိုပင် ဝါလဓိဟု ယူကြသည်၊ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဝင် အဋ္ဌကထာ၌ [ဝါလဓိန္တိ ဝါလံ"ဟု ဖွင့်သည်။

နေက္ခမ္မပါရမီ။ ။နေက္ခမ္မသဒ္ဒါသည် "နေက္ခမ္မံ ပဗ္ဗဇ္ဇာနေ, ပဗ္ဗဇ္ဇာယံ ဝိမုတ္တိယံ၊ ဝိပဿနာယံ နိဿေသ-ကုသလမိုစ ဒိဿတိ"ဟူသော အဘိဓာန်လာ အနက်တို့တွင် ပဗ္ဗဇ္ဇာ အနက်ကို ,ဟောအ၏၊ နိက္ခမတိတိ နိက္ခမော၊ နိက္ခမတိ-အိမ်ရာတည်ထောင် လူ့ဘောင် မှ ထွက်သွားတတ်၏၊ ဣတိနိက္ခမော၊ နိက္ခမဿ+ကမ္မံ နေက္ခမ္မံ-အိမ်ရာတည်ထောင် လူ့ဘောင်မှ လွှတ်မြောက်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အလုပ်ဖြစ်သော ရသေ့ ရဟန်းအဖြစ်။

မြင်တော်မူရပြီ၊ (ဒီသွာ အတ္တာနံ ဩဝဒိ၊ ကိ.) ---(အမ္ဘောသုမေဓတို့) ဟောမီ ပတ္တုံ ယဒိ ဣဒ္ဓိသိ၊ (ဧဝံသတိ) တို့ တတိယ-၃ ပါးမြောက်ဖြစ်သော၊ ဣမံ-ဤ နေက္ခမ္မပါရမီကို၊ တာဝ ဒဠှံ သမာဒိယ, နေက္ခမ္မပါရမိတာ-သို့၊ ဝါ-ကို၊ ဂဠှ-လော၊ ဝါ-ဖြည့်ကျင့်ပါလော။

ယထာ-ဥပမာမည်သည်ကား၊ အန္ဓုယရေ-အချုပ်ထောင်၌၊ စိရဝုဿော-ကြာမြင့်စွာနေရသော၊ ဒုဒ္ဓိတော-ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲခြင်းသည် နှိပ်စက်အပ်သော၊ ပုရိသော-ယောကျ်ားသည်၊ တတ္ထ-ထိုအချုပ်ထောင်၌၊ ရာဂ-တပ်မက်ခြင်းကို၊ နိ ဧနေတိယထာ-မပြစ်စေသကဲ့သို့၊ မုတ္တိမေဝ-လွတ်ခွင့်ကိုသာလျှင်၊ ဂဝေ၀ေတိ ယထာ-ရှာသကဲ့သို့။ တထေဝ-ထို့အတူသာလျှင်၊ တွံ-သင်သည်၊ သဗ္ဗဘဝေ-ကာမ ရူပ, အရူပဟု, ဘဝ ၃-ဘုံ, အလုံးစုံတို့ကို၊ အန္ဓုယရံဝိယ-အချုပ်ထောင်ကဲ့သို့၊ ပဿ-ဉာဏ်စက္ခုဖြင့် ကြည့်ရှုပါလော၊ ဘဝတော-ဘဝ ၃ -ဆောင်, အချုပ်ထောင်မှ၊ ဝရိမုတ္တိယာ-လွတ်မြောက်ခြင်းငှာ၊ နေက္ခမ္မာဘိမုခေါ-နေက္ခမ္မသို့-ရှေ့ရှုသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်ပါလော။ (ဣတိ အတ္တာနံ ဩဝဒိ။)

ဘိက္ခကာ-ကုန်သော၊ ဧတေယေဝ-ဤဒါန, သီလ, နေက္ခမ္မပါရမီ တရားတို့သည်သာ၊ ပုဗ္ဗမဟာ နှ ဘဝိသရေ၊ယေဝမှာ၊ ပေ၊ ဝိစိနိသာမ (ဣတိစိန္တေသိ-ပြီ) တဒါ-၌၊ ဝိစိနန္တော-သော်၊ ဝါ-သော၊ (အဟံ) ပုဗ္ဗကေဟိ၊ ပေ၊ ယဒိဟောမိ ပတ္တုမိစ္ဆသိ။ ယထာပိ-ဥပမာမည်သည်ကား၊ ဘိက္ခု-ရဟန်းသည်၊ ဘိက္ခန္တော-တောင်းခံလသော်၊ ဝါ-ဆွမ်းခံလသော်၊ ဟိနမုက္ကဋ္ဌမဇ္ဈိမေ, ဟိနမုက္ကဋ္ဌမဇ္ဈိမာနိ-အယုတ်အမြတ် အလတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ကုလာနိ-အမျိုးတို့ကို၊ ဝါ-အိမ်တို့ကို၊ နဝိဝဇ္ဇန္တောယထာ-မရှောင်ကြဉ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-ဤသို့ မရှောင်ကြဉ်လသော်၊ ဝါ-ဤသို့ မရှောင်ကြဉ်ပါမှ၊ ယာပနံ-မျှတလောက်ရံကို၊ လဘတိယထာ-ရသကဲ့သို့။ တထေဝ-ထို့အတူသာလျှင်၊ တွံ-သည်၊ သဗ္ဗကာလံ-အလုံးစုံသောကာလ ပတ်လုံး၊ ဗုဒ္ဓံ-ပညာရှိသော၊ ဇနံ-လူအပေါင်းကို၊ ပရိပုစ္ဆံ ဟရိပုစ္ဆန္တော-အဖန်ဖန် မေးလျက်၊ ပညာပါရမိတံ-ပညာပါရမိကို၊ ဂဠှာ- ဖြည့်ကျင့်၍၊ (တစ်နည်း) ပညာယ-ပညာ

အန္ဓုယရေ။ ။"အဒိ (ဗဒ္ဓနေ) ကုပစ္စည်း"ဟု ထောမနိဗိဆိုး၏၊ ဂ်အနုဗန်ချေ၊ ပါဠိစာအုပ်များ၌ "အန္ဓု"ဟု ရသကျည်းရှိ၏၊ ဣတ္ထိလိင်၊ အနှီယတော, ဗန္ဓီယတော ဗောဟာတိ အန္ဓု ဖွဲ့နှောင်ကြောင်းဖြစ်သော ထောင်၊ အန္ဓုစ+သာ+ ယရံစာတိ အန္ဓုယရံ၊ ["အဒ-ဘက္ခေ" စာတ်ဖြင့် [အန္ဓု"ဟု ပါဠိ၌ရှိ၏။]

ပရိပုစ္ဆံ။ ။ကိ , ဘန္တေ ကုသလ-ကောင်းသော တရားကား အဘယ်ပါနည်း, ကိ အကုသလ-မကောင်းသော တရားကား အဘယ်ပါနည်း, ကိ' သာဝဇ္ဇ-အပြစ်ရှိသော တရားကား အဘယ်ပါနည်း၊ ဣတိ အာဒိနာ နယေန, တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထိုအရပ်၌၊ အဘိညာတော-ထင်ရှားကုန်သော၊ ပဏ္ဍိတော ဧနေ ဥပသက်မိတ္တာ ပရိပုစ္ဆန္တောတိ အတ္ထော-ဝုဒ္ဓဝင် အဋ္ဌကထား။

၏၊ ပါရမီ-အပြီးအဆုံးကို သိတတ်သောဉာဏ်သို့၊ ဂန္ဓာ-ရောက်၍၊ သမ္ဘောဓိ-သို့၊ ပါပုဏိသေသိ-ရောက် ရလတ္တံ့။ (ဣတိ, အတ္ထာနံ, သြဝဒိ။) ["ပညာယ ပါရမိ"ဟု ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာ ၌ ရှိ၏။]

ဇော်ကာ-ကုန်သော၊ ဇောယေဝ-ဤ ဒါန, သီလ, နေက္ခမ္မနှင့်, ပညာပါရမီ တရားတို့သည်သာ၊ ဗုဒ္ဓမဂ္ဂ-နှ ဘဝိသသရော၊ ယေမဂ္ဂ၊ ပေ၊ ဝိစိနိသာမိ၊ (ဣတိ-စိန္တေသိ၊) တဒါ, ဝိစိနန္တော၊ ပေ၊ ယဒိဗောဓိ ပတ္တု မိစ္ဆသိ။ ယထာပိ-ကား၊ မိဂရာဇာ-သားကောင်းတို့၏ မင်းဖြစ်သော၊ သီဟော-ခြင်္သေ့သည်၊ နိသဒ္ဒ ဌာနစက်မေ-ထိုင်ခြင်း, ရပ်ခြင်း, သွားခြင်းဌ၌ (ရှေးနိသဒ်ယဝယ် "နိသဒ္ဒဌာန စက်မေ နိသဒ္ဒဌာန စက်မေသု"ဟု ဝစန ဝိဘတ်လွှာသံကြေ့ဗဟုဝုစ် အနက်ပေး သည်၊) အလီနဝိရိယော-မတွန့်မဆုတ်သော ဝိရိယရှိသည်၊ သဒါ-အခါခပ် သိမ်း၊ ပဂ္ဂဟိတမနော-ချီးမြှောက်အပ်သော စိတ်ရှိသည်၊ (တက်ကြွသော စိတ် ရှိသည်၊) ဟော်တိ- ယထာ-ကဲ့သို့။ တထေဝ တွဲ၊ သဗ္ဗဘဝေ-ဖြစ်လေရာရာ, များစွာဥသုံ, အလုံးစုံသောဘဝ၌၊ ဝိရိယံ-ဝိရိယကို၊ ဒဠှ-မြဲမြံစွာ၊ ပဂ္ဂဏှ-ချီပင့် ဖြောက်ထားပါလော၊ ဝိရယပါရမိတံ-ဝိရယပါရမိကို၊ ဂန္ဓာ-ဖြည့်ကျင့်၍၊ (တစ်နည်း) ဝိရိယသ-ဝိရယ၏၊ ပါရမိ-အထွတ်အထိပ်သို့၊ ဂန္ဓာ-ရောက်၍၊ သမ္ဗောဓိ, ပါပုဏိသေသိ။ (ဣတိ အတ္ထာနံ သြဝဒိ။)

ဇော်ကာ, ဇောယေဝ-ဤဒါန, သီလ, နေက္ခမ္မနှင့်, ပညာ ဝိရိယ ပါရမိ တရားတို့သည်သာ၊ ဗုဒ္ဓ ဓမ္မာ နှ ဘဝိသသရော၊ ပေ၊ အာသေဝိတနိသေဝိတံ။ (အမ္ဘော သုမေဓ) တွဲ, ဆဋ္ဌမ-၆ ပါးမြှောက်ဖြစ်သော၊ ဣမံ-ဤခန္ဓာပါရမိကို၊ တာဝ-ဒဠှ ကတွာ သမာဒယ၊ တတ္ထ-ထိုသည်းခံခြင်း၌၊ အဒ္ဓေ(ဒ)ဗမာနသော-၂ ဖြာ ဖြစ်သော စိတ်မရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သမ္ဗောဓိ ပါပုဏိသေသိ၊] "ဆာဒ္ဒဒ္ဒမာ"ဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန်သုတ်ဖြင့် ဂါထာအရာ၌ ဌမပစ္စည်းသက်၊ တစ်နည်းဆဋ္ဌနောင် သွတ္ထ အနက်၌ မပစ္စည်းသက်။] ယထာပိကား၊ ပထဝီနာမ-မြေကြီးမည်သည်၊ သုစိမ္ဘိ စင်ကြယ်သောအရာကို လည်းကောင်း၊ သဇ္ဇ-အလုံးစုံသော၊ နိက္ခေပ-မိမိအပေါ် ၌ ပစ်ချအပ်သော အရာဝတ္ထုကို၊ သဟတိယထာ-သည်းခံသကဲ့သို့၊ ပဋိယဒ္ဒယ်-မုန်းခြင်း, ချစ်ခြင်းကို၊ ကနရောတိယထာ-မပြုသကဲ့သို့။ တထေဝ,တွဲမို့၊ သဗ္ဗေသ-

---

အဒ္ဓေ(ဒ)ဗမာနသော။ ။ရဲခါ သည်းခံခြင်း, ရဲခါ သည်းမခံခြင်း, အချို့သူအား သည်းခံခြင်း, အချို့သူအား သည်းမခံခြင်းကို "နှစ်ဖြာဖြစ်သော စိတ်"ဟု ဆိုသည်၊ "ထိုသို့ မဖြစ်စေဘဲ အမြဲသည်းခံသောစိတ်ရှိပါ"ဟူလို။

သုစိမ္ဘိ၊ ပေ၊ နိက္ခေပ။ ။မိမိအပေါ်၌ ပစ်ချအပ်သော ပန်းနံ့စသည်ကို "သုစိမ္ဘိ နိက္ခေပ"ဟုဆိုသည်၊ မိမိအပေါ်၌ စွန့်ချအပ်သော ကျင်ကြီးကျင်ငယ် အပုပ်ကောင် စသည်ကို "အသုစိမ္ဘိ နိက္ခေပ"ဟု ဆိုသည်၊ နိက္ခိပိယတေတိ နိက္ခေပေါ"ဟုပြု။

အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၏၊ သမ္မာနဝိမာနကွမော-မြတ်နိုးခြင်း, မထိမဲ့မြင် ပြုခြင်းဌာ နံနိုင်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ခန္ဓီပါရမိတံ-ခန္ဓီပါရမီသို့၊ ဂန္ဓာ-ရောက်၍၊ သမ္ဘောဓိ ပါ ပုဏိသသိ။ (ဣတိအတ္တာနံ သြဝဒိ) ["ခန္ဓီယာ-၏၊ ပါရမီ -သို့၊ ဂန္ဓာ"ဟုလည်း ပါ၏ရှိ၏။]

တ္တေကာ, တေယော-ဤဒါန, သီလ, နေက္ခမ္မနှင့်, ပညာ ဝီရိယ, ခန္ဓီ ပါရမိတရားတို့သည်သာ၊ ဗုဒ္ဓမ္မာ, နု ဘဝသရေ၊ ယေမမ္မာ ဗောဓိပါစနာ၊ အညေပိ- ဆိုအပ်ပြီးသော ပါရမိတို့မှ အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ (တေ ဓမ္မေ-တို့ကို၊) ဝိစိနိသာမိ၊ (ဣတိ, စိန္တေသိ၊) တဒါ၊ ပေ၊ အာသေဝိတ နိသေဝိတံ၊ (ဒိသွာအတ္တာနံ သြဝဒိ, ကိ ၊) -- (အမ္ဘော သုမေဓ) တံ, သတ္တမံ-ခုနှစ်ပါးမြောက် ဖြစ်သော၊ ဣမံ-ဤသစ္စပါရမီကို၊ တာဝ၊ ပေ၊ သမာဒိယ၊ တတ္ထ-ထိုသစ္စပါရမီ၌။ အဒ္ဓေဗ္ဗ ဝစနော-၂ ဖြာဖြစ်သော စကားမရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ) သမ္ဘောဓိ ·ပါပုဏိ သသိ၊ ယထာပိ-ကား၊ သြသဓိနာမ-သောကြာကြယ် မည်သည်၊ [သောက်ရှုး ကြယ်ဟူ၍ လည်းကောင်း, နိုင်ရှုးကြယ်ဟူ၍ လည်းကောင်း ခေါ်ကြသေး၏၊] သဒေဝကေ-နတ်နှင့်တကွဖြစ်သော လောကဌ၌၊ တုလာဘူတော-နှိုင်းချိန်ကြောင်း

ပဋိဃဒ္ဒယ်။ ။ဒယာသဒ္ဒါသည် မေတ္တာကို လည်းကောင်း, ကရုဏာကို လည်းကောင်း ဟောတ်၏၊ ဤနေရာ၌ကား ပဋိဃ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော မေတ္တာကို ဟောသည်၊ မေတ္တာ ဟူရာ၌ ချစ်ခင်ခြင်း ချစ်မေတ္တာလည်း ပါဝင်နိုင်၏၊ ပဋိဃောစ-စိတ်ကို ထိပါးနှိပ်စက်တတ် သော ဒေါသလည်း၊ ဝါ-မုန်းခြင်းလည်း၊ ဒယာစ-ချစ်ခြင်းလည်း၊ ပဋိဃဒ္ဒယ်-မုန်းခြင်း, ချစ်ခြင်း၊ သမာဟာရဒ္ဒန်။ [ဆန်းကြောင့် ဒ္ဒ၌ ဒွေးဘော်၊ "ပဋိဃဒယ်" ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏၊ "ပဋိဃ် တယာ"ဟုလည်းရှိ၏။ သုစီ ပိ အသုစီ ပိ ဟု ၂-ဘက်ပြကို ထောက်၍ "ပဋိဃ"ဟု တစ်ဘက်တည်းရှိခြင်းကား မကောင်းဟု ဂဏ္ဌိပယ်သည်။]

သမ္ဘာနဝိမာနကွမော။ ။သမ္ဘာနနံ-မြတ်နိုးခြင်း၊ သမ္ဘာနော-မြတ်နိုးခြင်း၊ ဝိသဒ္ဒါသည် ပဋိသေဓ အနက်ဟော၊ ဝိမာနံ ဝိမာနော-မမြတ်နိုးခြင်း၊ မမြတ်နိုးရံသာမက, မြတ်နိုးခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော မထိမဲ့မြင် ပြုခြင်း, မရိုမသေ ပြုခြင်းကိုယူ။ သမ္ဘာနနေ အနာဒရကရဏေ ဝုမာနနေ အနာဒရကရဏေ၊ အပဒါနံ အဋ္ဌကထာ။ [ဤသမ္ဘာဝိမာနလည်း ပဋိဃဒ္ဒယကဲ့သို့ ၂-ဘက်ပင်တည်း။]

အဒ္ဓေဗ္ဗဝစနော။ ။ရံခါ မှန်သောစကားကိုပြောခြင်း, ရံခါမမှန်သောစကားကို ပြော ခြင်း, အချို့သူအား မှန်သောစကားကို ပြောခြင်း, အချို့သူအား မမှန်သောစကားကို ပြောခြင်းသည် "ဒွေဗ္ဗဝစန"မည်၏ ထိုကဲ့သို့ မဟုတ်ဘဲ အမှန်ကိုချည်း ပြောသူကို "အဒ္ဓေဗ္ဗဝ စန"ဟု ဆိုသည်။

သြသဓိနာမ။ ။သြသဓိနာမ သြသဓိတာရကာ၊ သြသဓေဟာဏော သြသဓိ တာရကံ ဥဒိတံ ဒိသွာ သြသဓံ ဂဏှန္တိ၊ တသ္မာ သြသဓိရကာတိ ဝုစ္စတိ၊ ဆေးကိုယူရာ အခါ၌ သောကြာကြယ် တက်လာသည်ကို မြင်မှ - ဆေးကိုယူကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုကြယ်ကို "သြသဓိ" ဟု ခေါ်သတတ်၊ ထိုသောကြာကြယ်သည် "ဆ - မာသေ ပုရိမ် ဒိသံ ဂစ္ဆတိ,

ဖြစ်၍ဖြစ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သမယေ-ဆောင်းအခါ၌လည်းကောင်း၊ ဥတုဝသေဝါ-မိုးအခါ, နွေအခါ၌လည်းကောင်း၊ ဝိထိတော-သွားမြဲလမ်းခရီးမှ၊ နှ ဝေါက္ကမတိ ယထာ-မဖဲသွားသကဲ့သို့၊ ဝါ-လွဲ၍မသွားသကဲ့သို့၊...တ ထေဝ, တွမ္ပိ၊ သစ္စေသု-သစ္စာတို့၌၊ ဝါ-တို့၏၊ ဝိထိတော-သွားမြဲလမ်းမှ၊ မာ ဝေါက္ကမသိ၊ မဖယ်ပါလင့်၊ သစ္စပါရမိတံ-သစ္စပါရမီသို့၊ ဂန္ဓာ-ရောက်၍၊ သမ္ဗောဓိ ပါပုဏိဿသိ၊ (ဤတိ အတ္ထာနံ သြဝဒိ)။

ဘုရားကား, ဘေယျဝ-ဤ ဒါန, သီလ, နေက္ခမ္မင့် ပညာ ဝိရိယ စသော, သစ္စပါရမီတရားတို့သည်သာ၊ ဗုဒ္ဓဓမ္မာ နှ ဘဝိဿရေ၊ပေ၊သမာဒိယ၊ ဘတ္တာ-ထို အဓိဋ္ဌာနပါရမီ၌၊ တွံ, အစလော-မတုန်လှုပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သမ္ဗောဓိ ပါပုဏိဿသိ။ ယထာပိကား၊ သေလော-ကျောက်အတိပြီးသော၊ (ကျောက်အတိပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊ (ဟေတုမ္ဘူတ ဝိသေသနှ)၊ အစလော-မတုန်လှုပ်သော၊ (မတုန်လှုပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ သုပ္ပတိဋ္ဌိတော-ကောင်းစွာတည်သော၊ ပဗ္ဗတော-တောင်သည်၊ ဘုသဝါတေဟိ-ပြင်းထန်သောလေမုန်တိုင်းတို့ကြောင့်၊ နှ ကမ္ပတိ ယထာ- မတုန်လှုပ်သကဲ့သို့၊ သကဋ္ဌာနေ၀-မိမိ၏ တည်မြဲတိုင်းသော အရပ်၌သာလျှင်၊ တိဋ္ဌတိ ယထာ-တည်သကဲ့သို့၊ [သိလော-ကျောက်ဟူသော၊ ပကတိ-ပင်ကိုယ်သည်၊ (အထည်ကိုယ်သည်၊) ယဿ အတ္ထိတိ သေလော။] တ ထေဝ, တွမ္ပိ, အဓိဋ္ဌာနေ-ကုသိုလ်ကောင်းမှု, အစုစုဝယ်, အပြုလွန်ကဲ, စွဲမြဲခြင်း၌၊ သဗ္ဗဒါ-အခါခပ်သိမ်း၊ အစလော-မတုန်လှုပ်သည်၊ ဘဝ-ဖြစ်ပါလော၊ အဓိဋ္ဌာနပါရမိတံ-အဓိဋ္ဌာန်ပါရမီ

ဆ မာသေ ပန္ဓိမ် ဒိသံ ဂစ္ဆတိ"ဟုဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာ ဆိုသောကြောင့်၊ ၆-လပတ်လုံး အရှေ့, အရပ်၌ သွား၍, ၆-လပတ်လုံး အနောက်အရပ်၌သွား၏၊ ထိုသို့ ၆-လသွားမြဲလမ်းမှ မပြောင်းလွှဲခြင်းကို "နှ ဝေါက္ကမတိ ဝိထိတော"ဟု ဆိုသတတ်။

,သမယေ ဥတုဝသေ။ ။အဋ္ဌ.ထသော နွေကာလကို ဥတု, မိုးကာလကို ဝဿဟု ဆိုပြီးဖြစ်၍ ပါရိသေသ နည်းအားဖြင့် သမယကို "ဆောင်းကာလ"ဟု ယူသင့်၏၊ သို့သော်ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာ၌ကား "သမယေတိ ဝဿသမယေ-မိုးအခါ၌၊ ဥတုဝသေတိ ဟေမန္တဂိမှေသု-ဆောင်းအခါ, နွေအခါတို့၌"ဟု ဖွင့်သည်။

သစ္စေသု ဝိထိတော။ ။"ဝစီသစ္စာတို့၌ သွားမြဲလမ်း"ဟူသည် မြင်အပ်သော အာရုံကို မြင်အပ်သည်ဟုလည်းကောင်း, ကြားအပ်သောအာရုံကို ကြားအပ်သည်ဟုလည်းကောင်း, ဃာနဓိဝှာ ကာယဝိညာဏ်တို့ဖြင့် ရောက်၍သိအပ်သော မုတအာရုံကို သိအပ်သည်ဟုလည်းကောင်း, ဒိဋ္ဌ,သုတ,မုတ မဟုတ်သောအာရုံကို မမြင်အပ်,မကြားအပ်,မသိအပ်ဟု လည်းကောင်း, ပြောခြင်းတည်း။ ["သစ္စသ ဝိထိနာမ"ဟု ဋီကာရှိသောကြောင့် "သစ္စာတို့၏"ဟု တစ်နည်း ပေးသည်။]

အဓိဋ္ဌာန။ ။အဓိ-စွဲစွဲမြဲမြဲ၊ ဌာန-တည်ကြောင်းဖြစ်သောစိတ်၊ ကောင်းသော ကုသိုလ်အလုပ်တို့၌ စွဲစွဲမြဲမြဲ တည်တံ့ကြောင်းစိတ်ကို "အဓိဋ္ဌာနပါရမီ"ဟုခေါ်သည်၊ ထိုသို့ စွဲစွဲ မြဲမြဲ တည်တံ့ခြင်းကိုပင် မြေထဲ၌ တိုင်စိုက်၍ အိမ်ဆောက်ထားသကဲ့သို့ နိုင်မြဲသောကြောင့် "ဆောက်တည်ခြင်း"ဟု မြန်မာပြန်ကြသည်။

သို့၊ (အဓိဋ္ဌာန်၏ အတွင်အထိပ်သို့၊) ဂန္ဓာ, သမ္ဘောဓိ ပါပုဏိသ်သည်။ (ဤတို့ အတ္တာနံ သြဝဒိ။)

ဒေါ်ကာ, ဒေဝေယျ-ဤ ဒါန, သီလ, နေက္ခမ္မနှင့်, ပညာ, ဝိရိယ, ခန္တီ, သစ္စ, အဓိဋ္ဌာနပါရမိတရားတို့သည်သာ၊ ဗုဒ္ဓဓမ္မာ၊ပေ၊အာသေဝိတနိသေဝိတ်၊(ဒီသွာ, အတ္တာနံ သြဝဒိ၊ ကိ၊)...(အမ္ဘော သုမေဓ) ဗောဓိ ပတ္တုံ ယဒိ ဣစ္ဆသိ၊ (ဝေ်သတိ၊) တွံ,နဝမ်-ဥ-ပါ:မြောက်ဖြစ်သော၊ ဣမံ-ဤမေတ္တာပါရမိကို၊ တာဝ:ပေ:သမာဒိယ၊ မေတ္တာယ-မေတ္တာအား၊ ဖြင့်၊ အသမော-အတူမရှိသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်ပါလော။... ယထာပိ-ကား၊ ဥဒကံနာမ-ရေမည်သည်၊ ကလျာဏော-ကောင်းကုန်သော၊ (ဧနေ-လူတို့ကိုလည်းကောင်း၊) ပါပကော-ယုတ်မာကုန်သော၊ ဧနေ-လူတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သမံ-အညီအမျှ၊ သီတေန-အအေး၊ ဖြင့်၊ ဖရတိ-ဖြန့်သကဲ့သို့၊ ရဇောမလံ-အာဂန္တုက မြူ၊ ကိုယ်၌ဖြစ်သော ရွှေ:စသော အညစ်အကြေ:ကို၊ ပဝါဟေတိ-ယထာ-မျှောသကဲ့သို့၊ (သုတ်သင်သကဲ့သို့၊) [ရဇောတိ အာဂန္တုက ရဇ၊ မလံတိ သရီရေ ဥဋ္ဌိတံ သေဒမလာဒိ'၊-ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာ။]...တထေဝ တွမ္ပိ, ဟိတာဟိတေ-အစီ:အပွား:ကို ပြုတတ်သော မိတ်ဆွေ, အစီ:အပွား:ကိုမပြုတတ်သော ရန်သူ၌၊ သမံ-အညီအမျှ၊ မေတ္တာယ-မေတ္တာကို၊ ဘာဝယ-တိုးပွား:စေပါလော။ {မေတ္တာယ ဘာဝယာတိ မေတ္တံ ဘာဝယ, ဝဍ္ဎေဟိ-ဗုဒ္ဓဝ်ဋ္ဌ။] မေတ္တာပါရမိတံ-သို့၊ ဝါ-မေတ္တာ၏ အတွင်အထိပ်သို့၊ ဂန္ဓာသမ္ဘောဓိ ပါပုဏိသ်သည်။ (ဤတိအတ္တာနံ သြဝဒိ။)

ဒေါ်ကာ, ဒေဝေယျ-ဤဒါန, သီလ၊ပေ၊မေတ္တာပါရမိတရားတို့သည်သာ၊ ဗုဒ္ဓဓမ္မာ၊ပေ၊အာသေဝိတနိသေဝိတ်။ (ဒီသွာ အတ္တာနံ သြဝဒိ,ကိ၊) (အမ္ဘောသုမေဓ) တွံ, ဒသမ်-ဘ-ပါ:မြောက်ဖြစ်သော၊ ဣမံ-ဤဥပေက္ခာပါရမိကို၊ တာဝ၊ပေ၊သမာဒိယ၊ တုလာဘူတော-ချိန်ခွင်၏ လက်တံသဖွယ်ဖြစ်၍ဖြစ်သည်၊ ဒဏ္ဍော-ခိုင်မြဲသည်၊ ဟုတ္တာ၊ သမ္ဘောဓိ ပါပုဏိသ်သည်။ ယထာပိ-ကား၊ ပထဝီနာမ-မြေမည်သည်၊ နိက္ခိတ္တံ-မိမိအပေါ်၌ပစ်ချအပ်သော၊ အသုစိ-မစင်မကြယ် ရွံစဖွယ်ကိုလည်းကောင်း၊ သုစိ-သန့်ရှင်းစင်ကြယ်တင့်တယ်သော အရာကိုလည်းကောင်း၊ ဥဘောပိ-၂-မျိုးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေ-ဤအကောင်:အဆို:တို့ကို၊ ကောပါနုနယဝဇ္ဇိတာ-မုန်:ခြင်:

တုလာဘူတော။ ။ယခုအခါကတ္တား:ဟုခေါ်သော ချိန်ခွင်၏ လက်တံကို "တုလာ"တုယူပါ၊ ထိုချိန်ခွင်၏ လက်တံသည် အောက်သို့လည်း: မနိမ့်ရ, အထက်သို့လည်း: မမြင့်ရ, အလယ်၌ တည့်တည့်မတ်မတ် တည်နေမှ. မှန်သည်၊ တုလာဘူတောတိ မဇ္ဈတ္တဘာဝေ ဌိတော၊ ယထာ တုလာယဒဏ္ဍော (လက်တံဖြစ်သောတုတ်သည်) သမံ တုလိတော သမံ တိဋ္ဌတိ, နနမတိ (အောက်သို့မညွှတ်) နဥန္နမတိ (အထက်သို့မတက်)၊ ဧဝမေဝ တွမ္ပိသုခဒုက္ခေသု တုလာသဒိသော ဟုတ္တာ သမ္ဘောဓိ ပါပုဏိသ်သည်။-ဗုဒ္ဓဝင် အဋ္ဌကထာ။ [ချိန်ခွင်ယ်၌ကား: ချိန်ခွင်လျှာကိုပင် တုလာဟု ယူသင့်သည်။]

ချစ်ခြင်းသည်ကြင့်အပ်သည်၊ (မုန်းခြင်း ချစ်ခြင်းမှကင်းသည်၊) (ဟုတ္တာ)၊ ဥပေက္ခတိ ယထာ-အသင့်အားဖြင့်ရှုသကဲ့သို့၊ ဝါ-လျှစ်လျူရှုသကဲ့သို့၊ [တဏှာ, တွမ္မိ, သုခဒုက္ခေ-သုခ, ဒုက္ခ၌၊ သဒါ-အခါခပ်သိမ်း၊ တုလာဘူတော-ချိန်ခွင်၏ လက်တံ သဖွယ် ဖြစ်၍ဖြစ်သည်၊ ဘဝ-ဖြစ်ပါလော၊ ဥပေက္ခာပါရမိတံ-ဥပေက္ခာပါရမီသို့၊ ဂန္ဓာ, သမ္ဘောမိ ပါပုဏာမိသာသိ။

လောကေ-လောက၌၊ ယေဝမ္မာ-အကြင်တရားတို့သည်၊ ဗောဓိပါစနာ-အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သမ္ဗညုတဉာဏ်ကို ရင့်သန်စေ၏တတ်ကုန်၏၊ တေဝမ္မာ-တို့သည်၊ ဇွေကာယေဝ-ဤမြတ်အတိုင်းအရှည်ရှိသော ပါရမီ ၁၀-ပါးတို့သာတည်း၊ တတော-ထိုပါရမီဆယ်ပါးမှ၊ ဝါ-ထက်၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်၌၊ ဝါ-အလွန်၊ အညတြ(အညံ)-အခြားသောတရားတို့သည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ [တြ ပစ္စည်း ပဋ္ဌာနာအနက်၌သက်၊] တတ္ထ-ထိုပါရမီဆယ်ပါး, မြတ်တရား၌၊ (တံ-သည်၊) ဒဠှံ-ခိုင်မြဲစွာ၊ ပတိဋ္ဌဟ-တည်ပါလော၊ (ဣတိ အတ္ထာနံ သြဝဒိ)။

ဣမေမေမ္မေ-ဤပါရမီ ၁၀-ပါးမြတ်တရားတို့ကို၊ သဘာဝရသလက္ခဏော-သဘောသက် အမှန်ရှိသော ကိစ္စလက္ခဏာအားဖြင့်၊ သမ္ဘသတော-သုံးသပ်ဆင်ခြင်

ကောပါနနယဝန္ဓိတာ။ ။ဒုက္ခတွေ့သော် စိတ်မကောင်းဖြစ်ခြင်း, သုခတွေ့သော် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်ခြင်းကို "ကောပါနနယ"ဟုဆိုသည်၊ [အန-လျော်စွာ+နယ-စိတ်ကိုဆွဲဆောင်တတ်သော ဝမ်းမြောက်ခြင်း။] ထိုသို့ ကောပအနနယ မဖြစ်ခြင်းကို "ကောပါနနယဝန္ဓိတာ"ဟု ဆိုသည်၊ ဥပေက္ခာဗြဟ္မစိဟာရသည် သတ္တဝါပညတ်ကို အာရုံပြုသောကြောင့် သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ သာ မုန်းခြင်း ချစ်ခြင်းမပြုဘဲ လျစ်လျူရှုသည်၊ ဤဥပေက္ခာပါရမီ၌ကား သတ္တဝါတို့က မိမိ အပေါ်ပြုသမျှ အကောင်းအဆိုးတွေကိုလည်းကောင်း, ကြိုတွေ့လာသော လောကဓံ အကောင်းအဆိုး တွေကိုလည်းကောင်း အာရုံပြု၍ စိတ်ပျက်မှု, ဝမ်းမြောက်မှုမရှိဘဲ လျစ်လျူရှုနိုင်ရသည်။

တတ္ထ ဒဠှံ နတ္ထိ။ ။"ထိုပါရမီ ဆယ်ပါးထက် အလွန်အခြား တရားမရှိ"ဟူရာ၌ "မေတ္တာ ကဲ့သို့သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ဖြစ်သော ကရုဏာ, မုဒိတာ တရားကောင်း ၂-ပါးကျန်သေးသည် မဟုတ်ပါလော"ဟု စောဒနာဖွယ်ရှိ၏၊ ကရုဏာဖြင့် သနားသောကြောင့်ပင် ညှဉ်းဆဲခြင်း စသည်ကိုမပြုဘဲ သီလကိုထိန်းရ၏၊ ထို့ကြောင့် ဒါနသီလကိုယူလိုက်လျှင်ပင် ကရုဏာလည်း ပါဝင်ပြီးဖြစ်တော့သည်၊ သတ္တဝါတို့ ချမ်းသာနေသည်ကို ဝမ်းမြောက်သော မုဒိတာကား သတ္တဝါ တို့အကျိုးကို လိုလားသော မေတ္တာ၏ အခြေအရံအဖြစ်ဖြင့် ပါဝင်ပြီးဖြစ်တော့၏၊ ထို့ကြောင့် ကရုဏာ မုဒိတာတို့ကို သီးခြားပါရမီအဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မမူ။

သဘာဝရသ လက္ခဏော။ ။သဘာဝ၌ "ဘာဝ"ဟူသည် ပရမတ္ထသဘာဝဟူရာ၌ကဲ့သို့ ထင်ရှားရှိသောသဘောတည်း၊ ရသသဒ္ဒါသည် "ကိစ္စ သမ္ဘတ္တိယ် ရသော"ဟုလာသော ကိစ္စအနက်, သမ္ဘတ္တိအနက် ၂-မျိုးတွင် ဤနေရာ၌ ကိစ္စအနက်ဟောတည်း၊ ထိုကိစ္စဟူသည်လည်း ဗောဓိဉာဏ်

သော ငါ၏၊ ဓမ္မတေဇေန–ဆင်ခြင်သောဉာဏ်၏ တန်ခိုးကြောင့်၊ ဒသသဟဿီ–တစ်သောင်းအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဝသုဓာ–မြေသည်၊ ပကမ္ပထ–အပြားအားဖြင့်၊ တုန်လှုပ်ရလေပြီ၊ [ပကမ္ပိတ္ထမ္ဘ ဣကို အပြု, တ္ထကိုလည်းထပြုထားသည်။] စလတာ–စလတာယ–တုန်လှုပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပထဝီ–မြေသည်၊ ရဝတိ–အသံမည်၏၊ ပိဋ္ဌိတံ–ကြည့်စ်သူတို့ညစ်အပ်သော၊ ဥစ္ဆုယန္တံ–ကြဲကြိတ်ယန္တယားသည်၊ ဝါ–ကြိတ်စက်သည်၊ (ကမ္ပတိ) ဣဝ–တုန်လှုပ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ တေလယန္တေ–ဆီကြိတ်ယန္တရားဌ၊ ဝါ–ဆီစက်ဌ၊ စဏ္ဍေ–စက်ဘီးသည်၊ ကမ္ပတိယထာ–သို့လည်းကောင်း၊ ဧဝံ–တူ၊ မေဒနီ–မြေသည်၊ ကမ္ပတိ–တုန်လှုပ်၏။

ဗုဒ္ဓသ–ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရား၏၊ ပရိသေသနေ–ဆွမ်းလုပ်ကျွေးရာအရပ်ဌ၊ ["ပရိဝိသန္တိ ဧတ္ထာတိ ပရိဝေသနံ"ဟုပြု။] ယာဝတာ–အကြင်မျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ပရိသာ–ပရိသတ်သည်၊ အာသိ–ရှိပြီ၊ တတ္ထ–ထို ဆွမ်းလုပ်ကျွေးရာအရပ်ဌ၊ (တာဝတာ–ထိုမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊) သာ–ထိုပရိသတ်သည်၊ ပဝေဓမာနာ–တုန်လှုပ်လျက်၊ မုစ္ဆိတာ–လွန်စွာဖြစ်သော မိန်းမောတွေဝေခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဘူမိယာ–မြေ၌၊ သေသိ–အိပ်ပြီ၊ ဝါ–လဲပြီ၊ [အားလုံးလူတွေ မေ့ကျန်လဲသွားကြသည်–ဟူလို၊ သဗ္ဗာတာ+မုစ္ဆာ အသာတိ မုစ္ဆိတာ၊ သဗ္ဗာတအသ အနက်ဌ ဣတပစ္စည်း။]

ဧတ္ထ–ထိုဆွမ်းလုပ်ကျွေးရာအရပ်ဌ၊ ဃဋ္ဋာ(ဃဋ္ဋာနံ)–သောက်ရေအိုးတို့၏၊ [သာမီအနက်ဌ ပဋ္ဌမာဟု ဂဏ္ဍီဆိုတ်၏၊ ဝိဘတ်ချေထားသည်ဟုကြဲ့လျှင်လည်း သင့်စရာရှိ၏။] အနေက သဟဿာနိ–အထောင်မကများစွာတို့သည်လည်းကောင်း၊ ကုမ္ဘိနံ–ဆွမ်းချက်အိုးတို့၏၊ ဗဟူ–များစွာကုန်သော၊ သတာ သတာနိစ–အရာတို့သည်လည်းကောင်း၊ အညမည သံဃဋ္ဋိတာ–အချင်းချင်း တိုက်ခိုက်အပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သဗ္ဗဏ္ဍာမထိတာ–မှုန့်မှုန့်ညက်ညက် ကြေမွကုန်လျက်လုံးထွေးကြကုန်ပြီ။ [စုဏ္ဏာ စေဝမထိတာစ၊ မထိတစုဏ္ဏာတိ အတ္ထော–ဗုဒ္ဓဝံဌ။ "သဗ္ဗဏ္ဍာပတိတာ"ဟုလည်းရှိ၏၊ မှုန့်မှုန့်ညက်ညက် ကြေမွလျက် ကျကုန်ပြီ"ဟု ပေး။]

- ကို ရင့်သန်စေခြင်းကိစ္စတည်း၊ ဒါနသည် အပြစ်မရှိသောဝတ္ထုကို စွန့်လွှတ်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏၊ သီလသည် သမာဓိ၏တည်ရာ လက္ခဏာရှိ၏၊ ဤသို့ စသော လက္ခဏာကို "လက္ခဏာ"ဟု ခေါ်သည်၊ "သဘာဝ သခ်ါတေနသရသလက္ခဏေန"ဟု ဗုဒ္ဓဝံဌ် ဖွင့်သည်၊ [ဋီကာနှင့် မဂ္ဂ၌ကား "သဘာဝေန+သဟဝတ္ထုတိတိ သဘာဝေါ"ဟု ရသ၏ ဝိသေသနအဖြစ်ဖြင့်သာ ဖွင့်၏။] သဘာဝသည် ထိုသရသလက္ခဏာ၏ ဝိသေသနတည်း၊ "သဟ+ဘာဝေန ဝတ္ထုတိတိ သဘာဝံ"ဟုပြု၊ သဘာဝရသလက္ခဏေဌ် သို့ ဝိဘတ်ကိုလည်း ကြိယာဝိသေသနအနက်ဌ သက်ဟု သိစေလို၍ "တတော"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ဓမ္မတေဇေနဌ် ဓမ္မသဒ္ဒါသည် အဘိဓေန်လာအနက်တို့တွင် ဉာဏ်ပညာဟူသော အနက်ကိုဟော၏၊ "ပါရမီတရားတို့ကို သုံးသပ်ဆင်ခြင်သော ဉာဏ်ပညာ၏တန်နိုး"ဟူလို။

မဟာဇနာ-ဆွမ်းကပ်ရာတွင် ပါဝင်ကြသူ အများလူတို့သည်၊ ဥဒ္ဓိကာ-ထိတ်ကုန်သည်၊ တသိတာ-လန့်ကုန်သည်၊ ဘိတာ-ကြောက်ရွံ့ကုန်သည်၊ ဘန္တာ-တုန်လှုပ်ကုန်သည်။ ဗျထိတမာနသာ-ဆင်းရဲသော စိတ်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊) သမာဂမ္မ-ပေါင်းဆုံ၍၊ ဒီပက်ရံ-ဒီပက်ရာမြတ်စွာဘုရားသို့၊ ဥပါဂမုံ-ချဉ်းကပ်ကြကုန်ပြီ၊ (ဥပဂန္တာ-ချဉ်းကပ်ပြီး၍၊ ဧတံ-ဤသို့၊ အဝေါစုံ-လျှောက်ကြကုန်ပြီ။)

(ကိံ-အဘယ်သို့လျှောက်ကြကုန်သနည်း၊) စက္ခုမ-ဉာဏ်စက္ခုရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၊ လောကဿ-လူအပေါင်း၏၊ ကိံ-အဘယ်အကျိုးအပြစ်သည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်ပါလတ္တံ့နည်း၊ ကလျာဏံ-ကောင်းကျိုးသည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်ပါလတ္တံ့, လော၊ အထ-သို့မဟုတ်၊ ပါပကံ-မကောင်းကျိုးသည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်ပါလတ္တံ့, လော၊ သဗ္ဗော-အလုံးစုံသော၊ လောကော-လူအပေါင်းကို၊ ဥပဒ္ဒုတော-ကြောက်ရွံ့, ခြင်းသည် နှိပ်စက်အပ်ပါပြီ၊ တံ-ထိုကြောက်ရွံ့ခြင်းကို၊ (တွံ-ရှင်တော်မြတ်ဘုရား သည်၊) ဝိနောဒေဟိ-ပယ်ဖျောက်တော်မူပါလော၊ (ဣတိ-ဤသို့၊ အဝေါစုံ-လျှောက်ကြကုန်ပြီ။)

တဒါ-လျှောက်ကြရာ ထိုအခါ၌၊ ဒီပက်ရော-ဒီပက်ရာမည်တော်မူသော၊ မဟာမုနိ-မုနိထွတ်ထား, မြတ်စွာဘုရားသည်၊ တေသံ-ထိုလူမျိုးတို့ကို၊ (ဆဋ္ဌိကံ၊) သညာပေသိ-ကောင်းစွာသိစေတော်မူပြီ၊ ဝါ-နားလည်စေတော်မူပြီ၊ (ကိံ-အဘယ်သို့ နားလည်စေတော်မူသနည်း၊) ဣမသ္မိံ ပထဝီကမ္မနေ-ဤမြေတုန်လှုပ်ခြင်းကြောင့်၊ တုမှေ-သင်တို့သည်၊ ဝိသဏ္ဌာ-စွန့်လွှတ်အပ်သော ကိုယ်စိတ်ရှိကုန်သည်၊ ဝါ-ရဲရင့်ကုန်သည်၊ ဟာထ-ဖြစ်ကြကုန်လော၊ မာဘာထ-မကြောက်ကြကုန်လင့်။

ဥဒ္ဓိဂ္ဂါ၊ဃောဘန္တာ။ ။ဥဒ္ဓိဂ္ဂါ၌ "ဥပုဗ္ဗ ဝိဓိ-ဘယကမ္မေ"ဟူသော ဓာတ်တည်း၊ တသိတာ၌ "တသော-ဘယေ"ဟူသော ဓာတ်တည်း။ သဏ္ဌာတအသဿအနက်၌ ဣတပစ္စည်း၊ ဘီတာ၌ "ဘီ-ဘယေ"ဟူသော ဓာတ်တည်း၊ ဘန္တာ၌ "ဘမု-အနဝဋ္ဌာနေ"ဓာတ်တည်း၊ ထိုအားလုံးကို "အညမညဝေဝစနာနိ"ဟု ဗုဒ္ဓဝံသအဋ္ဌကထာ မိန့်သည်။ [“တသိတာ-ပင်ပန်းကုန်သည်”ဟု ပေးကြ၏၊ ဓာတ်နက်နှင့် မလျော်။]

ဗျာထိတမာနသာ။ ။“ဗျထ-ဒုက္ခဘယစလနေသု”ဟု ဓာတ်ရှိသော်လည်း ဘီတာဖြင့် ဘယကို, ဘန္တာဖြင့် စလနကို ယူပြီးဖြစ်၍ ပါရိသေသနည်းအားဖြင့် ဒုက္ခအနက်ကိုယူ၊ ဗျာထေ သဏ္ဌာတော အသ အတ္ထိတိဗျထိတံ၊ ဗျထိတံ+မာနသံယေသံတိ ဗျထိတမာနသာ။ [“ဗျာဓိတ”ဟု ရှိသည်ကား ဓာတ်ကျမ်းနှင့် မညီ။]

စက္ခုမ။ ။“ပဉ္စဟိ စက္ခူဟိ စက္ခုမ”ဟု ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာမှင့်၏၊ စက္ခုငါးပါးကား ဗုဒ္ဓ, ဓမ္မ, သမန္တ, ဒိဗ္ဗ, ပညာတည်း၊ ဤသို့ဖွင့်သော်လည်း ထိုအရှိန်က ထိုလူတို့သည် ဤစက္ခု ၅-ပါးကို သိနိုင်မည်မဟုတ်သောကြောင့် “ဉာဏ်စက္ခု ရှိတော်မူသော” ဟု သာမည်သာ ပေးလိုက်သည်။

(အယံ-ဤရသေ့သည်၊) လောကေ-လောကင်၌၊ ဗုဒ္ဓေါ-ဘုရားသည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ယံ-အကြင်ရသေ့ကို၊ အဟံ-ငါ့သည်၊အဇ္ဇ-ယနေ့၊ ဗျာကာသိ-ဗျာဒိတ်ပေးတော်မူခဲ့ပြီ၊ ဧသော-ဤရသေ့သည်၊ ပုဗ္ဗကံ- ရှေးခဲ့ဖြစ်သော၊ ဇိနသေဋ္ဌံ-ဘုရားအလောင်းတို့သည် မှီဝဲအပ်သော၊ ဓမ္မံ-ပါရမီတရားကို၊ သမ္မသတိ-သုံးသပ်ဆင်ခြင်၏၊ တဿ-ထိုရသေ့၏၊ ဝါ-သည်၊ အသေသော-အကြွင်းမရှိသောအားဖြင့်၊ ဗုဒ္ဓဘူမိं-ဘုရားဖြစ်ရာဖြစ်သော၊ ဝါ-ဘုရား ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်သော၊ ဓမ္မံ-ပါရမီတရားကို၊ သမ္မသတော-သုံးသပ်ဆင်ခြင်လသော်၊ တေန-ထိုသို့သုံးသပ်ခြင်းကြောင့်၊ သဒေဝကေ-နတ်နှင့်တကွဖြစ်သော လောကင်၌၊ ဒဿဟာသိ-တစ်သောင်းအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ အယံပထဝီ-ဤမြေကြီးသည်၊ ကမ္ပိတာ-တုန်လှုပ်ပြီ၊ (ဣတိ-ဤသို့၊ သညာပေသိ-သိစေတော်မူပြီ၊ ဝါ-နားလည်စေတော်မူပြီ။)

ဗုဒ္ဓသ-ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရား၏၊ ဝစနံ-စကားတော်ကို၊ သုတ္တာ-ကြားရ၍၊ တာဝဒေ-ကြားရရာ ထိုအခါ၌၊ မနော-လူအများတို့၏ ပူပန်သောစိတ်သည်၊ နိဗ္ဗာယိ-ငြိမ်းအေးလေပြီ၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံကုန်သောလူတို့သည်၊ မံ-ငါ့ကို၊ ဝါ-သို့၊ ဥပသင်္ကမ္မ-ချဉ်းကပ်၍၊ ပုနာပိ-တစ်ဖန်လည်း၊ အဘိဝန္ဒိသုံ-ရှိခိုးကြကုန်ပြီ။ ["အဘိဝန္ဒိ"သု"မှ နိဂ္ဂဟီတ်ကိုပြောင်းရွှေ့၍ "အဘိဝန္ဒိသုံ"ဟု ဖြစ်သည်။]

တဒါ-ပါရမီတရားတို့ကို ဆင်ခြင်ပြီးရာထိုအခါ၌၊ ဗုဒ္ဓဂုဏ်-ဘုရားဂုဏ်တော်ဖြစ်သော ပါရမိကို၊ သမာဒယိတွာ-ကောင်းစွာယူ၍၊ ဝါ-ဆောက်တည်၍၊ မာနသံ-စိတ်ကို၊ ဒဠှံ-မြဲမြဲစွာ၊ ကတွာန-ပြုပြီး၍၊ ဒီပင်္ကရံ-ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရားကို၊ နမဿိတွာ-ဦးညွှတ်ပြီး၍၊ အာသနာ-ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ ထိုင်နေရာမှ၊ ဝုဋ္ဌဟိ-ထခဲ့ပြီ၊...အာသနာ-ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ ထိုင်နေရာမှ၊ ဝုဋ္ဌဟန္တသ-ထစဉ်၊ ["ဝုဋ္ဌဟန္တသ (ဝုဋ္ဌဟန္တံ)-ထသောဘုရားအလောင်းကို" ဟုလည်း ပေးကြ၏။] ဒေဝါ-နတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ မာနုသကာ-လူတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဥဘောပိ-နတ် လူ ၂-မျိုးတို့သည်၊ ဒီပံ-နတ်ဖြစ်သော၊ (ပုပ္ပံ-ကိုလည်းကောင်း၊) မာနုသကံ-သော၊ ပုပ္ပံ-ကိုလည်းကောင်း၊ (ဂဟေတွာ-ယူ၍၊) ပုပ္ပေဟိ-လူပန်း နတ်ပန်းတို့ဖြင့်၊ သမောကိရန္တိ-ကြဲဖြန့်ကြကုန်၏။

ဒေဝါ-နတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ မာနုသကာ-လူတို့သည်လည်းကောင်း၊ တေ ဥဘောပိ-ထိုနတ် လူ ၂-မျိုးတို့သည်၊ သောတ္ထိ"စ-ကောင်းကျိုးချမ်းသာ, မင်္ဂလာစကားကိုလည်း၊ ဝေဒယန္တိ-သိစေကြကုန်၏၊ ဝါ-ဝမ်းမြောက်နှစ်လို, မြွက်ဆိုကြကုန်၏၊ (ကိံ-အဘယ်သို့ သိစေကြကုန်သနည်း၊ အယျသုမေဓ-အရှင် သုမေဓာ၊)

သောတ္ထိ"။ ။သုနှရော+အတ္ထော သောတ္ထော ("သု+အတ္ထော"မှ သု၏ ဥကို ဩပြု) သောတ္ထေန-ကောင်းသောအကျိုးစီးပွားနှင့်+သဲယုတ္တံ+ဝစနံ သောတ္ထိ"ဟု ဂဏ္ဌိပြု၏၊ "ကောင်းသော စီးပွားနှင့်စပ်ယှဉ်သော စကားကို"ဟု ပေး။ သဏ္ဌာတဋ္ဌကား "သွဿ"ဟု အဗျယပုဒ်ရှိ၏၊

တုယုံ-သင်သည်၊ မဟန္တံ-ကြီးကျယ်သောရာထူးကို၊ ပတ္ထိတံ-တောင့်တအပ်ပါပြီ၊ တံ-ထိုတောင့်တအပ်သောရာထူးကို၊ ယထိစ္ဆိတံ-အကြင်အကြင် အလိုရှိအပ်သည့် အတိုင်း။ လဘသု-ရပါစေလော။...သဗ္ဗီတိယော(သဗ္ဗာ ဣတိယော)-အလုံးစုံသော ဘေးဥပါဒ်တို့သည်၊ ဝိဝဇ္ဇန္တု-ရှောင်လွဲကြပါစေကုန်သတည်း။ သောကော-သောကသည်လည်းကောင်း၊ ရောဂေါ-အနာရောဂါသည်လည်းကောင်း၊ ဝိနဿတု-ကင်းပျောက်ပါစေသတည်း။ တေ-အရှင်ရသေ့အား၊ အန္တ ရာယာ-အန္တ ရာယ်တို့သည်၊ မာဘဝန္တု-မဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း၊ ခီပ္ပ-လျင်စွာ၊ ဥတ္တမ-မြတ်သော၊ ဗောဓိ-အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်သို့၊ ဖုသ-ထိရောက်ပါလော။...ယထာပိ-ဥပမာမည်သည်ကား၊ သမယေ-ပွင့်ချိန်အခါသည်၊ ပတ္တေ-ရောက်လသော်၊ ပုပ္ဖိနော-အပွင့်ရှိကုန်သော၊ ဒုမာ-ပန်းပင်တို့သည်၊ ပုပ္ဖန္တိ ယထာ-ပွင့်ကုန်သကဲ့သို့၊ မဟာဝီရ-ကြီးမြတ်သောလုံ့လရှိသော အရှင်ရသေ့၊ တထေဝ-ထိုအတူသာလျှင်၊ ဗုဒ္ဓဉာဏေန-ဘုရားရှင်၏ဉာဏ်တော်ဖြင့်၊ ပုပ္ဖသု-ပွင့်တော်မူပါ။ ["ပုပ္ဖသု"ဟု ဆိုလိုလျက် ဆန်းကိုထားတည့်အောင် သ သံယုဂ်ကိုချေထားသည်။]

ယေ ကေစိ-ကြွင်းမဲ့ညသုံ အလုံးစုံကုန်သော၊ သမ္ဘုဒ္ဓါ-ရှေးဘုရားရှင်တို့သည်၊ ဒသ-ဘဝ-ပါးကုန်သော၊ ပါရမိ-ပါရမီတို့ကို၊ [ယောဝိဘတ် ချေထားသည်၊] ပူရယုံယထာ-ဖြည့်ကျင့်ကုန်သကဲ့သို့၊ မဟာဝီရ-ကြီးမြတ်သော လုံ့လရှိသော ရှင်ရသေ့၊ တထေဝ-ထိုရှေးဘုရားတို့နှင့် အတူသာလျှင်၊ တွံ-အရှင်ရသေ့သည်၊ ဒသ-ကုန်သော၊ ပါရမိ-တို့ကို၊ ပူ ရေဟိ-ဖြည့်ကျင့်ပါလော။...ယေကေစိ၊ ကုန်သော၊ သမ္ဘုဒ္ဓါ-တို့သည်၊ ဗောဓိမဏ္ဍာမှိ-ဗောဓိမဏ္ဍိုင်ခံ၌၊ ဗုဒ္ဓရေယထာ-သိတော်မူကြကုန်သကဲ့သို့၊ ဝါ-ပွင့်တော်မူကြကုန်သကဲ့သို့၊ မဟာဝီရ, တထေဝ၊ တွံ-အရှင်ရသေ့သည်၊ ဒီနဗောဓိယံ-ဘုရားရှင်တို့၏ သစ္စာ ၄-ပါးကိုသိရာဗောဓိပင်ခံ၌၊ ဗုဒ္ဓသု-သိတော်မူပါလော၊ (ပွင့်တော်မူပါလော။)

ယေကေစိ,သမ္ဘုဒ္ဓါ-ဓမ္မစက္ကံ-တရားတည်းဟူသော စကြာကို၊ ပဝတ္တယုံယထာ-လည်စေကုန်သကဲ့သို့၊ မဟာဝီရ, တထေဝ တွံ၊ ဓမ္မစက္ကံ-တရားတည်းဟူသော စကြာကို၊ ပဝတ္တသု-လည်စေတော်မူပါလော။["ပဝတ္တသု"ဟုဆိုလိုလျက် ဆန်းတဲ့အောင် သံယုဂ်ချေထားသည်။] ပုဏ္ဏမာယေ-လပြည့်နေ့၌၊ စန္ဒော-လသည်၊ ပရိသုဒ္ဓေါ-ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝိရောစတိယထာ-တင့်တယ် သကဲ့သို့၊ တထေဝ-ထိုအတူသာလျှင်၊ တွံ-အရှင်ရသေ့သည်၊ ဒဿသဟဿိယံ-တစ်သောင်း

သ+အဿ"ဟု ပုဒ်ခွဲ၏၊ ပါဠိ၌ "သောတ္ထိ"ဟု ဖြစ်၏၊ ဝအက္ခရာလာလျှင် "သုဝတ္ထိ"ဟုလည်း ဖြစ်၏၊ ခေမအနုက်, အသိသ(တောင့်တခြင်း)အနုက်စသည်ကို ဟောအ၏၊ ဤ၌လည်း နိပါတပဒေ ရူပက နာမ်ပုဒ်ဟု ကြိုရ "သောတ္ထိ'ဖြစ်သည်"ဟု ယူပါ၊ "ကောင်းချီးချမ်းသာ မင်္ဂလာစကား" ဟူသည်လည်း "တောင့်တအပ်သော အာသီသ"ပင်တည်း။

သော လောကဓာတ်၌၊ ပုဏ္ဏမနော-ပြည့်သောစိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝိရောစ-တင့်တယ်ပါလော။ [ပုဏ္ဏော+မာ+တ္ထောတိ ပုဏ္ဏမာ-ပြည့်သောလရှိရာနေ့၊ (လပြည့်နေ့)၊ သို့ဝိဘတ်ကို "ပုဏ္ဏမာတော သို့နော အာယေ ဂါထာယ်"-သဒ္ဒနီတိသုတ်ဖြင့် အာယေပြု။]

ရာဟုမုတ္တော-ရာဟုအသူရိန်မှလွတ်သော၊ သူရိယော-နေသည်၊ တာပေန-မိမိအရောင်ဖြင့်၊ အတိရောစတိယထာ-အလွန်တင့်တယ်သကဲ့သို့၊ တထေဝ၊ တုဝံ-အရှင်ရသေ့သည်၊ လောကာ-လောကမှ၊ မုစ္စိတ္တာ-လွတ်၍၊ သိရိယာ-ဘုရားရှင်၏ အသရေတော်ဖြင့်၊ ဝိရောစ-တင့်တယ်ပါ၏လော။...[တာပေန-ပတာပေန, အာလောကေန၊-ဗုဒ္ဓဝင်။] ယာကာစိ-ကြွင်းမဲ့ညဿ အလုံးစုံကုန်သော၊ နဒီယော-မြစ်ကြီးမြစ်ငယ် အသွယ်သွယ်တို့သည်၊ မဟောဓိ-သမုဒ္ဒရာသို့၊ သြသရန္တိယထာ-သက်ရောက်ကြကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-ဤအတူ၊ သဒေဝကာ-နတ် ဗြဟ္မာနှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော၊ လောကာ-သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည်၊ တဝန္တိကေ-အရှင်ရသေ့၏ အထံ၌၊ သြသရန္တု-သက်ရောက်ကြပါစေကုန်သတည်း၊ (ဣတိ-သို့၊ သောတ္ထိ-ကောင်းချီးချမ်းသာ, မင်္ဂလာစကားကို၊ ဝေဒယန္တိ-သိစေကြကုန်၏၊ ဝါ-ဝမ်းမြောက်နှစ်လို, မြှက်ဆိုကြကုန်၏။)

တေဟိ-ထိုနတ်တို့သည်၊ ထုတိပ္ပသတ္ထော-ချီးမွမ်းအပ်သော မင်္ဂလာစကားရှိသော၊ (ချီးမွမ်းကြောင်း မင်္ဂလာစကားဖြင့် ချီးကျူးအပ်သော၊) သော-ထိုသုမေဓာရှင်ရသေ့သည်၊ ဒသ-၁၀-ပါးကုန်သော၊ ဓမ္မေ-ပါရမီတရား၊ တို့ကို၊ သမာဒိယ-ကောင်းစွာယူ၍ (ဆောက်တည်၍၊) တဒါ-ထိုက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ, ထိုင်နေရာမှ, ထပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ တေ ဓမ္မေ-ထိုပါမီဆယ်ပါး မြတ်တရား၊ တို့ကို၊ ပရိပူရေန္တော-ဖြည့်ကျင့်လိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပဝနံ-ဓမ္မီကတောင်တန်း, တောစခန်းသို့၊ ပါဝိသိ-ဝင်သွားလေပြီ။

သုမေဓကထာ-သုမေဓာရှင်ရသေ့၏ အကြောင်းကို ဆိုရာဆိုကြောင်း ဖြစ်သော စကားရပ်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

ထုတိပ္ပသတ္ထော။ ။"တေဟိ ထုတိပ္ပသတ္ထောတိ တေဟိ မနုဿေဟိ သမ္ပုခါ ထုတော, ပရမ္ပုခါ ပသတ္ထော"ဟု ယောဇနာမှင့်၏၊ ထိုသို့ဖွင့်သော်လည်း "ထုတော"ဟုမရှိ၊ ထုတိဟု ရှိသောကြောင့် ထိုအဖွင့်ကို စဉ်းစားသင့်သည်၊ "ထုတပ္ပသတ္ထော"ဟု အရှိုးစာရှိ၏၊ "ထုတေဟိ ဒီပကံရာဒိဟိ ပသတ္ထော ထုတပ္ပသတ္ထော"ဟုဖွင့်ကြ၏၊ မိမိကား "ထုတိ-ချီးမွမ်းကြောင်းစကား၊ ထဝိယတိ အဘိတ္ထဝိယတိ ဇောဟာယတိ ထုတိ၊ ထုတိယာ+ပသတ္ထော ထုတိပ္ပသတ္ထော-ချီးမွမ်းကြောင်းမင်္ဂလာစကားဖြင့် ချီးမွမ်းအပ်သည်"ဟု ဆိုလိုသည်၊ ရှေးနိဿယ၌ "ထုတိပပသတ္ထော အတိဝိယ ပသံသိတော"ဟု အနက်တူသဒ္ဒါ ၂-မျိုးရှိသောကြောင့် "အလွန်လျှင် ချီးမွမ်းအံ့သြထောမနာအပ်သော" ဟု ပေးသည်။

၂-ကျိပ် ၄-ဆူ ဗုဒ္ဓဝင်အခန်း

တဒါ-မြတ်စွာဘုရား၏ စကားတော်ကိုကြားရ၍ ကြောက်ရွံ့ခြင်း ငြိမ်းအေး ရာထိုအခါ၌၊ [“ဝိသဿတ္ထာ ဟောထ မာဘာထ” စသည်တို့ကို ပြန်၍ ညွှန်ပြသည်။] တေ-ထိုရဟန်းမြတ်သူ, မြတ်သားလူအများတို့သည်၊ သသံဃံ-နောက်လိုက်နောက်ပါ သံဃာတော်နှင့်တကွ ဖြစ်သော၊ လောကနာထကံ-သတ္တလောကာ၏, ရှေ့ဆောင် ညွှန်ပြ, နာထကဖြစ်တော်မူသော ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရားကို၊ ဘောဇယိတ္တာန-ဆွမ်းလုပ်ကျွေးပြီး၍၊ ဒီပင်္ကရသ-ဒီပင်္ကရာမည်တော်မူသော၊ တသ သတ္ထုနော-ထိုမြတ်စွာဘုရားကို၊ [ဥပယောဂတ္ထေ သာမိဝစန်။] သရဏံ-ကိုးကွယ်ရာဟူ၍၊ ဥပါဂစ္ဆု-ဆည်းကပ်ကြကုန်ပြီ။ [ဥပါဂစ္ဆုံ၌ ဥပရှေးရှိသော ဂမုဓာတ်, ဥုပိဘာတ်၊ အဂ်ာရာဂမော ဟိယျတ္တာနိ စသောသုတ်ဖြင့် အလာ၊ ပ၏ အကိုချေ, ဒီဃပြု။]

တတောဂတော-ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ကဠေ-အချို့သော လူအပေါင်းကို၊ သရဏဂမနေ-သရဏံကုံ၌၊ နိဝေသေသိ-သွင်းထားတော်မူပြီ၊ ဝါ-တည်စေတော်မူပြီ၊ ကိဠေ-ကို၊ ပဠသုသိလေသု-ငါးပါးသီလတို့၌၊ (နိဝေသေသိ)၊ အပရံ-အခြားသော လူအပေါင်းကို၊ ဒသ်ဝိဓေ-ဆယ်ပါးအပြားရှိသော၊ သီလေ-သီလ၌၊ (နိဝေသေသိ-သွင်းထားတော်မူပြီ၊ ဝါ-တည်စေတော်မူပြီ)။ ကဿစိ-အချို့သော လူအပေါင်းအား၊ (စတုဗိဓံ ၄-ပါးအပြားရှိသော၊) သာမည်-သမဏာ၏ဖြစ်ကြောင်း, ကောင်းသော အရိယမဂ်ကို လည်းကောင်း၊ စတုရော စတ္တာရိ-၄-ပါးကုန်သော၊ ဖလမုတ္တမေ (ဖလမုတ္တမာနိ) -မြတ်သော ဖိုလ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ ဒေတိ-ပေးတော်မူ၏၊ [စတ္တာရော ဖလမုတ္တမေ၌ လိင်ဝိပလ္လာသ, မ အာဂုံ] သော-ထိုဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ကဿစိ-အား၊ အသမေ-အတူမရှိကုန်သော၊ ပဒိသမ္ဘိဒါ-ပဋိသမ္ภิဒါဟူကုန်သော၊ ဓမ္မေ-တရားတို့ကို၊ ဒေတိ-ပေးတော်မူ၏၊ [ပဋိသမ္ภิဒါနှင့် ဓမ္မေသည် လိင်မတူသော ဝိသေသန, ဝိသေသျ။]

နရာသဘော-လူတို့ဥက္ကင့်, ဘုရားမြတ်သည်၊ [အာသဘသဒ္ဒါသည် သမာသ် အရာနောက်ပုဒ်နေရာ၌ သေဋ္ဌဝါစက။] ကဿစိ-အား၊ အဋ္ဌ-ရှစ်ပါးကုန်သော၊ ဝရသမာပတ္တိယာ-မြတ်သော စျာန် သမာပတ်တို့ကို၊ ဒေတိ-ပေးတော်မူ၏၊ ကဿစိ အား၊ တိသော- ၃-ပါးကုန်သော၊ ဝိဇ္ဇာယော-ဝိဇ္ဇာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဆဠဘိညာ-၆ -ပါးသော အဘိညာဥ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ ပဝေဇ္ဇတိ-ပေးတော်မူ၏။ ။မဟာ

ပဝေဇ္ဇတိ။ ။ပဟုဗ္ဗဝိသဓာတ်သည် ဒါနအနက်ကိုလည်း ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ “ဒေတိ” ဟုဖွင့်သည်၊ ဝိ၏ ဣကို ဧဝုဒ္ဓိပြု၊ မောဂ္ဂလ္လာန်- ခါဒိကဏ္ဍ (၁၇၃) သုတ်ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဓာတုန်(သ်) ကိုစွဲ၍ပြု၊ ဒါဓာတ်ကို ဝေဇ္ဇပြုသော နည်းလည်း ရှိ၏၊ အာဘယာရာမဃနရာတော်၏ မောဂ္ဂလ္လာန်(၁၇၃) သုတ် နိဿယ၌ဝယ် အကျယ်ဆုံးဖြတ်ထားသည်။

မုနိ-ထွင့်တင်, ဘုရားရှင်သည်၊ တေန ယောဂေန- ထိုအားထုတ်အပ်သော နည်းလမ်းဖြင့်၊ ဝါ-ထိုအားထုတ်အပ်သော အစဉ်ဖြင့်၊ [တေနယောဂေနာတိ တေနနယေန, တေနာနုဏ္ဏမေနစ-ဗုဒ္ဓဝံသဋ္ဌ။] ဧနံကာယံ- လူအပေါင်းကို၊ သြဝဒတိ-ဆုံးမပေးတော်မူ၏၊ တေန-ထိုသို့ ဆုံးတော်မူခြင်း ကြောင့်၊ လောကနာထသ-သတ္တလောက၏ ကိုးကွယ်ရာ ဖြစ်တော်မူသော ဒီပင်္ကရ ရာမြတ်စွာဘုရား၏၊ သာသနံ-သာသနာတော်သည်၊ ဝိတ္ထာရိတံ-လွန်စွာဖြစ်သော ကျယ်ပြန့်ခြင်းရှိသည်၊ အာသိ-ဖြစ်ပြီ။ [သဗ္ဗာတ အသ အနက်၌ ဣတ ပစ္စည်းသက်။]

မဟာဟနု-ခြေသော့်မင်း၏ မေးကဲ့သို့ မြတ်သောမေးရှိတော်မူသော၊ ဥသ-ကွန်ရှော-နှားလားဥသဘ၏ ပခုံးကဲ့သို့ ပြည့်ဖြိုးသော ပခုံးရှိတော်မူသော၊ ဒီပင်္ကရ သနာမကော-ဒီပင်္ကရာဟူသော မိမိအမည်ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဗဟု-များစွာကုန်သော၊ ဧနေ-သတ္တဝါတို့ကို၊ တာရယတိ-ကယ်တင်တော်မူ၏၊ ဒုဋ္ဌတိ ဒုဋ္ဌတိတော-ဒုဋ္ဌတိဘဝမှ၊ ပရိမောစေတိ-လွတ်စေတော်မူ၏၊ [ဒုဋ္ဌတိ ဝယ် ပဋ္ဌမိ အနက်၌ ဒုတိယာဝိဘတ်သက်၊ သဿ+နာမ် သနာမ်၊ ဒီပင်္ကရောတိ+သနာမ် ယသ္သာတိ ဒီပင်္ကရ သနာမကော၊ သ သဒ္ဒါသည် အတ္တဝါစက။]--- မဟာမုနိ-မုနိထွတ်တင်, ဘုရားရှင်သည်၊ သတ သဟဿေ-တစ်သိန်း အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ယောဇနေပိ-ယူဇနာ၌သော်မှလည်း၊ ဟောဇနေယျ-သစ္စာ ၄-ပါးတရားကို သိစေထိုက်သော၊ ဧနံ-သတ္တဝါကို၊ ဒိသ္မာ-ဥာဏ်စက္ခုဖြင့် မြင်တော်မူရ၍၊ (မြင်တော်မူရသည်ရှိသော်၊) ခဏေန-တစ်ခဏခြင်းဖြင့်၊ ဥပဂန္တွာန-ချဉ်းကပ်တော် မူ၍၊ တံ-ထိုသတ္တဝါကို၊ ဟောဓိတိ-သိစေတော်မူ၏၊ (သိစေတော်မူပြီ။ [အတိတ် ဖြစ်သော်လည်း တံကာလာပေက္ခ ဝတ္တမာန်။]

ဗုဒ္ဓေါ-ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပဌမာဘိသမယေ-ပဌမအကြိမ် သစ္စာ ၄-ပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိကြရာအခါ၌၊ [အဘိသမယသဒ္ဒါသည် ပဋိဝေဓ အနက်ဟော၊] (သတ္တာနံ-သတ္တဝါတို့၏၊) ကောဋိသတံ-ကုဋေတစ်ရာကို၊ အဟောဓယိ-သိစေတော်မူပြီ၊ နာထော-သတ္တဝါတို့၏ ကိုးကွယ်ရာဖြစ်တော်မူသော ဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဒုတိယာဘိသမယေ-ဒုတိယအကြိမ် သစ္စာ ၄-ပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိကြရာအခါ၌၊ (သတ္တာနံ-တို့၏၊) နဝုတိကောဋိ-ကုဋေကိုးဆယ်ကို၊ အဟောဓယိ-

---

သတသဟဿေ။ ။"အနေက သဟဿေပိ ယောဇနေ ဌိတံ" ဟူ၍ လည်းကောင်း, "ဣဒံ ပန ဒသသဟဿိယံ ယောဇ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌမ္ဗံ"ဟူ၍ လည်းကောင်း ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာ ဖွင့်၏၊ သတသဟဿေ၌ အနေကသင်္ချာဟု ဆိုလိုသည်၊ ထိုသို့ သတ သဟဿေဟုဆိုသော်လည်း "တစ်သောင်းသော လောက ဓာတ်အတွင်းကိုသာ ရည်ရွယ်သည်"ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထိုအလို "တစ်သောင်းသော လောကဓာတ်အတွင်း၌ သိန်းပေါင်းများစွာ အတိုင်းအရှည်ရှိသော"ဟုပေး။ [ဟောဓိ ယတော-သိစေခြင်း၊ ဟောဓနံ-ခြင်း၊ ဟောဓန+အရဟာတိတိ ဟောဓိနေယျာ။]

ပြီ၊ [“နဝုတိကောဋိ” နေရာ၌ “သတသဟဿ”ဟု လည်းရှိ၏။] ယဒါ-အကြင်အခါ၌၊ ဗုဒ္ဓေါ-ဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဒေဝဘဝနမိ-တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌၊ ဓမ္မံ-အဘိဓမ္မာတရားကို၊ အဒေသယိ-ဟောတော်မူပြီ၊ (တဒါ-ထိုအခါ၌၊) နဝုတိကောဋိသဟဿာနံ-ကုဋေ ၉ သောင်းသော သတ္တဝါတို့၏၊ တတိယာဘိသမယော-တတိယအကြိမ်သစ္စာ ၄ ပါးကိုထိုးထွင်း၍ သိကြခြင်းသည်၊ အဟု-ဖြစ်ပြီ၊

ဒီပင်္ကရသ-ဒီပင်္ကရာ မည်တော်မူသော၊ သတ္ထုနော-၏၊ တယော-၃ ကြိမ် ကုန်သော၊ သန္နိပါတာ-သာဝက အစည်းအဝေးတို့သည်၊ အာသုं-ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ကောဋိသတ သဟဿာနံ-ကုဋေတစ်သိန်းသော သာဝကတို့၏၊ ပဌမော-ရှေးဦးစွာသော၊ သမာဂမော-ပေါင်းဆုံခြင်းသည်၊ ဝါ-အစည်းအဝေးသည်၊ အာသိ-ဖြစ်ပြီ။--ပုန-တစ်ဖန်၊ နာရဒကူဋမှိ နာရဒတော်ထိပ်၌၊ ဇိနေ-ဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပဝိဝေကဂတော-ကိုယ်တော်တစ်ပါးတည်း ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်၌ ရောက်တော်မူပြီး လသော်၊ ဒီဃာသဝါ-ကုန်ပြီးသော အာသဝေါရှိကုန်သော၊ သတကောဋိယော- ကုဋေတစ်ရာသော ရဟန္တာတို့သည်၊ သမိသု - စည်းဝေးကြကုန်ပြီ။

ယဒါ-၌၊ မဟာဝီရော-ကြီးမြတ်သော လုံ့လရှိတော်မူသော ဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာဘုရားသည်၊ သုဒဿန သိလုစ္စယေ-သုဒဿနတောင်၌၊ ဝသိ-သီတင်းသုံးတော်မူပြီ၊ (တဒါ-၌) မဟာမုနိ-သည်၊ နဝုတိကောဋိ သဟဿေဟိ-ကုဋေ၉-သောင်းသော ရဟန္တာတို့နှင့်တကွ၊ ပဝါရေသိ-ပဝါရဏာ ပြုတော်မူပြီ။ [“ပဝါရဏာပြု”ဟူသည်လည်း မြတ်စွာဘုရားက “သံဃံ ဘန္တေ”စသည်ဖြင့် ပဝါရဏာပြုခြင်းမျိုးမဟုတ်၊ ပဝါရဏာပြုသော် ရဟန်းတို့အား သြဝါဒ ပေးခြင်းသာ ဖြစ်နိုင်သည်။] --အဟုံ-ငါသည်၊ တေန သမယေန-ထိုအခါ၌၊ ဥဂ္ဂတာပနော-ထက်မြက်သော အကျင့်ရှိသော၊ အန္ဓလိကွမှိ-ကောင်းကင်၌၊ စရတော-လှည့်လည်သွားလာနိုင်သော၊ ပဠာဘိညာသု-၅ ပါးသော အဘိညာဉ်တို့၌၊ ပါရဂူ-အပြီးအဆုံးသို့ ရောက်သော၊ ဧဒိုလော-ရသေ့သည်၊ (အသိ -ဖြစ်ခဲ့ပြီ။) [ဤဂါထာသည် ဤအဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ၌သာပါ၍, ဗုဒ္ဓဝင် ပါဠိတော်၌ မပါ၊ ထိုသို့ မပါခြင်းသည်သာလျှင် ကောင်း၏၊ ဘာကြောင့်နည်း-ဤအဓိပ္ပာယ်ကို သုမေဓကထာ၌ ဆိုခဲ့ပြီးဖြစ်သောကြောင့်တည်းဟု ဗုဒ္ဓဝင် အဋ္ဌကထာ ဆို၏။]

သမိ သု။ ‘သမိ သုဒါသမဓာတ်, တစ်နည်း-သံပုဗ္ဗ ဣဓာတ်တည်း။ သမဓာတ်ဖြစ်လျှင် ဝုပသမနတ္ထ (ငြိမ်းအေးခြင်းအနက်), နိရောဓတ္ထ (ချုပ်ခြင်း အနက်) ဟောတည်း၊ ဣဓာတ်ဖြစ်လျှင် ဂတိအနက်ဟောတည်း။ ထိုအနက်များ ကိုတားမြစ်လို၍ "သန္နိပတိ သု" ဟုဋီကာဖွင့်သည်။

ဒသ သဟဿာနံဝါ–တစ်သောင်းသော သတ္တဝါတို့၏ လည်းကောင်း၊ ဝီသ သဟဿာနံဝါ–၂–သောင်းသော သတ္တဝါတို့၏ လည်းကောင်း၊ ဓမ္မာဘိသမယော–သစ္စာ ၄–ပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည်၊ အဟု–ဖြစ်ပြီ၊ ကေဒ္ဒိန္ဒ–တစ်ယောက်, ၂–ယောက်သော သတ္တဝါတို့၏၊ အဘိသမယော–သစ္စာ ၄–ပါးတရားကို ထိုးထွင်း၍သိခြင်းကို၊ ဂဏာနာတော–ဂဏန်းသင်္ချာအားဖြင့်၊ အသင်္ခေယ္ယော–မရေတွက်အပ်,မရေတွက်နိုင်၊ တဒါ–ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရားပွင့်တော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ ဒီပင်္ကရာရသ–ဒီပင်္ကရာမည်တော်မူသော၊ ဘဂဝတော– ၏၊ သုဝိသောဓိတံ–ကောင်းစွာသုစံသင်အပ်သော၊ (အလွန်သန့်ရှင်းသော၊) သာသနံ–သာသနာတော် သည်၊–ဝိတ္ထာရတံ–လွန်စွာဖြစ်သော ကျယ်ပြန့်ခြင်း ရှိသည်၊ (အရပ်ရပ်၌ ပျံ့နှံ့သည်၊) ဗဟုဇနည်–များစွာသော လူတို့သည် နိယျာနိကသာသနာဟု အသိအမှတ် ပြုအပ်သည်၊ ဂ္ဂဠ–အဓိသီလစသော သိက္ခာတို့ဖြင့် ပြည့်စုံသည်၊ ဖိတံ–သမာဓိ စသည်တို့ဖြင့် စည်ပင်သည်၊ အဟု–ဖြစ်ပြီ။ [ဧကနိတမ္ပဏ္ဏိ ဇည်၊ ဗဟူဟိ+ဇည် ဗဟုဇည်၊ ဗဟုဇည် ဧဝဗဟုဇည်၊ သွတ္ထ အနက်၌ ဏပစ္စည်း၊ အဓိသီသသိက္ခာဒီဟိ ဂ္ဂဠ၌၊ သမာဓိ အာဒီဟိ ဖိတ၌ အဟောသိ၊ –ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာ။]

စတ္တာရိ သတ သဟဿာနိ–၄ သိန်းကုန်သော၊ ဆဠဘိညာ–၆–ပါးသော အဘိညာ၌ ရှိကုန်သော၊ မဟိဒ္ဓိကာ–ကြီးသော တန်ခိုးရှိကုန်သော ရဟန္တာသာဝကတို့သည်၊ ဒီပင်္ကရံ–ဒီပင်္ကရာ မည်တော်မူသော၊ လောကဝိဒုံ–လောက ၃–တို့ အလုံးစုံကို အကုန်သိမြင် ဘုရားရှင်ကို၊ သမ္ဗဒါ–အခါခပ်သိမ်း၊ ပရိဝါရေန္တိ–ဝန်းရံကြကုန်၏။ ။တေန သမ္ဗယေန–ထိုဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ ယေကေစိ–အမှတ်မရှိ အလုံးစုံကုန်သော၊ အပ္ပတ္တ–မာနသော–မရောက်

ဒသဝီသပေ–အသင်္ခေယ္ယော။ ။ပဌမ ဒုတိယ တတိယ အဘိသမယ အကြိုးအကျယ်တို့အပြင် တစ်သောင်း, ၂–သောင်းသော သတ္တဝါတို့၏ အဘိသမယလည်း ရှိသေး၏၊ "တစ်ယောက်၂–ယောက်စသည်တို့၏ အဘိသမယမှာမရေမတွက်နိုင်အောင် များသည်". ဟူလို။ [ဒသဝီသသဟဿာနန္တိ ဒသသဟဿာနံ ဝီသတိသဟဿာနဉ္စ၊ ဓမ္မာဘိသမ–ယောတိ စတုသစ္စ ဓမ္မပ္ပဋိဝေဓော၊ ဧကဒိဋ္ဌန္တိ ဧကသမ္ပတ္တိ ဒ္ဝိန္နံ၊ တိဏ္ဏံ စတုန္နံ၊ ပေ၊ ဒသန္တိ အာဒီနာနယေန အသံခ္ယေယ္ယာတိ အတ္ထော။ –ဗုဒ္ဓဝင် အဋ္ဌကထာ။]

အပတ္တမာနသာ။ ။မာနသသဒ္ဒါသည် ရာဂ, စိတ်, အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော အနက်တို့ကို ဟောတ်၏၊"အန္တ လိက္ခစရော ပါသော, ယွာယံ စရတိ မာနသော"ဟူသော ဝိနည်းမဟာဝါ ပါဠိတော်၌ မာနသသဒ္ဒါသည် ရာဂဟူသော အနက်ကိုဟောတ်၏၊ [မနသို့ +ဘဝေါ မာနသောဘ" ဟုပြု၊ စိတ်၌ဖြစ်သောရာဂ၊ "စိတ္တံ မနော မာနသံ" ဤဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၌ စိတ်ဟူသော အနက်ကို ဟောတ်၏၊ "အပတ္တမာနသော သေခေါ, ကာလံကိရိယာ ဧနေ သုတော"ဟူသော မာရသံယုတ်၌ အရဟတ္တဖိုလ် ဟူသော အနက်ဟောတ်၏၊ မာနံ+သာတိ သမ္ဗန္ဓိန္ဒတိဟိ မာနသံ၊ အပ္ပတ္တံ+ မာနသံ ယေဟိတိ အပ္ပမာနသာ"ဟုပြု။

အပ်သောအရဟတ္တဖိုလ်ရှိကုန်သော၊(အရဟတ္တဖိုလ်သို့ မရောက်ကြရကုန်သေးသည် ဖြစ်၍) သေက္ခာ-သေက္ခသာဖြစ်ကုန်သော၊ (ဘိက္ခု- ရဟန်းတို့သည်၊) မာနသံ-လွှဋ်ဖြစ်သော၊ ဘဝံ-ဘဝကို၊ ဇဟန္တိ-စွန့်ကြကုန်၏၊ တေ-ထိုသေက္ခအဖြစ်ဖြင့် လွှ. ဘဝကို စွန့်ကြရသော ရဟန်းတို့သည်၊ (တို့ကို) ဂရဟိတာ-ကဲ့ရဲ့အပ်ကုန်သည်၊) အကဲ့ရဲ့ခံရကုန်သည်၊) ဘဝန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏။[“ရဟန္တာဖြစ်အောင် မကျင့်နိုင်ကောင်းလား”ဟု အကဲ့ရဲ့ ခံကြရသည်-ဟူလို။]

ပါဝစနံ-ချီးမွမ်းအပ်သော စကားတော်သည်၊ ဝါ-ကြီးကျယ်သော စကားတော်သည်၊ တာဒိဟိ-ဣဋ္ဌကိုပင် ထိုအနိဋ္ဌကဲ့သို့ရှုတတ်, အနိဋ္ဌကိုလည်း ထိုဣဋ္ဌကဲ့သို့ ရှုတတ်ကုန်သော၊ဝါ-လောကဓမ် ရှစ်ပါးကြောင့် ဖောက်ပြားမတုန်တာဒိဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူကုန်သော၊ ခီဏာသဝေဟိ-ကုန်ပြီးသော အာသဝေါ ရှိကုန်သော၊ ဝိမလေဟိ-ကင်းပြီးသောရာဂစသော အညစ်အကြေးရှိကုန်သော၊ (ရာဂစသော အညစ်အကြေးမှ ကင်းဝေးကုန်သော၊) အရဟန္တေဟိ-ရဟန္တာတို့ဖြင့်၊ သုပုပ္ဖိတံ-လွန်စွာဖြစ်သော ပွင့်ခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) သဒေဝကေ-နတ်နှင့်တကွဖြစ်သော လောကဌ်၊ ဥပသောဘတိ-တင့်တယ်တော်မူ၏။

ဒီပက်ရဿ-သော၊ သတ္ထုနော-၏၊ နဂရံ-နေပြည်တော်သည်၊ ရမ္မဝတိနာမ-ရမ္မဝတီမည်၏၊ ခတ္တိယော-ခမည်းတော်မည်းသည်၊ သုဒေဝါနာမ-သုဒေဝမည်၏၊ ဇနိကာ-မယ်တော်ရင်းသည်၊ သုမေဓာနာမ-သုမေဓာမည်၏။ ဒီပက်ရဿ-သော၊ သတ္ထုနော-၏၊ သုဓဂ်လောစ-သုမဂ်လမည်သော ရဟန္တာသည် လည်းကောင်း၊ တိဿောစ-တိဿမည်သော ရဟန္တာသည် လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂသာဝကာ-အမြတ်ဆုံးသောသာဝကတို့သည်၊ အဟေသုံ-ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ သောဘိတောနာမ-သောဘိတမည်သော ရဟန်းသည် (“သာဂတောနာမ”ဟုလည်းရှိ၏၊) ဥပဋ္ဌာကော-အလုပ်အကျွေးသည်၊ (အဟောသိ) ။　　။နန္ဒာစေဝ-နန္ဒာမည်သော ဘိက္ခုနီသည် လည်းကောင်း၊ သုနန္ဒာစ-သုနန္ဒာမည်သော ဘိက္ခုနီသည် လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂသာဝိကာ-အမြတ်ဆုံး သာဝိကာမတို့သည်၊ အဟေသုံ- ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ တသ ဘဂဝတော-ထိုဒီပက်ရာ မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဟေမိ-သစ္စာ ၄-ပါးကို သိရာ သစ်ပင်ကို၊ ဝိပ္ပလိတိ-ညောင်ကြွတ်ပင်ဟူ၍၊ ပဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏။

ဒီပက်ရော-သော၊ မဟာမုနိ-သည်၊ အသီတိဟတ္ထေ-အတောင်ရှစ်ဆယ် တိုင်တိုင်၊ ဥဗ္ဗေဓော-မြင့်တော်မူသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဒီပရဂ္ဂေါဝ-ပြောင်ပြောင် ဝင်းဝင်းထွန်းလင်းနေသော သစ်ပင်ကြီးကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဆီမီးတိုင်ကြီးကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ပုပ္ဖိတော-လွန်စွာဖြစ်သော အပွင့်ရှိသော၊(ပင်လုံးကျွတ် ပွင့်နေသော၊)

ပါဝစနံ သုပုပ္ဖိတံ။　　။ပါဝစနန္တိ ပသတ္ထံ ဝစနံ, ဝုဒ္ဓိပတ္တံ ဝါ ဝစနံ ပဝစနံ၊ ပဝစနမေव ပါဝစနံ၊ သွတ္တာအနက်ဋ္ဌ ကပစ္စည်းသက်၊ သာသနန္တိ အတ္ထော၊-ဗုဒ္ဓဝံသ အဋ္ဌကထာ၊ သဌ္ဌာတံ+ပုပ္ဖံ ယသ္သာတိ ပုပ္ဖိတံ-သဌ္ဌာတအသ္သအနက်ဋ္ဌ ဣတပစ္စည်း သက်၊ သုဋ္ဌု+ပုပ္ဖိတံ - သုပုပ္ဖိတံ-လွန်စွာဖြစ်သော အပွင့်ရှိသည်၊ ဝါ-လွန်စွာပွင့်လင်းသည်။

သာလရာဇာဝ-အင်ကြင်းပင်မင်းသည်ကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ သောဘတိ-တင့်တယ်တော်မူ၏၊ [တံကာလာပေက္ခဝတ္ထုမာန်၊] တသ-ထိုဒီပင်ကိုရာ မြတ်စွာဘုရား၏၊ သမန္တာ-ထက်ဝန်းကျင်၌၊ ဒွါဒသယောဇနေ-၁၂ ယူဇနာအတိုင်းအရှည်ရှိသော အရပ်၌၊ ပဘာ၊ ကိုယ်တော်ရောင်သည်၊ ဝိဓာဝတိ-အထူးထူး အပြားပြား ပြေးသွား၏။ တသ မဟေသိနော-ထိုဒီပင်ကိုရာ မြတ်စွာဘုရား၏၊ အာယု-အသက်တော်သည်၊ သတသဟဿ ဝ ဿာနိ-အနှစ်တစ်သိန်းတို့သည်၊ (ဟောတိ)၊သော-ထို ဒီပင်ကိုရာ မြတ်စွာဘုရားသည်၊ တာဝတာ-ထိုမျှလောက်သော အနှစ်တစ်သိန်းဖြင့်၊ ဝါ-ထိုမျှလောက်သော အနှစ်တစ်သိန်း ပတ်လုံး၊ တိဋ္ဌမာနော-တည်တော်မူလျက်၊ ဗဟုဇနာ-များစွာသော၊ ဇနတံ-သတ္တဝါ အပေါင်းကို၊ တရေသိ-သံသရာရေအယဉ်မှ ကယ်တင်တော်မူခဲ့ပြီ။

သသာဝကော-သာဝကတို့နှင့် တကွ ဖြစ်တော်မူသော၊ သော-ထိုဒီပင်ကိုရာ မြတ်စွာဘုရားသည်၊ သဒ္ဓမ္မံ-သူတော်ကောင်းတရားကို၊ ဇောတယိတ္တာန- ထွန်းလင်းတောက်ပစေတော်မူပြီး၍၊ မဟာဇနံ-များစွာသော လူအပေါင်းကို၊ သန္ဓာရေတ္တာ-သံသရာရေအယဉ်မှ ကယ်တင်တော်မူပြီး၍၊ အဂ္ဂိက္ခန္ဓော-မီးအစုံသည်၊ ဝါ-မီးပကြီးသည်၊ ဇလိတ္တာ-တောက်ပပြီး၍၊ နိဗ္ဗုတောဂ္ဂဝ-ငြိမ်းသွားသကဲ့သို့၊ (တထာ-ထိုအတူ၊) ဇလိတ္တာ-တန်ခိုးတော်ဖြင့် တောက်ပတော်မူပြီး၍၊ နိဗ္ဗုတော-ငြိမ်းအေးတော်မူလေပြီ၊ (ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူလေပြီ)။

သာစ ဣဒ္ဓိ-ထိုပြည့်စုံသော အာနုဘော်တော်သည်း လည်းကောင်း။ သောစ ယသော-ထို အခြွေအရံတော်သည် လည်ကောင်း၊ ပါဒေသု-ခြေတော်တို့၌၊ တာနိ စက္ကရတနာနိစ-ထိုစက္ကြာရတနာတို့သည် လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော၊ တံသမ္ဘတ္တိဇာတံ-ထိုသမ္ဘတ္တိဟူသမျှသည်၊ အန္ဓ ရရဟိတံ-ကွယ်ပျောက်ခဲ့လေပြီ၊ သဗ္ဗ သခ်ါရာ-အလုံးစုံသောသင်္ခါရတို့သည်၊ နုန-စင်စစ်၊ ရိတ္တာ-နိစ္စသာရ စသည် တို့မှ ကင်းဆိတ်လေကုန်စွ တကား၊--ဣတိ-ဤတွင် ဒီပင်ကိုရာ မြတ်စွာဘုရား၏ ဗုဒ္ဓဝံသ အပြီးတည်း။

သာစ၊ ဃ၊ သခ်ါရာ။ ။သာစ ဣဒ္ဓိတိ သာစ သမ္ဘတ္တိ အာနုဘာဝေါ၊ သောစ ယသောတိ သောစ ပရိဝါရော၊ ကိတ္တိယသ ပရိဝါရယသ ၂-မျိုးတွင် ကိတ္တိယသ သည် ဣဒ္ဓိတွင် ပါဝင်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဤနေရာ၌ ပရိဝါရယသကိုသာ ယူပါ၊ သဗ္ဗံ တမန္ဓရ ဟိတန္တိ တံသဗ္ဗံ ဝုတ္တပ္ပကာရံ သမ္ဘတ္တိဇာတံ အန္ဓ ရရဟိတံ, အပဂ-တန္တိ အတ္ထော၊ နုနရိတ္တာ သဗ္ဗသခ်ါရာတိ သဗ္ဗေပန သခ်ံတဓမ္မာ နုန ရိတ္တာ တုစ္ဆာ နိစ္စသာရာဒိရဟိတာတိအတ္ထော၊-ဗုဒ္ဓဝံသ အဋ္ဌကထာ၊ နုနနေရာ၌ နုနဟုရှိ၏၊ "နုန ဧကန္တေန"ဟုလည်းယောဇနာ ဖွင့်၏။

အမှာ။ ။ဤမှနောက်၌ ဗုဒ္ဓဝင်များကို စာနေကျဉ်းအောင် အချို့ပုဒ်တို့ကို နိသယနက်ပေးရှိမြန်မာပြန် ရေးသွားပါမည်။

ကောဏ္ဍညဘုရား　ဒီပင်ကိုရာ မြတ်စွာဘုရား၏ နောက်အဖို့၌ (ဧကံ အသင်္ချေယျံ) တစ် သင်္ချေကိုလွန်၍ ကောဏ္ဍညမည်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် ထင်ရှား ပွင့်တော်မူပြီ၊ ထိုကောဏ္ဍည မြတ်စွာ ဘုရား၏လည်း ခုကြိမ်ကုန်သော သာဝက အစည်းအဝေးတို့သည် ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ပဌမ အစည်းအဝေး၌ ကုဋေတစ်သိန်းသည် (ဖြစ်၏)၊ ဒုတိယ အစည်းအဝေး၌ ကုဋေတစ်ထောင်သည် (ဖြစ်၏) တတိယ အစည်းအဝေး၌ ကုဋေကိုးဆယ်တို့သည် (ဖြစ်ကုန်၏)။

ဘုရားအလောင်း စကြာမင်း　ထိုအခါ၌ ဘုရားအလောင်းသည် ဝိဇိတာဝီမည်သော စက္ကဝတ် မင်းဖြစ်၍ ကုဋေတစ်သိန်း အရေအတွက်ရှိသော ဘုရားအမှူးရှိသော ဘိက္ခုသံဃာအား ကြီးစွာသော အလှူကို ပေးလှူပြီး၊ မြတ်စွာဘုရားသည် (ဗောဓိသတ္တ) အရဟတ္တမဂ် ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်၌ ငြိကပ်သော ဘုရားအလောင်းကို ဘုရားဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ဗျာဒိတ်ပေးတော်မူပြီး၍ တရားဟောတော်မူပြီ၊ ထိုဝိဇိတာဝီမည်သော စက္ကဝတ်မင်းသည် မြတ်စွာဘုရား၏ (ဓမ္မကထံဟောတော်မူအပ်သော တရားကို နာပြီး ၍ မင်းအဖြစ်ကို (နိယျာတေတွာ) အပ်လွှဲ၍ ရဟန်းပြုပြီ၊ ထိုဘုရားဧလောင်း ရဟန်းတော်သည် ပိဋိက ၃ ပုံတို့ကို သင်ယူ ပြီး၍ ရှစ်ပါးသော စျာန်သမာပတ်တို့ကိုလည်းကောင်း, ၅-ပါးသော အဘိညာဉ်တို့ကို လည်းကောင်း ဖြစ်စေပြီး၍ (အပရိဟီနဇ္ဈာနော) မယုတ်လျော့သော စျာန်ရှိသည် (ဖြစ်၍) ဗြဟ္မာ့ပြည်၌ဖြစ်ပြီ။

ဧကံ အသင်္ချေယျံ။　　။နိ+သင်္ချာတဇ္ဇောတိ အသင်္ချေယျော, ကာလော-မရေ မတွက်နိုင်သော ကာလ၊ ထိုအသင်္ချေယျသည် ကစ္စည်းကျမ်း၌လာသော တစ်တလုံး သုညဲ ၁၄၀-ရှိသော အရေအတွက်ဟူသော ဂဏန်းအသင်္ချေယျလည်းရှိ၏၊ ထိုသို့ ဂဏန်းရှိသော်လည်း အကြီးဆုံးဂဏန်း ဖြစ်သောကြောင့် ဝုဒ္ဓိအနက်ဟော အသဒ္ဒါ ဖြင့် "အသင်္ချေယျ"ဟုခေါ်သည်၊ "ဝုဒ္ဓိပတ္တော+အသင်္ချေယျော အသင်္ချေယျော"ဟုပြု။

သကလ် တိဏိဝသာနိ, စက္ကဝါဠာဘိပူရယံ၊
ရတ္တိန္ဒိဝံ ဗိဒ္ဓ ဗိန္ဒု, အသင်္ချေယျောတိ ဝုစ္စတိ။

ဟုလာသောစကြစဉ်ပြည့်အောင် ၃-နှစ်တိုင်တိုင် ရွာသောမိုးရေ မိုးပေါက်တို့ဖြင့် နှိုင်းယှဉ်အပ်သော အသင်္ချေသည် "အနုမာန အသင်္ချေ"မည်၏၊ "ရေတွက်၍ကား မရ, ၃-နှစ်တိုင်တိုင် ရွာသောမိုးရေ မိုးပေါက်တို့ဖြင့် မှန်းဆအပ်သော အသင်္ချေ"ဟူလို၊ ဤ၌လာသော အသင်္ချေကား ထိုအသင်္ချေမျိုး မဟုတ်, ဗုဒ္ဓန္တရဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော "ဗုဒ္ဓန္တရအသင်္ချေ"တည်း၊ ဒီပင်ကိုရာမြတ်စွာဘုရားနှင့် ကောဏ္ဍညမြတ်စွာဘုရားတို့၏အကြား၌ "ကမ္ဘာပေါင်း မည်မျှ"ဟု ရေတွက်၍ မရသောကြောင့် ဘုရား ၂-ဆူတို့၏အကြားဖြင့် မှတ်သားအပ်သော အသင်္ချေ-ဟူလို။

ဒီပင်ကိုရဿ ဘဂဝတော, ကောဏ္ဍညဿစ သတ္ထုနော၊
တေသံပိ အန္တရာ ကပ္ပါ, ဂဏနာတော အသင်္ခိယာ။

ဆက်ဦးအုံ၊–ကောဏ္ဍည မြတ်စွာဘုရား၏ ရမ္ဘဝတိမည်သော နေပြည်တော် သည် (ဖြစ်၏)၊ သုနန္ဒမည်သော် မင်းသည် ဓမည်းတော် (ဖြစ်၏) သုဇာတာ မည်သော မိဖုရားသည် မယ်တော်ရင်း (ဖြစ်၏)၊ ဘဒ္ဒမည်သော ရဟန္တာသည် လည်းကောင်း, သုဘဒ္ဒမည်သော ရဟန္တာသည် လည်းကောင်း, ၂–ပါးတို့သည် အမြတ်ဆုံးသော သာဝကတို့ (ဖြစ်ကုန်ပြီ) အနုရဒ္ဓါမည်သော ရဟန်းသည် အလုပ် အကျွေး (ဖြစ်ပြီ)၊ တိဿာမည်သော ဘိက္ခုနီသည် လည်းကောင်း, ဥပတိဿာ မည်သောဘိက္ခုနီသည် လည်းကောင်း, ဤ ၂–ပါးတို့သည် အမြတ်ဆုံး သာဝိကာမ တို့ (ဖြစ်ကုန်ပြီ)၊ ထိုကောဏ္ဍညမြတ်စွာဘုရား၏ ဗောဓိပင်သည် သာလကလျာ ဏီမည်သော သစ်ပင်တည်း၊ ကိုယ်တော်သည် (အဋ္ဌာသီတိ ဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ) ၈၈–တောင် အမြင့်ရှိ၏၊ အနှစ်တစ်သိန်းသည် အသက်အတိုင်းအရှည် ဖြစ်ပြီ။ [သာလ ကလျာဏီဟူသည် သရက်ပင်, ပိန္နဲပင်တို့ကဲ့သို့ ထိုခေတ်က ထင်ရှားသော သစ်ပင် တစ်မျိုးတည်း၊ "ဘုရားပွင့်မည့်အခါ စကြာမင်းပေါ်မည့်အခါတို့၌သာ တစ်ရက် တည်းဖြင့် ပေါ်ပေါက်လာသည်"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။]

မင်္ဂလာဘုရား

ထိုကောဏ္ဍညမြတ်စွာဘုရား၏ နောက်အဖို့၌ တစ် သန်းကျော်လွန်၍ တစ်ခုတည်းသော ကမ္ဘာ၌သာလျှင် မင်္ဂလာဘုရားရှင်, သုမနာဘုရားရှင်, ရေဝတာဘုရားရှင်, သောဘိတာဘုရားရှင်ဟု ၄–ဆူကုန်သော ဘုရားရှင်တို့သည် ပွင့်တော်မူကုန်ပြီ၊ ချဲ့ဦးအုံ၊–မင်္ဂလမြတ်စွာဘုရား၏ ၃–ကြိမ်ကုန်သော သာဝက အစည်းအဝေးတို့တွင် ပဌမ အစည်းအဝေး၌ ကုဋေတစ်သိန်းသော ရဟန်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ဒုတိယ အစည်းအဝေး၌ ကုဋေ တစ်ထောင်သော (ရဟန်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်ပြီ၊) တတိယ အစည်းအဝေး၌ ကုဋေ ကိုးဆယ်ကုန်သော (ရဟန်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်ပြီ၊) ဆက်ဦးအုံ–ထိုမင်္ဂလမြတ်စွာ ဘုရား၏ (ဝေမာတိက ဘာတာ) မိကွဲ ဘတ္တည်တော်ဖြစ်သော အာနန္ဒမည်သော မင်းသားသည် ကုဋေ ကိုးဆယ် အရေအတွက်ရှိသော ပရိသတ်နှင့်တကွ တရား နာ ခြင်းအကျိုးငှာ မြတ်စွာဘုရား၏ အထံသို့သွားပြီ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ထို ညီတော် ဖြစ်သော အာနန္ဒမင်းသား အား အစဉ်အတိုင်းဖြစ်သော တရားစကားကို ဟောတော် မူပြီ၊ ထို ညီတော်ဖြစ်သော အာနန္ဒမင်းသားသည် ပရိသတ်နှင့် အတူ ပဋိသမ္ဘိဒါ ၄–ပါးတို့နှင့်တကွ ရဟန္တာ ဖြစ်သို့ရောက်ပြီ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုအမျိုး ကောင်းသားတို့၏ ရှေးဘ၌ဖြစ် သော အကျင့်ကိုကြည့်ရှုတော်မူလ,သော် (ဣဒါမယ

ကောဏ္ဍညဿ အပရေန, မင်္ဂလောနာမ နာယကော၊

တေသံပိ အန္တရာကပ္ပါ, ဂဏနာတော အသင်္ခိယာ။

ဝေမာတိကဘာတာ။ ။ဝိသဒိသာ+မာတာ ဝိမာတာ၊ ဝိမာတာယ+အပစ္စံ ဝေမာတိကော၊ မတူသော မယ်တော်၏သား (ညီတော်)၊ မယ်တော်ချင်းကားမတူ, ဓမည်းတော်ချင်းသာ တူသောကြောင့်မိကွဲ ဘတ္တဖြစ်သော ညီတော်။

ပတ္တစီဝရသ) ကမ္မဓိဋ္ဌိကြောင့်ဖြစ်သော သပိတ် သင်္ကန်း၏အားကြီးသော မိုရာ အကြောင်းကို မြင်တော်မူ၍ လက်ယာ လက်တော်ကို ဆန့်တန်းတော်မူပြီးလျှင် "ဧထ ဘိက္ခဝေါ"ဟု ခေါ်တော်မူပြီ၊ [ဧဟိဘိက္ခု **ခေါ်ခြင်းမျိုး**တည်း။] ထိုခဏ၌ပင် အလုံးစုံသော အမျိုးကောင်းသား တို့သည် (ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရဓာ) ကမ္မဓိဋ္ဌိကြောင့် ဖြစ်သော သပိတ် သင်္ကန်းကို ဆောင်ကုန်သည်ဖြစ်၍၊ သိက္ခာဝါ (၆ဝ)ရပြီးသော ထေရ်ကြီးတို့ကဲ့သို့ ရဟန်းတို့ ၏အသွင်အပြင်နှင့် ပြည့်စုံကုန်သည်ဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရားကိုရှိခိုး၍ ဝန်းရံကြကုန်ပြီ၊ အယ်-ဤအစည်းအဝေးသည်၊ အသ-ထိုမင်္ဂလ မြတ်စွာဘုရား၏၊ တတိယော-၃-ကြိမ်မြောက်ဖြစ်သော၊ သာဝကသန္နိပါတော-သာဝကတို့၏ အစည်းအဝေးသည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ။

ဆက်ဦးအုံ-(အညေသံ) မင်္ဂလာဘုရားမှ အခြားကုန်သော ဘုရားရှင်တို့၏ ပတ်ဝန်းကျင်၌ ကိုယ်ရောင်တော်သည် အတောင်ရှစ်ဆယ်အတိုင်း အရှည်ရှိသည်သာလျှင်၊ ဟောတိယထာ-သို့၊ ဧဝံ-ဤအတူ၊ တသ-ထိုမင်္ဂလာဘုရား၏၊ သရီရပ္ပဘာ-ကိုယ်ရောင်တော်သည် ၊ နဝ-မဟုတ်၊ စင်စစ်ကား-ထိုမင်္ဂလာဘုရား၏ ကိုယ်ရောင်တော်သည်၊ အမြဲကာလပတ်လုံးတစ်သောင်းသော လောကဓာတ်ကို ဖြန့်၍တည်ပြီ၊ သစ်ပင်, မြေကြီး, တောင်, သမုဒ္ဒရာအစရှိသော အဆောက်အုံတို့သည် အယုတ်ဆုံးအားဖြင့် ထမင်းအိုး အစရှိသည်တို့ကိုအစပြု၍ ရွှေပြားတို့ဖြင့် မြှေးယှက်ရစ်ပတ်အပ်ကုန်သကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ဆက်ဦးအုံ၊ -ထိုမင်္ဂလာဘုရား၏ အသက်အတိုင်းအရှည်သည် အနှစ် ၉-သောင်းတို့ဖြစ်ပြီ၊ ဤမျှလောက်သော အနှစ် ၉-သောင်း ကာလပတ်လုံး လ နေ အစရှိသည်တို့သည် မိမိ မိမိ၏ အရောင်ဖြင့် တင့်တယ်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်ကြကုန်၊ ညဉ့် နေ့တို့၏ ,အပိုင်းအခြားသည် မထင်ရှားတော့၊ နေ့အခါ၌ နေရောင်ဖြင့် (ဝိစရန္တိဝိယ)- လှည့်လည်သွားလာကြကုန်သကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ) သတ္တဝါတို့သည် အမြဲ ဘုရားအရောင်တော်ဖြင့် သာလျှင် လှည့်လည်သွားလာကြကုန်ပြီ၊ ညချမ်းအခါ၌ ဖြစ်သော အပွင့်ရှိကုန်သော ပန်းတို့၏ လည်းကောင်း, နံနက်အခါ၌ မြည်တွန်ကုန်သော ငှက်တို့၏ လည်းကောင်း အစွမ်းဖြင့် လူအပေါင်းသည် ညဉ့် နေ့ အပိုင်းအခြားကို မှတ်သားရလေပြီ။

ပန-ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး, စေဒကပက္ခကို ဆိုဦးအုံ၊ အညေသံ-မင်္ဂလာဘုရားရှင်မှ တစ်ပါးကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓါနံ-ဘုရားရှင်တို့၏၊ အယံ အာနုဘာဝေါ-ဤအာနုဘော်သည်၊ နတ္ထိကိ -မရှိသလော၊ ဣတိ-ဤကားအမေးတည်း၊ (အညေသံ-ကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓါနံ-တို့၏၊ အယံ အာနုဘာဝေါ-သည်) နော နတ္ထိ-မရှိသည် မဟုတ်, ရှိသည်သာ၊ ဟိ-မှန်၏၊ တေပိ-ထိုအခြားသော, ဘုရားရှင်တို့သည်လည်း၊ အာကာ ' မာနာ-အလိုရှိတော်မူကုန်လသော်၊ ဒသသဟဿီ-တစ်သောင်းအတိုင်း အရှည်ရှိသော၊ လောကဓာတုံဝါ-လောကဓာတ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ တတော-

ထိုတစ်သောင်းသောလောကဃက်၊ ဘိယျောဝါ–အလွန်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အာဘာယ–ကိုယ်တော်ရောင်ဖြင့်၊ ဖရေယ္ယုံ–ဖြန့်နိုင်ကုန်ရာ၏၊ ပန–အဖို့တစ်ပါးကား၊ မဂ်လသ–မဂ်လမည်တော်မူသော၊ ဘဂဝတော– ၏၊ ပုဗ္ဗ ပတ္ထနာဝသေန–ရှေးဆုတောင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အညေသ–အခြားသော ဘုရားရှင် တို့၏၊ ဗျာမပ္ပဘာဝိယ–တစ်လံမျှလောက်သော ကိုယ်ရောင်တော်ကဲ့သို့၊ သရီရပ္ပဘာ–ကိုယ်ရောင်တော်သည်၊ နိစ္စမေဝ–အမြဲသာလျှင်၊ ဒသသဟဿီ–လောကဓာတုံ–တစ်သောင်းသော လောကဓာတ်ကို၊ ဖရိတ္ဝာ–ဖြန့်၍၊ အဋ္ဌာသိ–တည်ပြီ။

ကိရ–ချဲ့ဦးအုံ၊ သော–ထိုမဂ်လမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဗောဓိသတ္တစရိယကာလေ–ဘုရားအလောင်းတို့၏ ပါရမီအကျင့်ကို ဖြည့်ကျင့်ရာအခါ၌၊ ဝေဿန္တရ သဒိသေ–ဝေဿန္တရာမင်း၏ အတ္တဘောနှင့် တူသော၊ အတ္တဘာဝေ–အတ္တဘောခ်ိ၌၊ ဌိတောပိ–တည်လျက်၊ သပုတ္တဒါရော–သားတော်, သမီးတော် မိဖုရားတို့နှင့်တကွ၊ ဝက်ပဗ္ဗတ သဒိသေ–ဝက်တောင်နှင့် တူသော၊ ပဗ္ဗတေ–တောင်၌၊ ဝသိ–နေပြီ၊ အထ–ထို အခါ၌၊ ဧကော–တစ်ယောက်သော၊ ခရဒါဋိကောနာမ–ကြမ်းတမ်းသော အစွယ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) ခရဒါဋိကမည်သော၊ ယက္ခော–ဘီလူးသည် မဟာပုရိ သသ–ယောက်ျားမြတ်၏၊ ဒါနဗ္ဗာသယတံ–ဒါနခ်ီလွန်ကဲသော အဗ္ဗာသယရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ သုတ္ဝာ–ကြားရ၍၊ ဗြဟ္မာဏဝဏ္ဏေန–ပုဏ္ဏားအသွင်ဖြင့်၊ ဥပသင်္ကမိ တ္ဝာ–ချဉ်းကပ်၍၊ မဟာသတ္တံ–ဘုရားအလောင်းကို၊ ဒွေ–၂ယောက်ကုန်သော၊ ဒါရကေ–ကလေးတို့ကို၊ ယာစိ–တောင်းပြီ၊ မဟာသတ္တော–သည်၊ ဗြဟ္မာဏသ–ပုဏ္ဏားအား၊ ပုတ္တေ–သားတော်, သမီးတော်တို့ကို၊ ဒဒါမိ–လှူအုံ၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြံ၍၊ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော–ရွှင်လန်းအပြားအားဖြင့် ရွှင်လန်းသည်၊ ဝါ–အလွန်ရွှင်လန်းသည်၊ (ဟုတ္ဝာ) ဥဒကပရိယန္တံ–ရေအဆုံးအပိုင်းအခြားရှိသော၊ ပထဝီ –မြေကို၊ ကမ္ပေန္တော–တုန်လှုပ်စေလျက်၊ ဒွေပိ– ၂–ယောက်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒါရကေ–တို့ကို၊ အဒါသိ–ပေးလှူပြီ။

ယက္ခော–ဘီးလူသည်၊ စက်မကောဋိယံ–စကြီးစွန်း၌၊ မဟာသတ္တသ–ဘုရားအလောင်းသည်၊အာလမ္ဗနဖလက–ဆွဲကိုင်ရာ ဖျဉ်ချပ်ကို၊ ဝါ–တံကဲမှီ ဖျဉ် ချပ်ကို၊ နိဿာယ–မှီ၍၊ ဌတ္ဝာ–ရပ်၍၊ ပဿန္တ ဿေဝ–ကြည့်ရှုစဉ်သာလျှင်၊ မူလ ကလာပဝိယ–ကြစွယ်စည်ကဲ့သို့၊ (ရှေးနိဿယ၌ "ကြာစည်းကဲ့သို့"ဟု ပေးသည်။)၊ ဒွေ–ကုန်သော၊ ဒါရကေ–တို့ကို၊ ခါဒိ–ခဲစားပြီ၊ မဟာပုရိသသ–၏၊ (ဒေါမသံ ၌စပ်)ယက္ခံ–ကို၊ သြလောကေတ္ဝာ–ကြည့်၍၊ မုခေ–ခံတွင်းကို၊ ဝိဝဋမတ္တေ–ဖွင့်အပ်ကာမျှဖြစ်လသော်၊ အဂ္ဂိတာလဝိယ–မီးလျှံကဲသို့၊ လောဟိတာဓာရံ–သွေးအယဉ်ကို၊ ဥဂ္ဂိရမာနံ–အန်ထုတ်နေသော၊ တဿ–ထိုဘီလူး၏၊ မုခံ–ခံတွင်းကို၊ဒိသ္ဝာ ပိ–မြင်ရ၍လည်း၊ ဝါ–မြင်ရပါသော်လည်း၊ ဧကသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ–ဆံချည်ဖျားမျှလည်းဖြစ်သော၊ (အနည်း

ငယ်လည်းဖြစ်သော၊) ဒေါမနဿဲ-ဒေါမနဿသည်၊ နုပ္ပဇ္ဇတိ-မဖြစ် ပန်-စင်စစ်ကား၊ မေ-ငါသည်၊ ဒါနံ-သားတော် သမီးတော်ဟူသော အလျှကို၊ သုဒိန္နံဝတ-ကောင်းစွာပေးလှူအပ်ပြီတကား၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တယတော-ကြံစည်သော၊ အသ-ထို ဘုရား အလောင်း၏၊သရီရေ-ကိုယ်၌ မဟန္တံ-ကြီးစွာသော၊ ပီတိသောမနဿံ-နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည်၊ ဥဒပါဒိ-ပြီ၊ သော-ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊ မေ-ငါ၏၊ ဣမဿ-ဤသားတော် သမီးတော် အလှ၏၊ (အခ္ခိုစာအုပ်၌ "ဣမိနာဟု"ဟု ရှိ၏) နိဿန္ဒေန- အကျိုးဆက်ကြောင့်၊ အနုဘဝတော-နောင်အခါ၊ ဣမိနာဝ နိဟာရေန-ဤနည်းအားဖြင့်သာလျှင်၊ သရီ ရတော-ကိုယ်မှ၊ ရသ္မိယော-အရောင်တို့သည်၊ နိက္ခမန္တုံ-ထွက်စေကုန်သတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပတ္ထနံ-ဆုတောင်းခြင်းကို၊ အကာသိ-ပြုပြီ၊ တသ-ထိုမင်္ဂလာဘုရား အလောင်း၏၊ ဝါ-သည်၊ တံပတ္ထနံ-ထိုဆုတောင်း ခြင်းကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ ဗုဒ္ဓ ဘူတသ-ဘုရားဖြစ်၍ ဖြစ်လသောဘ၊ သရီရတော-ကိုယ်တော်မှ၊ ရသ္မိယော-ရောင်ခြည်တော်တို့သည်၊ နိက္ခမိတွာ-ထွက်၊ ဇေတ္တက်-ဤမျှ အတိုင်း အရှည်ရှိသော၊ ဌာနံ-အရပ်ကို၊ ဖရိ သု-ဖြန့်ကုန်ပြီ။

အပရမ္ပိ-အခြား တစ်မျိုးလည်းဖြစ်သော၊ အသ-ထိုမင်္ဂလမြတ်စွာဘုရား၏၊ ပုဗ္ဗစရိတံ-ရှေ့၌ကျင့်အပ်သော အကျင့်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိသေး၏၊ ကိရ-ချဉ်း၊ သော-ထို မင်္ဂလမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဇောဓိသတ္တကာလေ-ဘုရာအလောင်းဖြစ်သောအခါ၌၊ ဧကသ-တစ်ဆူသော၊ ဗုဒ္ဓသ-မြတ်စွာဘုရား၏၊ စေတိယံ- စေတီတော်ကို၊ ဒိသွာ- မျှားမြော်၍၊ ဣမဿ ဗုဒ္ဓသ-ဤမြတ်စွာဘုရားအား၊မယာ-သည်၊ ဇိဝိတံ-ကို၊ ပရိစ္စဇိတုံ-စွန့်ခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဒဏ္ဍကဒီပိကာ ဝေဌန နိယာမေန-ဆီမီးတိုင်ကို-ရစ်ပတ်ပုံနည်းအားဖြင့်၊ သကလသရီရံ-အလုံးစုံသောကိုယ်ကို၊ ဝေဌာပေတွာ-ရစ်ပတ်စေ၍၊ ရတနမတ္တမကုဋ္ဌ-တစ်ထောင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော အထွဋ်ရှိသော၊ (အလယ်၌ မီးစာ ရစ်ပတ်စရာ အထွတ်အင်ပါသော၊) သတသဟဿဃ္ဃနိကံ-အဖိုးတစ်သိန်း ထိုက်သော၊ သုဝဏ္ဏပါတိ-ရွှေခွက်ကို၊ သပ္ပိသ-ထောပတ်ဖြင့်၊ ပူရာပေတွာ-ပြည့်စေ၍၊ တတ္ထ-ထိုရွှေခွက်၌၊ သဟဿဝဋ္ဋိယော-တစ်ထောင်သော မီးစာတို့ကို၊ ဇာလာပေတွာ-တောက်စေပြီး၍၊ တံ-ထိုရွှေခွက်ကို၊ သီသေန-ဦးခေါင်းဖြင့်၊ အာဒါယ-ယူ၍။ သကလသရီရံ-ကို၊ ဇာလာပေတွာ-တောက်စေပြီး၍၊ စေတိယံ-စေတီ၊ ပဒက္ခဏံ-လက်ယာရစ်၊ ကရောန္တော-ပြုလျက်၊ (လှည့်လည်လျက်၊) သကလရတ္တိ-အလုံးစုံသောညဉ့်ကို၊ ဝီတနာမေသိ-လွန်စေပြီ၊ဧဝံ-သို့၊ ယာဝ အရဏ္ဏုဂ္ဂမနာ-အရဏ်တက်သည်တိုင်အောင်၊ ဝါယမန္တ ဿာပိ-အားထုတ်ပါသော်လည်း၊ (အားထုတ်သည်လည်းဖြစ်သော၊) အသ-ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ လောမကူပမတ္တံပိ-မွေးတွင်းပေါက်မျှကိုလည်း၊ဥသုမံ-အပူငွေ့သည်၊ နဂ္ဂိ-မယူနိုင်၊ ပဒုမဂဗ္ဘ-ပဒုမ္မာကြာတိုက်သို့၊ ပဝိကာလောဝိယ-ဝင်အပ်ရာအခါနှင့် တူသည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ။

ဟိ-မှန်၊ ဒေ ဒေသော ဓမ္မောနာမ-ဤတရားမည်သည်၊ အတ္တာနံ-မိမိဟူသောတရားကို၊ ရက္ခန္တံ-စောင့်ရှောက်သူကို၊ ရက္ခတိ-ပြန်၍စောင့်ရှောက်၏၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ ခဲ့ရှိမှာ၊ ပေ၊ ဓမ္မစာရီတိ-ဟူ၍၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အာဟ-ဟောတော်မူ ပြီ၊ ဣမသ္မိံ ကမ္မသ-ဤဆိမ်းလှူကြောင်း ကောင်းမှု၏လည်း၊ နိဿန္ဒေန- အကျိုးဆက်ကြောင့်၊ တဿ ဘဂဝတော-ထိုမင်္ဂလာဘုရား၏၊ သရီရောဘာသော-ကိုယ်ရောင်တော်သည်၊ ဒသသဟဿီ လောကဓာတုံ-တစ်သောင်းသော လောကဓာတ်ကို၊ ဖရိတ္ဝာ-ဖြန့်၍၊ အဋ္ဌာသိ-တည်ပြီ၊ [ဓမ္မော-ကုသလကမ္မပထတရား ၁၀ပါးသည် ဟဝေ-စင်စစ်၊ ဓမ္မစာရီ-တရားကို ကျင့်လေ့ရှိသူကို၊ ရက္ခတိ- ပြန်၍စောင့်ရှောက်၏၊ သုစိဏ္ဏော-ကောင်းစွာကျင့်အပ်သော၊ ဓမ္မော-ကုသလ ကမ္မပထတရား ၁၀-ပါးသည်၊ သုခံ-ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြစ်, ချမ်းသာခြင်းကို၊ ဝါ-လူ နတ်နိဗ္ဗာန်,၃-တန်သောချမ်းသာကို၊ အာဝဟတိ-ဆောင်နိုင်၏၊ ဓမ္မစာရီ-တရားကို ကျင့်လေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒုဂ္ဂတိ-မကောင်းသော ဂတိသို့၊ နံ ဂစ္ဆတိ-မရောက်နိုင်၊ ဒေ (ဒေသော) ဤဒုဂ္ဂတိသို့မရောက်ရခြင်းသည်၊ သုစိဏ္ဏော-ကောင်းစွာ ကျင့်အပ်သော ဓမ္မော-တရား၏၊ (ဆဋ္ဌီအနုက်ဋ္ဌ သတ္တမီဝိဘတ်သက်၊) အာနိသံသော-အကျိုးတည်း။]

ဘုရားအလောင်း ရဟန်းပြု

တဒါ-မင်္ဂလာဘုရားရှင်ပွင့်တော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ အမှာကံ-ငါတို့၏၊ ဗောဓိသတ္တော-ဘုရားအလောင်းသည်၊ သုရစိနာမ-သုရစိ မည်သော၊ ဗြဟ္မာဏော-ပုဏ္ဏားသည်၊ ဟုတ္ဝာ- ၍၊ သတ္ထာရံ-ကို၊ နိမန္တေသာမိ- ပင့်ဖိတ်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ-ချဉ်းကပ်၍၊ မဓုရမ္ဗကထံ-ချိုမြိန် သော တရားစကားတော်ကို၊ သုတ္ဝာ-နာရ၍၊ ဘဂ္ဂေ-မြတ်စွာဘုရား၊ သေ-နက်ဖြန် ၌၊ မယှံ-တပည့်တော်၏၊ ဘိက္ခံ-ဆွမ်းကို၊ ဂဏှထ-ခံယူတော်မူပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ ဗြာဟ္မဏော-ပုဏ္ဏား၊ တေ-သင်အား၊ ကိတ္တကေဟိ- အဘယ်မျှအတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခူဟိ-ရဟန်းတို့ဖြင့်၊ အတ္ထော-အလိုသည် ၊(အတ္ထိ-ရှိသနည်း) ဣတိ-ဤသို့မေးတော်မူပြီ၊ ဘဂ္ဂေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ဝေါ-ရှင်တော်ဘုရားတို့၏၊ ပရိဝါရာ-အခြံအရံဖြစ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခူ-ရဟန်းတို့သည်၊ ကိတ္တကာ-အဘယ်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိပါကုန်သနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ တဒါ-ထိုအခါ၌၊ သတ္ထု-မင်္ဂလာဘုရားရှင်၏၊ ပဌမ သန္နိပါတောယေဝ-ပဌမ အစည်းအဝေးသည်သာလျှင်၊ ဟောတိ-ဖြစ်သေး၏၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ ကောဋိ သတ သဟဿံ-ကုဋေတစ်သိန်းတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

ဘဂ္ဂေ-မြတ်စွာဘုရား၊ သဗ္ဗေဟိပိ-အလုံးစုံကုန်သော ကုဋေတစ်သိန်းသော ရဟန်းတို့နှင့်လည်း၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ မယှံ-တပည့်တော်၏၊ ဘိက္ခံ-ဆွမ်းကို၊ ဂဏှထ-ခံယူတော်မူပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ သတ္ထာ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အဓိဝါသေသိ-လက်ခံတော်မူပြီ၊ ဗြဟ္မာဏော-သည်၊ သွာတနာယ-နက်ဖြန်၌ဖြစ်သော

ဆွမ်းဘုဉ်းပေးခြင်း အလို့ငှာ၊ နိမန္တ္တေတွာ–ပင့်ဖိတ်ပြီး၍၊ ဂေဟံ–အိမ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တော–သွားစဉ်၊ စိန္တေသိ–ကြံပြီ၊ (ကိံ–အဘယ်သို့ကြံသနည်း၊) အဟံ–ငါသည်၊ ဇေတ္တကာနံ–ဤမြေ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခူနံ–ရဟန်းတို့အား၊ ယာဂု ဘတ္တဝတ္ထာဒိနိ–ယာဂု, ဆွမ်း, အဝတ်အစရှိသော လျှဖွယ်တို့ကို၊ ဒါတုံ– ပေးလှူခြင်းငှာ၊ နောန သက္ကောမိ–မစွမ်းနိုင်မဟုတ်, စွမ်းနိုင်သည်သာ၊ ပန–ထိုသို့ ပင်စွမ်းနိုင်ပါသော်လည်း၊ နိသီဒနဋ္ဌာနံ–ထိုင်နေရာအရပ်သည်၊ ကထံ–အဘယ် နည်းဖြင့်၊ ဘဝိဿတိ–ဖြစ်လတ္တံ့နည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံပြီ၊ တဿ–ထိုသုရစိပုဏ္ဏား ၏၊ သာစိန္တာ–ထိုအကြံသည်၊ စတုရာသီတိယောဇနသဟဿမတ္တကော–ယူဇနာပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင် ၏အထက်၌၊ ဌိတဿ–တည်သော၊ ဒေဝရညော–သိကြား မင်းနတ်၏၊ ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာသနဿ–ပဏ္ဍုကမ္ဗလာ ကျောက်နေရာ၏၊ ဥဏှဘာဝံ–ပူရှိန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဇနေသိ– ဖြစ်စေပြီ၊

သက္ကော–သိကြားမင်းသည်၊ ကော–အဘယ်သူသည်၊ မံ–ငါ့ကို၊ ဣမသ္မာ ဌာနာ–ဤသိကြားရာထူးမှ၊ စာဝေတုကာမော နုခေါ–ရွှေ့လျှောစေလိုပါလိမ့်မည်နည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ–နတ်မျက်စိဖြင်၊ သြလောကေန္တော–ကြည့်လသော်၊ မဟာပုရိသံ–ကို၊ ဒိသွာ–မြင်၍၊ အယံ သုရစိဗြဟ္မာဏော–သည်၊ဗုဒ္ဓပွဲမုခ်–ဘုရားအမှူးရှိသော၊ ဘိက္ခုသံဃံ–ရဟန်းအပေါင်းကို၊ နိမန္တေတွာ–၍၊ နိသီဒနတ္ထာယ–ထိုင်နေရာအလို့ငှာ၊ စိန္တေသိ–ကြံပြီ၊ မယာပိ–ငါသည်လည်း၊ တတ္ထ–ထိုအရပ်သို့၊ ဂန္တာ–သွား၍၊ ပုညကောဋ္ဌာသံ–ကောင်းမှု၏ အဖို့ကို၊ ဂဟေတုံ–ယူခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ–သင့်၏၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ ဝမုကိဝဏ္ဏံ–လက်သမား အသွင်ကို၊ နိမ္မိနိတ္တာ–ဖန်ဆင်းပြီး၍၊ ဝါသိဖရသုဟတ္ထော–လက်၌ပဲခွပ် ပုဆိန်ရှိသည်၊ (ပဲခွပ် ပုဆိန်ကို လက်စွဲသည်)၊ (ဟုတ္တာ) မဟာပုရိသဿ–၏၊ ပုရတော–ရှေ့၌၊ ပါတုရဟောသိ–ထင်ရှားဖြစ်ပြီ။ ["ဝါသိ–ဓား"လည်းဟူ၏။]

သော–ထိုသိကြားမင်းသည်၊ ကဿစိ–တစ်စုံတစ်ယောက်၏၊ ဝါ–မှာ၊ ဘဲတိယာ–အခဖြင့်၊ ကတ္တုဗ္ဗကိစ္စံ–ပြုဖွယ်ကိစ္စသည်၊ အတ္ထိနုခေါ–ရှိပါသလော၊ ဣတိ–ဤသို့၊ အဘာဟ–မေးပြီ၊ မဟာပုရိသော–သည်၊ တံ–ထိုလက်သမားကို၊ ဒိသွာ–၍၊ ကိံ ကမ္မံ–အဘယ်အမှုကို၊ ကရိဿသိ–ပြုလတ္တံ့နည်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ အာဟ–မေးပြီ၊ မမ–အကျွန်ုပ်၏၊ အစာနနသိပ္ပံနာမ–မသိအပ်သော အတတ်ဓည်သည်၊ နတ္ထိ–မရှိပါ၊ ဂေဟံဝါ–အိမ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ (အိမ်ကိုဖြစ်စေ)၊ မဏ္ဍပံဝါ– မဏ္ဍပ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ (မဏ္ဍပ်ကိုဖြစ်စေ)၊ ယော–အကြင်သူ သည်၊ ယံ–အကြင်အမှုကို၊ ကာရေတိ–ပြုစေ၏၊ တဿ–ထိုသူ၏၊ တံ–ထိုအမှုကို၊ ကာတုံ–ပြုခြင်းငှာ၊ စာနာမိ–သိပါ၏၊ ဣတိ–သို့ပြောပြီ၊ တေနဟိ–ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊မယှံ–ကျွန်ုပ်၏၊ (ကျွန်ုပ်မှာ၊) ကမ္မံ–အလုပ်သည်၊ အတ္ထိ–ရှိ၏၊ ဣတိ–ဤသို့ပြော ပြီ၊ အယျ–အရှင်၊ ကိံ–

အဘယ်အလုပ်ပါနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ မေးပြီ၊ မေ-သည်၊ သွာတနာယ-ဌာ၊ ကောဋ္ဌိသတသဟဿဿ-သော၊ ဘိက္ခူ-တို့ကို၊ နိမန္တိတာ-ပင့်ဖိတ်အပ်ကုန်ပြီ၊ တေသံ-ထိုရဟန်းတို့၏၊ နိသီဒနမဏ္ဍပ်-ထိုင်နေရာမဏ္ဍပ်ကို၊ ကရိဿသိ-ပြုနိုင်လတ္တံ့. လော၊ ဣတိ-ဤသို့မေးပြီ၊ မေ-အကျွန်ုပ်အား၊ ဘတိ -အခကို၊ ဒါတုံ-ပေးခြင်းငှာ၊ သစေ သက္ခိဿထ-အကယ်၍ စွမ်းနိုင်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-ဤသို့ စွမ်းနိုင်ကုန်လသော်၊) အဟံနာမ-အကျွန်ုပ်ဆိုတာ၊ ကရေယျံ-ပြုနိုင်တာပေါ့၊ ဣတိ- ဤသို့ပြောပြီ၊ တာတ-အမောင်၊ (ဘတိ -ကို၊ ဒါတုံ-ငှာ၊) သက္ခိဿာမိ-စွမ်းနိုင်ပါ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ၊ သာဓု-ကောင်းပါပြီ၊ ကရိဿာမိ-ပြုပါအံ့၊ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ဂန္ဓာ-သွား၍၊ ဧကံ ပဒေသံ-တစ်ခုသော ရပ်ကွက်ကို၊ သြလောကေသိ-ကြည့်ပြီ။

ဒ္ဝါဒသတေရသ ယောဇနပ္ပမာဏော-၁၃ ယူဇနာ, ၁၃-ယူဇနာ်အတိုင်းအရှည် ရှိသော၊ ပဒေသော-အရပ်သည်၊ ကသိဏမဏ္ဍလဝိယ-ကသိုဏ်းဝန်းကဲ့သို့၊ သမ တလော-ညီမျှသောအပြင်ရှိသည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ သော-ထိုလက်သမားသည်၊ ဧတ္တကေ- ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဌာနေ-အရပ်၌၊ သတ္တရတနမယော-ရတနာ ၇ ပါးအတိပြီးသော၊ မဏ္ဍပေါ-မဏ္ဍပ်သည်၊ ဥဋ္ဌဟတု-ပေါ်ထွက်စေသတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ-ကြံ၍၊ သြလောကေသိ-ကြည့်ပြီ၊ တာဝဒေဝ-ကြည့်ရာ ထိုခဏ၌ပင်၊ ပထဝီ -မြေကို၊ ဘိန္ဒိတွာ-ဖောက်ခွဲ၍၊ မဏ္ဍပေါ-သည်၊ ဥဋ္ဌဟိ-ပေါ် ထွက်ပြီ၊ တဿ-ထိုမဏ္ဍပ်၏၊ သုဝဏ္ဏမုယေသု- ရွှေအတိပြီးကုန်သော၊ ထမ္ဘေသု-တိုင်တို့၌၊ ရဇတမယာ-ငွေအတိပြီးကုန်သော၊ ယဋ္ဌိယော-ကြာသွတ်အိုးတို့သည်၊ (ကြာပန်းစိုက်ဖို့ရာ ရေအိုးတို့သည်၊)အဟေသုံ- ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ရဇတမယေသု-ငွေအတိပြီးကုန်သော၊ ထမ္ဘေသု-ပတ္တမြားတိုင်တို့၌၊ ပဝါဠမယာ-သန္ဓာအတိပြီးကုန် သော၊ (ယဋ္ဌိယော အဟေသုံ၊) မဏိထမ္ဘေသု-ပတ္တမြားတိုင်တို့၌၊ ပဝါဠမယာ-သန္ဓာအတိပြီးကုန်သော၊ (ယဋ္ဌိယော အဟေသုံ၊) ပဝါဠထမ္ဘေသု-တို့၌၊ မဏိမယာ-ပတ္တမြားအတိပြီးကုန်သော၊ ထမ္ဘေသု-၌၊ သတ္တရတနမယာဝ-ရတနာ ၇-ပါးအတိပြီး ကုန်သော၊ ယဋ္ဌိယော အဟေသုံ။

တတော-ထိုမှနောက်၌၊ မဏ္ဍပဿ-၏၊ အန္တရန္တရေ-အကြား အကြား၌၊ ကိကိဏိကမာလံ-ရွှေခြုကွန်ယက်သည်၊ (အဖျားဝ်ဲ ခြုကလေးတွေတွဲရရှိပါသော ကွန်ယက်သည်၊) သြလမ္ဘတု-တွဲရရှိဆွဲပါစေသတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ကြ၍၊ သြလောကေသိ-ကြည့်ပြီ၊ သြလောကေနေနေဝ-ကြည့်ခြင်းနှင့်သာလျှင်၊ သဟ-တက္ခဏေ၊ (တစ်နည်း) သဟသြလောကေနေနေဝ-ကြည့်လိုက်သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက်၊ ကိကိဏိကမာလံ-သည်၊ သြလမ္ဘိ-တွဲရရှိဆွဲပြီ၊ ယသ - ယင်းရွှေခြုကွန်ယက် ၏၊ [မဇ္ဈရသဒ္ဒေါ-ဌ်စပ်၊] ဝါ-သည်၊ မန္ဒဝါတေရိတသ-ညင်းညင်းသာသာ လေ တိုက် ခတ်အပ်သော်၊ (တစ်နည်း) မန္ဒဝါတေရိတသ-သော၊ ယသ-ယင်း

ရွှေခြုံကွန်ယက်၏၊ ပဋ္ဌာန်ကသေ-အင်္ဂါ ၅ ပါးရှိသော၊ တူရိယသေ-တူရိယာ၏၊ မဓုရသဒ္ဒေါ ကြီး-ချိုမြိန်သော အသံသည်ကဲ့သို့၊ မဓုရသဒ္ဒေါ-ချိုမြိန်သော အရသာနှင့်တူသော သာယာဖွယ်အသံသည်၊ နိဂ္ဂန္ထတိ-ထွက်၏၊ ဒီဗွသင်္ဂီတိ-ဝတ္ထုနှ ကာလောဝိယ-နတ်ဘုံဖြစ်သော သံပြိုင် သီဆိုခြင်း၏ ဖြစ်ရာ အခါကဲ့သို့၊ ဟောတိ၊ [သံ-ပေါင်း၍+ဂီတိ-သီဆိုခြင်း၊ ရှေးနိသယယဉ်၊ "နတ်ဘုံဖြစ်သောတူရိယာကို တီးသော်ကာလကဲ့သို့"ဟု ပေ.သည်။] အန္တ ရန္တ ရာ-အကြား အကြားဌ ဂန္ဓဒါမမာ လာဒါမာနိ-နံ့သာကုံး ပန်းကုံးတို့သည်၊ ဩလမ္မိ သု-ကုန်ပြီ။

ကောဠိသတသဟဿသခ်ျာနံ-ကုဋေတစ်သိန်း အရေအတွက်ရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခူနံ-ရဟန်းတို့ဖို့၊ အာသနာနိစ-နေရာတို့သည်လည်းကောင်း၊ အာဓာရကာနိစ-သပိတ်ခြေတို့သည် လည်းကောင်း၊ ပထဝီ -မြေကို၊ ဘိန္ဒိတ္ဝာ-ဖောက်ခွဲ၍၊ ဥဒ္ဓဟန္တု-ပေါ်ထွက်စေကုန်သတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ စိန္တေသိ-ကြံပြီ၊ တာဝဒေဝ-ကြံရာထိခဏ၌ပင်၊ ဥဒ္ဓဟိ သု-ပေါ်ထွက်ကုန်ပြီ၊ ကောဏော သု ကောဏော သု-မဏ္ဍပ်၏ အထောင့် အထောင့် အရပ်တို့၌၊ ဧကေကာ-တစ်လုံး တစ်လုံးကုန်သော၊ ဥဒကစာဠိယော-ရေအိုး စရည်းကြီးတို့သည်၊ ဥဒ္ဓဟန္တု, ဣတိ,စိန္တေသိ၊ တာဝ ဒေဝ, ဥဒကစာဠိယော, ဥဒ္ဓဟိ သု၊ ဧတ္ထက်-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော အဆောက်အုံကို၊ မာပေတ္ဝာ-ဖန်းဆင်းပြီး၍၊ ဗြဟ္မာ-ဏသေ-၏၊ သန္ဓိက်-အထံသို့၊ ဂန္တ္ဝာ-၍၊ အယ္ယ-အရှင်၊ ဟေ-လိုက်ခဲ့ပါလော၊ တာဝ-အရှင်၏၊ မဏ္ဍပ်-မဏ္ဍပ်ကို၊ ဩလောကေတ္ဝာ-၍၊ မယံ-အကျွန်ုပ်အား၊ ဘတိ-အခကို၊ ဒေဟိ-ပေးပါလော၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အာဟ-ပြောပြီ၊ မဟာပုရိသော-သည်၊ ဂန္တ္ဝာ-၍၊ မဏ္ဍပ်-ကို၊ ဩလောကေသိ-ပြီ၊ အသ-ထိ ဘုရားအလောင်းသည်၊ ဩလောကေန္တ ဿေव-ကြည့်စဉ်ပင်၊ (တစ်နည်း) ဩလောကေန္တ ဿေव-ကြည့်စဉ်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ အသ-ထိဘုရားအလောင်း၏၊ သကလသရီရ-အလုံးစုံသော ကိုယ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ပဋ္ဌဝဏ္ဏာယ-ငါးပါးအပြားရှိသော၊ ပီတိယာ-ပီတိသည်၊ နိရန္တရံ-မပြတ်၊ ဝါ-အကြားမလပ်အောင်၊ ဖုဋ္ဌ-တွေ့ထိအပ်သည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ။ ["ဖုဋ္ဌဗ္ဗံ နံ့အပ်သည်" ဟုလည်းပေးကြ၏။]

အထ-ထိုအခါ၌၊ အသ-ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ မဏ္ဍပ်-မဏ္ဍပ်ကို၊ ဩလောကေတ္ဝာ-၍၊ ဧတံ-ဤအကြံသည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊ (ကိ -အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း၊) အယံမဏ္ဍပေါ-ဤမဏ္ဍပ်ကို၊ မနုဿဘူတေန-လူဖြစ်၍ဖြစ်သူသည်၊ နကတော-ပြုအပ်သည်မဟုတ်၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ မယံ-ငါ၏၊ အဗ္ဘာ-သယဂုဏ်-အဗ္ဘာသယ၏ဂုဏ်ကို၊ အာဂမ္ဘ-စွဲ၍၊ အဒ္ဓါ-မချွတ်ကေန်၊ သက္ကသ-သိက္ခာ၏၊ ဘဝနံ-ဗိမာန်သည်၊ ဥဏ္ဏာ-ပူရှိန်သည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊ တတော-ထို့ကြောင့်၊ သက္ကေန-သိက္ခာဖြစ်သော၊ ဒေဝရညာ-နတ်မင်းသည်၊ အယံ မဏ္ဍပေါ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကာရိတော-ပြုလုပ်စေအပ်သည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ- ဤသို့သော

အကြောသည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ မေ-ငါ့အား၊ [နယုတ္တံ့၌ အလမတ္ထသမ္ဘဝါနိ-စပ်၊] ဝါ-သည်၊ (ဒါတုံ့၌ အဝုတ္တကတ္တားစပ်၊) ဧဝရူပေ-ဤသို့ သဘောရှိသော၊ မဏ္ဍပေ-၌၊ ကေဒိဝသ်ယေဝ-တစ်နေ့တည်း၌သာလျှင်၊ ဒါနံ-အလှူကို၊ ဒါတုံ-ငှာ၊ နယုတ္တံ-မသင့်၊ သတ္တာဟံ-၇ ရက်ပတ်လုံး၊ ဒဿာမိ-ပေးလှူ အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ စိန္တေသိ-ကြံပြီ။

ဟိ-မှန်၊ ဗာဟိရကဒါနံ-ခန္ဓာကိုယ်မှ အပဖြစ်သောအလှူသည်၊ တတ္ထက်-ထို မျှအတိုင်းအရှည်ရှိသည်၊ (ထိမျှလောက်များပြားသည်၊) သမာနံပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဗောဓိသတ္တာနံ-ဘုရားအလောင်းတို့၏၊ တုဋ္ဌိ-နှစ်သက်ခြင်းကို၊ ဝါ-အားရကျေနပ်ခြင်းကို၊ ကာတုံ-ပြုခြင်းငှာ၊ နသက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ ပန-အနှယကား၊ အလက်တသိသ်-တန်ဆာဆင်အပ်သော ဦးခေါင်းကို၊ ဆိန္ဒိတွာ-ဖြတ်၍ လည်းကောင်း၊ အဠိတအက္ခိနိ-မျက်ရေးကွင်းအပ်သော မျက်လုံးတို့ကို၊ ဥပ္ပာဋေတွာ-ထုတ်၍လည်းကောင်း၊ ဟဒယမံသံ-နှလုံးသားကို၊ ဥပ္ပာဋေတွာဝါ-၍လည်းကောင်း၊ ဒိန္နကာလေ၀-လှူအပ်ရာအခါ၌သာလျှင်၊ ဗောဓိသတ္တာနံ-တို့၏၊ စာဂ်-စွန့်ကြဲခြင်းကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ တုဋ္ဌိနာမ-နှစ်သက်ခြင်းမည်သည်၊ ဝါ-အားရကျေနပ်ခြင်းမည်သည်၊ ဟောတိ၊

ဟိ-မှန်၊ အမှာကံ-ငါတို့၏၊ ဗောဓိသတ္တဿပိ-ဘုရားအလောင်း၏လည်း၊ သိဝိဇာတကော-သိဝိဇာတ်၌၊ ဝါ-သိဝိမင်းဖြစ်ရာအခါ၌၊ ဒေ၀သိက်-နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း၊ [ဝိစ္ဆအနက်၌ဏိကပစ္စည်း၊] ပဿသတသဟဿကဟာပဏာနိ-၅ သိန်းသောငွေအပြာတို့ကို၊ ဝိဿဇ္ဇေတွာ-စွန့်၍၊ စတ္ဘသု-၄-ပေါက်ကုန်သော၊ နဂရဒ္ဒါရေသု-မြို့တံခါး၌ လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈေ-အလယ်ဖြစ်သော၊ နဂရေစ-မြို့၌ လည်းကောင်း၊ ဒါနံ-အလှူကို၊ ဒဒန္တဿ-ပေးလှူရစဉ်၊ တံဒါနံ-ထိုအလှူသည်၊ တုဋ္ဌိ-နှစ်သက်ခြင်းကို၊ (အားရကျေနပ်ခြင်းကို၊ ဥပ္ပာဒေတုံ-ဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ နာသက္ခိ-မစွမ်းနိုင်၊ ပန-အနှယကား၊ ယဒါ-အကြင်အခါ၌၊ အဿ-ထိုဘုရားအလောင်းအား၊ ဗြဟ္မာဏ ဝဏ္ဏေန-ပုဏ္ဏားအသွင်ဖြင့်၊ အာဂန္တွာ-လာ၍၊ သက္ကော-သိကြားဖြစ်သော၊ ဒေ၀ရာဇာ-နတ်မည်းသည်၊ အက္ခိနိ-မျက်လုံးတို့ကို၊ ယာစိ-တောင်းပြီ၊ တဒါ-ထိုအခါ၌၊ တာနိ-ထိုမျက်လုံးတို့ကို၊ ဥပ္ပာဒေတွာ-ထုတ်၍၊ ဒဒမာနဿေ၀-ပေးလှူစဉ်ပင်၊ ဟာသော-ရွှင်လန်းခြင်းသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ-ဖြစ်ပြီ၊ ကေသဂ္ဂမတ္ထမ္ပိ-တစ်ဆံများမျှလည်း၊ စိတ္တဿ-စိတ်၏၊ အညထတ္တံ-တစ်ပါးသောအပြား၏အဖြစ်၏၊ (သဒ္ဒါတရား ပျက်ခြင်းသည်၊) နာဟောသိ-မဖြစ်ဝေ-ဤသို့လျှင်၊ ဒါနံ-အလှူကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ ဗောဓိသတ္တာနံ-တို့၏၊ တိတ္တိနာမ- တင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ သောပိမဟာ ပုရိသော-ထို မဂ်လဘုရားအလောင်းသည်လည်း၊

သတ္တာဟံ-ဂုရက်ပတ်လုံး၊မယာ-ငါသည်၊ ကောဋိသတသဟဿသခ်ၢန်-ကုန်သော၊ ဘိက္ခူနုံ-တို့အား၊ ဒါနံ-ကို၊ ဒါတုံ-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ စိန္တေတွာ-၍၊ တသ္မိ မဏ္ဍာပေ-၌၊ ဗုဒ္ဓပမုခံ ဘုရားအမှူးရှိသော၊ ဘိက္ခုသံဃံ-ကို၊ နိသီဒါပတွာ-ထိုင်စေပြီး၍၊ သတ္တာဟံ-လုံး၊ ဂဝပါနံနာမ-ဂဝပါနမည်သော စားဖွယ်ကို၊ အဒါသိ-ပေးလှူပြီ၊ မဟန္တေ-ကြီးကုန် သော၊ ကောလမ္မေ-ထမင်းအိုးတို့ကို၊ ခီရဿ-နို့ရည်ဖြင့်၊ ပူရေတွာ-ပြည့်စေ၍၊ ခီရေနို့ရည်သည်၊ ဃနပါကပဏ္ဍေ-တစ်ခဲနက် ကျက်ခြင်းဖြင့် ကျက်ပြီးလသော်၊ (ခပ်ပျစ်ပျစ် ကျက်ပြီးလသော်၊) ထောကေ-အနည်းငယ်ကုန်သော၊ တဏ္ဍုလေ-ဆန်တို့ကို၊ ပက္ခိပိတွာ-ထည့်၍၊ ပဏ္ဍမဓုသဏ္ဍရ ဓုဏ္ဍာ သပ္ပိဟိ-ကျက်ပြီးသော ပျားရည်, သကြားမှုန့်, ထောပတ်တို့ဖြင့်၊ အဘိသခ်ံတံ-ပြုစီရင်အပ်သော၊ ဘောဇနံ-ဘောဇဉ်ကို၊ ဂဝပါနန္တိ-ဂဝါပါန-ဟူ၍ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏။

ပန-ဆက်၊ မနုဿာယေဝ- လူတို့ချည်းသာလျှင်၊ ပရိဝိသိတုံ-ဆွမ်းလုပ်ကျွေးခြင်းငှာ၊ နု အသက္ခိ သု-မစွမ်းနိုင်ကုန်၊ ဒေဝါပိ-နတ်တို့သည်လည်း၊ ဧကန္တ ရိကာ-တစ်ယောက်ခြားတို့သည်၊ ဟုတွာ-၍၊ ပရိဝိသိ သု-ဆွမ်းလုပ်ကျွေးကုန်ပြီ၊ ဒွါဒသတေရသယောဇနပမာဏံ-၁၂ ယူဇနာ ၁၃ ယူဇနာ အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဌာနမ္ပိ-အရပ်သည်လည်း၊ ဘိက္ခူ-ရဟန်းတို့ကို၊ ဂဏှိတုံ-ယူခြင်းငှာ၊ နပ္ပဟောတိယေဝ-မစွမ်းနိုင်သည်သာ၊ (မလောက်သည်သာ၊) ပန-ထိုသို့ပင် မစွမ်းနိုင်ပါသော်လည်း၊ တေဘိက္ခူ-ထိုရဟန်းတို့သည်၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ အာနုဘာ ဝေန-အာနုဘော်ဖြင့်၊ နိသီဒိ သု-ထိုင်ကြကုန်ပြီ၊ ပရိယောသာနဒိဝသေ-နောက်ဆုံးဖြစ်သောနေ့၌၊ သဗ္ဗဘိက္ခူနံ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့၏၊ ပတ္တာနိ-သပိတ်တို့ကို ဓောဝါပေတွာ-ဆေးစေ၍၊ ဘောဇနတ္ထာယ-ဆေးအလို့ငှာ၊ သပ္ပိနဝနီတတေလမဓု ဖာဏိတာနံ-ထောပတ်, ဆီဦး, ဆီ, ပျားရည်, တင်လဲတို့ဖြင့်၊ ပူရေတွာ-ပြည့်စေပြီး၍၊ တိစီဝရေဟိ-တိစီဝရိက်သင်္ကန်းတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ -တကွ၊ အဒါသိ-လှူပြီ၊ သံဃနဝကဘိက္ခုနော-သံဃနော-ရဟန်းသည်၊ (သံဃာတွင် အငယ်ဆုံးရဟန်းသည်၊)

ဂဝပါနံ။ ။ဂေါဟိ နိဗ္ဗတ္တံ ဂဝံ-နွားမတို့မှဖြစ်သော နွားနို့စသော အရသာ၊ သုတ်ကြီးဖြင့် နိဗ္ဗတ္တအနက်၌ အပစ္စည်းသက်, ဂေါ၏ သြကို အဝပြု၊ ပါတဗ္ဗံ ပါနံ၊ ဂဝံစ+တံ+ပါနံစာတိ ဂဝပါနံ၊ မူလက နွားနို့ဖြစ်သောကြောင့် သောက်ဖွယ် (ပါန) ပင်တည်း၊ သို့သော် ဆန်နှင့်တကွ ပျစ်နေသည်အတွက် ဘောဇဉ်ငါးပါးတွင် ပါဝင် သောကြောင့် ကာရဏူပစာရအားဖြင့် ဘောဇနကိုပင် "ဂဝပါန"ဟုခေါ်ကြောင်း သိစေလို၍ "ဘောဇနံ ဝုစ္စတိ"ဟု ဝုစ္စတိသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုသည်။ [ရှေးဆရာတို့ကား "ပါနံ၌ ပါဓာတ်သည် ဤနေရာဝယ် ဘောဇနအနက်ဟော"ဟု ကြံကြလေ၏။]

လဒ္ဓတိစီဝရသာဌကာ-ရအပ်သောတိစီဝရိက်အဝတ် တို့သည်၊ သတသဟဿဏ္ဍ နိကာ-အဖိုးတစ်သိန်းထိုက်ကုန်သည်၊ အဟေသုံ-ဖြစ် ကုန်ပြီ။ [သံဃဝနကဝယ် အဝကို သြပြု၍ "သံဃနော" ဟုရှေးက မြန်မာပြန် ကြသည်။]

သတ္ထာ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အနုမောဒနံ-ဆွမ်းအနုမောဒနာကို၊ အဖန်ဖန် ဝမ်းမြောက်ကြောင်းဖြစ်သော ဆွမ်းတရားကို) ဂဝရောဇ္ဇော-ပြုတော်မူလသော်၊ (ဟောတော်မူလသော်)အယံ ပုရိသော-ဤယောကျ်ားသည်၊ ဧဝ-ရှုပ်-ဤသို့ သဘောရှိသော၊ မဟာဒါနံ-အလှူကြီးကို၊ အဒါသိ-ပေးလှူပြီ၊ ကော-အဘယ်သူ သည်၊ ဘဝိဿတိနုခေါ-ဖြစ်လတ္တံ့နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဥပဓာရေဇ္ဇော-အနာဂတ် သဘာဝ်ဖြင့် စူးစမ်းဆင်ခြင်တော်မူလသော်၊ အနာဂတေ-နောင်အခါ၌၊ ကပ္ပသတ သဟဿာမိကာနံ-ကမ္ဘာတစ်သိန်း အလွန်ရှိကုန်သော၊ ဒွိန္နံ အသင်္ချေယျာနံ-၂-သင်္ချေတို့၏၊ မတ္ထကေ-အထက်၌၊ ဂေါတမောနာမ-ဂေါတမမည်သော၊ ဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဒိသွာ-မြင်တော်မူ၍၊ မဟာပုရိသံ-ကို၊ အာမန္တေတွာ-ခေါ်တော်မူ၍၊ တွံ-သင်သည်၊ ဇေတ္ထကံနာမ ကာလံ-ဤမျှ အတိုင်း အရည်ရှိသော၊ ၂-သင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းကာလကို၊ အတိက္ကမိတွာ-လွန်၍၊ ဂေါတမောနာမ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဗျာကာသိ-ဗျာဒိတ်ပေးတော်မူပြီ။ [ဘုရားဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ဗျာဒိတ်ပေးတော်မူသည်၊ ဘုရားအလောင်းကိုယ်တိုင်ကမူ ဘုရားဖြစ်လိမ့်မည်ဟုလည်း မသိ၊ ဘုရားဆုလည်း မတောင်းပါ။]

မဟာပုရိသော-သည်၊ ဗျာကရဏံ-ဗျာဒိတ်စကားကို၊ သုတွာ-ကြားရ၍၊ အဟံ-သည်၊ ဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ ဘဝိဿာမိကိရ-ဖြစ်လိမ့်မည်တဲ့၊ မေ-ငါ၏၊ ဃရာ-ဝါသေန-အိမ်ဟူသော အာဝါသဖြင့်၊ (အိမ်၌နေခြင်းဖြင့်၊) ကော အတ္ထော-အဘယ် အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ ပဗ္ဗဇိဿာမိ-ရဟန်းပြုအံ့၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ-ကြံ၍၊ တထာ ရှုပ်-ထိုသို့ သဘောရှိသော၊ (ထိုမျှလောက်ကြီးကျယ်သော၊) သမ္ပတ္တိ-စည်းစိမ်ကို၊ ခေဠပိဏ္ဍံဝိယ-တံတွေးပေါက်ကိုကဲ့သို့၊ ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍၊ သတ္ထု-မြတ်စွာဘုရား၏၊ သန္တိကေ-၌၊ ပဗ္ဗဇိ-ရဟန်းပြုပြီ၊ စ-ဆက်၊ ပဗ္ဗဇိတွာ-ရဟန်းပြုပြီး၍၊ ဗုဒ္ဓ ဝစနံ-ဘုရားစကားတော်ကို၊ ဥဂ္ဂဏှိတွာ-သင်ယူပြီး၍၊ အဘိညာ-အဘိညာတို့ကို လည်းကောင်း၊ သမာပတ္တိယောစ-စျာန်သမာပတ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ-ဖြစ်စေပြီး၍၊ အာယုပရိယောသာနေ-အသက်၏ အဆုံး၌၊ ["အာယုဟပရိယော သာနေ"ဟုလည်းရှိ၏၊ "အသက်ရှည်ရာနေ့၏ အဆုံး၌"ဟုပေးပါ။] ဗြဟ္မလော ကေ-ဗြဟ္မာ့ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိဖြစ်ပြီ။

ဆက်ဦးအံ့၊ -မင်္ဂလမြတ်စွာဘုရား၏ ဥတ္တရမည်သော နေပြည်တော်သည် ဖြစ်ပြီ၊ ခမည်းတော်သည်လည်း ဥတ္တရမည်သောမင်း (ဖြစ်ပြီ)၊ မယ်တော်သည်လည်း ဥတ္တရာမည်သော မိဖုရား (ဖြစ်ပြီ)၊ သုဒေဝမည်သော ရဟန္တာသည်လည်းကောင်း,

ဓမ္မသေနမည်သော ရဟန္တာသည် လည်းကောင်း ၂-ပါးတို့သည် အဂ္ဂသာဝကတို့ (ဖြစ်ကုန်ပြီ)၊ ပါတလိမည်သော ရဟန်းသည် အလုပ်အကျွေး (ဖြစ်ပြီ)၊ သီဝလိ မည်သော ဘိက္ခုနီသည် လည်းကောင်း၊ အသောကာမည်သော ဘိက္ခုနီသည် လည်း ကောင်း, ၂-ပါးတို့သည် အဂ္ဂသာဝိကာမတို့ (ဖြစ်ကုန်ပြီ)၊ ဗောဓိပင်သည် ကုံကော်ပင်တည်း၊ ကိုယ်တော်သည် ရှေ-တောင်အမြင့်ရှိသည်ဖြစ်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ နဝုတိဝဿသဟဿာနိ-အနှစ် ၉-သောင်းတို့ပတ်လုံး၊ ဌတ္ဝာ-တည်ပြီး၍၊ တသ္မိ - ထိုမင်္ဂလမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပရိနိဗ္ဗုတေ-ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီးလသော်၊ ဧကပ္ပ ရေနေဝ-တစ်ပြိုင်နက်တည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဒသ စက္ကဝါဠသဟဿာနိ-တစ်သောင်း သော စကြဝဠာတို့သည်၊ ဧကန္ဓကာရာနိ-တစ်ခုတည်းသော အမိုက်မှောင်ရှိကုန် သည်၊ အဟေသုံ-ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ သဗ္ဗစက္ကဝါဠေသု-အလုံးစုံသော စကြဝဠာတို့၌၊ မနုဿာနံ-တို့၏၊ မဟန္တံ-ကြီးစွာသော၊ အာရောဒနပရိဒေဝနံ-ရှေးရှုလိုမ့်၍ ငိုခြင်း, တက်ဝန်းကျင် လှိုမ့်၍ငိုခြင်းသည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ။

သုမနဘုရား ဘုရားအလောင်းနဂါးမင်း

ဤသို့လျှင် တစ်သောင်းသော လောကဓာတ်ကို အမိုက်မှောင်ပြု၍ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးသော ထိုမင်္ဂလမြတ်စွာဘုရား၏ နောက် အဖို့၌ သုမနမည်သော မြတ်စွာဘုရားသည် ထင်ရှားပွင့်တော်မူပြီ၊ ထိုသုမနမြတ်စွာ ဘုရား၏လည်း ၃-ကြိမ်ကုန်သော သာဝက အစည်းအဝေးတို့သည် (ဖြစ်ကုန်ပြီ) ပေ၊ ဒုတိယ အစည်းအဝေးဝယ် ရွှေတောင်၌ ကုဋေ ၉ သန်းသော ရဟန်းတို့သည် (ဖြစ်ကုန်ပြီ) တတိယ အစည်းအဝေး၌ (အသီ တိကောဋိသတသဟဿာနိ) ကုဋေရှစ်သန်းတို့ ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ထိုအခါ၌ဘုရား အလောင်းသည် (မဟိဒ္ဓိကော) ကြီးသော တန်းခိုး ရှိသော(မဟာနုဘာဝေါ) ကြီးသော အာနုဘော်ရှိသော အတုလမည်သော နဂါးမင်း ဖြစ်ပြီ၊ ထိုအတုလ နဂါးမင်းသည် ဘုရားပွင့်တော်မူပြီဟုကြား၍ (ဥတိ သံဃ ပရိဝုတော) ဆွေမျိုး အပေါင်းသည် ခြံရံအပ်သည် ဖြစ်၍၊ နာဂဘဝနာ-နဂါး ဗိမာန်မှ၊ နိက္ခမိတ္ဝာ-ထွက်၍၊ ကုဋေတစ်သိန်းသော အခြံအရံရှိသော ထိုသုမနမြတ်စွာ ဘုရားကို နတ်၌ ဖြစ်သော တူရိယာတို့ဖြင့်၊ ဥပဟာရံ-ပူဇော်ခြင်းကို (ကာရေတ္ဝာ) ပြုစေပြီး၍ ကြီးစွာသောအလှူကို ဖြစ်စေပြီးလျှင် အသီးအသီး (တစ်ပါးစီ တစ်ပါး စီအား) အဝတ်အစုံတို့ကို ပေးလှူ၍ သရဏတို့၌တည်ပြီ၊ ထိုသုမနမြတ်စွာဘုရား သည်လည်း ထိုအတုလနဂါးမင်းကို နောင်အခါ၌ ဘုရားဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ဗျာဒိတ် ပေးတော်မူပြီ။ ["ဥပဟာရံ ကာရေတ္ဝာ"ဟု ဆိုသောကြောင့် "ဆွေမျိုးတို့ကိုလည်း ပူဇော်စေ သည်"ဟုဆိုလိုဟန်တူသည်။]

ထိုသုမနမြတ်စွာဘုရား၏ နေပြည်တော်သည် မေခလမည်သည် (ဖြစ်ပြီ)၊ သုဒတ္တမည်သောမင်းသည် ခမည်းတော် (ဖြစ်ပြီ)၊ သိရိမာမည်သော မိဖုရားသည် မယ်တော် (ဖြစ်ပြီ)၊ သရဏမည်သော ရဟန်းသည် လည်းကောင်း, ဘာဝိတတ္တမည်သော ရဟန်းသည် လည်းကောင်း၊ ဃ၊ ဥဒေနမည်သော ရဟန်းသည် အလုပ်အကျွေး (ဖြစ်ပြီ)၊ သောဏာမည်သော ဘိက္ခုနီသည်လည်းကောင်, ဥပသောဏာမည်သောဘိက္ခုနီသည် လည်းကောင်း၊ ၀၊ ဗောဓိပင် ကုံကော်ပင်တည်း၊ [ရှေ့၌ နာဂရုက္ခောပါပြီးဖြစ်၍ သိန္ဓိဠာနာ ၀ေါရဏာ ဧ၀ဖြင့် "နာဂရုက္ခော၀"ဟုဆိုသည်၊] ကိုယ်တော်သည် အတောင်ကိုးဆယ်အမြင့်ရှိ၏၊ အသက်တော် အတိုင်းအရှည်သည် အနှစ် ၉-သောင်းတို့သည်ပင် ဖြစ်ပြီ၊ [ရှေး မင်္ဂလာဘုရားရှင်၏ အသက်တော်နှင့် နဝုတိ၀ဿ သဟဿသချင်းတူသောကြောင့် ဧ၀ဖြင့်ဆိုသည်။] ဣတိ-ဤတွင် သုမနဘုရားရှင်၏ ဗုဒ္ဓ၀င်အပြီးတည်း။

ရေ၀တဘုရား

ဘုရားအလောင်းဖြာဟွဏ

ထိုသုမနမြတ်စွာဘုရား၏နောက်အဖို့၌၊ ပေ၊ ပဌမ အစည်းအ၀ေး၌ အရေအတွက် မည်သည် မရှိ၊ ဒုတိယ အစည်းအ၀ေး၌ ကုဋေ တစ်သိန်းသော ရဟန်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ တတိယ အစည်းအ၀ေး၌ ထို့အတူ ပင်တည်း၊ ထိုအခါ၌ ဘုရားအလောင်းသည် အတိဒေ၀မည်သော ပုဏ္ဏားဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားဒေသနာတော်ကို နာရ၍ သရဏတို့၌တည်၍ ဦးခေါင်း၌ လက်အုပ်ထား၍ ထိုရေ၀တဘုရား၏ ကိလေသာပယ်ခြင်း၌ (၀ဏ္ဏ) ဂုဏ်ကျေးဇူး ကိုပြောဆို၍ အပေါ်ခြုံဖြင့် ပူဇော်ခြင်းကိုပြုပြီ၊ ထိုရေ၀တဘုရားရှင်သည်လည်း ထိုအတိဒေ၀မည်သော ပုဏ္ဏားကို ဘုရားဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ဗျာဒိတ်ပေးတော်မူပြီ၊ ပေ၊ နေပြည်တော်သည် သုဓညဝတီမည်သည်ဖြစ်ပြီ၊ ခမည်းတော်သည် ဝိပုလ မည်သော မင်းဖြစ်ပြီ၊ မယ်တော်သည်လည်း ဝိပုလမည်သော မိဖုရားဖြစ်ပြီ၊ ဝရုဏမည်သော ရဟန္တာသည် လည်းကောင်း, ဗြဟ္မာဒေ၀မည်သော ရဟန္တာသည် လည်းကောင်း၊ ပေ၊ သမ္ဘ၀မည်သော ရဟန္တာသည်အလုပ်အကျွေးဖြစ်ပြီ၊ ဘဒ္ဒါမည်သော ဘိက္ခုနီ သည် လည်းကောင်း, သုဘဒ္ဒါမည်သော ဘိက္ခုနီသည် လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ကိုယ်တော်သည်အတောင် ရှစ်ဆယ် အမြင့်ရှိသည်ဖြစ်ပြီ၊ အသက်တော်သည် အနှစ် ၆-သောင်းတို့တည်း၊ ဣတိ-ဤတွင် ရေ၀တဘုရားရှင်၏ ဗုဒ္ဓ၀င်အပြီးတည်း။

သောဘိတဘုရား

ဘုရားအလောင်းဖြာဟွဏ

ထိုရေ၀တမြတ်စွာဘုရား၏ နောက်အဖို့၌၊ ပေ၊ ထိုအခါ၌ ဘုရားအလောင်းသည် အဓိတမည်သော ပုဏ္ဏား ဖြစ်၍၊ ပေ၊ သရဏတို့၌ တည်၍ ဘုရားအမှူးရှိသော ရဟန်းအပေါင်းအား ကြီးစွာသော အလှူကိုပေးလှူပြီ၊ ထိုသောဘိတမြတ်စွာဘုရား သည်လည်း ထိုအဓိတပုဏ္ဏားကို၊ ပေ၊ ဗျာဒိတ်ပေး

တော်မူပြီ၊ပေ၊ နေပြည်တော်သည် သုဓမ္မမည်သည့်မြို့ဖြစ်ပြီ၊ ခမည်းတော်သည် သုဓမ္မမည်သော မည်းဖြစ်ပြီ၊ မယ်တော်သည်လည်း သုဓမ္မာမည်သော မိဖုရားဖြစ်ပြီ၊ အသမမည်သော ရဟန္တာသည်လည်းကောင်း၊ သုနေတ္တမည်သော ရဟန္တာသည်လည်းကောင်း၊ပေ၊ အနောမမည်သော ရဟန်းသည်၊ အလုပ်အကျွေးဖြစ်ပြီ၊ နကုလာမည်သော ဘိက္ခုနီသည်လည်းကောင်း, သုဇာတာမည်သော ဘိက္ခုနီသည်လည်းကောင်း၊ပေ၊ ကိုယ်တော်သည် ၅၈-တောင်အမြင့်ရှိသည်ဖြစ်ပြီ၊အသက်အတိုင်းအရှည်သည် အနှစ် ၉-သောင်းတို့တည်း၊...ဣတိ-ဤတွင် သောဘိတဘုရားရှင်၏ ဗုဒ္ဓဝင်အပြီးတည်း။ ထိုသောဘိတမြတ်စွာဘုရား၏ နောက်အဖို့၌ တစ်ခုသော အသင်္ချေကိုလွန်၍ တစ်ခုသော ကမ္ဘာ၌သာလျှင်၊ပေ၊ ၃-ဆူကုန်သော ဘုရားရှင်တို့သည် ဖြစ်ကုန်ပြီ။

အနောမဒဿီဘုရား ဘုရားအလောင်း နတ်ဘီလူး

အနောမဒဿီမြတ်စွာဘုရား၏ ၊ပေ၊ပဌမ အစည်းအဝေး၌ ရှစ်သိန်းသော ရဟန်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ဒုတိယ အစည်းအဝေး၌ ၇-သိန်းသော ရဟန်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ တတိယ အစည်းအဝေး၌ ၆-သိန်းသော ရဟန်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ပေ၊ မဟိဒ္ဓိကော မဟာနုဘာဝေါ (အနေကကောဋိသတသဟဿာနံ) ကုဋေသိန်းပေါင်းများစွာကုန်သော ဘီလူးတို့၏အကြီးအကဲဖြစ်သော တစ်ယောက်သော နတ် စစ်သူကြီးဖြစ်ပြီ၊ သော-ထိုနတ်ဘီလူးစစ်သူကြီးသည် ဘုရားပွင့်တော်မူပြီဟု ကြားရ၍၊ပေ၊ ဗျာဒိတ်ပေးတော်မူပြီ၊ပေ၊စန္ဒဝတီမည်သော နေပြည်တော်သည်ဖြစ်ပြီ၊ ယသဝါ အမည်ရှိသော မင်းသည် ခမည်းတော်ဖြစ်ပြီ၊ ယသော်ဓရာမည်သော မိဖုရားသည် မယ်တော်ဖြစ်ပြီ၊ နိသဘမည်သော ရဟန္တာသည်လည်းကောင်း, အနောမမည်သော ရဟန္တာသည်လည်းကောင်း၊ပေ၊ ဝရဏမည်သောရဟန်းသည် အလုပ်အကျွေးဖြစ်ပြီ၊ သုနန္ဒရီမည်သော ဘိက္ခုနီသည်လည်းကောင်း, သုမနာမည်သော ဘိက္ခုနီသည်လည်းကောင်း၊ပေ၊ ဗောဓိပင်သည် ဖောက်ကြဲ,ပင်တည်း။ [ရှေးက အလားတူမရှိသောကြောင့် အဋ္ဌုနရကျောဝဟု ဧဝပါသည်ကားအပို၊] ကိုယ်တော်သည် ၅၈-တောင် အမြင့်ရှိသည်ဖြစ်ပြီ၊ သက်တော်သည် အနှစ်တစ်သိန်းတည်း၊ ဣတိ-ဤတွင် အနောမဒဿီဘုရားရှင်၏ ဗုဒ္ဓဝင်အပြီးတည်း။

ပဒုမဘုရား ဘုရားအလောင်း ဖြူသော်မင်း

ထိုအနောမဒဿီ မြတ်စွာဘုရား၏ နောက်အဖို့၌ ပဒုမမည်သော မြတ်စွာဘုရားသည် ထင်ရှားစွာ ပွင့်တော်မူပြီ၊ တတိယ အစည်းအဝေး၌ ရှာမရှိသော တောဝယ် ကြီးစွာသော တောအုပ်၌ နေလေ့ရှိကုန်သော ရဟန်းတို့၏ ၂-သိန်းတို့သည် (ဖြစ်ကုန်ပြီ၊) ထိုအခါ၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုတောအုပ်၌ပင် သီတင်းသုံး

သောဘိတသ အပရေန, အနောမဒဿီ မဟာယသော၊
တေသံ ဝိ အန္တရာ ကပ္ပါ, ဂဏနတော အသင်္ခိယာ။

တော်မူစဉ် ဘုရားအလောင်းသည် ခြသေ့ဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရားကို (နိရောဓသမာပတ္တိ သမာပန်) နိရောဓသမာပတ်သို့ ကောင်းစွာရောက်တော်မူနေသည်ကို (နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားတော်မူသည်ကို) မြင်၍ ကြည်ညိုသောစိတ်ရှိသည်(ဖြစ်၍)ရှိခိုး၍ အမြတ်တနိုးပြု၍ဖြစ်သော ပီတိသောမနဿရှိသည်(ဖြစ်၍) ၃-ကြိမ်ခြသေ့တို့၏ ဟောက်သံကိုဟောက်၍ ၇-ရက်ပတ်လုံး ဘုရားလျှင်အာရုံရှိသောပီတိကိုမစွန့်မူ၍ ပီတိသုခဖြင့်သာ စားချက်သို့ မဖဲသွားမူ၍ အသက်စွန့်ခြင်းကိုပြု၍ ဆည်းကပ်လျက်နေပြီ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ၇-ရက်လွန်ရာအခါ၌ နိရောဓသမာပတ်မှ ထတော်မူပြီး၍ ခြသေ့ကိုကြည့်တော်မူ၍ ရဟန်းအပေါင်း၌လည်း စိတ်ကိုကြည်ညိုစေ၍ [ဤနေရာ၌ ဘိက္ခု သံဃ ပဿိတွာမြင်ရ၍, မြင်ရသည်ရှိသော်၊ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ သံဃံ ဝန္ဒိဿတိတိဟုရှိလျှင် ကောင်းသည်။] သံဃာကိုရှိခိုးလိမ့်မည်၊ (ဣတိ)ဤသို့ သိတော်မူ၍ ရဟန်းအပေါင်းတို့သည် လာစေသတည်းဟုကြံတော်မူပြီ၊ ရဟန်းတို့သည် ထိုခဏာ၌ပင်လာကြကုန်ပြီ၊ ခြသေ့၏စိတ်ကိုကြည်တော်မူ၍၊ပေ၊ဗျာဒိတ်ပေးတော်မူပြီ၊ပေ၊စမ္ပဲကမည်သော မြို့တော်, အသမမည်သော ခမည်းတော်; အသမာမည်သော မယ်တော်၊ သာလမည်သော ရဟန္တာ, ဥပသာလမည်သော ရဟန္တာ, ဝရဏမည်သော ရဟန်း, ရာမမည်သော ဘိက္ခုနီ, သုရာမာမည်သော ဘိက္ခုနီ, ကြောင်လျှာဟောဓိပင်၊ပေ၊ဣတိ-ဤတွင် ပဒုမဘုရားရှင်၏ ဗုဒ္ဓဝင်အပြီးတည်း။

နာရဒဘုရား ဘုရားအလောင်း ရသေ့

ထိုပဒုမမြတ်စွာဘုရား၏ နောက်အဖို့၌ နာရဒမည်သောမြတ်စွာဘုရားသည် ပွင့်တော်မူပြီ၊ပေ၊ထိုအခါ၌ ဘုရားအလောင်းသည် ရသေ့ရဟန်းအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်၍၊ပေ၊စန္ဒကူးနီဖြင့် ပူဇော်မှုကိုပြုပြီး၊ပေ၊ဧည့်ဝတ်မပြည့်သော မြို့တော် သုဒေဝမည်သော ခမည်းတော်, အနောမာမည်သော မယ်တော်, ဘဒ္ဒသာလမည်သော ရဟန္တာ, ဇိတ မိတ္တမည်သော ရဟန္တာ, ဝါသိဋ္ဌမည်သော ရဟန်း, ဥတ္တရာမည်သော ဘိက္ခုနီ, ဘဒ္ဒါနီမည်သော ဘိက္ခုနီ, ကြီးစွာသော ကြောင်လျှာဟောဓိပင်၊ပေ၊ဣတိ-ဤတွင် နာရဒဘုရားရှင်၏ ဗုဒ္ဓဝင်အပြီးတည်း။

ပဒုမတ္တိုရ်ဘုရား ဘုရားအလောင်း သုဇွေးကြီး

အဖို့တစ်ပါးကား၊ နာရဒမြတ်စွာဘုရား၏ နောက်အဖို့၌ အသင်္ချေကိုလွန်၍ ဤကမ္ဘာမှ ကမ္ဘာတစ်သိန်းအထက်၌တစ်ခုတည်းသော ကမ္ဘာဝယ် တစ်ဆူ တည်းသာလျှင်ဖြစ်သော ပဒုမုတ္တိုရ်မြတ်စွာဘုရားသည် ထင်ရှားပွင့်တော်မူပြီ။ [ဤဘုရားရှင် လက်ထက်တော်သို့ ရောက်သောအခါ ၄-အသင်္ချေလွန်ခဲ့ပြီးဖြစ်၍ "ဣတိတော သတသဟဿကပ္ပမတ္တဂေ"ဟုဆိုသည်။]

နာရဒဿ ဘဂဝတော, ပဒုမုတ္တရဿ သတ္ထုနော၊
တေသံပိ အန္တရာ ကပ္ပါ, ဂဏနံတော အသင်္ခိယာ။

ထို ပဒုမုတ္တိုရ်မြတ်စွာဘုရား၏ လည်း၊ပေ၊ဒုတိယအစည်းအဝေးခ်ိန် ဝေဘာရတောင်ခ်ိန်ကုန်ရှေ့ ၉-သန်းသော ရဟန်းတို့သည်ပြီးဖြစ်ကုန်ပြီ၊ပေ၊ထိုအခါ၌ ဘုရားအလောင်းသည် ဇဋိလမည်သော သူဌေးကြီးဖြစ်၍၊ပေ၊ဗျာဒိတ်ပေးတော်မူပြီ၊ ပုန-အထူးကား၊ ပဒုမုတ္တိုရ်မြတ်စွာဘုရား၏ လက်ထက်တော်အခါ၌ တိတ္ထိတို့မည်သည် (နာဟေသုံ)-မဖြစ်ကုန်၊ (မရှိကုန်၏) အလုံးစုံသော နတ်တို့သည် ဘုရားရှင်ကိုသာ ကိုးကွယ်ရှာ၍ ပြုကြကုန်ပြီ၊ ဟံသဝတီမည်သော မြို့တော်, အာနန္ဒာမည်သော ခမည်းတော်, သုဇာတာမည်သော မယ်တော်, ဒေဝိလ(ဒေဝလ)မည်သော ရဟန္တာ, သုဇာတမည်သော ရဟန္တာ, သုမနမည်သော ရဟန်း, အမိတာမည်သော ဘိက္ခုနီ, အသမာမည်သော ဘိက္ခုနီ, ဗောဓိပင်သည် အင်ကြင်းပင်တည်း၊ပေ၊ကိုယ်ရောင်တော့ သည် ထက်ဝန်းကျင်မှ ၁၂-ယူဇနာတို့ကိုယူပြီ၊ပေ၊ကျုတိ-ဤတွင် ပဒုမုတ္တိုရ်ဘုရားရှင်၏ ဗုဒ္ဓဝင်အပြီးတည်း။ [အချို့စာအုပ်၌ "မဟာသေဋ္ဌိ" နေရာဝယ် "မဟာရဋ္ဌိယော" ဟုရှိ၏၊ ထောမနိဝိ၌ "ရဋ္ဌိယ-တိုင်း၌ဖြစ်သူ, မင်း၏ယောက်ဖ" ဟု အနက်ဖွင့်၏။]

သုမေဓာဘုရား

ဘုရားအလောင်း ရဟန်းပြု

ထို ပဒုမုတ္တိုရ် မြတ်စွာဘုရား၏ နောက်အဖို့၌ (သတ္တတိကပ္ပသဟဿာနို) ကမ္ဘာ ၇-သောင်းတို့ကို လွန်၍ ["တိ"သကပ္ပ-သဟဿာနို-ကမ္ဘာ ၃-သောင်းတို့ကို" ဟု ရှေးစာအုပ်များ၌ရှိ၏။] သုမေဓမည်သော ဘုရားရှင်လည်းကောင်း, သုဇာတမည်သော ဘုရားရှင်လည်းကောင်း ဤသို့ တစ်ခုသောကမ္ဘာ၌ ၂-ဆူကုန်သော ဘုရားရှင်တို့သည် ပွင့်တော်မူကုန်ပြီ၊ပေ၊ထိုအခါ၌ ဘုရားအလောင်းသည် ဥတ္တရမည်သော ပုဏ္ဏားလုလင်ဖြစ်၍ မြေထဲ၌မြှုပ်၍ထားအပ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော ကုဋေရှစ်ဆယ်သော ဥစ္စာကိုစွန့်၍ ဘုရားအမှုးရှိသော ရဟန်းအပေါင်းအား ကြီးစွာသောအလှူကိုပေးလှူပြီး၍ ["ဓမ္မ-တရားကို၊ သုတ္တာ-နာရ၍"ဟု အချို့စာအုပ်၌ ရှိသေး၏။] သရဏတို့၌တည်၍ အိမ်မှထွက်၍ ရဟန်းပြုပြီ၊ပေ၊သုဒဿနမည်သော မြို့တော်, သုဒတ္တမည်သော ခမည်းတော်, သုဒတ္တာမည်သော မယ်တော်, သရဏမည်သော ရဟန္တာ, သဗ္ဗကာမမည်သော ရဟန္တာ, သာဂရမည်သော ရဟန်း, ရာမမည်သော ဘိက္ခုနီ, သုရာမာမည်သော ဘိက္ခုနီ, ဗောဓိပင်သည် (မဟာနိပရဂ္ဂေါ)ကြီးစွာသောကြို့ပင်တည်း။ ["မဟာနိမ္ဗရဂ္ဂေါ-ကြီးစွာသော တမာပင်" ဟုလည်းအချို့စာအုပ်၌ရှိ၏။]ပေ၊ကျုတိ-ဤတွင် သုမေဓာဘုရားရှင်၏ ဗုဒ္ဓဝင်အပြီးတည်း။

သုဇာတာဘုရား

ဘုရားအလောင်း ရဟန်းပြု

ထိုသုမေဓမြတ်စွာဘုရား၏ နောက်အဖို့၌ သုဇာတမည်တော်မူသော ဘုရားရှင်သည် ပွင့်တော်မူပြီ။ပေ၊ ဒုတိယ အစည်းအဝေး၌ ပညာသံ(ဘိက္ခုသတသဟဿာနို) သိန်းပေါင်း ၅၀-သော ရဟန်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ [၅-သန်းဟူလို။]

တတိယအစည်းအဝေးခ်ိန် စတ္တာသီလ (ဘိက္ခု သတ သဟဿာနီ) သိန်းပေါင်း ၄၀-သော ရဟန်းတို့သည်ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ [၄-သန်း ဟူလို၊] ပေ၊ စတုမဟာဒီပရဇွန်-ကျွန်းကြီး ၄-ကျွန်းခ်ဖြစ်သော မင်း၏စည်းစိမ်ကို၊ ဒတ္တာ-ပေးလှူပြီး၍၊ မြတ်စွာဘုရား၏အထံတော်ခ်ဉ် ရဟန်းပြုပြီ၊ သကလရဋ္ဌဝါသိနော-အလုံးစုံသော တိုင်းသူပြည်သား လူအများတို့သည်၊ ရဋ္ဌပါဒ-တိုင်းပြည်ခ်ဉ်ဖြစ်သော အခွန်ဘဏ္ဍာကိုယူ၍ အာရာမ်စောင့်တို့၏ကိစ္စကို ပြီးစေကုန်လျက်၊ပေ၊ ဗျာဒိတ်ပေးတော်မူပြီ။

သုမင်္ဂလမည်သော မြို့တော်, ဥဂ္ဂတမည်သော ခမည်းတော်, ပဘာဝတီမည်သော မယ်တော်, သုဒဿနမည်သော ရဟန္တာ, သုဒေဝမည်သော ရဟန္တာ, နာရဒမည်သော ရဟန်း, နာဂါမည်သော ဘိက္ခုနီ, နာဂသမာလာမည်သော ဘိက္ခုနီ, ဗောဓိပင်သည် ကြီးစွာသော ဝါးပင်တည်း၊ သော-ထိုကြီးစွာသော ဝါးပင်သည်၊ မန္ဒစ္ဆိဒ္ဒေါ-သေးငယ်သောအပေါက်ရှိသည်၊ (ဝါးလုံးခေါင်းကျဉ်းသည်-ဟူလို၊) ဟုတ္တာ-၍၊ ဥပရိ-အထက်သို့၊ ဥဂ္ဂတာဟိ-တက်ကုန်သော၊ မဟာသာခါဟိ-ကြီးစွာသောခက်မတို့ဖြင့်၊ မောရပိဏ္ဍကလာပေါဝိယ-ဥဒေါင်းမြီးစည်းကဲ့သို့၊ ဝိရောစိတ္တ ကိရ-တင့်တယ်သတတ်။

ဝိယဒဿီဘုရား ဘုရားအလောင်း ကဿပလုလင်

ထိုသုဇာတမြတ်စွာဘုရား၏ နောက်အဖို့ခ် ဤကမ္ဘာမှ (အဋ္ဌာရသကပ္ပသတမတ္တကေ) တစ်ဆယ့်ရှစ်ကမ္ဘာ အလွန်ရှိသော ကမ္ဘာတစ်ရာ၏ အထက်ခ်ဉ်တစ်ခုတည်းသောကပ်ဝယ်၊ပေ၊ပွင့်တော်မူကုန်ပြီ၊ပေ၊ထိုအခါခ်ဉ်-ဘုရားအလောင်းသည် ဗေဒင်ဘုံ-ပုံတို့၏ တစ်ဘက်ကမ်းရောက် တတ်မြောက်သော ကဿပမည်သော လုလင်ဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားဒေသနာတော်ကိုနာရ၍ ကုဋေတစ်သိန်းသောဥစ္စာတို့ကိုစွန့်ကြဲခြင်းဖြင့် သံဃာ့အာရာမ်ကိုပြုစေပြီး၍ သရဏတို့ခ်ဉ်လည်းကောင်း, သီလတို့ခ်ဉ်လည်းကောင်း တည်ပြီ၊ပေ၊ အနောမ်မည်သော မြို့တော်, သုဒိန္နမည်သော ခမည်းတော်, စန္ဒာမည်သော မယ်တော်, ပါလိတမည်သော ရဟန္တာ, သဗ္ဗဒဿီမည်သော ရဟန္တာ, သောဘိတမည်သော ရဟန်း, သုဇာတာမည်သော ဘိက္ခုနီ, ဓမ္မဒိန္နာမည်သော ဘိက္ခုနီ (ပိယဂုရ၏ကွာ)-ပြင်းပင်။ ["ကကုရေကွာ-ရေခ်ံတက်ပင်"ဟုလည်းရှိ၏၊] ပေ၊ ဤတို့-ဤတွင် ပိယဒဿီဘုရားရှင်၏ ဗုဒ္ဓဝင်အပြီးတည်း။

အဋ္ဌာရသကပ္ပသတမတ္တကေ။ ။"အဋ္ဌရသာဓိကံ+ကပ္ပသတံ အဋ္ဌာရသ ကပ္ပသတံ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အနက်ပေးလိုက်သည်၊ ဗုဒ္ဓဝံသ အဋ္ဌကထာခ်ဉ်ကား "ဤတော အဋ္ဌကပ္ပ သတာဓိက သဟဿကပ္ပ မတ္တကေ-ကမ္ဘာရှစ်ရာအလွန်ရှိသော ကမ္ဘာတစ်ထောင်၏အထက်ခ်ဉ်"ဟု ရှိ၏၊ သုတ်မဟာဝါ မဟာပဒါနသုတ်ခ်ဉ်ကား "ဤတော အဋ္ဌာရသန္နံကပ္ပသဟဿာနံ ဥပရိ-တစ်သောင်းရှစ်ထောင်ကုန်သော ကမ္ဘာတို့၏အထက်ခ်ဉ်"ဟု ရှိ၏။

အတ္တဒဿီဘုရား ဘုရားအလောင်း ရသေ့

ထိုပါယဒဿီမြတ်စွာဘုရား၏ နောက်အဖို့၌အတ္တဒဿီ မည်သောမြတ်စွာဘုရားသည် ပွင့်တော်မူပြီးပေ၊ ပဌမ အစည်းအဝေး၌ ၉-သိန်း ၈-သိန်းကုန်သော ရဟန်း တို့သည်ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ပေ၊ထိုအခါ၌ ဘုရားအလောင်းသည် ကြီးသော တန်ခိုးရှိသော သုသီမမည်သော ရသေ့ဖြစ်၍ နတ်ပြည်မှ မနှာရဝမည်သော ပန်းထိုးကို ဆောင်ယူခဲ့၍ မြတ်စွာဘုရားကို ပူဇော်ပြီ၊ပေ၊ သောဘနမည်သော မြို့တော်, သာဂရမည်သော ခမည်းတော်, သုဒဿနာမည်သော မယ်တော်, သန္ဓမည်သော ရဟန္တာ, ဥပသန္တ မည်သော ရဟန္တာ, အဘယမည်သော ရဟန်း, ဓမ္မာမည်သော ဘိက္ခုနီ, သုဓမ္မာ မည်သော ဘိက္ခုနီ, ဗောဓိပင်သည် (စမ္ပကရုက္ခော) စကားပင်၊ပေ၊ကျွတ်– ဤတွင် အတ္တဒဿီ ဘုရားရှင်၏ ဗုဒ္ဓဝင်အပြီးတည်း။

မေဓဒဿီဘုရား ဘုရားအလောင်း သိကြားမင်း

ထို အတ္တဒဿီမြတ်စွာဘုရား၏ နောက်အဖို့၌၊ပေ၊ ထိုအခါ၌ ဘုရားအလောင်းသည် သိကြားနတ်မင်းဖြစ်၍ နတ်၌ဖြစ်သော နံ့သာပန်းတို့ဖြင့် လည်းကောင်း, နတ်၌ဖြစ်သော တူရိယာတို့ဖြင့်လည်းကောင်း ပူဇော်မူကိုပြုပြီ၊ပေ၊ သရဏမည်သော မြို့တော်, သရဏမည်သော ခမည်းတော်, သုနန္ဒာမည်သော မယ်တော်, ပဒုမမည်သော ရဟန္တာ, ဖုဿဒေဝမည်သော ရဟန္တာ, သုနေတ္တ မည်သော ရဟန်း, [သုဒတ္တ မည်သောရဟန်းဟုလည်းရှိ၏။] ခေမာမည်သော ဘိက္ခုနီ, သဗ္ဗနာမမည်သော ဘိက္ခုနီ, ဗောဓိပင်သည် (ရတ္တကုံရုက္ခော) သံသတ်ပင်တည်း၊ (ကကုံရုက္ခောတိပိ) ရေခဲတက်ပင်ဟုလည်းကောင်း, (ဗိမ္ဗောလောတိပိ) မျက်နှာ ပန်းပင်ဟူ၍လည်းကောင်း ဆိုအပ်၏၊ပေ၊ ကျွတ်–ဤတွင် ဓမ္မဒဿီဘုရားရှင်၏ ဗုဒ္ဓဝင်အပြီးတည်း။ "ဗုဒ္ဓဝံသ အဋ္ဌကထာ၌ "ဗိမ္ဗောလောတိရတ္တကုံရုက္ခော"ဟု တွေ့ရ၏။]

သိဒ္ဓတ္ထဘုရား ဘုရားအလောင်း ရသေ့

ထို ဓမ္မဒဿီမြတ်စွာဘုရား၏ နောက်အဖို့၌ဤကမ္ဘာမှ ၉၄-ကမ္ဘာထက်ဝယ်တစ်ခုသောကမ္ဘာ၌ တစ်ဆူတည်း သာလျှင်ဖြစ်သော သိဒ္ဓတ္ထမည်သော ဘုရားရှင်သည် ပွင့်တော်မူပေပြီ၊ပေ၊ ထိုအခါ၌ ဘုရားအလောင်း သည်(ဥဂ္ဂတေဇော) ထက်မြက်သော တန်ခိုးရှိသော(အဘိညာဗလ သမ္ပန္နော) အဘိညာဏ်အား အစွမ်းနှင့်ပြည့်စုံသော မဂ်လာမည်သော ရသေ့ဖြစ်၍ ကြီးစွာသော ဇမ္ဗုသုပြေသီးကို ဆောင်ယူခဲ့၍ မြတ်စွာ ဘုရားအား ပေးလှူပြီ၊ပေ၊ ဝေဘာရမြို့တော်, ဇယသေနမည်သော ခမည်းတော်, သုဖဿမည်သော မယ်တော်, သမ္ဘလမည်သော ရဟန္တာ, သုမိတ္တ မည်သော, ရဟန္တာ, ရေဝတမည်သောရဟန်း, သီဝလာမည်သောဘိက္ခုနီ, ["သီလာ" ဟုလည်း ရှိ၏။] သုရာမာမည်သော ဘိက္ခုနီ, "သုရာ"ဟုလည်း ရှိ၏။] မဟာလေခါး ဗောဓိပင်တည်း၊ပေ၊ကျွတ်–ဤတွင် သိဒ္ဓတ္ထဘုရားရှင်၏ ဗုဒ္ဓဝင်အပြီးတည်း။

တိသဘုရား ဘုရားအလောင်း ရသေ့

ထိုသိဒ္ဓတ္တမြတ်စွာဘုရား၏ နောက်အဖို့၌ ဤကမ္ဘာမှ ၉၂-ကမ္ဘာထက်၌ တိသမည်သောဘုရားရှင်, ဖုဿမည်သော ဘုရားရှင်ဟု တစ်ခုသောကမ္ဘာ၌ ၂-ဆူသော ဘုရားရှင်တို့သည် ပွင့်တော်မူကုန်ပြီ၊ပေ၊ ထိုအခါ၌ ဘုရားအလောင်းသည်များသော စည်းစိမ်ဥစ္စာရှိသော များသောအခြိုအရံရှိသော သုဇာတမည်သောမင်းဖြစ်၍ ရသေ့ရဟန်းအဖြစ်သို့ကပ်ရောက်ပြီးလျှင် ကြီးသော တန်ခိုးရှိသူ၏အဖြစ်သို့ရောက်၍ ဘုရားပွင့်တော်မူပြီဟု ကြားရ၍ နတ်၌ဖြစ်သော မန္ဒာရဝပန်း, ပဒုမ္မာကြာပန်း, ပင်လယ်ကသစ်ပန်းတို့ကိုယူ၍ ပရိသတ် ၄-ပါးတို့၏ အလယ်၌ ကြွသွားတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို ပူဇော်ပြီ၊ ကောင်းကင်၌ ပန်းပိတာန်(မျက်နှာကြက်)ဖြစ်၍ တည်ပြီ၊ပေ၊ ခေမမည်သော မြို့တော်, ဇနသန္ဓမည်သော ခမည်းတော်, ပဒုမာမည်သော မယ်တော်, ဗြဟ္မဒေဝ မည်သော ရဟန္တာ, ဥဒယမည်သော ရဟန္တာ, သုမင်္ဂလမည်သော ရဟန်း, ဖုဿမည်သော ဘိက္ခုနီ, သုဒတ္တာမည်သော ဘိက္ခုနီ, ပဒုမ်ုတ္တရောဇောဓိပင်၊ပေ၊ဣတိ-ဤတွင် တိသဘုရားရှင်၏ ဗုဒ္ဓဝင်အပြီးတည်း။

ဖုဿဘုရား ဘုရားအလောင်း ရဟန်းပြု

ထို တိသ မြတ်စွာဘုရား၏ နောက်အဖို့၌ ဖုဿမည်သော မြတ်စွာဘုရားသည် ပွင့်တော်မူပြီ၊ပေ၊ဒုတိယအစည်းအဝေး၌ ပဏ္ဏာသ(ဘိက္ခုသတ သဟဿာနိ) သိန်းပေါင်း ၅၀-သော ရဟန်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ တတိယအစည်းအဝေး၌ ဒွတ္တိံသ(ဘိက္ခုသတ သဟဿာနိ) ၃-သန်း ၂-သိန်းသော ရဟန်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ထိုအခါ၌ ဘုရားအလောင်းသည် ဝိဇိတာဝီမည်သော မင်းကြီးဖြစ်၍ ကြီးစွာသော မင်းစည်းစိမ်ကိုစွန့်၍ မြတ်စွာဘုရား အထံတော်၌ ရဟန်းပြု၍ ပိဋကတ ၃-ပုံတို့ကို သင်ယူပြီးလျှင် များစွာသော လူပေါင်းအား ဓမ္မကထာကိုဟောပြီ၊ သီလပါရမီကိုလည်း ဖြည့်ပြီ၊ပေ၊ ကာသိမည်သောမြို့တော်, ဇယသေနမည်သော ခမည်းတော်, သိရိမာမည်သော မယ်တော်, သုရက္ခိတမည်သော ရဟန္တာ, ဓမ္မသေနမည်သော ရဟန္တာ, သဘိယမည်သော ရဟန်း, စာလာမည်သော ဘိက္ခုနီ, ဥပစာလာမည်သော ဘိက္ခုနီ, သျှိသျှားဗောဓိပင်၊ပေ၊ ဣတိ-ဤတွင် ဖုဿဘုရားရှင်၏ ဗုဒ္ဓဝင်အပြီးတည်း။

ဝိပဿီဘုရား ဘုရားအလောင်း နဂါးမင်း

ထို ဖုဿမြတ်စွာဘုရား၏ နောက်အဖို့၌ ဤကမ္ဘာမှ ၉၁-ကမ္ဘာထက်၌ ဝိပဿီမည်သော ဘုရားရှင်သည် ထင်ရှား ပွင့်တော်မူပြီ၊ပေ၊ ဒုတိယ အစည်းအဝေး၌ ရဟန်းတစ်သိန်းသည်၊ (ဖြစ်ပြီ)၊ တတိယအစည်းအဝေး၌ ၈-သောင်းသော ရဟန်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ထိုအခါ၌ ဘုရားအလောင်းသည် ကြီးသော တန်ခိုးရှိသော အာနုဘော်ရှိသော အတုလမည်သော နဂါးမင်းဖြစ်၍ ရတနာ ၇-ပါးတို့ဖြင့် စီအပ်

သော ရွှေအတိပြီးသော ကြီးစွာသောအင်းပျဉ်ကို မြတ်စွာဘုရားအားပေးလှူပြီးပေ၊ဗန္ဓုမတိမည်သောမြို့တော်, ဗန္ဓုမမည်သော ခမည်းတော်, ဗန္ဓုမတိမည်သော မယ်တော်, ခဏ္ဍာမည်သော ရဟန္တာ, တိဿမည်သော ရဟန္တာ, အသောကမည်သော ရဟန်း, စန္ဒာမည်သော ဘိက္ခုနီ, စန္ဒမိတ္တာမည်သော ဘိက္ခုနီ, သခွတ်ဟောဓိပင်၊ပေ၊ ကိုယ်ရောင်တော်သည် အခါခ်ပ်သိမ်း ၇-ယူဇနာတို့တိုင်တိုင်ဖြန့်၍ တည်ပြီ၊ပေ၊ ဣတိ-ဤတွင် ဝိပဿီ ဘုရားရှင်၏ ဗုဒ္ဓဝင်အပြီးတည်း။ [“ပါဋလိ-သခွတ်ပင်”ဟု ရှေးကပေးရိုးရှိ၏၊ ပကာရေနဋ္ဌလတိ ရတ္တာဝဏ္ဏေန ဘဝတိတိဝါ ပါဋလိ၊ ပုပ္ဖါနံ ရတ္တာဝဏ္ဏတာယ ပါဋလိတိ ဆေါဟာရော-အပါဒါန်အဋ္ဌကထာ၊ ပါဋလိတမ္ဘပုပ္ဖရုက္ခံ-ဘလ္လာတိယဇာတ်ဋီကာ၊ ဤအဋ္ဌကထာဋီကာတို့ကို ထောက်ဆ၍ “ကသစ်ပင်”ဟု အနက်ပေးရန် ဂဏ္ဌိဋ္ဌ ဆုံးဖြတ်ထားသည်။]

သိခီဘုရား ဘုရားအလောင်း မင်း

ထို ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရား၏ နောက်အဖို့၌ ဤကမ္ဘာမှ ၃၁-ကမ္ဘာထက်၌ သိခီဘုရားရှင်, ဝေဿဘူဘုရားရှင် ဟု ၂-ဆူသော ဘုရားရှင်တို့သည် ပွင့်တော်မူကုန်ပြီ၊ ပေ၊ ဒုတိယအစည်းအဝေး၌ ရှစ်သောင်းသော ရဟန်းတို့သည် (ဖြစ်ကုန်ပြီ၊) တတိယအစည်းအဝေး၌ သတ္တတိ(သဟဿာနိ) ၇-သောင်းသော ရဟန်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ထိုအခါ၌ ဘုရားအလောင်းသည် အရိန္ဒမမည်သော မင်းဖြစ်၍ ဘုရားအမှူးရှိသော ဘိက္ခုသံဃာအား သက်နှံးနှင့်တကွဖြစ်သော ကြီးစွာသော အလှူကိုဖြစ်စေ၍ ၇-ပါးသော ရတနာတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော ဆင်ရတနာကိုပေးလှူ၍, ဆင်ပမာဏရှိသည်ကို ပြု၍ အပ်သောအလှူကိုလှူပြီ၊ [ပဌမ ဆင်ရတနာလှူပြီးနောက် ရဟန်းတို့အား မအပ်သောကြောင့် ဆင်ပမာဏရှိသော ကပ္ပိယဘဏ္ဍာကို အစားလှူပြီ-ဟူလို။] ပေ၊ အရဏဝတီမည်သော မြို့တော်, အရဏဝါမည်သော ခမည်းတော်, ပဘာဝတီမည်သော မယ်တော်, အဘိဘူမည်သော ရဟန္တာ, သမ္ဘဝမည်သော ရဟန္တာ, ခေမင်္ကရမည်သော ရဟန်း, သခိလာမည်သော ဘိက္ခုနီ, ပဒုမာမည်သော ဘိက္ခုနီ၊ပေ၊သရက်ဖြူဟောဓိပင်၊ ဤတို-ဤတွင် သိခီဘုရားရှင်၏ ဗုဒ္ဓဝင်အပြီးတည်း။

ဝေဿဘူဘုရား ဘုရားအလောင်း ရဟန်းပြု

ထို သိခီမြတ်စွာဘုရား၏ နောက်အဖို့၌ ဝေဿဘူမည်သော မြတ်စွာဘုရားသည် ပွင့်တော်မူပြီ၊ပေ၊ဒုတိယအစည်းအဝေး၌သတ္တတိ(ဘိက္ခုသဟဿာနိ)၇-သောင်းသော ရဟန်းတို့သည်ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ တတိယအစည်းအဝေး၌ သဋ္ဌိ(ဘိက္ခုသဟဿာနိ) ၆-သောင်းသော ရဟန်းတို့သည်ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ထိုအခါ၌ ဘုရားအလောင်းသည် သုဒဿနမည်သောမင်းဖြစ်၍၊ပေ၊ မြတ်စွာဘုရား၏ အထံတော်၌ ရဟန်းပြုပြီး၍ အာစာရဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသည် ဘုရားရတနာ၌ (စိတ္တိကာရပ္ပိတိဝဟုလော)များသော

အရိုအသေပြုခြင်း နှစ်သက်ခြင်းရှိသည်ဖြစ်ပြီ၊ပေ၊ အနောမမည်သော မြို့တော်, သုပ္ပတိတမည်သော ခမည်းတော်, ယသဝတီမည်သော **မယ်တော်,** သောဏမည်သော ရဟန္တာ, ဥတ္တရမည်သော ရဟန္တာ, ဥပသန္တမည်**သော ရဟန်း**, ရာမာမည်သော ဘိက္ခုနီ, သာလာမည်သော ဘိက္ခုနီ, [**"သမာလာ"** ဟုလည်းရှိ၏။ [အင်ကြင်းဗောဓိပင်ပေ၊ ဣတိ-ဤတွင် ဝေဿဘူဘုရား**ရှင်၏ ဗုဒ္ဓ**ဝင်အပြီးတည်း။

ကကုသန်ဘုရား
ဘုရားအလောင်း ရဟန်းပြု

ထိုဝေဿဘူမြတ်စွာဘုရား၏နောက်အဖို့၌ ဤဘဒ္ဒကမ္ပာဝယ် ကကုသန်, ကောဏာဂုမ်, ကဿပ, ငါတို့၏ ဘုရားဟု ၄-ဆူကုန်သော ဘုရားရှင်တို့သည် ပွင့်တော်မူကုန်ပြီ၊ ကကုသန်ဘုရားရှင်၏ တစ်ကြိမ်သော သာဝကသန္နိပါတသည်ဖြစ်ပြီ၊ ထိုသာဝက သန္နိပါတ၌ ၄-သောင်းကုန်သော ရဟန်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ထိုအခါ ဘုရားအလောင်းသည် ခေမမည်သော မင်းဖြစ်၍ ဘုရားအမှူးရှိသော ရဟန်းအပေါင်းအား သပိတ် သင်္ကန်းနှင့်တကွဖြစ်သော ကြီးစွာသောအလှူကိုလည်းကောင်း, မျက်စဉ်းအစရှိသော ဆေးတို့ကိုလည်းကောင်း ပေးလှူ၍ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားဒေသနာတော်ကို နာရ၍ ရဟန်းပြုပြီ၊ပေ၊ ခေမမည်သော မြို့တော်, အဂ္ဂိဒတ္တမည်သော ပုဏ္ဏားသည် ခမည်းတော်ဖြစ်ပြီ၊ ဝိသာခါမည်သော ပုဏ္ဏားမသည် မယ်တော်ဖြစ်ပြီ၊ ဝိဓုရမည်သော ရဟန္တာ, သဠေါမည်သော ရဟန္တာ, ဗုဒ္ဓိဇမည်သော ရဟန်း, သာမာမည်သော ဘိက္ခုနီ, စမ္မာမည်သော ဘိက္ခုနီ, [ရမ္ဘာဟုလည်းရှိ၏၊] ကြီးစွာသော ကုက္ကိုရ်ဗောဓိပင်၊ပေ၊ ဣတိ-ဤတွင် ကကုသန်ဘုရားရှင်၏ ဗုဒ္ဓဝင်အပြီးတည်း။

ကောဏာဂုမ်ဘုရား
ဘုရားအလောင်း ရဟန်းပြု

ထို ကကုသန်မြတ်စွာဘုရား၏ နောက်အဖို့၌ ကောဏာဂုမ် မည်သော မြတ်စွာဘုရားသည် ပွင့်တော်မူပြီ၊ပေ၊ ထိုအခါ၌ ဘုရားအလောင်းသည် ပဗ္ဗတမည်သော မင်းဖြစ်၍ အမတ်အပေါင်းခြံရံအပ်သည်ဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရားအထံတော်သို့သွား၍ တရားဒေသနာတော်ကိုနာရ၍ ဘုရားအမှူးရှိသော ရဟန်းအပေါင်းကို ပင့်ဖိတ်၍ ကြီးစွာသောအလှူကိုဖြစ်စေ၍ ပတ္တုဏ်တိုင်း စိန်တိုင်း၌ဖြစ်သော အဝတ်, ပိုးချည် အဝတ်, ကမ္ဗလာ, ဘွဲ့ဖြူအဝတ်တို့ကိုလည်းကောင်း, ရွှေခြေနင်းကိုလည်းကောင်း လှူ၍ မြတ်စွာဘုရား၏အထံ၌ ရဟန်းပြုပြီ၊ ပေ၊သောဘဝတိမည်သော မြို့တော်, ယညဒတ္တမည်သော ပုဏ္ဏားသည် ခမည်းတော်ဖြစ်ပြီ၊ ဥတ္တရာမည်သော ပုဏ္ဏားမသည် မယ်တော် ဖြစ်ပြီ၊ ဘိယျသမည်သော ရဟန္တာ၊ [ဘိယျောသဟုလည်းရှိ၏၊] ဥတ္တရမည်သော ရဟန္တာ, သောတ္ထိဇမည်သော ရဟန်း, သမုဒ္ဒါမည်သော ဘိက္ခုနီ, ဥတ္တရာမည်သော ဘိက္ခုနီ, ရေသဖန်းဗောဓိပင်၊ပေ၊ ဣတိ-ဤတွင် ကောဏာဂုမ် ဘုရားရှင်၏ ဗုဒ္ဓဝင် အပြီးတည်း။

ကဿပဘုရား ဘုရားအလောင်း ရဟန်းပြု

ထိုကောဏာဂုမ်မြတ်စွာဘုရား၏ နောက်အဖို့ဌာနသပ မည်သော မြတ်စွာဘုရား**သည်** ပွင့်တော်မူပေပြီးပေ၊ ထိုအခါ၌ ဘုရားအလောင်းသည် ဧကတိပါလမည်သော လုလင်ဖြစ်၍ ဗေဒင် ၃-ပုံကို တစ်ဘက်ကမ်းရောက် တတ်မြောက်သည်ဖြစ်၍ မြေအပြင်၌လည်းကောင်း, ကောင်းကင်၌လည်းကောင်း ထင်ရှားသော ဃဋ္ဌိကာရအိုးထိန်းသည်၏ မိတ်ဆွေဖြစ်ပြီး၊ ထိုဧကတိပါလလုလင်သည် ထိုဃဋ္ဌိကာ၏ အိုးထိန်းသည်နှင့်အတူမြတ်စွာဘုရားကို ချဉ်းကပ်၍ တရားဒေသနာတော်ကို နာရ၍ ရဟန်းပြုပြီး၍ အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသည်ဖြစ်၍ ၃-ပုံသော ပိဋကတို့ကို သင်ယူပြီး၍ ဝတ္ထာ-ပြောဟောတတ်သည်၊ ဟုတ္တာ၊ ဝတ္ထသမ္ပတ္တိယာ-ဝတ်အကျင့်၏ ပြည့်စုံခြင်းဖြင့် ဘုရားသာသနာတော်ကိုတင့်တယ်စေ၏၊ပေ၊ဧာတမည်သော မြို့တော်, ဗြဟ္မဒတ္တမည်သောပုဏ္ဏားသည် ခမည်းတော်ဖြစ်ပြီ၊ ဓနဝတီမည်သော ပုဏ္ဏားမသည် မယ်တော်ဖြစ်ပြီ၊ တိသမည်သော ရဟန္တာ, ဘာရဒ္ဒါဇမည်သော ရဟန္တာ, သဗ္ဗမိတ္တမည်သော ရဟန်း, အနုဠာမည်သော ဘိက္ခုနီ, ဥရဝေဠာမည်သော ဘိက္ခုနီ, ပညောင်ဗောဓိပင်၊ ကိုယ်တော်သည် အတောင် ၂၀-အမြင့်ရှိသည်ဖြစ်ပြီ၊ အသက်တော်သည် အနှစ် ၂-သောင်း-တို့တည်း၊ ဣတိ-ဤတွင် ကဿပဘုရားရှင်၏ ဗုဒ္ဓဝင် အပြီးတည်း။

နိယတဗျာဒိတ်ရအင်္ဂါ

ပန-ဆက်၊ တသ ဘဂဝတော-ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ သြရဘာဂေ-ဤမှာ ဘက်၌၊ ဣမံ သမ္မာ သမ္မုဒ္ဓံ-ဤမြတ်စွာဘုရားကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ အညော-ဤမြတ်စွာဘုရားမှတစ်ပါးသော၊ ဗုဒ္ဓေါနာမ-ဘုရားမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ ပန-ဆက်၊ ဣတိ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစဉ်ဖြင့်၊ ဒီပင်္ကရာဒိနံ-ဒီပင်္ကရာ အစရှိကုန်သော၊ စတုဝီသတိယာ-၂-ကျိပ် ၄-ဆူသော၊ ဗုဒ္ဓါနံ-ဘုရားရှင်တို့၏၊ သန္တိကေ-အထံတော်၌၊ လဒ္ဓဗျာကရဏော-ရအပ်ပြီးသော ဗျာဒိတ်ရှိသော၊ (ဗျာဒိတ်ရပြီးသော)၊ ဗောဓိသတ္တော-ဘုရားအလောင်းသည်၊ ["ဝေဿန္တရတ္တ ဘာဝါ အာဂမိ"သို့ လုမ်းစပ်၊ ယေကိုလည်း "ဓမ္မာ ဒီဌာ" ၌ ဓမ္မာနှင့်တွဲ]၊ အနေန-ဤဘုရားအလောင်း

စတုဝီသတိယာ၊ပေ၊လဒ္ဓဗျာကရဏော။ ။၂-ကျိပ် ၄-ဆူသောဘုရားရှင်တို့၏ အထံတော်၌ ဗျာဒိတ်ခံရာဘဝတို့တွင် ရဟန်းဘဝဖြင့် ၉-ဘဝ, ရသေ့ဘဝဖြင့် ၅-ဘဝ, ဗြာဟ္မဏ ၂-ဘဝ, ကဿပလုလင် ၁-ဘဝ, မင်း ၂-ဘဝ, လူဝတ်ကြောင် ၅-ဘဝ, သိကြားမင်း တစ်ဘဝ, ယက္ခသေနာပတိတစ်ဘဝ၊ နဂါးမင်း ၂-ဘဝ, ခြင်္သေ့တစ်ဘဝတို့ဖြစ်ကြသည်။ [ဒီပင်္ကရာဘုရားရှင် ပွင့်တော်မူရာကမ္ဘာ၌ ဒီပင်္ကရာဘုရားရှင် မပွင့်မီ တဏှင်္ကရ, မေဓင်္ကရ, သရဏင်္ကရဟူသော ၃-ဆူသောဘုရားရှင်တို့ ပွင့်တော်မူကြ၏၊ ထို ၃-ဆူ၏ အထံတော်၌ ဗျာဒိတ်မခံရသောကြောင့် ဤဗုဒ္ဓဝင်၌ မပြကြ၊ ထို ၃-ဆူနှင့်တကွ ဂေါတမဗုဒ္ဓရှင်တော်ပါ ပေါင်း၍ "၂-ကျိပ်ရှစ်ဆူ"ဟု အမှတ်ပြုကြသည်။]

သည်၊ မနုဿတ္တံ့ပေ၊ သမိဒ္ဓတိတိ-မနုဿတ္တံ့ပေ၊ သမိဒ္ဓတိဟူကုန်သော၊ အဋ္ဌ-ရှစ်ပါးကုန်သော၊ ဣမေ ဓမ္မေ-ဤဂုဏ်တို့ကို၊ [ရှေးနိဿယ၌ "ဤတရားတို့ကို" ဟု ပေး၏။] သမောဓာနေတွာ-ပေါင်းစု၍၊ ဒီပင်္ကရပါဒမူလေ-ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာ ဘုရား၏ ခြေတော်ရင်း၌၊ ကတာဘိနိဟာရေန-ပြုအပ်ပြီးသော သဗ္ဗညုတဉာဏ်သို့ ရှေးရှုဆောင်ကြောင်း ဆုတောင်းခြင်းရှိသည်၊ (သဗ္ဗညုတဉာဏ်သို့ ရှေးရှုဆောင်ကြောင်း ဆုတောင်းမှုကိုပြုပြီးသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဟန္ဒ၊ပေ၊ဣတော စိတောတိ-ဟူ၍၊ ဥဿာဟံ-အားတက်သရော်ကို၊ ကတွာ-ပြုပြီး၍၊ ဝိစိနန္တော၊ပေ၊ဒါနပါရမိန္တိ-ဝိစိနန္တော၊ ပေ၊ဒါနပါရမိ ဟူကုန်သော၊ ဒါနပါရမိတာဒယော-ဒါနပါရမီ အစရှိကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓကရာ-ဘုရားအဖြစ်ကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ ယေ ဓမ္မာ၊ အကြင်ပါရမိတရားတို့ကို၊ ဒိဋ္ဌာ-မြင်အပ်ကုန်ပြီ၊ တေ (ဓမ္မာ)-ထိုပါရမိတရားတို့ကို၊ ပူရေန္တော-ဖြည့်ကျင်လျက်၊ ယာဝ သေသန္တ ရတ္တာဘာဝေါ-ဝေဿန္တ ရာမင်း၏ အတ္တဘောတိုင်အောင်၊ အာဂမိ-ရောက်လာပြီ။

မနုဿတ္တံ-လူ၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဝါ-လူဘဝကိုရခြင်းလည်းကောင်း၊ လိင်္ဂသမ္ပတ္တိ-လိင်၏ပြည့်စုံခြင်းလည်းကောင်း၊ ဝါ-ပုလ္လိင်ဖြစ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဟေတု-တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေတည်နေရခြင်းလည်းကောင်း၊ သတ္ထာရဒဿနံ-သက်တော်

တိုက်တွန်းချက်။ ။ငါတို့ဘုရားအလောင်း၏ ဗျာဒိတ်ခံရာ ၄-အသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းကာလဝယ် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်သည် ၂၄-ကြိမ်သာထွန်းပေါ်ခဲ့၏၊ ထို ၂၄-ကြိမ်တွင်လည်း ဘုရားအလောင်းတော်သည် ရဟန်းဘဝကို ၉-ဘဝမျှသာ ရတော်မူခဲ့၏၊ ထို့ကြောင့် ယခုအခါ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ နောက်ပိုင်းသာသနာဝယ် ရဟန်းပြုသူတို့ကလည်း မိမိရဟန်းဘဝကို အမြတ်တနိုး ထား၍လည်းကောင်း, သာသနာ့ဒါယကာ ဒါယိကာမဖြစ်သူတို့ကလည်း သာသနာတော်ကို အမြတ်တနိုးထား၍လည်းကောင်း, ကြုံခဲလှသော ဤသာသနာဝယ် အသီးအသီး ဝိဝဋ္ဋနိဿိတ ကောင်းမှုပါရမီများကိုလည်းကောင်း, ဝိပဿနာဘာဝနာကိုလည်းကောင်း ကြိုးစားသင့်ကြပါသတည်း။

မနုဿတ္တံ။ ။ဗုဒ္ဓဟူသည် လူဇာတ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်ထူးတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓအဖြစ်ကို တောင့်တရာ၌ လူသားအဖြစ်ဖြင့်သာ တောင့်တ၍ ပြည့်စုံနိုင်သည်၊ ထို့ပြင် "မနော+ဥဿန္ဒ ဧတေသံတိ မနုဿာ"နှင့်အညီ ထက်မြက်သောစိတ်ရှိသူသာ ဗုဒ္ဓအဖြစ်ကို တောင့်တ၍ ပြည့်ဝနိုင်၏၊ လူ့ဘဝကား နတ်တို့ထက်ပင် သတိလည်းကောင်းသူရဘာဝ(ရဲရင့်သော) သတ္တိလည်းရှိ၍ ထက်မြက်သောစိတ်လည်း ရှိရာ ဘဝတည်း၊ ထို့ကြောင့် နိယတဗျာဒိတ်ရဖို့ အင်္ဂါတွင် မနုဿတ္တ(လူ့ဘဝ)ကို ထည့်ရသည်၊ ထိုလူ့ဘဝဟူသည်လည်း ဗုဒ္ဓ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓ, အရိယာသာဝကတို့ဖြစ်နိုင်ရာ ဇမ္ဗူ-ဒီပ၌ လူ့ဘဝတည်း။

အဂိတ္တိရ်။ ။တိဟိ ဘိက္ခဝေ ဌာနေဟိ ဇမ္ဗုဒီပိကာ မနုဿာ ဥတ္တရကုရုကေစ မနုဿေ အဓိဂဏှန္တိ, ဒေဝေစ တာဝတိံသေ၊ ကတမေဟိ တိဟိ၊ သူရာ, သတိမန္တော, ဣဓ ဗြဟ္မစရိယ ဝါသော။—နဝကနိပါတ်, သတ္တာဝါသဝဂ်။

ထင်ရှား မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြင်ရခြင်းလည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗဇာ-ရသေ့ရဟန်း၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဂုဏသမ္ပတ္တိ-ဈာန်အဘိညာဉ်ဟူသော ဂုဏ်၏ ပြည့်စုံခြင်းလည်းကောင်း၊ အဓိကာရောစ-မြတ်စွာဘုရားအထံတော်၌ လွန်လွန်ကဲကဲပြုအပ်သော ကောင်းမှုလည်းကောင်း၊ ဆန္ဒတာ-ဘုရားဖြစ်ဖို့ရန် ထက်သန်သော ဆန္ဒတော်လည်း

လိင်္ဂသမ္ပတ္တိ။ ။"လိင်္ဂ"ဟု သာမညဆိုအပ်သော်လည်း သမ္ပတ္တိကိုထောက်၍ ပုရိသလိင်္ဂ ကိုသာယူရသည်၊ မှန်၏။-ထို ပုရိသလိင်္ဂနှင့် ပြည့်စုံသူတို့သာ ဉာဏ်ရည်ဉာဏ်သားနှင့် စိတ်နေစိတ်ထားကြီးမားကြ၏၊ ထို့ကြောင့် စကြားမင်းအဖြစ်, သိကြားမင်းအဖြစ်, ဘုရားအဖြစ် စသော ကြီးကျယ်သောရာထူးတို့သည် ပုရိသလိင်္ဂ ရှိသူတို့နှင့်သာ ထိုက်တန်ရကား ဘုရားဖြစ်ဖို့ရန် ဆုပန်သောအခါလည်း ယောကျ်ားမြတ်တို့သာ ပြည့်စုံနိုင်သည်။ [ဤစကားဖြင့် "မိန်းမသားတို့ ဘုရားဆုမတောင်းထိုက်"ဟု မယူဆရ၊ နိယတဗျာဒိတ်ရသော ဘဝ၌သာ ယောကျ်ားဖြစ်နေဖို့ လိုသည်။

ဟေတု။ ။ဦးကာ၌ "တိဟေတုက ပဋိသန္ဓိတာ"ဟုဖွင့်၏၊ "ဟေတု"အရ တိဟိတ် ပဋိသန္ဓေကိုယူစေလိုသည်၊ ဗုဒ္ဓဝံသ အဋ္ဌကထာ၌ကား "ပုရိသဿာပိ တသ္မိं အတ္တဘावे အရဟတ္တပ္ပတ္တိယာ ဟေတုသမ္ပန္နသော ပတ္ထနာ သမိဇ္ဈတိ၊ နော ဣတရဿ"ဟုဆို၏၊ ထို နိယတဗျာဒိတ် ရမည့်ဘဝ၌ ရဟန္တာဖြစ်နိုင်လောက်သော အကြောင်းပါရမီများရှိနေခြင်းကို "ဟေတု"ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဥပမာ-သုမေဓာရသေ့သည်, ထိုဘဝ၌ နိဗ္ဗာန်ကိုယူလိုလျှင် ဒီပင်္ကရာ ဘုရားရှင်၏ သာဝကအဖြစ်ဖြင့် ရဟန္တာဖြစ်နိုင်လောက်အောင် အကြောင်းပါရမီ စုံညီနေခြင်း ကဲ့သို့တည်း။ ["ဂုဏသမ္ပတ္တိ"အရ၌ ပြအပ်လတ္တံ့သော အဘိညာဉ်ခမာပတ်ရသူဖြစ်လျှင် တိဟိတ် ပဋိသန္ဓေနေကြောင်းမှာ ယုံမှားဖွယ်မရှိတော့ရကား အဋ္ဌကထာဖွင့်ပုံက သာ၍သဘာဝကျပေသည်။]

သတ္ထာရဒဿနံ။ ။သက်တော်ထင်ရှား မြတ်စွာဘုရားအထံ၌ ဆုပန်မှသာ ပြည့်စုံနိုင်, ဗျာဒိတ်လည်း ရနိုင်၏၊ စေတီတော်, ဆင်းတုတော်, ဗောဓိပင်, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ရဟန္တာစသော ပုဂ္ဂိုလ်များအထံ၌ ဆုပန်လျှင် ဗျာဒိတ်မရနိုင်၊ ဘာကြောင့်နည်း-ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ စသည်တို့မှာ ထိုဆုပန်သူ၏ကံကို(မည်သည့် အဆင့်အတန်းရှိသည်ဟု)ခွဲခြားဝေဖန်နိုင်သော "ကမ္မဝိဘင်္ဂဉာဏ်" မရှိသောကြောင့်တည်း။ [သတ္ထာရဒဿနံ၌ ရပ်ပြီးပုံကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ အညေသ္ဝုရတ္တံသုတ်၌ ရှုပါ။]

ပမ္ဗဇ္ဇာ။ ။ဘုရားဖြစ်ရာဘဝ၌ ရဟန်းပြုပြီးမှ ဘုရားဖြစ်ကြရသောကြောင့် ဘုရားဆုပန်ရာ ဘဝ၌လည်း ကံနှင့် ကုန်၏အကျိုးကိုယုံကြည်သော ရသေ့ဘဝ, သို့မဟုတ် ရဟန်းဘဝ၌သာ ဆုပြည့်စုံနိုင်၏၊ လူဝတ်ကြေင်ဘဝ စသည်တို့၌ ဆုမပြည့်စုံနိုင်၊ ဘာကြောင့်နည်း၊-လာလတ္တံ့သော ဂုဏသမ္ပတ္တိမရှိနိုင်သောကြောင့်တည်း။

ဂုဏသမ္ပတ္တိ။ ။ရသေ့ရဟန်းဖြစ်စေကာမူ ဈာန်အဘိညာဉ် ရသူမယုတ်လျှင် မပြည့်စုံနိုင်သေး၊ ဈာန်အဘိညာဉ်ရ၍ ကိလေသာအညစ်အကြေးတို့မှ ဝိကွမ္ဘနပဟာန်ဖြင့် ကင်းဝေးနေသူဖြစ်မှသာ နိယတဗျာဒိတ် ရနိုင်သည်။

အဓိကာရော။ ။အဓိ-လွန်လွန်ကဲကဲ၊ ကာရ-ပြုအပ်သောကောင်းမှု၊] သုမေဓာ၏ အသက်ကိုစွန့်လျက် ကိုယ်ကို တံထားခင်းခြင်းဟူသော ကောင်းမှုကဲ့သို့သော ကောင်းမှုကို ပြုသူမှလည်း နိယတဗျာဒိတ်ရနိုင်သည်။

ကောင်း၊ [ဆန္ဒောယေ၀+ဆန္ဒတာ၊] (ဣတိ-သို့)၊ အဋ္ဌမမွေ သမောဓာနာ-ရှစ်ပါး သော ဂုဏ်တို့၏ ပေါင်းဆုံခြင်းကြောင့်၊ အဘိနိဟာရော-(စိတ်ကို သဗ္ဗညုတညာဏ်သို့ ရှေးရှုဆောင်ကြောင်း) ဆုတောင်းမှုသည်၊ သမိဒ္ဓေတိ-ပြည့်စုံနိုင်၏။

နိယတဗျာဒိတ်ရ အကျိုး

စု-ဆက်၊ အာဂစ္ဆန္တော-လာလတော်၊ ("တေ အာနိသံသေ အဓိဂန္ဓာ၀ အဂ တော"ဟု စပ်)၊ ကတ္တာဘိနိဟာရာနံ-ပြုအပ်ပြီးသော ဆုတောင်းမှုရှိကုန်သော၊ (ဆုတောင်းမှုကိုပြုပြီးကုန်သော၊) ဗောဓိသတ္တာနံ-ဘုရားအလောင်းတို့၏၊ ဧ၀ं သဗ္ဗဂ်ိ သမ္ပန္နာ၊ပေ၊သဗ္ဗပါရမိတာ-ဧ၀ं သဗ္ဗဂ်ိသမ္ပန္နာ၊ပေ၊သဗ္ဗပါရမိဟူ၍၊ ယေ တေ အာနိသံသာ-အကြင်အကျိုးအာနိသင်တို့ကို၊ ဝဏ္ဏိတာ-ဖွင့်ဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊ တေ အာနိသံသေ-ထိုအကျိုးအာနိသင်တို့ကို၊ အဓိဂန္ဓာ၀-ရတော်မူ၍သာလျှင်၊ အာဂတော-လာတော်မူခဲ့ပြီ။

ဧ၀ं-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ သဗ္ဗဂ်ိသမ္ပန္နာ-အလုံးစုံသော အင်္ဂါ ၅-ပါးနှင့် ပြည့်စုံကုန်သော၊ ဗောဓိယာ-အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်, သဗ္ဗညုတညာဏ်၌၊ နိယတာ-မြဲကုန်သော၊ နရာ-ဘုရားအလောင်းတို့သည်၊ (တစ်နည်း)၊ နိယတနရာ-နိယတဗျာဒိတ်ရ ဘုရားအလောင်းတို့သည်၊ ကပ္ပကောဋိသတေဟိပိ-ကမ္ဘာကုဋေ အရာတို့ဖြင့်သော်မှလည်း၊ (အပိကား သမ္ဘာ၀နာ၊) ဒီဃံ-ရှည်စွာသော်၊ အဒ္ဓါနံ-ကာလပတ်လုံး၊ သံသရံ သံသရန္တာ-ကျင်လည်ရကုန်လတော်၊ (၀စနဝိပလ္လာသ, တစ်နည်း ယောဝိဘတ်ချေ)၊ အ၀ိစိမှိ-အ၀ီစိငရဲ၌၊ နိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-မဖြစ်ကြရကုန်၊ လောကန္တ ရေသုစ-လောကန္တ ရိတ် ငရဲတို့၌လည်း၊ တထာ-ထိုအတူ မဖြစ်ကြရကုန်၊

ဆန္ဒတာ။ ။ဘုရားဖြစ်ဖို့ရန် စိတ်ဆန္ဒ အလွန်ထက်သန်မှလည်း နိယတဗျာဒိတ်ရနိုင်၏၊ စိတ်ဆန္ဒ ထက်သန်ပုံမှာ-စကြ၀ဠာတစ်ခုလုံး၊ ပြည့်နေသောရေပြင်ကြီးကို လက်ပစ်ကူး၍သွားနိုင်သူမှ, တစ်နည်း-စကြ၀ဠာတစ်ခုလုံးပြည့်နေသော မီးကျီးတွေကိုခြေဖြင့် နင်း၍သွားနိုင်သူမှ နိယတ ဗျာဒိတ်ရမည်ဟုဆိုလျှင် ထိုရေပြင်ကို ကူးသွားဝံ့သူ, ထိုမီးကျီးတွေကို နင်းသွားရဲသူဖြစ်ရမည်။

ဂဏယေ စက္ကဝါဠေ သော, စန္ဒနာယပိ သီတလဲ၊

သမ္ဗောဓိသတ္တဟဒယော, ပဒီတ္တင်္ဂါရ ပူရိတံ။--အလင်္ကာ။

ဗောဓိယာ နိယတာ။ ။"သစာယံ ဗုဒ္ဓတ္တကာရကော ဓမ္မေ ပူရေတုံ သက္ကုဏေယျ, အနာဂတေ ဗုဒ္ဓေါ ဘ၀ေယျ"ဟု ဗျာဒိတ်ပေးတော်မူလျှင် "ပါရမိဖြည့်နိုင်မှသာ ဗုဒ္ဓဖြစ်စရာရှိ၏"ဟု မိန့်တော်မူရာရောက်သောကြောင့် ထိုဗျာဒိတ်တော်သည် နိယတမဟုတ်၊ "အယံ အနာဂတေ ဗုဒ္ဓေါ ဘ၀ိဿတိ"ဟု မိန့်တော်မူအပ်သော ဗျာဒိတ်တော်သာ "ဗုဒ္ဓဖြစ်လိမ့်မည်"ဟု ကောန် မိန့်တော်မူသောကြောင့် နိယတဖြစ်သည်။ ထိုသို့ နိယတဗျာဒိတ်ရသော အလောင်းတော်များကို "ဗောဓိယာ နိယတာ နရာ"ဟု ဆိုသည်။

ဒုဂ္ဂတိ-အပါယ်ဒုဂ္ဂတိ၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တောပိ-ဖြစ်ရပါကုန်သော်လည်း၊ နိဗ္ဗာမတဏှာ- နိဗ္ဗာမ တဏှာက ပြိတ္တာတို့သည်လည်းကောင်း၊ (တစ်ကိုယ်လုံးမီးလောင်အပ်သဖြင့်တပ်မက် ခြင်း တဏှာမရှိသော ပြိတ္တာတို့သည်လည်းကောင်း၊) **ခုပ္ပိပါသာ**-ခုပ္ပိပါသ ပြိတ္တာ တို့သည်လည်းကောင်း၊ (အမြဲဆာလောင်မွတ်သိပ်နေ**ရသော** ပြိတ္တာတို့သည်လည်း ကောင်း၊) ကာလကဉ္စိကာ-ကာလကဉ္စိက အသုရာတို့သည်လည်းကောင်း၊ နဟောန္တိ- မဖြစ်ကြရကုန်၊ ခုဒ္ဒကာ-ငုံးအောက်ငယ်ကုန်သော၊ ပါဏာ-သတ္တဝါကလေးတို့သည်၊ နဟောန္တိ၊ [ဝဋ္ဌက (ငုံးမင်း)ဇာတ်ရှိသေးရကား "ငုံးကဲ့သို့ ငယ်သော သတ္တဝါကလေး များကား ဖြစ်သေးကြောင်းသိရ၏။] မနုဿေသု-လူတို့၌၊ ဇာယမာနာ-ဖြစ်ကုန် လသော်၊ တေ-ထိုနိယတဗျာဒိတ်အရ ဘုရားအလောင်းတို့သည်၊ ဇစ္စန္ဓာ-ပဋိသန္ဓေ အားဖြင့် ကာဏ်းသူတို့သည်၊ နဟ ဘဝန္တိ-မဖြစ်ကြရကုန်။

သောတဝေကလ္လကာ-သောတပသာဒ ချို့တဲ့သူ၏အဖြစ်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ မူဂပက္ခိကာ-(အ) သူဆွံ့သူတို့သည်၊ နဟ ဘဝန္တိ-မဖြစ်ကြရကုန်၊ ဣတ္ထိဘာဝံ-မိန်းမ အဖြစ်သို့၊ နဟ ဂစ္ဆန္တိ-မရောက်ကြရကုန်၊ ဗောဓိယာ-အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်, သဗ္ဗညုတဉာဏ်၌၊ နိယတာ-မြဲကုန်သော၊ နရာ-ဘုရားအလောင်းတို့သည်၊ (တစ်နည်း) နိယတနရာ-နိယတဗျာဒိတ်ရ ဘုရားအလောင်းတို့သည်၊ ဥဘတောဗျဉ္ဇန ပဏ္ဍကာ- ဥဘတောဗျင်း, ပဏ္ဍာက်တို့သည်၊ နဟ ဘဝန္တိ-မဖြစ်ကြရကုန်၊ (ဗြဟ္မလောကူပပတ္တိ ပဋ္ဌမကပ္ပိက ကာလေသု-ဗြဟ္မာ့ပြည်ဝယ် ဖြစ်ရာအခါ, ကမ္ဘာဦးဝယ် ဖြစ်ရာအခါ တို့၌၊ ဥဘယလိင်္ဂ ရဟိတာ-ဣတ္ထိလိင် ပုလိင် နှစ်ပါးစုံတို့မှ ကင်းကုန်သည်၊

ဥပ္ပဇ္ဇန္တောပိ ဒုဂ္ဂတိ။ ။"ဥပ"ဟူသော ကမ္မပ္ပဝစနီယနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် ကမ္မပ္ပဝစနီယ ယုတ္တောသုတ်နှင့်အညီ ဒုဂ္ဂတိ၌ ဒုတိယာဝိဘတ်သက်ထား၏၊ အနက်ကား သတ္တမီအနက်သာ၊ အသည် နပဟဒ္ဓရေ၌လည်း နည်းတူ။ "ဥပ္ပဇ္ဇန္တောပိ ဒုဂ္ဂတိ"ဟု တချို့စာရှိ၏၊ ထိုအလို ဒုဂ္ဂတိဝယ် သတ္တမီအနက်၌ ဒုတိယာသိဘတ်သက်။]

သောတဝေကလ္လတာ။ ။ဝကလသ+ဘာဝေါ - ဝေကလ္လံ၊ သောတသ+ဝေကလ္လံ သောတဝေကလ္လံ၊ သောတပသာဒချို့တဲ့သူ၏အဖြစ်၊ သောတပသာဒမရှိခြင်း၊ သောတ- ဝေကလ္လမေဝသောတကလ္လတာ၊ (သွတ္ထအနက် တာပစ္စည်း၊) ဤသို့ဂဏ္ဌိ၌ဆို၏၊ သို့သော် စက္ခု ဝိကလောပုဒ် ကဲ့သို့ သောတေန+ဝိကလော သောတဝိကလော၊ သောတပသာဒဖြင့် ချို့တဲ့သူ၊ သောတဝိကလသ+ဘာဝေါ သောတဝေကလ္လံ-သောတပသာဒဖြင့် ချို့သူ၏အဖြစ်၊ ဤသို့ဆိုမှ သဒ္ဒါစည်းကမ်းကျမည်ထင်သည်။

မူဂပက္ခိကာ။ ။စကားမပီသော(အ)သူသည် မူဂ မည်၏၊ ပက္ခသဒ္ဒါသည် လမ်းမသွား နိုင်အောင် ဆွံ့အနေသူကိုဟော၏၊ ပိဋ္ဌသပ္ပိ၏ ပရိယာယ်တည်း၊ ပိဋ္ဌသပ္ပိ၌ "ပိဋ္ဌေန-လှည်းဘီး တပ်အပ်သောခုဝယ်ဖြင့်၊ သပ္ပတိ-သွားရ၏၊ ဣတိ-ပိဋ္ဌသပ္ပိ"ဟု ပြုရသဲ့သို့ "အဂ္ဂေန-လှည်း ဝင်ရိုး လှည်းဘီးတပ်အပ်သော ယဉ်ငယ်ဖြင့်၊ ပရန္တိ-(လှေလှော်သကဲ့သို့ တုတ်ဖြင့်တွန်း၍) သွားရကုန်၏၊ ဣတိ ပက္ခာ၊ ပက္ခာယေဝ ပက္ခိကာ" ဟု မဏိဒီပ ပြုသတတ်။

သမာနာပိ–ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း)၊ ပရိယာပန္နာ–မဏ္ဍာဂ်ိုက်၌ အကျုံးဝင်ကုန်သည်၊ နဝ ဘဝန္တိ–မဖြစ်ကုန်၊ အာနန္တရိကေဟိ–ပဋ္ဌာနန္တရိကတ်တို့မှ၊ မုတ္တာ–လွတ်ကုန်၏၊ (ယသ္မာ–အကြင်ကြောင့်၊) သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော ဘဝတို့၌၊ သုဒ္ဓဂေါစရာ–စင်ကြယ်သောအာရုံ ရှိကြကုန်၏၊ (တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ–မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို၊ နဝ သေဝန္တိ–မမှီဝဲကြကုန်၊ ကမ္မကိရိယဒဿနာ–ကံကို ပြုအပ်သည်မည်၏ဟု သိမြင်တတ်သော

ပရိယာပန္နာ။ ။ဤပုဒ်ကို ဦးကာ၌ ၄–မျိုးဖွင့်၏၊ (၁) "ပဏ္ဍုတ်မဖြစ်"ဟုဆိုရာဝယ် ဘုရားအလောင်းတို့သည် ဗြဟ္မာပြည်၌ ဖြစ်ရာအခါ ကမ္ဘာဦးအခါတို့၌ လိင် ၂–ပါးလုံး မရှိရကား ပဏ္ဍုဂ်ိုက်၌ပါဝင်ကြလေသလောဟု တွေးတောဖွယ်ရာရှိသောကြောင့် "နဝ ဘဝန္တိ ပရိယာပန္နာ"ဟု မိန့်သည်၊ "ထိုအခါတို့၌ လိင် ၂–ပါးလုံးမရှိသော်လည်း ပဏ္ဍုဂ်ိုက်၌ မပါဝင်ကြပါ" ဟူလို။

(၂) ယထာဝုတ္တေသုဝါ ဒေါသေသု သဗ္ဗေသု ပရိယာပန္နာ နဝ ဘဝန္တိ၊ ဤအလို "ပရိယာပန္နာ–ဆိုအပ်ပြီးသောအပြစ်တို့၌ အကျုံးဝင်နိုင်သော အခြား အပြစ်များလည်းမရှိကြပါ–ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် သုတ္တနိပါတ် အဋ္ဌကထာ၌ "အရူးမဖြစ်ခြင်း, အနူမဖြစ်ခြင်း, လူရိုင်းမဖြစ်ခြင်း, ကျွန်မဝမ်း၌ မဖြစ်ခြင်း, လိင်မပြန်ခြင်း, ဘုရား၏ဆန့်ကျင်ဘက် မာရ်နတ် မဖြစ်ခြင်းတို့ကိုပါ ပြထားသည်။

(၃–၄) "ဗောဓိသတ္တောသု ပရိယာပန္နာ တဒဂ္ဂေဝဟာ"ဟုလည်းကောင်း၊ "ပရိစ္ဆိန္နသံသာရတ္တာ ပရိယာပန္နာ ဗောဓိသတ္တာ"ဟုလည်းကောင်းဖွင့်၏၊ ရှေ့နည်း၌ ပရိယာပန္နအကျုံးဝင် (ပါဝင်)ဟူသော အနက်ဟောတည်း၊ [ပရိ–ထက်ဝန်းကျင်+အာပန္နာ–ရောက်ကုန် ပါဝင်ကုန်သူတို့၊] နောက်နည်း၌ ပရိသည် ပရိစ္ဆိန္နအနက်ဟောတည်း၊ "သံသာရ၌ ပရိစ္ဆိန္နဖြစ်တတ်+အာပန္နာ အာဂတာတိ ပရိယာပန္နာ"ဟု မဓုဋ္ဌကာပြု၏၊ "ပရိယာပန္နာ–ဘုရားအလောင်းတို့၌ အကျုံးဝင်သော၊ ဝါ–လေးအသရေ်နှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းသာ ကျင်လည်ရတော့မည်ဟု) သံသရာကို ပိုင်းဖြတ်ပြီး၍ လာကုန်သော" ဟု ပေးပါ။

သဗ္ဗတ္ထ သုဒ္ဓဂေါစရာ။ ။"ကာယဒိသု အသုဘသညာဒိဘာဝေန သုဒ္ဓရောဂေါစရာ"ဟု အနဋ္ဌကာဖွင့်၏၊ "သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော ကာယ ဝေဒနာ စိတ္တ ဓမ္မတို့၌၊ သုဒ္ဓဂေါစရာ–အသုဘ အနိစ္စ ဒုက္ခဟု ရှုသောအားဖြင့် စင်ကြယ်သောအာရုံရှိကုန်၏"ဟု ပေးပါ၊ သို့သော် ဤအဖွင့်သည် လေးနက်လွန်း၏"ဟုထင်၏၊ ယောဇနာ၌ "သဗ္ဗတ္ထ သဗ္ဗေသု ဘဝေသု"ဟုဖွင့်၏၊ "အလုံးစုံသော ဘဝတို့၌ မိစ္ဆာအယူကို မယူမိအောင် စင်ကြယ်သောအာရုံရှိကြသည်"ဟု ဆိုလိုသည်။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ ။"နတ္ထိကဒိဋ္ဌိ, အဟေတုကဒိဋ္ဌိ, အကြိယဒိဋ္ဌိ"ဟူသော အယူမှားကြီးများကို မယူ–ဟူလို၊ တစ်ဖျုံ့ဘဝ၌ကား သူတို့၏အယူကို စုံစမ်းသောအားဖြင့် နှားတို့၏အကျင့်, ခွေးတို့၏အကျင့်များကိုပါ ယူပါသေး၏၊ ["အကြိယဒိဋ္ဌိ"ဟူသည် "ကုသိုလ်က် အကုသိုလ်ကကို ပြုသော်လည်း ပြုအပ်သည်မမည် ပြုအပ်ရာမရောက်"ဟု ယူဆကြောင်းအယူတည်း၊ ဤအကြိယာ၏ ပြောင်းပြန် "ကုသိုလ်ကဖြစ်စေ အကုသိုလ်ကဖြစ်စေ ပြုလျှင် ပြုအပ်ရာရောက်၏,နောင်အခါ အကျိုးပေးလိမ့်မည်"ဟု သိမြင်တတ်သောဉာဏ်ကို "ကမ္မကိရိယဒဿနာ"ဟု နောက်၌ဆိုသည်။]

ဥာဏ်ရှိကြကုန်၏၊ ဝါ–ကမ္မသကတာဥာဏ်ရှိကြကုန်၏၊ သဂ္ဂေသု–နတ်ပြည်, ဗြဟ္မာ့ပြည်တို့၌၊ ဝသမာနာပိ–နေရပါကုန်သော်လည်း၊ အဿည်–အသည္ဓိသတ်ဘုံ၌၊ နာ ဥပပဇ္ဇရေ–မဖြစ်ကြရကုန်။ [အသည်ဝယ် ဥပဟူသော ကမ္မဝစနီယနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် သတ္တမိအနက်၌ ဒုတိယာဝိဘတ်သက်။]

သုဒ္ဓါဝါသေသု ဒေဝေသု–သုဒ္ဓါဝါသ ဗြဟ္မာ့ပြည်တို့၌၊ ယောဂုနာမ–ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းမည်သည်၊ နာ ဝိဇ္ဇတိ–မရှိ၊ [သုဒ္ဓါဝါသ၌ ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းဟူသည် အနာဂါမိမဂ်တည်း၊ ထိုမဂ်ကို မရသေးသောကြောင့် ထိုသုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌ မဖြစ်နိုင်–ဟူလို။] သပ္ပုရိသာ–နိယတဗျာဒိတ်ရသော ဘုရားအလောင်း သူတော်ကောင်းတို့သည်၊ နေက္ခမ္မနိန္နာ–အိမ်မှထွက်ခွာ တောသို့သာလျှင် ကိုင်းညွှတ်ကြကုန်၏၊ ဘဝါဘဝေ–ဖြစ်လေရာရာ ဘဝငယ်, ဘဝကြီး၌၊ ဝိသံယုတ္တာ–အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ ယှဉ်ကြရကုန်သည်၊ (သမာနာ–ဖြစ်ကုန်လသော်၊) လောကတ္ထစရိယာယော–သတ္တလောက၏ အစီးအပွားဖြစ်သော အကျင့်တို့ကို၊ စရန္တိ–ကျင့်တော်မူကြကုန်၏၊ သဗ္ဗပါရမိ–အလုံးစုံသော ပါရမိတို့ကို၊ ပူရေန္တိ–ဖြည့်ကျင့်တော်မူကြကုန်၏၊ သဗ္ဗပါရမိ–အလုံးစုံသောပါရမိတို့ကို၊ ပူရေန္တိ–ဖြည့်ကျင့်တော်မူကြကုန်၏။

ပါရမိဆယ်ပါး ဖြည့်တော်မူပုံ

ပါရမိယော–ပါရမိတို့ကို၊ ပူရေန္တေ သေ–ဖြည့်ကျင့်တော်မူစဉ်၊ (ဖြည့်ကျင့်တော်မူသော)၊ တသေ–ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ အကိတ္တိဗြာဟ္မဏကာလေ–အကိတ္တိဗြာဟ္မဏဖြစ်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ [အကတ္တိဟုလည်း ရှိ၏။] သခ်ဗြာဟ္မဏကာလေ–သခ်ဗြာဟ္မဏဖြစ်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ ဓနဉ္ဇယ ရာဇကာလေ–ဓနဉ္ဇယမင်းဖြစ်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ မဟာသုဒဿန-ရာဇကာလေ–မဟာသုဒဿန စကြာမင်းဖြစ်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ မဟာဂေါဝိန္ဒကာလေ–မဟာဂေါဝိန္ဒ ပုရောဟိတ်ဖြစ်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ နိမိမဟာရာဇကာလေ–နိမိမဟာရာဇာ ဖြစ်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ စန္ဒကုမာရကာလေ–စန္ဒကုမာရဖြစ်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ သိသယုသေဋ္ဌကာလေ–ဝိသယုသူဋ္ဌေးဖြစ်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ သိဝိရာဇကာလေ–သိဝိမင်းဖြစ်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ ဝေဿန္တရ ရာဇကာလေ–ဝေဿန္တရာမင်းဖြစ်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ ဣတိ–ဤသို့လျှင်၊ ဒါနပါရမိတာယ–ဒါနပါရမိ၏၊ [ပရိမာဏ၌စပ်၊] ဝါ–ကို၊ ပူရိတ္တာဘာဝါနံ–ဖြည့်အပ်ရာ အတ္တဘောတို့၏၊ ပရိမာဏနာမ–အတိုင်းအရှည်မည်သည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ ပန–ဆက်၊ ဧကဿေန–စင်စစ်အားဖြင့်၊ အသေ–ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ သသပဏ္ဍိတ ဇာတကာလေ–ယုန်ပညာရှိဖြစ်ရာအခါ၌၊ (ကရောန္တေ သေ၌ စပ်။)

သာရီပုတ္တ–သာရိပုတ္တရာ၊ အဟံ–ငါသည်၊ ဘိက္ခာယ–ဆွမ်းအလိုငှာ၊ ဥပဂတံ–ကပ်ရောက်လာသောပုဏ္ဏားကို၊ ဒိသွာ–မြင်၍၊ သကတ္တာနံ–မိမိ၏အတ္တဘောကို၊

ပရိစ္ဆေဒ-စွန့်လှူခဲ့ပြီ၊ မေ-ငါ၏၊ ဝါ-ငါနှင့်၊ ဒါနေန-ဒါနအားဖြင့်၊ သမော-တူသူသည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ ဇော-ဤအတ္တဘောကို စွန့်လွှတ်၍ လှူခြင်းသည်၊ မေ-ငါ၏၊ ဒါနပါရမီ-ဒါနပရမတ္ထပါရမီတည်း၊ ဝါ-ဒါနတို့တွင် အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော ပါရမီတည်း၊ ဤတို့ ဇဝ-ဤသို့၊ အတ္တပရိစ္စာဂ-အတ္တဘောကို စွန့်လှူခြင်းကို၊ ကရောန္တ သ-ပြုသောဘုရားအလောင်း၏၊ ဒါနပါရမီတာ-ဒါနပါရမီသည်၊ ပရမတ္ထပါရမီနာမ-ပရမတ္ထပါရမီမည်သည်၊ ဇာတာ-ဖြစ်ပြီ။

ထထာ-ထိုမှတစ်ပါး၊ သီလဝနာဂရာဇကာလေ-သီလဆင်မင်းဖြစ်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ [သီလဝဇာတ်ကိုကြည့်ပါ၊] စမ္မေယျ နာဂရာဇကာလေ-စမ္မေယျနဂါးမင်းဖြစ်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ ဘူရိဒတ္တနာဂရာဇကာလေ-ဘူရိဒတ်နဂါးမင်း ဖြစ်ရာအခါ၌လည်းလည်းကောင်း၊ ဆဒ္ဒန္တ နာဂရာဇကာလေ-ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းဖြစ်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ ဧယဒိသရာဇပုတ္တ အလီနသတ္တုကုမာရကာလေ-ဧယဒိသမင်း၏ သားတော်ဖြစ်သော အလီနသတ္တုမင်းသားဖြစ်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ ["အလီနသတ္တုမင်းသား"ဟူသည် ဧယဒိသမင်း၏ သားတော်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဧယဒိသရာဇပုတ္တ"ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊] ဣတိ-သို့၊ သီလပါရမိတာယ-သီလပါရမီတော်၏၊ ဝါ-သီလပါရမီတော်ကို၊ ပူရိတတ္တဘာဝါနံ-ဖြည့်ကျင့်အပ်ရာအတ္တဘောတို့၏၊ ပရိမာဏံနာမ-အတိုင်းအရည်မည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ပန-အထူးကား၊ ဇေဋ္ဌေန-

---

ပါရမီ ၃-မျိုး။ ။"ပါရမီ, ဥပပါရမီ, ပရမတ္ထပါရမီ"ဟု ပါရမီတစ်ပါးတစ်ပါးလျှင် ၃-မျိုးပြားပြီ၊ ထိုတွင် ပရမတ္ထ (ပရမ+အတ္ထ)ဟူရာ၌ "ပရမ"ဟူသည် အလွန်ဆုံး အပိုင်းအခြားတည်း၊ "အတ္ထ"ကား အရာဝတ္ထုတည်း။ [ပရမတ္ထ+ပရမဝတ္ထုနှီ၊-ဝါစပွတိ အဘိဓာန်၊ [ဒါနပြုရာ၌ အသက်ကိုစွန့်လှူခြင်း (စွန့်လှူကြောင်း) စေတနာသည်ဒါနတို့တွင် အလွန်ဆုံး ထိပ်တန်းအကျဆုံးတည်း၊ ထို့ကြောင့် အသက်စွန့်၍လှူခြင်းကို "ဒါနပရမတ္ထပါရမီ"ဟုခေါ်သည်။

ဥပပါရမီ။ ။ဥပပါရမီ၌ ဥပသဒ္ဒါသည် "အနိုး"အနက်ကိုဟောပြ၏၊ ပရမတ္ထ ပါရမီလောက် ထိပ်တန်းမရောက်သော်လည်း ကိုယ်အင်္ဂါကိုစွန့်၍ မျက်လုံးကိုလှူခြင်း စသော စေတနာကို "ဥပပါရမီ"ဟုခေါ်၏၊ ထိုဥပပါရမီ ပရမတ္ထပါရမီ အဖြစ်တို့သို့ မရောက်တတ်ဘဲ ကိုယ်မှ အပြင်ပဖြစ်သော ပစ္စည်း စွန့်လှူခြင်းစေတနာကို "ပါရမီ"ဟုခေါ်သည်၊ ပါရိသေသနည်းတည်း၊ ပုတ္တဒါရနောဒိဥပကဏ္ဍပရိစ္စာဂေါ ပန ဒါန ပါရမီ, အင်္ဂပရိစ္စာဂေါ ဒါန ဥပပါရမီ, အတ္တနော စိဝိတပရိစ္စာဂေါ ဒါနပရမတ္ထပါရမီ။-စရိယာပိဋကဋ္ဌကထာ)]။

သီလစသည်။ ။ပုတ္တဒါရခန္ဓစသော ဝတ္ထုတို့၌ မတွယ်တာဘဲ သီလမပျက်အောင် စောင့်ထိန်းခြင်းသည် "ပါရမီ"မည်၏၊ ကိုယ်အင်္ဂါကို မတွယ်တာဘဲ ကိုယ်အင်္ဂါအပျက်ခံ၍ သီလစောင့်ခြင်းသည် ဥပပါရမီမည်၏၊ အသက်ကိုပင် မတွယ်တာဘဲ အသေခံ၍ သီလစောင့်ခြင်းသည်ပရမတ္ထပါရမီမည်၏၊ နေက္ခမ္မစသည်တို့၌ ၃-မျိုးပြားပုံကို စရိယာ ပိဋကတ်ကြည့်၍ သိပါလေ။

အားဖြင့်၊ အ,သ-ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ သခ်ၨပါလစာတကာလေ-သခ်ၨပါလ နဂါးမင်း ဖြစ်ရာအခါ၌၊ (ပရမတ္ထပါရမီနာမ စာတာ၌ စပ်။)

(သာရိပုတ္တ-သာရိပုတ္တရာ၊ အဟံ-ငါသည်၊) သူလေဟိ-သစ်သားနှစ် တံကျင်တို့ဖြင့်၊ ဝိဠိယန္ဓောပိ-ထိုးဖောက်အပ်ပါသော်လည်းကောင်း၊ သတ္တိဟိ-လှံတို့ဖြင့်၊ ကောဋ္ဌိယန္ဓောပိ-ထိုးဆွအပ်ပါသော်လည်းကောင်း၊ ဘောဇပုတ္တော(ဘောဇပုတ္တာနံ)-ရှေးမုဆိုးကြီးတို့၏ သားဖြစ်ကုန်သော မုဆိုးတို့အား၊ နကုပ္ပါမိ-အမျက်ထွက်တော်မမူ၊ ဇသာ-ဤ အသက်စွန့်လျက် အမျက် မထွက်အောင် သီလကိုစောင့်ထိန်းခြင်းသည်၊ မေ-ငါ၏၊ သီလပါရမီ-သီလပရမတ္ထပါရမီတည်း၊ (တစ်နည်း) သာရိပုတ္တ, အဟံ၊ သူလေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဝိနိဝိဠိယန္ဓောပိ-ထိုးဖောက်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သတ္တိဟိ-တို့ဖြင့်၊ ကောဋ္ဌယန္ဓောပိ-ထိုးဆွသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဘောဇပုတ္တော(ဘောဇပုတ္တာနံ)-တို့အား၊ နကုပ္ပါမိ-အမျက်ထွက်တော်မမူ၊ ဇသာ မေ သီလပါရမီ၊ ဣတိ-သို့၊ အတ္တပရိစ္စဂ်-အတ္တဘောကိုစွန့်လွှတ်ခြင်းကို၊ ဝါ-အသက်ကိုစွန့်လွှတ်ခြင်းကို၊ ကရောန္တသ-ပြုသောဘုရားအလောင်း၏၊ သီလပါရမိတာ-သီလပါရမီသည်၊ ပရမတ္ထပါရမီနာမ-မည်သည်၊ စာတာ-ဖြစ်ပြီ။

တထာ-ထိုမှတစ်ပါး၊ သောမနဿကုမာရကာလေ-သောမနဿ မင်းသားဖြစ်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထိပါလကုမာရကာလေ-ဟတ္ထိပါလမင်းသား ဖြစ်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ အယောဃရပဏ္ဍိတကာလေ-အယောဃရသုခမိန်ဖြစ်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ မဟာရဇ-မဟာရာဇာ၏ အဖြစ်ကို၊ (ကြီးစွာသော မင်းအဖြစ်ကို၊)ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍၊ နေက္ခမ္မပါရမိတာယ-၏၊ ဝါ-ကို၊ ပူရိတတ္တ

သူလေဟိ၊ပေ၊ နကုပ္ပါမိ။ ။ထိုဇာတ်တော်၌ တောင်ပို့အထက်ဝယ် ခွေ၍ ဥပုသ်စောင့်နေသော သခ်ၨပါလနဂါးမင်းကြီးကိုတွေ့သောအခါ တစ်ကျိပ် ၆-ယောက်သောမုဆိုးတို့သည် နွယ်တို့ကို ထိုးခြင်းအကျိုးငှာ ရှေးဦးစွာ ရှစ်ဌာနတို့၏ စိုတ်ကျင်တို့ဖြင့် ထိုးဖောက်ကြကုန်၏၊ အားနည်းအောင် လှံတို့ဖြင့်လည်း ထိုးဆွကြကုန်၏၊ ထိုသို့ ထိုးဖောက်ကြ, ထိုးဆွကြသော်လည်း မုဆိုးတို့အား ဒေါသဖြစ်တော်မမူခဲ့၊ ဤသို့အသက်စွန့်၍ အမျက်မထွက်အောင် သီလထိန်းခြင်းကို "သီလပရမတ္ထပါရမီ"ဟုဆိုသည်။

ဝိဠိယန္ဓောပိ, ကောဋ္ဌိယန္ဓောပိ။ ။ဤအဋ္ဌကထာ၌ ကမ္မရုပ်တွေ့ရ၏၊ အန္တပစ္စည်းလည်း မာနမှပြန်ထားသော အန္တ ဟုဆိုလိုကြသည်၊ ဤပါဠိ၌ရှိအတိုင်း "ဘောဇပုတ္တောဟိ"ဟု ကတ္တားလာရလိမ့်မည်၊ ထိုးဖောက်အပ်, ထိုးဆွအပ်သူကား နကုပ္ပါမိ၏ကတ္တားဖြစ်သော ဘုရားအလောင်းတည်း၊ စရိယာပိဋကမှ၌ ဘောဇပုတ္တောနှင့် အရတူ"သူလေဟိ ဝိနိဝိဠိယန္ဓော, ကောဋ္ဌယန္ဓောပိ သတ္တိဟိ"ဟု ရှိ၏၊ ဘောဇပုတ္တောကိုလည်း ကုဇတ္ထဖြစ်သော ကုပဓာတ်၏ အယှဉ်ဖြစ်သောကြောင့် "ဘောဇပုတ္တာနံ"ဟု သမ္ပဒါန်အနက်ဖွင့်ကြသည်၊ အရညေ မိဂေ ဘုဉ္ဇန္တိ မာရဏတ္ထံ ပါ့လေန္တိ ဘောဇာ၊ ဘုဇပါ့လန ဗျဝဟာရဏောသု"ဓာတ်နက်တို့တွင် ပါ့လနအနက်တည်း၊ ထိုမုဆိုးတို့သည်ပင် အထက်အထက်မုဆိုးတို့၏ သားဖြစ်သောကြောင့် "ဘောဇာနံ+ပုတ္တာ ဘောဇပုတ္တာ"တို့မည်၏၊ တစ်နည်း-"ဘောဇာဒေ+ပုတ္တာ ဘောဇပုတ္တာ"ဟု ပြု။

ဘာဝါနုံပရိမာဏံနာမ နတ္ထိ၊ ပန-အထူးကား၊ ဧကဋ္ဌေန-အားဖြင့်၊ အသ-ထိုဘုရား အလောင်း၏၊ စူဠသုတသောမဇာတကာလေ-စူဠသုတသောမမင်း ဖြစ်ရာ အခါ၌။

(သာရိပုတ္တ, အဟံ၊) ဟတ္ထဂတံ-လက်သို့ရောက်အပ်သော၊ မဟာရဇ္ဇ-မဟာရာဇာ၏ အဖြစ်ကို၊ (ကြီးစွာသောမင်းအဖြစ်ကို၊) ခေဠပိဏ္ဍံဝ-တံတွေးပေါက်ကဲ့သို့၊ ဆဒ္ဒယိ-စွန့်ခဲ့ပြီ၊ စဇတော-စွန့်လွှတ်သော၊ (မေ-ငါ၏၊) လဂန်-ကပ်ငြိခြင်းသည်၊ နဟောဟိ-မဖြစ်ခဲ့၊ သော-ဤကြီးစွာသော မင်းအဖြစ်ကို စွန့်လွှတ်ခြင်းသည်၊ မေ-ငါ၏၊ နေက္ခမ္မပါရမီ-နေက္ခမ္မပရမတ္ထပါရမီတည်း၊ ဣတိဧဝ-သို့၊ နိဿဋ်တာယ-ကပ်ငြိခြင်းမရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ရဇ္ဇ-မင်းအဖြစ်ကို၊ ဆဒ္ဒေတွာ-စွန့်၍၊ နိက္ခမန္တသ-တောထွက်နိုင်သော ဘုရားအလောင်း၏၊ 'နေက္ခမ္မပါရမိတာ-သည်၊ ပရမတ္ထပါရမီ နာမ, ဇာတာ။ [ဤဇာတ်၌ကား မင်းအဖြစ်ဝယ် ချမ်းချမ်းသာသာနှင့် အသက်မွေးနိုင်ပါသော်လည်း ထိုအသက်မွေးခြင်းကို မငဲ့ကွက်ဘဲ အသက်ကိုစွန့်လျက် တောထွက်တော်မူနိုင်ခြင်းသည် ပရမတ္ထပါရမီမည်၏။

တထာ-ထိုမှတစ်ပါး၊ ဝိဝုရပဏ္ဍိတကာလေ-ဝိဝုရသုခမိန် ဖြစ်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ မဟာဂေါဝိန္ဒ ပဏ္ဍိတကာလေ-မဟာဂေါဝိန္ဒသုခမိန်ဖြစ်ရာ အခါ၌လည်းကောင်း၊ ကုဒါလပဏ္ဍိတကာလေ-ကုဒါလသုခမိန် ဖြစ်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ ဇောဓိပရိဗ္ဗာဇက ကာလေ-ဇောဓိပရဗိုဇ်ဖြစ်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ မဟောသဓ ပဏ္ဍိတကာလေ-မဟောသဓာသုခမိန်ဖြစ်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ပညာပါရမိတာယ-ပညာပါရမီတော်၏၊ ဝါ-ကို၊ ပူရိတတ္တာ ဘာဝါနံ, ပရိမာဏံနာမ နတ္ထိ၊ ပန-အထူးကား၊ ဧကဋ္ဌေန-အားဖြင့်၊ အသ-ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ သတ္တုဘာသ္တဇာတကေ-သတ္တုဘာသ္တဇာတ်၌၊ သေနက ပဏ္ဍိတကာလေ- သေနကသုခမိန် ဖြစ်ရာအခါ၌။

(သာရိပုတ္တ)အဟံ, ပညာယ-ပညာဖြင့်၊ ဝိစိနန္တော-စူးစမ်းလျက်၊ ဗြာဟ္မဏေ-ပုဏ္ဏားကို၊ ဒုခါ-သေမည့်ဆင်းရဲမှ၊ မောစယိ-လွတ်စေခဲ့ပြီ၊ မေ-ငါ၏၊ (ငါနှင့်)၊ ပညာယ-ပညာအားဖြင့်၊ သမော-တူသူသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ [စရိယာ ပိဋကတ် "မမ သဒိသော နတ္ထိ"ဟုရှိ၏၊ ထိုအလို မေကို သမ္မန်အနက်ပေးစေလိုသည်၊ "ငါ၏အတူ, ဖြစ်သူမရှိ"ဟူလို။] ဣတော-ဤပါရမီသည်၊ မေ-ငါ၏၊ ပညာပါရမီ- ပညာပရမတ္ထပါရမီတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အန္တောဘဿဂတံ-သားရေအိပ်အတွင်း၌ ရောက်နေသော၊ သပ္ပံ-မြွေကို၊ ဒဿေန္တသ-ပြတော်မူသော ဘုရားအလောင်း၏၊ ပညာပါရမိတာ-ပညာပါရမီသည်၊ ပရမတ္ထပါရမီနာမ ဇာတာ [အကျယ်ကို သတ္တုဘာသ္တ ဇာတ်ကြည့်ပါ။]

တထာ-ထိုမှတစ်ပါး၊ ဝီရိယပါရမိတာဒီနမ္မိ-ဝီရိယပါရမီအစရှိသော ပါရမီတို့၏လည်း၊ ဝါ-တို့ကိုလည်း၊ ပူရိတ္တာဘာဝါနံ-ဖြည့်ကျင့်အပ်ရာ အတ္တဘောတို့၏၊

ပရိမာဏာ်မ, နတ္ထိ၊ ပန-အထူးကား၊ ဧကဿ္မေ နု, မဟာဧနကစာတကေ-မဟာဧနက စာတ်၌၊ အတိရဒဿီဧလမဇ္ဈေ၊ပေ၊ ဝိရိယပါရမိတာ-ဟူ၍း ဧဝံ-သို့၊ မဟာသမုဒ္ဒံ-မဟာသမုဒ္ဒရာကို၊ တရန္တ သ-ကူးသော၊အသ-ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ ဝိရိယပါရမိတာ-သည်၊ ပရမတ္ထပါရမီနာမ စာတာ။ [အတိရဒဿီဧလမဇ္ဈေ-မြင်အပ်သော ကမ်းမရှိသော သမုဒ္ဒရာရေပြင်၏ အလယ်၌၊ သဗ္ဗေဝ-အလုံးစုံသောလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ မာနုသာ-လူတို့ကို၊ ဟတာ-ငါး, လိပ်တို့သည် သတ်အပ်ကုန်ပြီ၊ (မေ-ငါ၏) စိတ္တသ-စိတ်၏၊ အညထာ-အားထုတ်ခြင်းမှတစ်ပါးသော အပြားသည်၊ ဝါ-တွန့်ဆုတ်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဧသာ-ဤမတွန့်ဆုတ်ဘဲရဲဝံ့စွာကူးနိုင်ခြင်းသည်၊ မေ-ငါ၏၊ ဝိရိယပါရမီ-ဝိရိယပရမတ္ထပါရမိတည်း။]

ခန္တီဝါဒီ စာတကေ-ခန္တီဝါဒိစာတ်၌၊ အစေတနံဝ၊ပေ၊ ခန္တီပါရမိတာ-အစေတနံဝ၊ ပေ၊ ခန္တီပါရမိဟူ၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ အစေတန ဘာဝေနဝိယ-စိတ်စေတနာမရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်ကဲ့သို့၊ မဟာဒုက္ခံ-ကြီးစွာသောဒုက္ခကို၊ အဓိဝါသေန္တ သ-သည်းခံနိုင်သော ဘုရားအလောင်း၏၊ ခန္တီပါရမိတာ-သည်၊ ပရမတ္ထပါရမီနာမစာတာ။ . . .[သာရိပုတ္တ-သာရိပုတ္တရာ၊ တိက္ခေန-ထက်လှစွာသော၊ ဖရသုနာ-ပုဆိန်ဖြင့်၊ မမံ-ငါ့ကို၊ အစေတနံဝ-စိတ်စေတနာမရှိသော သစ်သားရုပ်ကိုကဲ့သို့၊ ကောဋ္ဌေန္တေ-ခုတ်ဖြတ်စေ သော၊ ကာသိရာဇေ-ကာသိမင်း၌၊ (ကလာဗုမင်းအား၊) နု ကုပ္ပါမိ-အမျက်မထွက်ခဲ့၊ ဧသာ-ဤအသက်ကိုစွန့်လျက် အမျက် မထွက်ခြင်းသည်၊ မေ-ငါ၏၊ ခန္တီပါရမိ-ခန္တီပရမတ္ထပါရမိတည်း။]

မဟာသုတ သောမစာတကေ-မဟာသုတ သောမစာတ်၌၊ သစ္စဝါစံ၊ပေ၊ သစ္စပါရမိတာ-သစ္စဝါစံ၊ပေ၊သစ္စပါမိဟူ၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဧဝိတံ-အသက်ကို၊ စဧိတ္တာ-စွန့်၍၊ သစ္စံ-သစ္စာကို၊ အနုရက္ခန္တ သ-စောင့်ရှောက်အပ်သော သုတသောမမင်း၏၊ သစ္စပါရမိတာ-သည်၊ ပရမတ္ထပါရမီနာမစာတာ။ [သာရိပုတ္တ-တ္တရာ၊ မမ-ငါ၏၊ ဧဝိတံ-အသက်ကို၊ စဧိတ္တာ-စွန့်၍၊ သစ္စဝါစံ-မုန်သောစကားကို၊ အနုရက္ခန္တော-စောင့်ရှောက်လျက်၊ ဧကသခတ္တိယေ-တစ်ရာတစ်ယောက်သော မင်းတို့ကို၊ မောစေသိं-

---

အတိရဒဿီဧလမဇ္ဈေ။ ။ပဿိယတောတိ ဒဿံ၊ တိရံ+ဒဿံ တိရဒဿံ-မြင်အပ်သော ကမ်း၊ ဝိသေသနပရပဒကမ္မဓာရည်း၊ တိရဒဿံ ယဿတောတိ တိရဒဿီ-မြင်အပ်သော ကမ်းရှိသော မြစ်စသည်၊ နဝ+တိရဒဿီ အတိရဒဿီ-မြင်အပ်သော ကမ်းရှိသည် မဟုတ်သော သမုဒ္ဒရာ၊ အတိရဒဿိနော+ဧလ် အ်တိရဒဿီဧလ်-မြင်အပ်သော ကမ်းမရှိသော သမုဒ္ဒရာ၏ရေပြင်၊ အတိရဒဿီဧလဿ+မဇ္ဈ၊ ဤနည်းအလို သမာသ်ပုဒ် တစ်ပုဒ်တည်း၊ အတိရဒဿီတစ်ပုဒ် ဧလမဇ္ဈေတစ်ပုဒ်ဟုလည်း ကြေ၍ "ဧလမဇ္ဈေ-သမုဒ္ဒရာရေပြင်အလယ်၌၊ အတိရဒဿီ-ကမ်းကိုမမြင်နိုင်ကုန်သော၊ သဗ္ဗေဝ မာနုသာ ဟတာ"ဟု ပေးကြ၏၊ သို့သော် ကမ်းမမြင်နိုင်ခြင်းသည် သေသူတို့အတွက် သေခြင်း၏အကြောင်း မဟုတ်သောကြောင့် ဝိသေသနမဖြစ်နိုင်။ [အညထာတိ လိနုတာ၊-ဋ္ဌိကာ။]

လွတ်စေခဲ့ပြီ၊ ဩသာ-ဤအသက်ကိုစွန့်လျက် မှန်သော စကားကို စောင့်ရှောက်ခြင်းသည်၊ မေ-ငါ၏၊ သစ္စပါရမီ-သစ္စပရမတ္ထပါရမီတည်း။]

မှဂပက္ခ ဇာတကေ-မှလပက္ခဇာတ်၌၊ (တေမိဇာတ်၌၊) မာတာပိတာ၊ပေ၊ ဝတမဓိဋ္ဌဟိန္တိ-မာတာပိတာ၊ပေ၊ဝတ်မမဓိဋ္ဌဟိ ဟူ၍၊ ဒေ-ဤသို့၊ ဒီဝိတံ-အသက်ကို၊ စဇိတ္တာ-စွန့်၍၊ ဝတ်-(အ)ယောင် ဆွဲ.ယောင်ဆောင်ခြင်းဟူသော အကျင့်ကို၊ အဓိဋ္ဌဟန္တ သ-ဆောက်တည်သော၊ မေ-ငါ၏၊ အဓိဋ္ဌာနပါရမီတာ-သည်၊ ပရမတ္ထပါရမီနာမ်, ဇာတာ။...[မေ-ငါသည်၊ မာတာပိတာ-မယ်တော် ခမည်းတော်တို့ကို၊ နဒေသာ-မမုန်းအပ်ပါကုန်၊ မေ-ငါသည်၊အတ္တာစ-မိမိကိုလည်း၊ နဒေသိယော-မမုန်းအပ်ပါ၊ မဟာယသ်ပိ-များစွာသော အခြံအရံကိုလည်း၊ နဒေသ-မမုန်းအပ်ပါ၊ မယံ-ငါသ်ည်၊ သဗ္ဗညုတာ-သဗ္ဗညုဇ္ဈ၏ အဖြစ်ကို၊ ပိယာ-ချစ်အပ်ပါ၏၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ ဝတ်-(အ)ယောင် ဆွဲ.ယောင် နားပင်းယောင်ဆောင်ခြင်းဟူသော အကျင့်ကို၊ အဓိဋ္ဌဟိ-ဆောက်တည်ခဲ့ပြီ။

ဧကရာဇာတကေ-ဧကရာဇ်ဇာတ်၌၊ (တစ်နည်း) သုဝဏ္ဏသာမဇာတကေ-သုဝဏ္ဏသျှမ်ဇာတ်၌၊ နု မံ ကောစိ၊ပေ၊ တဒါတိ-ဟူ၍၊ ဒေ-ဤသို့၊ ဒီဝိတံ-အသက်ကို၊ အနုပလောကေတွာ-မငဲ့ကွက်မူ၍၊ မေတ္တာယန္တ သ-မေတ္တာကိုဖြစ်စေသော (မေတ္တာကိုပွားများသော) ဘုရားအလောင်း၏၊ မေတ္တာပါရမီတာ-သည်၊ ပရမတ္ထပါရမီနာမ"ဇာတာ။ [ကောစိ-ယုန်, ကြောင် စသော ကြောက်တတ်သောသတ္တဝါတစ်ကောင်တလေကမျှ၊ မံ-ကို၊ နဥတ္တသတိ-မကြောက်လန့်၊ အဟံပိ-ငါသည်လည်း၊ (ငါကလည်း၊) ကဿစိ-ခြသေ့, သစ်, ကျား, ဘီလူးစသော ကြောက်စရာတစ်ကောင်တလေကိုမှလည်း၊ နဘာယာမိ-မကြောက်၊ မေတ္တာဗလေန-မေတ္တာ၏အစွမ်းသည်၊ ဥပတ္ထဒ္ဓေါ-ထောက်ပံ့အပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ တဒါ-သုဝဏ္ဏသျှမ်ဖြစ်ရာထိုအခါ၌၊ ပဝနေ-တောကြီး၌၊ ရမာမိ-မွေ့.လျော်ခဲ့၏။]

မာတာ၊ပေ၊အဓိဋ္ဌဟိ။ ။စာအုပ်များ၌ "နပိဒေသ်ိ မဟာယသ်ိ"ဟုရှိ၏၊ မဟာယသ်အရ ငါးရာသော ဖွားဘက်သတို့သား၊တို့နှင့် ၂၀၄ ကျိပ်သော နို့ထိန်းများကိုလည်း ဂဏ္ဌိယု၏၊ ယသ်ကား ပုလ္လင်မှ နပုံလင်ပြန်ထားသော လင်ကိုပလ္လာသပုဒ်ဟုလည်းဆို၏။ သို့သော် စရိယာပိဋကတ် မှဂပက္ခဇာတ် ပါဠိတော်၌ "အတ္တာ မေ နစ ဒေသိယော"ဟုရှိ၏၊ ထို့နောက်"သဗ္ဗညုတံ ပိယံ မယှံ"ဟု ရှိရာ၌လည်း တာပဓဇည်းသည် ကျင်ကျွဲလင်သာ၊ "သဗ္ဗညုတာ ပိယာ မယှံ"ဟုရှိမှ သဒ္ဒါထုံးစံကျသည်၊ သို့မဟုတ်လျှင် လင်ကိုပလ္လာသကြောပါ၊ ဒေသာ၌ ဒီသဓာတ်ကား အပ္ပိတိကရဏအနက်ဟောတည်း။

နမံ၊ပေ၊တဒါ။ ။သသဓိဋ္ဌာဒီကော ဘိရုကဇာတိကောပိ ကောစိသတ္တော မံ နဥတ္တသတိ နဥဒ္ဓိဋ္ဌတိ၊ အဟံပိ ကဿစိ သီဟဗျဂ္ဃါဒီတိရစ္ဆာနတော ယက္ခာဒီ အမနုဿတော လုဒ္ဒလောဟိတပါဏိ မနုဿတော (ကြမ်းတမ်းသော လက်၌ သွေးရှိသော လူမှဆိုးမှလည်း၊) ဣတိ ကုတောစိပိ

လောမဟံသဇာတကေ-လောမဟံသဇာတ်၌၊ သုသာနေ၊ပေ၊ အနပ္ပကန္တီ-သုသာနေ၊ပေ၊ အနပ္ပကံဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဂါမဒါရကေသု-ရွာသားကလေးတို့သည်၊ နိဋ္ဌုတာဒီဟိစေဝ-တံတွေးထွေးခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ မာလာဂန္ဓ၊ ပဟာရာဒီဟိစ-ပန်းနံ့သာတို့ကို အနီးသို့ဆောင်ခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ (ပန်းနံ့သာတို့ဖြင့် ပူဇော်ခြင်း) အစရှိသည်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သုခဒုက္ခ-ချမ်းသာဆင်းရဲကို၊ ဥပါဒေန္တေ သုပိ-ဖြစ်စေပါကုန်သော်လည်း၊ ဥပေက္ခကာ-ဝမ်းမြောက်ဝမ်းနည်းမပြု, လျစ်လျူရှုမှုကို၊ အနတိဝတ္တေန္တေ ဃ-မလွန်စေသောဘုရားအလောင်း၏၊ ဥပက္ခာ ပါရမိတာ-သည်၊ ပရမတ္ထပါရမီ နာမဇာတာ။

[သာရိပုတ္တ, အဟံ၊ ဆဝဋ္ဌိကံ-သူသေကောင်၏အရိုးကို၊ ဥပနိဓာယ-ခေါင်းအုံးအလား, ကပ်ကာထား၍၊ သုသာနေ-သုသာန်၌၊ သေယျံ-အိပ်ခြင်းကို၊ ကပ္ပေမိ-ပြု၏၊ ဂါမဏ္ဍလာ-ရွာသားကလေးတို့သည်၊ ဥပဂန္တွာ-အနီးသို့ကပ်၍၊ အနပ္ပကံ (နု+အပ္ပကံ)-မနည်းသော၊(များစွာသော၊) ရူပံ-ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်, အတန်တန်သော ပြောင်လှောင်မှုကို၊ ဒသေန္တိ-ပြကြကုန်၏။]

နု ဘယာမိ၊ ဤဂါထာသည် စကရာဇာတ်တော်က ဂါထာမဟုတ်၊ သုဝဏ္ဏသာမ (သုဝဏ္ဏသျှမ်) ဇာတ်တော်က ဂါထာတည်း၊ ·ထို သုဝဏ္ဏသျှမ်ဇာတ်တော်၌ မေတ္တာသည် ပရမတ္ထပါရမီ မဟုတ်သေး၊ စကရာဇာတ်ဟော်၌ မေတ္တာသည်သာ ပရမတ္ထပါရမီတည်း၊ စရိယာပိဋကတ် စကရာဇ ဇာတ်တော်ဝယ် ဤသို့ရှိသည်၊-

အမစ္စမဏ္ဍလံ ရဋ္ဌံ, ဇိတံ အဒ္ဓေ ပုရံ မမ၊
အစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာန ဂဟိတံ, ပိယပုတ္တံဝ ပဿဟံ၊
မေတ္တာဂတ ဃ သဗ္ဗော နတ္ထိ, ဧသာ ဃ မေ မေတ္တာပါရမီ။

ဃ-ငါ၏၊ အမစ္စမဏ္ဍလံ-အမတ်အပေါင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဇိတံ-စစ်သည်ဗိုလ်ပါ, မြို့ရွာ ဇနပုဒ်တို့ဖြင့် ပြည့်စုံသော၊ ရဋ္ဌံ-တိုင်းပြည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဇိတံ-မောင်းမမိသော်, ချွေရံမှားစွာ, တန်ဆာအဆောက်အဦးတို့နှင့်ပြည့်စုံသော၊ အဒ္ဓေ ပုရံ-မြို့တွင်းနန်းတော်ကိုလည်းကောင်း၊ အစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာန-လုယက်၍၊ ဂဟိတံ-ယူသော... ရန်သူမင်းကို၊ ("ဂဏ္ဍ" ရိုက်ချင် ကောင်း၏၊) ပိယပုတ္တံဝ-ချစ်အပ်သောသားကဲ့သို့၊ အဟံ-သည်၊ ပဿိ-ရှုနိုင်ခဲ့ပြီ၊ "မေတ္တာယ ဃ သဗ္ဗော နတ္ထိ" စသည် ပေး။

ဂါမဏ္ဍလာ။ ။အဏ္ဍ+လာတိ ဂဏ္ဍာတိတိ အဏ္ဍလော၊ လိန်အုကိုကိုင်၍ ကစားတတ်သော ကလေးကို "အဏ္ဍလ"ဟုခေါ်၏၊ ဂါမဿ+အဏ္ဍလာ ဂါမဏ္ဍလာ-ရွာ၏၊ (ရွာသူရွာသားတို့၏)ကလေးတို့ [ဂါမဏ္ဍလာတိ-ဂါမဒါရကာ ဋီကာ။] အရှေ့က "ဂါမမဏ္ဍလာ"ဟု ဆိုလိုလျှက် မတစ်လုံးကို ချေထားသည်ဟုဆိုကြသည်။ ရူပန္တိ ဝိပဂတာရဲ၊ ရူပါသဒ္ဒါသည် ဤနေရာ၌ဖောက်ပြန်သော အပြုအမူဟူသော အနက်ဟောတည်း။ "ရူပယတိ ဝိပရိတံ ဘာဝတိတိ ရူပံ"ဟု မဂၢဒီပ ပြုသတတ်။

အယံ–ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ–ဤအဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ၌၊ သဒ္ဓေပေါ–အကျဉ်းတည်း၊ ဝိတ္ထာရတောပန–အကျယ်အားဖြင့်ကား၊ ဧသ အတ္ထော–ဤဆိုအပ်ပြီးသော အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို၊ စရိယာပိဋကတော–စရိယာပိဋက ပါဠိအဋ္ဌကထာမှ၊ ဂဟေတဗ္ဗော–ယူထိုက်၏၊ ဧဝံ–ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ပါရမိယော–ပါရမီတော်တို့ကို၊ ပူရေတွာ–ဖြည့်ကျင့်အပ်ပြီး၍၊ ဝေဿန္တရဘူတော–ဝေဿန္တရာမင်း၏ အတ္တဘောဖြင့်၊ ဌိတော–တည်သည်၊ (သမာနော–ဖော်)၊ အစေတနာယ၊ပေ၊ ကမ္မထာတိ–အစေတနာယ၊ပေ၊ပကမ္မထဟူ၍၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ မဟာပထဝီ ကမ္မနာဒိကာရဏာနိ–မြေကြီးတုန်လှုပ်ခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ မဟာပုညာနိ–ကြီးစွာသော ကောင်းမှုတို့ကို၊ ကတွာ–ပြုပြီး၍၊ အာယူဟ ပရိယောသာနေ–အသက်ရှည်ရာနေ့၏အဆုံး၌၊ ("အာယုပရိယောသာနေ–အသက်၏အဆုံး၌"ဟု လည်းရှိ၏၊) တတော–ထိုဝေဿန္တရာမင်းဘဝမှ၊ စုတော–စုတေသည်၊ (သမာနော–ဖြစ်လသော်၊) တုတိသာဘဝနေ–တုသိတာနတ်ဘုံ၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ–ဖြစ်ပြီ။

[အစေတနာ–စိတ်စေတနာမရှိသော၊ အယံ ပထဝီ–ဤမြေကြီးသည်၊ သုခံ ဒုက္ခံ–ချမ်းသာဆင်းရဲကို၊ (အကောင်းအဆိုးကို၊) အဝိညာယပိ–မသိပါဘဲလျက်လည်း။ သာ–ထိုမြေကြီးသည်၊ မယံ–ငါ၏၊ ဒါနဗလာ–ဒါန၏အစွမ်းကြောင့်၊ သတ္တက္ခတ္တုံ–၇–ကြိမ် ၇–ဖန်၊ ပကမ္မထ (ပကမ္ပိတ္ထ)–အပြားအားဖြင့် တုန်လှုပ်ရလေပြီ။ ဤဂါထာ၌ "အယံ, သာ"ဟု ကတ္တား ၂–ချက်ပါ၏၊ အယံကို အဝိညာယ၌စပ်၍ သာကို "ပကမ္မထ(ပကမ္ပိတ္ထ)"၌ စပ်ရမည်၊ သို့သော် ဝါကျထုံးစံကား မဟုတ်လျှင်၊ ထို့ကြောင့် "အယံ ပထဝီ–သည်၊ အစေတနာ–စိတ်စေတနာ မရှိ"ဟု ဝါကျဖြတ်၍၊ "သာ–ထိုမြေကြီးသည်၊ သုခံ ဒုက္ခံ–ကို၊ အဝိညာယပိ–မသိပါဘဲလျက်လည်း၊ မယံ–၏၊ ဒါနဗလာ–ကြောင့်၊ သတ္တက္ခတ္တုံ ပကမ္မထ"ဟု တစ်မျိုးပေးကြသေး၏။]

တုသိတာ၌ ဖြစ်တော်မူပုံ

တတ္ထ–ထိုတုသိတာဘုံ၌၊ အညေ–အခြားကုန်သော၊ ဒေဝေ–နတ်တို့ကို၊ ဒသဟိ–ကုန်သော၊ ဌာနေဟိ– အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ အဓိဂဏှိတွာ–လွှမ်းမိုးကာယူ၍၊ ယာဝတာယုကံ– အသက်ရှည်သမျှ ကာလပတ်လုံး၊ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိ–နတ်စည်းစိမ်ကို၊

ဒသဟိဌာနေဟိ။ ။"အာယု, ဝဏ္ဏ, သုခ, ယသ, အာဓိပတေယျ, ရူပ, သဒ္ဒ, ဂန္ဓ, ရသ, ဖောट္ဌဗ္ဗ"ဟူသော ၁၀–ပါးသောအကြောင်းတို့ဖြင့် အခြားသော နတ်တို့ထက် သာလွန်သည်ကို "အဓိဂဏှိတွာ"ဟုဆိုသည်၊ ထိုတွင် ဝဏ္ဏဟူသည် မိမိကိုယ် အဆင်းတည်း။ ရူပဟူသည်ကား အပြင်ဘက်က ခံစားအပ်သောရူပါရုံ ကာမဂုဏ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဝဏ္ဏ, ရူပ"ဟု ၂–မျိုးရှိရသည်။

အနုဘဝန္တော–ခံစားလျက်၊ မနုဿဂဏနာယ–လူတို့၏ အရေအတွက်အားဖြင့်၊ ဣဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ သတ္တဟိ ဒိဝသေဟိ– ၇–ရက်တို့ဖြင့်၊ အာယုက္ခယံ–အသက်၏ ကုန်ခြင်းသို့၊ ပါပုဏိဿတိ–ရောက်လတ္တံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ ဆိုထိုက်ရာအခါ၌၊ ဝတ္ထာနိ–အဝတ်တို့သည်၊ ကိလိဿန္တိ–ညစ်နွမ်းကုန်၏၊ မာလာ–နတ်ပန်းတို့သည်၊ မိလာယန္တိ–ညိုးနွမ်းကုန်၏၊ ကစ္ဆေဟိ–လက်ကတီးအကြားတို့မှ၊ သေဒါ–ချွေးတို့သည်၊ မုစ္စန္တိ–ယိုထွက်ကုန်၏၊ ကာယော–ကိုယ်၌၊ ဝေဝဏ္ဏိယံ–ဖောက်ပြန်သောအဆင်းရှိသူ၏ အဖြစ်သည်၊ သြက္ကမတိ–သက်ရောက်၏၊ ဒေဝါ–နတ်သည်၊ ဒေဝါသနေ–နတ်တို့၏ နေရာ၌၊ နု သဏ္ဌာဟတိ–ကောင်းစွာ မတည်နိုင်၊ ဣတိ–သို့၊ ပဋ္ဌသု–ငါးမျိုးကုန်သော၊ ဣမေသု ပုဗ္ဗနိမိတ္တေသု–ဤစုတေခြင်း၏ ရှေးအဖို့၌ဖြစ်သော နိမိတ်တို့သည်၊ ဥပ္ပန္နေသု–ဖြစ်ကုန်လသော်၊ တာနိ–ထိုနိမိတ်တို့ကို၊ ဒိသွာ–မြင်ရ၍၊ ဘော–အို နတ်အပေါင်းတို့၊ သဂ္ဂါ–နတ်ပြည်တို့သည်၊ သုညာ–ကင်းဆိတ်ကုန်သည်၊ ဘဝိဿန္တိ,ဝတ–ဖြစ်ကုန်တော့မှာပါတကား၊ ဣတိ–ဤသို့၊ သံဝေဂဇာတာဟိ–ဖြစ်သော သံဝေဂရှိကုန်သော၊ ဒေဝတာဟိ–နတ်တို့သည်၊ မဟာသတ္တသ–ဘုရားအလောင်း၏၊ ပူရိတပါရမိဘာဝံ–ဖြင့်ကျင့်အပ်ပြီးသော ပါရမီရှိသူ၏ အဖြစ်ကို၊ ဥတ္တာ–၍၊ ဣမသ္မိ–ဤဘုရားအလောင်းသည်၊ ဣဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ အည်–အခြားသော၊ ဒေဝလောကံ–နတ်ပြည်သို့၊ အနုပဂန္တာ–မကပ်ရောက်မူ၍၊ မနုဿလောကေ–လူ့ပြည်၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တာ–ဖြစ်ပြီး၍၊ ဗုဒ္ဓဘာဝံ–သို့၊ ပတ္တေ–သော်၊ ပုညာနိ–တို့ကို၊ ကတ္တာ–ပြု၍၊ စုတာ စုတာ–စုတေ စုတေကုန်သော၊ မနုဿာ–လူတို့သည်၊ ဒေဝလောကံ–နတ်ပြည်ကို၊ ပရိပူရေဿန္တိ–ပြည့်စေကုန်လတ္တံ့၊ ဣတိ–ဤသို့၊ စိန္တေတ္တာ–ကြံ၍၊ (အာယာစိတောဒ္ဓ စပ်။)

ယဒါ–အကြင်အခါ၌၊အဟံ–ငါသည်၊ တုသိတေ ဣဿရေ–တုသိတာနတ်အပေါင်း၌၊ (အဟောသိ–ပြီ၊) တဒါ–ထိုအခါ၌၊ အဟံ–သည်၊ သန္တုဿိတောနာမ–သန္တုဿိတမည်သော နတ်မင်းသည်၊ (အဟောသိ–ဖြစ်ပြီ၊) (တဒါ–၌၊) ဒသသဟဿီ–

မနုဿဂဏနာယ။ ။မနုဿဂဏနာယ၏ နောက်၌ "နှစ်ပေါင်း ဖ–သန်းအလွန်ရှိကုန်သော ၅၇–ကုဋေတို့ကာလပတ်လုံး"ဟု တွေ့ရ၏၊ ထို မနုဿဂဏနာယသည် သတ္တဟိ ဒိဝသေဟိ၏ ဝိသေသနဖြစ်ရကား ထိုပါဠိ ပိုနေဟန်တူသည်၊ ရှေးနီဿယတို့၌ကား အဓိဂဏ္ဌိတ္တာနောက်၌ "မနုဿဂဏနာယ သဠိဝဿသတသဟဿာဓိကာနိ သတ္တပညာသဝဿကောဋိယော ယာဝတာယုကံ ဒိဋ္ဌသမ္ဘတ္တိ အနုဘဝန္တော"ဟု ပြောင်းပြန် ပြန်၍အနက်ပေးလေသည်။

ဝတ္ထာနိ ကိလိဿန္တိ၊ပေ၊ နု သဏ္ဌာဟတိ။ ။ဤ ၅–ပါးကား တန်ခိုးကြီးသော နတ်များ စုတေခါနီး ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ် ပုဗ္ဗနိမိတ်များတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဆင်နားပန်းညှိုး, ပုဆိုးနွမ်းပါး, ချိုင်းကြားချွေးယို, ကိုယ်ရောင်ဆင်းပျက်, နန်းထက်မမွေ့, နတ်ဘုံဟော စုတော့နိမိတ်ငါး" ဟု ဆရာတို့ မိန့်ကြသည်။

တစ်သောင်းသော လောကဓာတ်၌ နေကုန်သော နတ်ဗြဟ္မာတို့သည်၊ သမာဂန္ဓာ-အညီအညွတ်လာ၍၊ မမ-ငါ့ကို၊ ပဋ္ဌလိ-ချီးမြှောက်အပ်သော လက်အုပ်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ယာစန္တိ-တောင်းပန်ကြကုန်၏၊ ["ပဂ္ဂဟိတ - အဋ္ဌလိ" ဟုခေါ်ဆိုလိုလျက် ဂါထာဖြစ်၍ ဂဟိတပုဒ်ရေထားသည်။] (ကိ-အဘယ်သို့ တောင်းပန်ကြကုန်သနည်း၊) မဟာဝီရ- ကြီးသော လုံ့လရှိသော၊ ဒေဝ-အရှင်နတ်မင်း၊ ကာလေ-ဘုရားဖြစ်ချိန် တန်ပါပြီ၊ မာတုကုစ္ဆိယံ-မယ်တော်ဝမ်း၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇ-ဖြစ်ပြီး၍၊ သဒေဝကံ-နတ်နှင့် တကွဖြစ်သော သတ္တဝါအပေါင်းကို၊ တာရယန္တော-ကယ်တင်လျက်၊ အမတံပဒံ-မအို မသေခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို၊ ဗုဇ္ဈဿု-သိတော်မူပါ၊ ဣတိ-သို့၊ ယာစန္တိ-ကုန်၏။

ဘုရားဖြစ်တော်မူရာဘဝ

ဝေ-သို့၊ ဗုဒ္ဓဘာဝတ္ထာယ-ဘုရား၏အဖြစ်အကျိုးငှာ၊ (ဘုရားဖြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊) အာယာစိတော-ရိုသေစွာတောင်းပန်အပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ကာလံ-ဘုရားဖြစ်ရာ အခါလည်းကောင်း၊ (ဣတိ ၌စပ်)၊ ဒီပံ-ဘုရားဖြစ်ရာ ကျွန်းလည်းကောင်း၊ ဒေသံ-ဘုရားဖြစ်ရာအရပ်လည်းကောင်း၊ ကုလံ-ဘုရားဖြစ်ရာ အမျိုးလည်းကောင်း၊ ဇနေတ္တိယာ-မယ်တော်ရင်း၏၊ အာယုပ္ပမာဏံ-အသက်အတိုင်းအရှည်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဋ္ဌ-ငါးမျိုးကုန်သော၊ ဣမာနိမဟာဝိလောကနာနိ-ဤကြီးစွာ ကြည့်ရှု

ကာလ ဒီပံ ဒေသံ။ ။ဆုတ်ကပ်ဝယ် အနှစ် တစ်သိန်းမှ အောက် အနှစ်တစ်ရာအတွင်း၌သာ ဘုရားဖြစ်ရာကာလတည်း၊ အနှစ်တစ်သိန်းအထက်၌ အသက်ရှည်ကြလွန်း၍ အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တလက္ခဏာမထင်နိုင်ကြ၊ အနှစ်တစ်ရာအောက်၌ကား ရာဂ,ဒေါသ, မောဟစသော ကိလေသာတွေ ပြင်းထန်လှသဖြင့် တရားဟောရ၍မရနိုင်၊ ဇမ္ဗုဒီပ်ကျွန်း၌နေသူတို့သည် အခြားကျွန်း၌ နေသူတို့ထက် သာလွန်သော သတိနှင့် သူရဲသတ္တိရှိကြ၏၊ ဇမ္ဗုဒီပ်တွင်လည်း မဏ္ဍိမဒေသ၌သာ ဗုဒ္ဓ ပစ္စေကဗုဒ္ဓနှင့် သာဝကကြီးများ ဖြစ်တော်မူကြ၏၊ ထို့ကြောင့်-ကာလဒီပနှင့် ဒေသကို ကြည့်တော်မူရသည်။

ကုလံ။ ။ပဋိရူပဒေသ၌ဖြစ်ရသော်လည်း အမျိုးညံ့ခဲလျှင် (မိမိကိုယ်တိုင်က အရည်အချင်းပြည့်ဝစေကာမူ) အများ၏အထင်သေးမှုကို ခံရသေးသောကြောင့် ဗြာဟ္မဏမျိုး, ခတ္တိယမျိုး၂-မျိုး၌သာ ဘုရားအလောင်းများ ဖြစ်လေ့ရှိ၏၊ ထိုတွင် ဗြာဟ္မဏတို့ ဂုဏ်ရှိသောအခါ ဗြာဟ္မဏမျိုး၌ ဖြစ်၏၊ ခတ္တိယတို့ ဂုဏ်ရှိသောအခါ ခတ္တိယမျိုး၌ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် မိမိဖြစ်ရာ ကုသိုလ်ကိုလည်း ကြည့်တော်မူရသည်။

မာတုအာယု။ ။မယ်တော်ဖြစ်မည့်သူသည် သီလသိက္ခာပြည့်ဝ၍ အသက်အားဖြင့် ဘုရားဖွားမြင်ပြီးနောက် ၇-ရက်လောက်သာ အသက်ရှည်မည့်သူဖြစ်ရမည်၊ ဘုရား အလောင်း၏ ကိန်းအောင်းရာဝမ်းတိုက်သည် စေတီအိမ်နှင့်တူ၏၊ အခြားသူများမသုံးထိုက်၊ ဘုရားအလောင်း မယ်တော်ကို အရာချ၍ အခြားသူကိုလည်း အဝင်မဟောသိမမြှောက်ထိုက်၊ ထို့ကြောင့် ဘုရားအလောင်း ဖွားမြင်ပြီးနောက် ၇-ရက်မြှောက်၌ နတ်ရှာစ်ရခြင်းသည် ထုံးစံဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် မယ်တော်၏ အာယုပ္ပမာဏကိုလည်း ကြည့်ရသည်။ မဟာပဒါနသုတ် အဋ္ဌကထာ။]

အပ်သောအရာတို့ကို၊ ဝိလောကေတွာ-ကြည့်ရှုပြီး၍၊ ကတသန္ဓိဗ္ဗာနော-(လူ့ပြည်၌ ဖြစ်ဖို့ရန်) ပြုအပ်ပြီးသော ဆုံးဖြတ်ခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ တတော-ထိုတုသိတာ နတ်ပြည်မှ၊ စုတော-စုတေသည်၊ (သမာနော-ဖြစ်လတော်၊) သက္ကရာဇကုလေ-သာကီဝင်မင်းမျိုး၌၊ ပဋိသန္ဓိ-ပဋိသန္ဓေကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ တတ္ထ-ထိုသာကီဝင်မင်းမျိုး၌၊ မဟာသမ္မတ္တိယာ-ကြီးစွာသောစည်းစိမ်မှ၊ အပရိဟာယမာနော-မယုတ်လျော့ဘဲ၊ အနုက္ကမေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ ဘဒ္ဒြယောဗ္ဗန်-ကောင်းသော ၁၆-နှစ်အရွယ်သို့၊ အနုပါပုဏိ-အစဉ်ရောက်ပြီ၊ ဣမသ္မိံ အန္တရေ-ဤအတွင်း၌၊ ["တုသိတာ နတ်ပြည်မှစုတေ၍ ၁၆-နှစ်အရွယ်သို့ ရောက်သောကာလအတွင်း၌ "ဟူလို၊] သတော သမ္ပဇာနော၊ပေ၊သြက္ကမိတိ အာဒိနံ-သတော သမ္ပဇာနော၊ပေ၊သြက္ကမိ အစရှိကုန်သော၊ သုတ္တပဒါနဿေဝ-သုတ်ပုဒ်တို့၏လည်းကောင်း၊ [သုတ်မဟာဝါ, မဟာပဒါနသုတ်စသော သုတ်ပုဒ်တို့၏-ဟူလို။] တေသံ-ထို သုတ်ပုဒ်တို့၏၊ အဋ္ဌကထာယစ-အဋ္ဌကထာ၏လည်းကောင်း၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ ဝိတ္ထာရော-အကျယ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-သိထိုက်၏။

သော-ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊ တိဏ္ဏံ ဥတူနံ-၃-ပါးသောဥတုတို့အား၊ အနုစ္ဆဝိကေသု-လျောက်ပတ်အပ်ကုန်သော၊ တီသု ပါသာဒေသု-နန်းပြာသာဒ် ၃-ဆောင်တို့၌၊ ဒေဝလောက သိရိဝိယ-နတ်ပြည်၌ အသရေကိုကဲ့သို့၊ ရဇ္ဇသိရိ-မင်းအဖြစ်၏ အသရေကို၊ အနုဘာဝမာနော-ခံစားစဉ်၊ ဥယျာနကီဠာယ-ဥယျာဉ်ကစားခြင်းငှာ၊ ဂမနသမယေ-သွားရာအခါ၌၊ အနုက္ကမေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ ဇိဏ္ဏ ဗျာဓိ မတ သင်္ခါတေ-သူအို, သူနာ, သူသေဟုဆိုအပ်ကုန်သော၊ တယော-၃-ယောက်ကုန်သော၊ ဒေဝဒူတေ-နတ်တမန်တို့ကို၊ (သေမင်းတမန်တို့ကို၊)ဒီသွား-မြင်ရ၍၊ သဠာဘသံဝေဂေါ-လွန်စွာဖြစ်သော ထိတ်လန့်ခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ နိဝတ္တိတွာ-ပြန်နှစ်၍၊စတုတ္ထဝါရေ-စတုတ္ထအကြိမ်၌၊ ပဗ္ဗဇိတံ-ရဟေ, ရဟန်းကို၊ဒီသွား-မြင်ရ၍၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-ရဟေ, ရဟန်း၏အဖြစ်သည်၊ သာဓု-ကောင်း၏၊ ဣတိ-သို့၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ-ရဟေ့ရဟန်းအဖြစ်၌၊ ရတိ-အလိုဆန္ဒကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ-ဖြစ်စေပြီး၍၊ ဥယျာနံ-

---

စတုတ္ထဝါရေ ပဗ္ဗဇိတံ ဒိသွာ။ ။ပဌမအကြိမ် ထွက်တော်မူစဉ်က သူအိုကိုမြင်၍ ပြန်လှည့်ခဲ့သည်၊ ဒုတိယအကြိမ် ထွက်ပြန်သောအခါ သူနာကိုမြင်၍ပြန်လှည့်ခဲ့သည်၊ တတိယအကြိမ် ထွက်ပြန်သောအခါ သူသေကိုမြင်၍ ပြန်လှည့်ခဲ့သည်၊ စတုတ္ထအကြိမ် ထွက်တော်မူရာ၌ကား ရဟေ့, ရဟန်းတော်ကို မြင်ရလေသည်၊ ဤသို့ ၄-ကြိမ် ၄-ခါ ထွက်သော ဝါဒကိုလိုက်၍ "နိဝတ္တိတွာ စတုတ္ထဝါရေ"ဟုဆိုသည်။ "ငါတို့ဘုရားအလောင်းတော်ကား အသက်တိုသောကာလ၌ ဖြစ်ရသည်ဖြစ်၍ ၄-ကြိမ်မထွက်ရ၊ တစ်ကြိမ်တည်းဖြင့်ပင် သူအို, သူနာ, သူသေ, ရဟန်းတို့ကို တစ်နေရာပြီးတစ်နေရာ မြင်သွားရသည်"ဟု မဟာပဒါနသုတ် အဋ္ဌကထာမိန့်သည်။

သို့၊ ဂန္ဓာ-သွားပြီး၍၊ တတ္ထ-ထိုဥယျာဉ်၌၊ ဒိဝသဘာဂံ-နေ့အဖို့ကို၊ ခေပေတွာ-ကုန်စေပြီး၍၊ မဂ်လပေါက္ခရဏီတီရေ-မဂ်လာရေကန်၏ကမ်းစ၌၊ နိသိန္နော-ထိုင်နေသည်၊ (သမာနော-စဉ်။)

ကပ္ပကဝေသံ-ဆတ္တာသည်၏ အသွင်ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ အာဂတေန-လာသော၊ ဝိသုကမ္မေန-ဝိသုကြ္ကြမည်သော၊ ဒေဝပုတ္တေန-နတ်သားသည်၊ အလင်္ကတ-ပဋိယတ္တော-စီရင်အပ်ပြီးသော တန်ဆာရှိသည်၊ (ဆင်ပေးအပ်သောတန်ဆာရှိသည်၊) (ဟုတ္တာ)၊ ရာဟုလာဘဒ္ဒသ-ရာဟုလာ သတို့သား၏၊ ဇာတသာသနံ-ဖွားမြင်ကြောင်းသတင်းစကားကို၊ သုတ္တာ-ကြားရ၍၊ ပုတ္တသိနေဟသ-သားဌီဖြစ်သောချစ်ခြင်း၏၊ ဗလဝဘာဝံ-အားရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ (အားကြီးကြောင်းကို၊) ဉတ္တာ-သိ၍၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ ဣမံ ဗန္ဓနံ-ဤအနှောင်အဖွဲ့သည်၊ နု ဝုတ္တိ-မတိုးပွားသေး၊ "[မောင်းမ များစွာမှ သားတွေပွားမြင်လျှင် သာ၍တိုးပွားစရာရှိသည်"ဟူလို။] တာဝဒေဝ-ထို မတိုးပွားမီသာလျှင်၊ နံ-ထိုအနှောင်အဖွဲ့ကို၊ ဆိန္ဒိဿามိ-ဖြတ်အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ-ကြံ၍၊ သာယံ-ညနေချမ်းအခါ၌၊ နု ဂရုံ-မြို့တွင်းသို့၊ ပဝိသန္တော-ဝင်လာလသော်၊ နိဗ္ဗုတာနုန၊ပေ၊ ပတိတိ-နိဗ္ဗုတာနုန၊ပေ၊ ပတိဟူ၍၊ ကိသာဂေါတမိယာနာမ-ကိသာဂေါတမီ မည်သော၊ မိတုစ္ဆာဓီတာယ-ဘဘွေးတော်၏သမီးသည်၊ ဘာသိတံ-ရွတ်ဆိုအပ်သော၊ ဣမံ ဂါထံ-ကို၊ သုတ္တာ-ကြားရ၍၊ (မုဋ္ဌိတ္တာ ၌စပ်။)

{(ယသာ မာတုယာ-အကြင်မိခင်၏၊ ဤ ဒီသော-ဤမောင်တော်ကဲ့သို့ ရှိအပ်သော၊ အယံပုတ္တော-ဤသားကောင်းရတနာသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊) သာမာတာ-ထိုသားကောင်းမိခင်သည်၊ နိဗ္ဗုတာနုန-သောကခပ်သိမ်း, ပူမလိမ်းသဖြင့်, အေးငြိမ်းပေလိမ့်တကား။ (ယသာ ပိတုနော-အကြင်ဖခင်၏၊ ဤဒီသော-ဤမောင်တော်ကဲ့သို့ ရှိအပ်သော၊ အယံပုတ္တော-ဤသားကောင်းရတနာသည်၊ အတ္ထိ၊) သောပိတာ- ထိုသားကောင်းဖခင်သည်၊ နိဗ္ဗတောနုန-သောကခပ်သိမ်း, ပူမလိမ်းသဖြင့်, အေးငြိမ်းပေလိမ့်တကား။ ယသာနာရိယာ-အကြင်-အမျိုးသမီး၏၊ ဤဒီသော-ဤမောင်တော်ကဲ့သို့ ရှိအပ်သော၊ အယံပတိ-ဤကြင်ဘက်လင်သည်၊ အတ္ထိ-သာနာရီ-ထိုအမျိုးသမီးသည်၊ နိဗ္ဗုတာနုန-သောကခပ်သိမ်း, ပူမလိမ်းသဖြင့်, အေးငြိမ်းပေလိမ့်တကား။]...ဤဂါထာ၌ "ယသာယံဝယ် ယသာ(မာတုယာ) ယသ (ပိတုနော) အယံ ပုတ္တော"ဟု ပြင်၍,ထပ်၍ပေးရသောကြောင့် "ဘိန္နသတ္တိသမဝေတ"နည်းဟု မဏိဒီပဋ္ဌဆိုသ'တတ်။]

အဟံ-နိဗ္ဗုတကို ရှာကြံနေသောငါ့ကို၊ ဣမာယ-ဤကိသာဂေါတမီသည်၊ နိဗ္ဗုတပဒံ-နိဗ္ဗုတပုဒ်ကို၊ သာဝိတော-ကြားစေအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ကျေးဇူးတင်၍၊ ဂိဝတော-လည်ပင်းမှ၊ သတသဟဿဂ္ဃနိကံ-အဖိုးတစ်သိန်းထိုက်သော၊ မုတ္တဟာရံ-

ပုလဲသွယ်ကို၊ မုဋ္ဌိတွာ–ချွတ်၍၊ တသာ– ထိုကိသာဂေါတမိ၏ အထံသို့၊ ပေသေတွာ–ပေးပို့၍၊ အတ္တနော–မိမိ၏၊ ဘဝန်–နန်းတော်သို့၊ ပဝိသိတွာ–ဝင်၍၊ သိရိသယနေ–အသရေရှိသောအိပ်ရာ၌၊ နိသိန္နော–ထိုင်နေလျက်၊ နိဒ္ဒါဝသေန–အိပ်ပျော်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ နာဋ္ဌကာနံ–ကချေသည် မောင်းမတို့၏၊ ဝိပ္ပကာရံ–ဖောက်ပြန်သော အခြင်းအရာကို၊ ဒိသွာ–မြင်ရ၍၊ နိဗ္ဗိန္ဒဟဒယော–ငြီးငွေ့သောစိတ်နလုံးရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဆန်ဒ–ဆန္ဒအမှတ်ကို၊ ဥဋ္ဌာပေတွာ–ထစေ၍၊ ကဏ္ဏက–ကဏ္ဏကမြင်းတော်ကို၊ အာဟာရာပေတွာ– ဆောင်ယူစေ၍၊ ကဏ္ဏက–ကဏ္ဏကမြင်းတော်ကို၊ အရယ–စီး၍၊ ဆန္ဒသဟာယောဝ–ဆန္ဒတစ်ယောက်တည်းသာ အဖော်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ) [လူ့ဘက်က ဆန္ဒတစ်ယောက်တည်းသာ အဖော်ပါသည်–ဟူလို။] ဒသသဟဿိ ဇလောကဓာတုဒေဝတာဟိ–တစ်သောင်းသော လောကဓာတ်၌နေသော နတ်ဗြဟ္မာတို့သည်၊ ကတပရိဝါရော–ပြုအပ်ပြီးသောအခြံအရံရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ မဟာဘိနိက္ခမနံ–မြတ်သောတောထွက်တော်မူခြင်းကို၊ နိက္ခမိတွာ–ထွက်တော်မူ၍၊ [မဟာဘိနိက္ခမနံနှင့် နိက္ခမိတွာကို အဘေဒဘေဒုပစာကြီး။]

တေနေဝ ရတ္တာဝဲသေသေန–ထိုညဉ့်၏ အကြွင်းဖြင့်ပင်၊ (သန်းခေါင်လောက် ထွက်တော်မူလာ၍ ကြွင်းသောညဉ့်ပင်) တီဏိ–၃–တိုင်းကုန်သော၊ မဟာရဇ္ဇာနိ–တိုင်းပြည်ကြီးတို့ကို၊ (ကပိလဝတ်ပြည်, ဒေဝဒဟပြည်, ကောလိယပြည်တို့ကို၊) အတိက္ကမ္မ–လွန်၍၊ အနောမာနဒီတီရေ–အနောမာမြစ်ကမ်း၌၊ ပဗ္ဗဇိတွာ–ရဟန်းပြုတော်မူ၍၊ အနုက္ကမေန–အစဉ်အားဖြင့်၊ ရာဇဂဟံ–ရာဇဂြိုဟ်မြို့သို့၊ ဂန္တွာ–ကြွတော်မူ၍၊ တတ္ထ–ထိုရာဇဂြိုဟ်မြို့၌၊ ပိဏ္ဍာယ–ဆွမ်းအလိုငှာ၊ စရိတွာ–လှည့်လည်တော်မူ၍၊ ပဏ္ဍဝပဗ္ဗတပဿေ–ပဏ္ဍဝတောင်ဝှမ်း၌၊ နိသိန္နော–ထိုင်နေတော်မူသည်၊ (သမာနော–သော်၊) မဂဓရာဇေန–မဂဓမင်းသည်၊ (ဗိမ္ဗိသာရမင်းသည်၊) ရဇ္ဇေန–တိုင်းနိုင်ငံဖြင့်၊ နိမန္တိယမာနော–ဖိတ်မန်အပ်သော်၊ တံ–ထိုမင်းအဖြစ်ကို၊ ပဋ္ဌိကိုပိတွာ–ပယ်မြစ်၍၊ သဗ္ဗညုတံ–သဗ္ဗညုဇ္ဈာ အဖြစ်သို့၊ ပတွာ–ရောက်၍၊ ["ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်သော အခါ"ဟူလို။] တသ–ထိုမဂဓမင်း၏၊ (ထိုဗိမ္ဗိသာရမင်း၏၊) ဝိဇိတံ–တိုင်းနိုင်ငံသို့၊ အာဂမနတ္ထာယ–ကြွလာခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ကြွလာဖို့ရာ၊) တေန–ထိုမဂဓမင်းသည်၊ ဂဟိတပဋ္ဌိညော–ယူအပ်ပြီးသော ပဋ္ဌိညာဏ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အာဌာရဏ–အာဌာရရသေ့သို့လည်းကောင်း၊ ဥဒကဏ–ဥဒကရသေ့သို့လည်းကောင်း၊ ဥပသင်္ကမိတွာ–ချဉ်းကပ်၍၊ တေသံ–ထိုရသေ့တို့၏၊ သန္တိကေ–အထံ၌၊ အဓိဂတဝိသေသေန–ရအပ်သောတရားထူးဖြင့်၊ [တတိယာရုပ္ပစျာန် စတုတ္ထာရုပ္ပစျာန်ဟူသော တရားထူးဖြင့်၊] အပရိတုဋ္ဌော– မတင်းတိမ်သေးသည်၊ (အားမရသေးသည်၊) (ဟုတွာ) ဆဗ္ဗသာနိ–၆–နှစ်ပတ်လုံး၊ မဟာပဓာနံ–မြတ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်မှုကို၊ ပဒဟိတွာ–အားထုတ်ပြီး၍၊ ဝိသာခါပုဏ္ဏမဒိဝသေ–ကဆုန်လပြည့်နေ့၌၊ ပါတောဝ–

စောစောကပင်၊ သေနာနိုဂမေ–သေနာနိုဂုမ်းခ်ဉ်၊ သုဇာတာယ–သုဇာတာမည်သော သူဌေးကတော်သည်၊ ဒိန္နံ–ပေးလှူအပ်သော၊ ပါယသံ–နို့ဃနာကို၊ [ပယသာ+နိုဗ္ဗတ္တော ပါယသော၊] ပရိဘုဥ္ဇိတွာ–ဘုဉ်းပေးပြီး၍။

နေရဉ္ဇရာယ–နေရဉ္ဇရာမည်သော၊ နဒီယာ–မြစ်ခ်ဉ်၊ သုဝဏ္ဏပါတိ–ရွှေခွက်ကို၊ ပဝါဟေတွာ–မျောစေ၍၊ (မျှော်၍၊) နေရဉ္ဇရာယ–နေရဉ္ဇရာမြစ်၏၊ တီရေ–ကမ်းနား ခ်ဉ်၊ မဟာဝနသဏ္ဍေ–ကြီးစွာသော တောအုပ်ခ်ဉ်၊ နာနာသမာပတ္တိဟိ–အမျိုးမျိုးသော စျာန်သမာတ်တို့ဖြင့်၊ ဒိဝသဘာဂံ–နေ့အဖို့ကို၊ ဝီတိနာမေတွာ–လွန်စေပြီး၍၊ သာယ နှသမယေ–ညနေချမ်းအခါခ်ဉ်၊ သောတ္ထိယေန–ဝေဒမန္တန်ကို သရဇ္ဈာယ်တတ်သော ပုဏ္ဏားသည်၊ [ထိုအချိန်က ထိုပုဏ္ဏားသည် မြက်ရိတ်နေ၏။] ဒိန္နံ–ပေးလှူအပ်သော၊ အဋ္ဌတိဏမုဋ္ဌိ–မျက်ရှစ်ဆုပ်ကို၊ (မြက်ထုံးကလေးရှစ်ထုံးကို၊) ဂဟေတွာ–ယူ၍၊ ကာဠေန–ကာဠမည်သော၊ နာဂရာဇေန–နဂါးမင်းသည်၊ အဘိတ္ထုတဂုဏော–ချီးမွမ်း အပ်သောဂုဏ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ၊) ဗောဓိမဏ္ဍံ–ဗောဓိမဏ္ဍိုင်သို့၊ အာရယှ–တက်တော်မူ၍၊ တိဏာနိ–မြက်တို့ကို၊ သန္ထရိတွာ–ဖြန့်ခင်း၍၊ ယာဝ–အကြင်မျှလောက်၊ မေ–ငါ၏၊ စိတ္တံ–စိတ်သည်၊ အနုပါဒါယ–တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် တစ်စုံတစ်ခုသော အာရုံကို မယူမူ၍၊ အာသဝေဟိ–အာသဝေါတို့မှ၊ နဝိမုစ္စိသတိ–မလွတ်လတ္တံ့သေး၊ တာဝ–ထိုအာသဝေါတို့မှ မလွတ်သေးသမျှ၊ ဣမံပလ္လင်္ကံ–ဤ ထက်ဝယ်တင်ပလ္လင်ကို၊ နဘိန္ဒိဿာမိ–မဖျက်တော့အံ၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ပဋ္ဌိဿ–ပဋ္ဌိဿာဉ်ကို၊ (ဓိဋ္ဌာန်မှုကို၊) ကတွာ–ပြုပြီး၍။

ပါစီနဒီသာဘိမုခေါ–အရှေ့အရပ်သို့ ရှေးရှုသောမျက်နှာရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ နိသိဒိတွာ–ထိုင်၍၊ သူရိယေ–နေသည်၊ အနတ္ထင်္ဂတေ–မဝင်သေးမီပင်လျှင်၊ မာရဗလံ–မာရ်မင်း၏ စစ်သည်ကို၊ ဝိဓမိတွာ–ပယ်ဖျောက်၍၊ ပဌမယာမေ–ပဌမယာမ်ခ်ဉ်၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏံ–ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏ်သို့လည်းကောင်း၊ [ရှေးခ်ဉ်နေခဲ့ဖူးသော ခန္ဓာ အစဉ်ကို သိတတ်သောညာဏ်သို့လည်းကောင်း၊] မဇ္ဈိမယာမေ–မဇ္ဈိမယာမ်ခ်ဉ်၊ စုတူပပါတညာဏံ–စုတူပပါတညာဏ်သို့လည်းကောင်း၊ [သတ္တဝါတို့၏ စုတိပဋိသန္ဓေကို သိတတ်သောညာဏ်သို့လည်းကောင်း၊] ပတွာ–ရောက်၍၊ ပစ္ဆိမယာမာဝ

သောတ္ထိယေန။ ။သုတိ, သုံတ္ထ ဆန္ဒသဒ္ဒါတို့သည် "ဒေဝ–ဗေဒ"အနက]ကိုဟော၏၊ သုတ္ထံ–ဝေဒကျမ်းကို(ဗေဒင်ကျမ်းကို)+အဓိတော–ရွတ်အံ့ သရဇ္ဈာယ်တတ်၏၊ ဣတိ၊ သောတ္ထိယော၊ [တမဓိတော–စသောသုတ်ဖြင့် ဏိကသက်, ကကို ယ်ပြု၊ သုတ္ထခ်ဉ် သ်ယောဂန္တ ဖြစ်သော်လည်း "နေန နိဒ္ဒိဋ္ဌံ အနိစ္စံ–အသ်ယောဂန္တသခ်ဉ် အ ဟူသော ပဋိသေဓဖြင့် ညွှန်ပြအပ်ရာဝယ် အစိအရင်မမြဲ"ဟု ပရိဘာသာရှိသောကြောင့် ဝုဒ္ဓိပြု၊ သောတ္ထိယော ဆန္ဒသော၊–အဘိဓာန် (၄၀၈)။] "သုဒ္ဓိယေန–မြက်ထမ်းသူဆင်းရဲပုဏ္ဏားသည်"ဟုလည်းကောင်း၊ "သောတ္ထိယေန–မောင်ချမ်းသာသည်၊ သုဒ္ဓိယေန–မောင်စင်ကြယ်သည်"ဟုလည်းကောင်း ပါဠိအထွေထွေကြ၍ အနက်ပေးကြသေးသတတ်။

သာနေ–ပစ္ဆိမယာမ်၏ အဆုံးအချိန်၌၊ ဒသဗလစတုဝေသာရဒ္ဓာဒိ သဗ္ဗဗုဒ္ဓဂုဏ ပဋိမဏ္ဍိတ်–ဒသဗလဉာဏ်တော်, စတုဝေသာရဒ္ဓဉာဏ်တော်အစရှိသော အလုံးစုံသော ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်တို့ဖြင့်၊ တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ သဗ္ဗညုတညာဏ်–ကို၊ ပဋိဝိဇ္ဈန္တော ယေဝ–ထိုးထွင်းကာသိတော်မူလျက်သာလျှင်၊ ဣမံ အဘိဓမ္မနယသမုဒ္ဒံ–ဤအဘိဓမ္မာ တည်းဟူသော နယ သမုဒ္ဒရာကို၊ အဓိဂဠှိ–ရတော်မူပြီ၊ ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ အသ–ထိုအဘိဓမ္မာ၏၊ အဓိဂမနိဒါနံ–အဓိဂမနိဒါန်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–သိထိုက်၏။ [အဓိဂမနိဒါန်း၏ သရုပ်ကို သုမေဓကထာ' မရောက်မီ ရှေးဦးပြခဲ့ပြီ။]

ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ အဓိဂတာဘိဓမ္မော–သိအပ်ပြီးသော အဘိဓမ္မာရှိတော်မူသည်၊ (အဘိဓမ္မာကို သိတော်မူပြီးသည်၊) (ဟုတ္တာ)၊ ဧကပလ္လင်္ကေန–တစ်ကြိမ်တည်းသော ထက်ဝယ်တင်ပလ္လင်ဖြင့်၊ နိသိန္နသတ္တာဟံ–ထိုင်နေရာ သတ္တာဟကိုလည်းကောင်း၊ အနိမိသသတ္တာဟံ–အနိမိသသတ္တာဟကိုလည်းကောင်း၊ (ဗောဓိပလ္လင်ကို မမှိတ်သော မျက်လုံးတော်ဖြင့် ကြည့်ရှုရာ သတ္တာဟကိုလည်းကောင်း၊ စင်္ကမနသတ္တာဟဉ္စ–စင်္ကမနသတ္တာဟကိုလည်းကောင်း၊ (ဗောဓိပင်၏အနီးဝယ် ခေါက်တုံ့ခေါက်ပြန် စင်္ကြံကြွတော်မူရာ သတ္တာဟကိုလည်းကောင်း၊) အတိက္ကမိတ္တာ–လွန်၍၊ စတုတ္ထေ သတ္တာဟေ–၄–ခုမြောက် သတ္တာဟ၌၊ သယမ္ဘုညာဏာဓိဂမနေန–သယမ္ဘူဉာဏ်ကို ရခြင်းဖြင့်၊ (သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်ကိုရခြင်းဖြင့်၊) အဓိဂတံ–ရအပ်သော၊ အဘိဓမ္မံ–အဘိဓမ္မာတရားတော်ကို၊ ဝိစိနိတ္တာ–စူးစမ်းဆင်ခြင်တော်မူ၍၊ အပရာနိပိ–တစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အဇပါလမုစလိန္ဒရာဇယတနေသု–အဇပါလညောင်ပင်, မုစလိန္ဒရေအိုင်, လင်းလွန်းပင်အရပ်တို့၌၊ တီဏိ–၃–ခုကုန်သော၊ သတ္တာဟာနိ–သတ္တာဟတို့ကို၊ ဝိတိနာမေတ္တာ–လွန်စေတော်မူပြီး၍၊ အဋ္ဌမေ သတ္တာဟေ–ရှစ်ခုမြောက်သော သတ္တာဟ၌၊ အဇပါလနိဂြောဓရုက္ခမူလေ–အဇပါလညောင်ပင်၏အနီးအောက်၌၊ နိသိန္နော–ထိုင်နေတော်မူစဉ်၊ ဓမ္မဂမ္ဘီရတာပစ္စဝေက္ခဏေန–သစ္စာ ၄–ပါး တရားနက်နဲသည်၏အဖြစ်ကို ဆင်ခြင်တော်မူသောကြောင့်၊ အပ္ပေါဿုက္ကတ်–တရားဟောဖို့ရန် ကြောင့်ကြမရှိသည်၏အဖြစ်သို့၊ အာပဇ္ဇမာနော–ရောက်တော်မူသည်၊ (ဟုတ္တာ)။

ဒသသဟဿီ ဗြဟ္မပရိဝါရေန–တစ်သောင်းသော ဗြဟ္မာ အခြံအရံရှိသော၊ သဟမ္ပတိဗြဟ္မုနာ–သဟမ္ပတိဗြဟ္မာသည်၊ အာယာစိတဓမ္မဒေသနော–ရိုသေစွာ တောင်းပန်အပ်သော တရားဒေသနာတော်ရှိသည်၊ (တရားဟောဖို့ရန် ရိုသေစွာ တောင်းပန်အပ်သည်၊) (ဟုတ္တာ)၊ ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ–ဗုဒ္ဓစက္ခုဖြင့်၊ [ကုန်ခြွင်းယပရော ပရိယတ္တိဉာဏ်, အာသယာနုသယဉာဏ်တော်ဖြင့်၊] လောက်–သတ္တလောကကို၊ ဩလောကေတ္တာ– ကြည့်တော်မူ၍၊ ဗြဟ္မုနော–သဟမ္ပတိဗြဟ္မာမင်း၏၊ အဇ္ဈေသနံ– တိုက်တွန်းခြင်းကို၊ အာဒါယ–ခံယူတော်မူ၍၊ (လက်ခံတော်မူ၍) အဟံ–ငါသည်၊ ကသ–

အာဘယ်သူအား၊ ပဌမ-ရှေးဦးစွာ၊ ဓမ္မ-ကို၊ ဒေသေယျနခေါ-ဟောရပါအုံ့နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ သြလောကေန္တော-ကြည့်တော်မူလသော်၊ အာဠာရဒကာနံ-အာဠာရ ရသေ့ ဥဒကရသေ့တို့၏၊ ကာလကိတဘာဝံ-သေလွန်ကုန်ပြီး၏အဖြစ်ကို၊ [အရှုပဿဟာ ပြည်သို့ ရောက်နေသည်၏အဖြစ်ကို၊ [ဥ]တ္တာ-သိတော်မူ၍၊ ပဌဝေါ-ဣ-ယောက်အစုဖြစ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခူနံ-ရသေ့တို့၏၊ [ထိုအချိန်က ရသေ့အဖြစ်သာ ရှိသေးသည်၊ [ဗဟူပကာရတံ-များသောကျေးဇူးရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ [ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်သည့် အချိန်တုန်းက ရေပူရေချမ်းကမ်းလှမ်းလုပ်ကျွေးသော ကျေးဇူးရှိပုံ ကို၊] အနုဿရိတ္တာ-အမှတ်ရတော်မူ၍၊ အာသနာ-နေရာမှ၊ ဥဋ္ဌာယ-ထတော်မူ၍၊ ကာသိပုရံ-ကာသီမြို့သို့၊ (ဗာရာဏသီမြို့သို့၊) ဂစ္ဆန္တော-ကြွတော်မူစဉ်၊ အန္တ ရာမဂ္ဂေ-လမ်းခရီးအကြား၌၊ ဥပကေန-ဥပကရသေ့နှင့်၊ သဒ္ဓိं-တကွ၊ မဇ္ဈေ တွာ-နီးနှော ပြောဆိုပြီး၍၊ အာသင်္ကိပုဏ္ဏမဒိဝသေ-ဝါဆိုလပြည့်နေ့၌၊ ဣသိပတနေ-ဣဝသိပတန မည်သော၊ မိဂဒါယေ-မိဂဒါဝုန်တော၌၊ [ဘုရား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ရဟန္တာတို့၏ သက်ရောက်ရ ဖြစ်သော, သားကောင်တို့ကို မပစ်ခတ်ဖို့ရန် ဟောမ့်ပေးရာဖြစ်သော တော ဒါယသဒ္ဓါသည် တော ဟူသောအနက်ကို ဟော၏။]

ပဌဝေါ-ဣ-ယောက်အစု၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခူနံ-ရသေ့တို့၏၊ ဝသနဋ္ဌာနံ-နေရာအရပ်သို့၊ ပတ္တာ-ရောက်၍၊ တေ-ထို ပဌဝေါဂ္ဂိတို့ကို၊ အနနုဘဝိကေန-မြတ်စွာဘုရားအား မလျောက်ပတ်သော၊ သမုဒါစာရေန-ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုခြင်းဖြင့်၊ ["အာဝုသော်ဂေါတမ" စသော ခေါ်ဝေါ်ခြင်းဖြင့်၊] သမုဒါစရန္တေ-ခေါ်ဝေါ်ပြောဆို သည်တို့ကို၊ သညာပေတ္တာ-သိစေပြီး၍၊ (ဘုရားဖြစ်ကြောင်းကို သိစေပြီး၍) ဓမ္မံစက္ကံ-ဓမ္မစက်ကြာကို၊ ပဝတ္တေန္တော-လည်စေတော်မူလသော်၊ အညာသိကောဏ္ဍညတ္ထေရပ္ပမုခါ-အညာသိကောဏ္ဍည ထေရ်အမှူးရှိကုန်သော၊ အဌာရသပြဟ္မာကောဋိယော- ၁၈-ကုဋေသောပြဟ္မာတို့ကို၊ အမတပါနံ-အမြိုက်ဖျော်ရည်ကို၊ ပါယေသိ- သောက်စေ တော်မူပြီ။ [နိဗ္ဗာန်ကို သိကြောင်းဖြစ်သော မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဟူသောတရားကို ရစေတော်မူပြီ၊] ဧဝं-ဤသို့လျှင်၊ ယာဝဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနာ-ဓမ္မစက်ကြာတရားကို ဟောတော် မူရာကာလတိုင်အောင်၊ ဒေသနာနိဒါနံ-ဒေသနာနိဒါန်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- သိထိုက်၏၊ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသည်ကား၊ ဧတ္ထ-ဤအဌသာလိနီအဌကထာ၌၊ သုခေါ်ပေါ-အကျဉ်းတည်း၊ ဝိတ္ထာရောပန-အကျယ်ကိုကား၊ သာဌကထာနံ-အဌကထာနှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော၊ အရိယပရိယေသန ပဗ္ဗဇ္ဇသုတ္တာဒီနံ-အရိယပရိယေသနသုတ်, ပဗ္ဗဇ္ဇသုတ် အစရှိသည်တို့၏၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-သိထိုက်၏။ ["အရိယပရိယေသနသုတ်" ဟူသည် မူလပဏ္ဏာသဋ္ဌလာသော ပါသံရာသိသုတ် တည်း၊ "ပဗ္ဗဇ္ဇသုတ်" ကား သုတ္တနိပါတ် မဟာဝဂ်၌ ပါ၏။]

ပန-ဆက်၊ ဝေ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းအားဖြင့်၊ အဓိဂမနိဒါနဒေသနာ နိဒါနသမ္ဗန္ဓသ-အဓိဂမ္မနိဒါန်း ဒေသနာနိဒါန်း ၂ ပါးနှင့်ပြည့်စုံသော၊ အသ အဘိ ဓမ္မသ-ဤအဘိဓမ္မာ၏၊ အပရာနိပိ-တစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ [တီဏိနိဒါ နာနိ-၌စပ်၊] ဒ္ဝေရေနိဒါနံ-ဒ္ဝေရ နိဒါန်းလည်းကောင်း၊ (ဝေးသောအကြောင်းခံလည်း ကောင်း၊) အဝိဒ္ဝေရေနိဒါနံ-အဝိဒ္ဝေရေနိဒါန်းလည်းကောင်း၊ (မနီးမဝေးသော အကြောင်း ခံလည်းကောင်း၊) သန္တိကေနိဒါနံ-သန္တိကေ, နိဒါန်းလည်းကောင်း၊ (နီးသော အကြောင်းခံလည်းကောင်း)၊ ဣတိ-ဤသို့၊ တီဏိ-၃ မျိုးကုန်သော၊ နိဒါနာနိ-နိဒါန်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ-ကုန်၏၊) တတ္ထ-ထိုဒါန်း ၃ မျိုးတို့တွင်၊ ဒီပင်္ကရပါဒ မူလတော-ဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်ရင်းမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ယာဝ တုသိတပုရာ-တုသိတာနတ်ပြည်တိုင်အောင်၊ ဒ္ဝေရေနိဒါနံ-ဒ္ဝေရေနိဒါန်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏၊ တုသိတပုရတော-တုသိတာနတ်ပြည်မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ယာဝဗောဓိမဏ္ဍာ-ဗောဓိမဏ္ဍိုင်တိုင်အောင်၊ အဝိဒ္ဝေရေနိဒါနံ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏၊ ဧကံ သမယံ၊ ပေ၊ အဘိဓမ္မကထံ ကထေသိတိ-ဧကံ သမယံ၊ ပေ၊ အဘိဓမ္မာ ကထံ ကထေ သိ ဟူသော၊ ဣဒံ-ဤနိဒါန်းသည်၊ အသ-ဤ အဘိဓမ္မာ ပါဠိတော် ၏၊ သန္တိကေနိ ဒါနံ-သန္တိကေနိဒါန်းတည်း၊ အယံ-ဆိုအပ်ပြီးကား၊ တာဝ-အဘိ ဓမ္မ အဋ္ဌကထာမှ ရှေးဦးစွာ၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ-ညွှန်ပြအပ်သော၊ နိဒါနကထာ-နိဒါန ကထာတည်း၊ (တစ်နည်း ယာယကထာယ-အကြောင်စကားကြောင့်၊ အဘိဓမ္မသ-အဘိဓမ္မာပါဠိတော်၏၊ ဗုဒ္ဓဘာသိတတာသိဒ္ဓိ-ဗုဒ္ဓဘာသိတအဖြစ်၏ ပြီးစီးခြင်းသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊) အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောစကားသည်၊ တာဝ-စွာ၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ-သော၊ နိဒါနကထာ-နိဒါနကထာတည်း၊ ဝါ-နိဒါန်းကိုဆိုရာဆိုကြောင်းဖြစ်သော စကား၊တည်း။ [ဤသို့ ဋီကာအတိုင်း အနိယမဝါကျထည့်၍ တစ်နည်းပေးပါ။]

နိဒါနကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီး၏။

ဒီပင်္ကရာ ပါဒမူလတော ပဋ္ဌာယ။ ။ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်ရင်းမှ စ၍ တုသိတာနတ်ပြည်မရောက်မီ ဝေဿန္တရာမင်း ဘဝတိုင်အောင် ဖြည့်ကျင့်အပ်သော ပါရမီတို့ ကိုသာ အဘိဓမ္မာ၏ ဒ္ဝေရေနိဒါန်း ဟု မှတ်ပါ၊ တုသိတာနတ်ပြည်၌လည်း နတ်စည်းစိမ်ကို ခံစား၍ နေစေကာမူ, အခြေခံပါရမီစသည်တို့မှာ ရင့်၍ရင့်၍ နေလေ၏၊ထို့ကြောင့်၊ "တုသိတာ နတ်ပြည်တိုင်အောင်"ဟု ဆိုသည်၊ တုသိတာ နတ်ပြည်မှစ၍ ဗောဓိမဏ္ဍိုင်အတွင်း၌ တောထွက် ခြင်းစသော ပါရမီများလည်း သာ၍သာ၍ ရင့်လာ၏၊ ၆ နှစ်ပတ်လုံး ဒုက္ခရစရိယာကျင့်တော်မူ ရာ၌ အများကို ကျင့်မိစေကာမူ အခြေခံပါရမီတော်များမှာ ရင့်၍ရင့်၍သာနေ၏၊ ဗောဓိမဏ္ဍိုင် သို့မရောက်မီ ဗျာန်သမာဓိတော်များကိုလည်း ရပြီးဖြစ်တော့၏၊ ထို့ကြောင့် တုသိတာနတ်ပြည်မှ စ၍ ဗောဓိမဏ္ဍိုင်အတွင်း ဖြည့်ကျင့်အပ်သမျှ အကျင့်များသည် အဘိဓမ္မာပါဠိတော်၏ မနီးမဝေး သောအခြေခံ အဝိဒ္ဝေရိဒါန်းဖြစ်သည်။ သန္တိကေ နိဒါန်းကား ထင်ရှားပြီ။

စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍအတွင်း

ဣတိ မေ၊ ပေ၊ အယံကထာတိ၊ ဣတိ မေ၊ ပေ၊ အယံကထာဟူ၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ပဋိညာတာယ-ဝန်ခံအပ်ပြီးသော၊ အဘိဓမ္မကထာယ-အဘိဓမ္မ အဋ္ဌကထာ၏၊ (သြကာသောဋ္ဌ စပ်၊) ဝါ-အဘိဓမ္မအဋ္ဌကထာကို၊ (ကထနုဋ္ဌစပ်၊) ကထနောကာ သော-ဆိုခြင်း၏ အခွင့်အခါသည်၊ (ဆိုဖို့ရန် အခွင့်အခါသည်၊) သမ္မတ္တော-ရောက်လာပြီ၊ တတ္ထ-ထိုအဘိဓမ္မအဋ္ဌကထာဋ္ဌ၊ (တသွား၏ နောက်ဋ္ဌရှိသော ဝုစ္စမာ နံဋ္ဌစပ်၊) [ရှေးနိဿယဋ္ဌ "တတ္ထတသ္မိ အဘိဓမ္မကထန္တိ ဝစနေ-ထိုအဘိဓမ္မ-ကထံ ဟူသောစကားဋ္ဌ"ဟု စွဲလေသည်၊ အဘိဓမ္မောနာမဋ္ဌ စပ်လိုဟန်တူ၏၊ ယသွား၏ ပြင်ဘက်ကပုဒ်သည် တသွား၏ပြင်ဘက်ကပုဒ်ဋ္ဌ စပ်ရိုးတည်း၊] ယသ္မာ-အကြောင် ကြောင့်၊ အဘိဓမ္မောနာမဘိဓမ္မောမည်သည်၊ ဓမ္မသင်္ဂဏီအာဒီနိ-ဓမ္မသင်္ဂဏီ အစရှိ ကုန်သော၊ သတ္တပ္ပကရဏာနိ-ခုနှစ်ကျမ်းတို့တည်း၊ ဓမ္မသင်္ဂဏီပိ-ဓမ္မသင်္ဂဏီ ကျမ်း သည်လည်း၊ စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍာဒီနံ-စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ အစရှိသော ကဏ္ဍတို့၏၊ ဝသေန အပြားအားဖြင့်၊ စတ္တာရီ-၄ ပါးကုန်သော၊ ကဏ္ဍာနိ-ကဏ္ဍတို့တည်း၊ (အပိုင်းအခန်း တို့တည်း။) စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍမ္ပိ-စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍသည်လည်း၊ မာတိကာပဒဘာဇနီ ယဝသေန-မာတိကာ, ပဒဘာဇနီယတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ဒုဝိဓံ-၂-ပါးအပြားရှိ၏။

တတ္ထ-ထို ၂ ပါးတို့တွင်၊ မာတိကာ-မာတိကာသည်၊ အာဒိ-အစတည်း၊ သာပိ-ထိုမာတိကာသည်လည်း၊ တိကမာတိကာ-တိကမာတိကာ လည်းကောင်း၊ ဒုကမာတိကာ-လည်ကောင်း၊ ဤတိ-သို့၊ ဒုဝိဓာ-ရှိ၏၊ တတ္ထ-ထို ၂-ပါးတို့တွင်၊ တိကမာတိကာ-သည်၊ အာဒိ-တည်း၊ တိကမာတိကာယပိ-တိကမာတိကာဋ္ဌလည်း၊ (တိကမာတိကာတွင်လည်း၊) ကုသလတ္တိက်-ကုသလတိက်သည်၊ (အာဒိ-တည်း၊) ကုသလတိကေပိ-ကုသလတိက်ဋ္ဌလည်း၊ (ကုသလတိက်တွင်လည်း၊) ကုသလာ ဓမ္မာတိ-ကုသလာဓမ္မာဟူသော၊ ဣဒံ ပဒံ-ဤပုဒ်သည်၊ (အာဒိ)၊ တသ္မာ-ထို့ ကြောင့်၊ (ကုသလာဓမ္မာပုဒ်၏ အစ၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ဣတောဝါ-ဤကုသလာဓမ္မာ ပုဒ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ဂမ္ဘီရံ-နက်နဲသော၊ ဝုစ္စမာနံ-ဆိုအပ်လတ္တံ့သော၊ ဣမံ အဘိ ဓမ္မကထံ-ဤ အဘိဓမ္မအဋ္ဌကထာကို၊ သာဓေါ-သူတော်ကောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ (တုမှေ-သင်တို့သည်၊) ဧကဂ္ဂါ-တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိကုန်သည်၊ ဝါ-တည် ကြည်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သာဓု-ကောင်းစွာ၊ နိသာမေထ-စူးစူးစိုက်စိုက် နာယူ လိုက်ကြကုန်လော၊ ဣတိ-ဤကား ဥယျောဇဉ်တည်း။

တာဝ-ဝေဒနာတိက်စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာ-ညွှန်ပြအပ်သော) ကုသ လာဓမ္မာ, အကုသလာဓမ္မာ, အဗျာကတာဓမ္မာတိ-ဟူသော၊ အယံ-ဤတိက်သည်၊ အာဒိပဒေန-အစဖြစ်သော ကုသလပုဒ်ဖြင့်၊ လဒ္ဓနာမော-ရအပ်သောအမည်ရှိသော၊

(ရအပ်သောအမည်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (ဟေတုမန္တိ ဝိသေသန)၊ ကုသလတို့ကောနာမ-ကုသလတိုက်မည်၏၊ [အာဒိလဒ္ဓနာမ, သဗ္ဗ လဒ္ဓနာမ အန္တ လဒ္ဓနာမဟု နာမည် ၃-မျိုးရှိသည်တွင် အာဒိလဒ္ဓနာမတိုက် ဟူလို။] သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ၊ ပေ၊ အဒုက္ခမသုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာတိ-ဟူသော၊ အယံ-ဤတိုက်သည်၊ သဗ္ဗပဒေဟိ-အလုံးစုံသော ၃-ပုဒ်တို့ဖြင့်၊ (အလုံးစုံသော ဝါကျပုဒ်တွင် ပါဝင်သော ဝေဒနာ ၃-ပုဒ်တို့ဖြင့်၊) လဒ္ဓနာမော-ရအပ်သော အမည်ရှိသော၊ (ရအပ်သောအမည်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဝေဒနာတို့ကောနာမ-ဝေဒနာတိုက်မည်၏၊ [ဤသဗ္ဗပဒေဟိ လဒ္ဓနာမောပုဒ်နှင့်စပ် ၍ မှတ်ဖွယ်ကို ဋီကာနိဿယ၌ အဓိပ္ပာယ်နှင့်တကွ ပြထားပြီ။] ဧဝံ-ဤသို့၊ အာဒိပဒ ဝသေနဝါ-အစပုဒ်၏အစွမ်းအားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗပဒ ဝသေနဝါ-အလုံးစုံပိုဒ်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗေသမ္ပိ-အလုံးစုံ လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တိက-ဒုကာနံ-တိုက်ဒုက်တို့၏၊ နာမံ-အမည်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏။

စ-ဆက်၊သဗ္ဗေဝ-အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေ-ဤတိုက်, ဒုက်တို့ကို၊ ပဋ္ဌ ဒသဟိ ၁၅-ပါးကုန်သော၊ ပရိစ္ဆေဒေဟိ-အပိုင်းအခြားတို့ဖြင့်၊ ဝဝတ္ထိတာ-ပိုင်းခြား သတ်မှတ်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဟိ-မှန်၏၊ [ရှေးနိဿယ၌ "ဟိ-ချဲ့ဦးအုံ့" ဟု ဆို၏။] တိကာနံ-တိုက်တို့၏၊ ဧကာ-တစ်ပါးသော၊ ပရိစ္ဆေဒေါ-အပိုင်းအခြားသည်၊' (ဟောတိ)၊ ဒုကာနံ-ဒုက်တို့၏၊ စတုဒ္ဒသ-၁၄-ပါးကုန်သော၊ (ပရိစ္ဆေဒါ-အပိုင်းအခြားတို့သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏၊) [ဒုကာစတုဒ္ဒသအရ ချဲ့ပြလို၍ ဟောတူ ဓမ္မာစသည်မိန့်၊] ဟိ-ချဲ့ဦးအုံ့၊ [ဒွါစတ္တာလီသ-ဒုကာသုတ္တန္တိကဒုကာ နာမတိုင်အောင် ချဲ့ပြမည်-ဟူလို၊ ရှေးနိဿယ၌ "ဟိသစ္ခံ-မှန်၏!"ဟု ပေးလေသည်။] ဟောတူ ဓမ္မာ, နု ဟောတူ ဓမ္မာတိ အာဒယော-ဟောတူ ဓမ္မာ, နု ဟောတူ ဓမ္မာ အစရှိကုန်သော၊ ဆ-၆-ပါးကုန်သော၊ ဒုကာ-ဒုက်တို့ကို၊ (ဝုစ္စတိ၌ စပ်၊) ဂန္ဓတောစ-သိကုံးထုံးဖွဲ့အပ်သော သဒ္ဒါအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ အတ္ထတောစ-အနက်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အညမညသမ္ဗန္ဓေန-အချင်းချင်းစပ်ခြင်းအားဖြင့်၊ (ဌိတတ္တာ ၌ စပ်၊) ကဏ္ဏိကာဝိယ-ပန်းအချက်အချာသည်ကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ယဋ္ဌာဝိယ-

---

ဂန္ဓတော။ ။ဂန္ဓတောကို "သဒ္ဒတော"ဟု မဓုဋီကာဖွင့်၏၊ ဟေတုဂေါစ္ဆကၨ် ပါသော သဟေတုကပုဒ်သည် ရှေ့ကဟေတုပုဒ်နှင့် ဆက်သွယ်နေ၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုပုဒ် ထိုသဒ္ဒါကိုပင် "ဂန္ဓိယတိတိ ဂန္ဓော"ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ "ဂန္ဓ"ဟုခေါ်သည်။

ကဏ္ဏိကာဝိယ။ ။ကဏ္ဏိကာဝိယကို "ပုပ္ဖမယ ကဏ္ဏိကာဝိယ"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ပန်းတို့ဖြင့် ပြုအပ်သော, အချက်အချာပန်းဝိုင်း၊ ထိုကဏ္ဏိကာ၌ ပဌမတစ်ပွင့်ကို "မ" တည်ပြီး နောက် ဒုတိယတစ်ပွင့်ကို သိကုံးသောအခါ ပဌမပွင့်၏ ညာတံ (သို့မဟုတ်ရိုးတံ)နှင့် ဆက်သွယ်၍ သိကုံးရ၏၊ တတိယ, စတုတ္ထပန်းပွင့်များကို သိကုံးသောအခါ ထိုနည်းအတိုင်းပင်၊ ထိုသို့ သိကုံး

ပန်းအပေါင်းသည်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဟုတ္တာ-၍၊ ဒ္ဒိတတ္တာ-တည်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဟေတု ဂေါ စ္ဆကောတိ-ဟေတုဂေါ စ္ဆကဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏။ [ဆ ဒုကာကိုမဲ့ဘဲ "ဟေတု ဂေါ စ္ဆကောတိ"ဟူသော အာကာရကိုင်း၍ "ဝုစ္စတိ" ဟုဧကဝုစ်ဖြင့်ဆိုထားသည်၊ "ဧတောနိ ပုဗ္ဗကရဏာနိ ဝုစ္စတိ]ကဲ့သို့တည်း။]-

တတော-ထိုဟေတုဂေါ စ္ဆကမှ၊ အပရေ-တစ်ပါးကုန်သော၊ (သတ္တဒုကာ၌ စပ်၊) သပ္ပစ္စယာ ဓမ္မာ, အပ္ပစ္စယာ ဓမ္မာတိ အာဒယော-သပ္ပစ္စယာ ဓမ္မာ, အပ္ပစ္စယာ ဓမ္မာအစရှိကုန်သော၊ သတ္တ-ခုနှစ်ပါးကုန်သော၊ ဒုကာ-ဒုက်တို့ကို၊ အညမညံ-အချင်းချင်း၊ (တစ်ဒုက်နှင့်တစ်ဒုက်၊) အသမ္ဘိန္နာ-မစက်စပ်ကုန်သည်၊(ဟုတ္တာ)၊ ကေဝလံ-အချင်းချင်း စပ်ခြင်းမဖက်သက်သက်၊ ဒုကသာမညတော- ဒုကအဖြစ်အားဖြင့် တူကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥစ္ဆိန်တွာ ဥစ္ဆိန်တွာ-ရွေးချယ်၍ ရွေးချယ်၍၊ ဝိသုံဝိသုံ- ဂေါ စ္ဆကတို့မှ အသီးအခြား အသီးအခြား၊ ဂေါ စ္ဆကန္တရေ-ဂေါ စ္ဆကတို့၏ အကြားဌ၊ ထပိတတ္တာ-ထားအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အညေဟိ-

---

ပြီးသောအခါ ထိုနည်းအတိုင်းပင်၊ ထိုသို့သီကုံးပြီးသောအခါ တစ်ပွင့်နှင့်တစ်ပွင့် ဆက်သွယ်နေသောပန်းအချက်အချာ ပန်းဝိုင်းကြီးဖြစ်သွားသကဲ့သို့ ဒုက်ကိုလည်း ဟေတုဒုက်ကိုမူတည်၍ သဟေတုကဒုက် ပေါ်လာအခါ ဟေတုဒုက်နှင့် သဟေတုဒုက်သည် ဟေတုသဒ္ဓါအားဖြင့် ဆက်သွယ်လျက်နေ၏၊ ဟေတုသမ္ပယုတ္တဒုက်ပေါ်လာသောအခါလည်း ထိုအတူပင်၊ ထို့ကြောင့် ပန်းအချက်အခြာနှင့်တူသည်။

ယဒုတ္တရိယ။ ။"ပုမ္ဗဟတ္ထကာဒီသု ပုဗ္ဗာဒီနံ သမ္ဘဝေါ ဝိယ"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ယဒုတ္တရိသဒ္ဒါသည် သမ္ဘဝအနက်ဟောတည်း၊ ကြာပန်းတို့ကိုစု၍ စည်းသောအခါ ကြာရိုး တစ်ခုနှင့် တစ်ခုမဆက်သွယ်ဘဲ ပေါင်းမိသကဲ့သို့ ထို့အတူ သဟေတုကဒုက်နှင့် ဟေတုသမ္ပယုတ္တဒုက် မျိုးသည် တစ်ဒုက်နှင့်တစ်ဒုက်မဆက်ဘဲ ဂေါ စ္ဆက တစ်ခုတည်းဟူသော ကြာစည်းအတွင်းဌ ပေါင်း ရုံသာ ပေါင်းမိသည်။

ဂေါ စ္ဆက။ ။ထဝကောတုစ ဂေါ စ္ဆကော (၅၄၅) အဘိဓာန် အဖူးအင့်နှင့် တကွ အဖျားဌ ပြွတ်နေသော ပန်းအစုကို "ဂေါ စ္ဆက"ဟုဆို၏ သက္ကတဌ "ဂုစ္ဆက" ဟုရှိ၏၊ အင့် အပွင့်စသည်တို့၏ အပေါင်းဖြစ်သော ပန်းပြွတ်ကိုပင် ဟော၏၊ ဤဌ်ကား ထို ပန်းပြွတ်နှင့်တူစွာ "ဟေတု သဟေတု"စသည်ဖြင့် တစ်ဒုက်နှင့်တစ်ဒုက်ဆက်သွယ် ပေါင်းစုနေသော ဒုက်အပေါင်းကို သဒိသူ ပစာ အားဖြင့် "ဂေါ စ္ဆက"ဟု ဆိုရသည်။

[ဆောင်] အပွင့်အင့်, စုပုံပြွတ်က, ဂေါ စ္ဆကဟု, ခေါ်ရသည်မှ,
သဒိသူဖြင့်, ဆင်တူဒုက်များ, စုပြွတ်ထား, မှတ်သား
ဂေါ စ္ဆကခေါ်။

ဒုက၊ပေ၊ စူဠန္တရဒုကာ။ ။သမာနာနံ+ဘာဝေါ သာမညံ၊ ဒုကေန (ဒုကဘာဝေန) +သာမညံ၊ ဒုကသာမညံ၊ ဤ ဒုကသာမညတောဖြင့် စူဠန္တရဒုက ဟူသော ပုဒ်ဌ် ဒုကအမည် ရခြင်း၏အကြောင်းကို ပြ၏၊ ဂေါ စ္ဆကန္တရေဖြင့် အန္တရအမည်ရခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြသည်၊

သပ္ပဓိယာ ဓမ္မာစသည်တို့မှ တစ်ပါးသော သာရမဏာဓမ္မာ အစရှိကုန်သော၊ မဟန္တ ရဒုကေဟိ–မဟာ ရဒုက်တို့အောက်၊ စုဋ္ဌကတ္တာစ–ယေ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ (နည်းကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊) စုဋ္ဌန္တ ရဒုကာတိ–စုဋ္ဌန္တ ရဒုက်တို့ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–သိထိုက်ကုန်၏။

တတော–ထိုစုဋ္ဌန္တ ရဒုက်မှ၊ ပရံ–နောက်၌၊ အာသဝဒုကာဒီနံ–အာသဝဒုက် အစရှိကုန်သော၊ ဆန္နံ–၆ ဒုက်တို့၏ ဝသေန အပြားအားဖြင့်၊ အာသဝဂေါ္ဓ ကော–အာသဝဂေါ္ဓကလည်းကောင်း၊ (ဣတိ၌စပ်) တထာ–ထိုအတူ၊ သံယောဇနေ ဒုကာဒီနံ–သံယောဇနေဒုက် အစရှိကုန်သော၊ (ဆန္နံ ၆–ဒုက်တို့၏၊) ဝသေန–ဖြင့်၊ သံယောဇနဂေါ္ဓကော–လည်းကောင်း၊ တထာ–တူ၊ ဂန္ထ၊ ပေ၊ ဒုကာဒီနံ–ဂန္ထဒုက်, ဩဃဒုက်, ယောဂဒုက်, နီဝရဏာ အစရှိသော ဒုက်တို့၏၊ ဝသေန–အားဖြင့်၊ ဂန္ထ၊ ပေ။ ဂေါ္ဓ ကာ–ဂန္ထဂေါ္ဓက, ဩဃဂေါ္ဓက, ယောဂဂေါ္ဓက, နီဝရဏ ဂေါ္ဓက တို့လည်း ကောင်း၊ [ဝါကျတို့ကို ချုံးထားသည်၊ "တထာ ဂန္ထဒုကာဒီနံဝသေန ဂန္ထ ဂေါ္ဓ ကော"စသည်ဖြင့် အသီးအသီးခွဲပါ၊] ပရာမာသဒုကာဒီနံ–ပရာမာသဒုက် အစရှိ ကုန်သော၊ ပဉ္စန္နံ–၅ ဒုက်တို့၏၊ ဝသေန–အားဖြင့်၊ ပရာမာသဂေါ္ဓကော–ပရာမာ သဂေါ္ဓကလည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ သမ္ဘေပိ–အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သတ္တ– ၇ ပါးကုန်သော၊ ဂေါ္ဓကာ–ဂေါ္ဓကတို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တတော–ထိုပရာမာသဂေါ္ဓကမှ၊ ပရံ–၌၊ သာရမဏာဓမ္မာတိအာဒယော– သာရမဏာဓမ္မာ အစရှိကုန်သော၊ စတုဒ္ဒသ–၁၄ ပါးသော ဒုက်တို့သည်၊ မဟန္တ ရဒုကာနာမ–မဟန္တ ရဒုက်တို့မည်၏၊ [ဤ၌လည်း "အန္တ ရေ+ထပိတာ ဒုကာ အန္တ ရဒုကာ၊ မဟန္တာစ+တေ+အန္တ ရဒုကာစာတိ မဟန္တ ရဒုကာ"ဟုပြု၊] တတော– ထိုမဟန္တ ရဒုက်မှ၊ (အပရေ–တစ်ပါးကုန်သော၊) ဥပါဒါနဒုကာဒယော– ဥပါဒါန ဒုက် အစရှိကုန်သော၊ ဆ–၆ ပါးကုန်သော၊ ဒုကာ–ဒုက်တို့သည်၊ ဥပါဒါနဂေါ္ဓကော နာမ–ဥပါဒါနဂေါ္ဓကမည်၏၊ တတော–ထိုဥပါဒါနဂေါ္ဓကမှ၊ (အပရေ) ကိလေသ ဒုကာဒယော–ကိလေသဒုက် အစရှိကုန်သော၊ အဋ္ဌ–ရှစ်ပါးကုန်သော၊ ဒုကာ–တို့ သည်၊ကိလေသဂေါ္ဓကောနာမ–ကိလေသဂေါ္ဓကမည်၏၊ တတော–ထိုကိလေသ ဂေါ္ဓကမှ၊ ပရံ–၌၊ ဒသနေန ပဟာတဗ္ဗဒုကာဒယော–ဒသနေန ပဟာတဗ္ဗဒုက် အစရှိကုန်သော၊ အဋ္ဌာရသ–၁၈ ပါးကုန်သော၊ ဒုကာ–တို့သည်၊ အဘိဓမ္မာ မာတိ ကာယ–အဘိဓမ္မာမာတိကာ၏၊ ပရိယောသာနေ–အဆုံး၌၊ ထပိတာ–ထား အပ် ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပိဋ္ဌိဒုကာနာမ–ပိဋ္ဌိဒုက်တို့မည်၏၊ [ပိဋ္ဌိယံ–ကျောကုံး

ထပိတတ္တာဖြင့် "အန္တ ရေ+ထပိတာ+ဒုကာ အန္တ ရဒုကာ"ဟု မဒ္ဓေလောပသမာသ် ကိုပြုသည်၊ အညေဟိ၊ ပေ၊ စုဋ္ဌကတ္တာဖြင့် စုဋ္ဌအမည်ရခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြုသည်၊ စုဋ္ဌာစ+တေ+အန္တ ရ ဒုကာစာတိ စုဋ္ဌန္တ ရဒုကာ။

နှင့်တူသော အံ့ဆုံးခ်ီ၊ ထပိတာ+ဒုကာ ပိဋ္ဌိဒုကာ”ဟုပြု၊] ပန–အဖို့တစ်ပါးကား၊ (အဘိဓမ္မာမာတိကာမှ တစ်ပါး, သုတ္တန္တမာတိကာကား၊) ဝိဇ္ဇာဘာဂိနော၊ ပေ၊ ဓမ္မာတိအာယဒယော– ဝိဇ္ဇာဘာဂိနော၊ ပေ၊ ဓမ္မာအစရိကုန်သော၊ ဒ္ဒါစတ္တာလီသ ၄၂–ပါးသော၊ ဒုကာ–တို့သည်၊ သုတ္တန္တိကဒုကာနာမ–သုတ္တန္တိကဒုက်တို့မည်၏။ [နိဂုံးကို ပြလိုရှိ ဧဝံ စသည်မိန့်၊] ဧဝံ–ဤသို့၊ သဗ္ဗေ–ကုန်သော၊ ဧတေ–ဤတိက်ဒုက်တို့ကို၊ ပဋ္ဌဒသဟိ–၁၅–ပါးကုန်သော၊ ပရိစ္ဆေဒေဟိ–တို့ဖြင့်၊ ဝဝတ္ထိတာ–ပိုင်းခြားသတ်မှတ်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ ဧဝဒိတဗ္ဗာ။

[ပြတ်ပြီးစကားကိုသပ္ပဒေသ, နိပ္ပဒ္ဒေသစသည်ဖြင့် ပြလိုရှိ၍၊ ဧဝံစသည် မိန့်၊] ပန–ဆက်၊ ဧဝံ–ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ဝဝတ္ထိတာ–ပိုင်းခြားသတ်မှတ်အပ်ပြီးကုန်သော၊ ဧတေ–ဤတိက်ဒုက်တို့သည်၊ သပ္ပဒေသ နိပ္ပဒေသဝသေန–သပ္ပဒေသ တိက် ဒုက်, နိပ္ပဒေသ တိက် ဒုက်တို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ဒွေ–၂–ပါးကုန်သော၊ ဣကာရာသာ–အဖို့အစုတို့သည်၊ ဟောန္တိ–ကုန်၏၊ ဟိ–မှန်၏၊ တေသု–ထိုတိက်တို့တွင်၊ နဝ–ကုန်သော၊ တိကာ–တိက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဧကသတ္တတိ ၇၁–ပါးသော၊ ဒုကာစ–ဒုက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သပ္ပဒေသာနံ–မသိမ်းယူအပ်သော အစိတ်အပိုင်းနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊ ရူပါရူပဓမ္မာနံ–ရုပ်တရာ, နာမ်တရားတို့၏၊ ဝါ–တို့ကို၊ ပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ–ပိုင်းခြား၍ ယူအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သပ္ပဒေသာနာမ–သပ္ပဒေသ တိက် ဒုက်တို့မည်၏၊ အဝသေသာ–ဆိုအပ်ပြီး သော တိက်အားဖြင့် ၉–ပါး၊ ဒုက်အားဖြင့် ၇၁–ပါးတို့မှကြွင်းကုန်သော၊ တေရသ–၁၃–ပါးကုန်သော၊ တိကာ–တိက်တို့သည် လည်းကောင်း၊ ဧကသတ္တတိ ၇၁–ပါး သော၊ ဒုကာစ–ဒုက်တို့သည် လည်းကောင်း၊ နိပ္ပဒေသာနာမ–နိပ္ပဒေသတို့မည်၏။ ထိုတိက် ဒုက်တို့ကိုချဲ့ပြလိုရှိ၍ တတ္ထစသည်မိန့်၊ တစ်နည်း “ဧဝံ၊ ပေ၊ ကောဌာသာ ဟောန္တိ”ကားဥဒ္ဒေသ၊ “တေသု၊ ပေ၊ နိပ္ပဒေသာနာမ”ကား နိဒ္ဒေသ၊ ထိုနိဒ္ဒေသကို ပဋိနိဒ္ဒေသပြုလိုရှိ၍တတ္ထစသည်မိန့်] တတ္ထ–ထို တိက်ဒုက်တို့တွင်၊ တာဝ–ဒုက်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေသု–ညွှန်ပြအပ်ကုန်သော၊) တိကေသု–တိက်တို့တွင်၊ ဝေဒနာတ္တိကော– ဝေဒနာတိက် လည်းကောင်း၊ ဝိတက္ကတ္တိကော–ဝိတက်တက် လည်းကောင်း၊ ပီတိတတ္တိကော–ပီတိတိက်လည်းကောင်း၊ ဥပ္ပန္နတ္တိကော–ဥပ္ပန္နတိက် လည်းကောင်း၊ အတီတတ္တိကော–အတီတတိက် လည်းကောင်း၊ စတ္တာရော –၄ ပါးကုန်သော၊ အာရမ္မဏတ္တိကော–အာရမ္မဏတိက်တို့ လည်းကောင်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ နဝ–၉–ပါးကုန်သော၊ ဣမေတိကာ–ဤတိက်တို့သည်၊ သပ္ပဒေသာနာမ–သပ္ပဒေသ တိက်တို့မည်၏။

သပ္ပဒေသနိပ္ပဒေသ။ ။ယေဟိ–အကြင် မသိမ်းယူအပ်သော တရားတို့ဖြင့်၊ တိကဒုကာ–တို့ကို၊ သာဝသေသာတိ–အကြွင်း အကျန်ရှိသော တိတ်ဒုက်တို့ဟူ၍၊ ပဒိဿန္တိ (အပ ဒိဿန္တိ– (ညွှန်ပြအပ်ကုန်၏၊ ဣတိ, တေ အသင်္ခါတမဓမ္မာ–တို့သည်၊ ပဒေသာ–တို့မည်၏၊ –

ဒုကေသု-ဒုက်တို့တွင်၊ ဟေတုဂေါ်စ္ဆကာဒီနံ-ဟေတုဂေါ်စ္ဆက အစရှိကုန်သော၊ ဥပါဒါန ဂေါ်စ္ဆက ပရိယောသာနာနံ-ဥပါဒါန ဂေါ်စ္ဆကအဆုံးရှိကုန်သော၊ နဝန္နံ-၉-ပါးကုန်သော၊ ဂေါ်စ္ဆကာနံ-ဂေါ်စ္ဆကတို့၏ ပရိယောသာနေ-အဆုံး၌၊ တယော တယော ၃ ပါး ၃ ပါးကုန်သော၊ ဒုကာ-ဒုက်တို့ လည်းကောင်း၊ [ဣတိ၌စပ်၊] ကိလေသဂေါ်စ္ဆက ပရိယောသာနေ-ကိလေသ ဂေါ်စ္ဆက၏ အဆုံး၌၊ စတ္တာရော-၄ ပါးကုန်သော၊ ဒုကာ-ဒုက်တို့လည်းကောင်း၊ စိတ္တသမ္မယုတ္တာဓမ္မာ-စိတ္တ သမ္မယုတ္တာ ဓမ္မာပုဒ်လည်းကောင်း၊ စိတ္တဝိပ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ-စိတ္တဝိပ္ပယုတ္တ ဓမ္မာပုဒ်လည်းကောင်း၊ စိတ္တဝိသံသဋ္ဌာ ဓမ္မာ-စိတ္တသံသဋ္ဌာ ဓမ္မာပုဒ်လည်းကောင်း၊ စိတ္တဝိသံသဋ္ဌာ ဓမ္မာ-စိတ္တသံသဋ္ဌာ ဓမ္မာပုဒ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဒွေ-၂-ပါးကုန်သော၊ မဟန္တ ရရဒုကာ-မဟန္တ ရဒုက်တို့လည်းကောင်း၊ သုတ္တန္တိကဒုကေသု-သုတ္တန္တိကဒုက်တို့တွင်၊ အဓိဝစနံဒုက်-အဓိဝစနဒုက် လည်းကောင်း၊ နိရုတ္တိဒုက်-နိရုတ္တိဒုက် လည်းကောင်း၊ ပညတ္တိဒုက်-ပညတ္တိဒုက်လည်းကောင်း၊ နာမရူပဒုက်-နာမရူပ ဒုက်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ စတ္တာရော-၄ ပါးကုန်သော၊ဣမေဒုကေ-ဤ ဒုက်တို့ ကို၊ ထပေတ္တာ-ချန်ထား၍၊ အဝသေသာ-ကြွင်းကုန်သော၊ အဋ္ဌတ္တိ သ-၃၈ ပါးသော၊ ဒုကာစ-ဒုက်တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဧတေ-ဤ တိက် ဒုက် တို့သည်၊ သပ္ပဒေသာနာမ-သပ္ပဒေသ တိက် ဒုက်တို့မည်၏၊ ဝုတ္တာဝ၀သေသာ-ဆိုအပ်ပြီးမှ ကြွင်းကုန်သော၊ သဗ္ဗေပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တိကဒုကာ-တိက် ဒုက် တို့ကို၊ နိပ္ပဒေသာတိ-နိပ္ပဒေသတိက်ဒုက်တို့ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-သိထိုက်ကုန်၏။

အနုဋီကာ။ [မူလဋီကာ၌ "အသင်္ခတိတော ပဒေသာ"ဟု ဧကဝုစ်ရှိ၏။] ဤအနုဋီကာ ဝိဂ္ဂဟအတိုင်း ဆိုလျှင် "ပဒေသ"အရ အသင်္ခတိတမ္မတို့ကို ရည်ပြုဖြစ်သောကြောင့် မူလဋီကာ၌ "အသင်္ခတိတော"ဟူသော ဝိသေသနကို တပ္ပုကဋ္ဌကရဏ (ဘူတကထန) ဝိသေသနဟု အနုဗွင့်၏၊ "သံဝိဇ္ဇတိ ပဒေသာ ယေသံတိ· သပ္ပဒေသာ-အကြွင်းရှိသော တိက်ဒုက်တို့ဟု ညွှန်ပြကြောင်းဖြစ်သော အသင်္ခတိက တရားရှိသော·တိက်ဒုက်တို့"ဟု သဒ္ဒတ္ထပေးပါ၊ [ဤနည်း၌ ပဒေသသဒ္ဒါသည် အစိတ်အပိုင်းဟူသော အနက်ကို မဟော။]

တစ်နည်း။ ။"ပဒိသတိ ဧတေန သမုဒါယောတိ ပဒေသာ-အပေါင်းကို ညွှန်ပြကြောင်းဖြစ်သော အစိတ်"ဟု အနုဋ္ဌ တစ်နည်း ဝိဂ္ဂဟပြု၏၊ ဤနည်း၌ ပဒေသသဒ္ဒါ အစိတ်အနက်ဟောတည်း၊ ထိုပဒေသသည် သင်္ခတိတ, အသင်္ခတိက (ဤတိတ်၌ ဤဒုက်၌ သိမ်းယူအပ် မသိမ်းယူအပ်သော) ပဒေသ ၂-မျိုးနှင့်ဆိုင်သောကြောင့် သင်္ခတိက ပဒေသကို တားမြစ်လို၍ ဋီကာ၌ "အသင်္ခတိတော"ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ ရှေ့အတိုင်းဝိဂ္ဂဟပြု၍ "သပ္ပဒေသ-မသိမ်းယူအပ်သော အစိတ်အပိုင်းရှိသော တိက် (ဒုက်) ၊ နိပ္ပဒေသယ-မသိမ်းယူအပ်သော အစိတ်အပိုင်းမရှိသော တိက် (ဒုက်)"ဟု သဒ္ဒတ္ထပေးပါ၊ "သပ္ပဒေသ-အကြွင်းရှိသော့ တိက် (ဒုက်)၊ နိပ္ပဒေသ- အကြွင်းမရှိသောတိက် (ဒုက်)"ဟူသော အနက်မှာ အဓိပ္ပာယ်နက်သာတည်း။

ပါဠိတော်၏ အနက်အဖွင့်သည် ကုသလသဒ္ဒါ တာဝစသည်တည်း၊ ထို အနက် အဖွင့်ဖြစ်သော အဋ္ဌကထာ၏ အခြေခံတိုက် ဒုက်တို့ကိုပိုင်းခြား ပြီး၍ယခု အခါ ပါဠိတော်ကို ဖွင့်ပြတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် ဣဒါနိစသည်မိန့်၊ ဣဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ (အဖွင့်အဋ္ဌကထာ၏ အခြေခံဖြစ်သော, တိုက် ဒုက်တို့ကို ပိုင်းခြား ပြီးရာ ယခုအခါ၌၊) ကုသလာ ဓမ္မာတိ အာဒီနံ–ကုသလာ ဓမ္မာအစရှိကုန်သော၊ မာတိကာပဒါနံ–မာတိကာပုဒ်တို့၏၊ အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အနုပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ–အစဉ်အတိုင်းဖြစ်သော၊ ပုဒ်တို့၏ အဖွင့်တည်း၊ တာဝ–ဓမ္မစသော သဒ္ဒါတို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (ဝုတ္တော–မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူအပ်သော၊) ကုသလသဒ္ဒေါ–ကုသလသဒ္ဒါသည်၊ အာရောဂ္ယ၊ ပေ၊ သုခဝိပါကောသု–အာရောဂျအနက်, အနဝဇ္ဇ အနက်, ဆေကအနက်, သုခဝိပါက အနုက်တို့၌၊ ဒိဿတိ–ထင်ရှား၏၊ (တစ်နည်း) ကုသလသဒ္ဒေါ–ကို၊ ပေ၊ ဒိဿတိ–ရှုအပ်၏၊ ဟိ–ချဲ့၊ အယံ–ဤကုသလသဒ္ဒါ သည်၊ ကစ္စိ၊ ပေ၊ အနုမယံတိ အာဒီသု–ကစ္စိ၊ ပေ၊ အနာမယ အစရှိသော ပါဠိရပ် တို့၌၊ အာရောဂျ–အနာရောဂါမရှိသူ၏အဖြစ်ဟူသော အနက်၌၊ (ကျန်းမာခြင်းဟူ သော အနက်၌၊) ဒိဿတိ–ထင်ရှား၏။

အနုပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ။ ။"ဣဒါနိ၊ ပေ၊ ဝဏ္ဏနာ"သည် ဖွင့်တော်မည်ဖြစ်၍အခြေခံ ဖြစ်သော ပါဒကဝါကျတည်း။ နောက်ဝါကျကို ထောက်၍ သင်္ခေပဝါကျဟုလည်း ဆိုနိုင်၏၊ ကုသလသဒ္ဒေါ တာဝမှစ၍ အဘိဓမ္မာ အဋ္ဌကထာအားလုံးကား ပါဒကဝန္ဓဝါကျ, ဝိတ္ထာရ ဝါကျတည်း၊ "ကုသလသဒ္ဒေါ၊ ပေ၊ ဒိဿတိ"ဟူသော ဝါကျကား သင်္ခေပဝါကျတည်း၊ အယဉ္စိ၊ ပေ၊ သုခဝိပါကေဝိ ဝဋ္ဋတိ"ဟူသော ဝါကျကား ဝိတ္ထာရဝါကျတည်း၊ ပုဗ္ဗ –ရှေ့ပုဒ်သို့၊ အန ဂတာနိ– အစဉ်လိုက်သော ပုဒ်တို့တည်း၊ အနုပုဗ္ဗ–ရှေ့ပုဒ်သို့ အစဉ်လိုက်သာ ပုဒ်တို့၊ (အဗျယီ ဘောသမာသ်) အနုပုဗ္ဗစ+တာနိ+ပဒါနိ စာတိ အနုပုဗ္ဗပဒါနိ–ရှေ့ပုဒ်သို့ အစဉ်လိုက်သော ပုဒ်တို့၊ ဝါ–အစဉ်အတိုင်းသော ပုဒ်တို့၊ အနုပုဗ္ဗပဒါနိ+ဝဏ္ဏနာ အနုပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ။

ကစ္စိန၊ ပေ၊ အာရောဂ္ယေ။ ။ဤပါဠိတော်သည် ဝိသတိနိပါတ်, စူဠဟံသဇာတ် ပါဠိတော်နှင့်တကွ ထိုထို ပါဠိတော်များ၌လာ၏၊ "ကစ္စိန ဘောတော ကုသလ"ဟု မေးအပ်ပြီ အနက်ကိုပင် ထင်ရှားအောင် "ကစ္စိ ဘောတော အနာမယ"ဟု ပါဠိတော်ချင်း ထပ်၍ဖွင့်သည်၊ ထို့ကြောင့် ကုသလနှင့် အနာမယသည် အနက်တူတည်း၊ အနာမယ၌ အာမယသဒ္ဒါကား "အာတကော အာမယော ဗျာဓိ" စသော (၃၂၃) အဘိဓာန်နှင့် အညီ အနာရောဂါ အနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် "နတ္ထိ အာမယော ယဿာတိ အနာမယော" ဟုဝိဂြိုဟ်ပြု၍ "အနာမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်"ဟူသော အနက်ကိုရသော်လည်း ဤနေရာ၌ အာရောဂျဂုဏ်ကိုရဖို့ရန် ဘာဝပွားခန့် ကြံပါ။

တစ်နည်း–ဘောအနက်ဟော ဣ ပစ္စည်း အကျေကြေ၍ အနာရောဂါမရှိသူ၏ အဖြစ် ဟူသော အာရောဂျအနက်ကို ဟောသည်ဟု ကြံပါ၊ ဣ ပစ္စည်း၏ အနက်ဖြစ်သောကြောင့် "အနာမယ"ဟု နပုဗ္ဗလိင်လည်းရှိရသည်၊ အနာမယနှင့် ကုသလသဒ္ဒါသည် အနက်တူဖြစ် သောကြောင့် ကုသလသဒ္ဒါလည်း အာရောဂျ အနက်ကိုပင် ဟောနိုင်သည်၊ "နတ္ထိ ရောဂါ

[ကိစ္စီ–အသို့နည်း၊ ဘောတော–အရှင်၏၊ ကုသလ်–ကျန်းမာသူ၏အဖြစ်သည်၊ ဝါ–ရောဂါသန့်ရှင်း,ကျန်းမာခြင်းသည်၊ ဟောတိနု–ဖြစ်ပါ၏လော၊ ကစ္စီ–နည်း၊ ဘောတော–အရှင်၏၊ အနာမယ်–အနာမရှိသူ၏ အဖြစ်သည်၊ ဟောတိနု–ဖြစ်ပါ၏လော။]

ကတမောပန၊ ပေ၊ အနဝဇ္ဇောတိစ–ကတမော ပန၊ ပေ၊ အနဝဇ္ဇော ဟူသည်လည်းဖြစ်သော၊ အပရံ ပန၊ ပေ၊ ဧမ္မေသူတိစ–အပရံ ပန၊ ပေ၊ ဧမ္မေသု ဟူသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဧဝမာဒီသု–ဤသို့အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ အနဝဇ္ဇေ–အပြစ်မရှိဟူသော အနက်၌၊ (ဒိဿတိ)၊ [ဘဂ္ဂေ–အရှင်ဘုရား၊ (အရှင်အာနန္ဒာကို ခေါ်သည်၊) ကတမော–အဘယ်သို့သော၊ ကာယသမာစာရော–ကာယသမာစာရသည်၊ ဝါ–ကာယဒ္ဒါ ရှိ၌ဖြစ်သော ကောင်းသောအကျင့်သည်၊ ကုသလော၊ ကုသလမည်ပါသနည်း၊ မဟာ ရာဇ–မဟာရာဇာ (ကောသလမင်းကိုခေါ်သည်၊) ယော ကာယသမာစာရော–အကြင်ကာယသမာစာရသည်၊ အနဝဇ္ဇော–အပြစ်မရှိ၊ (သော ယာကသမာစာရော–သည်) ကုသလော–ကုသလမည်၏၊ –ဘဂ္ဂေ–မြတ်စွာဘုရား၊ အပရံပန–တစ်မျိုးကား၊ယထာ–အကြင်ဒေသနာတော်ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ကုသလေသု–အပြစ်မရှိကုန်သော၊ ဧမ္မေသု–တရားတို့၌၊ ဧမ်ံ–တရားကို၊ ဒေသေတိ–

ယသ္သာတိ အရောဂါ၊ အရောဂဿ+ဘာဝေါ အာရောဂ္ယံ"ဟု ပြု၍ ရောဂါ ကင်းခြင်းဂုဏ်ကို အရကောက်ပါ။ [အယံ၊ပေ၊ အာရောဂ္ယေ ဒိဿတိ"ဟူသော ဤဝါကျသည် "ကတမော၊ ပေ၊ အနဝဇ္ဇော"ကို ထောက်၍ ပကွဝါကျ၊ ထိုနောက်ဝါကျကား ပကွန္တရဝါကျတည်း။]

အနဝဇ္ဇော။ ။အနဝဇ္ဇအနက်၏ ပုံစံ၌ "ကတမော ပန၊ ပေ၊ အနဝဇ္ဇော "သည် မဖ္ပိမပဏ္ဏာသပါဠိတော်, ဗာဟိတိကသုတ်၌လာ၏၊ ထိုပါဠိတော်၌ အရှင်အာနန္ဒာသည် ကောသလမင်းအား ဘုရားရှင်၏ ကာယဝစီမနောသမာစာရကို အကျယ်ဟောပြ၏၊ ဘုရားရှင်၏ သမာစာရများဖြစ်သောကြောင့် "ကုသလော"အရ သုခဝိပါက ဖြစ်သော ကုသိုလ်တရား မဟုတ်၊ အနဝဇ္ဇ (ကိလေသာအပြစ်မရှိသော) ကြိယာစိတ်သာ ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ထိုဌ်ပါသော ကုသလသဒ္ဒါလည်း အနဝဇ္ဇအနက်ကို ပြောရသည်။

အပရံ ပန ဘဂ္ဂေ။ ။ဤပါဠိတော်ကား သုတ်ပါထေယျ–သမ္မသာဒနီယသုတ်၌ လာသော ပါဠိတော်တည်း။ ထိုပါဠိတော်ရင်း၌ "ပုနစ္စပရံ"ဟုမတွေ့ရ၊ "အပရံ ပန"ဟုသာတွေ့ရသည်၊ ထိုပါဠိတော်၌လည်း "ကုသလေသု ဧမ္မေသု" အရသတိပဋ္ဌာန်စသော ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့ကို ပြ၏၊ ဗောဓိပက္ခိယတရားဟူသည် အချုပ်အားဖြင့် ဝိပဿနာဉာဏ်, မဂ်ဖိုလ်တို့နှင့် ယှဉ်သော တရားတည်း၊ ထိုတွင် ဝိပဿနာသည် ပုထုဇဉ်သေက္ခတို့ သန္တာန်၌ သုခဝိပါကဖြစ်သောကုသိုလ်တည်း၊ ရဟန္တာတို့သန္တာန်၌ ကြိယာတည်း၊ မဂ်တရားသည် ကုသိုလ်သာ၊ ဖိုလ်ကား ဝိပါက်တည်း၊ ဤသို့ ဗောဓိပက္ခိယ တရားတွင် ကုသိုလ် ဝိပါက်ကြိယာအားလုံးပါဝင် ရကား ထိုကုသလသဒ္ဒါသည် အနဝဇ္ဇ (ကိလေသာ အပြစ်မရှိ) ဟူသော အနက်ကိုပြောရသည်။

ဟောတော်မူ၏၊ စတေ-ဤဒေသနာတော် သည်၊ အနုတ္တရိယ-မြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာပါတည်း။]

, ကုသလော၊ ပေ၊ စာတုရိတ္တိယောတိ အာဒီသု-ကုသလော၊ ပေ၊ စာတုရိတ္တိ ယောအစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဆေကေ-ကျွမ်းကျင်သူဟူသော အနက်၌၊ (ဒီသတိ) [ရထသ-၏၊ အဂ်ပစ္စဂ်ါနံ-အဂ်ါကြီးငယ်တို့၌၊\(တစ်နည်း) အ္ဂဂ်ပစ္စဂ်ါနံ-တို့ကို၊ (ကြီယ, ပယောဇနတို့၌စပ်၊) ဝါ-တို့၏၊ (နာမ၌စပ်) နာမကြီယပယောဇနာဒီသု-နာမည်, ပြုလုပ်ခြင်း, ယှဉ်တပ်ခြင်းအစရှိသော ကိစ္စတို့၌၊ ကုသလော-ကျွမ်းကျင်

အနက်ဖွင့်။ ။အနုတ္တရိယ်တိ အနုတ္တရဘာဝေါ၊ ယထာ ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဒေသေတိတိ-ယထာ ယေနာကာရေန ယာယဒေသနာယ ဘဂဝါဓမ္မံ ဒေသေတိ၊ တုမှာကံ ဒေသနာ အနုတ္တ ရာတိ၊ ကုသလေသု ဓမ္မေသုတိ တာယ ဒေသနာယ ဒေသိတေသု ကုသလေသု ဓမ္မေသုပိ ဘဂဝါဝ အနုတ္တရောတိ ဒီပေတိ၊ (အဋ္ဌကထာ)၊ ဤအလို "ယထာ-အကြင် ဒေသနာတော်ဟူ သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊ စတေ-ဤဒေသနာတော်သည်၊ တုမှာကံ-ရှင်တော်ဘုရားတို့၏၊ အနုတ္တရိယ-မြတ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဒေသနာတော်ပါ တည်း၊ တာယ-ထိုဒေသနာတော်ဖြင့်၊ ဒေသိတေသု-ကုန်သော၊ ကုသလေသု-အပြစ်မရှိကုန် သော၊ ဓမ္မေသုပိ-တရားတို့ကြောင့်လည်း၊ ဘဂဝါဝ-သည်သာ၊ အနုတ္တရော-အမြတ်ဆုံးပါ တည်း၊"ဟု ၂-ဝါကျခွဲ၍အနက်ပေးရသည်။ [ကုသလေသု ဓမ္မေသုကို "ကုသလဓမ္မနိမိတ္တံ"ဟု သတ္တမီအတွက် နိမိတ်အနက်ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။]

တစ်နည်း။ ။ယာဝါ သာ ဒေသနာ ၊ တသာ ဘူမိ' (ဖြစ်ရာကို) ဒသေန္တောပိ ကုသလေသု ဓမ္မေသုတိ အာဟ၊ ဤအဖွင့်အလို "ယထာ-အကြင် ဒေသနာတော်ဖြင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ကုသလေသု-အပြစ်မရှိကုန်သော၊ ဓမ္မေသု-တို့၌၊ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊ စတေ-ဤဒေသနာတော် သည်၊ အနုတ္တရိတံ-တည်း"ဟု တစ်ဝါကျတည်း အနက်ပေးပါ၊ နိဿယ၌ ဤအနက်ကိုသာ ပေးထားသည်၊ ["အနုတ္တရဿ+ဘာဝေ အနုတ္တရိယံ"ဟု ပြု၊ မောဂ္ဂလ္လာန်၌ ဘာဝအနက်ဝယ် ဣယပစ္စည်းလည်းသက်၏၊ "စတေ+အနုတ္တရိယံ"ကို သန္ဓိစပ်ထားသောကြောင့် "စတေ နုတ္တရိ ယံ"ဟုသာ သိဟိုဠ်မှုအတိုင်း ပါဠိမှန်တည်း၊ "စတေဒါနုတ္တရိယံ"ဟု မြန်မာမှုရှိ၏၊ ဣ ပစ္စည်း လည်းသက်၏၊ "အာနုတ္တရိယံ"ဟု ရှိလျှင်ကား "စတေဒါနုတ္တရိယံ"လည်းဖြစ်နိုင်ပါ၏၊ "စေ ဒါနုတ္တရိယံ"ဟု စေဒါဖြင့် ရှိသည်ကား စတေ၏ အဖွင့်ဖြစ်သော (သာ) ကိုထောက်၍လည်း ကောင်း, ပါဠိတော်ရင်း စာသွားကို ကြည့်၍လည်းကောင်း, ပါဠိပျက်သာဟု မှတ်ပါ။]

ဝါကျခွဲ။ ။ကတမော ပနမှစ၍ အနဝဇ္ဇောတိုင်အောင်သော ဤဝါကျသည် ရှေ့ဝါကျ ကို ထောက်၍ ပက္ခန္ဓရဝါကျ ဖြစ်သော်လည်း "ကုသလော၊ ပေ၊ ဆေကေ" ကိုထောက်လျှင် ပက္ခ ဝါကျ ဖြစ်ပြန်၏၊ ထိုပက္ခဝါကျတွင်လည်း "ကတမော ပန၊ ပေ၊ အနဝဇ္ဇောတိ"ကား နောက် ဝါကျကို ဆည်းသော သမုစ္စယဝါကျ၊ နောက်ဝါကျကား သမုစ္စေတမ္ဘဝါကျတည်း၊ ထိုနောက် ဝါကျလည်း ရှေ့ဝါကျကိုဆည်းသော သမုစ္စယဝါကျ၊ ရှေ့ဝါကျကား သမုစ္စေတမ္ဘဝါကျ၊ ဤသို့ အပြန်အလှန်ဖြစ်နိုင်ရကား အနဝဇ္ဇောတိစ၌ စသည်လည်းကောင်း, ဓမ္မေသုတိစ၌ စသည် လည်းကောင်း အညမညသမုစ္စယဇောတက နိပါတ်တည်း။

သည် မဟုတ်ရလော၊ --နစ္စဂီတသ-ကခြင်း, သီဆိုခြင်း၊ (တစ်နည်း) နစ္စဂီတသ-၏၊ (ဝိသေသေသု-အထူးအဆန်းတို့၌) ကုသလာ-ကျွမ်းကျင်ကုန်သော၊ သိက္ခိတာ-သင်အပ်ပြီးသော မိန်းမအတတ်ရှိကုန်သော၊(မူရာမာယာ-ပြုနည်းကို သင်ပြီးဖြစ်ကုန်သော၊) စာတုရာ-လှပတင့်တယ်ကုန်သော၊ ဣတ္ထိယော-တို့သည်၊ (တံ-သင့်ကို၊ ကောမေ-ကာမဂုဏ်၌၊ ရာမယိသန္တိ-မွေ့လျော်စေကုန်လတ္တံ့၊) ဤပါဠိကား မဟာနိပါတ်, မူဂမက္ခဇာတ်၌လာသော ပါဠိတော်တည်း၊ နစ္စဂီတသာ တိစ သာမိဝစနံ ဘုမ္မဏ္ဍေ, နစ္စဂီတသ ဝိသေသေသုတိ၀ါ ယောဇေ တဗ္ဗံ၊ -ဋီကာ၊]

ကုသလာနံ၊ ပေ၊ ဥပစိတတ္တာတိ အာဒိသု-ကုသလာနံ၊ ပေ၊ ဥပစိတ္တာအစ ရှိသောပါဠိရပ်တို့၌၊ သုခဝိပါကာ-ကောင်းသောအကျိုးရှိသောတရားဟူသော အနက်၌၊ (ကုသိုလ်ဟူသော အနက်၌၊ ဒီသတိ၊) [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ကသုလာနံ-ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ-တရားတို့ကို၊ သမာဒါနဟေတု-ဆောက်တည်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ (ဧဝံ-သို့၊ ဝါ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ဣဒံပုညံ-ဤကောင်းမှုသည်၊ ပဝမုတိ-တိုးပွားရ၏၊) [ဤပါဠိကား ဒီဃနိကာယ်, ပါထိကဝဂ်, စက္ကဝတ္တိသုတ်၌လာသော ပါဠိတော်တည်း၊] ကုသလသု-ကုသိုလ်ဖြစ်သော၊ ကမ္မသ-ကံ၏၊ (တ္တ၌စပ်၊) ဝါ-ကို၊ (တပစ္စည်း၌စပ်၊) ကတတ္တာ-ပြုအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥပစိတတ္တာ-ဆည်းပူးအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (စကျဝိညာဏ်-သည်၊ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ၊) တစ်ကြိမ်တစ်ခါသာမက, ထပ်ထပ်ကာပြုအပ်သည်ကို။ [ဥပစိတ"ဟု ခေါ်သည်၊ [ဤပါဠိကား ဓမ္မသင်္ဂဏီအဗျာကတ ဝိပါက်စိတ်၌လာသော ပါဠိတော်တည်း။]

[အတ္ထဒ္ဒါရမှတစ်ပါး အတ္ထုဒ္ဒေသကို ပြလို၍ "သွာယမိဓ"စသည်မိန့်၊] ဣဓ-ဤကုသလာဓမ္မာဟူသောပုဒ်၌၊ သွာယံ (သော+အယံ)-ထို ကုသလသဒ္ဒါသည်။

ကုသလော၊ ပေ၊ အင်ပစ္စင်္ဂါနံ။　　။ဤပါဠိကား မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ, ဂဟပတိ၀ဂ်, အဘယရာဇကုမာရသုတ်၌ လာသော ပါဠိတော်တည်း၊ အင်ပစ္စင်္ဂါနံ၀ယ် ကုသလသဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် သတ္တမီအနက်၌ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်သက်ရသည်၊ "အင်ပစ္စင်္ဂါနံ၀ါ နာမကြိယပယောဇနာ ဒီသု"ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ဆဋ္ဌီဝိဘတ်ကို သမ္ဗန်အနက်၌သက်စေ၍ "နာမကြိယပယောဇနာ ဒီသု" ဟု သမ္ဗန္ဓီပုဒ်ကို ထည့်ရသည်၊ "နစ္စဂီတသ၀ိသေသေသု" ထည့်ရာ၌လည်း နည်းတူပင်။

သုခ၀ိပါကော။　　။ဤသုခ၀ိပါကေအနက်ကို အဘိဓာန်၌ "ဣဋ္ဌ၀ိပါက"ဟုဆို၏၊ သုခသဒ္ဒါသည် ကောင်းသော ဣဋ္ဌအနက်ကိုဟော၏၊ "သုခေါ (ဣဋ္ဌော)+ဝိပါကော ယသ္သ တိ သုခ၀ိပါကော"ဟု ပြု။ [ရှေးနိသယ၌ "သုခ၀ိပါကော-ဣဋ္ဌဖြစ်သော နာမက္ခန္ဓာဟူသော အကျိုးရှိသော အနက်၌ လည်းကောင်း"ဟု ပေး၏၊ ထိုပြင် "ဝိပစ္စနံ ဝိပါကော၊ သုခသ ဝိပါကော ယသ္သာတိ သုခ၀ိပါကော"ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ "ဣဋ္ဌဖြစ်သော နာမက္ခန္ဓာကို ဖြစ်စေခြင်းသဘောရှိသော အနက်၌လည်းကောင်း"ဟု လည်းပေးလေသည်။]

အာရောဂ္ယေပိ၊ အာရောဂ္ယ အနက်၌ လည်းကောင်း။ (ကိလေသာ အနာရောဂါ မရှိသူ၏အပြစ်ဟူသော အနက်၌ လည်းကောင်း၊) အနဝဇ္ဇေပိ–အနဝဇ္ဇအနက်၌ လည်းကောင်း၊) (ကိလေသာ အပြစ်မရှိသော တရားဟူသောအနက်၌ လည်းကောင်း၊) သုခဝိပါကေပိ–သုခဝိပါက အနက်၌ လည်းကောင်း။ (ကောင်းသော အကျိုးရှိသော ကုသိုလ်ဟူသော အနက်၌ လည်းကောင်း၊) ဝဋ္ဋတိ–သင့်၏။

[ပါဠိတော်၌ "ကုသလာမမ္မာ"ဟု ပုဒ်အပေါင်းရှိ၏၊ ထိုတွင် ကုသလသဒ္ဒါကို ဖွင့်ပြီး၍ မမ္မသဒ္ဒါကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့်၊ "မမ္မသဒ္ဒေါ ပန" စသည်မိန့်။] ပန– အဖို့တစ်ပါးကား၊ (တစ်နည်း) ပန–ကုသလသဒ္ဒါ၏ အနက်မှ တစ်ပါးမမ္မသဒ္ဒါ၏အနက်ကို ဆိုဦးအုံ့၊ အယံ မမ္မသဒ္ဒေါ–ဤမမ္မသဒ္ဒါသည်၊ ပရိယတ္တိ၊ ပေ၊ နိဒ္ဒေါတာဒီသု–သင်ယူအပ်သော ပါဠိဟူသော အနက်, အကြောင်းဟူသော အနက်, သတ္တလည်း မဟုတ် ဒိဝလည်းမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောအနက်, အစရှိသော အနက်တို့၌၊ ဒိဿတိ–၏၊ [အာဒိဖြင့် "မမ္ဟောသဘာဝေ ပရိယတ္တိပညာ, ဉာယေသု သစ္စပဋ္ဌာနတီသုပုညေ၊ ညေယျ ဂုဏာစာရ သမာဓီသုပိ, နိဿတ္တတာပတ္တီသု ကာရဏာဒေါ" ဟူသော အဘိဓာန်လာ အနက်တို့တွင် သဘာဝစသော ကြောင်းသောအနက်တို့ကိုယူပါ။] ဟိ–ချဲ့၊ အယံ–ဤမမ္မသဒ္ဒါသည်၊ ဓမ္မံ ပရိယာပုဏာတီ သုတ္တံ ဂေယျန္တိအာဒီသု–ဓမ္မံ၊ ပေ၊ ဂေယျံအစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ပရိယတ္တိယံ–သင်ယူအပ်သော ပါဠိဟူသောအနက်၌၊ ဒိဿတိ–၏၊ [ဓမ္မံ–ပါဠိကို၊ ပရိယာပုဏာတိ–

သွာယမိဓ၊ ပေ၊ ဝဋ္ဋတိ။ ။ဤဝါကျသည် အလိုရှိအပ်သော အနက်ကို ထုတ်ပြရာ ထုတ်ပြကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် "အတ္ထုဒ္ဒေသဝါကျ"မည်၏၊ ကုသလသဒ္ဒေါမှစ၍ သုခဝိပါကေ တိုင်အောင် သမ်ပေါဝိတ္တာရ ဝါကျတို့ကား ရသင့်သမျှ အနက်တို့ကို ထုတ်ဆောင်ရာ ထုတ်ဆောင်ကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် "အတ္ထုဒ္ဒါရဝါကျ"မည်၏၊ ဤအနက်များကိုဟောသော ကုသလသဒ္ဒါသည် အနက်အားလျော်စွာ ၃–လိုင်ရှိ၏၊ အာရောဂျအနက်ကိုဟောရာ၌ နပုလ္လိင်, ကုသလာ နစ္စဂိတသဒ္ဒ် ဣတ္ထိလိင်, ကုသလောတွဲ ရထသဒ္ဒ် ပုလ္လိင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အဘိဓာန်၌" ဝါစ္စလိင်ကော"ဟုဆိုသည်။

အာရောဂ္ယေ ကုသလံ ဣဋ္ဌ–ဝိပါကေ ကုသလော တထာ၊
အနဝဇ္ဇမ္ပိ' ဆေကေစ, ကထိတော ဝါစ္စလိင်ကော။

အတ္ထုဒ္ဒါရ, အတ္ထုဒ္ဒေသ။ ။ဥဒ္ဒရိယန္တိ အတ္ထာ ဧတ္ထ ဧတောနာတိ ဥဒ္ဒါရော၊ အတ္ထာနံ+ ဥဒ္ဒါရော အတ္ထုဒ္ဒါရော၊ အတ္ထာနံ–ရသင့်သမျှအနက်တို့၏၊ ဝါ–တို့ကို၊ ဥဒ္ဒါရော– ထုတ်ပြရာ ထုတ်ပြကြောင်း ဝါကျတည်း၊ အတ္ထုဒ္ဒါရော–ကျ၊ အတ္ထုဒ္ဒါရောစ+သော+ ဝါကျံစာတိ၊ အတ္ထုဒ္ဒါ ရဝါကျံ၊ ဥဒ္ဒိသိယတ ဧတ္ထ ဧတောနာတိ ဥဒ္ဒေသော၊ အတ္ထသ+ဥဒ္ဒေသော အတ္ထုဒ္ဒေသော၊ အတ္ထုဒ္ဒေသော စ+သော+ဝါကျံစာတိ အတ္ထုဒ္ဒေသဝါကျံ။ အတ္ထုဒ္ဒါရဝါကျကို အနက်များ နှင့်ဆိုင်သောကြောင့် "သာမည ဝါကျ"ဟု 'လည်းကောင်း၊ အတ္ထု ဒ္ဒေသဝါကျကိုအလိုရှိ အပ်သော အနက်နှင့်သာဆိုင်သောကြောင့် ""ဝိသေသဝါကျ" ဟုလည်းကောင်း နာမည်တပ်ရ သေး၏။

သင်ယူ၏ စသည်ဖြင့်ပေး။] ဟေတုမှိ ဥဏ္ဍ ဓမ္မပွဋိသမ္ဘိဒါတိအာဒီသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဟေတုမှိ- အကြောင်းဟူသော အနက်၌၊ (ဒီသတိ) [ဤ အဓိပ္ပာယ်များကိုရှေး ဓမ္မ ဣဒေသနာ ပဋိဝေဓအခန်းဝယ် "ဓမ္မောတိ ဟေတု" စသည်ဖြင့် ဆိုခဲ့ပြီ။]

နု ဟိ ဓမ္မော၊ ပေ၊ သုဂ္ဂတိ တိ အာဒီသု-အစရှိသောပါဠိရပ်တို့၌၊ ဂုဏော-ဂုဏ်ဟူသော အနက်၌၊ (ဒီသတိ၊) [ဟိ-မှန်၏၊ ဓမ္မောစ-ဂုဏ်တရားသည် လည်းကောင်း၊ (ကုသိုလ်တရားသည် လည်းကောင်း၊) အဓမ္မောစ-ဂုဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားသည် လည်းကောင်း၊ (အကုသိုလ်တရားသည် လည်းကောင်း၊ အသည်ဝိရဒ္ဓအနက်ဟော) ဥဘော-ဓမ္မ, အဓမ္မ ၂ မျိုးတို့သည်၊ သမဝိပါကိနော-တူမျှသော အကျိုးရှိကုန်သည်၊ နု (ဟောန္တိ)-မဖြစ်ကုန်၊ အဓမ္မော-ဂုဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားသည်၊ (အကုသိုလ်တရားသည်၊) နိရယံ-ငရဲသို့၊ နေတိ-ဆောင်တတ်၏၊ ဓမ္မော-ဂုဏ်တရားသည်၊ (ကုသိုလ်တရားသည်၊) သုဂတိ -ကောင်းသောဂတိသို့၊ ပါပေတိ-ရောက်စေနိုင်၏၊ [ဆန်းကြောင့် ဂ-ဒွေဘော်လာထား သည်။]

တသ္မိ ခေါ ပန သမယေ၊ ပေ၊ ဝိဟရတိတိ အာဒီသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ နိသဇ္ဇ နိဇ္ဇီဝတာယံ-သတ္တလည်း မဟုတ်, ဇီဝလည်းမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်၌၊ (ဒီသတိ) [တသ္မိ ခေါ ပန သမယေ-ထိုအခါ၌၊ ဓမ္မော-သတ္တဇီဝမဟုတ်သော ပရမတ္ထသဘာဝဓမ္မတို့သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏၊ ဓမ္မေသု-သတ္တဇီဝမဟုတ်သော သညာ, သင်္ခါရတရားတို့၌၊ ဓမ္မာနုပဿီ-ဓမ္မဟု အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝိဟရတိ-နေ၏၊ [အတ္တဒ္ဒါရသာမညကို ပြုပြီး၍ အတ္တဒ္ဒေ သ ဝိသေသကို ပြုလိုသောကြောင့် "သွာယမိဓ"စသည်မိန့်၊] ဣဓာပိ-ဤကုသလာ ဓမ္မာ ဟူသောပုဒ်၌လည်း၊ သွာယံ (သော+အယံ) -ထိုဓမ္မသဒ္ဒါသည်၊ နိသဇ္ဇ-နိဇ္ဇီဝတာယမေဝ-သာလျှင်၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏။ [တသ္မိ ခေါပန သမယေ ဓမ္မာ, ဓမ္မေ

ဂုဏော။　　။ဓမ္မသဒ္ဒါ၏ အနက်များစွာတို့တွင် , အဘိဓာန်၌ဂုဏ်အနက်တစ်မျိုး, ပုညအနက်တစ်မျိုးအားဖြင့် ၂-မျိုးခွဲထား၏၊ ဤအခွဲကိုကြည့်လျှင် "ဂုဏ်ဟူသောအနက်သည် ကုသိုလ် ကောင်းမှုတစ်မျိုးနှင့်သာမက အကောင်းဂုဏ်ဟူသမျှနှင့် သက်ဆို၏" ဟုသိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် သီလကွန်ပါဠိတော် ဗြဟ္မဇာလသုတ် သုညတပကာသန ,အခန်းဝယ် "အတ္ထိ ဘိက္ခ ဝေ အညော ဓမ္မော"ဟူသော ပါဠိတော်၌ မြတ်စွာဘုရား၏ သဗ္ဗညုတညာဏ်တော် ဂုဏ်ကိုပင် "ဓမ္မ"ဟု ဆိုထား၏၊ ထိုသဗ္ဗညုတညာဏ်ဂုဏ်တော် ဓမ္မဂ်ား ကုသိုလ်ဂုဏ်မဟုတ်၊ ကြိယာဂုဏ် သာတည်း။ နဟိ ဓမ္မောစသော ဤဂါထာ၌ကား ကုသိုလ်ဂုဏ်ပင်တည်း၊ ဤဂါထာ၏ရှေ့၌ "ဓမ္မော ဟဝေ ရက္ခတိ၊ ပေ၊ နု ဒုဂ္ဂတိ' ဓမ္မော"စသော ဂါထာတက်လာသည်၊ ထို့ကြောင့် "ဟိ" ကို ဒဠ္ဍီဓောတက အနေအားဖြင့် "မှန်၏"ဟုပေးသည်။

သုတို့နှင့်ဤ ကုသလာမမ္မာအရ ဓမ္မလည်း နိ.သတ္တ နိဗ္ဗိဝ အနက်ဟောချင်း တူ သောကြောင့်၊ "ဣဓာပိ ဟု ပိသဒ္ဒါဖြင့်ဆိုသည်။]

ပန–ဆက်၊ (တစ်နည်း) ပန–အဘိဓေယျတ္ထမှတစ်ပါး ဝစနတ္ထကို ပြဦးအုံ့၊ [ရှေးနိဿယဆ်ဋ် "ပန–အတ္ထုဒ္ဒါရုမှတစ်ပါး, ဝစနတ္ထကိုဆိုဦးအုံ့"ဟုစွဲလေသည်။] ဇတ္ထ–ဤကုသလာမမ္မာဟူသော ပုဒ်ဌ်၊ ဝစနတ္ထော–ဝစနတ္ထကို၊ (သဒ္ဒါ၏အနက်ကို)၊ ဇဝံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–သိထိုက်၏၊) [ဝစနတ္ထော၏ စပ်ပုဒ်မရှိသောကြောင့်၊ [ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော"ဟုထည့်၍ စပ်ရသည်၊] (ယေမမ္မာ–အကြင်တရားတို့သည်၊) ကုစ္ဆိတေ–စက်ဆုပ်အပ်ကုန်သော၊ ပါပကေ–ယုတ်မာကုန်သော၊ (မိမိကိန်းရာသတ္တဝါကို အပါယ် ၄ ရွာ၌ကျရောက်စေတတ်ကုန်သော၊) ဓမ္မေ–တရားတို့ကို၊ (တစ်နည်း) ပါပကေ ဓမ္မေ–အကုသိုလ်တရားတို့ကို၊ သလယန္တီ စလယန္တီ ကမ္မေန္တီ–လှုပ်ရှားစေတတ်ကုန်၏၊ ဝိဒ္ဓံသေန္တီ–ဖျက်ဆီးတတ် ကုန်၏၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့စက်ဆုပ်ဖွယ် အကုသိုလ်တရားတို့ကို လှုပ်ရှား စေတတ်, ဖျက်ဆီးစေတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (တေမမ္မာ–ထိုတရားတို့သည်၊) ကု+သလာ–

ဝစနတ္ထော ပန။ ။"ကုသလသဒ္ဒေါ" ပန စသည်ဖြင့် ပြအပ်ခဲ့သော အတ္ထုဒ္ဒါရ အတ္ထုဒ္ဒေသ ဖြစ်သော_အနက်များသည် အဘိဓာန် အနေကတ္ထဝဂ်၌ လာသော အဘိဓေယျတ္ထတို့တည်း၊ ထိုအဘိဓေယျတို့ကို ဆရာပြ၍ သိရပါပြီ၊ ဝစနတ္ထကိုကား "အဘယ်သို့မှတ်ရပါ မည်နည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ဝစနတ္ထောပန" စသည်မိန့်၊ [ပြတ်ပြီးစင်းစင်း, စုဒ်ထုတ် လျှင်းမှ, ဖြစ်ခြင်းဝါကျာရမ္ဘပြီ"နှင့်အညီ ဝစနတ္ထောမှစ၍ "ယထာ သဘာဝတောတိမ္မော"တိုင် အောင် စကားရပ်များသည် ဝါကျာရမ္ဘဝါကျတည်း၊ အမျိုးကား အဘိဓေယျတ္ထမှတစ်ပါး ဝစနတ္ထကို ပြသောကြောင့် "ပကာရ"ဟု လည်းဆိုကြ၏၊ ထိုအဆိုသည် "ပေါင်းပြီး စိတ်ပြ, နောက်ပကွ, ယူကြပကွန္ဓာ" ဟူသောလကွဏာနှင့်မညီ။]

ကုစ္ဆိတေ၊ ပေ၊ ကုသလာ။ ။"ကု+သလ"ဟုခွဲ၊ ကုသည် ကုစ္ဆိတအနက်ဟောဟု သိစေလိုသော ကြောင့် "ကုစ္ဆိတေ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို "ကုစ္ဆိတ" အရလည်း ပါပဓမ္မတို့ကို ယူပါဟု သိစေလို၍ "ပါပကေ ဓမ္မေ"ဟု ဖွင့်သည်။ ["ပါပေန္တီ–မိမိကိန်းရာ သတ္တဝါကို အပါယ် ဒုက္ခစသည်တို့၌ ကျရောက်စေတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ပါပကာ"ဟုပြု၊ ပဝုဒ္ဓ, အပဓာတ်, ကာရိတ်ကျေ၊ ဏွေ့ပစ္စည်း။] သလာ၌ သလဓာတ်,ကာရိတ်ကျေ, အ ပစ္စည်းတည်း၊ သလဓာတ် သည် "သလောဘူ စလသ်ဝရ–ဂတိဝေဂေစ ထောမနေ" ဟူသော ဓာတွတ္ထသင်္ဂဟနှင့် အညီ ဤနေရာ၌ "စလအနက်ဟောတည်း" ဟုသိစေလို၍ သလယန္တီကို "စလယန္တီ"ဟု အနက်ဖွင့် သည်၊ ထိုစလဓာတ်လည်း "စလော ဘူ ကမ္မဝိလာသ–ဂတိသု စုတု ပေါသနေ"နှင့် အညီ အနက် များစွာရှိပြန်ရကား ဤနေရာ၌ ကမ္မအနက်ကို ယူစေလို၍ စလယန္တီကို "ကမ္မေန္တီ"ဟု ထပ် ဖွင့်သည်၊ ထို "ကမ္မ"၌ ကပိဓာတ်တည်း၊ ထိုကပိဓာတ်လည်း "ကပိ ဘူ တဏ္ဍုလဂန္ဓ–ဟိ'သာ သဠလသတ္တိသု"နှင့် အညီ အနက်များစွာကို ဟောနေပြန်ရကား ဤနေရာ၌ ဟိ'သာ (ဝိဒ္ဓံသန) အနက်ကို, ယူစေလို၍ "ဝိဒ္ဓံသေန္တီ"ဟုဖွင့်သည်၊ နောက်နောက်ပိုဒ်သည် ရှေးရှေးအနက် ဖွင့်တည်း။

ကု+သလတို့မည်၏၊ (တစ်နည်း) ယေဓမ္မာ, ကုစ္ဆိတော-ကုန်သော၊ ပါပကော-ကုန်သော၊ ဓမ္မေတို့ကို၊ သလယန္တိ စလယန္တိ- တဒင်္ဂပဟာန်ဖြင့်လွှပ်ရှားစေတတ်ကုန်၏၊ သလယန္တိ ကမ္မေန္တိ-ဝိက္ခမ္ဘန ပဟာန်ဖြင့် လွှပ်ရှားစေတတ်ကုန်၏၊ သလယန္တိ ဝိဒ္ဓံသေန္တိ-သမုစ္ဆေဒပဟာန်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ ဖျက်ဆီးတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့စက်ဆုပ်ဖွယ် အကုသိုလ် တရားတို့ကို၊ ပဟာန် ၃ ပါးတို့ဖြင့်၊ လွှပ်ရှားစေတတ်, ဖျက်ဆီးတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (တေဓမ္မာ) ကု+သလာ-တို့မည်၏။

ဝါ-တစ်နည်း၊ (ယေဓမ္မာ-တို့သည်၊) ကုစ္ဆိတေန-စက်ဆုပ်အပ်သော၊ (ရွံစရာကောင်းသော၊) အာကာရေန-အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (သန္တာနေ-သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌၊) သယန္တိ-ကိန်းတတ်ဖြစ်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ စက်ဆုပ်ဖွယ်အခြင်းအရာအားဖြင့် သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌ကိန်းတတ်, ဖြစ်တတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တေ ဓမ္မာ) ကုသာ-ကုသတို့မည်၏၊ (ယေ ဓမ္မာ-တို့သည်၊) အကုသလသခ်ါတော-အကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ တေ ကုသေ-ထို ကုသတရားတို့ကို၊ လုနန္တိ ဆိန္ဒန္တိ-ဖြတ်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ကုသမည်သော အကုသိုလ်တရားတို့ကို ဖြတ်တတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (တေ ဓမ္မာ-ကုသ+လာ-ကုသ+လ တို့မည်၏။

တစ်နည်း။ ။သလယန္တိကိုပင် "စလယန္တိ ကမ္မေန္တိ ဝိဒ္ဓံသန္တိ"ဟု ၃ မျိုးဖွင့်သည်၊ ထိုတွင် စလယန္တိဖြင့် တဒင်္ဂပဟာန်ဖြစ်သော ကာမကုသိုလ်ကိုပြ၍ ကမ္မေန္တိဖြင့် ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်ဖြစ်သော မဟဂ္ဂတ်ကုသိုလ်ကို ပြပြီးလျှင်, ဝိဒ္ဓံသေန္တိဖြင့်သမုစ္ဆေဒပဟာန်ဖြစ်သော မဂ်ကုသိုလ်ကို ပြသည်ဟု တစ်နည်းဆို၏။ [အထဝါ သလနသဟ အတ္ထဒီပနာနိ စလနာဒီနိ တိကိ တဒင်္ဂပဟာနာဒိဟိ ယောဇေတဗ္ဗာနိ၊- ဋီကာ။]

ကုစ္ဆိတေန၊ ပေ၊ ကုသလာ။ ။ဤနည်း၌ "ကုသ တစ်ပုဒ်, လာ တစ်ပုဒ်"ဟုခွဲ၊ ကုသ၌လည်း "ကု+သ" ဟု ၂ ပုဒ်ခွဲ၊ "ကုစ္ဆိတေန+သယန္တိတိ ကုသာ"ဟု ပြု၍ အကုသိုလ်တရားတို့ကို အရကောက်ပါ၊ အကုသိုလ်တရားတို့သည် သတ္တဝါတို့သန္တာန်ဝယ် ရွံဖွယ်စက်ဆုပ်ဖွယ် အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သောကြောင့် "ကု+သ"ဟု အမည်ရကြသည်။ လာ၌ လူဓာတ် အပစ္စည်း၊ "ကုသေ+လုနန္တိ"တိ ကုသ+လာ"ဟုပြု၊ "လူ-ဆေဒနေဟု ဓာတ်နက်ရှိသောကြောင့် [ဆိန္ဒန္တိ"ဟု ဓာတ်နက်ဖွင့်သည်၊ ကိယာဒိဂိဏ်း ဖြစ်၍ နာပစ္စည်းနှောင်းသောကြောင့် လူ၌ ရဿပြု၍ "လုနန္တိ"ဟုရှိရသည်။ [နာပစ္စယ, သံယောဂကြောင့်, ရဿပြုလိတ်။]

ဆက်ဦးအုံ။ ။"စက်ဆုပ်ဖွယ် အကုသိုလ်တရားတို့ကို+ဖြတ်"ဟူသည် တဒင်္ဂ,ဝိက္ခမ္ဘန, သမုစ္ဆေဒတို့ဖြင့် ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ပယ်သတ်ခြင်းတည်း၊ အကုသိုလ်တရားတို့၏ စက်ဆုပ်ဖွယ်ဖြစ်ရခြင်းမှာလည်း ရာဂအစရှိသော မစင်ကြယ် ရွံစ်ဖွယ်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ နှောင်အခါ အပါယ်ဆင်းရဲစသော ဒုက္ခအမျိုးမျိုး၏ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်းတည်း။

၀ါ-တစ်နည်း၊ ကုစ္ဆိတာနံ-စက်ဆုပ်အပ်သော အကုသိုလ်တရား၊တို့ကို၊ သာနတော တနုကရဏတော-နည်းပါး၊အောင်ပြုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (တဒင်္ဂပဟာန်, ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်ဖြင့် နည်းပါး၊အောင် ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သာနတော သြသာနကရဏတော-အဆုံး၊ကို ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊)သမုစ္ဆေဒပဟာန်ဖြင့် အဆုံး၊ကိုပြုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဉာဏ-ဉာဏ်သည်၊ ကုသံ နာမ-ကုသမည်၏၊ (ယေဓမ္မာ-တို့ကို၊) တေန(ကုသေန) ထိုဉာဏ်သည်၊ လာတဗ္ဗာ-ယူထိုက်ကုန်သည်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဉာဏ်သည် ယူထိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (တေ ဓမ္မာ) ကုသ+လာ-ကုသ+လတို့မည်၏၊ ဂဟေတဗ္ဗာ-ယူထိုက် ကုန်၏၊ ပဝတ္တေတဗ္ဗာ-ဖြစ်စေထိုက်ကုန်၏၊ ဣတိ အတ္ထော-ဤကား လာတဗ္ဗာ၏ အနက်တည်း။

၀ါ-တစ်နည်း၊ ကုသာ-သမန်းမြက်တို့သည်၊ ဥဘယဘာဂဂတာ- ၂-ဘက်သော အဖို့၌ဖြစ်သော၊ (ဆုပ်ထား၊သောလက်၏ အတွင်း၊သော ၂-ဘက်၌တည်သော၊) ဟတ္ထပ္ပဒေသ-လက်၏ အစိတ်အပိုင်း၊အရပ်ကို၊ လုနန္တိ ယထာ-ဖြတ်တတ်ကုန်သကဲ့သို့၊ (ရှုတတ်ကုန်သကဲ့သို့၊) ဧवं-ဤအတူ၊ ဣမေပိ-ဤအကုသိုလ်တရား၊တို့

ကုစ္ဆိတာနံ၀ါ၊ ပေ၊ ကုသလာ။ ။ဤနည်း၌လည်း "ကုသ+လ" ဟု ၂-ပုဒ်ပင်ခွဲ၊ သို့သော် "ကုသ"အရကား၊ရှေး၊နည်း၌ကဲ့သို့ အကုသိုလ်ကိုမယူဘဲ, ဉာဏ်ကိုယူရသည်၊ "ကု+သ" ဟု ၂-ပုဒ်ခွဲ၊ ကုသည် ရှေး၊နည်း၌ကဲ့သို့ ကုစ္ဆိတအနက်ဟောတည်း၊ သ ၌ သာဓတ်, အပစ္စည်းတည်း၊ ထိုသာဓတ်သည် ဘူ, ဒိ, ဂဟာဒိ ၃-ဂိုဏ်း၌ တနုကရဏအနက်ကို လည်းကောင်း, အ၀သာန အနက်ကို လည်းကောင်း ဟောသောကြောင့် "တနုကရဏတော, သြသာနကရဏတော"ဟုဖွင့်သည်၊ "ကုစ္ဆိတော+သာတိ တနုံကရောတီတိ ကုသံ"ဟု ပြု၍ လောကီကုသိုလ်၌ယှဉ်သောဉာဏ်ကို ကောက်ပါ၊ တစ်နည်း-"ကုစ္ဆိတော+သာတိ သြသာနံ ကရောတီတိကုသံ"ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍မဂ်၌ ယှဉ်သောဉာဏ်ကို ကောက်ပါ၊ ထို့နောက် "ကုသေန+လာတဗ္ဗာတိ ကုသ+လာ"ဟုပြု။

ဂဟေတဗ္ဗာ ပ၀တ္တေတဗ္ဗာ။ ။ထိုလာဓာတ်သည် ၊ဂဟဏအနက်ကိုဟောသောကြောင့် "ဂဟေတဗ္ဗာ"ဟု ဓာတ်အနက်ဖွင့်၏၊ "ယူ"ဆိုသည်ကား "ဉာဏ်က၊ ကုသိုလ်တရား၊တို့ကို ဖြစ်စေခြင်း၊တည်း"ဟု အဓိပ္ပာယ်နက်ကိုပြုလို၍ "ပ၀တ္တေတဗ္ဗာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဂဟေတဗ္ဗာကား သဒ္ဒတ္ထ, ပ၀တ္တေတဗ္ဗာကား အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း၊ "ဖြစ်စေ"ဟူသည်လည်း ဉာဏ်က ဉာဏသမ္ပယုတ် အကုသိုလ်စိတ်တို့ကို သဟဇာတသတ္တိဖြင့် ဖြစ်စေခြင်း, ဉာဏ၀ိပ္ပယုတ် ကုသိုလ်စိတ်တို့ကို ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ဖြစ်စေခြင်းတည်း။ [ဉာဏ၀ိပ္ပယုတ္တာနမ္မိ ဉာဏံ ဥပနိဿယပစ္စယော ဟောတိတိ သဗ္ဗေပိ ကုသလာ ဓမ္မာ ကုသေန-ဉာဏေန ပ၀တ္တေတဗ္ဗာတိ ကုသလာ၊- ဇီကာ။]

ယထာ၀ါ၊ ပေ၊ ကုသလာ။ ။ဤနည်း၌လည်း "ကုသ+လ" ဟုပင်ခွဲ၊ လာ၌လည်း လူဓာတ်, အပစ္စည်း၊ ဝိဂြိုဟ်မှာ "ကုသလာ၀ိယ လုနန္တိတိ ကုသလာ"ဟု အဋ္ဌကထာအတိုင်း ပြု၊ "ဥပ္ပဇ္ဇာနံ ပါ၀ကာနံ အနုပ္ပါဒါယ ၀ါယာမော"ဟူသော သမ္မပ္ပဓာန် ၂-ပါး၊ကိုသတိပြုပါ၊ ထိုသမ္မပ္ပ

သည်လည်း၊ ဥပဓိနာနုပဓိနဘာဝေန–ဖြစ်ပြီးသော ကိလေသာ, မဖြစ်သေးသော ကိလေသာတို့၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဥဘယဘာဂဂတံ–၂–ဘက်သောအဖို့ဖြင့်ဖြစ်သော၊ ကိလေသပက္ခံ–ကိလေသာ အသင်းအပင်းကို၊ လုနန္တိ–ဖြတ်တတ်ကုန်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ သမန်းမြက်ပမာ, ၂–ဘက်သောကိလေသာတို့ကို ဖြတ်တတ်ကုန် သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (ယေဓမ္မာ–တို့သည်၊) ကုသာဝိယ–သမန်းမြက်တို့ကဲ့သို့၊ လုနန္တိ–ဖြတ်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိပိ– ဤအနက်ကြောင့်လည်း၊ (တေဓမ္မာ) ကုသ+ လာ–ကုသ+လတို့မည်၏။

• ပန–အဖို့တစ်ပါးကား၊ (တစ်နည်း) ပန–ကုသလသဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထမှတစ်ပါး ဓမ္မသဒ္ဒါ၏ဝစနတ္ထကို ဆိုဦးအုံ၊ (ယေ–အကြင်တရားတို့သည်၊) အတ္တနော–မိမိ၏၊ သဘာဝံ–သဘောကို၊ ဓေရေန္တိ–ဆောင်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ မိမိ သဘောကို ဆောင်တတ်ကုန်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တေ–ထိုတရားတို့ကိုသည်၊ ဓမ္မာ–

ဓာန်၌ ဝိရိယသည် ဥပဓိနအကုသိုလ်ကို ပယ်ခြင်း, အနုပဓိနအကုသိုလ်ကို မဖြစ်စေခြင်းအားဖြင့် ကိစ္စ၂–ပါးကိုရွက် ဆောင် သကဲ့သို့ ကုသိုလ်တရားလည်း ထိုကိစ္စ ၂–ပါးကို ရွက်ဆောင်ရကား ဥပဓိနကိလေသာ အဖို့, အနုပဓိနကိလေသာတို့အဖို့ကို ဖြတ်တောက်သည်ဟု ဆိုသည်။

အတ္တနော သဘာဝံဓာရေန္တိ။ ။ဤဝစနတ္ထဖြင့် ပရမတ္ထသဘာဝ၏ ဓမ္မအမည်ရပုံကို ပြ၏၊ ရဲ့ဦးအုံ–ဖဿ၏ ဖုသနသဘော ထင်ရှားရှိခြင်းသည်ဖဿက မိမိသဘောကို ဆောင်ထားခြင်းမည်၏၊ ပထဝီ၏ ကက္ခဠ(ခက်မာခြင်း) သဘော ထင်ရှားရှိခြင်းသည် ပထဝီဓာတ်က မိမိ သဘောကို ဆောင်ထားခြင်းမည်၏။ ဤသို့စသည်ဖြင့် မိမိသဘောအတိုင်း ထင်ရှားရှိခြင်းကို "အတ္တနော သဘာဝံ ဓာရေန္တိ"ဟုဆိုသည်၊

ထင်ရှားစေအုံ–သာသနာပ တိတ္ထိဆရာကြီးတို့သည်သတ္တ (သတ္တဝါ)ရှိ၏ဟု ကြံဆပြော ဆို၏၊ ထိုသတ္တဝါကို ဥာဏ်ဖြင့် စဉ်းစားကြည့်သော် အထင်အရှားမရှိ၊ သက်သက် ကြံစည်ထားအပ်သော ပညတ်မျှသာဖြစ်နေ၏၊ ထို့ကြောင့် သတ္တသည်မိမိ၏ သဘောကို မဆောင်နိုင်၊ ဖဿစသော ပရမတ္ထတရားတို့ကား ထို အတ္တ သတ္တ ဇီဝတို့ကဲ့သို့ ထင်ရှားမရှိ မဟုတ်, ထင်ရှား ရှိရကား မိမိသဘောကို ဆောင်နိုင်ကြသည်။ [သတ္တာဒိဂါဟကာနံ၊ ပေ၊ ကိန္တု အတ္တနော သဘာဝံ ဓာရေန္တိတိ ဓမ္မာ၊–ဋီကာ။]

မေးဖွယ်။ ။"အတ္တနော သဘာဝံ"ဟုသောကို ဂ်အဖြစ်ဖြင့်ထား၍, "ဓာရေန္တိ" အရဓမ္မကို ကတ္တားအဖြစ်ဖြင့် ထားသောကြောင့် ဆောင်အပ်သော သဘာဝနှင့် ဆောင်တတ်သော ဓမ္မသည် အရကွဲပြားသော ၂–မျိုး ၂–စားလားဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ "ဥပမာ–ကက္ခဠသဘောသည် ပထဝီရပ်တရားမှ တစ်မျိုးတခြားလား" ဤသို့စသည်ဖြင့် မေးဖွယ်ရှိသည်၊ ---အဖြေကား၊ – ထိုကဲ့သို့ ၂–မျိုး ၂–စားမကွဲပြားပါ၊ ဥပမာ–ရပ်နှင့် ရုပ္ပနသဘောသည်မကွဲပြား, ပထဝီနှင့် ကက္ခဠ သဘောသည်မကွဲပြား, ဖဿနှင့် ဖုသန သဘောသည် မကွဲပြား၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ဆောင်အပ်သော သဘောနှင့် ဆောင်တတ်သော တရားသည် ၂–မျိုး ၂–စားမကွဲပြားပါ။ [နစ ဓာရိယမာန သဘာဝါအညော ဓမ္မော နာမ အတ္ထိ၊ နဟိ၊ပေ၊ ဓမ္မာ ဝိဇ္ဇန္တိ၊–ဋီကာ။]

ဓမ္မတို့မည်၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ (ယေ–အကြင်တရားတို့ကို၊) ပစ္စယေ ဟိ–အကြောင်းတရားတို့သည်၊ ခရိယန္တီ–ဆောင်အပ်ကုန်၏၊ (ကွတိ–ကြောင့်၊ ဝါ–ထိုသို့ အကြောင်းတရားတို့သည် ဆောင်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊တေ–ထိုတရား တို့သည်၊ဓမ္မာ–တို့မည်၏၊) ဝါ–တစ်နည်း၊ (ယေ–အကြင်တရားတို့ကို၊) ယထာ သဘာဝတော–အကြင် အကြင်ဟုတ်မှန်သော သဘောအားဖြင့်၊ ဝါ၊ ဟုတ် မှန်သော သဘောအတိုင်း၊ ခာရိယန္တီ–ဆောင်ရွက်မှတ်သားအပ်ကုန်၏၊ ကွတိ–ကြောင့်၊ ဝါ–ထိုသို့ ဟုတ်မှန်သော သဘောအတိုင်း ဆောင်ရွက်မှတ်သား အပ်ကုန် သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (တေ–တို့သည်၊) ဓမ္မာ–တို့မည်၏။

ထပ်၍မေးဖွယ်။ ။သဘာဝနှင့် သဘာဝဝန္တဟု ၂ မျိုးမကွဲပြားလျှင် အဘယ်ကြောင့် "သဘာဝ+ဓာရေန္တီ"ဟု ခွဲခြား၍ ဆိုပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား–ထိုသို့ ခွဲခြား၍ မဆိုလျှင် စာသင်သားတို့ကို သိအောင် ပြဖို့ မလွယ်သောကြောင့် စာသင်သားတို့ကို နှားလည်စေခြင်းငှာ ဝိညာဏ (အများသိအပ်ပြီးသော) ဖဿ စသောနာမည်နှင့် အဝိညာဏ (အများသိမဟုတ်သော) ဖုသနစသော သဘာဝကို ၂ မျိုးပြားသကဲ့သို့ (အသောဒသောဒူပစာရ အားဖြင့်) ခွဲခြား၍ ပြရသည်။ [အညထာ ပန၊ ပေ၊ ဓာရေန္တီတိ ဝုတ္တံ၊ ဤဒိုကာပါဠိ၌ "နာမဝေသနဝိညာဏာ ဝိညာဏအဓိပ္ပာယ်ကို မဝုဋ္ဌ တစ်မျိုးဖွင့်သွားလေ၏၊ ရှုလေတော့။]

ခရိယန္တီ ဝါ ပစ္စယေဟိ။ ။[ဆောင်ခြင်းအနက်ကို ဟောရာ၌ ဘူ–စု ၂ ဂိုဏ်း ရှိသောကြောင့် "ဓာရိယန္တီ" ၂ မျိုးလုံး အသင့်ရှည်း၊ သို့သော် တတိယ ဝိကပ်နှင့် ကွဲအောင် [ခရိယန္တီ" ဟု ရှိသောပါဠိက ကောင်းမြတ်သည်။] ရှေ့နည်း၌ စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်ဟူသော သဓံတဝမ္မ, နိဗ္ဗာန်ဟူသော အသင်္ခတဝမ္မ ၂ မျိုးလုံးရ၏၊ ဤနည်း၌ကား သင်္ခတဝမ္မအတွက် ထူးခြားသော ဝိဂြိုဟ်နက်ကို ပြလိုရ၍ "ခရိယန္တီ ပစ္စယေဟိ" ဟု ပစ္စယေဟိကတ္တား ထည့်၍ မိန့်သည်၊ 'ဂ်' စသော အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်းတရားတို့သည် ဆောင်အပ်သောကြောင့် ပတဝိဖဿ စသည်ကို ဓမ္မဟု ခေါ်သည်၊ ဤနည်း၌ "ဆောင်"ဟူသည် ဖြစ်စေခြင်းတည်း။ [သပစ္စယဓမ္မေသု ဝိသေသ ဒဿေန္တာ၊ ပေ၊ အာဟ။]

ဓာရိယန္တီ ဝါ ယထာသဘာဝတော။ ။ဤနည်း၌ "ဓာရိယန္တီ"ကို ဥပဓာရိယန္တီ လက္ခိယန္တီ"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ မဂ်လသုတ်စသည်၌ သုတ်ကို "ဥပဓာရိတံ ဥပလက္ခိတံ"ဟု ဖွင့်သကဲ့သို့တည်း၊ "ဆောင်"ဟူသည် စိတ်၌ ဆောင်ထားခြင်း မှတ်သားခြင်းတည်း၊ "ဖဿကို ဖုသနသဘောအတိုင်း ပထဝီကို ကက္ခဠသဘောအတိုင်း စိတ်၌ ဆောင်ရွက်မှတ်သားအပ်၏၊ နိဗ္ဗာန်ကို သန္တိ သဘောတိုင်း, ထင်ရှားမရှိသော ပညတ္တိဓမ္မ အတ္တ စသည်ကိုလည်း ထင်ရှားမရှိသော သဘောအတိုင်း ဆောင်ရွက်မှတ်သားအပ်သည်"ဟုလို။ [ဤနည်း၌ ပရမတ္ထဓမ္မအပြင် အတ္တစသော အဝိဇ္ဇမာန ပညတ္တိဓမ္မများလည်း ပါဝင်၏၊ ဧတ္ထ စ ပဌမော အတ္ထော သခ်ံတော သခ်ံတဓမ္မဝသေ နဝုတ္တော။ ဒုတိယော သခ်ံတဝသေန၊ တတိယော သခ်ံတာသခ်ံတ ပညတ္တိဓမ္မ ဝသေနာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ–အနုဋီကာ။]

ကုသလာ-ကုသိုလ်တို့သည်၊နေ-မဟုတ်ကုန်၊ အကုသလာ-ကုသိုလ်တို့မဟုတ်ကုန်၊ မိတ္တာပဋိပက္ခာ-မိတ်ဆွေ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ရန်သူတို့သည်၊ အမိတ္တာ-အမိတ္တတို့မည်သည်၊ ဟောန္တိ ဝိယ-ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ [ဤစကားဖြင့် လောကီဥပမာကိုပြသည်။] လောဘာဒိပဋိပက္ခာ-လောဘအစရှိသည်တို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့သည်။ အလောဘာဒယော-အလောဘ အစရှိသည်တို့ မည်သည်၊ ဟောန္တိ ဝိယစ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ [ဤစကားဖြင့် သာသနာ ဥပမာကို ပြသည်။] (တထာ)ကုသလ ပဋိပက္ခာ-ကုသိုလ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော-ဤကားအနက်။

ယေဓမ္မာ-အကြင်တရားတို့ကို၊ နေ ဗျာကတာ-မဟောအပ်ကုန်၊ ဣတိ-ထိုသို့ မဟောအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တေ ဓမ္မာ-ထိုတရားတို့သည်၊ အဗျာကတာ-အဗျာကတတို့မည်၏၊ (တစ်နည်း)ယေ ဓမ္မာ-အကြင်တရားတို့သည်၊ ဗျာကတာ-ဟောအပ်ပြီးသော တရားတို့သည်၊ နေ-မဟုတ်ကုန်၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ တေဓမ္မာ-ထိုတရားတို့သည်၊ အဗျာကတာ-အဗျာကတတို့မည်၏၊ ကုသလာ ကုသလ

အကုသလာ။　　။အ သဒ္ဒါသည် "ဝုဒ္ဓိတဗ္ဗာဝ"စသော အဘိဓာန်လာအနက်တို့တွင် ဝိရုဒ္ဓအနက်တည်း၊ ထိုဝိရုဒ္ဓအနက်ကိုပင် ပဋိပက္ခဟု ဆိုထားသည်၊ "ကုသိုလ် အကုသိုလ်သည် ပဟာယက ပဟာတမ္ဗ (ကုသိုလ်က ပယ်သတ်တတ်, အကုသိုလ်က အပယ် အသတ်ခံရသော တရား) ဖြစ်၍အကုသိုလ်သည် ကုသိုလ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သည်"ဟူလို။

မှတ်ချက်။　　။အကုသလာဒ္ဒ် အ သည် ကုသိုလ်အဖြစ်ကို တားမြစ်သော နိသေဓ အဘာဝအနက်ဟောဖြစ်လျှင် ကုသိုလ်မဟုတ်ခြင်း ဟူသော အဘာဝပညတ်ကို ရလိမ့်မည်။ အညအနက်ဟော ဖြစ်လျှင်လည်း ကုသိုလ်မှတစ်ပါးသော ကုသိုလ် မဟုတ်သမျှ အကုသိုလ်, အဗျာကတတရား အားလုံးပင် ရစရာရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် နိသေဓ, အဘာဝ, အည အနက်တို့ကို မယူ ဘဲ ဝိရုဒ္ဓအနက်ဟူသော ပဋိပက္ခအနက်ကိုသာ ယူရသည်။ [ဝုဒ္ဓိ စသော အခြားအနက်တို့မှာ လျှဉ်း ပါးမှယ်ပင်မရှိ။]

ဆက်ဦးအုံ- နေ (အ) သဒ္ဒါ၏ မူရင်းအနက်သည် တားမြစ်ခြင်း နိသေဓအနက် သာတည်း၊ ထိုသို့ တားမြစ်ရင်းပင် အဘာဝစသော အနက်များကို ဒီပနတ္တ အဖြစ်ဖြင့် ထွန်း ပြသည်၊ [အယံ ဟိ အကာရော၊ ယေ၊ တံ ယောဂနိဝတ္တိယံ ဒီသေတိ၊ အဘာဝေါဟောတ္တ ဒီပိတော, စသည်၊ -ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာပဋိစ္စသမုပ္ပါဒအဖွင့်၊] ဤအဖွင့်အတိုင်း "နေ-ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်ကုန်သော+ကုသလာ-အကုသိုလ်တို့"ဟု မေပေးရ။]

နေ ဗျာကတာ၊ ယေ၊ အတ္ထော။　　။"နေ+ဗျာကတာ အဗျာကတာ"ဟု နနိုပါတပုဗ္ဗပဒက ကမ္မဓာရည်း သမာသ်ပြုစေလိုရင်းတည်း၊ အဗျာကတာဒ္ဒ် "ဝိ+အာ+ပုဗ္ဗ-ကရဓာတ်သည် ကထန အနက်ဟော"ဟု သိစေလို၍ "အကထိတာ" ဟု လည်းကောင်း, ရှေ့မှ ကုသလာ အကုသလာပုဒ်တို့ လိုက်လာသောကြောင့် "ကုသလာကုသလာဘာဝေနသဟ လည်းကောင်း အနက်ဖွင့်သည်၊ "ရှေးဒ္ဒေဟောအပ်ပြီးသော ကုသိုလ်အဖြစ် အကုသိုလ်အဖြစ်ဖြင့် မဟောအပ်သောတရားများ"

ဘာဝေ-ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့၏ အပြစ်ဖြင့်၊ အကထိတာ-မယောအပ်သော တရားတို့တည်း၊ ဣတိအတ္ထော-ဤကား အနက်။

ပန-ဝစနတ္ထမှတစ်ပါး လက္ခဏတ္ထကိုဆိုဦးအံ့၊ တေသု-ထိုကုသိုလ် အကုသိုလ်အဗျာကတတို့တွင်၊ အနဝဇ္ဇ သုခဝိပါကလက္ခဏာ-အပြစ်မရှိကုန်, ကောင်းသောအကျိုးရှိကုန်သော မှတ်သားကြောင်း လက္ခဏာရှိသော တရားတို့သည်၊ ကုသလာ-ကုသိုလ်တို့မည်၏။--(တစ်နည်း) အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကလက္ခဏာ-အပြစ်မရှိကုန်, ကောင်းသောအကျိုး ရှိကုန်သောမှတ်သား အပ်သောသဘောတရား တို့သည်၊ ကုသလာ-ကုသိုလ်တို့မည်၏။ (တစ်နည်း) အနဝဇ္ဇသုခဝိပါက လက္ခဏာ-

---

ဟူလို၊ အသဒ္ဒါ၏ အနက်များစွာတို့တွင် အညအနက်ဖြစ်သင့်၏၊ "ရှေ့၌ ဟောအပ်ပြီး၍ ဗျာကတမည်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့မှ တစ်ပါး တခြားဖြစ်သော သဘာဝမျိုးများ" ဟူလို။

အနဝဇ္ဇ။ ။ဝဇ္ဇီတဲ့-ပြောဆို (ကဲ့ရဲ့ထိုက်၏၊) ဣတိ ဝဇ္ဇံ၊ (ဝဒဓာတ် ဣ ပစ္စည်း၊) ဝဇ္ဇံယေဝ အဝဇ္ဇံ၊ ဝဇ္ဇသဒ္ဒါ အဝဇ္ဇသဒ္ဒါသည် ဒေါသ (အပြစ်) အနက်ဟောတည်း။ [အဝဇ္ဇသဒ္ဒေါ ဒေါသတ္ထော, ဂရယှ ပရိယာယတ္ထော, အသဒ္ဒဿ တတ္ထာဝ ဝုတ္တိတောတိ၊-သီလက္ခန် မဟာသီဟနာ ဒသုတ် ဋီကာ။] ဝါစပ္ပတိ အတိဓာန်၌လည်း "အဝဇ္ဇ"ဟုရှိ၏၊ ပါဠိ၌ အဝဇ္ဇပင်တည်း။ နတ္ထိ+ အဝဇ္ဇံ ဧတေသံတိ ='အနဝဇ္ဇာ (နိဒ္ဒေါသာ။)

မှတ်ချက်။ ။သုခဝိပါကဒ္ဒ သုခသဒ္ဒါသည် ဣဋ္ဌ၏ပရိယာယ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် သုခကို "သုခဝေဒနာ"ဟု အနက်မပေးဘဲ "ကောင်းသော"ဟု ပေးသည်၊ ဝိပါက သဒ္ဒါသည် ဝိပါကာ ဓမ္မာ ပဒ်ကဲ့သို့ "မုဒု အကျိုးဖြစ်သော နာမ်ဝိပါက် နာမ်ဓမ္မာ ၄-ပါး"ဟူသော အနက်ဟောတည်း ဟု ယူရသောနည်း, ဖလ၏ ပရိယာယ်ဟု ယူ၍ "နာမ်ဝိပါက် ရူပ်ဝိပါက် ဓမ္မာ ၅-ပါး"ယူ ရသောနည်းဟု ဋီကာ၌ ၂-နည်းပြု၏၊ ထို၂-မျိုးလုံးနှင့်ဆိုင်အောင် "ကောင်းသောအကျိုး"ဟု ပေးထားသည်။ [ဤ စ သုခဝိပါကသဒ္ဒေ သုခသဒ္ဒေါ ဣဋ္ဌပရိယာယဝစနန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ပေ၊ ယဒိ ပနဝိပါကသဒ္ဒေါ ဖလပရိယာယဝစန်၊ နိဿန္ဒဝိပါကေန ဣဋ္ဌရူပေနာပိ သုခဝိပါကတာ ယောဇေ တဗ္ဗာ။]

မေးဖွယ်။ ။ဤနည်း၌ "အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကာ+လက္ခဏာ"ဟု ဆိုသောကြောင့် လက္ခဏာ ဖြစ်သော ကုသိုလ်နှင့် လက္ခီတဗ္ဗဖြစ်သော ကုသိုလ်တို့သည် အရမကွဲပြားရကား အဘယ်နည်း ဖြင့် မိမိတည်းဟူသော ကုသိုလ်သည်ပင် မိမိ၏ အမှတ် လက္ခဏာဖြစ်နိုင်ပါသနည်း"ဟူသော အမေးကိုပြု၍ "ဝိညာတာ ဝိညာတဘာဝေန လက္ခဏလက္ခီတဗ္ဗဘာဝယုတ္တိတော"ဟု အဖြေကို ဋီကာ၌ ပြထားသည်၊ ထိုအဖြေ၏ အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း ဋီကာနိဿယ၌ ရှုပါ။

တစ်နည်း။ ။ "လက္ခီယတိတိ လက္ခဏံ, သဘာဝေါ၊ အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကာစ+တေ+လက္ခ ဏံ စာတိ အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကလက္ခဏာ၊ အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကာ ဟုတ္တာ လက္ခီယမာနာ သဘာဝါ ကုသလာနာမတိ အတ္ထော"ဟူသော ဋီကာဒုတိယနည်းကို မှီး၍ ဒုတိယနည်းပေးထားသည်၊ အဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာနိဿယ၌ရှုပါ။

အပြစ်မရှိကုန်သည်၏အပြစ်, ကောင်းမြတ်သောအကျိုးရှိကုန်သည်၏အပြစ်ဟူသော မှတ်သားကြောင်းသဘောရှိသောတရားတို့သည်၊ (မှတ်သားအပ်သောသဘောရှိသော တရားတို့သည်၊) ကုသလာ-ကုသိုလ်တို့မည်၏။ [ဤသို့ ဋီကာအတိုင်း ၃-နည်း ပေးပါ၊ မာတိကာအကောက်၌ပေးကြသော အနက်ကား ဤ ၃-နက်တွင် တတိယ အနက်နှင့်သာ ခပ်ဆင်ဆင်တူ၏၊ တိုက်ရိုက်အားဖြင့်ကား မည်သည့်အနက်နှင့်မျှ မတူ။]

တစ်နည်း။ ။"အနဝဇ္ဇဝစနေန, အနဝဇ္ဇတ္တာ အာဟ၊ သုခဝိပါကဝစနေန သုခဝိပါကတ္တာ၊ တသ္မာ အနဝဇ္ဇံ+သုခဝိပါကောစ အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကံ၊ တံ+လက္ခဏံ ဧတေသံတိ အနဝဇ္ဇသုခဝိပါက လက္ခဏာ"ဟူသော ဋီကာ တတိယနည်းကိုမှီး၍ တတိယ တစ်နည်းပေးထားသည်၊ ဤတတိယ နည်း၌ ဘာဝသဒ္ဒါမပါသော်လည်း၊ ဘာဝပွဓာန်နည်းအားဖြင့် ဘာဝအနက်ကို ယူနိုင်သောကြောင့် "အနဝဇ္ဇတ္တာ သုခဝိပါကတ္တာ", ဟု ဋီကာ ဖွင့်လေသည်။

[ဆောင်] ဘောဟောရန်တွက်, ပုဒ်မဖက်လည်း၊ အနက်ဘာဝ, ရသင့်က, ဘာဝပွဓာနကြ။

ဆက်ဦးအုံ-ဤ တတိယနည်း၌ လက္ခဏာသဒ္ဒါဝယ် ကရဏာသာဓနေ, ကမ္မသာဓနေ ၂-မျိုး လုံးရနိုင်၏၊ အရကောက်ကိုကား သဘောတရားကို အရကောက်ရသည်၊ [ကရဏတ္ထေစ ကမ္မတ္ထေစ လက္ခဏာသဒ္ဒေ သဘာဝဘူတံ၊-ဋီကာ။] ထို့ကြောင့် နိဿယ၌ တတိယနည်းကိုပင် လက္ခဏာအတွက် ကရိုက်းအနက် ကဲအနက်ခွဲ၍ ၂-ထပ်ပေးထားသည်၊ ဤ ၃-နည်းကိုမှီ၍ "ဖုသနလက္ခဏော ဖဿော"၌ "ဖုသန လက္ခဏော" ကိုလည်း ၃-နက် ပေးနိုင်၏၊ ပေးပုံကား-

၁။ ဖုသနလက္ခဏော-တွေ့ထိခြင်းဟူသော မှတ်သားကြောင်းလက္ခဏာရှိသော တရားသည်၊ ဖဿော-ဖဿ မည်၏။

၂။ ဖုသနလက္ခဏော-တွေ့ထိတတ်သည်၏အပြစ်ဟူသော မှတ်သားကြောင်း သဘော ရှိသောတရား(အမှတ်သားအပ်သော သဘောတရား)သည်၊ ဖဿော-ဖဿ မည်၏။ ဤနည်းကိုမှီ၍ "ဝေဒယိတလက္ခဏာ ဝေဒနာ" စသည်ကိုလည်း ပေးပါ၊ သာဝဇ္ဇ ဒုက္ခဝိပါက လက္ခဏာ၌ကား ဋီကာ၌ "ဝုတ္တာ ဝိဓိ အနုသာရေန အတ္ထောစ ယောဇနာစ ယထာသမ္ဘဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ"ဟု ဖွင့်ထား၏၊ ထိုအဖွင့်အတိုင်း အနုက်ပေး ထား၏၊ ဤဋီကာဖွင့်ပါဠိ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာနိဿယ၌ ရှုပါ။

အမှာ။ ။ကုသလာ၌ အနဝဇ္ဇ လက္ခဏာတစ်ပါးကိုသာမပြဘဲ "အနဝဇ္ဇ သုခဝိပါက" ဟု လက္ခဏာ ၂-ပါးပြရခြင်း၏အကျိုးကို "တတ္ထ အနဝဇ္ဇ ဝစနေန ပဝတ္တိသုခတံ ကုသလာနံ ဒဿေတိ" စသော ဋီကာကြည့်၍ သိပါလေ။

သာဝဇ္ဇ ဒုက္ခဝိပါကလက္ခဏာ–အပြစ်နှင့်တကွဖြစ်ကုန်, မကောင်းသော အကျိုးရှိကုန်သော မှတ်သားကြောင်းလက္ခဏာရှိသော တရားတို့သည်၊ အကုသလာ–အကုသိုလ်တို့မည်၏၊ (တစ်နည်း၊) သာဝဇ္ဇ ဒုက္ခဝိပါကလက္ခဏာ–အပြစ်နှင့်တကွဖြစ်ကုန်, မကောင်းသော အကျိုးရှိကုန်သော မှတ်သားအပ်သော သဘောတရားတို့သည်၊ အကုသလာ–အကုသိုလ်တို့မည်၏၊ (တစ်နည်း) သာဝဇ္ဇဒုက္ခဝိပါကလက္ခဏာ–အပြစ်နှင့်တကွဖြစ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်, မကောင်းသော အကျိုးရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော မှတ်သားကြောင်းသဘောရှိသော တရား(မှတ်သားအပ်သော သဘောရှိသော တရား)တို့သည်၊ အကုသလာ–အကုသိုလ်တို့မည်၏။

အဝိပါကလက္ခဏာ–အကျိုးမရှိကုန်သော မှတ်သားကြောင်းလက္ခဏာရှိသော တရားတို့သည်၊ အဗျာကတာ–အဗျာကတတို့မည်၏၊ (တစ်နည်း) အဝိပါကလက္ခဏာ–အကျိုးမရှိကုန်သော မှတ်သားအပ်သော သဘောတရားတို့သည်၊ အဗျာကတာ–အဗျာကတတို့မည်၏၊ (တစ်နည်း) အဝိပါကလက္ခဏာ–အကျိုးမရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော မှတ်သားကြောင်းသဘောရှိသောတရား(မှတ်သားအပ်သော သဘောရှိသော တရား)တို့သည်၊ အဗျာကတာ–အဗျာကတတို့မည်၏။ [အဝိပါကလက္ခဏာ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာနိဿယ၌ ရှုပါ။]

ပန–ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအုံ၊ ကုသလာတိဝါ–ကုသလာပုဂ္ဂိုလ်ဟူသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာတိဝါ–ဓမ္မာဟူသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣတိ အာဒီနိ–ဤသို့အစရှိကုန်သော၊ [ဣတိ–အာဒီနိဟု ဣတိပါလျှင် ကောင်း၏၊ မပါလျှင်ထုံ့။], ဧတာနိ–ဤပုဒ်တို့သည်၊ ဧကတ္ထာနိ ကိ–တူသော အနက်ရှိကုန်သော၊ ဥဒါဟု–သို့မဟုတ်၊ နာနတ္ထာနိ ကိ–ကွဲပြားသော အနက်ရှိကုန်သလော၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ ဧတ္ထ–ဤဧကတ္ထ၏ အဖြစ်, နာနတ္ထ၏ အဖြစ်၊ (ယဉ်ထား– သင်စောဒကသည်၊) ကိဉ္စိ–တစ်စုံတစ်ခုသော အပြစ်တင်စကားကို၊

ကိဉ္စေတ္ထ။ ။"ကိ"ပနေတာနိ၊ပေ၊ နာနတ္ထာနိ" တိုင်အောင်သော စကား၌ အပြစ်တင်ပုံ မပါသေး၊ ပုစ္ဆာသက်သက်သာ ပါသေး၏၊ သို့သော် "ထိုစကားကိုဆိုသော စောဒကသည် ရိုးရိုး ပုစ္ဆာထုတ်လိုသည်မဟုတ်, အပြစ်တင်လိုခြင်းကြောင့် ထိုပုစ္ဆာကိုဆိုသည်"ဟု ရိပ်မိသော ပရိဟာရ ကျမ်းဆရာသည် "ကိဉ္စေတ္ထ"ဟူသော့စကားဖြင့် စောဒကကို ဆွဲပေးလေသည်၊ ထို့ကြောင့် "ကိဉ္စေတ္ထ"ကို ပရိဟာရ်ဆရာ၏စကားဟု မှတ်၍ "ယဒိတာဝ" စသောစကားကို စောဒကပုဂ္ဂိုလ်က ထပ်မံ၍ အပြစ်ပြသော "စောဒကာဘောဂ"စကားဟု မှတ်ပါ။

ဋီကာ။ ။ဧတ္ထ စကတ္ထ နာနတ္ထတာယံ ကိဉ္စိ ဝတ္ထုံ၊ အသမတ္ထာ တေ စောဒနာ၊ အဝယ်ဋ္ဌ တာဝ ဗြူဟိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဤဋီကာ၌ ကိဉ္စိ၏စပ်ဖို့ရန် "ဝတ္ထုံ"ဟု ထည့်၏၊ (ကိဉ္စိ ဒေါသဟတံ ဝတ္ထုံ၊ မဓု၊) "အသမတ္ထာ၊ပေ၊ ဗြူဟိ"ကား ဆိုလိုရင်းကိုပြသော အဓိပ္ပာယ်အနက်

(ဝတ္ထုဗဒ္ဓ-ဆိုသင့်သေး၏၊ တေ-သင်၏၊ စောဒနာ-စေတနာသည်၊ အသမတ္ထာ-အပြီးသို့မရောက် သေး၊ (မပြည့်စုံသေး၊) အဝသိဋ္ဌ-ကြွင်းကျန်သော အပြစ်တင်စကားကို၊ တာဝဗြူဟိ- ဆိုပါဦးလော။)

တောနိ-ဤ ကုသလာမှောအစရှိသော ပုဒ်တို့သည်၊ တာဝ-နာနတ္တမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ-ညွှန်ပြအပ်ကုန်သော၊) ကေတ္တာနိ-တူသောအနက် ရှိကုန်သည်၊ ယဒိဟောန္တိ-အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အုံ၊ (ဝေဝသ္ဆေ သု-ဤသို့ဖြစ်ကုန်လသော်၊) ကုသလာ

တည်း၊ ဤကေတ္တ နာနတ္တအဖြစ်၌ သင်စောဒကသည် တစ်စုံတစ်ခုသော အပြစ်ကို ထပ်မံ၍ ပြဆို သင့်၏၊ ဘာကြောင့်နည်း-သင်၏ စောဒနာက မပြည့်စုံသောကြောင့်တည်း၊ ထိုသို့ ထပ်၍ ဆိုသင့်သောကြောင့် ဆိုပါဦး-ဟူလို။]

[ဆောင်]　ကိဉ္စေတ္တပုဒ်, ထုတ်၍ရှိက, ကိဉ္စိစပ်ရန်, ဝတ္ထုဗဒ္ဓကို, ဧကန်မုချ, ထည့်ပြီး မှလျှင်, တာဝစောဒနာ, အသမတ္ထာနှင့်, ဆက်ကာအဝ-သိဋ္ဌ ပြု၍, တာဝ ဗြူဟိ, ဓိဟာယ်ဖြည့်သည်, ကျမ်းရှိမူလဋီကာတည်း။

စောဒနာ။ ။"စောဒေတိ ဒေါသံ အာရောပေတိ-ဧတာယာတိ စောဒနာ" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အပြစ်တင်ကြောင်း စကားတစ်ရပ်ကို "စောဒနာဝါက္ယ"ဟု ခေါ်ကြ၏၊ သို့သော် စုဒဓာတ်၏ အာရောပန အနက်မရှိသောကြောင့် စဉ်းစားသင့်၏၊ "စုဒ-နောဒနေ-ပယ်ရှားခြင်း"ဟု ထောမနိဓိ ရှိရကား "စောဒေတိ နောဒတိ တောယာတိ စောဒနာ"ဟုပြု၍ "သကဝါဒီ၏ စကားကို ပယ်ရှား ကြောင်းဖြစ်သော စကားကို စောဒနာ"ဟု ဆိုသင့်သည်။

အသမတ္ထာ။ ။သမတ္ထာ၌ သက္ကတဝယ် "သမာပ္ဘ"ဟုရှိ၏၊ "သံ+အာပဓာတ်(ဘ)ပစ္စည်း"ဟု ထောမနိဓိဆို၏၊ အဝသာနပတ္ထ-အပြီးအဆုံးသို့ ရောက်ခြင်း (ပြီးဆုံးခြင်း)အနက်, ကောင်းခြင်းသို့ ရောက်ခြင်း အနက်ဟုဖွင့်သည်၊ ရောက်ခြင်းအနက်ဟောရာ၌ အာပဓာတ်ကို စုရာဒိဟု ဝါစပွတိ အဘိဓာန်ဆို၏၊ "သမာပယတိ-ပြီးဆုံးခြင်းသို့ရောက်၏၊ ဣတိ သမတ္ထာ" ဟု ပြုသင့်၏၊ ရှေးနိသယ်ကား အဓေတ်ကြ၍ "သမဒ္ဓတိ ပူရတိ, နိဋ္ဌဝါ ဂစ္ဆတိ ပါပုဏာ တိတိ သမတ္ထာ"ဟု ပြုလေသည်၊ နှ+သမတ္ထာ-အသမတ္ထာ။

တာဝ, ကိ, ပန။ ။တာဝကို မဇ္ဈ၌ "တာဝါတိ ပရိဟာရတော ပဌမန္တိအတ္ထော" ဟု ဖွင့်၏၊ "တာဝ ဗြူဟိ-ငါက မဖြေမီ သင်ကဆိုပါဦး"ဟူလို၊ ရှေးနိသယ်၌ "အနုညာတ အနက် ဟော"ဟု ဆိုသည်ကိုကား စဉ်းစားသင့်၏၊ အနုညာတ အနက်ဟူသည် "တာဝတော-ဟု ရှိပါ စေတော့" စသော နေရာမျိုး၌သာ ဖြစ်သင့်ပါသည်၊ [တို့ပြင်-ရှေးနိသယ်၌ ကိ"ပနေတာနိဝယ် "ကိ"ကို ပုစ္ဆာဧောတက, ပနကို ပဒါလင်္ကာရ"ဟု ဆိုသွား၏၊ "ကိ"သည် ပုစ္ဆာဝါစက, ပနကား ပုစ္ဆာဝါက္ယဧောတက"ဟုသာ ယူသင့်မည် ထင်ပါသည်။]

ယဒိတာဝ ဧကတ္ထာနိ။ ။"ကိဉ္စေတ္ထ"ဟု ပရိဟာရ်ဆရာက ဆွယေးသည့်အတွက် အပြစ် တင်လိုသော စောဒကသည် "ယဒိတာဝ"စသည်ကို မိန့်၊ တာဝသည် "နာနတ္ထ၏ ရှေ့"ဟူသော ပဌမတ္ထကို ဟော၏၊ ထိုတာဝ၏ စပ်ဖို့ရာ ပုဒ်မရှိသောကြောင့် နိသယ်၌ "နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ" ဟု စပ်ပုဒ်,

ဓမ္မာဟိ ဣဒံ-ကုသလာဓမ္မာဟူသော ဤ ၂-ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ကုသလာ ကုသလာ တိ-ကုသလာ, ကုသလာဟူ၍၊ ဝုတ္တသဒိသံ-ဆိုအပ်သော ပုဒ် ၂-ပါးနှင့်တူသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်သည်မဟုတ်လော၊ အထ-သို့မဟုတ်၊ စေတာနိ-ဤကုသလာ ဓမ္မာ အစရှိသောပုဒ်တို့သည်၊ နာနတ္တာနိ-ကွဲပြားသော အနက်ရှိကုန်သည်၊ ယဒိ ဟောန္တိ-အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်အံ့၊ (ဝေ သန္တေ သု၊) တိကဒုကာနံ-တိက်ဒုက်တို့၏၊ ဆက္ကစတုက္ကဘာဝေါ-ဆက္ကနှင့် စတုက္ကနှင့်အဖြစ် စတုက္ကနှင့်အဖြစ်သည်၊ အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်သည် မဟုတ်လော။ [ရှေးနိဿယတွင် "ကေတ္တနာနတ္တတာသု-တူသောအနက် ရှိသည်၏, အဖြစ်ထူးသော အနက်ရှိသည်၏အဖြစ်တို့တွင်၊ ကေတ္တတာယ-တူသောအနက် ရှိသည်၏အဖြစ်၌၊ ဒေါသော-အပြစ်ကို၊တာဝ-စွာ၊ မယာ-သည်၊ ဝုစ္စတေ-၏" ဟု ပေး၏။]

ထည့်ပေးသည်၊ ဤ တင်အပ်လတ္တံ့သော အပြစ်တို့၌ ပုနရတ္တိဒေါသ, ဆက္ကစတုက္ကဘာဝါပတ္တိ ဒေါသ, အသမ္ဘနဒေါသ, ဝိရောဓဒေါသ, အဘာဝါပတ္တိဒေါသ, ဟု အပြစ် ၅-မျိုးကို မှတ်သား ရလိမ့်မည်။

[ဆောင်] ပုနရတ္တံ, ဆက်စတုက္ကံတည်း, အသမ္ဘန, ဝိရောဓနှင့်, အဘာဝဟု, ဤငါးခု, မှတ်ရှုဒေါသတည်း။

ကေတ္တာနိ။ ။ကုသလာနှင့် ဓမ္မာ ၂-ပုဒ်သည် အနက်အရတူဖြစ်လျှင် "ကုသလာ-ကုသလာ"ဟု ၂-ထပ်ဆိုခြင်းမျိုးနှင့် သဘောတူပင်ဖြစ်၏၊ ဥပမာ-သိကြားအနက်ကို ဟောသော ဣန္ဒနှင့် သက္ကကို "ဣန္ဒော သက္ကော"ဟု သဒ္ဒါကွဲ ၂-ခုဆိုသော်လည်း အနက်အားဖြင့် အရတူ သောကြောင့် "ဣန္ဒော ဣန္ဒော"ဟုဆိုခြင်းနှင့် ထပ်တူဖြစ်နေသကဲ့သို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် အနက်တူ သဒ္ဒါ ၂-ခုကိုထပ်၍ဆိုရာ၌ ပုနရတ္တိဒေါသရောက်စရာရှိသည် မဟုတ်ပါလော-ဟူလို၊ အကုသလာနှင့် ဓမ္မာပုဒ်, အဗျာကတာနှင့် ဓမ္မာပုဒ် စသည်တို့၏ ဧကတ္တဖြစ်ရာ၌လည်း နည်းတူ။

အထ နာနတ္တာနိ၊ပေ၊အာဝဋ္ဋတိ။ ။"ကုသလာနှင့် ဓမ္မာပုဒ်သည် အနက်အရမတူပါ"ဟု ဆိုအံ့၊ ဣန္ဒော-(သိကြား)၊ ကုဝေရော-ကုဝေရနတ်မင်း၊) ဤသို့ သဒ္ဒါကွဲ ၂-ခု၌ အနက်ကွဲ ၂-ခုဖြစ်သကဲ့သို့, ထိုအတူ ကုသလအတွက် အနက်အရတစ်မျိုး, ဓမ္မာအတွက် အနက်အရတစ်မျိုး ဖြစ်ဖွယ်ရှိ၏၊ အကုသလာနှင့်ဓမ္မာ, အဗျာကတာနှင့်ဓမ္မာစသည်တို့အတွက်လည်း ဤနည်းအတိုင်း ဖြစ်ဖွယ်ရှိ၏၊ ဟေတူနှင့် ဓမ္မာ, နဟေတူနှင့် ဓမ္မာတို့အတွက်လည်း ဤနည်းအတိုင်းပင်ဖြစ်ဖွယ်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် တိကလည်း တိကမဟုတ်တော့ဘဲ-ဆက္ကဖြစ်စရာရှိ၍ ဒုကလည်း ဒုကမဟုတ်တော့ဘဲ စတုက္ကဖြစ်စရာရှိသည် မဟုတ်ပါလော။ [စောဒနာ ၂-ရပ်ထည့်ရာ၌, ယဒိ-အထ တွဲလျှော်ရှိပုံနှင့် အနက်ပေးပုံကို ပါရာဇိကတ် ဝေရဉ္ဇာယ ဝိဘင်္ဂတိအဖွင့် ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

အမှာ။ ။ဤနေရာ၌ ဓမ္မသဒ္ဒါ ၃-ခုသည် (၂-ခုသည်) အနက်မကွဲပြားသောကြောင့် ဆက္ကစတုက္ကမဖြစ်သင့်, တိကသည် စတုက္ကသာဖြစ်သင့်၍ ဒုကသည် တိကသာဖြစ်သင့်သည် မဟုတ်ပါလော-ဟု ကြားဝင်၍ စောဒနာဖွယ်ရှိပုံနှင့် ထိုစောဒနာကို ဖြေပုံကို ဋီကာ၌ ရှုပါဦး။

ပဒါနံ–ကုသလာနင့် ဓမ္မာ အစရှိသောပုဒ်တို့၏၊ အသမ္မန္ဓောစ–အနက်အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့် မဆက်သွယ်ခြင်းဟူသော အပြစ်သည်လည်း၊ အာပဒ္ဓတိ–ဖြစ်သည်မဟုတ်လော၊ ဟိ–ဥပမာဆောင်ထင်အောင်ပြအံ့၊ကုသလာ–ကုသိုလ်တို့၊ ရူပ်–ရူပါရုံ၊ စက္ခုမာ–မျက်စိအမြင်ရှိသူ၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဝုတ္တေ–ဆိုအပ်သော်၊ (ဆိုအပ်ရာ၌၊) အတ္ထဝသေန–အနက်အဓိပ္ပာယ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ အညမညံ–အချင်းချင်း၊ (တစ်ပုဒ် တစ်ပုဒ်ကို၊) အနောလောကေန္တာနံ–မရှုခဲ့ကုန်သော၊ ပဒါနံ–ပုဒ်တို့၏၊ ကောစိ–တစ်စုံတစ်ခုသော၊ သမ္မန္ဓော–ဆက်သွယ်ခြင်းသည်၊ နဟောတိယာ–မဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ–ဤအတူ၊ဣဒမ္ပိ–ဤတိက်ဒုက်အရာ၌လည်း၊ပဒါနံ–ကုသလာဓမ္မာ အစရှိသော ပုဒ်တို့၏၊ အသမ္မန္ဓော–အနက်အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့် မဆက်သွယ်ခြင်းဟူသောအပြစ်သည်၊ အာပဒ္ဓတိ–ဖြစ်သည်မဟုတ်ပါလော၊ စ–ဆက်၊ ပုဗ္ဗာပရ သမ္မန္ဓရဟိတာနိ–ရှေ့နောက်ပုဒ်တို့၏ စပ်ခြင်းမှကင်းကုန်သော၊ ပဒါနိ–ပုဒ်တို့သည်၊ နိပ္ပယောဇနာနိနာမ–အကျိုးမရှိသော ပုဒ်တို့မည်သည်၊ ဟောန္တိ–ဖြစ်ကုန်၏။

ပဒါနဋ္ဌ အသမ္မန္ဓော။ ။နာနတ္တနှင့်စပ်၍ ဆက္ကစတုက္ကဘာဝါပတ္တိဒေါသကိုပြပြီးလျှင် အသမ္မန္ဓဒေါသကိုပြလိုသောကြောင့် "ပဒါနဋ္ဌ အသမ္မန္ဓော"ဟုမိန့်သည်၊ "နာနတ္တဖြစ်နေလျှင် ကုသလာပုဒ် ရူပ်ပုဒ် စက္ခုမာပုဒ်တို့သည် တစ်ပုဒ်နှင့်တစ်ပုဒ် အနက် အဓိပ္ပာယ် ဆက်သွယ်၍မရသောကြောင့် အသမ္မန္ဓဒေါသ ဖြစ်စရာရှိသည်" ဟူလို။

မှတ်ရကား။ ။ပဒါနဋ္ဌ၌ စသည် ရှေ့အပြစ်ကို ဆည်းသော ဝါကျသမုစ္စည်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ပဒါဋ္ဌ အသမ္မန္ဓောကို သမုစ္စယဝါကျ, တိကဒုကာနံ ဆက္ကစတုက္ကဘာဝေါ အာပဒ္ဓတိကို သမုစ္စေတဗ္ဗဝါကျ, (စ)သည် သမုစ္စယတ္ထဇောတကဟုခွဲပါ။ [မူလဋီကာ နောက်တစ်နည်းခ်ဉ်ကား စကို နိယမတ္ထဟုဆို၏။] ယထာဟိမှ စ၍ အသမ္မန္ဓော အာပဒ္ဓတိ တိုင်အောင်သော ၂–ဝါကျသည် ပဒါနဋ္ဌ အသမ္မန္ဓော၏ ဝိတ္ထာရဖြစ်သော်လည်း ဥပမာနုပါနေသောကြောင့် "တပ္ပါကဋ္ဌိကရဏဝါကျ" ဟု အမည်မှည့်ရသည်၊ ထိုဝါကျကိုထောက်လျှင် ရှေ့က ပဒါနဋ္ဌ အသမ္မန္ဓောသည် အပ္ပါကဋ္ဌ (တပ္ပါကဋ္ဌိကရဏီယ)ဝါကျလည်းမည်၏၊ တပ္ပါကဋ္ဌိ ကရဏ ၂–ဝါကျတွင်လည်း ယထာ၊ပေ၊ သမ္မန္ဓောသည် ဥပမာနဝါကျ၊ ဧဝံ၊ ပေ၊ အပဋ္ဌိကား ဥပမေယျဝါကျ၊ ဟိသည် တပ္ပါကဋ္ဌိကရဏ ဇောတက၊ တစ်နည်း–ဥပမာနဇောတကဟု ခွဲပါ။

ပုဗ္ဗာပရပေါနာမ ဟောန္တိ။ ။"အနက်အဓိပ္ပာယ် ဆက်သွယ်၍မရလျှင် ဘာအကျိုးယုတ်စရာရှိသနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ပုဗ္ဗာပရပေါ၊ဟောန္တိ"ဟု မိန့်သည်၊ ဆက္ကစတုက္ကအပြစ်ကို အလိုမရှိဘဲ နာနတ္တအပြစ်ကိုတော့ အလိုရှိနေသော အသင် ပရိဟာရ်ဆရာ၏ အလိုအားဖြင့် ကုသလာ ဓမ္မာ စသော ၂–ပုဒ်စီတို့သည် ဟောရကျိုး မနပ်ဘဲ (နိပ္ပယောဇနေ) ဖြစ်စရာရှိသည်–ဟူလို။ [ဤဝါကျသည် အသမ္မန္ဓအပြစ်မှ ဆက်သွယ်၍ ပြသောကြောင့် အပြစ်သီးခြားတစ်ခုဟု မယူရတော့၊ သို့သော် အလက်ကျမ်း အလိုအားဖြင့်ကား အပေတတ္ထဒေါသ သင့်သေး၏။]

စ–သည်သာမကသေး၊ ပရတော–နောက်၌၊ ကတမေဓမ္မာ ကုသလာတိ–ဟူသော၊ ယာ စသော ပုစ္ဆာ–အကြင်ပုစ္ဆာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တာယပိ–ထိုပုစ္ဆာနှင့်လည်း၊ သဒ္ဒိ–တကွ၊ ဝိရောဓော–ဆန့်ကျင်ဘက်ဟူသောအပြစ်သည်၊ အာပဇ္ဇတိ–ဖြစ်သည်မဟုတ်ပါလော၊ ဟိ–မုန်၊ (တစ်နည်း) ဟိယသ္မာ–ကြောင့်၊ (နာနတ္တတံ–နာနတ္တတို့၏အဖြစ်ကို၊ ဝဒန္တေ သေ–ဆိုလိုသော၊ တဝ–အသင်ပရိဟာရ်ဆရာ၏၊ မတိယာ–အလိုအားဖြင့်၊) ဓမ္မာ–ဓမ္မတို့သည်၊ ကုသလာ–ကုသိုလ်တို့သည်၊ နေဝ ဟောန္တိ–မဟုတ်ကုန်တော့၊ (တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ ဝိရောဓော–သည်၊ အာပဇ္ဇတိ–လော၊) အထ စ ပန–ထိုသို့ ရှေ့နောက် ဆန့်ကျင်စရာရှိပါသော်လည်း၊ (ဘဂဝတာ–သည်၊) ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ–ဟူသော၊ ဣဒံ–ဤပုစ္ဆာစကားကို၊ ဝုစ္စတိ–ဟောတော်မူအပ်၏၊ (ဟောတော်မူလျက်ရှိ၏၊) (ဣတို့–ကြောင့်၊ နာနတ္တတာ–နာနတ္တတို့၏အဖြစ်သည်၊ နယုဇ္ဇတိ–မသင့်။)

ယာပိ စသော၊ ပေ၊ အာပဇ္ဇတိ။ ။စီတ္တပ္ပါဒကဏ္ဍ၏အစ (ကုသလာ ဓမ္မာ ဟူသော် ဤမာတိကာကို အကျယ်ပြသော) ပဒဘာဇနီ၌ "ကတမေ·ဓမ္မာ ကုသလာ"ဟု ပုစ္ဆာရှိ၏၊ ထိုပုစ္ဆာသည် ဤ"ကုသလာ ဓမ္မာ"ကို ရှေ့နောက်ပြန်ထားသော ပုစ္ဆာတည်း၊ ထိုသို့ ကုသလာ ဓမ္မာကို ရှေ့နောက်ပြန်၍ "ဓမ္မာ ကုသလာ"ဟု ဟောတော်မူထားသောကြောင့် ကုသလာနှင့် ဓမ္မာသည် နာနတ္တမဟုတ်, ဧကတ္တဖြစ်ကြောင်းသိသာ၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း...အရတူ တုလျာဓိကရဏ ဝိသေသနပုဒ်တို့ကိုသာ အလိုရှိသလို ရှေ့နောက် ပြောင်းလွှဲနိုင်သောကြောင့်တည်း၊ အသင်ပရိဟာရ်ဆရာ၏ အလိုအားဖြင့် နာနတ္တဖြစ်နေသော ဤကုသလာ ဓမ္မာ ၂–ပုဒ်သည် ထိုလာလတ္တံ့ပုစ္ဆာနှင့် ဆန့်ကျင်သော ဝိရောဓဒေါသ ဖြစ်စရာရှိသည်–ဟူလို။

နေဝ ဟိ ဓမ္မာ ကုသလာ။ ။ဤ၀ါကျသည်၊ ဒဋ္ဌိကရဏဖြစ်၏၊ ဝိရောဓြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းကိုပြသော ဟေတုဝါကျလည်းဖြစ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ၂–နည်း ပေးသည်၊ နာနတ္တအဖြစ်ကို အလိုရှိသော အသင်ပရိဟာရ်ဆရာ၏ အလိုအားဖြင့် ဓမ္မအရ တခြား, ကုသလာအရ တခြား ဖြစ်နေသောကြောင့် အရတူလုပ်၍ ထုတ်အပ်သော "ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ" ဟူသော ပုစ္ဆာနှင့်ဆန့်ကျင်သည်–ဟူလို။

အထ စ ပနိဒံ ဝုစ္စတိ။ ။မြတ်စွာဘုရားသည် "ဓမ္မာ ကုသလာ"ဟု ရှေ့နောက်ပြန်၍ ဟောတော်မမူအပ်လျှင် အဘယ်မှာ ဆန့်ကျင်စရာရှိပါသနည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "အထစ ပနိဒံ" စသည်ကိုမိန့်၊ (နာနတ္တကိုအလိုရှိသော အသင် ပရိဟာရ်ဆရာ၏ အလိုအားဖြင့်) ရှေ့နောက်ဆန့်ကျင်စရာရှိစေကာမူ ဘုရားရှင်သည် "ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ"ဟု ဓမ္မာနှင့် ကုသလာကို ရှေ့နောက်ပြန်သောအားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်လျက်ရှိပါသည်–ဟူလို။ [စပနသည် ပန–တထဝါနှင့် သဘောတူ၏။]

ရှေးနိဿယ။ ။ရှေးနိဿယ၌ "ဝုစ္စတိ တထာ" ဟူသော ဋီကာကို "အထစ ပန ဝုစ္စတို့" ၏ ကိုက်ရိုက်အဖွင့်ဟုယူဆ၍ "အထ (တထာ)–ထိုသို့ ရှေ့နောက်ပြန်သောအားဖြင့်၊ ဣဒံ(စသော ပုစ္ဆာ)–ကို၊ ဝုစ္စတိစ–ဟောလည်း ဟောအပ်၏"ဟု ပေး၏၊ ပနကိုကား ဝစနာလင်္ကာရ, တစ်နည်း–ပကွန္တရဟုလည်း ဆို၏၊ စဉ်းစားပါလေ။

အပရောနယော–အခြားတစ်နည်းကား၊ ဧတောနိ–ဤကုသလာနှင့် ဓမ္မာစသော ၂–ပုဒ်စီတို့သည်၊ ဧကတ္ထာနိ–တူသော အနက်ရှိကုန်သည်၊ ယဒိဟောန္တိ–ကုန်အုံ့၊ (ဧဝံ ဟောန္တော သု၊) တိဏ္ဏံ–၃–ပါးကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ–ဓမ္မတို့၏၊ ဧကတ္တာ–တူကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကုလလာဒီနမ္ပိ–ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့၏လည်း၊ ဧကတ္တံ–တူကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ အာပဇ္ဇတိ–ဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ဟိ–ချဲ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ကုသလာဒိပရာနံ–ကုသလာ အစရှိသည်တို့၏ နောက်ဖြစ်ကုန်သော၊ တိဏ္ဏမ္ပိ–၃–ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ–ဓမ္မတို့၏၊ ဓမ္မဘာဝေန–ဓမ္မတို့၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဧကတ္တံ–သည်၊ (ဟောတိ)၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဓမ္မတ္တယေန–ဓမ္မ ၃–ပါးအလေါင်းနှင့်၊ သဒ္ဒိ၊ အတ္ထတော–အနက်အရအားဖြင့်၊ နိန္နာနတ္ထာနံ–နာနတ္ထ မဟုတ်ကြကုန်သော၊ ဝါ–ကွဲပြားသောအနက် မရှိကြကုန်သော၊ ကုသလာဒီနမ္ပိ–ကုသိုလ်အစရှိသော ၃–မျိုးတို့၏လည်း၊ ဧကတ္တံ–သည်၊ အာပဇ္ဇတိ– မဟုတ်လော၊ (ကိ–နည်း၊) ယံ–အကြင်တရားသည်၊ ကုသလံ–ကုသိုလ်မည်၏၊ တံ ဧဝ–ထိုကုသိုလ်မည်သော တရားသည်ပင်၊ [ယဒေဝမ္မ ဧဝယူ၍ပေးသည်၊] အကုသလံ–အကုသိုလ်မည်၏၊ တံ ဧဝ–ထိုကုသိုလ်မည်သော တရားသည်ပင်၊ အဗ္ယာကတံ–မည်၏၊ ဣတိ–သို့၊(ဧကတ္တံ–တူကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ အာပဇ္ဇတိ–၏။)

အပရော နယော။ ။ကုသလာနှင့် ဓမ္မာစသော ၂–ပုဒ်တို့၏ နာနတ္ထဟုယူရာ၌ ရထိုက်သော အပြစ်တို့ကိုပြပြီး၍ ထို ၂–ပုဒ်စီတို့၏ပင် ဧကတ္ထယူရာ၌ ရထိုက်သော အပြစ်တို့ကို ထပ်၍ပြလိုသောကြောင့် "အပရော နယော"ဟုမိန့်သည်။ [ထိုအပြစ်တို့ကိုပြရာ၌ ဓမ္မသဒ္ဒါ ၃–ခု၏ ဧကတ္ထ နာနတ္ထအဖြစ်ကို အခြေခံ၍ပြလတ္တံ့၊ ရှေ့၌ ဧကတ္ထနှင့်စပ်၍ အပြစ်ပြရာဝယ် ပုနရတ္ထိဒေါသ အပြစ်တစ်မျိုးသာပြခဲ့ရသေး၏၊ ယခု အဘာဝါ–ပတ္တိဒေါသကို ပြလတ္တံ့။]

ယဒိ ဧတောနိ၊လေ၊အာပဇ္ဇတိ။ ။"ကုသလာ ဓမ္မာ"စသော ၂–ပုဒ်စီတို့သည်၊ ဧကတ္ထဖြစ်ကြလျှင် ဣန္ဒသဒ္ဒါ ၃–ခုသည် သိကြားဟူသော အနက်တစ်ခုတည်းကိုသာ ဟောနိုင်သကဲ့သို့ ဓမ္မသဒ္ဒါ ၃–ခုလည်း သဘာဝဓမ္မဟူသော အနက်တစ်ခုကိုသာ ဟောနိုင်ရကား၊ ထိုဓမ္မသဒ္ဒါ ၃–ခုနှင့် အနက်အရတူသော ကုသလ အကုသလ အဗ္ယာကတ သဒ္ဒါ ၃–ခုလည်း အနက်တစ်ခုကိုသာ ဟောနိုင်စရာ ရှိတော့၏၊ ဥပမာ–သက္ကော, ပုရိန္ဒဒ, သဟဿက္ခ ဟူသော သဒ္ဒါ ၃–ခုသည်၊ (သဒ္ဒါကွဲသော်လည်း) သိကြားဟူသောအနက်တစ်ခုကိုသာ ဟောနိုင်သကဲ့သို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် အကြင်တရားသည် ကုသိုလ်မည်၏၊ ထိုတရားသည်ပင် အကုသိုလ်လည်းမည်, အဗ္ယာကတလည်း မည်စရာရှိ၏၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် အကုသိုလ်ချည်း မည်စရာရှိပုံကို သိပါ။

မုတ်ချက်။ ။ဓမ္မသဒ္ဒါ ၃–ခု၏ ဧကတ္ထအဖြစ်ကို အခြေခံ၍ စောဒနာရာ၌ အပြစ်မှာ (အနက်တစ်ခုတည်းရပါလျက် အထပ်ထပ် ဆိုခြင်းကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သော) ပုနရတ္ထိ ဒေါသပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဧကတ္ထဒေါဟု အထူး မထင်ရတော့။

အထာပိ--သို့မဟုတ်လျှင်လည်း၊ တိဏ္ဏံ-ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ-တို့၏၊ ကေတ္တံ-ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ (ယဒိ) နု သမ္မဒ္ဓိဗ္ဗထ-အကယ်၍ ဝန်မခံကုန်အံ့၊ ကုသလပရော-ကုသလာ၏နောက်ဖြစ်သော၊ ဓမ္မော-ဓမ္မသည်၊ အညောဝ-အကုသလ ပရ ဓမ္မ, အဗ္ယာကတပရ ဓမ္မတို့မှ တစ်မျိုးတခြားသာတည်း၊ အကုသလပရော- အကုသလာ၏ နောက်ဖြစ်သော၊ ဓမ္မော-သည်၊ အညောဝေ-ကုသလပရ ဓမ္မ, အဗ္ယာကတပရ ဓမ္မတို့မှ တစ်မျိုးတခြားသာတည်း၊ [ရှေ့မှ ဝေ လိုက်စေ၊] အဗ္ယာကတ်ပရော-အဗ္ယာကတာ၏ နောက်ဖြစ်သော၊ ဓမ္မော-သည်၊ အညောဝေ-ကုသလပရ ဓမ္မ, အကုသလပရ ဓမ္မတို့မှ တစ်မျိုးတခြားသာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ယဒိဝဒထ-အကယ်၍ ဆိုလိုကုန်အံ့။

ဧဝံသန္တေ-ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ (ဓမ္မ ၃-ခု၏ ကေတ္တအဖြစ်ကို လက်မခံဘဲ နာနတ္တအဖြစ်ကို ဆိုလိုလသော်၊) ဓမ္မောနာမ-ဓမ္မမည်သည်၊ ဘဝေါ-ပရမတ္ထသဘာဝတည်း၊ ဘာဝတောစ-ပရမတ္ထသဘာဝမှလည်း၊ အညော-တစ်ပါးတရား ဟူသည်။ အဘာဝေါ-အဘာဝပညတ်တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ကုသလပရာ-ကုသလာ၏နောက်ဖြစ်သော၊ ဘာဝသင်္ခါတာ-ပရမတ္ထသဘာဝဟုဆိုအပ်သော၊ ဓမ္မာ-တရားမှ၊ အညော-တစ်ပါး တခြားသော၊ အကုသလပရော-အကုသလာ၏ နောက်ဖြစ်သော၊ ဓမ္မော-တရားသည်၊ အဘာဝေါ-အဘာဝပညတ်သည်၊ သိယာ-ဖြစ်ရာ၏၊ အဗ္ယာကတပရော-အဗ္ယာကတာ၏ နောက်ဖြစ်သော(ဓမ္မော) ပိ-တရားသည်လည်း၊ တထာ-ထို့အတူ အဘာဝပညတ်သည်၊ (သိယာ-၏၊) စ-ဆက်၊ တေဟိ-

---

အထာပိ ၊ပေ၊ ဝဒထ။ ။ဓမ္မ ၃-ပုဒ် ကေတ္တအဖြစ်ကို အခြေခံ၍ စောဒနာပုံကိုပြုပြီးလျှင် ထို ဓမ္မ ၃-ပုဒ်၏ နာနတ္တအဖြစ်ကို အခြေခံ၍ စောဒနာပုံတစ်မျိုးကို ပြုလိုသောကြောင့်၊ "အထာပိ"စသည်မိန့်။ [အထသည် စောဒနာပုံတစ်နည်းပြသော ဝိကပ္ပနတ္ထ, အဝိကား ရှေးနည်းကို ပေါင်းသော သပိဏ္ဍနတ္ထတည်း။] "တိဏ္ဏံ ဓမ္မာနံ ကေတ္တံ နသမ္ဗဒ္ဓိဗ္ဗထ"ကိုပင် "အညောဝ၊ပေ၊ဝဒထ" ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ အဓိပ္ပာယ်မှာ ထင်ရှားပြီ။

ဓမ္မောနာမ ဘာဝေါ။ ။"အတ္ထနော သဘာဝံ ဓာရေန္တီတိဓမ္မာ" စသည်ဖြင့် ရှေ့၌ ၃-ဝိဂြိုဟ် ပြုခဲ့သည်တွင် ရှေ့ ၂-ဝိဂြိုဟ်၏ အနက်ကိုရည်ရွယ်၍ "ဓမ္မော နာမ ဘာဝေါ-ဓမ္မဆိုတာ ပရမတ္ထသဘောတရား"ဟု ဆိုသည်။

ဘာဝတောပေ၊အဗ္ယာကတပရောပိ။ ။ဓမ္မဆိုတာ ပရမတ္ထသဘာဝ ဖြစ်သည် မှန်ပါစေ၊ ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းကြောင့် အဘယ် အပြစ်ရှိသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိရကား "ဘာဝတော" စသည် မိန့်၊ "ဓမ္မ ၃-ပုဒ်က နာနတ္ထဖြစ်နေသည့်အတွက် ဓမ္မတစ်ပုဒ်၏ အနက်ကို ဘာဝ (ပရမတ္ထသဘောတရား) ဟုယူလျှင် အခြား ဓမ္မ ၂-ပုဒ်၏ အနက်သည် အဘာဝ ဖြစ်စရာရှိ၏၊ ဥပမာ-"ကုသလနောက်က ဓမ္မအနက်ကို ပရမတ္ထသဘာဝဟုယူလျှင် , အကုသလာ အဗ္ယာကတာတို့နောက်က ဓမ္မတို့၏ အနက်တွေမှာ အဘာဝပညတ်တွေချည်းသာ ဖြစ်စရာရှိသည်" ဟူလို။

ထိုအကုသလ အဗျာကတပရဓမ္မတို့မှ၊ အညော-တစ်ပါးတခြားသော၊ ကုသလပရော-သော၊ (ဓမ္မော)ပိ-တရားသည်လည်း၊ (အဘာဝေါ, သိယာ၊) ဧဝံ-သို့၊ အဘာဝတ္တံ-အဘာဝ ပညတ်တို့၏ အဖြစ်သို့၊ အာပန္နေဟိ-ရောက်ကုန်သော၊ ဓမ္မေဟိ-တရားတို့မှ၊ အနညော-တစ်မျိုးတခြားမဟုတ်ကုန်သော၊ ကုသလာဒယောပိ-ကုသိုလ်အစရှိသော တရားတို့သည်လည်း၊ အဘာဝါယေဝ-အဘာဝပညတ်တို့ချည်းသာ၊ သိယုံ-ဖြစ်ကုန်ရာသည် မဟုတ်ပါလော၊ ဣတိ-ဤကား စောဒနာတည်း။

သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော၊ ဧတံ-ဤပုရုတ္တိဒေါသ, ဆက္ကစတုက္ကဘာဝါပတ္တိဒေါသ, အသမ္ဘန္ဓဒေါသ, ဝိရောဓဒေါသ, အဘာဝါပတ္တိဒေါသတို့ကို တင်ခြင်း၏ အကြောင်းသည်၊ အကာရဏံ-သင့်သောအကြောင်းမဟုတ်၊ကသ္မာ-နည်း၊ ယထာနုမတိ ဝေါဟာရသိဒ္ဓိတော-အကြင်အကြင်ပညာရှိများ၏ အသိအမှတ်ပြုခြင်းအားဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုကြောင်း သဒ္ဒါ၏ ပြီးစီးခြင်းကြောင့်တည်း။

တေ ဟိစ အညော ကုသလပရောပိ။ ။အကုသလာနောက်က ဓမ္မ၏ အနက်ကိုဖြစ်စေ အဗျာကတာနောက်က ဓမ္မ၏အနက်ကိုဖြစ်စေ ပရမတ္ထသဘာဝဟု ယူပြန်လျှင် ကုသလာနောက်က ဓမ္မ၏ အနက်သည် အဘာဝ(ပညတ်)ဖြစ်ပြန်ရာ၏။

ဧဝံပေါသိယုံ။ ။ဓမ္မ ၃-ပုဒ်၏ အနက်များက အဘာဝဖြစ်နေလျှင် ထိုဓမ္မ ၃-ပုဒ်နှင့် အနက်အရတူသော (ဧကတ္ထ ဖြစ်နေကြသော) ကုသလာ အကုသလာ အဗျာကတာ ၃-ပုဒ်၏ အနက်လည်း အဘာဝချည်း ဖြစ်ကုန်စရာရှိသည် မဟုတ်ပါလော၊ [ဤစောဒနာဖြင့် အဘာဝါပတ္တိ အပြစ်တင်သည်။]

ကာရဏံ။ ။အာကာရဏံ၌ "ကာရဏံ"ဟူသည် အပြစ်တင်ဖို့ရန် သင့်လျော်သော အကြောင်းတည်း၊ ထိုအကြောင်းကား "ကုသလာနှင့်+ဓမ္မာ"စသော ၂-ပုဒ် ၂-ပုဒ်တို့၏ ဧကတ္ထ အဖြစ် နာနတ္ထအဖြစ်တည်း။ ဧကတ္ထဖြစ်ခြင်းကြောင့် ပုနရုတ္တိဒေါသ, အဘာဝါပတ္တိဒေါသ အပြစ်များတင်ရ၏၊ နာနတ္ထဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဆက္ကစတုက္ကဘာဝါပတ္တိဒေါသ, အသမ္ဘန္ဓဒေါသ, ဝိရောဓဒေါသ အပြစ်များတင်ရသည်၊ ထို ဧကတ္ထဖြစ်ခြင်း နာနတ္ထဖြစ်ခြင်းသည်ပင် ထိုအပြစ်များ ရောက်ရှိင်ကြောင်းကို သိရခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ဥပကဟိတ်လည်းမည်၏၊ [ကာရဏံ နာမ ယုတ္တိ၊-ဋီကာ၊...ဥပကဟေတု ဘာဝတော ဥပပတ္တိ -(အသင့်ယုတ္တိကို) ဣကောရဏန္တိ ဝုတ္တာတိ ကာရဏံနာမ ယုတ္တိတိ၊-အနု။]

အကာရဏံ။ ။ထိုဧကတ္ထအဖြစ် နာနတ္ထအဖြစ်သည် စောဒကပုဂ္ဂိုလ်အလိုအားဖြင့် ယုတ္တိ (သင့်သောအကြောင်း) ဟု ဆိုသော်လည်း စင်စစ်အားဖြင့် ထို ဧကတ္ထ နာနတ္ထအဖြစ် မရှိသောကြောင့် အယုတ္တိ (မသင့်သောအကြောင်း)သာ ဖြစ်သည်။

ယထာ၊ပေါသိဒ္ဓိတော။ ။အကာရဏ၏အကြောင်းကို "ကသ္မာ"ဟု ကိုယ်တိုင်ပုစ္ဆာထုတ်ပြီးလျှင် အဖြေကိုပြလိုသောကြောင့် "ယထာနုမတိ၊ပေါသိဒ္ဓိတော"ဟု အဋ္ဌကထာဆရာမိန့်သည်။ [ယာယာ+အနုမတိ ယထာနုမတိ၊ (တစ်နည်း) အနုမတိယာ+အနုရူပ် ယထာနုမတိ၊ ဋီကာဝိဂ္ဂဟ)၊

ဟိ–ချဲ့၊ (တစ်နည်း) ဟိယသ္မာ–ကြောင့်၊ [နောက်၌ တသ္မာ ယဒေတံ စသည် ရှိလတ္တံ့၊] ဝေါဟာရော–ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုကြောင်း သဒ္ဒါသည်၊ (သိဒ္ဓေါ၌ ပစ္စာနုအဖြစ်ဖြင့် စပ်၊) ဝါ–ကို၊ (အနုမတော, သမ္ပဋိစ္ဆိတောတို့၌ အပ်စ်ာနုအဖြင့်ဖြင့် စပ်၊) ယထာ ယထာ–အကြင်အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အတ္ထော–အနက်တို့၌၊ အနုမတော–ပညာရှိတို့လျော်စွာ အသိအမှတ်ပြုအပ်ပြီ၊ ဝါ–ခွင့်ပြုအပ်ပြီ၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတော–လက်ခံအပ်ပြီ၊ တထာ တထေဝ–ထိုထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်သာလျှင်၊ သိဒ္ဓေါ–ပြီးစီး၏၊ စ–ဆက်၊ ကုသလာ ဓမ္မာတိအာဒိသု–ကုသလာ ဓမ္မာ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ကုသလပုဗ္ဗော–ရှေး၌ ကုသလာသဒ္ဒါရှိသော၊ အယံ ဓမ္မာတိလာပေါ–ဤ ဓမ္မသဒ္ဒါကိုလည်းကောင်း၊ ဓမ္မပရော–နောက်၌ ဓမ္မ–သဒ္ဒါရှိသော၊ အယံ ကုသလာ ဘိလာပေါစ–ဤ ကုသလာ သဒ္ဒါကိုလည်းကောင်း၊ ကုသလာ ကုသလာတိ–ကုသလာ ဟူသော ၂–ပုဒ်ကို၊ (အတ္ထဝိသေသာဘာဝေန–အနက်အထူး မရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ပဏ္ဍိတေဟိ–ပညာရှိတို့သည်၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတော) ယထာ–လက်ခံအပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ အတ္ထဝိသေသာဘာဝေန–ဖြင့်၊ ပဏ္ဍိတေဟိ–တို့သည်၊ နံ သမ္ပဋိစ္ဆိတော–လက်ခံအပ်သည်မဟုတ်၊ စ–သည်သာ မကသေး၊ ကုသလာ ရူပံ စက္ခုမာသဒ္ဒါဝိယ–ကုသလာ, ရူပံ, စက္ခုမာသဒ္ဒါတို့ကဲ့သို့၊ အညမညံ–အချင်းချင်း၊ အနောလောကိတတ္တာ

ရှေးနည်းသည် ယထာ၏ ဝိစ္ဆာအနက်ကိုပြ၏၊ နောက်နည်းကား ယထာ၏ အနုရူပအနက်ကိုပြ သည်၊ ဝိစ္ဆာအတွက် "ယာယာ၊ပေ၊ဝေါဟာရသိဒ္ဓိတော"ဟုလည်းကောင်း, အနုရူပအတွက် "ယထာ+အနုမတိ ပဝတ္တာ တထာ"ဟုလည်းကောင်း, "တဒနုရူပ်"ဟု အဖြောင့်အနက်ကိုပြ၍ လည်းကောင်း ဋီကာဖွင့်သည်၊ အနက်ကို ဋီကာနီသယဉ်ရှုပါ။

အနုမတိ။ ။အနုရူပ်–လျော်စွာ+မတိ–သိခြင်း (အသိအမှတ်ပြုခြင်း)တည်း၊ အနုမတိ–ခြင်း၊ "ဤသဒ္ဒါသည် ဤအနက်ကိုဟောစ၏"ဟု ပညာရှိများ၏ အသိအမှတ်ပြုခြင်းကို "အနုမတိ" ဟုဆိုသည်၊ "ဘုရား"ဟူသောအနက်ကိုဆိုလိုရာ၌ "ဗုဒ္ဓေါ"ဟုပြောလျှင် ပညာရှိတို့က အသိအမှတ်ပြုခြင်း ခွင့်ပြုခြင်းမျိုးတည်း။

ဝေါဟာရော ဟိ။ ။ရှေ့အကြောင်းကိုချဲ့လို၍ "ဝေါဟာရောဟိ" စသည်ကိုမိန့်၊ ပါဠိလို ဖြစ်စေ အခြားဘာသာလိုဖြစ်စေ ပြောဆိုကြောင်းသဒ္ဒါ(စကားကို) "ဝေါဟာရ"ဟုခေါ်၏၊ ထိုဝေါဟာရသည် ပညာရှိများ လက်ခံထားသည့်အတိုင်းသာပြီးစီးနိုင်၏၊ ပညာရှိများ လက်ခံထား သည့်အတိုင်းမဟုတ်ဘဲ မိမိပြောချင်သလိုပြော၍ မပြီးနိုင်၊ "လိုရာအနက်အဓိပ္ပာယ်မရနိုင်"ဟူလို၊ ထိုသို့ပညာရှိများ လက်ခံထားအပ်သော ပြောရိုးဆိုစဉ်အတိုင်းသာ ပြီးစီးရသောကြောင့် အသင် စောဒက၏ ပြအပ်သမျှ အကြောင်းယုတ္တိတွေသည် တစ်ခုမျှယုတ္တိမရှိပါ–ဟူလို။

နစာယ်၊ပေ၊အနောလောကိ တတ္ထဘာဝေန။ ။[အကျယ်စကားမကုန်သေး၍ ဆက်ပြသော ဝါကျတည်း၊] "ကုသလာ ဓမ္မာ"စသော ၂–ပုဒ်စီတို့၌ ကုသလာသဒ္ဒါ ရှေ့ရှိသော ဓမ္မသဒ္ဒါကို လည်းကောင်း, ဓမ္မသဒ္ဒါနောက်၌ရှိသော ကုသလာသဒ္ဒါကို လည်းကောင်း (ကုသလာ ကုသလာ

ဘာဝေန–မရှုမငဲ့အပ်သော အနက်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ နိ သမ္မဒ္ဓိတော–လက်ခံအပ်သည်လည်း မဟုတ်။ [သမ္မဒ္ဓိတော၏ ကဲကို "ကုသလပုဗ္ဗော ဓမ္မာဘိ–လာပေါ ဓမ္မပရောစ ကုသလာဘိလာပေါ"ဟု လိုက်စေ။]

ပန–အနွယကား၊ တွေ–ဤကုသလာဓမ္မာအစရှိသော သဒ္ဒါတို့တွင်၊ ကုသလ သဒ္ဒေါ–ကို၊ အနုဝဇ္ဇသုခဝိပါက သဒ်ါတသ–အနုဝဇ္ဇသုခဝိပါကဟု ဆိုအပ်သော၊ အတ္ထသ–အနက်ကို၊ ဇောတကဘာဝေန–ထွန်းပြတတ်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ သမ္မဒ္ဓိတော–လက်ခံအပ်ပြီ၊ အကုသလသဒ္ဒေါ–ကို၊ သာဝဇ္ဇဒုက္ခဝိပါကတ္ထ ဇောတကတ္ထေန–သာဝဇ္ဇဒုက္ခဝိပါကအနက်ကို ထွန်းပြတတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် (သမ္မဒ္ဓိတော–ပြီ၊) အဗျာကတသဒ္ဒေါ–ကို၊ အဝိပါကတ္ထဇောတကတ္ထေန–အဝိပါကအနက်ကို ထွန်းပြတတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် (သမ္မဒ္ဓိတော)၊ ဓမ္မသဒ္ဒေါ–ကို၊ သဘာဝဓာရဏာဒိ အတ္ထဇောတကတ္ထေန–သဘာဝဓာရဏအစရှိသော အနက်ကို ထွန်းပြတတ်သည်၏ အဖြစ် ဖြင့်၊ (သမ္မဒ္ဓိတော)၊ သော–ထိုဓမ္မသဒ္ဒါသည်၊ ဧတေသံ–ဤ ကုသလာ အကုသလာ အဗျာကတာ သဒ္ဒါတို့တွင်၊ အညတရာ နိဿရေ–တစ်ပါးတစ်ပါး၏ အခြားမဲ့၌၊ ဝုစ္စမာနော–ဆိုအပ်သော်၊ အတ္ထနော–မိမိဟူသော ဓမ္မသဒ္ဒါ၏၊ အတ္ထသာမညံ–သဘာဝဓာရဏ အစရှိသော အနက်သာမညကို၊ ဒီပေတိ–ပြု၏၊ ဟိ–မှန်၏၊ သပ္ပေဝ–အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဧတေ–ဤကုသိုလ်, အကုသိုလ်, အဗျာကတတို့သည်၊ သဘာဝဓာရဏာဒိနာ–မိမိသဘောကိုဆောင်ခြင်း အစရှိသော၊ လက္ခဏေန–အားဖြင့်၊ ဓမ္မာ–ဓမ္မတို့ မည်၏။

စ–သည်သာ မဂ္ဂသေး၊ ကုသလာဒိသဒ္ဒါ အပိ–ကုသလာအစရှိသော သဒ္ဒါတို့သည်လည်း၊ ဓမ္မသဒ္ဒသ–၏၊ ပုရတော–ရှေ့၌၊ ဝုစ္စမာနာ–ဆိုအပ်ကုန်လသော်၊ အတ္ထနော–မိမိ မိ၏၊ (မိမိဟူသော ကုသလာ, အကုသလာ, အဗျာကတာသဒ္ဒါတို့၏၊) အတ္ထဝိသေသံ–အနက်အထူးတို့ကို၊ တသ–ထိုဓမ္မသဒ္ဒါ၏(အတွက်)၊ ဒီပေန္တိ–ပြကြကုန်၏၊ ဟိ–မှန်၊ ဓမ္မော–ဓမ္မဟူသည်၊ ကုသလောဝါ–ကုသိုလ်သော်လည်း၊ ဟောတိ–ဖြစ်၏၊ အကုသလောဝါ–အကုသိုလ်သော်လည်း၊ ဟောတိ–၏၊ အဗျာကတောဝါ–သည်သော်လည်း၊ ဟောတိ၊ [ဆိုအပ်ပြီး စကားကို နိဂုံးချုပ်လို၍၊ "ဧဝံ၊ ပေ၊ သမ္မဒ္ဓိတ" ဟုမိန့်၊] ဧဝံ–သို့၊ ဧတေ–ဤကုသလာ အကုသလာ အဗျာကတာ သဒ္ဒါတို့ကို၊ ဝိသုံ ဝိသုံ–အသီးအသီး၊ ဝုစ္စမာနာ–ဆိုအပ်ကုန်လသော်၊

၂–ပုဒ်ကဲ့သို့) အနက်အထူးမရှိသည့် အနေအားဖြင့် ပညာရှိများ လက်ခံထားအပ်ကုန်သည်မဟုတ်၊ ("ကုသလာ ရူပ် စက္ခုမာ" ဟု ၃–ပုဒ်ရှိရာ၌ တစ်ပုဒ်နှင့်တစ်ပုဒ် အနက်အစီပွားယ်အားဖြင့် ခဲခြင်း ဆက်သွယ်ခြင်းမရှိသည့် အနေအားဖြင့်လည်း လက်ခံထားအပ်သည် မဟုတ်။

အတ္တနော အတ္တနော-၏၊ အတ္ထမတ္တ ဒီပကတ္တေန-အနက်မျှကို ပြတတ်ကုန်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတာ-လက်ခံအပ်ကုန်ပြီ၊ [ဓမ္မ၏အနက် မပါ'သောကြောင့် "အတ္တနော အတ္ထမတ္တ"ဟု ဆိုသည်။] ဓမ္မသဒ္ဒေန-နှင့်၊ သဟ-အတူ၊ ဝုစ္စမာနာ-သော်၊ အတ္တနော အတ္တနော-၏၊ အတ္ထသာမညံ-အနက်သာမညကိုလည်းကောင်း၊ (သဘာဝဓာရဏဟူသော အနက်သာမညကို လည်းကောင်း၊) အတ္ထ ဝိသေသံ-အနက် ဝိသေသကိုလည်းကောင်း၊ (အနဝဇ္ဇ သုခဝိပါက ဟူသော အနက် ဝိသေသကိုလည်းကောင်း၊) ဒီပကတ္တေန-ပြတတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ လောကေ-ဌ်၊ ပဏ္ဍိတေဟိ-တို့သည်၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတာ-ကုန်ပြီ၊ ["ကုသလသဒ္ဒေါ ပန၊ပေ၊ဓောတ-ကတ္တေန"ဟူသော ဤဝါကျကား အနုယဝါကျဖြစ်သော ဝိတ္ထာရအဆက်ပင်တည်း၊ ဤဝါကျ၌ နိဿယအတိုင်းပင် အဓိပ္ပာယ်သိသာပြီ၊ ဝေါဟာရော ဟိမှ စ၍ သမ္ပဋိစ္ဆိတာတိုင်အောင် ကာရဏာဝါကျ၏ အကျိုးဖလကိုပြလိုသောကြောင့် "တသ္မာ" စသည်ကိုမိန့်၊ ဤတသ္မာသည် ဝေါဟာရသိဒ္ဓိတောဌ် တောပစ္စည်း၏ အနက်ပင်တည်း။] တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဝါ-ထိုသို့ ပညာရှိအများတို့ ခွင့်ပြုအပ်သည်အားလျော်စွာ ဝေါဟာရ၏ ပြီးစီးခြင်းကြောင့်၊ တတ္ထ-ဤ ကုသလတိုက်အရာ၌၊ ကေတ္ထနာနတ္ထတ်-နာနတ္ထတို့၏အဖြစ်ကို၊ ဝိကပ္ပေတွာ-ကြံကြံဖန်ဖန် ပြုလုပ်၍၊ ယဒေတ်- ဒေါသာရော ပနကာရဏ်-အကြောင်း အပြစ်တင်ခြင်း၏ အကြောင်းကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ သဇ္ဇ-အလုံးစုံသော၊ ဧတံ (ဒေါသာရောပနကာရဏံ)- ဤအပြစ်တင်ခြင်း၏ အကြောင်းသည်၊ အကာရဏံ-သင့်သောအကြောင်းမဟုတ်။

အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ တာဝ-ဝေဒနာတိုက် စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (ဝုတ္တသမ္ပြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူအပ်သော၊) ကုသလတ္တိကဿ-ကုသလတိုက်၏၊ အနုပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ-အစဉ်အတိုင်းဖြစ်သော ပုဒ်တို့၏အဖွင့်တည်း၊ ဣမိနာဝ နယေန-ဤနည်းဖြင့်သာလျှင်၊ သေသတ္တိကဒုကာနမ္ပိ-ကုသလတိုက်မှ ကြွင်းသော တိုက်ခုက်တို့၏လည်း၊ နယော-နည်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ ["ဣမိနာဝ နယေန" စသည်၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ ဋီကာ၌ တိုက်ရိုက်ပြထားပြီ၊ ဋီကာနိဿယ၌ ရှုပါ။] ပန-ဆက်၊ ဣတော-ဤကုသလတိုက်မှ၊ ပရံ-နောက်၌၊ ဝိသေသမတ္တမေဝ-ထူးသောပုဒ်အနက်မျှကိုသာ၊ ဝက္ခာမ-ဆိုကုန်တော့အုံ့။ ["အပ္ပေဝဓာရဏေမတ္တံ"နှင့်အညီ မတ္တသဒ္ဒါသည် အပ္ပအနက်ကိုဟောဘ၏၊ ဧဝသဒ္ဒါကား အဝဓာရဏာအက်ကိုဟောဘ၏။]

ကုသလတိုက်ဖွင့်ပြီး၏။

သုခါယ ဝေဒနာယာတိအာဒီသု-သုခါယ ဝေဒနာယ အစရှိသောပုဒ်တို့၌၊ တာဝ-ဝေဒနာသဒ္ဒါမှ ရှေးဦးစွာ၊ (ဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ်သော၊) သုခသဒ္ဒေါ-

သုခသဒ္ဒါသည်၊ ဝါ-ကို၊ သုခဝေဒနာ၊ပေ၊အဗျာပဇ္ဈ နိဗ္ဗာနာဒီသု-သုခဝေဒနာဟူသော အနက်; သုခ၏အကြောင်းရင်း အခြေခံဟူသော အနက်, ကောင်းသော ဣန္ဒြေရှိ ဟူသော အနက်, သုခ၏ ဇနကအကြောင်း ဟူသော အနက်, သုခ၏ ဥပတ္ထမ္ဘက အကြောင်းဖြစ်သော ဣန္ဒြေရှုပါရုံစသည်တို့၏ တည်ရာဌာနဟူသောအနက်, စိတ်ကို ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်တတ်သော နိဝရဏစသည်မရှိသော ပဌမစျာန် အစရှိသော သုခ ဝိဟာရဟူသောအနက်, နိဗ္ဗာန်ဟူသောအနက်, အစရှိသော အနက်တို့၌၊ ဒီဃတိ-ထင်ရှား၏၊ (ရှုအပ်၏)။ [သုခမူလ်ကို သုခ၏ ကောင်းသောအကြောင်းဟူသော အနက်ဟုလည်းကောင်း၊ ရှေးနိဿယယ်၌ပေး၏။]

ဟိ-ချဲ့၊ အယ်-ဤသုခသဒ္ဒါသည်၊ ဝါ-ကို သုခဿ ပဟာနာတိ အာဒီသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ သုခ ဝေဒနာယ်-သုခဝေဒနာဟူသောအနက်၌၊ ဒီဃတိ-၏၊ [သုခဿ-သုခီဗြဟ္မာကို၊ ပဟာနာစ-ပယ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း။]

အယ်-ဟိမှ အယ်ပုဒ်ကို ဝါ့ကျအတိုင်းလိုက်စေ၊ [အယ်-ဤသုခသဒ္ဒါသည်၊ ဝါ-ကို၊) သုခေါ၊ပေ၊ လောကေတိ အာဒီသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ သုခမူလေ-သုခ၏အကြောင်းရင်းအခြေခံဟူသော အနက်၌၊ (ဒီဃတိ)၊ [ဗုဒ္ဓါနံ-ဘုရားရှင်တို့၏၊

သုခဿ စ ပဟာနာ။ ။ဤပါဠိသည် စတုတ္ထစျာန် (သို့မဟုတ် ပဌကနည်းအားဖြင့် ပဌမစျာန်)ပါဠိတော်တည်း၊ ထိုပါဠိတော်၌ သုခီဗြဟ္မာစသော ဣန္ဒြေ ၄-ပါး ပယ်ပုံကို ဟောတော်မူထား၏၊ ထို့ကြောင့် "သုခဿ"အရ "ကာယိကသုခ"ဟု ခေါ်ရသော သုခီဗြဟ္မာကိုရ၏၊ ထိုသုခီဗြဟ္မာသည်လည်း (သုခဝေဒနာ ဖဋ-ပါးတွင်) ကာယိကသုခဝေဒနာတစ်ပါးပင်ဖြစ်သော ကြောင့် "သုခဝေဒနာယ် ဒီဃတိ"ဟု ဆိုသည်။

သုခမူလေ။ ။"မူလ"ဟူသည် သစ်ပင်၏ အခြေခံရေသောက်မြစ်ကဲ့သို့ ထိုထိုအကျိုးတရားတို့၏ အကြောင်းရင်းအခြေခံတည်း၊ "သုခေါ ဗုဒ္ဓါနံ ဥပ္ပါဒေါ"၌ ဘုရားရှင်တို့၏ မပွင့်တော်မူရာ နဝမခဏကို "ဗုဒ္ဓါနံ ဥပ္ပါဒေါ"ဟုဆို၏ ဘုရားရှင်ပွင့်တော်မူရာ နဝမခဏ ဖြစ်ပေါ်ကာမျှဖြင့် သတ္တဝါတို့မှာ သုခမရနိုင်သေး၊ ထိုကာလနှင့်ကြုံ၍ ကုသိုလ်ကောင်းမူပြုခြင်း, ကိုယ်စိတ်တို့၏ ငြိမ်းအေး ခြင်းစသော ပဿဒ္ဓိလဟုတာ မုဒုတာ ကမ္မညတာနှင့် သမာဓိပညာဟူသော အကြောင်းများ ရှိရသေး၏။

ထိုအကြောင်းတို့တွင် ကုသိုလ်ကောင်းမှုကြောင့် ဣဋ္ဌဖြစ်သော ရုပ်ခန္ဓာ နာမ်ခန္ဓာ ၅-ပါးလုံးဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ကောင်းမှုသည် ဇနကအကြောင်းတည်း၊ ကာယပဿဒ္ဓိ စိတ္တပဿဒ္ဓိ ကာယလဟုတာ စိတ္တလဟုတာ စသည်တို့ကြောင့် ကာယသုခ စိတ္တသုခ ဝေဒနာဖြစ်၏၊ ထိုပဿဒ္ဓိစသည်ကား ဥပတ္ထမ္ဘက အကြောင်းတည်း၊ ဤသို့လျှင် သုခဖြစ်ရခြင်း၏ အကြောင်းသည် ကောင်းမှုနှင့် ပဿဒ္ဓိ စသည်တို့တည်း၊ ထိုကောင်းမှုနှင့် ပဿဒ္ဓိစသည်တို့၏ အကြောင်းကား ဗုဒ္ဓမျိုးဒ ခဏတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဟောဒခဏကို သုခဟောတု သုခပစ္စယတို့၏ အခြေခံအကြောင်းဖြစ်သော ကြောင့် "သုခမူလ"ဟု ဆိုသည်၊ ဤသို့လျှင် သုခမူလကို "သုခေါ ဗုဒ္ဓါနံ ဥပ္ပါဒေါ" ဟု ဟော တော်မူသောကြောင့် သုခသဒ္ဒါသည် "သုခမူလအနက်၌ ဖြစ်၏-ဟု ဆိုသည်။

ဥပ္ပါဒေါ–ပွင့်တော်မူရာ နဝမခဏ**သည်၊ သုခေါ**–ချမ်းသာ**၏**၊ (ချမ်းသာခြင်း၏ အကြောင်းရင်း အခြေခံဖြစ်၏။) **လောကော–ဌ**၊ **ဝိရာဂတဏှာ–ကာမ**ကို မတုပ်မက်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အနာဂါမိမဂ်**သည်၊ သုခါ**–ချမ်းသာ**၏**၊ (ချမ်းသာခြင်း၏ အကြောင်းရင်း အခြေခံဖြစ်၏။)

(အယံ) ယသ္မာ စ ဘေါ ၊ပေ၊ သုခါဝဏ္ဏန္တိ အာဒီသု–အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ သုခါရမဏော–သုခအာရုံဟူသော အနက်၌၊ (ကောင်းသော ဣဋ္ဌအာရုံဟူသော အနက်၌၊) (ဒီဃတိ၊) [မဟာလိ–မဟာလိ၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ရူပံ–ရူပါရုံသည်၊ သုခံ–သုခံတည်း။ (ကောင်းသော ဣဋ္ဌာရုံတည်း။) သုခါနုပတိတံ–သုခသည် အစဉ်လိုက်အပ်၏၊ သုခါဝဏ္ဏန္တံ–သုခသည် သက်ရောက်အပ်၏။]

သုခါ ဝိရာဂတာ။ ။"ဝိရာဂ–ကာမဂုဏ်၌ မတုပ်မက်သူ၏+တာ–ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ" ဟူသည် ကာမကိုလွန်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော အနာဂါမိမဂ်တည်း၊ ["**သုခါဝိရာဂတာ** လောကော, ကာမာနံ သမတိက္ကမော"ဟူသော ပါဠိ**တော်**ကိုရည်ရွယ်သည်။] ထိုအနာဂါ**မိမဂ်**ကိုရသောအခါ ကာမဂုဏ်စိတ်ဟူသော ကိလေသာအပူငြိမ်းအေးသောကြောင့် ကာယပဿဒ္ဓိစသော တုရားများ ဖြစ်၏၊ ထိုပဿဒ္ဓိစသည်ကြောင့် ကာယသုခ စိတ္တသုခဖြစ်ရ၏၊ ဤနည်းအားဖြင့် ဝိရာဂတာ (အနာဂါမိမဂ်)လည်း သုခမူလ (သုခ၏ အရင်းခံ) ဖြစ်ပြန်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ပြခဲ့သော အဓိပ္ပာယ်များနှင့်အညီ **သုခမူလ**၌ သုခသဒ္ဒါသည် ဣဋ္ဌ၏ ပရိယာယ်တည်း၊ ဣဋ္ဌဖြစ်သော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ ၅–ပါး၏ ဇနကအကြောင်းဖြစ်သော ပုညကိုလည်းကောင်း,၊ ဥပတ္ထမ္ဘကအကြောင်းဖြစ်သော ပဿဒ္ဓိ စသည်ကိုလည်းကောင်း ဖလူပစာရအားဖြင့် သုခဟုခေါ်၏၊ ထိုပုညပဿဒ္ဓိတို့၏ အကြောင်းရင်းအခြေခံဖြစ်သော ဗုဒ္ဓပြုဒ်ခဲ့ဏ, ဝိရာဂတာ (အနာဂါမိမဂ်)တို့ကိုကား အကြောင်း၏အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ပရမ္ပရ ဖလူပစာရအားဖြင့် သုခဟုခေါ်ရသည်။ [ယသ္မိံ သတိ သုခဟေတူနံ ပဝတ္တိ, တံ သုခမူလံ–ဌိကာ၊ ဤ၌ ဟေတူနံ ကို ဝိရူပေကသေသ်ပြု၍ "ဟေတု–ကောင်းမှုဟူသော ဇနကအကြောင်း, ပစ္စယ–ပဿဒ္ဓိ စသော ဥပတ္ထမ္ဘကအကြောင်း" ဤ ၂–မျိုးလုံးယူဖို့ရန်ဖွင့်ကြသည်၊...သုခ ဟေတူနံ ဇတ္တ ဟေတုသဒ္ဒေန ကာရဏဘာဝ သာမညတော ဟေတုပစ္စယာ သင်္ဂဟိတာတိ အာဟု–ပုညပဿဒ္ဓိ အာဒီနန္တိ၊–အနု၊ မဓုဌ် ဇကသေသ်ဟု ဖွင်၏။]

ရူပံ သုခံ။ ။အကြင် ရူပါရုံကိုမြင်ရခြင်းကြောင့် စိတ်ချမ်းသာမှုဟူသော သုခဝေဒနာ ဖြစ်ရခြင်း၏ ထိုရူပါရုံကိုလည်း ဖလူပစာရအားဖြင့် "သုခံ"ဟု ဟောတော်မူသည်၊ သဟစရဏ နည်းလည်းဖြစ်၏။ [မဓုဌ် ဌာနျပစာရဟုလည်း ဆိုသေး၏။]

သုခါနုပတိတံ။ ။ဤပါဠိသည် ခန္ဓသံယုတ်, မဟာလိသုတ်၌-လာသော ပါဠိတော်တည်း၊ ထိုသုတ်၌ အဋ္ဌကထာမဖွင့်၊ ရှေးဓာတုသံယုတ်၌ ဖွင့်ခဲ့သည်ကို ပြန်ညွှန်းသည်၊ [ဒုက္ခာနုပတိတာတိ ဒုက္ခေန အနုပတိတာ၊ ဒုက္ခာဝဏ္ဏန္တာတိ ဒုက္ခေန သြဏ္ဏန္တာသြတိဏ္ဏာ၊ ဓာတုသံယုတ္တ အဋ္ဌကထာ၊] ဤအဖွင့်အတိုင်း နိဿယ၌ အနက်ပေးခဲ့သည်၊ ရှေးနိဿယ၌ကား "သုခါနုပတိတံ–သုခ၏

(အယံ) သုခသော်တ၊ပ်၊ ပုညာနိတိ အာဒီသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ သုခဟောတုမိ-သုခ၏ဇနကအကြောင်းဟူသောအနက်၌၊ (ဒဿတိ)၊ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ပုညာနိတိ-ပုညာနိဟူသော၊ ယဒိဒံ (ဝစနံ)-အကြင်သဒ္ဒါသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဧတံ-ဤ ပုညာနိဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ သုခဿ-ဣဋ္ဌ အကျိုးဖြစ်သော ဝိပါက် နာမက္ခန္ဓာ, ကမ္မဇရုပ်ကို၊ အဓိဝစနံ-ဟောသောသဒ္ဒါတည်း။]

(အယံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊) ယာဝဠိဒံ၊ပေ၊နန္ဒနန္တိ အာဒီသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ သုခပစ္စယဘူတာနေ-သုခ၏ ဥပတ္ထမ္ဘက အကြောင်းဖြစ်သော ဣဋ္ဌရူပါရုံစသည်တို့၏ တည်ရာဌာနဟူသော အနက်၌၊ (ဒိဿတိ) [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ယာဝ-အကြင် မျှလောက်၊ 'ဣဒံ ဣမေ သဠာ-ဤနှတ်ပြည်တို့သည်၊ 'သုခါ-ချမ်းသာကုန်၏၊ (ချမ်းသာခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဣဋ္ဌရူပါရုံစသည်တို့၏ တည်ရာဌာနဖြစ်ကုန်၏၊) (တာဝ-ထိုချမ်းသာသလောက်၊) အကွာနေန-ပြောပြခြင်းဖြင့်၊ ပါပုဏိတုံ-

---

အာရုံ၌ကျ၏၊ သုခါဝဏ္ဏန်-သုခ၏အာရုံ၌သက်၏"ဟု ပေးလေသည်၊ ထိုအဋ္ဌကထာနှင့်မညီ၊ ဤ၌ သာဂေပြလိုရင်းမှာ "ရူပ် သုခ"တစ်ခုသာတည်း၊ သုခါနုပတိတ် သုခါဝဏ္ဏန်ကိုကား တွဲဖက်ဖြစ်၍ ပါနေသည်၊ ဒုက္ခာနုပတိတ်, ဒုက္ခာဝဏ္ဏန်၌လည်း နည်းတူ။

သုခသော်တ၊ပေ၊ပုညာနိ။ ။ကောင်းမှုတို့သည် သုခဖြစ်သော ဣဋ္ဌဓနာအကျိုးကိုပေးတတ်ရကား အကျိုး၏ သုခအမည်ကို အကြောင်းကောင်းမှု၌ တင်စား၍ ဖလူပစာရအားဖြင့် ကောင်းမှုတို့ကို သုခဟုဟောတော်မူသည်၊ ဤသုဒ္ဓလည်း ဣဋ္ဌပရိယာယ်ပင်တည်း၊ ဤစကားကိုထောက်၍ သုခဟောတုကို "သုခ၏ ဇနကအကြောင်း"ဟု မှတ်ပါ၊ [ပုညာနိတိ ယဒိဒံ ဝစနံ၊ တံ သုခဿ (ဣဋ္ဌဝိပါကဿ) အဓိဝစနံ၊-ဋီကာ။]

သုခါ သဠာ။ ။နှတ်ပြည်၌ (နန္ဒနဥယျာဉ်၌) ကောင်းသော ရူပါရုံ ဣဋ္ဌအာရုံတွေလွန်စွာ ပေါများ၏၊ ထိုဣဋ္ဌအာရုံတွေသည် သုခဝေဒနာဖြစ်ဖို့ရန် အကြောင်းအထောက်အပံ့ (ဥပတ္ထမ္ဘကပစ္စယ)များတည်း၊ ထိုဣဋ္ဌာရုံများကို ဖလူပစာရအားဖြင့် သုခဟုခေါ်၍, ထိုပစ္စယတို့၏ ပေါများရာဌာနဖြစ်သောကြောင့် သဟစရဏနည်းအားဖြင့် "သဠာ သုခါ, နန္ဒနံ သုခံ"ဟုဆိုသည်။ [သုခပစ္စယာနံ ရူပါဒီနံ ဣဋ္ဌာနံ ဌာနံ သြကာသော သဠာ သုခါ သုခံ နန္ဒနန္တိ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ၊ မဂ္ဂ၌ "ပရမ္မုဂ္ဂါ၍ပ္ပစာရ" ဟုဆို၏။]

အနက်ပေးပုံ။ ။ယာဝဠိဒံ၌လည်း "ယာဝ+စ+ဣဒံ"ဟု ပုဒ်ဖြတ်ရသောကြောင့် ယာဝ ၂-ထပ်ပါနေ၏၊ ထိုတွင် ရှေ့ယာဝကို အနက်ပေးရာ၌ "ယာဝဠိဒံ သုပ္ပဋိပတ္တိတာတိ သမ္ဗန္ဓော၊ တသ "ယတ္တက် သုဋ္ဌု ပဋိပတ္တာ, တတ် ဧတ္တက်တိ နု သဏ္ဌာ အမေဟိ ပဋိပတ္တိတုံ အကွာတုံဝါ" တိ အတ္ထော" ဟူသော သီလကွန် ဗြဟ္မာလသုတ်၌ ယာဝဠိဒံပုဒ်ကို ဖွင့်သော ဋီကာကို နည်းမှီ၍ ပေးသည်၊ နောက် ယာဝ'ကိုကား အတိသယတ္ထကြောင့် အနက်ပေးသည်။

ဆက်ဦးအုံ။ ။ဤပါဠိသည် ဥပရိပ-ဗာလပဏ္ဍိတသုတ်၌ လာသော ပါဠိတော်တည်း၊ အဋ္ဌကထာ၌ ယာဝဠိဒံစသည်ကို မဖွင့်၊ နိရယဒုက္ခကိုပြရာ၌သာ "နိရယော နာမ ဧဝမ္ဘိ ဒုက္ခော ဧဝမ္ဘိ ဒုက္ခောတိ ဝဿသတံ ဝဿသဟဿံ ဝဿသတသဟဿံ ကထေန္တောနာပိ မတ္တက် ပါပေတုံ ကထေတုံ

အပြီးသို့ ရောက်ခြင်းငှာ၊နှ သုကရံ-အလွယ်တကူမပြုအပ်၊(မလွယ်ကူ၊) ယာဝ-အလွန်အကဲသာလျှင်၊ သဂ္ဂါ-နတ်ပြည်တို့သည်၊ သုခါ-ချမ်းသာကုန်၏၊ ဝါ-ကုန်၏၊...ယေ-အကြင်သူတို့သည်၊ နန္ဒနံ-နန္ဒနဥယျာဉ်ကို၊ နှ ပဿန္တိ-မမြင်ကြရကုန်၊ တေ-ထို နန္ဒနဥယျာဉ်ကို မမြင်ရသူ အများလူတို့သည်၊ သုခံ-သုခကို၊ (သုခ၏ ဥပတ္ထမ္ဘက အကြောင်းဖြစ်သော ဣဋ္ဌရူပါရုံ စသည်တို့၏ တည်ရာဌာနကို၊) နပဇာနန္တိ-အပြားအားဖြင့်မသိနိုင်ကုန်၏]

(အယံ) ဒိဋ္ဌဓမ္မေ၊မေ၊ ဓမ္မာတိ အာဒီသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊အဗျာဗဇ္ဈေ-အဗျာပဇ္ဈ အနက်၌၊ ဝါ-စိတ်ကို၊ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်တတ်သော နိဝရဏ စသည်မရှိသော ပဌမစျာန်အစရှိသော သုခဝိဟာရဟူသောအနက်၌၊ (ဒီဿတို့)-[ဧတေ ဓမ္မာ-ဣ] ပဌမစျာန် အစရှိသော ,,တရားတို့သည်၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မေ-မျက်မှောက်ထင်ထင်ရှုမြင်အပ်သောသဘောဟူသော ပစ္စုပ္ပန်အတ္တဘောဝ၌၊ သုခဝိဟာရာ-သုခဖြစ်သော နေကြောင်းတရားတို့တည်း။]

နသုကရာတိ အတ္ထော"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်သည်၊ ဆိုလိုရင်းကား ငရဲ၌ဆင်းရဲပုံကို နှုတ်ဖြင့်ပြောလို့တော့ အနှစ်တစ်ရာ အနှစ်တစ်ထောင်ပြည့်သော်လည်း ထို ဆင်းရဲသလောက် အပြီးရောက်အောင် ပြောဖို့မလွယ်ပါ"ဟု ဆိုလိုသည်။ နတ်ပြည်ချမ်းသာပုံကို ပြောရာ၌လည်းနည်းတူ။ [ရှေးနိဿယ၌ ယာဝ ၂-ပုဒ်လုံးကို အတိသယတ္ထကြောင့် အနက်ပေးသွားသည်ကို စဉ်းစားပါ။]

သုခဝိဟာရော။ ။ဝိဟာရန္တိ ဧတေဟိတိ ဝိဟာရာ၊ စျာန်ရပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သမာပတ်ဝင်စားခြင်းနေကြောင်းဖြစ်သော ပဌမစျာန်စသော သမာပတ်များတည်း၊ ထိုသမာပတ်များသည် (ဝင်စားခြင်းနေရာအခါဝယ် ချမ်းသာစေတတ်သောကြောင့်) သုခလည်းမည်၏၊ ထို့ကြောင့် "သုခါ+ဝိဟာရာ သုခဝိဟာရာ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ သုခသဒ္ဒါသည် ပဌမစျာန် စသည်ကိုဟော၏။

အဗျာပဇ္ဈော။ ။ဗျာပာဒေတိ ဝိဟေဌေတိတိ ဗျာပာဒေ၊ နိဝရဏာဒိ၊ နိဝရဏာဒိ၊ [အာဒိဖြင့် ဒုတိယစျာန်စသည်တို့အတွက် ဝိတက်စသော ပယ်ထိုက်သော စျာန်အင်္ဂါများကို ယူ၊ ထိုနိဝရဏစသော တရားတို့သည် စိတ်ကိုညှဉ်းဆဲရာရောက်သောကြောင့် ဗျာပာဒတို့မည်၏၊ ဗျာပါဒေယေဝ ဗျာပဇ္ဇံ၊ (သွတ္တန် ဏျသက်) "နတ္ထိ+ဗျာပဇ္ဇံ ဧတေသံတိ အဗျာပဇ္ဇာ"ဟု ပြု၍ ပဌမစျာန် စသော တရားများကို "အဗျာပဇ္ဇ"ဟု ခေါ်သည်။ ဋီကာ၌လည်း "နိဝရဏာဒိ ဗျာပာဒရေ ဟိတတ္တာ" ဟု ရှိသင့်၏။]

အဗျာပဇ္ဇော။ ။မဇ္ဈိကာ၌ "ဗျာပာဒေန္တိ ဝိဟေဌေန္တိတိ ဗျာပာဒာ၊ နိဝရဏာ ဒယော၊ ဗျာပာဒေ၀ ဗျာပါဒါ, နိရုတ္တိနယေန"ဟုဆို၏၊ ထိုအလို ဗကို ပ, ဓကို ဒ ပြု၍ "ဗျာပါဒါ" ဟုဖြစ်ပြီးမှ သွတ္တန် ဏျသက်၍ "ဗျာပဇ္ဇံ"ဟုလည်းကောင်း၊ "နတ္ထိ ဗျာပဇ္ဇံ ဧတေသံတိ အဗျာပဇ္ဇာ (ဝိဟာရာ)"ဟုလည်းကောင်း ပြုပါ၊ ဤ၌ကား "အဗျာပဇ္ဇော"ဟု ဧကဝုစ်ရှိရသည်၊ [အခြားနေရာ၌ "ဗျာပါဒ-ဗျာပဇ္ဇ"ဟု ဆိုလျှင် ဒေါသကိုသာရ၏၊ နိဝရဏ စသည်တို့မရ၊ ထို့ကြောင့် ဤ မဇ္ဈိကာအဖွင့်ကို စဉ်းစားသင့်သည်။]

(အယ်) နိဗ္ဗာန်, ပရမ် သုခန္တိအာဒီသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ နိဗ္ဗာနေ-နိဗ္ဗာန်ဟူသောအနက်၌၊ (ဒီသတိ)၊ [နိဗ္ဗာန်-နိဗ္ဗာန်သည်၊ ပရမ်-အလွန်မြတ်ဆုံးဖြစ်သော၊ သုခ-သုခတည်း။] ;ပန-အတ္ထဒ္ဒါရ သာမညမှတစ်ပါး, အတ္ထဒ္ဒေသ ဝိသေသကို ဆိုဦးအုံ၊ ဣဒ-ဤ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္မယုတ္တာ ဓမ္မာဟူသော ပုဒ်၌၊ အယ်-ဤသုခသဒ္ဒါကို၊ သုခဝေဒနာယမေဝ-သုခဝေဒနာဟူသော အနက်၌သာလျှင်၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ [ဣဒ ပနနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်ကို ကုသလာအဖွင့်၌ပြခဲ့ပြီ။] ဝေဒနာသဒ္ဒါ-သည်၊ ဝိဒိတာ ဝေဒနာ ဥပဓန္တိတိအာဒီသု-တို့၌၊ ဝေဒယိတသို့ယေဝ-ခံစားတတ်သော, တရားဟူသော အနက်၌သာလျှင်၊ ဝတ္တတိ-ဖြစ်၏။ [ဝိဒိတာ-ထင်ရှားကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ဝေဒနာ-တို့သည်၊ ဥပဓန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏။]

ဒုက္ခသဒ္ဒါ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဒုက္ခဝေဒနာ၊ပေ၊ ဒုက္ခပစ္စယဋ္ဌာနာဒီသု-ဒုက္ခဝေဒနာဟု သောအနက်, ဒုက္ခ၏ တည်ရာအကြောင်းဟူသော အနက်, မကောင်းသော အနိဋ္ဌအာရုံဟု သော အနက်, ဒုက္ခ၏ ဧနကအကြောင်းဟူသော အနက်, ဒုက္ခ၏ ဥပတ္ထမ္ဘကအကြောင်းဖြစ်သော အနိဋ္ဌရူပါရုံစသည်တို့၏ တည်ရာဌာနဟူသောအနက်, အစရှိသော အနက်တို့၌၊ ဒီသတိ၊ ဟိ-ချဲ့၊ အယ်-ဤ ဒုက္ခသဒ္ဒါသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဒုက္ခသ-ဒုက္ခိန္ဒြေကို၊ ပဟာနာစ-ပယ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဣတိ အာဒီသု-ဤသို့ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဒုက္ခဝေဒနာယ ဒုက္ခဝေဒနာဟူသော အနက်၌၊ ဒီသတိ၊ ဤသို့ သာဓကပါဠိကို တစ်ခါတည်း အနက်ပေးနိုင်သည်။] ဓာတိပိ-ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းသည်လည်း၊ ဒုက္ခာ-ဒုက္ခတည်း၊ ဝါ-ဒုက္ခ၏ တည်ရာအကြောင်းတည်း၊ ဣတိ အာဒီသု-တို့၌၊ ဒုက္ခ ဝတ္ထုသို့-ဒုက္ခ၏ တည်ရာအကြောင်းဟူသော

နိဗ္ဗာန် သုခံ။ ။နိဗ္ဗာန်သည် အလုံးစုံသော သင်္ခါရတို့ကို ငြိမ်းစေတတ်သည့်အတွက် ထိုသင်္ခါရတို့၏ ရှုပ်ရှက်ဖြစ်သောကြောင့် သုခဟုအမည်ရ၏။ [အဗျာပဇ္ဇနှင့် နိဗ္ဗာန်တို့ကို သုခဟု ခေါ်ရာ၌ ဒုက္ခကင်းသည့်အတွက် ခေါ်ရခြင်းဖြစ်သောကြောင့် အဗျာပဇ္ဇကိုလည်းကောင်း နိဗ္ဗာန်ကိုလည်းကောင်း "သုခ၏ ပရိယာယ်သဒ္ဒါများ"ဟု အနုဋီကာဖွင့်၏၊ မဟာဋီကာ၌ကား "တောနိဗ္ဗာန် ဥပစာရတော သုခန္တိ ဒဿေတိ"ဟုဖွင့်၏၊ "ဇြိမ်းချမ်းသာခြင်းတူသောကြောင့် သဒိသူပစာ"ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်၊ "သဗ္ဗသင်္ခါရ ဒုက္ခ သုဋ္ဌု+ဓနတိတိ သုခံ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ နိဗ္ဗာန်ကိုမူ၊ အားဖြင့် သုခခေါ်နိုင်၏-ဟုလည်း တစ်နည်းပြ၏။ (နိဗ္ဗာနာဒီသုံ့ အာဒိဖြင့်ယူဖွယ်များကို ဋီကာ၌ ရှုပါ။]

အနုဋီကာ။ ။စတ္တ သုခမူလ သုခဟေတူသု ဖလူပစာရေန...သုခါရမ္မဏာ, သုခ ပစ္စယဋ္ဌာနေသု သုခသဟစရိယာယ (သဟစရဏနည်းအားဖြင့်)...အဗျာပဇ္ဇ နိဗ္ဗာနေသု ဒုက္ခာ ပဂမဘာဝေန (ဒုက္ခမှ ကင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) သုခပရိယာယော ဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ဤဋီကာ်အတိုင်း ရှေ့၌ ဥပစာ စသည်တင်၍ အဓိပ္ပာယ်ပြခဲ့သည်။

ဒုက္ခဝတ္ထုသို့။ ။ကာယိကဒုက္ခ(ကိုယ်ဆင်းရဲမှု)သည် အကုသလစိပါက်ဖြစ်ရကား ရှေး အကုသိုလ်ကံကြောင့်ဖြစ်၏၊ စေတသိကဒုက္ခ (စိတ်ဆင်းရဲမှုဟူသော ဒေါမနဿ)သည် ဆိုင်ရာ အနိဋ္ဌအာရုံကြောင့်ဖြစ်ရ၏၊ မည်သည့်အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်စေ ပဋိသန္ဓေ နေရခြင်းဟူသော

အနက်ဋ္ဌ၊(ဒီသတိ)၊ မဟာလိ–မဟာလိ၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ရူပံ–ရူပါရုံသည်၊ ဒုက္ခံ–ဒုက္ခတည်း၊ ဝါ–မကောင်းသော အနိဋ္ဌအာရုံတည်း၊ ဒုက္ခာနုပတိတံ–ဒုက္ခသည် အစဉ်လိုက်အပ်၏၊ ဒုက္ခာဝဏ္ဏန္တံ–ဒုက္ခသည် သက်ရောက်အပ်၏၊ ဣတိအာဒီသု–တို့ဋ္ဌ၊ ဒုက္ခာရမဏော–မကောင်းသော အနိဋ္ဌအာရုံဟူသော အနက်ဋ္ဌ၊ (ဒီသတိ)၊ [ဤရူပံ ဒုက္ခံ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ရူပံ သုခံကိုနည်းမှီ၍ သိပါ။] ပါပသ–မကောင်းမှု၏၊ ဥစ္စယော–ပွားစည်းခြင်းသည်၊ ဒုက္ခော–ဒုက္ခတည်း၊ ဝါ–ဒုက္ခ၏ ဇနကအကြောင်းတည်း၊ ဣတိ အာဒီသု–တို့ဋ္ဌ၊ ဒုက္ခပစ္စယော–ဒုက္ခ၏ ဇနကအကြောင်းဟူသော အနက်ဋ္ဌ၊ (ဒီသတိ၊) [ဤဋ္ဌ ပစ္စယသဒ္ဒါသည် ဇနက အကြောင်းဟူသော အနက်ကိုဟော၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာဋ္ဌ "ဒုက္ခပစ္စယေတိ ဒုက္ခဟေတုမှိ၊ ဒုက္ခသ ဇနကေတိ အတ္ထော"ဟု ဖွင့်သည်။]

ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ယာဝ–အကြင်မျှလောက်၊ ဣဒံ ဣမေ နိရယာ–ဤငရဲတို့သည်၊ ဒုက္ခာ–ဆင်းရဲကုန်၏၊ ဝါ–ဒုက္ခ၏ ဥပတ္ထမ္ဘက အကြောင်းဖြစ်သော အနိဋ္ဌရူပါရုံ စသည်တို့၏ တည်ရာဌာနဖြစ်ကုန်၏၊ (တာဝ–ထိုဆင်းရဲသလောက်၊) အက္ခာနေန–ဖြင့်၊ ပါပုဏိတုံ–ငှာ၊ နသုကရုံ၊ ယာ–အလွန်အကဲသာလျှင်၊ နိရယာ–တို့သည်၊ ဒုက္ခာ–ဆင်းရဲကုန်၏၊ ဣတိအာဒီသု–တို့ဋ္ဌ၊ ဒုက္ခပစ္စယဋ္ဌာနေ–ဒုက္ခ၏ ဥပတ္ထမ္ဘက အကြောင်းဖြစ်သော အနိဋ္ဌရူပါရုံ စသည်တို့၏ တည်ရာဌာနဟူသော အနက်ဋ္ဌ၊ (ဒီသတိ)၊ ပန–အတ္ထဒ္ဒါရသာမညမှတစ်ပါး အတ္ထဒ္ဒေသဝိသေသကို ဆိုဦးအုံ၊ ဣဓ–ဤဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ သမ္မယုတ္တာ ဓမ္မာဟူသော ပုဒ်ဋ္ဌ၊ အယं–ဤဒုက္ခသဒ္ဒါကို၊ ဒုက္ခဝေဒနာယမေव–ဒုက္ခဝေဒနာဟူသော အနက်ဋ္ဌသာလျှင်၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော–၏။

ပန–အဘိဓေယျတ္ထမှတစ်ပါး ဝစနတ္ထကိုဆိုဦးအုံ၊ ဇတ္ထ–ဤသုခါယ ဝေဒနာယ သမ္မယုတ္တာ ဓမ္မာ အစရှိသောပုဒ်တို့ဋ္ဌ၊ ဝစနတ္ထော–ကို၊ (ဇဝံ–ဖြင့်၊ ဝေဒိ–တတ္တော–၏၊) (ယာ–အကြင်ဝေဒနာသည်၊) သုခယတိ–သမ္မယုတ္တ ဓမ္မ, ကရဇ ကာယကိုချမ်းသာ

ဇာတိအရင်းခံ၍ဖြစ်သောကြောင့် ဇာတိကို "ထို ဒုက္ခ ၂–မျိုး၏ တည်ရာဝတ္ထု"ဟု ခေါ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဇာတိပါ ဒုက္ခာ"ဋ္ဌ အကျိုး ဒုက္ခ ၂–မျိုး၏ ဒုက္ခအမည်ကို အကြောင်းဖြစ်သော ဝတ္ထုဋ္ဌ တင်စား၍ ဖလူပစာရအားဖြင့် ဇာတိကို "ဒုက္ခ" ခေါ်သည်ဟု မှတ်ပါ။

ဒုက္ခပစ္စယဋ္ဌာနေ။ ။[ဤ၀ါကျတို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို သုခအဖွင့်ကို နည်းမှီ၍ သိပါ။] "ဒုက္ခ ပစ္စယဋ္ဌာနေတိ ဒုက္ခဇနကကမ္မသ သဟာယဘူတာနံ အနိဋ္ဌရူပါဒိပစ္စယာနံ ဌာနေ"ဟု ဖွင့်၏၊ ပစ္စယသဒ္ဒါသည် ဇနကဟုလည်းကောင်း, ဇနကဟု၏ အဖော်သဟဲကိုလည်းကောင်း ဟော၏။ ဤ၌ကား ဇနကဟု၏ အဖော်သဟဲဟူသော အနက်ဟောတည်း။ [ဇနကအကြောင်းကို ရှေ့၌ယူပြီးဖြစ်၏၊ "ဇနကသဟာယ"ဟူသောစကားသည် ဥပတ္ထမ္ဘကဟူသောစကားနှင့် သဘောတူပင်တည်း၊ သဟာယဘူတာနန္တိ ဥပမ္ဘတ္ထကဘူတာနံ သဟကာရိကာရကဘူတာနံ–မဟု။]

စေတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့သမ္မယုတ္တဓမ္မ, ကရဇ ကာယကိုချမ်းသာစေ တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သာ-ထိုဝေဒနာသည်၊) သုခါ-သုခါမည်၏၊ (ယာ-အကြင်ဝေဒနာသည်၊) ဒုက္ခယတိ-သမ္မယုတ္တဓမ္မ, ကရဇကာယကို ဆင်းရဲစေတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုထို သမ္မယုတ္တဓမ္မ, ကရဇကာယကို ဆင်းရဲစေတတ်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊ သာ-ထိုဝေဒနာသည်၊) ဒုက္ခာ-မည်၏၊ (ယာ-အကြင်ဝေဒနာသည်၊) ဒုက္ခာ-ဒုက္ခ သည်လည်း၊ နု-မဟုတ်၊ သုခါ-သုခသည်လည်း၊ နု-မဟုတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သာ-ထိုဝေဒနာသည်၊) အဒုက္ခ,မသုခါ-မည်၏၊ မကာရော-မ အက္ခရာကို၊ ပဒသန္ဓိဝသေန-ပုဒ်တို့၏ စေ့စပ်ညှပ်ညောခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဝုတ္တော-ဟော တော်မူအပ်ပြီ၊ သဗ္ဗာပိ-အလုံးစုံသော ဝေဒနာတို့သည်လည်း၊ အာရုမ္မဏရသ-အာရုံ၏အရသာကို၊ ဝေဒယန္တီ အနုဘဝန္တီ-ခံစားတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝေဒနာ-ဝေဒနာတို့မည်၏။

တာသု-ထိုဝေဒနာတို့တွင်၊ ဣဋ္ဌာနုဘဝန လက္ခဏာ-ဣဋ္ဌာရုံကို ခံစားခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဝေဒနာသည်၊ (ဣဋ္ဌ အခြင်းအရာကို ခံစားခြင်း လက္ခဏာရှိ သော ဝေဒနာသည်၊) သုခါ-သုခါမည်၏၊ အနိဋ္ဌာနုဘဝနလက္ခဏာ- အနိဋ္ဌာရုံကို

သုခယတိ။ ။"သုခ ဒုက္ခ တကြိယာယ-သုခဓာတ်, ဒုက္ခဓာတ်သည် ထိုချမ်းသာခြင်း, ဆင်းရဲခြင်းဟူသော ကြိယာ၌ဖြစ်၏"ဟု ဓာတ်ကျမ်းတို့၌ ဆိုသောကြောင့် သုခယတိ၌ ကာရိတ် ဏယပစ္စည်းဟုယူပါ၊ သုခါ၌လည်း သုခဓာတ် ဏယကျေ, အပစ္စည်း၊ [သမ္မယုတ္တေ ဝတ္ထုစ ကရဇကာယ် သုခယတိ လဒ္ဓသာဒေ အနုဂ္ဂဟိတေ ကရောတိတိ၊-ဋီကာ။] ဤဋီကာ၌ သမ္မယုတ္တေ ဝတ္ထုစ ကရဇကာယ်တို့ကား ကာရိတ်ဏယပစ္စည်း၏ ကံများတည်း၊ သုခဓာတ်ရင်း အတွက်မှာ အကမ္မကဓာတ်ဖြစ်သောကြောင့် ကံမလို၊ ထိုတွင် "သမ္မတ္တ"ဟူသည် သုခဝေဒနာနှင့် တကွဖြစ်သော စိတ်စေတသိက်တို့တည်း၊ "ကရဇကာယဝတ္ထု"ဟူသည် ဤခန္ဓာကိုယ်တည်း၊ [ကရောတိ သတ္တော နိဗ္ဗတ္တေတိတိ ကရံ၊ သုဏ္ဌသောဏိတ-မိဘတို့သုက်သွေးတည်း၊ ကရတော ဓာတော ဣဒရဇော-ထိုသုက်သွေးကြောင့်ဖြစ်သော ခန္ဓာကိုယ်၊-မရု။]

ဒုက္ခာ။ ။ဒုက္ခယတိ၏အဓိပ္ပာယ်ကို သုခယတိအတိုင်းသိပါ၊ အဒုက္ခမသုခါ၌ကား "နု+ဒုက္ခာ, အဒုက္ခာ၊ နု+သုခါ အသုခါ"ဟု ရှေးဦးစွာ နုနိပါတ ပုဗ္ဗပဒ ကမ္မဓာရည်းပြု၊ ထို့နောက် "အဒုက္ခာစ+သာ+အသုခါစာတိ အဒုက္ခမသုခါ"ဟု ဝိသေသနောဘာယပဒ ကမ္မဓာရည်း သမာသ်ပြု၊ မ ကား- အဒုက္ခနှင့် အသုခတို့ ပြေပြစ်ညှပ်ညောအောင် အပိုလာထားသော အာဂမသန္ဓိတည်း။

ဣဋ္ဌ၊ လေ၊ မသုခါ။ ။အနုဝဇ္ဇသုခဝိပါကလက္ခဏာ အဖွင့်၌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အနက်ကျယ် ကား-ဣဋ္ဌာနုဘဝနလက္ခဏာ-ဣဋ္ဌာရုံကို ခံစားခြင်းဟူသော မှတ်သားကြောင်း လက္ခဏာရှိသော ဝေဒနာသည်၊ ဝါ-ဣဋ္ဌာရုံကို ခံစားခြင်းဟူသော မှတ်သားအပ်သော သဘောဟူသော ဝေဒနာသည်။ ဝါ-ဣဋ္ဌာရုံကို ခံစားတတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော မှတ်သားကြောင်းသဘောရှိသော ဝေဒနာသည်၊ ဝါ-မှတ်သားအပ်သော သဘောရှိသော ဝေဒနာသည်၊ သုခါ-သုခါမည်၏။

ခံစားခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဝေဒနာသည်၊ (အနိဋ္ဌအခြင်းအရာကို ခံစားခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဝေဒနာသည်၊) ဒုက္ခာ-မည်၏၊ ဥဘယ ဝိပရိတာနေ ဘဝန်လက္ခဏာ-၂-ပါးစုံတို့၏ ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရုံကို ခံစားခြင်းလက္ခဏာရှိသော ဝေဒနာသည်၊ (၂-ပါးစုံတို့၏ ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တအခြင်းအရာကို ခံစားခြင်း လက္ခဏာရှိသော ဝေဒနာသည်၊) အဒုက္ခမသုခါ-အဒုက္ခမသုခမည်၏။ [ဤကား အကျဉ်းတည်း, အကျယ်ကို၊ အောက်၌ရှုပါ။]

ပန-ဆက်၊ ("သုခါယ ဝေဒနာ်ယသဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထမှတစ်ပါး သမ္ပယုတ္တသဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထကား" ဟု ပ်ကျွန်ရလည်းပေးကြ၏၊) တီသုပိ-၃-ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဒေသ-ပုဒ်တို့၌၊ တိက်ပုဒ် ၃-ပုဒ်လုံးတို့၌-ဟူလို။] ယော အယံ သမ္ပယုတ္တသဒ္ဒေါ-အကြင် သမ္ပယုတ္တသဒ္ဒါသည်၊ (အဲတို့)၊ တသ-ထိုသမ္ပယုတ္တသဒ္ဒါ၏၊ အတ္ထော-

---

ဣဋ္ဌာနုဘဝေန။- ။ဣစ္ဆိတဗ္ဗန္တိ ဣဋ္ဌ-နှစ်သက်ထိုက်သော အာရုံသည် "ဣဋ္ဌ"မည်၏၊ ထိုဣဋ္ဌသည် အစစ်အမှန်ဖြစ်သော သဘာဝဣဋ္ဌ, အာရုံပြုသူက ကြိုဆအပ်သော ပရိကပ္ပဣဋ္ဌဟု ၂-မျိုးရှိ၏၊ ထိုတွင် အလယ်အလတ် လူတို့နှစ်သက်ထိုက်သော ရူပါရုံစသည်ကို "သဘာဝဣဋ္ဌ"ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသဘာဝဣဋ္ဌာရုံကို ဝိပါက်စိတ်နှင့်ယှဉ်သော သုခဝေဒနာသည် ခံစား၏၊ ဝိပါက်မဟုတ်သော ဇောနှင့်ယှဉ်သော ဝေဒနာများလည်း ခံစား၏၊ "ပရိကပ္ပဣဋ္ဌ"ဟူသည် အနိဋ္ဌပင်ဖြစ်စေကာမူ အာရုံပြုသူက ဣဋ္ဌအခြင်းအရာဟုကြိုဆအပ်သော အနိဋ္ဌတည်း။ ဥပမာ-မစင်သည် အနိဋ္ဌဖြစ်သော်လည်း ခွေး၏စိတ်၌ ဣဋ္ဌဟု၍ ယူဆအပ်၏၊ ထို့ကြောင့် ခွေးသည် မစင်ကိုတွေ့သောအခါ အလွန်ရွင်ပျ၍နေလေ၏၊ ကြည်ရှု၍မလုံသဖြင့် အနိဋ္ဌကောင်းကလေး ဖြစ်နေသော သားကိုပင် မိခင်၏ မေတ္တာစိတ် ကရုဏာစိတ်ဖြင့်ကြည့်သောအခါ ချစ်စရာ ဣဋ္ဌကလေးဖြစ်နေ၏၊ ထိုပရိကပ္ပဣဋ္ဌကို ဝိပါက်ဝေဒနာက အရုံမပြု၊ ဇောနှင့်ယှဉ်သော ဝေဒနာတို့ကသာ အာရုံပြုသည်။ [သဘာဝတော သက်ပူတော်စ ယံ ဣဋ္ဌံ၊ တဒနုဘဝေန၊-ဋီကာ။]

ဣဋ္ဌအခြင်းအရာ။ ။ပြခဲ့သောနည်းဖြင့် "သိဘာဝ ပရိကပ္ပ"ဟု ခွဲခြားနေရသောကြောင့် ထိုသို့မခွဲခြားဘို့ရာ ဋီကာ၌ တစ်နည်းပြထားသေး၏၊ အာရုံတိုင်းမှာပင် ဣဋ္ဌအခြင်းအရာ, အနိဋ္ဌအခြင်းအရာ, ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တအခြင်းအရာဟု အခြင်းအရာ ၃-မျိုးရနိုင်၏၊ ပြခဲ့သောမစင်၌-မူရင်းက အနိဋ္ဌပင်တည်း၊ သို့သော် ခွေးများနှစ်သက်အပ်လောက်အောင် ဣဋ္ဌ အခြင်းအရာလည်း ရှိပြန်၏၊ ထို့ကြောင့်ခွေးများသည် မစင်၏ ဣဋ္ဌ အခြင်းအရာကို အာရုံပြု၍ သုခဝေဒနာကို ဖြစ်စေနိုင်ကြ၏၊ အလွန်အရုပ်ဆိုးသော သားကလေးသည် အနိဋ္ဌပင်တည်း၊ သို့သော် ဣဋ္ဌအခြင်းအရာလည်း ရှိသောကြောင့် မိခင်၏မေတ္တာစိတ်၌ ဣဋ္ဌအဖြစ်ဖြင့် ထင်လာရကား သုခဝေဒနာဖြစ်နိုင်ပြန်၏၊ အတိဣဋ္ဌဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားပင် အနိဋ္ဌအခြင်းအရာ, ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တ အခြင်းအရာလည်း ရနိုင်ပြန်သောကြောင့် တိတ္ထိတို့မှာ အနိဋ္ဌအခြင်းအရာကို အာရုံပြု၍ ဒေါသဇောစောကြ၏၊ သဒ္ဓါတရား မထက်သန်သူတို့မှာ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တအခြင်းအရာကို အာရုံပြု၍ ဥပေက္ခာဇော စောကြ၏၊ သဒ္ဓါတရားကောင်းသူတို့မှာ အတိဣဋ္ဌအခြင်းအရာကို အာရုံပြု၍ သောမနဿဇော စောကြ၏၊ ထိုသို့အခြင်းအရာအမျိုးမျိုးရှိသော အာရုံတို့တွင် သုခဝေဒနာက ဣဋ္ဌအခြင်းအရာကို အာရုံပြုသည်။ [ဣဋ္ဌာကာရာနုဘဝံ၀ါ ဣဋ္ဌာနုဘဝေန၊-ဋီကာ။]

ကို၊ (ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) သမ်-အညီအမျှ၊ ပကာရေဟိ အပြားတို့ဖြင့်၊ ယုတ္တာ-ယှဉ်သောတရားတို့သည်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သမ္မယုတ္တာ-သမ္မယုတ္တတို့မည်၏၊ ကတရေဟိ-အဘယ်အပြားတို့ဖြင့်၊ (ယုတ္တာ-ယှဉ်ကုန်သနည်း၊) ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ဧကုပ္ပဒတာဒီဟိ-ဧကုပ္ပါဒတာ အစရှိကုန်သော၊ (ပကာရေဟိ-တို့ဖြင့်၊ **ယုတ္တာ-**ကုန်၏၊ ဣတိ-ဤကားအဖြေတည်း၊) {ယုတ္တာဟူသော သဟာဒိ **ယောဂ၏ သဟာဒိယောဂဝန္ဓ**သည် ဝေဒနာယဝုဒ်တည်း၊ ပကာရေဟိကား ထိုယုတ္တာ၏ ဝိသေသနတည်း။}

ဟိ-မှန်၊ [ဧကုပ္ပါဒတာ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့်ဟူသည် "မှန်၏"ဟူလို၊] ကေဟိစိ-အချို့ကုန်သော၊ ဓမ္မေဟိ-တို့နှင့်၊ သမ္မယုတ္တာ-အညီအမျှအပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်ကုန်သော၊ ကေစိ-အချို့ကုန်သော၊ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ နတ္ထိ-မရှိကုန်သလော၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ အာမန္တာ-အိမ်း, မရှိကုန်၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊ ဣမသ္မိံ ပဋ္ဌာနေ-ဤပြဿနာကို၊ ပဋ္ဌာနေ-ပယ်ကြောင်းဖြစ်သောစကားရပ်၌၊ [နတ္ထိကို "အာမန္တာ"ဟု ဝန်ခံပြီးနောက် "အတ္ထိနန"စသည်ဖြင့် ပယ်ကြောင်းစကားရပ်၌၊] ကေဟိစိ-ကုန်သော၊ ဓမ္မေဟိ-တို့နှင့်၊ သဟဂတာ-တကွ၏အဖြစ်သို့ရောက်ကုန်သည်၊ သဟဇာတာ-တကွဖြစ်ကုန်သည်၊ သံသဋ္ဌာ-ရောနှောကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဧကုပ္ပါဒါ-တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိသော၊ ဧကနိရောဓာ-တူသော ချုပ်ခြင်းရှိကုန်သော၊ ဧကဝတ္ထုကာ-တူသော မိုရာရှိကုန်သော၊ ဧကာရမ္မဏာ-တူသော အာရုံ ရှိကုန်သော၊ ကေစိ-ကုန်သော၊ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ အတ္ထိနန-ရှိကုန်သည်မဟုတ်လော၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ ဧကုပ္ပါဒတာဒီနံ-ဧကုပ္ပါဒတာ အစရှိသော အပြားတို့၏၊ ဝသေန- အစွမ်းဖြင့်၊ သမ္မယောဂတ္ထော-သမ္မယောဂသဒ္ဒါ၏ အနက်ကို၊ (အယသ္မတာ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရေန-သည်၊) ဝုတ္တော-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။ [ကထာဝတ္ထုသတ္တမ ဝဏ္ဏနာ၌]။ ဣတိ-သို့၊ ဧကုပ္ပါဒတာဒီဟိ-ကုန်သော၊ ဣမေဟိ ပကာရေဟိ-ဤအပြားတို့ဖြင့်၊ သမ်-အညီအမျှ၊ ယုတ္တာ-ယှဉ်သောတရားတို့တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သမ္မယုတ္တာ-တို့မည်၏။

ဝိပါကတ္တိကေ-ဝိပါကတိက်၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ, ဝေဒိတဗ္ဗော၊) အညမညဝိသိဋ္ဌာနံ-အချင်းချင်းမတူထူးခြားကွဲပြားကုန်သော၊ ကုသလာ ကုသလာနံ-ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့၏၊ ပါကာ-အကျိုးတို့တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝိပါကာ-ဝိပါကတို့ မည်၏၊

အညမညပေါဝိပါကာ။ ။ဝိသဒ္ဒါသည် ဝိသိဋ္ဌအနက်ပေါ်၊ "ဝိသိဋ္ဌ"ဟူသည် မတူခြင်း ထူးခြားခြင်း ကွဲပြားခြင်းတည်း၊ ကုသိုလ်သည် အနဝဇ္ဇသုဘ သဘောရှိ၍ အကုသိုလ်က သာဝဇ္ဇ ကဏှသဘောရှိ၏၊ ဤသို့မတူထူးခြားကွဲပြားကြသည်၊ ထိုသို့ ဝိသိဋ္ဌဖြစ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့၏အကျိုးကို "ဝိပါက"ဟု ခေါ်ရသည်။

ဧတံ-ဤဝိပါကဟူသော အမည်သည်၊ ဝိပဏ္ဍာဘာဝံ-မှည့်ရင့်ခြင်းသဘောသို့၊ (မှည့်ရင့်သည့်အနေသို့၊) အာပန္နာနံ-ရောက်ကုန်သော၊ အရူပဓမ္မာနံ-နာမ်တရားတို့၏၊ အဓိဝစနံ-အမည်တည်း။

ဝိပါကဓမ္မ ဓမ္မာတိ-ကား၊ ဝိပါက သဘာဝဓမ္မာ-မှည့်ရင့်ခြင်းသဘောရှိသော သတ္တလည်းမဟုတ်, ဓံဝလည်းမဟုတ်သော သဘောတရားတို့သည်၊ (သံဝိဇ္ဇန္တိ-ရှိကုန်၏၊) ဧတေ သဘာဝါ-ဖြစ်ခြင်း ရင့်ခြင်းသဘောရှိကုန်သော၊ ဧတေ ပကတိကာ-ဖြစ်ခြင်း ရင့်ခြင်းဟူသော ပင်ကိုရှိကုန်သော၊ သတ္တာ-တို့ကို၊ ဧတေ

ဝိပဏ္ဍာဘာဝ၊ပေ၊အဓိဝစနံ။ ။ဝိပစ္စန် ဝိပဏ္ဍံ(မှည့်ရင့်ခြင်း)၊ ဝိပုဗ္ဗ ပစတေတိ, တပစ္စည်း၊ "ဘာဝသဒ္ဒါ သဘာဝအနုက်ဟော"ဟု ဋီကာဌ်ဖွင့်လတ္တံ့၊ ဝိပဏ္ဍံစ+တံ+ဘာဝေါစာတိ ဝိပဏ္ဍာဘာဝေါ၊ (မှည့်ရင့်ခြင်းသဘော)၊ [ရှေးနီသယဌ် "ဝိပဏ္ဍာဘာဝံ-ဝိပါက်၏အဖြစ်တည်းဟူသော သဘောသို့" ဟုပေးသည်ကိုစဉ်းစားပါ။] ထင်ရှားစေအံ့၊-ကံပြုတုန်းက ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်စေတနာသည် ရှဉ့်ညွှန်ဌ် စိုက်ပျိုးအပ်သော သလေးမျိုးစေ့နှင့်တူ၏၊ ထိုသလေးမျိုးစေ့သည် အညောက်, အပင်, အညွှန့် ထွက်သော်လည်း မှည့်ရင့်ခြင်းသဘောမဟုတ်သေးဘဲ မျိုးစေ့နှင့်အလားတူသော အသီးသီး၍ ရင့်လာမှ မှည့်ရင့်ခြင်းသဘောဖြစ်သကဲ့သို့, ထို့အတူ ထိုကုသိုလ်အကုသိုလ် စေတနာသည် ကမ္မဇရုပ် အကျိုးပေးသော်လည်း အကြောင်းကံနှင့်မတူသောကြောင့် မှည့်ရင့်ခြင်းသဘောမဟုတ်သေး, နာမ်ဝိပါတည်းဟူသော အကျိုးဖြစ်သောအခါကျမှ ထိုစေတနာနှင့် နာမ်သဘောချင်း သာရမဏ စသည်ချင်းတူသောကြောင့် အကြောင်းကံမျိုးစေ့နှင့်တူစွာ "မှည့်လာပြီ"ဟု ဆိုရသည်။

မှတ်ချက်။ ။ဝိပါကသဒ္ဒါသည် ကုသိုလ်အကုသိုလ်တို့၏ အကျိုးဖြစ်သော နာမ် ဝိပါက်, ကမ္မဇရုပ်ဟူသော ရုပ်ဝိပါက်များကို အမျိုးနေရာ၌ ဟောသော်လည်း ဤနေရာ၌ကား "အထင်ရှိ, ကေဒေသျှုပစာရအားဖြင့် နာမ်ဝိပါက်ကိုသာ ဟောရသည်"ဟုပြလို၍ "အဓိဝစနံ"ဟုမိန့်သည်၊ ဤအဓိဝစနံသည် နာမ်၏ ပရိယာယ်တည်း။

[ဆောင်] ၁။ အဓိဝစနံ, နာမံရှိက, များလှနက်တွင်, လိုအင်နက်မှိ, ထင်ရှိ၊

၂။ ဝုစ္စတိ ဝုတ္တံ, နာမံရှိရာ, ဥပစာ, မြိုစွာ ဥာဏ်ဖြင့်ရှု။

ဝိပါကဓမ္မ ဓမ္မာ။ ။ရှေ့ ဓမ္မသဒ္ဒါသည် သဘာဝအနုက်ဟော၊ နောက်ဓမ္မကား ကုသလာဓမ္မာကဲ့သို့ နိဿတ္တ နိဇ္ဇီဝအနုက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဝိပါက သဘာဝဓမ္မာ"ဟုဖွင့်သည်၊ ဝိပါကသဒ္ဒါကား ဝိပဏ္ဍာဘာဝ၌ ဝိပဏ္ဍကဲ့သို့ မှည့်ရင့်ခြင်းအနုက်ဟောတည်း၊ မှန်၏-ဝိပဏ္ဍနှင့် ဝိပါကသည် ဓာတ်ချင်းတူ၍ ပစ္စည်းချင်းသာ တပစ္စည်း ဏပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် ကွဲသည်၊ "ဝိပဏ္ဍ ဘာဝ-မှည့်ရင့်ခြင်းသဘော"ဟူသည် ထိုအကျိုးရှိသော အကြောင်းကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံတည်း၊ ["ဝိပါကဓမ္မာ-အကျိုးကိုဖြစ်စေခြင်း သဘောရှိ"ဟု ကာရိတ်သွင်း၍ ပေးကြခြင်းကား ဝိပါကဟု၏ ကာရိတ်ပစ္စည်းမပါသောကြောင့် သဒ္ဒါနေပုံနှင့် မလျော်ပါ။]

ဓမ္မာ ဇရာဓမ္မာတိ–ဇာတိဓမ္မ ဇရာဓမ္မတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ ယာ–ဟောတော်မူအပ်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဒေ–တူ၊ ဝိပါက ဇနကဗ္ဗေန–အကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောကြောင့်၊ ဝိပါကသဘာဝါ–မှည့်ရင့်ခြင်းသဘောရှိကုန်သော၊ ဝိပါကပကတိကာ–မှည့်ရင့်ခြင်းပင်ကိုရှိကုန်သော၊ ဓမ္မာ–သတ္တလည်းမဟုတ်၊ ဇီဝလည်း မဟုတ်သော သဘောတရားတို့သည်၊ (သံဝိဇ္ဇန္တိ၊) ဣတိအတ္ထော–နက်၊ တတိယပဒံ–နေဝဝိပါက နဝိပါက ဓမ္မ ဓမ္မာဟူသော တတိယပုဒ်ကို၊ ဥဘယသဘာဝ ပဋိက္ခေပဝသေန– ၂–ပါးစုံသော ဝိပက္ကသဘော, ဝိပစ္စနသဘောကို ပယ်ရှားခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော် မူအပ်ပြီ။

ယထာ၊ပေ၊အတ္ထော။ ။ဤဝါကျကား တပ္ပါကဋိကရုဏ်ဝါကျတည်း၊ ထိုတွင် ယထာ၊ပေ၊ ဝုစ္စန္တိသည် ဥပမာနဝါကျ၊ ဒေ၀၊ပေ၊အတ္ထောသည် ဥပမေယျဝါကျ၊ ထိုတွင် ဥပမာဝါကျဖြင့် ဓမ္မသဒ္ဒါ၏ သဘာဝအနက် ဟောကြောင်းကို ထင်ရှားပြသည်၊ သဘာဝနှင့် ပကတိကာသည် အဓိပ္ပာယ်တူပင်တည်း၊ မြန်မာ၌လည်း "ပင်ကို သဘော"ဟု တွဲဖက်၍ ပြောလေ့ရှိသည်။ [ဤ၌ "ဇာတိဓမ္မ–ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေခြင်းသဘောရှိ၊ ဇရာဓမ္မ–အိုစေခြင်းသဘောရှိ"ဟု ကာရိတ်သွင်း၍ အနက်မပေးနိုင်ပုံကို သတိပြု၍ "ဝိပါကဓမ္မ"၌လည်း ကာရိတ်အနက် မပါနိုင်ပုံကို သိပါ။]

ဒေ၀၊ပေ၊ဓမ္မာ။ ။ဝိပါကသဘာဝါနှင့် ဝိပါက ပကတိကာလည်း အဓိပ္ပာယ်တူပင်တည်း၊ ဝိပါကဇနကဗ္ဗေနကား ဝိပါကသဘာဝ ဖြစ်ရခြင်း၏ အကြောင်းပြတည်း၊ ဋီကာ၌ပြအပ်သော သလေးစပါးဥပမာကိုပြန်၍စဉ်းစားပါ၊ သလေးမျိုးစေ့သည် သူ၏အတွင်းဓာတ်၌ အပင်ပေါက်၍ အသီးသီးပြီးနောက် မှည့်ရင့်ခြင်းသဘောရှိသကဲ့သို့, ထို့အတူ ကုသိုလ်အကုသိုလ်တို့မှာလည်း အကျိုးအဖြစ်ဖြင့် မှည့်ရင့်ဖို့ရန် ပင်ကိုဓာတ်သဘောရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ဝိပါကဓမ္မကို "မှည့်ရင့်ခြင်းသဘောရှိသော"ဟုဆိုရသည်၊ "ဝိပါကော+ဓမ္မော ယေသန္တိ ဝိပါကဓမ္မာ၊ ဝိပါကဓမ္မာစ+တေ+ဓမ္မာစာတိ ဝိပါကဓမ္မ ဓမ္မာ"ဟု ပြုပါ။

ဝိပါကသဘာဝါ။ ။ကုသိုလ် အကုသိုလ် တရားတို့၏ "မှည့်ရင့်ခြင်းသဘောရှိသည်၏ အဖြစ်"ဟူသည် ပုထုဇဉ်သေက္ခတို့သန္တာန်၌ အဝိဇ္ဇာ တဏှာ မာန မကင်းပြတ်သေးရကား ထိုသန္တာန်ဝယ် ကျရောက်သော ကံမျိုးစေ့သည် နောက်နောင်အခါ အကျိုးပေးဖို့ရန် ဗျာပါရရှိနေခြင်းတည်း၊ ဥပမာ–သူတစ်ပါး ငွေတိုးယူရာဝယ် အာမခံလုပ်သူသည် ထိုငွေကိုပြန်ဆပ်ဖို့အရေး၌ စိတ်မအေးဘဲ ဗျာပါရရှိသကဲ့သို့တည်း။ [ဝိပစ္စန သဘာဝတာစ အနုပစ္ဆိန္နာဝိဇ္ဇာ တဏှာ မာန သန္တာနေ သဗျာပါရတာ၊–ဋီကာ။]

တတိယပဒံ၊ပေ၊ဝုတ္တံ။ ။နေ၀ဝိပါကဖြင့် ပဌမပုဒ်၌ ဟောအပ်ပြီးသော ဝိပက္ကသဘောကို ပယ်သည်၊ နဝိပါကဓမ္မဖြင့် ဒုတိယပုဒ်၌ ဟောအပ်ပြီးသော ဝိပစ္စနသဘောကိုပယ်သည်။ [ဝိပက္ကဘာဝန္တိ စေတ္ထ ဘာ၀သဒ္ဒေန သဘာ၀ေါ၀ ဝုတ္တော၊ တံ ယထာဝုတ္တံ ဝိပက္ကသဘာ၀ံ, ဒုတိယသ ဝုတ္တံ ဝိပစ္စနသဘာ၀ဉ္စ (မှည့်ရင့်ခြင်းသဘောရှိပုံကိုလည်းကောင်း) ဂဟေတ္မာ ဥဘယသဘာ၀ ပဋိက္ခေပ၀သေနာတိ အာဟ၊–ဋီကာ။]

၄ ၈၅

၃၁၀ အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ [ဒီဃနိကာယ

ဥပါဒိန္နေ ဒါပါနိယတ္ထိကေ-ဌ၊ (အတ္ထော ဒေ၀ ဥ၀ေဒိတမ္ဘော၊) အာရမဏာ ကရဏာ၀သေန-အာရုံပြုခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (အာရုံပြုသည့်**အနေအား**ဖြင့်၊) တဏှာ ဒိဋ္ဌိဟိ-တဏှာဒိဋ္ဌိတို့သည်၊ ဥပေတေန-ကပ်ရောက်အပ်သော၊ ကမ္မုနာ-ကံသည်၊ အာဒိန္နာ-ယူအပ်ကုန်သောတရားတို့တည်း၊ ဖလဘာ၀ေန-အကျိုး၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဂဟိတာ-ယူအပ်ကုန်သော တရားတို့တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အာရုံပြုသော အားဖြင့် တဏှာဒိဋ္ဌိတို့သည် ကပ်ရောက်အပ်သောကံ၏ အကျိုး၏အဖြစ်ဖြင့်ယူအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဥပါဒိန္နာတို့မည်၏။

အာရမဏာဘာ၀ံ-အာရုံ၏အဖြစ်သို့၊ ဥပဂန္ဓာ-ကပ်ရောက်၍၊ (ကပ်ရောက်သည့်အတွက်၊) ဥပါဒါန သမ္မဒ္ဓေန-ဥပါဒါန်တို့နှင့် စပ်ခြင်းကြောင့်၊ ဥပါဒါနာနံ-ဥပါဒါန်တို့၏၊ ဟိတာ-စီးပွားတို့တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဥပါဒါနိယာ-တို့မည်၏၊ ဧတေ-ဤဥပါဒါနိယဟူသော အမည်သည်၊ ဥပါဒါနဿ-ဥပါဒါန်၏၊ (ဥပါဒါန် အမည်ရသော တဏှာဒိဋ္ဌိ၏၊) အာရမဏ ပစ္စယဘာ၀တာနံ-အာရမဏာပစ္စည်းဖြစ်၍

ဥပါဒိန္နေ။ ။"ဥပ+အာဒိန္နေ"ဟု ခွဲ၊ ဥပကို "ဥပေတေန"ဟု "ဖွင့်၏။ အဘိဓာန်လာသော ဥပသဒ္ဒါ၏ အနက်တို့တွင် ဥပေတအနက်တည်း၊ ဥပေတဌာ်လည်း "ဥပ+ဣဓာတ်, တ ပစ္စည်း၊ ဥပယိယတေ-ကပ်ရောက်အပ်၏၊ ဣတိ ဥပေတံ၊ ထိုဥပေတအရ ကမ္မုနာ"ဟု အဘိဓေယျထည့်သည်၊ ဥပေတဌာ် တ ပစ္စည်း၏ ကတ္တားကို "တဏှာဒိဋ္ဌိဟိ"ဟု အပိုထည့်သည်၊ တဏှာဒိဋ္ဌိတို့သည် အဘယ်သို့သောနည်းအားဖြင့် ကပ်အဖ်ပါသနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "အာရမဏ ကရဏာ၀သေန"ဟု ထည့်ရပြန်သည်။ "အာရုံပြုသောအားဖြင့် (အာရုံပြုသည့်အနေအားဖြင့်) ကပ်ရောက်အပ်သည်" ဟူလို။

အာဒိန္နာ။ ။အာဒိယန္တေ တိ အာဒိန္နာ၊ အာဒိန္နာကို "ဖလဘာ၀ေန ဂဟိတာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ တဏှာဒိဋ္ဌိတို့သည် အာရုံပြုသောအားဖြင့် ကပ်ရောက်အပ်သော ကံက "ဤတရားတွေသည် ငါ၏အကျိုးများဖြစ်သည်"ဟု စွဲယူအပ်သော တရားများ-ဟူလို၊ တဏှာဒိဋ္ဌိတို့သည် (အာရမဏ သက်ဟဋ္ဌ.လာသည့်အတိုင်း) လောကီတရားများကိုသာ အာရုံပြုနိုင်ရကား သူတို့အာရုံပြုအပ်သော ကံဟူသည် လောကီကံသာတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဤဥပါဒိန္နအရ လောကီကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံတို့၏ အကျိုးဖြစ်သော လောကီ၀ိပါက်နှင့် စေတသိက်, ကမ္မဇရူပ် ရတို့။

ဥပါဒါနိယာ။ ။ဟိတအနက်ဌ "ဣယပစ္စည်းသက်သော တဒ္ဓိတ်ပုဒ်"ဟု သိစေလို၍ "ဥပါဒါနာနံ ဟိတာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "အာရမဏာဘာ၀ံ ဥပဂန္ဓာ"ဌ် အာရုံ၏ အဖြစ်သို့ "ကပ်ရောက်"ဟူသည် အာရုံပြုပြုခြင်းပင်တည်း၊ ထိုသို့အာရုံပြုခြင်းခံရသောကြောင့် ထိုတရားတို့သည် ဥပါဒါန်နှင့်စပ်သော တရားများဖြစ်ရသည်၊ လောကဌ် လူတစ်ယောက်၏ အသုံးအဆောင်သည် ထိုလူနှင့်စပ်နေသကဲ့သို့တည်း။

ဥပါဒါနဿ၊ပေ၊အဓိ၀စနံ။ ။ဥပါဒိန္နေ ပါဒါနိယာနှင့် တွဲနေသောကြောင့် "ဥပါဒါနိယ" အရ "ဥပါဒိန္နဖြစ်သော တေဘူမကဝိပါက်, ကဋ္ဌတ္တာရုပ်တို့ကိုသာ ရလေသလော"ဟု ယုံမှားဖွယ်ရာရှိသောကြောင့် ဥပါဒါနဿ၊ပေ၊အဓိ၀စနံဟု မိန့်သည်၊ တေ ဘူမကဝိပါက်

ဖြစ်သော တေဘူမကတရားတို့၏၊ အဓိဝစန်–အမည်တည်း၊ ဥပါဒိန္နာစ–အာရုံပြုသောအားဖြင့် တဏှာဒိဋ္ဌိတို့သည် ကပ်ရောက်**အပ်သော**ကဲ့သည်အကျိုး၏ အဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်သောတရားတို့လည်း ဟုတ်၏၊ တေ–ထိုဥပါဒိန္နတရားတို့ဟူသည်၊ ဥပါဒါနိယာစ–ဥပါဒါန်တို့၏ အစီးအပွားဖြစ်သော တရားတို့လည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ–ထို ၂–ပါးသော သတ္တိကြောင့်၊ ဥပါဒိန္နုပါဒါနိယာ–တို့မည်၏၊ တေ–ဤ ဥပါဒိန္နုပါဒါနိယဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ သာသဝကမ္မ နိဗ္ဗတ္တာနံ–အာသဝေါတရားနှင့် တကွဖြစ်သောကံကြောင့်ဖြစ်ကုန်သော၊ ရူပါရူပဓမ္မာနံ–ရုပ်, နာမ်တရားတို့ကို၊ (ကမ္မဇရုပ်နှင့် လောကိုဝိပါက် နာမ်တရားတို့ကို၊) အဓိဝစန်–ဟော်သောသဒ္ဒါတည်း၊ [ဤဥပါဒိန္နုပါဒါနိယာ၌ ဥပါဒါနိယာကားဥပါဒိန္နဟူသော ဝိသေသနကြောင့် မိမိဟောနိုင်သမျှ တရားအားလုံးကိုမရဘဲ ဥပါဒိန္နသဒ္ဒါ၏ အရဖြစ်သော လောကီဝိပါက် ကဋ္ဌတ္တာရုပ်တို့ကိုသာ ရသည်။]

ဣတိ ဣမိနာ နယေန–ဤနည်းဖြင့်၊ သေသပဒ ဒွယေပိ–ကြွင်းသော ပုဒ် ၂–ပါး အပေါင်း၌လည်း၊ ပဋိသေဓ သဟိတော–ပဋိသေဓနှင့်တကွဖြစ်သော၊ အတ္ထော–ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။ [အနုပါဒိန္နု ပါဒါနိယာဟူသော ဒုတိယပုဒ်၌ နဟူသော ပဋိသေဓနှင့် တကွဖြစ်သော အနုပါဒိန္နု၏ အနက်, အနုပါဒိန္နု အနုပါဒါနိယာဟူသော တတိယပုဒ်၌ နဟု ပဋိသေဓ ၂–ခုနှင့်တကွဖြစ်သော အနက်ကို သိပါလေဟူလို၊ ထိုအနက်များမှာ မာတိကာ အရကောက်၌ ကောက်ပြအပ်သော အနက်များပင်တည်း။]

သံကိလိဋ္ဌသံကိလေသိကတ္တိကေ–၌၊ (အတ္ထော, ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ယော သဘာဝေါ–အကြင်သဘောတရားသည်၊) သံကိလိသတိ–လွန်စွာ နှိပ်စက်တတ်၏၊ (တစ်နည်း) လွန်စွာလောင်တတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (သော သဘာဝေါ–ထိုသဘောတရားသည်၊) သံကိလေသော–မည်၏၊ ဝိဘာဝတိစ–နှိပ်စက်လည်း နှိပ်စက်တတ်၏၊

ကဋ္ဌတ္တာရုပ်သာမက, ဥပါဒါန်တို့၏ အာရုံပြုခံရသော လောကိတရားအားလုံးကိုရသည်–ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် "ဥပါဒါနိယာ"၌ ဥပါဒိန္နဟူသော ဝိသေသနမဖက် ဥပါဒါနိယပုဒ် သက်သက်ရအပ်သော အနက်များကို ကောက်ယူလျှင် လောကီ စိတ် စေတသိက် ရုပ်တရားအားလုံးကို ကောက်ရသည်။

သံကိလိသတိ၊ပေ၊အဲတ္ထော။ ။သံပုဗ္ဗ, ကိလိသဓာတ်သည် ဘူဝါဒိ, ကိယာဒိဖြစ်မူ ဝိဘာဝနအနက်ကိုဟောအ၏၊ (ဝါ) ဖြစ်မူ ဥပတာပနအနက်ကိုဟောအ၏၊ ထို့ကြောင့် "သံကိလေသေတိ" ဟု ရှေးစာအုပ်တို့ရှိသော်လည်း "သံကိလိသတိ–ဘူဝါဒိ, သံ ကိလိသ္ဓာတိ–ကိယာဒိ, သံကိလိဿတိ–(ဝါ)"ဟု တမျိုးမျိုးသာရှိနိုင်၏၊ သို့သော် အဋ္ဌကထာစာအုပ်များ၌ သံကိလိဿတိနှင့် သံကိလိသတိမှာ မှားစရာကောင်းသောကြောင့် "သံကိလိသတိ"ဟု မူလက ပါ၌ရှိဟန်တူသည်၊ ["သံကိလိသတိ"ဟု ဘူဝါဒိရုပ် ရှိသော်လည်း "ဧကဒေသ ဝိသဒိသံ အနည်ဝ=တစိတ်

ဥပတာပေတိစ–လောင်လည်း လောင်တတ်၏၊ ဣတိအတ္ထော–နက်၊ သံကိလေသေန–သံကိလေသတရားနှင့်၊ သမန္နာဂတာ–ပြည့်စုံသောတရားတို့တည်း၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ သံကိလိဋ္ဌာ–တို့မည်၏။

(ယေမဟာ–တို့သည်) အတ္တာနံ–မိမိကို၊ (မိမိတည်းဟူသော တေဘူမက တရားကို၊) အာရမ္မဏံ–အာရုံကို၊ ကတ္တာ–၍၊ ပဝတ္တေန–ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ (သံကိလေသတရားတို့က အာရုံပြု၍ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊) သံကိလေသံ–သံကိလေသ တရားကို (လဒ္ဓုံ–ရခြင်းငှာ၊) အရဟန္တို–ထိုက်ကုန်၏၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ သံကိလေသတရားကို ရခြင်းငှာ ထိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) (တေမဟာ–တို့သည်၊) သံကိလေသိကာ–တို့မည်၏၊ [ဤအလို အရဟတိအနက်၌ ဏိပစ္စည်း သက်ဟု ပြသည်၊] ဝါ–တစ်နည်း၊ (ယေမဟာ) တသာ–ထိုကိလေသတရား၏၊ အာရမ္မဏဘာဝံ–အာရုံအဖြစ်ကို၊ အနတိက္ကမနတော–မလွန်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ သံကိလေသေ–သံကိလေသတရားတို့၊ နိယုတ္တာ–ယှဉ်ကုန်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ သံကိလေသတရားတို့ ယှဉ်အပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) (တေမဟာ) သံကိလေသိ ကာ–တို့မည်၏၊ [ဤ အလိုနိယုတ္တအနက်၌ ဏိကပစ္စည်းဟု ပြသည်၊ "ဇော်–

တစ်ဒေသမျှ မတူသော ပုဒ်သည် အခြားပုဒ်မဟုတ်တော့" ဟူသော ပရိဘာသာနှင့်အညီ "သံကိလိဿတိ" ဟူသော ဒီဝါဒီရုပ်၏အနက်ကိုလည်း ဟောနိုင်တော့၏၊ ထို့ကြောင့် ဥပတာပနအနက်ကိုလည်း ဖွင့်နိုင်ရကား "ဥပတာပေတိ စာတိ အတ္ထော"ဟု မိန့်သည်။]

ဥပတာပေတိ။ ။ဥပတာပေတိသည် ဟေတုကတ္တားဟောမဟုတ်, သုဒ္ဓကတ္တုရုပ်သာ၊ တပစာတ်က စုရာဒိဂိုဏ်းလည်းရှိသောကြောင့် "ဥပတာပေတိ" ဟု ရှိရသည်၊ ထို့ကြောင့် ရှေးနိဿယတို့၌ "ပူလောင်စေတတ်"ဟူသော ဟေတုကတ္တားအနက်ကို စဉ်းစားပါ၊ "မီးသည် အိမ်ကိုလောင်၏" ဟူရာ၌ မီးသည် လောင်စေတတ်သော ဟေတုကတ္တုသတ္တိမရှိ, လောင်တတ်သော သုဒ္ဓကတ္တုသတ္တိသာ ရှိသကဲ့သို့ ကိလေသာတို့လည်း လောင်တတ်သော သုဒ္ဓကတ္တုသတ္တိသာ ရှိကြသည်။

သံကိလိဋ္ဌာ။ ။သံကိလိဋ္ဌာတိ ဟေဟိ ဝိဘာဝိတာ ဥပတာပိတာစ"ဟု ဋီကာဖွင့်သောကြောင့် "သံကိလိဿန္တေ–နှိပ်စက်အပ်ကုန်၏၊ ဝါ–ပူလောင်အပ်ကုန်၏၊ ဣတိ သံကိလိဋ္ဌာ" ဟုပြု၊ "ဥပတာပိတာ"ဟု ဖွင့်သော်လည်း ဟေတုကမ္မသာဓနမဟုတ်, သုဒ္ဓကမ္မသာဓနသာ။ "ဝိဘာဝိတာ ဥပတာပိတာတိ ဧတေန သံကိလိဋ္ဌ သဒ္ဒဿ ကမ္မသာဓနတ္တံ ဒဿေတိ၊ ကေစိ ဝိဘာဝိတသဒ္ဒေါ ကမ္မသာဓနော, ဥပတာပိတသဒ္ဒေါ ဟေတုကမ္မသာဓနောတိ ဝဒန္တိ၊ ဒွယံပိ ပန သုဒ္ဓကမ္မသာဓနမေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ–မဓု။]

မှတ်ချက်။ ။"သမန္နာဂတာ"ဟုဖွင့်ရာ၌ "အသတ္တိတဒ္ဓိတ်, ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်, ကတ္တုသာဓနေ တမ္ပိုးမ္ပိုးကိုပြသည်"ဟု ပြောရိုးရှိသော်လည်း ဤနေရာ၌ သံကိလိဋ္ဌပုဒ်ကား ထို ၃–မ္ပိုးလုံး မဖြစ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် "ကမ္မသာဓနကိုသာပြသည်"ဟု မှတ်ပါ၊ မဓုဋီကာ၌ သမန္နာဂတ တဒ္ဓိတ်ဟု တစ်နည်းပြလေသေး၏၊ သို့ရာတွင် သံကိလိဋ္ဌပုဒ်၌ တဒ္ဓိတ်ရုပ်ပြောင်းဖို့ရန် ခဲယဉ်းသည်။

ဤသံကိလေသိကဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ သံကိလေသသ-သံကိလေသတရား၏၊ အာရမဏပစ္စယဘူတာနံ-အာရမဏပစ္စည်းဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော တေဘူမက တရားတို့ကို၊ အဓိဝစနံ-ဟောသောသဒ္ဒါတည်း။ [သံကိလေသသည် လောကီတရားအားလုံးကို အာရုံပြု၏။]

သံကိလိဋ္ဌာစ-နှိပ်စက်တတ် ပူလောင်တတ်သော တရားတို့သည် နှိပ်စက်အပ် ပူလောင်အပ်သော တရားတို့လည်းဟုတ်၏၊ တေ-ထိုသံကိလိဋ္ဌတရားတို့ဟူသည်၊ သံကိလေသိကာစ-သံကိလေသကိုရခြင်းငှာထိုက်သော တရားတို့လည်း ဟုတ်၏၊ ဝါ-သံကိလေသဋ္ဌယှဉ်သော တရားတို့လည်းဟုတ်၏၊ ဣတိ-ဤ ၂-ပါးသော သတ္တိကြောင့်၊ သံကိလိဋ္ဌ သံကိလေသိကာ-တို့မည်၏၊ [ဤပုဒ်အရ သံကိလေသိကပုဒ်၏ ဟောနိုင်သမျှ အနက်ကိုမယူရဘဲ, သံကိလိဋ္ဌဟူသော ဝိသေသနကြောင့်၊ အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုသာ ယူရတော့သည်။] သေသပဒဒွယမ္ပိ-ကြွင်းသော ပုဒ် ၂-ပါး အပေါင်းကိုလည်း၊ ပုရိမတ္တိကေ-ရှေးဌာဝိဖြစ်သော ဥပါဒိန္နုပါဒါနိယတိက်ဌ၊ ဝုတ္တနယေနဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ [ပဋ္ဌိသေဝေသဟိတော အတ္ထောကို "ဝုတ္တနယေနေဝ"ဟု ညွှန်းသည်။]

ဝိတက္ကတ္တိကေ-ဌ၊ (အတ္ထော, ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ယေ ဓမ္မာ-တို့သည်၊) သမ္ပယောဂဝသေန-အညီအမျှ ဧကုပ္ပါဒတာ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝတ္တမာနေန-ဖြစ်သော၊ ဝိတက္ကေန-ဝိတက်နှင့်၊ သဟ-ကွ၊ (ဟောန္တိ-၏၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဝိတက်နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) (တေ ဓမ္မာ-တို့သည်၊) သဝိတက္ကာ-သဝိတက္ကတို့မည်၏၊ (ယေ ဓမ္မာ, သမ္ပယောဂဝသေန ဝတ္တမာနေန၊) ဝိစာရေန-ဝိစာရနှင့်၊ သဟ, (ဟောန္တိ-ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တေဓမ္မာ) သဝိစာရာ-သဝိစာရတို့မည်၏၊ သဝိတက္ကာစ-ဝိတက်နှင့်တကွဖြစ်သောတရားတို့လည်းဟုတ်၏၊ တေ-တို့ဟူသည်၊ သဝိစာရာစ-ဝိစာရနှင့်တကွဖြစ်သော တရားတို့လည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သဝိတက္ကသဝိစာရာ-တို့မည်၏၊ ဥဘယရဟိတာ-ဝိတက်ဝိစာရ ၂-ပါးစုံမှကင်းသော တရားတို့သည်၊ အဝိတက္ကအဝိစာရာ-တို့မည်၏။

သဝိတက္ကာ။ ။"သဟ ဝိတက္ကေန"ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုသော်လည်း အဗျယီဘောဝဟုတ်, ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်သာ၊ သဟဟူသော ကြိယာဝိသေသန၏ စပ်ပုဒ်ကို "ဟောန္တိ"ဟု ထည့်၍စပ်နိုင်သည်၊ ဘာကြောင့်နည်း-ဘုဓာတ်, ဟူဓာတ်တို့သည် ကြိယာသာမညဖြစ်သည့်အတွက် ကြိယာကို လိုသောအရာတိုင်းဌ်ထည့်၍ စပ်နိုင်သောကြောင့်တည်း၊ သဝိစာရာဌ်လည်း နည်းတူ၊ "သဟ ဒေဝေန သဒေဝကံ" စသည်တို့ဌ်လည်း ဤနည်းပင်တည်း၊ အချို့နေရာဌ် "ဟောတိ, ဟောန္တိ" အစား "ဝတ္တတိ, ဝတ္တိန္တိ" ထည့်နိုင်၏၊ [သဟ ဝိတက္ကေန ဟောန္တိတိ ဝစနသေသော ယောဇေတဗ္ဗော၊ အဝုစ္စမာနသာပိ ဘဝတိအတ္ထသ ဝိညာယမာနတ္တာ။-ဋီကာ။]

ဧတေသံ–ဤတရားတို့၏၊ ဝိတက္ကဝိစာရေသု–ဝိတက်ဝိစာရတို့တွင်၊ ဝိစာရောဝ–ဝိစာရသာလျှင်၊ မတ္တာ ပမာဏံ–အတိုင်းအရည်သည်၊ (အတ္တိ)၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဝိစာရသာအတိုင်းအရည်ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) (တေ ဓမ္မာ) ဝိစာရမတ္တာ–တို့မည်၏၊ **ဝိစာရတော**–ဝိစာရထက်၊ ဥတ္တရိ–အလွန်၊ ဝိတက္ကေနဉ္စ၊ သဒ္ဒီ, သမ္ပယောဂ–ယှဉ်ခြင်းသို့၊ နဂစ္ဆန္တီ–မရောက်ကုန်၊ ဣတိ အတ္ထော–အနက်၊ အဝိတက္ကာစ–ဝိတက်မရှိသော တရားတို့သည်လည်း ဟုတ်၏၊ တေ–ထိုအဝိတက္က တရားတို့ဟူသည်၊ ဝိစာရမတ္တာစ–ဝိစာရသာလျှင် အတိုင်းအရည်ရှိသော တရားတို့ လည်းဟုတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တာ–တို့မည်၏။ [အဝိတက္က ဝိစာရမတ္တာ–ဝိတက်ကားမရှိ, ဝိစာရသာ အတိုင်းအရည်ရှိကုန်သော၊ ဓမ္မာ–တို့၊ ဤသို့ပေးပါ၊ မာတိကာအကောက်၌ ပေးကြသော "ဝိတက်ကား မရှိ, ဝိစာရမျှသာ ရှိကုန်သော"ဟူသော အနက်ကား အဋ္ဌကထာ အဖွင့်အတိုင်း မဟုတ်, ဋီကာပဌမ နည်းနှင့်သာ လျော်သည်။]

ပီတိတ္တိကေ–၌၊ (အတ္ထော, ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ယေ ဓမ္မာ–တို့သည်၊) ပီတိယာ–ပီတိနှင့်၊ သဟ, ကေ့ပွါဒါဒိဘာဝံ–ကေ့ပွါဒအစရှိကုန်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂတာ–ရောက်ကုန်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (တေ ဓမ္မာ) ပီတိသဟဂတာ–တို့မည်၏၊ ပီတိသမ္ပယုတ္တာ–ပီတိနှင့်အညီအမျှ ကေ့ပွါဒတာအစရှိသော အပြားတို့ဖြင့်ယှဉ်သော တရားတို့တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ သေသပဒဒွယေပိ–ပီတိသဟဂတာမှကြွင်းသော သုခသဟဂတာ, ဥပေက္ခာသဟဂတာ ပုဒ် ၂–**ပါ**း**အ**ပေါင်း၌လည်း၊ ဧသေဝနယော–ဤနည်းပင်တည်း။ စ–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤသေသပဒဒွယ၌ဝါ–ဤဥပေက္ခာသဟဂတာ ဟူသောပုဒ်၌၊ အဒုက္ခမသုခါဝေဒနာ–အဒုက္ခမသုခါ ဝေဒနာကို၊ ဥပ်ေက္ခာတိ–ဥပေက္ခာဟူ၍၊ ဝုတ္တာ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဟိ–မှန်၊ သာ–ထိုအဒုက္ခမသုခါဝေဒနာသည်၊ သုခဒုက္ခာကာရပဝတ္တိ–ဣဋ္ဌ အခြင်းအရာ, အနိဋ္ဌ အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်

ဝိစာရမတ္တာ။ ။မတ္တာသဒ္ဒါသည် "ပမာဏိသရိယေ မတ္တာ" စသော အဘိဓာန်လာ အနက်တို့တွင် "ပမာဏအနက်ကိုဟောသောပုဒ်" ဟု သိစေလို၍ မတ္တာကို "ပမာဏ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဝိစာရောဝ၌ ဧဝသဒ္ဒါကိုလည်း "သမ္ဘပဒံ သာဝဓာရဏ"နှင့် အညီ ရသင့်၍ အပိုထည့်အပ်သောသဒ္ဒါတည်း၊ တိုဧဝဖြင့် ဝိတက်မပါဟုကန့်သည်၊ ထိုဝိစာရောဝမတ္တာဟူသော စကားဖြင့် "ဝိစာရထက် အပိုဖြစ်သော ဝိတက်နှင့်မယှဉ်ပါ"ဟု ဆိုလိုသည်။ [ဣတော ဥဒ္ဓံ ဝိတက္ကေန သမ္ပယောဂံ နဂစ္ဆန္တီတိ အတ္ထော။]

မှတ်ချက်။ ။"ဣတော ဥဒ္ဓံ, ဝိတက္ကေန သမ္ပယောဂံ နဂစ္ဆန္တီတိ အတ္ထော"ဟု ဋီကာ ဖွင့်ထားသည်ကို အဓိပ္ပာယ်ပြောသောဆရာတို့က ယူ၍ပြောသောကြောင့် ယခုအခါ အဋ္ဌကထာ စာအုပ်များ၌ "ဝိစာရတော ဥတ္တရိ ဝိတက္ကေန သဒ္ဓိं သမ္ပယောဂံ နဂစ္ဆန္တီတိ အတ္ထော" ဟု ပါ၌ပို တွေ့ရသည်၊ ထိုပါ၌သည် ရှေးပါ၌မဟုတ်ပါ၊ ဝိတက္ကေန၏စပ်ရာ "သမ္ပယောဂံ" ဟု သဟာဒိယောဂ ရှိပါလျက် (သဒ္ဓိं) ဟု အပိုပါသောကြောင့် စာသွားလည်းမကောင်းပါ။

ခြင်းကို၊ ဥပေက္ခတိ–အသင့်အားဖြင့် ရှုတတ်၏၊ ဝါ–လျစ်လျူရှုတတ်၏၊ မဇ္ဈတ္တာ ကာရသဏ္ဌိတတ္တာ–မဇ္ဈတ္တ အခြင်းအရာ၌ ကောင်းစွာတည်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တေနာကာရေန–ထိုမဇ္ဈတ္တ အခြင်းအရာဖြင့်၊ ပဝတ္တိ–၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဥပေက္ခာ–မည်၏၊ ဣတိ–ဤသို့လျှင်၊ **ဝေဒနာတ္တိကတော–ဝေဒနာတိက်မှ၊ ပဒဋ္ဌယမေဝ–ပုဒ်၂–ပါးအပေါင်းကိုသာ၊ ဂဟေတွာ–ယူ၍၊ နိပ္ပိတိကသု–ပိတိမရှိသော**၊ သုခသု–**သုခ၏၊ [သုခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဏ်, စေတုဋ္ဌေါန် ကောဒသင်္ခ်ရှိသော** သုခကို ဆိုသည်။] သပ္ပိတိကသုခတော–သပ္ပိတိကသုခမှ၊ [ပိတိသဟဂုတ် ၅၁–ပါးသော သုခမှ၊] ဝိသေသဒဿနဝသေန–အထူးကိုပြဆိုတော်မူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အယံတိကော–ဤ ပိတိတိက်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော။

ဒဿနတ္တိကေ–၌၊ (အတ္ထော, ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဒဿနေနာတိ–ကား၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန–သောတာပတ္တိမဂ်သည်၊ (ပဟာတဗ္ဗာ၌ စံပ်၊) ဟိ–မှန်၊ သော–ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ကို၊ ပဌမံ–သကဒါဂါမိမဂ် စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ နိဗ္ဗာန ဒဿနတော–နိဗ္ဗာန်ကို မြင်တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒဿနန္တိ–ဒဿနဟူ၍ (ဘဂဝတာ–သည်) ဝုတ္တော–ပြီ၊ [စာအုပ်တို့၌ "နိဗ္ဗာနံ+ဒဿနတော"ဟု ဝါကျတွေ့ရ၏၊ ဒဿန၏ကံမှာ နိဗ္ဗာနသာဟု ဆင်္ခြိုက်သာ ရှိသင့်သောကြောင့် လည်းကောင်း, ဋီကာ၌ "နိဗ္ဗာနဒဿနတော" ဟု တွေ့ရသောကြောင့်လည်းကောင်း "နိဗ္ဗာန ဒဿနတော"ဟု သမာသ် ရှိခြင်းက ကောင်းသည်။]

မဇ္ဈေ၊ပေ၊တတ္တာ။ ။ဥပေက္ခတိကို "မဇ္ဈတ္တ၊ပေ၊ပဝတ္တတိ"ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ မဇ္ဈေ+ဋ္ဌိတော+အတ္တာ (သဘာဝေါ) ယသ္သာတိ မဇ္ဈတ္တော၊ အာကာရနှင့် အရံတူအောင် မဇ္ဈတ္တနောင် ဘာဝအကျေကြ်ပါ၊ "အလယ်အလတ်၌တည်သော သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာ" ဟူသည် ဣဋ္ဌဘက်၌လည်း မပါ, အနိဋ္ဌဘက်၌လည်း မပါသော အလယ်အခြင်းအရာတည်း၊ မဇ္ဈတ္တာကာရေ+သဏ္ဌိတာ မဇ္ဈတ္တာကာရသဏ္ဌိတာ (ဥပေက္ခာ)၊ "မဇ္ဈတ္တာကာရ၌ ကောင်းစွာတည်" ဟူသည် ဣဋ္ဌ အနိဋ္ဌ ၂–ပါး၏ အလယ်၌တည်သော အခြင်းအရာကို အာရုံပြုခြင်းတည်း၊ မဇ္ဈတ္တာကာရ သဏ္ဌိတာယ+ဘာဝေါ မဇ္ဈတ္တာကာရသဏ္ဌိတတ္တံ။

မှတ်ချက်။ ။သုခါကာရစသည်၌ အာကာရကို "ကောဋ္ဌာသ အနက်ဟော" ဟု ကြံကြ၏၊ ထိုအကြံမှာ အာကာရ ၃–မျိုးရှိသောကြောင့် တစ်မျိုးကိုတစ်ဖို့ဟုယူ၍ အဓိပ္ပာယ်ကြံခြင်းသာတည်း၊ သဒ္ဒတ္ထမှာ အခြင်းအရာဟူသော အနက်ပင်ဖြစ်သည်။

နိဗ္ဗာနဒဿနတော။ ။ဒဿနအမည်ရခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြသော (နာမ–လာဘ) ဟိတ်တည်း၊ "နိဗ္ဗာနံ+ပဿတိတိ ဒဿနံ"ဟု ပြု၊ "နိဗ္ဗာန်ကို+မြင်"ဟူရာ၌ ထိုးထွင်း၍သိသော အမြင်မဟုတ်, အာရုံပြုသောအားဖြင့် မြင်သောအမြင်တည်း၊ [နိဗ္ဗာန ဒဿနတောတိ·နိဗ္ဗာနာရ မဏာတ် သန္ဓာယာဟ၊ ဋီကာ၊...က နှ+ပဋ္ဌိဝိဘတ္တိ၊– အနု။]

ပန-ဆက်၊ ဂေါတြဘု-ဂေါတြဘုကို၊ (နှ ဝုစ္စတိဋ္ဌ ပဓာနစပ်၊) ဝါ-သည်၊ (ပဿတိဋ္ဌ အပဓာနစပ်၊) ပဌမတရံ-သောတာပတ္တိမဂ်ထက် သာ၍ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဗ္ဗာနံ-ကို၊) ကိဠာပိ ပဿတိ-အကယ်၍ကား မြင်ပါပေ၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် မြင်ပါသော်လည်း၊ (နဝုစ္စတိဋ္ဌ စပ်၊) ရညော-၏၊ သန္ဓိကံ-သို့၊ ကေနစိဒေဝ-တစ်စုံတစ်ခုသောလျှင်ဖြစ်သော၊ ကရဏီယေန-ပြုဖွယ်ရာကိစ္စကြောင့်၊ [လာခြင်း၏ အကြောင်းရင်းသာဖြစ်၍ လာခြင်းကြိယာကို ပြီးစေတတ်သော သာဓကတမ သတ္တိမရှိသောကြောင့် ဟိတ်အနက်သာပေး၊ ကရိဏီးအနက်မပေးရ။] ဒူရာ-အဝေးမှ၊ (တောရွာစသည်မှ၊) အာဂတော-လာသော၊ ပုရိသော-သည်၊ (အာဟဋ္ဌ ပဓာနစပ်၊) ဝါ-ကို၊ ပုဗ္ဗောဋ္ဌ အပဓာနစပ်။] ဒူရတောဝ-အဝေးဋ္ဌပင်၊ [အပဂနသတ္တိ မရှိသောကြောင့်၊ "မှ"ဟု မပေးရ၊] ဣရထိကာယ-ရထားလမ်းဋ္ဌ၊ စရန္တံ-လှည့်လည်နေသော၊ ဟတ္ထိကွန္ဒဂ်-ဆင်ကျောက်ကုန်းဋ္ဌရောက်နေသော၊ ရာဇာနံ-ကို၊ ဒိသွာပိ၊ မြင်ပြီး၍လည်း၊ ဝါ-မြင်ပြီးပါသော်လည်း၊ (နပဿာမိတိ အာဟဋ္ဌစပ်၊) တေ-သင်သည်၊ ရာဇာ-မင်းကို၊ ဒိဋ္ဌော-မြင်အပ်ပြီးလော၊ ဣတိ-သို့၊ ပုဗ္ဗော-မေးအပ်သည်၊ (သမာနော-ဖြစ်လသော်၊) [တည်းအိမ်ရှင်က မေးအပ်သော်၊] ဒိသွာပိ-မြင်ပြီး၍လည်း၊ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စဿ-ပြုထိုက်သောကိစ္စ၏၊ ဝါ-ကို၊ အကတတ္တာ-မပြုအပ်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-မပြုရသေးသည့်အတွက်၊ နပဿာမိ-မမြင်ပါ၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟယတာ-ပြောသကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-ဤအတူသာလျှင်၊ နိဗ္ဗာနံ-ကို၊ ဒိသွာပိ-၍လည်း၊ ဝါ-

---

ဂေါတြဘု ပန။ ။နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသောအားဖြင့် မြင်သောကြောင့် "ဒဿန"ဟု ခေါ်ရလျှင် "ဂေါတြဘုလည်း သောတာပတ္တိမဂ်၏ အလျင် နိဗ္ဗာန်ကို မြင်ရကား ဒဿနအမည် ရသင့်သည် မဟုတ်လော"ဟု စောဒနာဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ဂေါတြဘုပန" စသည်မိန့်၊ ပါဠိလျှောက်အတိုင်း အဓိပ္ပာယ်သိသာပြီ။ [ဂေါတြဘုစိတ်က နိဗ္ဗာန်ကို အလျင် အာရုံပြုကြောင်းကိုကား မဂ္ဂဝိထိကို လေ့လာ၍သိပါ။]

မှတ်ချက်။ ။သောတာပတ္တိမဂ်နှင့် ဂေါတြဘုသည် နိဗ္ဗာန်ကို မြင်ချင်းတူသော်လည်း သောတာပတ္တိမဂ်က ကိလေသာပယ်ခြင်းကိစ္စကို ပြု၍မြင်သောကြောင့် ဂေါတြဘုထက် သာလွန်ရကား ဒဿနကိစ္စ၌ သာ၍ထင်ရှားသောကြောင့် အထင်ရှိ၏, အတိသယနည်းဖြင့် သောတာပတ္တိမဂ်ကိုသာ "ဒဿန" ခေါ်ရသည် မှတ်ပါ။

ဒိသွာပိ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ ဥပမာန ဝါကျဝယ် ဒိသွာပိ ၂-ထပ် ပါနေ၏၊ ပဌမဒိသွာပိသည် အကတတ္တာ နှ ပဿာမိတိ အာဟဋ္ဌ စပ်နိုင်၏၊ ဘာကြောင့် "နှ ပဿာမိ ဆိုနိုင်သနည်း" ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ကတ္တဗ္ဗကိစ္စဿ အကတတ္တာ"ဟု ဟိတ်ထည့်ရသည်၊ မြင်ပြီးဖြစ်ပါသော်လည်း ပြုထိုက်သောကိစ္စကို မပြုရသေးသောကြောင့် "နှ ပဿာမိ" ဟု ဆိုသည်-ဟူလို။ ဤသို့ အဓိပ္ပာယ် ပြည့်စုံနေသောကြောင့် ပုဗ္ဗောနောက်ဋ္ဌ ဒိသွာပိတစ်ခု ပိုနေဟန်တူ၏၊ ဥပမေယျဋ္ဌ ဒိသွာပိ တစ်ပုဒ်သာပါသည်။

မြင်ပြီး ပါသော်လည်း၊ ကတ္တာဗွသ-ပြုထိုက်သော၊ ကိလေသပွဟာနသ-ကိလေသာကိုပယ်ခြင်းကိစ္စ၏၊ အဘာဝါ-မ့ရှိခြင်းကြောင့်၊ ဒဿနန္တိ-ဟူ၍၊နဝုစ္စတိ-မဆိုအပ်၊ ဟိ-မုန်၊ တံ ဉာဏံ-ထိုဂေါတြဘုဉာဏ်သည်၊ မဂ္ဂသ-သောတာပတ္တိမဂ်၏၊ အာဝဇ္ဇနဋ္ဌာနေ-အာဝဇ္ဇန်း၏အရာ၌၊ ဌိတ္တတိ-တည်၏။

ဘာဝနာယာတိ-ကား၊ သေသမဂ္ဂတ္တယေန-သောတာပတ္တိမဂ်မှ ကြွင်းသော အထက်မဂ် ၃-ပါးအပေါင်းသည်(ပဟာတဗ္ဗာ၌ စပ်၊) ဟိ-မုန်၊ (တစ်နည်း)ဟိ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သေသမဂ္ဂတ္တယ်-သောတာပတ္တိမဂ်မှ ကြွင်းသော အထက်မဂ် ၃-ပါးအပေါင်းကို(ဝုစ္စတိ၌ ပဓာနစပ်) ဝါ-သည်(နပဿတိ, ဥပ္ပဇ္ဇတိတို့၌ အပဓာနစပ်) ပဌမမဂ္ဂေန-သောတာပတ္တိမဂ်သည်၊ ဒိဋ္ဌသို့ယေဝ-မြင်အပ်ပြီးသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဓမ္မေ-သစ္စာ ၄-ပါးတရားတို့၌၊ ဘာဝနာဝသေန-တိုးပွားစေခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ-ရှေး၌ မမြင်အပ်သေးသော၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသောတရားကို၊ နပဿတိ-မမြင်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (မြင်အပ်ပြီးသော သစ္စာ၄-ပါးတရား၌သာတိုးပွားစေခြင်း၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်သည်အဖြစ်ကြောင့်၊) ဘာဝနာတိ-ဘာဝနာဟူ၍၊ ဝိစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ တတိယပဒံ-နေဝဒဿနေန နဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗာဓမ္မာဟူသော တတိယပုဒ်ကို၊ ဉဘယပဋိက္ခေပဝသေန-ရှေး ၂-ပုဒ်သည် ဟောအပ်သောတရား၂-ပါးစုံကို ပယ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ။

ဘာဝနာယ။ ။ဘာဝနာ၌ ဘူဝတော်, ကာရိတ်ကျေ, ယုပစ္စည်း၊ ဘူဝတော်၏ သတ္တာအနက်, ဝုနိအနက် ၂-ပါးတွင် ဝုနိအနက်ကို ယူစေလိုသောကြောင့် "ပဌမမဂ္ဂေန ဒိဋ္ဌသို့ယေဝ ဓမ္မေ ဘာဝနာဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ"ဟု မိန့်သည်၊ သောတာပတ္တိမဂ် မြင်ပုံထက် တိုး၍ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မြင်ခြင်းကို "ဘာဝနာ-တိုးပွားစေခြင်း"ဟု ဆိုသည်၊ "ဘာဝေတိ-တိုးပွားစေတတ်၏၊ ဣတိ ဘာဝနာ"ဟု ပြု။

ဉဘယ ပဋိက္ခေပဝသေန။ ။"နေဝ ဒဿနေန"ဟု ဆိုသောကြောင့် ဒဿနလည်း မဟုတ်သော၊ "နာ ဘာဝနာယ"ဟု ဆိုသောကြောင့် ဘာဝနာလည်းမဟုတ်သော၊ ဤသို့အနက်ယူ၍ ဤပဟာယကတရား ၂-မျိုးကို ပယ်သည်ဟု ထင်မှတ်ဖွယ်ရှိ၏၊ ထိုသို့မဟုတ်ပါ၊ ရှေး ၂-ပုဒ်တို့ဖြင့် ဟောအပ်သောတရားတို့ကိုသာ ပယ်မြစ်ပါသည်၊ ထို ၂-ပုဒ်ဖြင့် ဟောအပ်သော တရားတို့မှတစ်ပါး ကြွင်းသောတရားတို့ကို အရကောက်ရသည်-ဟူလို၊ [ဉဘယပဋိက္ခေပဝသေနာတိ-ဒွိဟိ ပဒေဟိ ဝုတ္တဓမ္မ ပဋိက္ခေပဝသေန၊ နာ ပဟာယက ပဋိက္ခေပဝသေန၊-ဋီကာ။]

မှတ်ချက်။ ။"နေဝ ဒဿနေန နာ ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗာ"ဝယ် ပဟာတဗ္ဗပုဒ်ကို "နေဝ ဒဿနေန" ဟူသော ရှေးပုဒ်နှင့်လည်း တွဲပါ၊ မှန်၏-ဒဿနေန+ပဟာတဗ္ဗာ စသော ပုဒ်တို့သည် မာတိကာအကောက်၌ တစ်ပုဒ်အနေအားဖြင့် အနက်ပေးထားသော်လည်း အမှန်အားဖြင့် သမာသ်မဟုတ်, ဝါကျတို့သာတည်း။ [ရူပသိဒ္ဓိ-တတိယာ တပ္ပုရိသ် သမာသ်အခန်းကိုကြည့်ပါ။]

တဒန္တန္တရတ္တိကေ–ထိုဒဿနတိုက်၏ အခြားမဲ့ဖြစ်သော **ဒဿန**ဟေတုတိုက် ၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) **ဧ**တေသံ–ဤတရားတို့၏၊ ဟေတု–ဟိတ်ကို၊ ဒဿနေန–သောတာပတ္တိမဂ်သည်၊ မဟာတဗ္ဗော–ပယ်ထိုက်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ သောတာပတ္တိမဂ်သည်၊ ပယ်ထိုက်သောဟိတ် ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (တေဓမ္မာ) ဒဿနေန မဟာတဗ္ဗဟေတုကာ–တို့မည်၏၊ ဒုတိယ ပဒေပိ–ပုဒ်၌၊ **ဧ**တေသံ–ဤရားတို့၏၊ ဟေတု–ကို၊ ဒဿနေန–သည်၊ နေဝ ပဟာတဗ္ဗော–မပယ်ထိုက်၊ ဘာဝနာယ–အထက်မဂ် ၃–ပါးအပေါင်းသည်၊ နေ ပဟာတဗ္ဗော–မပယ်ထိုက်၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ အတ္ထံ–အနက်ကို၊ အဂ္ဂဟေတွာ–မှီယူမူ၍၊ **ဧ**တေသံ–ဤတရားတို့၏၊

ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗ ဟေတုကာ။ ။ဤ တိက် ၃–ပုဒ်တို့ကား ဝိဘတ်မကျသော အလုတ္တသမာသ်ပုဒ်တို့ချည်းတည်း၊ ရှေ့ ၂–ပုဒ်၌ တိပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိသာတည်း၊ (တစ်နည်း) "ပဟာတဗ္ဗော+ဟေတု **ဧ**တေသံ အတ္ထိတိ ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ"ဟု ပဌမပြုပြီးမှ "ဒဿနေန+ မဟာတဗ္ဗဟေတုကာ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ"ဟု ဒွိပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိပြုပါ၊ ဤဝိဂြိုဟ်များဝယ် **ဧ**တေသံ၏အနက်၌ စတုတ္ထိ ဆဋ္ဌီ ၂–ဝါဒရှိ၏၊ စတုတ္ထိပေးရာ၌ အတ္ထိထည့်၍ပေးကြသည်၊ ထိုစတုတ္ထိ ဆဋ္ဌီစီစစ်ချက်ကို နောက်၌ ပြပါမည်။

တတိယပုဒ်ကား "နေဝ+ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတု **ဧ**တေသံ အတ္ထိတိ နေဝ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ၊ နေ+ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗဟေတု **ဧ**တေသံ အတ္ထိတိ နဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ"ဟု ရှေးဦးစွာ ဗဟုဗ္ဗီဟိ ၂–ပုဒ်တွဲ၍ "**နေ**သ ဒဿနေန–ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ**စ+** **တေ**+နဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗ ဟေတုကာစာတိ နေဝဒဿနေန နဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗဟေ**တုကာ**" ဟု ကမ္မဓာရည်းတွဲပါ၊ ရှေ့ပုဒ်၌ ပဟာတဗ္ဗဟေတုကပုဒ်ကိုလည်းချေ၊ [တေန၊ပေ၊ **ဝစနတ္ထံ** ဒဿေတိ၊ **ဧ**ကော ဟေတု မရွေ့ ပဟာတဗ္ဗဟေတုကသဒ္ဒါ လုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊–**မရ**။]

ဧဝမတ္ထံ **အ**ဂ္ဂဟေတွာ။ ။အတ္ထိသဒ္ဒါမထည့်ဘဲ ဝိဂ္ဂဟပြုလျှင် "**ဧ**တေ**သ**" ဟူသော သမ္မန်ကို ဟေတုဌာနစပ်၍ "ထို တတိယရာသိတရားတို့၏ ဟိတ်ကို သောတာပတ္တိမဂ်လည်း မပယ်ထိုက်" ဟု အနက်ထွက်သဖြင့် နကိုက ဟိတ်ပါသောတရားတို့သာ၍ ဟိတ်မယှဉ်သော အဟိတ်တရားတို့ လုံးလုံးမရနိုင်သောကြောင့် အတ္ထာယုတ္တိ (အနက်အရကောက်၏ မသင့်ခြင်း မပြည့်စုံခြင်းဟူသော) အပြစ်ရောက်၏။

ထိုပြင်– "နေဝဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗော ဟေတု **ဧ**တေ**သ**"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရာ၌ ပဟာတဗ္ဗ သဒ္ဒါသည် ရှေ့ကိုဖြစ်စေ နောက်ကိုဖြစ်စေ တစ်ခုခုကို (အမြဲ့ခြင်းရှိသော) သဒ္ဒါဖြစ်၏ ဤ၌ကား "နေဝ ပဟာတဗ္ဗော, နေ ပဟာတဗ္ဗော"ဟု "နေဝ–နေ" ဟူသော ရှေ့က ပဋိသေဓကိုင်ခဲ့၍ နောက်ဟေတုသဒ္ဒါကို မခဲ့သောကြောင့် "ပဟာတဗ္ဗဟေတု"ဟု သမာသ်မစပ်ထိုက်၊ [အချင်းချင်ခဲ့မှ သမာသ်စပ်နိုင်ကြောင်းကို နာမာနံ သမာသော ယုတ္တတ္တောအဖွင့်ကြည့်ပါ။] ထိုကြောင့် သဒ္ဒယုတ္တိလည်း မရှိချေ။ ထိုသို့ အတ္ထယုတ္တိသဒ္ဒယုတ္တိမရှိသည့်အတွက် "**ဧ**ဝမတ္ထံ **အ**ဂ္ဂဟေတွာ– အတ္ထိသဒ္ဒါ မပါသော ဤဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်အနက်ကို မယူမူ၍"ဟု ဆိုသည်။

ဒဿနေန-သည်၊ ပဟာတဗ္ဗော-ပယ်ထိုက်သော၊ ဟေတု-ဟိတ်သည်၊ နေဝအတ္ထိ-မရှိ၊ ဘာဝနာယ-အထက်မဂ် ၃-ပါးအပေါင်းသည်၊ ပဟာတဗ္ဗော-သော၊ ဟေတု-သည်၊ နှ အတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိစ-သို့၊ အတ္ထော-ကို၊ ဂဟေတ္တဗ္ဗော-ယူထိုက်၏။

ဟိ-လဒ္ဓဒေါသ ထင်ရှားပြအံ့၊ ဣတရထာ-အတ္ထိသဒ္ဒါ ပါရှိခြင်းဟူသော အခြင်းအရာမှ တစ်ပါး, အတ္ထိသဒ္ဒါ မပါရှိခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (အတ္ထော-အနက်ကို၊ ဂယှမာနေ ယူအပ်သော်၊) **အဟေတုကာနံ**-အဟိတ်တရားတို့ကို၊ (အဟိတ်စိတ်နှင့် ရုပ်တရားတို့ကို၊) အဂ္ဂဟဏ-**မယူနိုင်ခြင်း**သည်၊ ဘဝေယျ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ) ကြောင့်၊ ယော-အကြင်ဟိတ်သည်၊ ဝါ-ကို ဒဿနဘာဝနာဟိ-သောတာပတ္တိမဂ် အထက်မဂ် ၃-ပါးတို့သည်၊ မဟာ

ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ ။"အတ္ထိ"ဟူသော ကြိယာကိုထည့်၍ ဝိဂ္ဂဟပြုထိုက်လျှင် နေဝနှင့်နတို့သည် ပဟာတဗ္ဗောနှင့်မတွဲရဘဲအတ္ထိနှင့်တွဲရသောကြောင့် "ထိုတတိယရာသီတရားတို့မှာ သောတာပတ္တိမဂ် ပယ်ထိုက်သောဟိတ်လည်း မရှိ, အထက်မဂ် ပယ်ထိုက်သောဟိတ်လည်း မရှိ"ဟု အနက်ထွက်ရကား နကိုက ဟိတ်မရှိသော အဟိတ်တရားများနှင့်တကွ ကုသိုလ်ကြိယာ အဗျာကတအားလုံးရသဖြင့် အနက်ပြည့်စုံ၍ အတ္ထယုတ္တိလည်းရှိ, ပဟာတဗ္ဗောနှင့် ဟေတုတို့အချင်းချင်း ငဲ့ကြ စပ်ကြသောကြောင့် သဒ္ဒယုတ္တိလည်း ရှိသည့်အတွက် "ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော-အတ္ထိဟု ထည့်ထားသော ဤအနက်ကိုသာ ယူပါ" ဟု ဆိုသည်။

မှတ်ချက်။ ။အချို့သော ပါဠိဋ္ဌိကာနှင့်တကွ များစွာသောဆရာတို့သည် "အတ္ထိသဒ္ဒါသည် သမ္မဒါန်ငဲ့၏"ဟု ဖွင့်လေ့ရှိသောကြောင့် (ထိုအယူအတိုင်း) အဋ္ဌကထာ၏ ဝိဂ္ဂဟ ၂-မျိုးတွင် အတ္ထိမပါသော ရှေ့ဝိဂ္ဂဟကို ဆဋ္ဌီ ဗဟုဗ္ဗီဟိ, အတ္ထိပါသော နောက် ဝိဂ္ဂဟကို စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗီဟိ ဟု ခွဲလေ့ရှိကြ၏၊ သို့သော် အတ္ထိသည် သမ္မဒါန်ငဲ့သော ပုဒ်ဟု သဒ္ဒါကျမ်းလာ သိလာဃ စသောသုတ်တို့၌ မဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း, "ဣမသ္မိံ အတ္ထိဝိကပ္ပေ စတောသဲ သဒ္ဒဿ (သမ္မန္ဓတ္တောနဝယ် ဣ ၌ စပ်၊) အတ္ထိသဒ္ဒဿ (သမ္မန္ဓ၌စပ်) သမ္မန္ဓတ္တောန ဝိဇ္ဇိသေသနန္တိ ဝုတ္တံ-ဧတောသဲသဒ္ဒါက အတ္ထိသဒ္ဒါ၏ သမ္မန်၏ အဖြစ်ကြောင့်" ဟု မဟာဋီကာ၌ ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း အတ္ထိပါသော ဒုတိယဝိကပ်ကိုလည်း သမ္မန္ဓဆဋ္ဌီဗဟုဗ္ဗီဟိဟုသာမှတ်ပါ။

ဣတရထာဟိ။ ။"ဣတရထာ, အညထာနောက်, ဟိပနနှင့်, စတလုံးရောက်သော်, လဒ္ဓဒေါသ, ဗျတိရိုက်ဟု, အမည်ပေးမြဲ"ဟူသော နိယံနှင့်အညီ "ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော" ဟူသော ရှေ့ဝါကျ၏အနက်ကို အနှယ, ဣတရထာမှစ၍ အနဓိပ္ပေတံ တိုင်အောင် ဗျတိရေကဟု မှတ်ပါ၊...ထို့ပြင်-"ဣတရထာ, အညထာပုဒ်, ထုတ်၍ရှိက, လက္ခဏနှင့်, လက္ခဏဝန်, ဤနှစ်တန်ကို, အမှန်သွင်းလျက်, အနက်သမ္ဘန်၊ အပါဒါန်မှာ, အနှယာကို, ခံကာမလွဲ, ထားလေမြဲ" ဟူသော နိယံနှင့်အညီ ဣတ်ရထာ၏ အပါဒါန်ကို အတ္ထိသဒ္ဒါပါသော ရှေ့ဝါကျက အနှယအနက်ကိုခံ၍ ထာပစ္စည်း၏ အာကာရအနက်နှင့်တကွ "အတ္ထော ဂယှမာနေ"ဟု လက္ခဏ, လက္ခဏဝန္တ ထည့်၍ အနက်ပေးရသည်၊ အဟိတ်တရားတို့ကို မယူနိုင်ခြင်းသည် ပဌမလဒ္ဓ ဒေါသတည်း။

တဗ္ဗော–ပယ်ထိုက်သည်၊ သိယာ–ဖြစ်ရာ၏၊ တေသံ–ထိုအဟိတ်တရားတို့၏၊ (သော) ဟေတုယေဝ–ထိုဟိုက်သည်ပင်၊ နတ္ထိ၊ (တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဣတရထာ–ဖြင့်၊ အတ္ထေ–ကို၊ ဂယှမာနေ–သော်၊ အဟေတုကာနံ–တို့ကို၊ အဂ္ဂဟဏံ–သည်၊ ဘဝယျ။) သဟေတုကေသုပိ–သဟိုက် စိတ္တုပ္ပာဒ်တို့တွင်လည်း၊ ဟေတုဝဇ္ဇာနံ–ဟိတ်သည်၊ ကြဉ်အပ်သောတရားတို့ကို၊ ပဟာနံ–ပယ်ခြင်းသည်၊ အာပဇ္ဇတိ–ဖြစ်၏၊ ဟေတူနံ–ဟိတ်တို့ကို၊ (ပဟာနံ–သည်၊) နှ အာပဇ္ဇတိ–မဖြစ်၊ဟိ–မှန်၊(တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ ဧတေသံ–ဤ တတိယရာသိတရားတို့၏၊ ဟေတုယေဝ–ဟိတ်ကိုသာ၊ နေဝဒဿနေန၊ပေ၊ပဟာတဗ္ဗောတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တော–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ (ဟောတော်မူအပ်ရာရောက်၏၊)တေ ဓမ္မာ–ထိုတတိယရာသိတရားတို့ကို၊ နှ ဝုတ္တာ–ဟောတော်မမူအပ်ကုန်၊ (ဟောတော်မူအပ်ရာမရောက်ကုန်၊) (တသ္မာ– ကြောင့်။ သဟေတုကေသုပိ–တို့တွင်လည်း၊ ဟေတုဝဇ္ဇာနံ–တို့ကို၊ ပဟာနံ–သည်၊ အာပဇ္ဇတိ၊ ဟေတူနံ–တို့ကို၊ ပဟာနံ–သည်၊ နှ အာပဇ္ဇတိ–မဖြစ်။)

စ–စင်စစ်ကား၊ ဧတံ ဥဘယမ္ပိ–ဤ ၂–ပါး၌ကိုလည်း၊ အနဓိပ္ပေတံ–အလိုမရှိအပ်၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧတေသံ–ဤတတိယရာသိ တရားတို့၏၊ ဒဿနေန–သောတာပတ္တိမဂ်သည်၊ ပဟာတဗ္ဗော–ပယ်ထိုက်သော၊ ဟေတု–ဟိတ်သည်၊ နေဝ အတ္ထိ၊ ဘာဝနာယ–အထက်မဂ် ၃–ပါးအပေါင်းသည်၊ ပဟာတဗ္ဗော–သော၊ ဟေတု–သည်၊ နှ အတ္ထိ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ သောတာပတ္တိမဂ်သည် ပယ်ထိုက် သော ဟိတ်လည်းမရှိ၊ အထက် မဂ် ၃–ပါးအပေါင်းသည် ပယ်ထိုက်သော ဟိတ်လည်း မရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) (တေဓမ္မာ) နေဝ၊ပေ၊ဟေတုကာ– တို့မည်၏၊ ဣတိ–သို့၊ အယံ အတ္ထော–ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗော–ယူထိုက်၏။

သဟေတုကေသုပိ၊ပေ၊နဟေတူနံ။ ။အတ္ထိသဒ္ဒါမပါသော ပဋ္ဌမဝိဂ္ဂဟအတိုင်း အနက်ယူလျှင် ("ဤတတိယရာသိတရားတို့၏ ဟိတ်ကို ဒဿနဘာဝနာတို့ မပယ်ထိုက်"ဟု အနက်ထွက်ရကား) "ဟိတ်ကိုသာမပယ်သည်၊ ဟိတ်မှတစ်ပါးသော တတိယရာသိတရားတို့ကိုကား ပယ်ရာရောက်၏၊ မှန်၏–"နေဝ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗော ဟေတု ဧတေသံ"ဟူသော ဝိဂြိုဟ်စကားအတိုင်း အတ္ထိမပါလျှင် "ဧတေသံ–တို့၏၊ ဟေတု–ကို၊ ဒဿနေန–သည်၊ နေဝ်ပဟာတဗ္ဗော–မပယ်ထိုက်၊ ဘာဝနာယ နပဟာတဗ္ဗော–ထိုက်" ဟု အနက်ပေးရသောကြောင့် "ဟိတ်ကိုသာမပယ်, ဟိတ်မှ တစ်ပါးသော တရားတို့ကို ပယ်သည်"ဟု အဓိပ္ပာယ်ရောက်သည်၊ ဤကား ဒုတိယလဒ္ဓဒေါသတည်း။

တသ္မားပေ၊ဟေတဗ္ဗော။ ။ဤ၀ါကျကား လဒ္ဓဂုဏ်၀ါကျတည်း၊ ထိုဆိုအပ်ပြီးသော အဟိတ်တရားတို့ကို မယူခြင်းဟူသောအနက်, ဟေတုဝဇ္ဇတရားတို့ကို ပယ်ခြင်းဟူသောအနက်, ဤအနက် ၂–မျိုးလုံးကိုပင် အလိုမရှိအပ်သောကြောင့် အတ္ထိသဒ္ဒါပါသော သမာသ်အနက်ကို ယူပါ။ [စပ်ဖို့ ကြိယာအများတွင် အခြားကြိယာတို့မှ အထူးပြုတတ်သောကြောင့် အတ္ထိကြိယာကိုပင် "ဝိသေသန"ဟု ဋီကာ၌ ဆိုသည်။]

အာစယဂါမိတ္တိကေ-ဌ၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ယောသဘာဝေါ-ကို၊) ကမ္မကိလေသေဟိ-ဂ် ကိလေသာတို့သည်၊ အာစိယတိ-စိတ်းအပ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ကိလေသာတို့ စိတ်းအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (သောသဘာဝေါ-သည်၊) အစယော-မည်၏၊ ဧတံ-ဤအာစယဟူသော အမည်သည်၊ ပဋိသန္ဓိစုတိ ဂတိပဝတ္တာနံ-အဆက်မပြတ်ဖြစ်တတ်သော ပဋိသန္ဓိစုတိ ဂတိ ဟူသော ဝိပါက်တရားတို့၏၊ နာမံ-အမည်တည်း၊ (ယေဓမ္မာ-တို့သည်၊) တသ-ထိုပဋိသန္ဓိ စုတိ ဂတိဟူသော အာစယ၏၊ကာရဏံ-အကြောင်းသည်၊ ဟုတ္တာ, နိဗ္ဗာဒနဘာဝေန-အကျိုးကိုပြီးစေတတ်သည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်၊ တံအာစယံ-ထိုကိလေသာတို့ စိတ်းအပ်သော ပဋိသန္ဓိ စုတိ ဂတိဟူသော ပဝတ္တသို့၊ ဂစ္ဆန္တီ-ရောက်တတ်ကုန်၏၊ (ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝါ-ထိုသို့ ကံကိလေသာတို့ စိတ်းအပ်သော ပဋိသန္ဓိ စုတိဂတိ

အာစယဂါမိနော။ ။"အာပုဗ္ဗ+စိ စယေ စိခြင်း"ဟူသော ဓာတ်, ကံဟောအပစ္စည်းဖြင့် "အာစယ"ဟု ပြီး၏၊ [စိဓာတ်သည် ယပစ္စည်းနောင်းရာ၌ ဒီဃဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "အာစိယတိ" ဟု ရှိရသည်။] အာစိယတေတိ အစယော၊ ကံသည် ပဋိသန္ဓေ စိတ်စေတသိက် ကမ္မဇရုပ်ကို စိအပ် (ဖြစ်စေအပ်)၏၊ ထိုသို့ ဖြစ်စေရာ၌ ကံစေတနာချည်းသက်သက် မစိနိုင်၊ အဝိဇ္ဇာတဏှာဟူသော ကိလေသာတို့လည်း သဟဇာတသတ္တိဖြင့်ဖြစ်စေ, ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့်ဖြစ်စေ ကျေးဇူးပြုလျက် ပါရှိရသေး၏၊ ["အဝိဇ္ဇာနုသယပရိက္ခိတ္တေန တဏှာနုသယမူလကေန သခါရေန ဇနိယမာနံ"ကို ထောက်ပါ။] "စိ" ဟူသည်ကား ပဋိသန္ဓေနောင် ဘဝင်မှစ၍ ဝိပါက်စိတ်များ ဆက်ကွာဆက်ကာ (ဝီထိစိတ် မဖြစ်သမျှ) စိလျက် စဉ်လျက်ဖြစ်နေခြင်း, အဆုံး၌ စုတိစိတ်ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ "ဂတိ"ဟူသည် စုတိနောက်၌ ရောက်ထိုက်သောဘဝတည်း၊ ထိုဘဝ၌လည်း ပဋိသန္ဓေဘဝင်မှ စ၍ အစဉ်မပြတ်ဖြစ်သော ဝိပါက်တရားများကို "ပဝတ္တ"ဟု ခေါ်သည်။ ထိုအားလုံးသည် ကံကိလေသာတို့ စိအပ်သော အကျိုးတရားများဖြစ်သောကြောင့် "အာစယ"ဟု အမည်ရသည်။ [ပဋိသန္ဓေ စုတိစိတ်ကိုယူသဖြင့် အလယ်၌ဖြစ်သော ဘဝင်ကိုလည်း အာဒိအန္တ ဒီပကနည်း, မိဂပဒဝဠဉ္ဇန နည်းအားဖြင့်ယူပါ။]

ပဋိသန္ဓိ၊ပေ၊နာမံ။ ။ကုသိုလ်စသောဇောများလည်း ယောနိသော မနသိကာရစသော အကြောင်းတရားတို့က စိအပ်ရာရောက်သောကြောင့် "အာစယ" အမည်ရသင့်သော်လည်း အထင်ရှင်၊ ကေဒေသ္ဒုပစာရအားဖြင့် ကံကိလေသာတို့ စိအပ်သော ပဋိသန္ဓေ စသော ဝိပါက် အစဉ်ကိုသာ "အာစယ"ဟု ခေါ်ရကြောင်းပြလို၍ "ပဋိသန္ဓိ၊ပေ၊နာမံ"ဟု မိန့်သည်၊ "ပဝတ္တ"၌ ပ-သည် "အပဗန္ဓ-အဆက်မပြတ်" ဟူသောအနက်ကိုဟော၏၊ ဝတ္တ၌ ဝတုဓာတ်ကား ဖြစ်ခြင်း အနက်ကိုဟော၏၊ "ပဝတ္တန္တီ-အဆက်မပြတ်ဖြစ်လာတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ပဝတ္တာ"ဟု ပြ၍ ပဋိသန္ဓိစုတိတို့ကို အရကောက်ပါ။

တသ၊ပေ၊ဂါမိနော။ ။"ဂစ္ဆန္တီတိ ဂါမိနော၊ အာစယံ+ဂါမိနော အာစယ ဂါမိနော"ဟု ပြုစေလိုရင်းတည်း၊ "အာစယသို့ရောက်" ဟူရာ၌ အာရုံပြုသောအားဖြင့် ရောက်ပါသလော"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ကာရဏံ ဟုတ္တာ နိဗ္ဗာဒနဘာဝေန" ဟု ဝိသေသန ကူမရသည်၊

ဟူသော ပဝတ္တသို့ရောက်တတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တေ ဓမ္မာ, အာစယ ဂါမိနော-အာစယဂါမိတို့မည်၏။) ဝါ-တစ်နည်း၊ (ယေဓမ္မာ-အကြင် ကုသိုလ် အကုသိုလ်တရားတို့သည်၊) ယသ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌၊) ပဝတ္တန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ တံပုဂ္ဂလံ-မိမိဖြစ်ရာ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ယထာဝုတ္တမေဝ-အကြင်အကြင် ဆိုပြီးသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ **အာစယ-ကံကိလေသာတို့စိအပ်သော ပဋိသန္ဓိ စုတိ** ဂတိဟူသော ပဝတ္တသို့၊ **ဂမေန္တိ-ရောက်စေတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်လည်း၊** (တေဓမ္မာ) အာစယဂါမိနော-တို့မည်၏၊ **ဧတံ-ဤအာစယဂါမိ** ဟူသော အမည် သည်၊ သာသဝကုသလာကုသလာနံ-အာသဝေါတရားနှင့် တကွဖြစ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့၏၊ (အာသဝေါတရားတို့၏) အာရုံဖြစ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့၏၊) အဓိဝစနံ-အမည်တည်း။

အာစယသင်္ခါတာ-အာစယဟုဆိုအပ်သော၊ တတောဝေ စယာ-ထို ကံ ကိလေသာတို့စိအပ်သော ပဋိသန္ဓိ စု တိ ဂတိဟူသော ပဝတ္တမှ၊ အပေတတ္တာ-ကင်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (အပစယံ၌စပ်၊) နိဗ္ဗာနံ-သည်၊ စယာ-စယမှ၊ အပေတံ-ကင်းသည်တည်း၊ ဣတိ-ဤဝစနတွေကြောင့်၊ အပစယံ-အပစယမည်၏၊ တံ-ထို အပစယမည်သော နိဗ္ဗာန်ကို၊ အာရမ္မဏံ-အာရုံကို၊ ကတ္တာ, ပဝတ္တနတော-ဖြစ်ခြင်း

ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့က အာစယမည်သော ပဋိသန္ဓေစသည်တို့၏ အကြောင်းရင်းများဖြစ်ရကား ထိုအကျိုးတရားကိုဖြစ်စေသောအားဖြင့် အစယသို့ ရောက်ကြသည်-ဟူလို၊ ဥပမာ-မျိုးစေ့သည် အပင်ပေါက်၍ အသီးကိုဖြစ်စေသောအခါ "မျိုးစေ့က အသီးအဖြစ်သို့ ရောက်သည်"ဟု ဆိုရသကဲ့သို့တည်း။

ယသ္ဓ ဝါ၊ ပေ၊ ဂမေန္တိ။ ။ဤနည်း၌ကား "ဂမေန္တိ တိ ဂါမိနော"ဟု ဟောတုကတ္တုသာဓနပြု၍ ရှေ့နည်းအတိုင်း အာစယပုဒ်နှင့်တွဲ၊ ကသိုလ်က် အကုသိုလ်ကဟူသော မိမိ၏ဖြစ်ရာ သတ္တဝါ ကို ပဋိသန္ဓိ စုတိဂတိဟူသော အာစယသို့ ရောက်စေတတ်သောကြောင့် ကုသိုလ်အကုသိုလ်ကို "အာစယဂါမိ"ဟု ခေါ်သည်။

သာသဝ၊ ပေ၊ အဓိဝစနံ။ ။သေခါနိုး၌ အာရုံနိမိတ်ထင်လာသောအခါ ထိုအာရုံကြောင့်လည်း အာစယသို့ ရောက်ကြရသောကြောင့် လည်းကောင်း, ထိုနိမိတ်က အာစယသို့ ရောက်စေတတ်သော ကြောင့်လည်းကောင်း နိမိတ်များလည်း အာစယဂါမိမည်လေသလားဟု ယုံမှားဖွယ်ရှိရကား "သာသဝ၊ ပေ၊ အဓိဝစနံ"ဟု မိန့်သည်၊ ဤ၌လည်း အထင်ရှင်ကေ ကေဒေသ္ဗျပစာပင်တည်း၊ သဟ+အာသဝေဟိ ယေ ဝတ္တန္တိ တိ သာသဝါ၊ "အာသဝတို့နှင့် တကွဖြစ်"ဟူသည် လောကီ ကုသိုလ်တရားတို့က အာရုံ, အာသဝေါတရားတို့က အာရမဏိက အဖြစ်ဖြင့် တကွဖြစ်ခြင်းတည်း၊ အနာသဝဖြစ်သော မဂ်ကုသိုလ်များကို တားမြစ်လို၍ "သာသဝကုသလ"ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ အကုသိုလ်အတွက်မှာ သာသဝ အနာသဝဟု ၂-မျိုးပြားသောကြောင့် "သာသဝ"ဟု ဝိသေသန ပြုဖွယ်မလို၊ (တစ်နည်း) အကုသလဝယ် စပ်ရာ၌ သာသဝသဒ္ဒါကို ဘူတ ကတန ဝိသေသနဟု သော်လည်းကြေပါ။

ကြောင့်၊ (ယေဓမ္မာ-တို့သည်၊) အပစယ်-ကိလေသာတို့စီအပ်သော ပဋိသန္ဓိ စုတိ ဂတိဟူသော ပဝတ္တမှကင်းသောနိဗ္ဗာန်သို့၊ ဂစ္ဆန္တိ-ရောက်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေဓမ္မာ) အပစယဂါမိနော-တို့မည်၏၊ ဧတေ-ဤအပစယဂါမိဟူသော အမည်သည်၊ အရိယမဂ္ဂါနံ-အရိယမဂ်တို့၏၊ (မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတို့၏၊) အဓိဝစနံ-တည်း။

အပိစ-သည်သာမကသေး၊ [ရှေးနိဿယဟု "အပိစ အပရော နယော မယာ ဝုစ္စတိ"ဟုဆို၏၊] ဣဒ္ဓကဝမှကိ-အုတ်လက်သမားသည်၊ (ပန်းရန်သမားသည်၊) ပါကာရံ-တံတိုင်းကို၊ (အာစိနန္တော-စိလျှက်၊ ဂစ္ဆတိဝိယ-သွားသကဲ့သို့၊ တထာ-တူ၊ ယေဓမ္မာ-တို့သည်၊ ပဝတ္တံ-အဆက်မပြတ်ဖြစ်တတ်သော ပဋိသန္ဓိ စုတိဂတိကို၊

အပစယ။ ။အပစယဟု အပ ဥပသာရသည် အပေတအနက်ဟောတည်း၊ စိယ တော့တိ စယော-ကဲ့ ကိလေသာတို့ စီအပ်သော ပဋိသန္ဓိ စုတိဂတိဟူသော ပဝတ္တတည်း၊ "စယော+အပေတံ အပစယံ"ဟုပြု၍ နိဗ္ဗာန်ကို အရကောက်စေလိုသောကြောင့် "နိဗ္ဗာနံ၊ပေ၊အပစယံ"ဟုမိန့်။ [စာအုပ်များ၌ "အပစယော"ဟု တွေ့ရ၏၊ သို့သော် စယောသက်သက်သာ အ ပစ္စည်းဖြစ်၍ ပုလ္လိင်ရှိနိုင်၏။] ထို အပစယပုဒ်ကား "ဝါနတော+နိက္ခန္တတိ နိဗ္ဗာနံကဲ့သို့ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ဆိုလျှင် နိဗ္ဗာန်ကို အရကောက်ရသောကြောင့် "အပစယံ"ဟု နပုံလိင်ရှိသင့်၏၊ အပ ဥပသာရပုဒ်၏အနက်ကို ပဓာနအားဖြင့် ကောက်ရသောကြောင့် အဗျယီဘောသမာသ် ဆိုလျှင်လည်း သာ၍ပင် နပုံလိင်ဖြစ်သေး၏။

တံ၊ပေ၊ဂါမိနော။ ။"အပစယံ+ဂစ္ဆန္တိ-အပစယသို့ ရောက်တတ်"ဟူရာ၌ အာစယဂါမိတုန်းကဲ့သို့ "နိဗ္ဗာနနှင့်အစွမ်းဖြင့် ရောက်ကုန်သလော"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "အာရမဏံ ကတွာ"ဟု ဝိသေသန ကုမရသည်၊ "နိဗ္ဗာန်ကိုဖြစ်စေခြင်းအားဖြင့် ရောက်သည်မဟုတ်, အာရုံပြုသောအားဖြင့် ရောက်သည်" ဟူလို။ [အာရမဏ ကရဏာ၌ သာမညအာရုံပြုခြင်း, ပရိညာစသော မဂ်ကိစ္စ ၄-ပါးကို ပြီးစေသောအားဖြင့် ဝိသေသအာရုံပြုခြင်းဟု ၂-မျိုးရှိသည်တွင် ဝိသေသအာရုံပြုခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ "တံ အာရမဏံ ကတွာ" ဆိုသည်ဟု မှတ်ပါ။]

မေးဖွယ်။ ။ဘာကြောင့် ဝိသေသအာရမဏ ကရဏာကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုအပ်ကြောင်းကို သိနိုင်သနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား-သာမည အာရမဏကရဏာကို ရည်ရွယ်၍ဆိုလျှင် ဂေါတြဘုဝေါဒါနိ အဘိညာဉ် ပစ္စဝေက္ခဏာစောနှင့် ဖိုလ်တရားတို့လည်း နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုကြသော ကြောင့် အပစယဂါမိအရတွင် ပါဝင်ဖွယ်ရှိရကား ထိုတရားများ မပါစေလိုသည့်အတွက် "သာမည အာရမဏကရဏာကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုအပ်သည်မဟုတ်ကြောင်း, စတုကိစ္စ သာဓနအားဖြင့် ဝိသေသ အာရမဏကရဏာကို ရည်ရွယ်၍ဆိုအပ်ကြောင်း" သိနိုင်ပါသည်။ [ဋီကာကြည့်ပါ။]

အရိယ၊ပေ၊အဓိဝစနံ။ ။ဤ၌၌လည်း နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုနိုင်သော ဂေါတြဘု စသောတရားတို့လည်း အပစယဂါမိအရတွင် ပါဝင်လေသလောဟု တွေးတောဖွယ်ရှိသောကြောင့် "အရိယ၊ပေ၊အဓိဝစနံ" ဟု မိန့်၏၊ အပစယဂါမိသဒ္ဒါသည် အထင်ရှင်ကောဒေသျှုပစာရအားဖြင့် အရိယမဂ်တို့ကိုသာ ဟောသော သဒ္ဒါဖြစ်သည်-ဟူလို။

အာစိနန္တော–စီကုန်လျက်၊ ဂစ္ဆန္တိ–သွားတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (တေဓမ္မာ) အာစယဂါမိနော–တို့မည်၏၊ **တေန–ထိုပန်းရန်သမားသည်၊ စိတ်**၊ စိတ်–စိအပ် စိအပ်တိုင်းသော၊ ဣဋ္ဌက်–အုတ်ကို၊ ဝိဒ္ဓံသယမာနော–ဖျက်ဆီးသော၊ ပုရိသောဝိယ–ယောကျ်ားကဲ့သို့၊ (တထာ–တူ၊ ယေဓမ္မာ၊) **တဒေဝပဝတ္တော–**ထိုအဆက်မပြတ် ဖြစ်တတ်သော ပဋိသန္ဓိ စုတိ ဂတိကိုပင်၊ **အပစိနန္တော–ဖျက်ဆီး**ကုန်လျက်၊ ဂစ္ဆန္တိ–**သွားတတ်ကုန်၏**၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ (တေဓမ္မာ)**အပစယဂါမိနော**–တို့မည်၏၊ တတိယပဒံ–**နေဝါစယဂါမိ** နာပစယဂါမိနော ဓမ္မာဟူသော တတိယပုဒ်ကို၊ ဥဘယပဋိက္ခေပေန–ရှေး ၂–ပုဒ်သည်၊ ဟောအပ်သောတရား ၂–ပါးစုံကို ပယ်ခြင်း အားဖြင့်၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

အပိစ။ ။ပန်းရန်းသမားသည် တဲတိုင်း(ခြေ,ရိုး)**ကို** စီလျက် စဉ်လျက် သွားသကဲ့သို့ လောက် အကုသိုလ်တို့သည် ပဋိသန္ဓိ စုတိ ဂတိ ဟူသော ပဝတ္တကို စီလျက် (ဖြစ်စေလျက်) **သွား**တတ်ကုန်သောကြောင့် အာစယဂါမိ အမည်ရကြသည်။

ပုဒ်ပြီးပုံ။ ။ဤနည်းဖြင့် "အာစိနန္တော ဂစ္ဆန္တိ"ကိုကြည့်၍ အာစယခွဲ နှုတ်ကို **အန္တ ပစ္စယည်း**ဖြင့် "အာစိနန္တ"ဟုရှိ၏၊ ထို့နောက် နှုတ်ကို "ဂစ္ဆန္တောဒိနံ နှုသဒ္ဒေါ, အံ"ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် အံပြု, ယောဂကိုချေ၍ "အာစိနံ"ဟုဖြစ်၏၊ ထိုအာစိနံကို သုတ်ကြီးဖြင့် **အာစယ**ပြု၊ **နှ**ပစ္စယန္တ ပုဒ်တို့သည် များသောအားဖြင့် နောက်ပုဒ်နှင့် သမာသ်မဖြစ်ကြ၊ ထို့ကြောင့် "ဂစ္ဆန္တိ ဂါမိနော"ဟု ပြု၍ "အာစယ+ဂါမိနော"ဟု ဝါကျဖြစ်၏၊ သို့သော် နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဝါစာသိလိဋ္ဌ အကျိုးဝှာ ချေ၍ **"အာစယဂါမိနော"ဟု ဖြစ်သတတ်**။ [ဋီကာနှင့် အနုဋီကာကြည့်ပါ။]

တစ်နည်း။ ။**"အာစိနန္တိ**တိ အာစယာ"ဟုပြု၊ အာပုဗ္ဗ စိဓာတ်, ကတ္တားဟောအပစ္စည်း၊ ဂစ္ဆန္တိ ပဝတ္တန္တိတိ ဂါမိနော၊ အာစယာ(ဟုတ္တာ) ဂါမိနော အာစယဂါမိနော၊ ဤသို့ပြုလျှင် သမာသ် ပင်ဖြစ်သည်။ [ဋီကာ၌ "အာစိနန္တိဝါ" စသော နောက်နည်းတည်း။]

စဉ်းစားဖွယ်။ ။ဤ အပိစတတ်သောနည်းကိုထောက်လျှင် စိဓာတ်၏ စိခြင်းအနက်သည် ထင်ရှား၏၊ ထို့ကြောင့် ပဌမနည်း၌လည်း "အာစိယတိ–စိအပ်၏"ဟုသာ အနက်ပေးသင့်သည်၊ ရှေးနိဿယ၌ "အာစိယတိ–တိုးပွားစေအပ်၏"ဟု ကာရိတ်အနက်နှင့်တကွ ဝမုနအနက်ပေးထားသည်ကိုစဉ်းစားပါ၊ ဝမုနအနက်ကား "သုခေါ ပုညဿ ဥစ္စယော" စသည်ဖြင့် ဥပသာရရှေးရှိရာ၌သာ သင့်သည်၊ ထိုဝမုနအနက်လည်း ကာရိတ်မပါ။

တေနပေအပစယဂါမိနော။ ။ဤပုဒ်၌လည်း "အပစိနံ+ဂါမိနော"ဟု ဖြစ်ပြီးမှ အပစိနံကို အပစယပြု၍ နိဂ္ဂဟိတ်ချေထားသော ဝါကျဖြစ်ပုံကိုလည်းကောင်း, "အပစိနန္တိ အပစယာ"ဟု အပစ္စည်းဖြင့်ပြီးစေပြီးမှ "အပစယာ ဟုတ္တာ ဂါမိနော အပစယဂါမိနော"ဟု သမာသ်ဖြစ်ပုံကိုလည်းကောင်းသိပါ။

သေကွတ္တိကော-ဌ်၊ (အတ္ထো ဒေါ် ဝေဒိတမ္ဘော, ယေမ္ဟာ-တို့သည်၊)တိသု-၃ပါးကုန်သော၊ **သိက္ခာ**သု-သိက္ခာတို့၌၊ **ဇာတာ**-ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ၃-ပါးသော သိက္ခာတို့၌ဖြစ်ကုန်**သည်၏**အဖြစ်ကြောင့်၊) (တေမှာ) သေက္ခာ-သေက္ခတို့မည်၏၊ **ဒေ**တေ-ဤတရား**တို့သည်**၊ **သတ္တန်**-၇-ယောက်ကုန်သော၊ သေက္ခာနံ-သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ (သန္ဓကာ-**ဥစ္စာ**တို့တည်း။) ဣတိပိ-ထို့ကြောင့်လည်း၊ (ထိုသို့ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ **ဥစ္စာ**တို့၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း။) (တေမှာ) သေက္ခာ-**တို့ မည်**၏၊ အပရိယောသိတ**သိက္ခတ္တာ**-မပြီးဆုံးသေးသော သိက္ခာတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (**ယေမ္ဟာ**) သယမေဝ-မိမိတို့ ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ **သိက္ခန္တိ** - ကျင့်တတ်ကုန်၏၊ (ကျင့်လေ့ရှိကုန်၏။) ဣတိပိ-ထို့ကြောင့်လည်း၊ (ထိုသို့ ကျင့်တတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း။) (တေမှာ) **သေက္ခာ**-တို့မည်၏။

တိသု သိက္ခာသု ဇာတာ။ ။ဤနည်းဖြင့် သေက္ခာ၌ ဇာတအနက်ဝယ် ဏ ပစ္စည်း သက်ထားသော ဇာတတဒ္ဓိတ်ဟု ပြု၏၊ ရှေးဦးစွာ "သိက္ခိတဗ္ဗာတိ သိက္ခာယော-ကျင့်ထိုက်သော သီလ သမာဓိ ပညာတို့"ဟု ပြုပါ၊ "သိက္ခာသု+ဇာတာ သေက္ခာ=သိက္ခာ ၃-ပါးတို့၌ဖြစ်"ဟူသည် သိက္ခာ ၃-ပါးတွင် ပါဝင်ခြင်းတည်း၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတွင် သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာသင်္ကပ္ပသည် အဓိပညာ သိက္ခာတည်း၊ သမ္မာဝါစာ ကမ္မန္တ အာဇီဝသည် အဓိသီလ သိက္ခာတည်း၊ သမ္မာဝါယာမ သတိ သမာဓိသည် အဓိစိတ္တ သိက္ခာတည်း၊ ဤသို့ အသီးအသီး ပါဝင်ရကား ထိုမဂ္ဂင်နှင့် ယှဉ်သော မဂ်စိတ္တုပ္ပါဒ်များလည်း ထိုသိက္ခာတို့၌ ပါဝင်ကြရသည်။

သတ္တန် **သေက္ခာနံ ဇေတေ**။ ။"ဣတိပိ"ဟု ဆိုသောကြောင့် တစ်နည်းပြခြင်းဟု သိသာ၏၊ **ဤ**နည်းဖြင့် "သေက္ခာနံ+ဇေတေ သေက္ခာ"ဟု ဣဒံအနက်၌ ဏပစ္စည်း သက်ထားသော ဣဒံ**တဒ္ဓိတ်**ကို ပြု၏၊ ဆက်ဦးအုံ-"သိက္ခန်-ကျင့်ခြင်း၊ သိက္ခာ-ကျင့်ခြင်း"ဟု ရှေးဦးစွာ သိက္ခာကို **နာမ်ပုဒ်**ဖြစ်အောင် ပြုပြီးလျှင် "သိက္ခာ+သီလ+ဇေတသံတိ သေက္ခာ"ဟု (သိက္ခာဟူသော နာမ်ပုဒ်**နောင်** ဏပစ္စည်းသက်သော) တသီလတဒ္ဓိတ် ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ ပြစ်စေ, သိက္ခဓာတ်နောင် ဏပစ္စည်းဖြင့် "သိက္ခန် သီလ ဇေတေသံတိ သေက္ခာ"ဟု တသီလကိတဝိဂြိုဟ်ပြု၍ဖြစ်စေ "**သေ**ကွ"အရ အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ၇-ယောက်ကို ကောက်ရသည်၊ [တသီလကိတ်ရှိသကဲ့သို့ တသီလတဒ္ဓိတ်လည်းရှိသည်၊ "သိက္ခနသီလာတိ ဇေတေန တသီလတဒ္ဓိတ်ဝါ တသီလကိတ်ဝါ ဘဝေါတိ"-မရ။] ထို့နောက်မှ "သေက္ခာနံ+ဇေတေတိ သေက္ခာ"ဟု ဣဒံတဒ္ဓိတ်ဆင့်ရသည်။

သယမေဝ သိက္ခန္တိ။ ။သယမေဝ၌ ဧဝဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကန့်သည်၊ အရဟတ္တဖိုလ်မရောက်သေးသမျှ မပြီးဆုံးသေးသော သိက္ခာဖြစ်ရကား သေက္ခတရားတည်း ဟူသော မိမိတို့ ကိုယ်တိုင်ပင် ကျင့်တတ်သော (ကျင့်လေ့ရှိသော) တရားများ ဖြစ်သောကြောင့် သေက္ခ အမည်ရကြသည်-ဟူလို၊ "**သိက္ခန္တိ**"ဟု ဆိုသော်လည်း "**သိက္ခန္တိ**တိ **သေက္ခာ**"ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုရမည် မဟုတ်၊ ထိုသို့ပြုလျှင် သိက္ခဓာတ်, ဏပစ္စည်းဖြစ်၍ "**သေ**ကွ" ဟု မပြီးနိုင်၊ "**သိက္ခန္တိ**-ကျင့်တတ်"ဆိုသဖြင့် သေက္ခတရားများ၏ ကျင့်တတ်ကြောင်း ကျင့်လေ့ရှိကြောင်းကိုသာ ပြသော စကားဖြစ်သည်၊ ဝိဂြိုဟ်ကိုကား"**သိက္ခာ** ဇေတေသ **သီလန္တိ** **သေက္ခာ**"ဟု တသီလတဒ္ဓိတ် ပြုရမည်-ဟု ဋီကာ ဆိုသည်၊ **သိက္ခာ**ဟူသော နာမ်ပုဒ်နောင် ဏပစ္စည်းသက်၍ "**သေ**ကွ"ဟု ပြီး၏။

ဥပရိ-အထက်၌၊ သိက္ခိတမ္ဘာဘာဝတော-ကျင့်ဖွယ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ သေက္ခာ-သေက္ခတို့သည်၊ နု-မဟုတ်ကုန်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အသေက္ခာ-တို့မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဝုမိပ္ပတ္တာ-တိုးပွားခြင်းသို့ ရောက်ပြီးကုန်သော၊ သေက္ခာ-သေက္ခတို့တည်း၊ ဣတိပိ-ကြောင့်လည်း၊ အသေက္ခာ-တို့မည်၏၊ ဧတံ-ဤအသေက္ခဟူသော

ဋီကာ။ ။ယေ ဟိ ဓမ္မာ သိက္ခန္တီ၊ တေ သိက္ခနသီလာ ဟောန္တိ၊ အက္ခရတ္ထော ပန၊ယေ၊ သေက္ခာတိ။ [မြန်မာစကား၌လည်း "တတ်"ဟူသော အသုံးအနှုန်းသည် တရို့နေရာ၌ "ပြုတတ်, လုပ်တတ်"ဟူသော ကတ္တုသတ္တိကို ပြု၏၊ တရို့နေရာ၌ကား အလေ့အကျင့်ကို ပြု၏၊ "ဒီသူကတော့ မရှိဆင်းရဲသူကိုမှ ပေးတတ်တယ်"ဟု ဆိုရာ၌ "မရှိဆင်းရဲသူများအား ပေးလေ့ရှိတယ်" ဟူသော တသီလအနက်ကို ပြသကဲ့သို့တည်း။]

ဥပရိ၊ပေ၊အသေက္ခာ။ ။"ယတ္ထ အာသက်ာ, တတ္ထ ပဋိသေဓော ကာတဗ္ဗော=ယုံမှားဖွယ် ရှိရာ၌သာ (နု-အ)ဟူသော ပဋိသေဓဖြင့် တားမြစ်ထိုက်၏"ဟူသော ပရိဘာသာနှင့်အညီ အရဟတ္တဖိုလ်ဖြစ်သော သီလ သမာဓိ ပညာ သိက္ခာ ၃-ပါးတို့သည် "တီသု သိက္ခာသု ဇာတာ" ဟူသော ဝစနတ္ထ, "သေက္ခသ-ကျင့်လေ့ရှိသော ရဟန္တာ၏+ဇော"ဟူသော ဝစနတ္ထ, "သိက္ခာ+သီလံ ဇောသံ"ဟူသော ဝစနတ္ထတို့နှင့် ညီနေသောကြောင့် "သေက္ခ အမည်ရကြလေသလော"ဟု တွေးတောယုံမှားဖွယ် ရှိရကား "နု+သေက္ခာ"ဟု ပဋိသေဓပြုရသည်။

ဝုဋိပ္ပတ္တာဝါ။ ။ရှေ့နည်းဖြင့် နသဒ္ဒါ၏ ပဋိသေဓ အနက်ဟောပုံကို ပြပြီး၍ နသဒ္ဒါ၏ ဝုဋိအနက်ဟောပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "ဝုဋိပ္ပတ္တာဝါ"ဟု မိန့်သည်၊ လူတို့၌ တစ်ဘဝအတွက် ကြီးသင့်သမျှ အကြီးဆုံးအရွယ်ကို "ဝယဝုဋိ"ဟု ခေါ်၏၊ ["ဒီဏ္ဍောဝုဟေ"အဖွင့်များကို ကြည့်ပါ။] ထို့အတူ သေက္ခတရား ၇-ပါးတွင်လည်း အကြီးဆုံးဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်ကို "အသေက္ခ"ဟု ခေါ်၏၊ သို့သော် ထိုအရဟတ္တမဂ်နှင့် ဈာန်အင်္ဂါယှဉ်ပုံချင်း စသည်အားဖြင့် တူသောကြောင့် သဒိသူပစာရအားဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ကိုသာ "အသေက္ခ"ဟု ခေါ်ရသည်။

မှန်၏-အရဟတ္တမဂ်နှင့် အရဟတ္တဖိုလ်တွင် အရဟတ္တမဂ်က ပရိညာ စသော ကိစ္စကို ပြီးမြောက်ခြင်း, အကျိုးပေးတတ်သော ဝိပါကဓမ္မဖြစ်ခြင်းသာ ထူး၏၊ ဈာန်အင်္ဂါ ယှဉ်ပုံစသည်ချင်းကား ပဌမဈာန် အရဟတ္တမဂ်, ပဌမဈာန် အရဟတ္တဖိုလ်စသည်ဖြင့် မထူးကြချေ၊ ဤစကားအရ အရဟတ္တမဂ်နှင့် အသေက္ခချင်း တူသောကြောင့် သဒိသူပစာရအားဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ကို အသေက္ခခေါ်ရကြောင်း သိပါ၊

ထို့ပြင်-ကုသိုလ်နှင့် ယှဉ်သော သုခထက် ဝိပါက်နှင့် ယှဉ်သော သုခသည် သာ၍ ငြိမ်သက်သော သန္တတရားဖြစ်သည့်အတွက် သာ၍ မွန်မြတ်၏၊ ထို့ကြောင့် အရဟတ္တဖိုလ်တရားတို့သည် အရဟတ္တမဂ်ထက်ပင် ကြီးထွားခြင်းသို့ ရောက်ကြ၏၊ [ဤစကားဖြင့် အတိသယနည်းကို ပြသည်။] ဤသို့ သဒိသူပစာရအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အတိသယနည်းအားဖြင့်လည်းကောင်း အရဟတ္တဖိုလ်တရားတို့ကိုသာ "အသေက္ခ"ဟု ခေါ်ရသည်။

သဒ္ဒါသည်၊ အရဟတ္တဖလမ္မောနံ-အရဟတ္တဖိုလ် တရားတို့ကို၊ အဓိဝစနံ-ဟောသော သဒ္ဒါတည်း၊ တတိယပဒံ-နေဝသေက္ခာ နာသေက္ခာ မမ္မာဟူသော တတိယပုဒ်ကို၊ ဥဘယပဋိက္ခေပေန-ရှေး ၂-ပုဒ်သည် ဟောအပ်သော တရား ၂ ပါးစုံကို ပယ်ခြင်းဖြင့်၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

ပရိတ္တတ္တိကေ-၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) သမ္ဘန္ဓတော-ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ (ပတ်ဝန်းကျင်က၊) ခဏ္ဍိတတ္တာ-ပိုင်းဖြတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊(ပရိတ္တန္တိ ဝုစ္စတိ၌စပ်၊) ပရိတ္တံ ဂေါမယပိဏ္ဍန္တိ အာဒီသုဝိယ-ပရိတ္တံ ဂေါမယပိဏ္ဍံ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌ကဲ့သို့၊ အပ္ပမတ္တကံ-နည်းသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော အရာဝတ္ထုကို၊ ပရိတ္တန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ [ပရိတ္တံ-သေးငယ်သော ဂေါမယပိဏ္ဍံ-နွားချေးခဲကို၊ "ပါဏိနာ ဂဟေတွာ"၌စပ်၊ ခန္ဓသံယုတ်, ဂေါမယပိဏ္ဍသုတ်။] ဣမေပိ-ဤ ကာမာဝစရတရားတို့သည်လည်း၊ (ပရိတ္တာ၌စပ်၊) အပ္ပါနုဘာဝတာယ-နည်းသော အာနုဘော် ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိတ္တံဝိယ- သေးငယ်သော အရာဝတ္ထုနှင့် တူ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပရိတ္တာ-တို့မည်၏၊ ဧတေ-ဤ ပရိတ္တဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ကာမာဝစရမ္မောနံ-ကာမာဝစရ တရားတို့ကို၊ အဓိဝစနံ-ဟောသောသဒ္ဒါတည်း။

အရဟတ္တ၊ပေ၊အဓိဝစနံ။ ။ပြခဲ့သော ဝိဂ္ဂဟ ၂-မျိုးတွင် ပဋိသေဓ အနက်ကို ယူရာ၌ သေက္ခမဟုတ်ကြသော လောကိကသိုလ် အဗျာကတနှင့် နိဗ္ဗာန်တရားတို့လည်း "အသေက္ခ" မည်လေမလားဟု ယုံမှားဖွယ် ရှိရကား "အရဟတ္တ၊ပေ၊အဓိဝစနံ"ဟု မိန့်သည်၊ အထင်ရှိဧကဒေသုပစာရအားဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ကိုသာ အသေက္ခသဒ္ဒါက ဟောသည်-ဟူလို၊ ဒုတိယ နည်း၌ကား အရဟတ္တဖိုလ်နှင့် တူသောကြောင့် သဒိသူပစာရအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ အတိသယ နည်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကိုသာ အသေက္ခသဒ္ဒါက ဟောသည်ဟု ဆိုလိုသည်။

သမ္ဘန္ဓတောခဏ္ဍိတတ္တာ။ ။ဤဟိတ်ကား ပရိတ္တအမည်ရခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြသော (နာမလံဟာ) ဟိတ်တည်း၊ ပရိတ္တာ၌ "ပရိ+အတ္တ"ဟုခွဲ၊ ပရိကို သမ္ဘန္ဓအနက်ဟောဟု သိစေလို၍ "သမ္ဘန္ဓတော"ဟု ဖွင့်သည်။ ["သမ္ဘန္ဓတော-မှ"ဟု မပေးနှင့်, အပါဒါန်အနက်ကို မရနိုင်။] အတ္တာ၌ အာပုဗ္ဗဒါဓာတ်, တပစ္စည်း၊ ဒါ၏ အာကို ချေ၊ ဒကို တပြု၍ "အာတ္တ"ဟု ဖြစ်၏၊ ထိုနောက် "သံယောဂေ ပရေ ရသတ္တံ"အရ ရသပြု၍ "အတ္တ"ဟု ဖြစ်သည်၊ ထိုဒါဓာတ်သည် "ဒါ-အဝခဏ္ဍနေ"ဟူသော ဓာတ်ကျမ်းနှင့်အညီ အဝခဏ္ဍန(ခဏ္ဍန) အနက်ဟောဟု သိစေလို၍ အတ္တကို "ခဏ္ဍိတ"ဟု ဖွင့်သည် အာဒီယတေ (ခဏ္ဍီယတေ)တိ အတ္တံ၊ သမ္ဘန္ဓတော+အတ္တံ ပရိတ္တံ။

ဆက်ဦးအုံ့။ ။နွားချေးခဲကလေးသည် အပိုင်းအခြားမရှိအောင် ကြိုးကျယ်သည် မဟုတ်ဘဲ ပတ်ဝန်းကျင်၌ အပိုင်းအခြား ရှိသောကြောင့် သေးငယ်ရကား ပရိတ္တမည်၏၊ ဤကာမာဝစရ နာမ်ရပ်တရားများလည်း မဟာဂုဏ်တရားများကဲ့သို့ ကိလေသာတို့ကို မခွာနိုင်ခြင်း, ကြိုးကျယ် သော အကျိုးတို့ကို မပေးနိုင်ခြင်း, ဈာန်ဟောအစဉ်ကဲ့သို့ ကြာရှည်စွာ မတည်နိုင်ခြင်းကြောင့်

ကိလေသဝိကွမ္ဘနေ သမတ္ထတာယ-ကိလေသာကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းဌ ဖွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဝိပုလဖလတာယ-ကြီးကျယ် ပြန့်ပြောသော အကျိုးရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒီဃသန္တာနေ တာယစ-ရှည်သော အစဉ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ မဟန္တဘာဝ-ကြီးကျယ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂတာ-ရောက်သောတရားတို့တည်း။ (ဣတိ-ကြောင့်၊ မဟဂ္ဂတာ-မဟဂ္ဂတတို့မည်၏၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ မဟန္တေ ဟိ-မြင့်မြတ်ကုန်သော၊ ဥဠာရေ ဈာနေ ဝိရိယ စိတ္တ ပညာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ [မဟန္တေ ဟိကို ထပ်ဖွင့်သည်။]ဂတာ ပဋိပန္နာ-ရောက်အပ်သော တရားတို့တည်း။ ဣတိဝိ-ကြောင့်လည်း၊ မဟဂ္ဂတာ-တို့မည်၏၊ ["မဟန္တ ဣတ္ထံ+ဂတာ မဟဂ္ဂတာ၊ မဟန္တေ ဟိ+ဂတာ မဟဂ္ဂတာ"ဟု ပြု၊ မဟန္တန် ဣ ကို ချေထားသည်။

ပမာဏကရာ-နှိုင်းယှဉ်တိုင်းတာမှုကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ ရာဂါဒယော-ရာဂ အစရှိကုန်သော၊ မြော-တို့သည်၊ ပမာဏံနာမ-ပမာဏမည်၏၊ တေသံ-ဤလောကုတ္တရာ တရားတို့၏၊ အာရမဏတောဝါ-အာရုံအားဖြင့် လည်းကောင်း၊

တန်ခိုးအာနုဘော် သေးငယ်ရကား ပရိတ္တ နှားချေးနှင့် တူသောကြောင့် ပရိတ္တအမည် ရကြသည်၊ "ပရိတ္တံဝိယာတိ ပရိတ္တာ"ဟု ပြု၊ [စာအုပ်တို့ဌ "ပရိတ္တာဝိယာတိ ပရိတ္တာ"ဟု တွေ့ရ၏၊ ရှေ့ဌ "ပရိတ္တံ"ဟု ပြုခဲ့သောကြောင့် "ပရိတ္တံဝိယာတိ ပရိတ္တာ"ဟု ရှိသင့်သည်၊ ဥပမာန ဥပမေယျတို့ လိုင်ဝစ်ပြားကောင်း၏။]

ကာမာဝစရေ၊ပေ၊အဓိဝစနံ။ ။ မဟဂ္ဂုတ်တရားတို့လည်း လောကုတ္တရာတရားတို့ကို ထောက်လျှင် ကိလေသာတို့ကို သမုစ္ဆေဒပဟာန်ဖြင့် မပယ်နိုင်သောကြောင့် သေးငယ်ရကား "ပရိတ္တ မည်လေသလား"ဟု ယုံမှားဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ကာမာ၊ပေ၊ဝစနံ"ဟု မိန့်သည်၊ အထင်ရှင်၊ ဧကဒေသ္ဗျပစာပင်တည်း။

ကိလေသ၊ပေ၊သန္တာနတာယ။ ။ကုသိုလ်အတွက် ဤ ဟိတ် ၃-ပါးလုံး သင့်၏၊ ဝိပါက်ကြိယာအတွက်ကား "ဒီဃသန္တာနတာယ"ဟူသော ဟိတ်သာ သင့်၏-ဟု ဋီကာ ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် ဤ ဟိတ် ၃-ပါးဌ ယထာလာဘယောဇနာနည်းဟု မှတ်ပါ၊ မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ်တို့သည် ကိလေသာတို့ကို ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်ဖြင့် ချွာနိုင်ကြ၏၊ အသင်္ခေယ္ယကပ်မှစ၍ ကမ္ဘာပေါင်းများစွာကြာအောင် အကျိုးပေးနိုင်သောကြောင့် ကြီးကျယ်ပြန့်ပြောသော အကျိုးလည်းရှိကြ၏၊ ဈာန် ဝင်စားသော အားဖြင့် ကြာရှည်စွာ အစဉ်သန္တာန်လည်း ရှိကြသည်၊ ဝိပါက်တို့ကား အကျိုးအစဉ် (ကမ္ဘာပေါင်းများစွာကြာအောင်) ရှည်သောကြောင့် ဒီဃသန္တာန ဖြစ်၏၊ ကြိယာတို့မှာ ရဟန္တာများ၏ ဈာန်သမာပတ် ဝင်စားသောအခါတို့ဌ ကြာရှည်သော အစဉ်ဖြစ်သောကြောင့် ဒီဃသန္တာန ဖြစ်ကြသည်။

ပမာဏကရာ။ ။ပဗုဇ+မာဟတ်သည် နှိုင်းယှဉ် (တိုင်းတာ)ခြင်း အနက်, ပိုင်းဖြတ်ခြင်း အနက်ကို ဟောအ၏၊ ပမာဏကရာဖြင့် "ပမိနန္တိ ပမာဏာ-နှိုင်းယှဉ် တိုင်းတာတတ်သော ရာဂ အစရှိသော တရားတို့" ဟု ပြ၏၊ လောကဌ "လူကြီးလူကောင်း"ဟု အထင်ခံရသူသည်

(အာရုံပြုသော အားဖြင့် လည်းကောင်း၊) သမ္မယောဂတောဝါ-ယှဉ်ဖက်အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပမာဏံ - နှိုင်းယှဉ် တိုင်းတာတတ်သော ရာဂ အစရှိသော တရားသည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ နှိုင်းယှဉ်တိုင်းတတ်သော ရာဂ အစရှိ သော တရားမရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (တေ မမ္မာ-ထိုလောကုတ္တရာ တရား တို့သည်၊) အပ္ပမာဏာ-တို့မည်၏၊ ပမာဏသ-နှိုင်းယှဉ်တိုင်းတတ်သော ရာဂ အစရှိသော တရား၏၊ ပဋိပက္ခာ-ဆန့်ကျင်ဘက်တို့တည်း၊ ဣတိစ-ထို့ကြောင့်လည်း၊ အပ္ပမာဏာ-တို့မည်၏။

ပရိတ္တာရမဏတ္တိကေ-၌၊ (အတ္ထော ၀ဝ ဝေဒိတမ္ဘော၊) ဧတေသံ-ဤတရား တို့၏၊ ပရိတ္တာ-ပရိတ္တတရားတို့ ဟူသော၊ အာရမဏံ-အာရုံသည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ပရိတ္တတရားဟူသော အာရုံရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တေ-ထိုတရားတို့သည်၊) ပရိတ္တာရမဏာ-တို့မည်၏၊ ["ပရိတ္တံ+အာရမဏံ"ဟု စာအုပ် များ၌ ရှိသော်လည်း"ပရိတ္တ"အရ ရှေ့တိတ်က ပရိတ္တတရားတို့ကို ယူရမည်ဖြစ်သော ကြောင့် "ပရိတ္တာ+အာရမဏံ"ဟု ရှိသင့်၏၊ ဝိသေသန ဝိသေသျ လိင်ဝုစ်ပြားနိုင် ၏။] သေသပဒဒွယေပိ-ပရိတ္တာရမဏာမှ ကြွင်းသော် မဟဂ္ဂတာရမဏာ အပ္ပမာဏာ ရမဏာဟူသော ပုဒ် ၂-ပါး အပေါင်းလည်း ဧသေဝနယော-ဤနည်းပင်တည်း။

ဟီနတ္တိကေ-၌၊ (အတ္ထော ၀ဝ ဝေဒိတမ္ဘော၊) ဟီနာတိ-ကား၊ လာမကာ-ယုတ်ညံ့ကုန်သော၊ အကုသလာ - အကုသိုလ် ဖြစ်ကုန်သော၊ မမ္မာ - တို့တည်း၊ ဟီနပဏီတာနံ-ယုတ်ညံ့သောတရား မြတ်သောတရားတို့၏၊ မဇ္ဈေ-၌၊ ဘဝါ-ဖြစ်သော် တရားတို့တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဟီနပဏီတ တရားတို့၏ အလယ်၌ ဖြစ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) မဇ္ဈိမာ-မဇ္ဈိမတို့မည်၏၊ ["မဇ္ဈေ+ဘဝါ" ဟု ၀စနတ္ထ ပြု၍ ဘဝအနက်၌ ဣမပစ္စည်းသက်၊] အဝသေသာ ဟီန ပဏီတ

ရာဂအတွက် တစ်စုံတစ်ခုကို ပြုမိသောအခါ "ငါတို့ ထင်သလောက် မမြင့်မြတ်သေးပါ, ဤအခြေအနေလောက်သာ ရှိသေး၏"ဟု လည်းကောင်း, "အရိယာသူတော်စင်"ဟု အထင်ခံရသူ သည် လောဘ ဒေါသအတွက် ဣသာမစ္ဆရိယအတွက် အပြောမှား အပြုမှားသောအခါ "အရိယာ မဟုတ်သေးပါ, ပုထုဇဉ်သာ ဖြစ်ပါသေးသည်"ဟု လည်းကောင်း သိကြရသည်၊ ထို့ကြောင့် ရာဂစသော တရားတို့ကို "နှိုင်းယှဉ် တိုင်းတာတတ်သော တရား"ဟု ဆိုရသည်။

အပ္ပမာဏာ။ ။လောကုတ္တရာတရားကို ထိုရာဂ စသော တရားတို့က မယှဉ်နိုင်၊ အာရုံလည်း မပြုနိုင်၊ ထို့ကြောင့် "နတ္ထိ+ပမာဏံ+ဧတေသံ"အရ လောကုတ္တရာ တရားတို့သည် အပ္ပမာဏ အမည်ရကြ၏၊ (တစ်နည်း) ထိုရာဂ စသော ပမာဏတရားတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ပြောင်းပြန်ဖြစ်သောကြောင့်လည်း အပ္ပမာဏ မည်၏။ [ပဌမနည်း၌ (အ)သည် အဘာဝ အနက်ဟော၊ ဒုတိယနည်း၌ ဝိရုဒ္ဓ(ပဋိပက္ခ) အနက်ဟောတည်း။]

တရားတို့မှ ကြွင်းကုန်သော၊ တေဘူမကာ-ဘုံ ၃-ပါး၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ-တို့တည်း၊ [ဟီန အကုသိုလ်မှ ကြွင်းကုန်သော တေဘူမက ကုသိုလ်ဝိပါက် ကြိယာ ရုပ်တရားတို့ကို မဇ္ဈိမာအရ ကောက်ပါ-ဟူလို။] ဥတ္တမဇ္ဈေနစ-တင်းမတိမ် အားမရစေနိုင်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနုက်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ပဏီတာ-မွန်မြတ်ကုန်သော၊ လောကုတ္တရာ-လောကုတ္တရာ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ-တို့တည်း။

မိစ္ဆတ္တာတ္တိကေ-၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ မာတုယာတာဒယော-အမိကို သတ်မှုအစရှိသော တရားတို့သည်၊ မိစ္ဆတ္တာ၌ စပ်၊) မေ-ငါ၏၊ ဟိတသုခါဝဟာ-စီးပွားချမ်းသာကို ဆောင်နိုင်ကုန်သည်၊ ဘဝိဿန္တိ-ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ အာသိသိတာ-တောင့်တအပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာပိ-ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း၊) တထာ-ထိုတောင့်တအပ်သည့် အဲ့ဒိုင်း၊ အဘာဝတော-မဖြစ်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ အသုဘာဒီသုယေဝ - အသုဘ အစရှိသော ခန္ဓာ ၅-ပါးတို့၌ပင်၊ သုဘန္တိအာဒိ ဝိပရိတပ္ပဝတ္တိတောစ-သုဘ အစရှိသော ပြောင်းပြန်အားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ မိစ္ဆာသဘာဝါ - မှားယွင်းသော သဘောရှိကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မိစ္ဆတ္တာ-တို့မည်၏။

ပဏီတာ။ ။ပကဋ်-မြတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ နိတာ-ဆောင်အပ်သော တရားတို့တည်း၊ ပဏီတာ-တို့၊ "ဘာကြောင့် ပဏီတ အမည်ရကြသနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ဥတ္တမဇ္ဈေန အကပ္ပကဇ္ဈေနစ"ဟု မိန့်သတည်း၊ လောကီတရားတို့တွင် မြင့်မြတ်သည်ဟု ဆိုအပ်သော မဟဂ္ဂုတ် တရားတို့ထက်ပင် လောကုတ္တရာ တရားတို့က မြင့်မြတ်၍ ဥတ္တမဇ္ဈ (အမြတ်ဆုံး) ဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း, စားမ်ိုမဝစေနိုင် အားမရစေနိုင်သော ပဏီတအာဟာရတို့ကဲ့သို့ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် ဟူသော လောကုတ္တရာတရားအားလုံးတို့သည်ပင် ပစ္စဝေက္ခဏာ ဝိထိဖြင့် တစ်နေကုန်ဆင်ခြင်၍ ကြည့်သော်လည်း အားမရစေနိုင်လောက်အောင် မွန်မြတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း, ဖိုလ်တရား တို့ကား တစ်နေကုန်သမာပတ်ဝင်စားသော်လည်း အားမရစေနိုင်လောက်အောင် မွန်မြတ်သော ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ပဏီတအမည်ရကြသည်၊ တပ္ပေတိတိ တပ္ပကာ-တင်တိမ်အားရစေတတ်သော တရားတို့၊ နဝ+တပ္ပကာ အတပ္ပကာ။

၈

မိစ္ဆတ္တာ။ ။"မိစ္ဆာ+အတ္တာ"ဟု ခွဲ၊ အတ္တသဒ္ဒါသည် သဘာဝအနုက်ဟောတည်း၊ မိစ္ဆာကို "မုသာ"ဟု ဦးကာမွင့်၏၊ "မိစ္ဆာ+အတ္တာ ယေသံတေ မိစ္ဆာတ္တာ"ဟုပြု၊ မာတုယာတ(အမိသတ်မှု) စသော ကံကိုပြုသူ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူ ရှိသူတို့သည် "ဒီအမေသေမှ ငါအမွေရ၍ ချမ်းသာမည်, ဒီလို ယူမှ ငါ့မှာ ဟိတသုခဖြစ်မည်" ဤသို့ စသည်ဖြင့် မိမိ၏ ဟိတသုခအတွက် မျှော်လင့်ချက် ရှိသောကြောင့် ထိုကံကို ပြု၍, ထိုအယူကို ယူကြသည်၊ သို့သော် ကံပြုမိသောအခါ ထိုအယူကို ယူပြီးသောအခါတို့၌ကား အဖမ်းအဆီးခံရခြင်း, နောင်တ တစ်ဖန် ပူပန်ရခြင်း, ထိုကံနှင့် မိစ္ဆာ အယူကြောင့် အဝီစိ၌ ကျရခြင်းတို့ကြောင့် မျှော်လင့်ချက်မကိုက်ဘဲ ရှိရကား မှားယွင်းသော သဘော ရှိကြလေသည်၊ အသုဘစသော ခန္ဓာ ၅-ပါးအပေါ်၌ သုဘစသော စွဲလမ်းမှုက

ဝိပါကဒါနေ–အကျိုးပေးခြင်းသည်၊ သတိ–သော်၊ ခန္ဓာဘေဒါနန္တရမေဝ–ခန္ဓာ၏ ပျက်စီးခြင်းဟူသော စုတိ၏ အခြားမဲ့ဌာသာလျှင်၊ ဝိပါကဒါနတော–အကျိုးကို ပေးခြင်းကြောင့်၊ နိယတာ–နိယတတို့မည်၏၊ မိစ္ဆတ္တာစ–မှားယွင်းသော သဘောရှိသော တရားတို့လည်း ဟုတ်၏၊ တေ–ထိုမှားယွင်းသော သဘောရှိသော တရားတို့ ဟူသည်၊ နိယတာစ–နိယတမည်သော တရားတို့လည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ–ထို ၂–ပါးသော သတ္တိကြောင့်၊ မိစ္ဆတ္တနိယတာ–တို့မည်၏။

အားကြီးသောကြောင့်လည်း ထိုက် ထိုအယှဉ်ကို ပြုကြယှဉ်ကြ၏၊ သို့သော် ထိုထင်မှတ်စွဲလမ်းသည့် အတိုင်း သုဘစသည် မဟုတ်ဘဲ အသုဘစသော အားဖြင့် ပြောင်းပြန် ဖြစ်နေရကား မှားယွင်းသော သဘောရှိကြသည်ပင်၊ ထို့ကြောင့် မာတုဃာတစသော အာနန္တရိယက် ၅–ပါး, နိယတ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိစသော တရားတို့ကို "မိစ္ဆတ္တ"ဟု ခေါ်ရသည်။

နိယတာ။ ။ထိုက်တို့သည် အကျိုးပေးရလျှင် စုတိ၏ အခြားမဲ့ ကာလ၌ ဧကန်ပေးသောကြောင့် နိယတအမည် ရကြကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် "နိယမန္တိ–မြဲကြကုန်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ နိယတာ – နိယတ မည်၏၊ မိစ္ဆတ္တာစ + တေ + နိယတာစာတိ မိစ္ဆတ္တနိယတာ"ဟု ပြု။ ["ဝိပါကဒါနတော"သည် နိယတ အမည်ရခြင်း၏ အကြောင်းကိုပြသော နာမလာဘဟိတ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "အကျိုးပေးခြင်းအားဖြင့်"ဟု ဝိသေသန မပေးရ။]

ဝိပါကဒါနေသတိ။ ။ဤစကားသည် "အဂယ်၍ အကျိုးပေးရလျှင်" ဟူသော ပရိကပ္ပစကားတည်း၊ မာတုဃာတ ပိတုဃာတစသော အာနန္တရိယက် အများပြုမိလျှင် အားကြီးသော ကံတစ်ခုသည် အဝိစိ၌ အကျိုးပေး၏၊ အခြားကံများကား ထိုအကျိုးပေးသော ကံ၏ အထောက်အပံ့မျှသာ ဖြစ်၍ ပဋိသန္ဓေကျိုးကို မပေးတော့၊ ဤသို့ အားကြီးသော ကံတစ်ခုက အကျိုးပေးသော အခါ အခြားကံများအတွက် အကျိုးပေးခွင့် မရှိတော့ရကား "ဝိပါကဒါနေ သတိ–အကျိုးပေးရသည်ရှိသော်"ဟု ပရိကပ္ပစကား ဆိုသည်။ [အာနန္တရိယက်တို့တွင် "မည်သည့်ကံက အားကြီး၏" ဟူသော ခွဲခြားချက်ကိုကား ဂရက ကံအဖွင့်များ၌ ရှုပါလေ၊ သင်္ဂြိဟ်ဘာသာဋီကာ၌လည်း ပြထားသည်။]

ခန္ဓာဘေဒါနန္တရမေဝ။ ။"ခန္ဓာ၏ ပျက်ခြင်း"ဟူသည် မရဏဟူသော စုတိခြင်းတည်း၊ ထိုစုတိ၏ အခြားမဲ့ကာလ ဟူသော နောက်ဘဝ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ပင် - အကျိုးပေးသည်၊ သန္ဓိဋ္ဌာနာဝစာရဏဝေဖြင့် ခန္ဓာဘေဒါနန္တရကာလ၏ နိယတဖြစ်ကြောင်းကို ပြသည်၊ ကာလ၏ နိယတအမည်ကို အာနန္တရိယက် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့၌ တင်စား၍ ထိုတရားတို့ကိုလည်း ဌာနူပစာအားဖြင့် နိယတဟု ခေါ်သည်။ ["ခန္ဓာဘေဒါနန္တရမေဝ ဝိပါကဒါနတော"ကို ထောက်၍ အဋ္ဌကထာဆရာသည် "အကျိုးပေးရာကာလ၏ မြဲမှုကို အကြောင်းပြု၍ နိယတခေါ်သည်"ဟု ပြ၏၊ ဋီကာဆရာကား ဤစကားကို ပယ်၍ မြဲသော အကျိုးပေးခြင်း သဘောရှိသောကြောင့် နိယတ ခေါ်ကြောင်းကို ပြသည်။]

ဝုတ္တာဝိပရိတေန-ဆိုအပ်ပြီးသောအနက်၏ ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော၊ အတ္ထေန-အနက်ကြောင့်၊ သမ္ဘာသဘာဝါ-မှန်ကန်သော သဘောရှိသော တရားတို့တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သမ္ဘတ္တာ-တို့မည်၏၊ သမ္ဘတ္တာစ-မှန်ကန်သော သဘောရှိသော တရားတို့လည်းဟုတ်၏၊ တေ-ထို မှန်ကန်သော သဘောရှိသော တရားတို့ ဟူသည်၊ အနန္တရမေဝ-မိမိ၏ အခြားမဲ့၌ပင်၊ ဖလဒါနနိယမေန-အကျိုးပေးခြင်း၏မြဲခြင်းကြောင့်၊ နိယတာစ-နိယတတို့လည်း၊ ဟောန္တိ-ဟုတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ထို ၂-ပါးသော သတ္တိကြောင့်၊ သမ္ဘတ္တနိယတာ-တို့မည်၏။ ဥဘယထာပိ- ၂-ပါးစုံသော အခြင်းအရာ ကြောင့်လည်း၊ နိယတာ-မြဲသောတရားတို့သည်၊ နေ-မဟုတ်ကုန်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အနိယတာ-တို့မည်၏၊ [ဤ တိက်ပုဒ်တို့၏ အရကောက်ကို မာတိကာအကောက်၌ ကြည့်ပါ။]

မဂ္ဂါရမဏာတ္တိကေ-၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ယောသဘာဝေါ-သည်၊) နိဗ္ဗာန်-ကို၊ မဂ္ဂတိ ဂဝေသတိ-ရှာမှီးတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ နိဗ္ဗာန်ကို ရှာမှီးတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သော သဘာဝေါ-သည်၊ မဂ္ဂေါ-မဂ္ဂမည်၏၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ (ယောသဘာဝေါ) ကိလေသေ-တို့ကို၊ မာရေန္တော-သတ်လျက်၊ (နိဗ္ဗာန်-သို့၊) ဂစ္ဆတိ-သွားတတ်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ကိလေသာတို့ကို သတ်လျက် နိဗ္ဗာန်သို့ သွားတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (သော သဘာဝေါ) မဂ္ဂေါ-မည်၏၊ ဧတေသံ-ဤတရားတို့၏၊ မဂ္ဂေါ-မဂ်ဟူသော၊ အာရမဏံ-သည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေမဿ)မဂ္ဂါရမဏာ-တို့မည်၏။

မဂ္ဂါရမဏာ။ ၁။"မဂ္ဂ-ဂဝေသနေ"ဟူသော ဓာတ်နက်နှင့်အညီ မဂ္ဂဓာတ်၏ ဂဝေသန အနက်ကို ပြလိုမှ "နိဗ္ဗာန် မဂ္ဂတိ ဂဝေသတိတိ မဂ္ဂေါ"ဟု ပဋ္ဌမပွင့်၏၊ မဂ္ဂဓာတ်, အပစ္စည်း (တစ်နည်း) မာရေန္တ သဒ္ဒူပပဒ ဂမုဓာတ် ကို ပစ္စည်းဖြင့် "မာရေန္တ ဂ"ဟု ဖြစ်ပြီးနောက် ရေ+ဣ ကို ချေ, ဂ် ဒွေဘော်လာ၊ သံယုဂ်ကြောင့် မာ၌ ရသပြု၍ မဂ္ဂပြီးသည်ဟု သိစေလိုသောကြောင့် "ကိလေသေ၊ပေ၊မဂ္ဂေါ"ဟု မိန့်သည်၊ ဤမဂ္ဂအရ သောတာပတ္တိမဂ်စသော ဓဂ် ၄-ပါးယူ၊ ထိုနောက် အာရမဏပုဒ်နှင့် တွဲ၊ အရကောက်ကို မာတိကာ အကောက်၌ ကြည့်ပါ။

မှတ်ချက်။ ။"မာရေန္တော ဂစ္ဆတိတိ မဂ္ဂေါ"သည် ဝိဂြိုဟ်အစစ် ဖြစ်ပါလျက် အချို့က ဝိဂြိုဟ်ပြုဟု ယူလျှင် "ကိလေသေ မာရေတိတိ မော၊ နိဗ္ဗာန် ဂစ္ဆတိတိ ဂေါ၊ မော+သော+ဂေါစာတိ မဂ္ဂေါ"ဟု ပြုမှ ဝိဂြိုဟ်စစ်ဟု ဆိုလိုကြသတည်း၊ သို့သော် "ကိလေသာတို့ကို သတ်ဖြတ်တတ်" အနက်ကိုဟော မောသဒ္ဒါသည် ပိဌကတော်၌ တစ်ပုဒ်အဖြစ်ဖြင့် မရှိနိုင်သောကြောင့် ထိုစကားကို အနစ်သာရဟု ဆရာတို့ မမှတ်ယူကြပါ၊ မှန်၏၊-ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ၌ အနက်တစ်ခုကို ဟောလျက်ရှိမှသာ တစ်ပုဒ်အဖြစ်ဖြင့် တည်ရှိရသည်၊ ဥပမာ-ကုမ္ဘကာရော၌ ပြုလုပ်တတ်သူကို ဟောသော ကာရသဒ္ဒါ မရှိသောကြောင့် "ကရောတိတိ ကာရော"ဟု ဝိဂ္ဂဟ မပြုနိုင်သကဲ့သို့ တည်း။

ဧတေသံ-ဤတရားတို့၏၊ အဋ္ဌင်္ဂိကောပိ-ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ မဂ္ဂေါ-မဂ်ဟူသော၊ ပစ္စယဋ္ဌေန-ပစ္စည်း၏အဖြစ် ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဟေတု-အကြောင်းပစ္စည်းသည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ မဂ် ဟူသော အကြောင်းပစ္စည်း ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊)(ဧတမ္မာ) မဂ္ဂဟေတုကာ-တို့မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ မဂ္ဂသမ္မယုတ္တာ-မဂ်နှင့် ယှဉ်ကုန်သော၊ ဟေတူ-အလောဘ အဒေါသ ဟိတ်တို့တည်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မဂ္ဂေ-မဂ်၌၊ (မဂ်ထဲက၊) ဟေတု-အမောဟဟိတ်တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မဂ္ဂဟေတူ-မဂ္ဂဟေတုတို့မည်၏၊ [မဂ္ဂေ+ဟေတုကို ရကွေ့သာခါကဲ့သို့ အပေါင်းအာဓာရ အစိတ် အာဓေယ် အဖြစ်ဖြင့်စပ်၊ ရှေးနိဿယယ၌ ဘဝါထည့်၍ ပေး၏။] ဧတေသံ-ဤတရားတို့၏၊ တေ-ထိုမဂ္ဂဟေတု အမည်ရသော အလောဘ, အဒေါသ, အမောဟဟိတ် ဟူကုန်သော၊ ဟေတု-ဟိတ်

အဋ္ဌင်္ဂိကောပေဟေတုကာ။ ။"မဂ္ဂ+ဟေတု"ဟု ခွဲ၊ ပဌမနည်းခ်ိ "မဂ္ဂ"အရ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးလုံး ယူရမည်ဟု သိစေလိုရ်ု "အဋ္ဌင်္ဂိကောပိ မဂ္ဂေါ"ဟု မိန့်သည်၊ ဝိသည် အဝယဝသဒ္ဒပည်း၊ ရှစ်ပါး၏ အစိတ်အစိတ်ကိုလည်း "မဂ္ဂ"အရ ယူပါ-ဟူလို၊ "အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ္ဂ"ဟူသည် သောတာပတ္တိ မဂ်စသော မဂ် ၄-ပါးခ်ိပါသော (မဂ္ဂင်တရား)များတည်း၊ "ဟေတု"အရလည်း ဟိတ်ကိုမယူရ, မဂ္ဂင်ပစ္စည်းတည်းဟူသော အကြောင်းကို ယူပါဟု သိစေလိုရ်ု "ပစ္စယဋ္ဌေန ဟေတု"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဧတေသံ ကြည့်ရ်ု "မဂ္ဂေါ+ဟေတု ဧတေသံတိ မဂ္ဂဟေတုကာ"ဟု ပြုရ်ု "မဂ္ဂ+ပစ္စည်းဟူသော အကြောင်းရှိသော တရားတို့"ဟု အနက်မှတ်ပါ။

ပါဠိတော်။ ။ဤ ပဌမနည်းသည် "အရိယမဂ္ဂသမ်ဂီသ မဂ္ဂင်္ဂါနိ ထပေတွာ တံသမ္မယုတ္တော (ထို မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးနှင့် ယှဉ်သော) ဝေဒနာက္ခန္ဓော၊ပေ၊ဝိညာဏက္ခန္ဓော၊ ဣမေ ဓမ္မာ မဂ္ဂဟေတုကာ" ဟူသော နိက္ခေပကဏ္ဍာပိ ဟိ ယေ မဂ္ဂပစ္စယိလဘန္တိ၊ နေ ပန သယံ မဂ္ဂပစ္စယဘာဝံ ဂစ္ဆန္တိ၊ တေ မဂ္ဂဟေတုကာတိ ဒသေတုံ အရိယာမဂ္ဂသမ်ဂီသ မဂ္ဂင်္ဂါနိ ထပေတွာတိ အာဒိ ဝုတ္တံ"ဟု မိန့်သည်၊ ထို့ကြောင့် မဂ္ဂင်္ဂါနိ ထပေတွာကို ကြည့်ရ်ု ဤနည်းခ်ိ မဂ်စိတ် ၄-ပါး, မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ကြည်သော စေတသိက် ၂၈ ပါးကို "မဂ္ဂဟေတုကာ" အရကောက်ရသည်။

မဂ္ဂသမ္မယုတ္တာဝါမဂ္ဂေဝါ။ ။"မဂ္ဂဟေတုကာ"ဟူသော တစ်ပုဒ်လုံး၏ ဝိဂ္ဂဟကို မပြသေးဘဲ "မဂ္ဂဟေတု"ဟူသော အစိတ်ပုဒ်၏အနက်ကို ရှေးဦးစွာ ပြလိုရ်ု "မဂ္ဂသမ္မယုတ္တာဝါ၊ပေ၊မဂ္ဂဟေတူ" ဟု မိန့်သည်၊ ထိုတွင် "မဂ္ဂသမ္မယုတ္တာ ဟေတူ"ဖြင့် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတွင် မပါဝင်ဘဲ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးနှင့် ယှဉ်သော အလောဘ အဒေါသ ဟိတ် ၂-ပါးကို "မဂ္ဂဟေတူ" ခေါ်ကြောင်းပြ၏၊ မဂ္ဂေ+ဟေတု" ဖြင့်ကား မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး တည်းဟူသော မဂ်၌ပါဝင်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိ တည်းဟူသော အမောဟဟိတ်ကို "မဂ္ဂဟေတု"ခေါ်ကြောင်းပြသည်၊ ထို့ပြင်-မဂ္ဂဟေတူကိုလည်း "မဂ္ဂဟေတူစ-မဂ်နှင့် ယှဉ်သော အလောဘ အဒေါသဟိတ်တို့လည်း၊ မဂ္ဂဟေတုစ-မဂ်၌ပါဝင်သော အမောဟဟိတ်လည်း၊ မဂ္ဂဟေတူ-တို့"ဟု ဧကသေသ် ပြုရသည်။

တို့သည်၊ (သန္ဓိ)၊ ဣတိပိ - ကြောင့်လည်း၊ (ထိုသို့ မဂ္ဂဟေတုအမည်ရသော အလောဘ, အဒေါသ, အမောဟဟိတ် ဟူသော ဟိတ်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊) (တေမဗ္ဗာ) မဂ္ဂဟေတုကာ-တို့မည်၏၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-သမ္မာဒိဋ္ဌိသည်၊ သယံ-မိမိကိုယ်တိုင်၊ မဂ္ဂေါ၀ေ၀-မဂ်လည်းမည်၏၊ ဟေတုစ-ဟိတ်လည်းမည်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဧတေသံ-ဤတရားတို့၏၊ မဂ္ဂေါ-သမ္မာဒိဋ္ဌိဟူသော၊ ဟေတု-ဟိတ်သည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိပိ-ထို့ကြောင့်လည်း၊ (ထိုသို့ မဂ်ဟူသော ဟိတ်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊) (တေမဗ္ဗာ) မဂ္ဂဟေတုကာ-တို့မည်၏။

---

* **တေ ဧတေသံ ဟေတူတိပိ။** ။တေဖြင့် "မဂ္ဂဟေတု"ကို ပြန်ညွှန်းသည်၊ ထိုသို့ "မဂ္ဂဟေတု"အရ အလောဘ အဒေါသ အမောဟကို ရအောင် ဝိဂ္ဂဟပြုပြီးနောက်မှ "မဂ္ဂဟေတု+ဟေတု ဧတေသံတိ မဂ္ဂဟေတုဟေတုကာ"ဟု ဆိုလိုလျက် ဟေတုတစ်ပုစ်ကို ချေ၍ "မဂ္ဂဟေတုကာ"ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ်ပြုရသည်။ [ဤနည်းခ် "မဂ္ဂသမ္မယုတ္တာ ၀ါ ဟေတူ, မဂ္ဂေ၀ါ ဟေတု" ၂-မျိုးလုံးမှ မဂ္ဂဟေတုကာ ဟူသော ဒုတိယနည်း၏ အတွင်းနက်ဖြစ်ပုံ, "မဂ္ဂဟေတု"အရ အလောဘ အဒေါသ အမောဟဟိတ် ၃-ပါးလုံး ရပုံ, ထိုဟိတ် ၃-ပါးရှိသော တရားတို့မှ မဂ္ဂဟေတုက ခေါ်ပုံကို သတိပြုပါ။]

ပါဠိတော်။ ။ဤဒုတိယဖွင့်နည်းသည် "အရိယမဂ္ဂသမင်္ဂီသ အလောဘော အဒေါသော (မဂ္ဂသမ္မယုတ္တာ ဟေတုအတွက်) အမောဟော(မဂ္ဂေဟေတု အတွက်) ဣမေ ဓမ္မာ မဂ္ဂဟေတူ၊ တံ သမ္မယုတ္တော ဝေဒနာက္ခန္ဓော၊ပေ၀ိညာဏက္ခန္ဓော၊ ဣမေ ဓမ္မာ မဂ္ဂဟေတုကာ" ဟူသော နိဒ္ဒေပကဏ္ဍပါဠိတော်၏ တတိယနည်းကို မီးသော အဖွင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် မူလဋီကာ၌ "ယော ပန တတ္ထေ၀ အရိယမဂ္ဂသမင်္ဂီသ အလောဘော အဒေါသော အမောဟော၊ ဣမေ ဓမ္မာ မဂ္ဂဟေတူတိ အာဒိ နယော ၀ုတ္တော၊ တံ ဒဿေတုံ မဂ္ဂသမ္မယုတ္တာ၀ါတိ အာဒိ ၀ုတ္တံ"ဟု မိန့်သည်၊ ဤနည်းခ်ကား မည်သည့်တရားကို ချန်ထားရမည်ဟု မပါသောကြောင့် "မဂ်စိတ် ၄-ပါး, ဟိတ် ၃-ပါးနှင့်တကွ စေတသိက် ၃၆-ပါးကို အရကောက်ပါ။ [ဟိတ် ၃-ပါးသည် အချင်းချင်း ထောက်၍ မဂ္ဂဟေတုစသော တရားများ ဖြစ်ကြသည်။]

အမှာ။ ။မာတိကာအကောက်ခ်ကား ဤဒုတိယနည်းကိုပင် ၂-နည်းခွဲ၍ "မဂ်စိတ် ၄-ခု, အလောဘ အဒေါသ ကြဉ်သော စေတသိက် စတုတ္တိံသရှိ"ဟု လည်းကောင်း, "မဂ်စိတ် ၄-ခု အမောဟကြဉ်သော စေတသိက် ပဉ္စတ္တိံသ ရှိ"ဟု လည်းကောင်း ကောက်လေ၏၊ အလောဘ အဒေါသ အမောဟသည် အချင်းချင်း ဟိတ်ရှိကြသောကြောင့်လည်းကောင်း, ပါဠိတော်၌ "ဟိတ်တို့ကို ကြဉ်ထား၍"ဟု ဟောတော် မမူသောကြောင့် လည်းကောင်း ထိုအကောက်ကို ဆရာတို့ မနှစ်သက်ကြပါ။

သမ္မာဒိဋ္ဌိပေ၀မဂ္ဂေ၀ေ၀ေ။ ။သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတွင် ပါ၀င်သောကြောင့် မိမိကိုယ်တိုင် မဂ်လည်းမည်၏၊ ဟိတ် ၆-ပါးတွင် အမောဟ နာမည်ဖြင့် ပါ၀င်သောကြောင့် ဟိတ်လည်းမည်၏၊ ထို့ကြောင့် "မဂ္ဂေါ+ဟေတု ဧတေသံတိ မဂ္ဂဟေတုကာ"ဟု တစ်နည်းပြပြန်သည်၊ ဤနည်းကား ပါဠိတော်၌ "အရိယမဂ္ဂသမင်္ဂီသ သမ္မာ ဒိဋ္ဌိ မဂ္ဂေါစေ၀ ဟေတုစ၊

အဘိဘာဝိတွာ–လွှမ်းမိုးပြီး၊ ပဝတ္တနဋ္ဌေန–ဖြစ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဧတေသံ–ဤတရားတို့၏၊ မဂ္ဂေါ–မဂ်ဟူသော၊ အဓိပတိ–အဓိပတိသည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့မဂ်ဟူသော အဓိပတိရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (တောမှာ) မဂ္ဂါဓိပတိနော–မဂ္ဂါဓိပတိတို့မည်၏။

ဥပ္ပန္နံတ္တိကော–ဌ၊ (အတ္ထো ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ယေမဗ္ဗာ–တို့သည်၊ ဥပ္ပါဒတော–ဥပါဒ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ–စ၍၊ ယာဝဘဂ်ါ–ဘင်တိုင်အောင်၊ ဥဒ္ဓံ–အထက်ဌ၊ ပန္နာ ဂတာ ပဝတ္တာ–ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဥပါဒ်မှစ၍ ဘင်တိုင်အောင် အထက်ဌ

သမ္မာဒိဋ္ဌိ ထပေတွာ တံ သမ္မယုတ္တော ဝေဒနာက္ခန္ဓောပေါဠိညာဏက္ခန္ဓော၊ ဣမေ ဓမ္မာ မဂ္ဂဟေတုကာ"ဟူသော ဒုတိယနည်းကို မှီး၍ (တတိယနည်းအဖြစ်ဖြင့်) ဖွင့်သောနည်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာဌ "အရိယမဂ္ဂသမင်္ဂီသ သမ္မာဒိဋ္ဌိ မဂ္ဂါစေဝ ဟေတုစာတိအာဒိနာ ပန ဝုတ္တနယ ဒသေတုံ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သယန္တိ အာဒိမာဟ"ဟု မိန့်သည်၊ [ဣတိဝိဌ ဝိဖြင့် ရှေ့ ၂နည်းကို ပေါင်းသည်။]

အနက်ပေး အရကောက်။ ။"မဂ္ဂဟေတုကာ– သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ် တည်းဟူသော ဟိတ်ရှိကုန်သော၊ ဓမ္မာ–တို့သည်၊ 'သင်ဖွယ်–ရှိကုန်၏"ဟု ပေး၊ အရကား–မဂ်စိတ် ၄–ပါး, သမ္မာဒိဋ္ဌိဟူသော အမောဟဟိတ် ကြဉ်သော စေတသိက် ၃၅–ပါးတည်း။ ["သမ္မာဒိဋ္ဌိ ထပေတွာ"ဟု ပါဠိတော်ဌ မိန့်တော်မူသောကြောင့် လည်းကောင်း, ထိုသမ္မာဒိဋ္ဌိဌ မဂ်တည်းဟူသော ယုဉ်ဖက်ဟိတ် မရှိသောကြောင့် လည်းကောင်း၊, သမ္မာဒိဋ္ဌိ (အမောဟ)ကို ကြဉ်၍ ကောက်ရသည်၊ မာတိကာ အကောက်ဌ ဤအနက်ပေးပုံနှင့် တူ၏။]

အဘိဘာဝိတွာ၊ပေါဓိပတိနော။ ။အဓိပတိ၏ သဘာဝအနက်ကို "အဘိဘာဝိတွာ ပဝတ္တန ဋ္ဌေန"ဟု ဖွင့်၏၊ မိမိနှင့် စပ်သော တရားများအပေါ်ဌ လွှမ်းမိုးနိုင်သော တရားကို အဓိပတိ"ဟု ခေါ်သည်–ဟူလို၊ သဒ္ဒတ္ထမှာ "အဓိနာနံ–မိမိနှင့်စပ်သော (မိမိနှင့် ယုဉ်ဖက်ဖြစ်သော) တရားတို့၏+ ပတိ–အရှင်တည်း၊ အဓိပတိ–ရှင်"ဟု ဖြစ်၏၊ အဓိဥပသာရဟုဒ်သည် အဓိန အနက်ဟော၊ ဤ အဌကထာ နည်းအရ အာရမဏာဓိပတိ သဟဇာတာဓိပတိဟု ခွဲခြားရှုက် မထင်ရှား၊ ဋီကာဌ ထင်ရှားပြတားသည်။

ဥပ္ပန္နာ။ ။ဥ+ပန္နေ၊ ဥဟူသော ဥပသာရသည် "ဥဒ္ဓံ" အနက်ဟောဟု လည်းကောင်း, ပန္နဌ် ပဒတတ် တပစ္စည်း၊ ပဒသည် ဂတိအနက်ဟော, ဂတိဟူသည်လည်း "ဃေ ဂတျတ္ထာ တေ ဗုဒ္ဓတ္ထာ, ပဝတ္တိပါပုဏတ္ထာ"နှင့်အညီ ဂမနဂတိမဟုတ်, ပဝတ္တန ဂတိတည်းဟု လည်းကောင်း၊ သိစေလိုဌ "ဥဒ္ဓံ–ပန္နာ ဂတာ ပဝတ္တာတိ ဥပ္ပန္နာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "ဥဒ္ဓံ–အထက်"ဟူသည် "အဘယ်မှစ၍ အထက်နည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ဥပ္ပါဒတော ပဋ္ဌာယ"ဟု မိန့်သည်၊ "ဥပါဒ်မှစ၍ အထက်ဖြစ်သော နောက်ဌ"ဟူလို၊ "အဘယ်တိုင်အောင်နည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိသော ကြောင့် "ဥပ္ပါဒတော ပဋ္ဌာယ"ဟု မိန့်သည်၊ "ဥပါဒ်မှစ၍ အထက်ဖြစ်သော နောက်ဌ"ဟူလို၊ "အဘယ်တိုင်အောင်နည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ယာဝဘဂ်ါ"ဟု မိန့်သည်၊ ဘင်တိုင်အောင်"

ဖြစ်ကုန်သည်၏ (အဖြစ်ကြောင့်၊) (တေမှာ) ဥပ္ပန္နာ-တို့မည်၏၊ ဥပ္ပန္နာ-ဥပ္ပန္နတရားတို့သည်၊ နု - မဟုတ်ကုန်၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ အနုပ္ပန္နာ ၄ တို့မည်၏၊ ပရိနိဋ္ဌိတကာရဏောကဒေသတ္တာ-ပြီးပြီးသော အကြောင်း တစ်စိတ်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ယေမှာ) အဝသေ-မချုတ်ကေန်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တိ-ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ပြီးပြီးသော အကြောင်း တစ်စိတ်ရှိသည့်အတွက် မချုတ်ဖြစ်လတ္တံ့တို့၏အဖြစ်ကြောင့်၊) (တေမှာ) ဥပ္ပါဒိနော-ဥပ္ပါဒီတို့မည်၏။

ဟူလို၊ "ဥပ္ပါဒတော ပဋ္ဌာယ ယာဝဘင်္ဂါ"ဟူသော စကားဖြင့် ဥဒ္ဓံ၏ သရုပ်ပြသည်၊ ဆိုလိုရင်း မှာ- ဥပါဒ်, ဌီ, ဘင်"ဟူသော ဓဏတ္တယအခိုက်၌ ဖြစ်ဆဲဖြစ်သော စိတ်စေတသိက် ရုပ်တရားတို့ကို "ဥပ္ပန္နာ"ခေါ်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။

ဆက်ဦးအုံ။ ။ဥဒ္ဓံသဒ္ဒါသည် ဥဒ္ဓံပါဒတလာကဲ့သို့ အပါဒါန်ကို ငဲ့သော ပုဒ်တည်း၊ ထိုဥပါဒါန်ကို ဤ၌ တိုက်ရိုက်မပါ၊ နောက့် "စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ"အဖွင့်၌ "ပုဗ္ဗန္တေ ဥဒ္ဓံ"ဟု အပါဒါန် တိုက်ရိုက်ပါသည်၊ "ရှေးအတိတ်စိတ်၏ အဆုံးဖြစ်သော ဘင်ဓဏမှ အထက်"ဟူလို၊ ရှေးနိုဿယဏ်ကား ဘင်္ဂတော-အခြားမဲ့ပြု၍ ရှုပ်လေပြီးသော တရားတို့၏ ဘင်မှ"ဟု အပါဒါန် ခံသည်၊ အဓိပ္ပာယ် အတူပင်တည်။

အနုပ္ပန္နာ။ ။ဓဏတ္တယသမ်ဂီ ဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန် တရားစုကို "ဥပ္ပန္နာ"ဟု ဟောတော်မူပြီးနောက် "အနုပ္ပန္နာ"ဟု ဟောတော်မူရကား ဥပ္ပန္နမဟုတ်သမျှ အတိတ်အနာဂတ်တရား အားလုံးကိုပင် "အနုပ္ပန္နာ"ဟု ယူစရာရှိ၏။ သို့သော် နောက်နိဿေပကဏ္ဍ အဋ္ဌကထာ၌ "အယံ ပန ,တိကော ဒ္ဝိန္နံ အဒ္ဓါနံ ဝသေန(ပစ္စုပ္ပန် အနာဂတ်ဟူသော အဒ္ဓါ ၂-စုတို့၏ အစွမ်းဖြင့်) ဒသိတော"ဟု မိန့်လတ္တံ့ ဖြစ်သော ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဋီကာ၌"အနုပ္ပန္နာတိ ဧတေန သဗ္ဗော ဥပ္ပန္နဘာဝေါ ပဋိသိဒ္ဓေါ"ဟု မိန့်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အတိတ်တရားစုကို မယူရ, အနာဂတ်တရားစုကိုသာ ယူရသည်။

ဆက်ဦးအုံ။ ။"ဥပန္ဓိသု-ဥပါဒ်မှစ၍ ဘင်တိုင်အောင် အထက်၌ ဖြစ်ပြီးကုန်ပြီ၊ ဣတိ ဥပ္ပန္နာ"ဟု ပြုလျှင် အတိတ်တရားစုကို "ဥပ္ပန္နာ"ဟု ခေါ်ရ၏၊ ဥဒ္ဓံ+ပန္နာ ဂတာ ပုဝတ္တာ"ဟု ပြုလျှင် ပစ္စုပ္ပန်တရားစုကို "ဥပ္ပန္နာ"ဟု ခေါ်၏၊ အနုပ္ပန္နာဖြင့် ထိုဥပ္ပန္နာ မည်သော ၂ မျိုးလုံးကို တားမြစ်သောကြောင့် အနာဂတ် တရားစုကိုသာလျှင် ယူရတော့သည်။

ပရိဏေဿတ္တာ။ ။[ကာရဏာ+ဧကဒေသ။] ကံတရား တည်းဟူသော အကြောင်းကို (ကံ+အကျိုး ၂ မျိုးတွင် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြစ်သောကြောင့်) "ကာရဏေကဒေသ"ဟု ဆိုသည်၊ ထို အကြောင်းကံဟူသော ကာရဏဧကဒေသက ပြီးပြီး(ပြုပြီး) ဖြစ်လျှင် ဧကန်မုချ ဖြစ်ရမည့် အကျိုးကို "အဝသေ ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တီ"ဟု ဆိုသည်၊ ဤစကားအရ အကြောင်းတည်းဟူသော တစ်စိတ် တစ်ပိုင်းက ပြီးပြီးဖြစ်ဧကာမှ ဧကန်မုချဖြစ်မည် မဟုတ်သော အကျိုးကို "ဥပ္ပါဒိ" မခေါ်ရဟု မှတ်ပါ။

ဥပ္ပါဒိနော။ ။"အဝသေ ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တီ"ဟူသော အဖွင့်ကို ကြည့်၍ "ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တီတိ ဥပ္ပါဒိနော"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုပြီးလျှင် ဥပုဗ္ဗ ပဒေတော်နောင် "အဝသကာဓိမိတောသုဏိစ" သုတ်ဖြင့် ဏိပစ္စည်းသက်၍ "ဥပ္ပါဒိ"ပုဒ်ကို ပြီးစေကြ၏၊ ထိုသို့ ဝိဂ္ဂဟမပြုရ, ထိုသို့ မပြီးစေရုံကို နိဿေပကဏ္ဍ အဋ္ဌကထာအဖွင့်၌ ပြပါမည်။

' အတီတတ္တိကေ-၌၊ (အတ္တော ဝေ ဝေဒိတမ္ဘော) အတ္တနော-၏၊ သဘာဝ-ကကွဲ့ အစရှိသော သဘော, ဖုသန အစရှိသော သဘောကို၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဥပ္ပါဒါဒိဓဏ-ဥပါဒ်အစရှိသော ဓဏတ္တယကို၊ ပတ္တာ-ရောက်၍၊ အတိက္ကန္တာ-လွန်ပြီးသော တရားတို့တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အတီတာ-တို့မည်၏၊ တဒုဘယမ္ပိ-ထို ၂ - ပါးစုံသော မိမိ၏ သဘော, ဥပါဒ် အစရှိသော ဓဏတ္တယသို့လည်း၊ နု အာဂတာ-မရောက်ကုန်သေးသော တရားတို့တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အနာဂတာ-တို့မည်၏၊ တံ တံ ကာရဏံ-ထိုထိုအကြောင်းကို၊ ပဋိစ္စ-စွဲ၍၊ ဥပ္ပန္နာ-ဥပါဒ်မှစ၍ ဘင်တိုင်အောင် အထက်၌ ဖြစ်သော တရားတို့တည်း၊ ဣတိ, ပစ္စုပ္ပန္နာ-တို့မည်၏။

အနန္တ ရတ္တိကေ-အခြားမဲ့ဖြစ်သော အတီတာရမဏ တိတ်၏၊ (အတ္တော ဝေ ဝေဒိတမ္ဘော) ဧတေသံ-ဤတရားတို့၏၊ အတီတာ-အတီတ်တရားတို့ ဟူကုန်သော၊ အာရမဏံ-သည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေမ္ဘော) အတီတာရမဏာ-တို့မည်၏၊ [ရှေ့တိတ်က အတီတမဲ့ကို အတီတအရ ယူရမည်ဖြစ်သောကြောင့် "အတီတာ"ဟု ပုလ္လိင်ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ရှိစေ၊ ယခုစာအုပ်များ၌ "အတီတံ"ဟု ရှိသည်ကို စဉ်းစားပါ။] သေသပဒဒွယေပိ-အတီတာရမဏာမှ ကြွင်းသော အနာဂတာရမဏာ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏာ ဟူသော ပုဒ် ၂ ပါး အပေါင်း၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-ပင်တည်း။

အတီတာစသည်။ ။အတီတာ၌ "အတိ+ဣတ"ဟု ခွဲ၊ အတိသည် လွန်ခြင်း အနက်ကို ဟောဘ၏၊ ဣဓာတ်သည် ဖြစ်ခြင်းအနက်ကို ဟောဘ၏၊ သဒ္ဒတ္ထအားဖြင့် "လွန်၍ ဖြစ်သော တရားများ"ဟု မှတ်ပါ၊ "လွန်၍ဖြစ်" ဟူသည် လွန်သွားခြင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အတီတာကိုပင် "အတိက္ကန္တာ"ဟု အဓိဗျာယတ္ထဖွင့်သည်၊ "အဘယ်ကို လွန်သနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "အတ္တနော သဘာဝ ဥပ္ပါဒါဒိဓဏ ပတ္တာ"ဟု မိန့်သည်၊ မိမိ၏ ကကွဲ့စသော ရုပ်တရားတို့၏သဘော, ဖုသနစသော နာမ်တရားတို့၏ သဘောကို ရောက်ပြီး၍ လည်းကောင်း, ဥပါဒ်ဌီ ဘင် ဟူသော ဓဏတ္တယသို့ ရောက်ပြီး၍လည်းကောင်း လွန်သည်-ဟူလို၊ "နု+အာဂတာ အနာဂတာ"ဟု ပြု၍ ဖုသနစသော သံဘောသို့ မရောက်သေး ဥပါဒ်စသော ဓဏတ္တယသို့ မရောက်သေးသော တရားများကို ယူပါ။

ပစ္စုပ္ပန္နာ။ ။"ပတိ+ဥပ္ပန္နာ"ဟု ခွဲ၊ ပတိကို "ပဋိစ္စ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဥပ္ပန္နာ၏ အနက်မှာ "ဥဒ္ဓံ ပန္နာ ဂတာ ပဝတ္တာ"ဟု ဖွင့်အပ်ပြီးသော တရားပင်တည်း၊ ပဋိစ္စ-စွဲ၍ ဟူရာ၌ "အဘယ်ကို စွဲသနည်း" မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "တံ တံ ကာရဏံ"ဟု မိန့်သည်၊ ပစ္စုပ္ပန်ကုသိုလ်တရား၏ စွဲဖို့ရန် အကြောင်းကား ယောနိသော မနသိကာရ, အတ္တသမ္ဘာ ပဏိဓိစသော အကြောင်းများတည်း၊ ပစ္စုပ္ပန်ကုသိုလ်တရားတို့၏ စွဲဖို့ရန် အကြောင်းကာ အယောနိသော မနသိကာရ စသည်တည်း၊ ပစ္စုပ္ပန် စကျွဲဝိညာဉ်၏ စွဲဖို့ရန် အကြောင်းကား စကျွဲပသာဒ, ရူပါရုံ, အာလောက မနသိကာရ တည်း၊ ဤသို့ ပစ္စုပ္ပန်တရားများ စွဲမှီဖို့ရန် အကြောင်းအမျိုးမျိုး ရှိသောကြောင့် ထိုအကြောင်း အားလုံးပါအောင် "တံ တံ ကာရဏံ"ဟု ဝိစ္ဆာတ်သဒ္ဒါဖြင့် ဆိုသည်။

အဒ္ဓုတ္တတ္တိကေ-ဌ်ိ၊ (အတ္တော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ယေ ဓမ္မာ-အကြင်တရားတို့သည်၊) ဧဝံ-ဤသို့၊ (စက္ခု အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်, ဖုသန အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်, တစ်ခုသော သန္တာန်ဌ အကျိုးဝင်ကုန်သည်၏ အဖြစ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊) ပဝတ္တမာနာ-ဖြစ်ရကုန်လသော်၊ (ဖြစ်ရလို့ရှိလျှင်၊) [အချို့စာအုပ်ဌ "ဝတ္တမာနာ"ဟု (ပ)မပါဘဲရှိ၏။] မယံ-ငါတို့သည်၊ အတ္တာတိ-အတ္တဟူ၍၊ ဂဟဏံ-ယူအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်သို့၊ (စွဲလမ်းအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့၊) ဂမိဿာမ-ရောက်ကုန်လိမ့်အံ့၊ ဣတိ ဣမိနာဝိယ အဓိပ္ပာယေန-ဤသို့သော အလိုဆန္ဒဖြင့်ကဲ့သို့၊ အတ္တာနံ-အတ္တကို၊ အဓိကာရံ-စွဲမှီ ရည်စူးမှုကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ပဝတ္တာ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့အတ္တကို စွဲမှီ၍ ရည်စူး၍ ဖြစ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (တေခ်မ္မာ) အဒ္ဓုတ္တာ-တို့မည်၏။

ပန-ဝစနတ္ထမှတစ်ပါး အတ္ထဒ္ဒါရကို ဆိုဦးအံ့၊ အယံ အဒ္ဓုတ္တသဒ္ဒေါ-ဤ အဒ္ဓုတ္တသဒ္ဒါသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဂေါစရဒ္ဓုတ္တေ-ဂေါစရဒ္ဓုတ္တ လည်းကောင်း၊နိယကဒ္ဓုတ္တေ-

---

အဒ္ဓုတ္တာ။ ။"အဓိ+အတ္တ"ဟု ခွဲ၊ "အတ္တာနံ+အဓိကာရံ ကတ္တာ ပဝတ္တာတိ အဒ္ဓုတ္တာ"သာ လိုရင်းတည်း၊ "ဧဝံ၊ပေ၊ဂမိဿာမ"သည် အတ္တကို အဓိကာရ်ပြုပုံကို ပြသော အာကာရဝါကျတည်း၊"ဣမိနာဝိယ အဓိပ္ပာယေန"ဖြင့် "ပြခဲ့သော အာကာရသည် တကယ်ဖြစ်သော အခြင်းအရာ (အလိုဆန္ဒ) မဟုတ်၊ အဒ္ဓုတ္တ အမည်ရသော တရားတို့မှာ ထိုကဲ့သို့ဆန္ဒမရှိကြသော်လည်း ရှိလေ ဟန်ဖြင့် ကြိုဖန်၍ ပြအပ်သော တဒ္ဓမ္မပုစာစကား ဖြစ်သည်ဟု ပြသည်၊ ထို့ကြောင့် ဝိယသည် ဥပမာနဇောတက မဟုတ်, ဥပရိကွာဇောတကတည်း၊ ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာဝယ် မဏ္ဍာပ်ဆောက်ခန်းဌ် ပြအပ်သော အဝဟသန္ဓမိဝဌ် ဣဝမျိုးပင် ဖြစ်သည်။

ဧဝံ ပဝတ္တမာနာ။ ။ဧဝံကို "စက္ခာဒိဘာဝေန ဖုသနာဒိဘာဝေနစ ကေသန္တတိ ပရိယာပန္နဘာဝေန"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ "စက္ခာယတန၊ပေ၊မနာယတန ဟူသော အဒ္ဓုတ္တိကာယတန ၆-ပါး, ဖုသနစသော ဓမ္မာယတနအနေအားဖြင့် တစ်ခုသော သန္တာန်တွင်ပါဝင်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်"ဟူလို၊ ငဖြူ၏ စိတ်အစဉ်မှာ ဖြစ်စေ, ငမဲ၏ ခန္ဓာအစဉ်မှာ ဖြစ်စေ တစ်ခုသော ခန္ဓာအစဉ်တွင် ပါဝင်လျက် စက္ခုစသော ဖုသန စသော အဖြစ်ဖြင့် ငါတို့ တစ်တွေ ဖြစ်ကြရလို့ရှိလျှင်, . . .

အတ္တာတိ ဂဟဏံ ဂမိဿာမ။ ။ငါတို့သည် အတ္တအတ္တဟု အစွဲအလမ်းခံကြရလိမ့်မည်။ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေနဝိယ ပဝတ္တာ-ဤသို့အလိုဆန္ဒ မရှိကြသော်လည်း စက္ခုစသော တရားတို့မှာ ထိုအလိုဆန္ဒရှိကြသကဲ့သို့ (အတ္တဟု အစွဲအလမ်းခံလိုသောကြောင့်) ဖြစ်ကြသည်-ဟူလို၊ [ဥဒ္ဒေသ်အာဂ္ဂတိဝယ် ဥဒ္ဒေသ်ဌ် ဘာဝပွဓာန ကြိသကဲ့သို့ ဂဟဏံဌ်လည်း "ဂယှတေတိ ဂဟဏံ"ဟု ကမ္မသာဓ်ပြု၍ ဘာဝအနက် ရအောင် ဘာဝပွဓာန ကြိပါ။]

အတ္တာနံ အဓိကာရံ ကတ္တာ။ ။ အဓိကာရံ ကတ္တာကို ဋီကာဌ် "အဓိကိစ္စ"ဟု ဖွင့်ပြီးလျှင် ထိုအဓိကိစ္စကို "ဥဒ္ဒိသ"ဟု ဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့် "အဓိကာရံ-စွဲမှီရည်စူးမှုကို"ဟု ပေးသည်၊ "အတ္တဟု အစွဲခံရမှုကို ရည်စူးသကဲ့သို့ ခန္ဓာကိုယ်တွင် ပါဝင်ဖြစ်နေကြသော တရားများကို အဒ္ဓုတ္တ ခေါ်သည်" ဟူလို။

နိုယကမ္ဗတ္တ လည်းကောင်း၊ အမ္ဗတ္တမ္ဗတ္တ - အမ္ဗတ္တမ္ဗတ္တ လည်းကောင်း၊ ဝိသယမ္ဗတ္တ- ဝိသယမ္ဗတ္တ လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတူသု- ၄-ပါးကုန်သော၊ အတ္ထေသု-အနက်တို့၌၊ ဒိဿတိ-ထင်ရှား၏၊ (တွေ့မြင်အပ်၏၊)[ထိုထို ပါဠိရပ်၌ တွေ့မြင်ရသည်-ဟူလို၊] ဟိ-ချဲ့၊ တေနာနန္ဒ၊ပေ၊သဏ္ဌာပေတဗ္ဗံ-တေနာနန္ဒ၊ပေ၊ သဏ္ဌာပေ တဗ္ဗံ-ဟူသော ပါဠိရပ် လည်းကောင်း၊ အမ္ဗတ္တရတော သမာဟိတော- အမ္ဗတ္တရတော သမာဟိတော ဟူသော ပါဠိရပ်လည်းကောင်း၊ ဣတိအာဒိသု - ဤသို့အစရှိသော

မှတ်ချက်။ ။အတ္ထာနံ+အဓိဋ္ဌ အဓိသဒ္ဒါသည် သမာသ်အရာဝယ် အဓိကာရအနက်နှင့် ပဝတ္တိအနက် ၂-ချက်ကို ဟောနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် အဓိကို "အဓိကာရ် ကတ္တာ ပဝတ္တာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ အမ္ဗတ္ထံကို အဗျယီဘော သမာသ် ရပ်တွက်သောအခါ "အတ္ထာနံ+အဓိ"ဟု သမာသ်ဝါကျ ပြု၍ ရပ်တွက်ရ၏၊ အနက်ထင်အောင်ဝိဂြိုဟ် လုပ်သောအခါ၌ကား "အတ္ထာနံ+အဓိကိစ္စ, ပဝတ္တာ အမ္ဗတ္ထာ"ဟု ပြုရသည်၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "အတ္ထာနံ+အဓိ အမ္ဗတ္ထာ"ဟု ပဌမ ဝိဂြိုဟ် အကျဉ်းကို ပြု၍ အဓိ-သဒ္ဒါစသည်ဖြင့် ဖွင့်သည်၊ ဆိုလိုရင်းကား-အတ္ထာနံ အဓိ အမ္ဗတ္ထာ"ဟု ဝိဂြိုဟ် အကျယ်ကိုလည်း ပြုနိုင်၏-ဟူလို။

ရှေးနိုဿယ။ ။ရှေးနိုဿယ၌ အတ္ထာကို ကိုယ်ဟု အနက်ပေးပြီးလျှင် "အဓိကာရ်-တည်ရာကို"ဟု လည်းကောင်း "အဓိကာရ်-အကြီးအကဲကို"ဟု လည်းကောင်း ပေး၏၊ ထိုတွင် အတ္ထာကို ကိုယ်ဟု အနက်ပေးဖို့ရန် ဋီကာတို့ မမှှင့်ကြ၊ "တည်ရာ"ဟု အနက်ပေးသော ဆရာတို့သည် အခြားနေရာ၌ အဓိကရဏနှင့် အနက်တူဟု ယူဆကြဟန်တူ၏၊ ထိုအနက်အရ "အတ္ထာကို တည်ရာပြု၍ စကျွေ့စသော တရားတို့ဖြစ်ကြ၏"ဟု ယူလျှင် စကျွေ့စသော တရားတို့က တည်တတ်သော အဓိကာရီ ဌာနီဖြစ်နေ၏၊ "မယံ အတ္ထာတိ ဂဟဏံ ဂမိဿာမ"၌ကား စကျွေ့စသည်တို့ကိုပင် မယံအရ, အတ္ထအရ ယူရ၏၊ ထို့ကြောင့် စကျွေ့စသည်တို့သည် အတ္ထနှင့် အရတူ ဖြစ်သောကြောင့် (ရှေးနိုဿယအလို အားဖြင့်) အဓိကာရဌာန ဖြစ်နေပြန်၏၊ ဤသို့ ရှေ့နောက် ဆန့်ကျင်နေသောကြောင့် လည်းကောင်း, အဓိကာရ် ကတ္တာကို "အဓိကိစ္စ ဥဒ္ဒါသ"ဟု ဖွင့်သော ဋီကာနှင့် လည်းကောင်း, စဉ်းစားကြပါလေ။

တေနာနန္ဒ ဘိက္ခုနာ။ ။တေနဖြင့် ညွှန်းပြအပ်သော ရဟန်းဟူသည် (၁) ပဌမ ဈာန်ကို သမာဓိရအောင် အခြေခံဝင်စား၍ ထိုဈာန်မှ ထပြီးလျှင် လည်းကောင်း, ဒုတိယဈာန်ကိုလည်းကောင်း, တတိယဈာန်ကိုလည်းကောင်း, စတုတ္ထဈာန်ကိုလည်းကောင်း အခြေခံဝင်စား၍ ထပြီးလျှင် လည်းကောင်း အမ္ဗတ္ထ (မိမိသန္တာန် ခန္ဓာ ၅-ပါးကို မှီ၍ ဖြစ်သော (သုညတ) (အတ္တမှ ကင်းဆိတ်သော) ဖလသမာပတ်ကို နှလုံးသွင်း၏၊ ထိုသို့နှလုံးသွင်းသောအခါ ထိုအမ္ဗတ္ထသုညတ တရား၌ စိတ်သည် မသက်ရောက်နိုင်, စိတ်သည် မကြင်လင် (ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ကြည်ကြည်လင်လင် မရှိ), စိတ်သည် ကောင်းစွာ မတည်တံ့, (အဲ, ဟုတ်တယ်-ဟု) မဆုံးဖြတ်နိုင်၊ ထိုသုညတ၌ ကမ္မဋ္ဌာန်း၏ မပြည့်စုံကြောင်းကိုလည်း ကောင်းကောင်းသိ၏။ [ဤ အမ္ဗတ္ထသည် နိုယကမ္ဗတ္ထတည်း။ ဤနေရာ၌ သာဓကပြလိုသော အမ္ဗတ္ထမဟုတ်။]

ပါဠိဋီရပ်တို့၌၊ အယံ-ဤ အဒ္ဓိတ္တသဒ္ဒါသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဂေါစရဒ္ဓိတ္တေ-၌၊ ဝါ-အာရုံ ဟူသော အဒ္ဓိတ္တ၌၊ ဒီဃတိ-၏၊ [အာနန္ဒ-အာနန္ဒာ၊ တေနဘိက္ခုနာ"ထိုရဟန်းသည်၊ ပုရိသိ-ရှေးဖြစ်သော၊ တသိ်ယေဝ သမာဓိနိမိတ္တေ-ထို ပဌမဈာန် အစရှိသော သမာဓိ၏ အာရုံနိမိတ်ဖြစ်သော၊ အဒ္ဓိတ္တမေဝ-ကသိဏ်းအစရှိသော အဒ္ဓိတ္တအာရုံ၌ သာ၊ စိတ္တံ-စိတ်ကို၊ သဏ္ဌာပေတဗ္ဗံ-ကောင်းစွာထားထိုက်၏၊-အဒ္ဓိတ္တရတော-အဒ္ဓိတ္ထ အာရုံ၌ မွေ့လျော်သည်၊ သမာဟိတော-ကောင်းစွာအာရုံ၌ ထားအပ်သော စိတ်ရှိသည်၊ ဧကော-အဖော်မလျှောက်, တစ်ယောက်တည်းသည်၊ ဟုတ္ဝာ၊ သန္တုသိတော-ကောင်းစွာနှစ်သက်၏၊ တံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဘိက္ခေ-ဘိက္ခုဟူ၍၊ အာဟု-ဆိုကြကုန်ပြီ၊ ဤသို့ ဋီကာ၌ ထည့်စပ်သည်။]

---

(၂) ထို့နောက် ဤနည်းအတိုင်း ဈာန်ဝင်စား၍ ထပြီးနောက် ဗဟိဒ္ဓတရားကို အာရုံပြုရလျှင် အဘယ်သို့ ပြုမည်နည်းဟု စဉ်းစား၍ ဗဟိဒ္ဓ (သူတစ်ပါး သန္တာန်ရှိ ခန္ဓာ ၅-ပါးကို မှီ၍ဖြစ်သော) သုညတဖလသမာပတ်ကို နှလုံးသွင်းလသော် ထို ဗဟိဒ္ဓသုညတတရား၌ စိတ်သည် မသက်ရောက်နိုင် ၊ပေ၊ မဆုံးဖြတ်နိုင်၊ ထိုအကြောင်းကိုလည်း ကောင်းကောင်းသိ၏။

(၃) ထို့နောက် ဤနည်းအတိုင်း ဈာန်ဝင်စား၍ ထပြီးနောက် (တစ်ခါတစ်ရံ အဒ္ဓိတ္တကို တစ်ခါတစ်ရံ ဗဟိဒ္ဓကို အာရုံပြုရလျှင် အဘယ်သို့ ပြုမည်နည်း-ဟု စဉ်းစား၍) အဒ္ဓိတ္တခန္ဓာ ဗဟိဒ္ဓခန္ဓာကို တစ်လှည့်စီမှီသော သုညတဖလ သမာပတ်ကို နှလုံးသွင်းပြန်လသော် ထိုအဒ္ဓိတ္ထ ဗဟိဒ္ဓတရား၌ စိတ်သည် မသက်ရောက်၊ပေ၊မဆုံးဖြတ်နိုင်၊ ထိုအကြောင်းကိုလည်း ကောင်းကောင်း သိ၏။

(၄) ထို့နောက် သမာဓိပညာ ၂-ပါးစုံအားဖြင့် ကိလေသာမှ လွတ်မြောက်သူ ဖြစ်လို ပြန်ရကား စတုတ္ထဈာန်မှ ထပြီးလျှင် အာနေ့ဉ္ဇမည်သော အရူပသမာပတ်ကို နှလုံးသွင်းပြန်၏၊ ထိုသို့ နှလုံးသွင်းပြန်သော် စိတ်သည် အာနေ့ဉ္ဇ၌ မသက်ဝင်၊ပေ၊မဆုံးဖြတ်နိုင်၊ ထို အာနေ့ဉ္ဇ၌ ကမ္မဋ္ဌာန်း မပြည့်စုံကြောင်းကိုလည်း ကောင်းကောင်းသိ၏၊ ထို ၄-မျိုးသော သိခြင်းဖြင့်, သီသော ရဟန်းကို "တေန ဘိက္ခုနာ"ဟု ဆိုသည်။

တသိ်ယေဝ သမာဓိနိမိတ္တေ။ ။ထိုသို့ ကမ္မဋ္ဌာန်း မပြည့်စုံသော ရဟန်းသည် ဝိရိယကို မလျှော့လိုက်ရာ၊ မူလ ပါဒကဈာန်ဖြစ်သော ပဌမဈာန်စသည်တို့၏ ကသိဏ်းစသော အာရုံ နိမိတ်ဟူသော အဒ္ဓိတ္ထ၌သာ စိတ်ကို တည်ငြိမ်အောင် ထားရသည်။ [ဤ ပါဠိသည် ဥပရိပ-မဟာသုညတသုတ်တော်၌လာသော ပါဠိတော်တည်း၊ ဤပါဠိ၌ "အဒ္ဓိတ္ထ မေဝ" ဟူသော စကားသည် ကသိဏ်း စသော အာရုံကို ဟောသောကြောင့်အဒ္ဓိတ္ထအရ"ဂေါစရဒ္ဓိတ္ထ"ဟူသော အနက်ကို ယူရသည်၊ အဒ္ဓိတ္ထမေဝါတိ- ဈာနဂေါစရေ ကသိဏာဒိမှ၊-ဋီကာ။]

အဒ္ဓိတ္ထရတော။ ။ဟတ္ထသံယတော ပါဒသံယတော, ဝါစာသံယတော သံယတုတ္တမော အဒ္ဓိတ္ထရတေ သမာဟိတော, ဧကော သန္တုသိတော တမာဟု ဘိက္ခု"ဟု ဓမ္မပဒပါဠိတော် ဘိက္ခုဝဂ်၌ ရှိ၏၊ ထိုပါဠိတော်မှ တတိယပါဒကိုသာ ယူထား၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ စတုတ္ထပါဒ

အ**ဒ္ဓတ္တံ** သမ္ဘသာဒနံ–အ**ဒ္ဓတ္တံ** သမ္ဘသာဒနံဟူသော ပါဠိရပ်လည်းကောင်း၊ အ**ဒ္ဓတ္တံ**ဝါ၊ပေ၊ဝိဟရတိ–အ**ဒ္ဓတ္တံ**ဝါ၊ပေ၊ဝိဟရတိဟူသော ပါဠိရပ် လည်းကောင်း၊ ဣတိ အာဒီသု–ဤသို့ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ နိယကဒ္ဓတ္တေ–၌၊ ဝါ–မိမိသန္တာန်ကို မှီ၍ဖြစ်သော အ**ဒ္ဓတ္တ**၌၊ (ဒိသတိ၊) [**အ**ဒ္ဓတ္တံ–မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်သော၊ သမ္ဘသာဒနံ–ကြည်လင်စေတတ်သော၊ (ဒုတိယံ**ဈာ**နံ၌ စပ်၊) **အ**ဒ္ဓတ္တံ–မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေသုဝါ–သညာသင်္ခါရ ဓမ္မတို့၌လည်း၊ ဓမ္မာနုပဿီ–ဓမ္မဟု အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ) ဝိဟရတိ–နေ၏။]

ထည့်၍ "ဂါထာသေသော"ဟု ဆိုထားသည်၊ **အ**ဒ္ဓတ္တရတောကို ထိုအဋ္ဌကထာ၌ "ဂေါစရ**ရ**ဒ္ဓတ္တသင်္ခါတာယ ကမ္မဋ္ဌာနဘာဝနာယ ရတော"ဟု ဖွင့်၏၊ "ဂေါစရ**ရ**ဒ္ဓတ္တဟု ဆိုအပ်သော ပွားများစေအပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ၌ မွေ့လျော်၏" ဟု ပေးရလိမ့်မည်၊ ဋီကာ၌ကား ဂေါစရ**ရ**ဒ္ဓတ္တေ နိဗ္ဗာနေ, သမာဓိ ဂေါစရေ ကမ္မဋ္ဌာနေဝါ ရတော"ဟု ၂–နည်းဖွင့်၏၊ ထို ၂–နည်းလုံးပင် နိဗ္ဗာန်အာရုံနှင့် ကသိုဏ်းစသော အာရုံကို "**အ**ဒ္ဓတ္တ"ဟု ဆိုလိုသည်။

အာရုံကို **အ**ဒ္ဓတ္တ**ခေါ**်ပုံ။ ။**အ**ဒ္ဓတ္တသဒ္ဒါသည် "**အ**တ္တာနံ+**အ**ဓိကိစ္စ ပဝတ္တော" ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ မိမိသန္တာန် (ခန္ဓာကိုယ်)တွင် ပါဝင်သော တရားတို့ကိုသာ ပြောသည်မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ်နည်းဖြင့် အပြင်ဘက်က **အာ**ရုံများကို **အ**ဒ္ဓတ္တ **ခေါ**်နိုင်ပါသနည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ **အ**ဖြေကား– **အ**ဒ္ဓတ္တပါဝင်သော ဉာဏသမ္ပယုတ် **အာ**ရမ္မဏိက စိတ္တုပ္ပာဒ်ကို မုချအားဖြင့် **အ**ဒ္ဓတ္တဟု ယူပြီးလျှင် ထိုစိတ္တုပ္ပာဒ်၏ **အာ**ရုံကို **အ**ဝိနာဘာဝ နည်းအားဖြင့်လည်းကောင်း(**အ**ကျိုး **အာ**ရမ္မဏိက၏ **အ**မည်ကို **အ**ကြောင်း**အာ**ရုံ၌ တင်စားသော) ဖလူပစာရအားဖြင့် လည်းကောင်း **အ**ဒ္ဓတ္တဟု **ခေါ**်နိုင်ပါသည်။ [တနေ **အ**ဒ္ဓတ္တသင်္ခါတသ ဉာဏသမ္ပယုတ္တစိတ္တုပ္ပါဒဿ **အာ**ရမ္မဏံ **အ**ဒ္ဓတ္တံ ဒဿေတိ, ဥပစာရတ္ထံဝါ၊–မရ။]

အဒ္ဓတ္တ သမ္ဘသာဒနံ။ ။ဤပါဠိ၌ကား ဒုတိယ**ဈာ**နံ**ခ**န်း၌လာသော ပါဠိတော်တည်း၊ ထို၌ **အ**ဒ္ဓတ္တ**ဈာ**နနှင့် **အ**ရတ္ထ ဝိသေသနတည်း၊ ထို**ဈာ**နဟူသည်ကား မိမိသန္တာန်၌ ပါဝင်သော တရားတည်း၊ [**အ**ဒ္ဓတ္တန္တိ **အ**တ္တနိ ဇာတံ၊–ပါရာဇိကဋ္ဌ။] မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်သော (ပါဝင်သော) တရားဟူသမျှကိုလည်း "နိယက"ဟု **ခေါ**်၏။ [နိယကဒ္ဓ နိသည် နိ**သာ**ယ**အ**နက်ကို ဟော၏၊ ယ သဒ္ဒါကား ("နိ**ယ**်+ပုတ္တ–နိ**ဓ**+ပုတ္တ"၌ ကဲ့သို့)ဓမ္မ ဖြစ်သော ယ တည်း၊ "သကသန္တတိ–မိမိ**ခ**န္ဓာ**အ**စဉ်ကို+နိ**သာ**ယ–မှီ၍+ဇာတ်–ဖြစ်သော **အ**ဒ္ဓတ္တတည်း၊ နိ**ယ**်–မိမိသန္တာန်ကို မှီ၍ ဖြစ်သော **အ**ဒ္ဓတ္တ"ဟု ပြု၊ ထို့နောက် "နိ**ယ**်**ယော**ဝ နိ**ယ**ကော"ဟု သွတ္တ၌ ကဲ့ ပစ္စည်းသက်။]

အဒ္ဓတ္တံ**ဝါ ခ**ဓမ္မေသု။ ။ဤပါဠိကား ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန် ပါဠိတော်တည်း၊ ထို၌ ဓမ္မ"ဟူသည် သညာ သင်္ခါရ**ခ**ဓမ္မတည်း၊ [ကာယဖြင့် ရူပကွန္ဓာကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒနာစိတ္တတို့ဖြင့် ဝေဒနာကွန္ဓာ ဝိညာဏ်ကွန္ဓာတို့ကိုလည်းကောင်း ယူပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဓမ္မ**အ**ရ ပါရိသေသနည်း**အာ**းဖြင့် သညာ သင်္ခါရ**ခ**ဓမ္မကိုသာ ယူရ၏။] ထို**ခ**ဓမ္မသည် မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်သော ပါဝင်သော ကြောင့် နိယကဒ္ဓတ္တပင် ဖြစ်သည်။

ဆ အဗ္ဗတ္တိကာနိ အာယတာနိတိ အာဒိသု - အစရိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ အဗ္ဗတ္တဗ္ဗတ္ထေ-အဗ္ဗတ္တဗ္ဗတ္တာ၌၊ (အဗ္ဗတ္တဟူသော အဗ္ဗတ္တာ၌၊) ဒိသတိ-ထင်ရှား၏၊ (တွေ့မြင်အပ်၏၊) [ဆ-ကုန်သော၊ အဗ္ဗတ္တိကာနိ-အဗ္ဗတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ အာယတနာနိ-အာယတနတို့။]

အယံ ခေါ ပန နန္ဒ၊ပေါ၊ဝိဟာရိတုံတိ အာဒိသု-အစရိသော ပါဠိတို့၌၊ ဝိသယဗ္ဗတ္ထေ-ဝိသယဗ္ဗတ္တာ၌၊ (စိတ်ကိုအထူးအားဖြင့် ဖွဲ့ထားတတ်သော ဣသရိယဌာန

ဆ အဗ္ဗတ္တိကာနိ။ ။အဗ္ဗတ္ထေ-အဗ္ဗတ္တတရားအပေါင်း၌+ဘဝါနိ-ဖြစ်သော တရားတို့တည်း၊ အဗ္ဗတ္တာနိ-တို့၊ ဤသို့ ဝစနတ္ထပြု၍ အဗ္ဗတ္တတရားအပေါင်းတွင် သာ၍ အဗ္ဗတ္တဖြစ်သော "စက္ခု သောတ ဃာန ဇိဝှါ ကာယ မန"ဟူသော အာယတန ၆-ပါးကို "အဗ္ဗတ္တိက"ဟု ဆိုရသည်။ ["အဗ္ဗတ္တိကာတိ-နိယကဗ္ဗတ္ထေသုပိ အဗ္ဗန္တရာ စက္ခာဒယော ဝုစ္စန္တိ"ဟုဋ္ဌကာ၌ ဝုစ္စန္တိ ကြိယာဖြင့် ဆိုထားသောကြောင့် စက္ခုစသော ၆-ပါး၏ အဗ္ဗတ္တိအကမည်သည် အထင်ရှင်အမည် [ဧကဒေသ္ဗုပစာရ ဟု မှတ်ပါ။]

အဗ္ဗတ္တဗ္ဗတ္ထေ။ ။"ရူပ ရူပ"ဟုလည်းကောင်း, "ဒုက္ခ ဒုက္ခ"ဟုလည်းကောင်း, သဒ္ဒါတူ၂-ချက်ဖြင့် ဆိုရာ၌ အစစ်အမှန်အနက် (ရူပ်အစစ်, ဒုက္ခအစစ်အနက်)ကို ယူရသကဲ့သို့ အဗ္ဗတ္ထ အဗ္ဗတ္ထ (အဗ္ဗတ္ထ အဗ္ဗတ္ထ)ဟု သဒ္ဒါတူ၂-ချက် ဆိုသောကြောင့် အဗ္ဗတ္ထ တရားအပေါင်းတွင် ဓမ္မာကိုယ် အားသာ၍ ကျေးဇူးများသဖြင့် အဗ္ဗတ္ထအစစ်ဟု ဆိုရသော စက္ခုစသော ၆-ပါးကိုသာ ယူရသည်၊ ဓမ္မာကိုယ်အား ကျေးဇူးများပုံကို အဗ္ဗတ္ထိက ရုပ်အဖွင့်များ၌ ရှုပါ။ [အဗ္ဗတ္ထံစ+တံ+ အဗ္ဗတ္ထံစာတိ အဗ္ဗတ္ထဗ္ဗတ္ထံ၊ ရူပ ရူပ ဝိယ၊ မရ၊]

အမ္မာ။ ။"အဗ္ဗတ္ထာ ဓမ္မာ"နှင့် စပ်၍ အဗ္ဗတ္ထသဒ္ဒါ၏ အတ္ထုဒ္ဒါရကို ပြရာဝယ် အဗ္ဗတ္ထိကသဒ္ဒါကို ဥဒါဟရဏ်ထုတ်ရာ၌ အပြစ်တင်ဖွယ်နှင့်တကွ ဖြေပုံကို ဋီကာ၌ ရှုပါ။

အယံ ခေါ၊ပေါ၊ဝိဟာရိတုံ။ ။ဤပါဠိလည်း ဥပရိပ်-မဟာသုညတသုတ် ပါဠိတော်ပင်တည်း၊ [ဋီကာ၌ "ဝိဟာရသုညတသုတ်"ဟု နာမည် တပ်၏၊ ထိုပါဠိတော်၌ အရှင် အာနန္ဒာအား ရှေးဦးစွာ "နန္ဒ ခေါ အာနန္ဒ ဘိက္ခု သောဘတိ သင်္ဃာရာမော" စသည်ဖြင့် သင်္ဃာရာမ၏ အပြစ်ကိုလည်းကောင်း "နာဟံ အာနန္ဒ ကေဝလံပိ သမနုပဿာမိ၊ ယတ္ထ ရတ္တိဿ၊ပေ၊နဉ္စ ဥပဓေယျံ သောက၊ပေ၊ပါ ယာသာ"ဟု ရှုပရတိ၏ အပြစ်ကိုလည်းကောင်း မိန့်တော်မူ၏၊ ထို့နောက်မှ ထို ၂-မျိုး၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော သုညတဝိဟာရ (အတ္တမှ ကင်းဆိတ်သော နေကြောင်း ဖလသမာပတ်)ကို ပြတော်မူခြင်းငှာ "အယံ ခေါ၊ပေ၊ဝိဟာရိတုံ"ဟု မိန့်တော်မူသည်။ [ဝိဟာရိတုံ နေရာဝယ် "ဝိဟာရတိ"ဟု မူကွဲရှိသော်လည်း "ယဒိဒံ ဝိဟာရိတုံ-အကြင်နေရခြင်းသည်၊ အတ္ထိ"ဟု ပေးသောကြောင့် ဝိဟာရိတုံသာ ပါဌ်ဖွဲ့နှုန်းတည်း။ ရှေး နိသယယ၌ "ယဒိဒံ သုညတံ"ဟု တွဲ၏၊ ထိုသို့ တွဲခြင်းသည် နိယမဝါကျဝယ် အယံ ဝိဟာရောနှင့် မတူသောကြောင့် နိယမ အနိယမ စွဲရိုးထုံးစံမကျပါ။]

ဒိသယဗ္ဗတ္ထေ။ ။သန္တ တရပတိတတမဘာဝေန-(သုညတသမာပတ်က) အထူးငြိမ်းအေး, အလွန်အကျူးမွန်မြတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ {ဝိသယ၌ ဝိ+သိဓာတ်, အပစ္စည်း၊} ဝိသေသတော သိဒ္ဓေါတိ ဗဟုတိတိ-(စိတ်ကို မဓာနိုင်အောင် မကြာခဏ ရောက်၍ ရောက်၍ လာအောင်) အထူး

ဟူသော အဒ္ဓတ္တာ၌၊ (ဒီသတိ)၊ ဣသရိယဌာနေ–အစိုးရသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဝသီဘော် ၅–ဖြာ၏ တည်ရာဟူသော ဖလသမာပတ်၌၊ ဝါ–အစိုးရသူ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ ဝသီဘော် ၅–ဖြာ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဖလသမာပတ်၌၊ (ဒီသတိ) ဣတိအတ္ထော–နက်၊ [အာနန္ဒ–အာနန္ဒာ၊ သမ္ဘနိမိတ္တာနံ–အလုံးစုံသော ရူပါရုံအစရှိသော နိမိတ်တို့ကို၊ အမနသိကာရာ–နှလုံးမသွင်းခြင်းကြောင့်၊ အဒ္ဓတ္တံ–ဝိသယအဒ္ဓတ္တ ဖြစ်သော၊ သုညတံ–အတ္တမှ ကင်းဆိတ်သော ဖလသမာပတ်ကို၊ ဝါ–သို့၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ–ပြီးစေ၍၊ဝါ–ရောက်၍၊ ယဒိဒံ ဝိဟာရိတုံ–အကြင်နေရခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ အယံ ဝိဟာရော – ဤသုညတဖလ သမာပတ်ဟူသော ဝိဟာရကို၊ တထာဂတေန–မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အဘိသမ္ဘုဒ္ဓေါ–ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်ပြီ၊] ဟိ–မှန်၊ဖလ သမာပတ်သည်၊ ဗုဒ္ဓါနံ–ဘုရားရှင်တို့၏၊ ဣသရိယဌာနံ နာမ–ဣသရိယဌာန မည်၏။

ပန–အတ္ထဒ္ဒါရ သာမညမှ တစ်ပါး အတ္ထဒ္ဒေသဝိသေသကို ဆိုဦးအုံ၊ ဣဓ–ဤ အဒ္ဓတ္တတိတ်၌၊ နိယကအဒ္ဓတ္တော–၌၊ ဝါ–မိသန္ဓာန်ကို မှီ၍ ဖြစ်သော အဒ္ဓတ္တ၌၊ အဝိပ္ပေတော– အလိုရှိအပ်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ အတ္ထနော–၏၊ သန္ဓာနေ–သန္ဓာန်၌၊ ပဝတ္တာ–ဖြစ်ကုန်သော၊ ပါဠိပုဂ္ဂလိကာ–အသီးအသီးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဥစ္စာဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ–တို့သည်၊ အဒ္ဓတ္တာ–အဒ္ဓတ္တတို့မည်၏၊ ဣတိ–သို့၊ဝေဒိတဗ္ဗာ–သိထိုက်ကုန်၏၊ ပန–ကား၊ တတော–ထိုအဒ္ဓတ္တတရားမှ၊ ဗာဟိရဘူတာ–အပဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓါဝါ–ဇီဝိတိန္ဒြေနှင့် စပ်သည် မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓါဝါ–ဇီဝိတိန္ဒြေဖြင့် မစပ်သည်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ (ဓမ္မာ–တို့သည်၊)

ဖွဲ့ထားတတ်သောကြောင့် ဝိသယမည်၏၊ သောယေဝ သသန္ဓတိပရိယာပန္နတာယ အဒ္ဓတ္တံ–ထိုဝိသယသည်ပင် (သုညတ ဖလသမာပတ်ဖြစ်ရကား) ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်၏ ဓမ္မာအစဉ်တွင် ပါဝင်သောကြောင့် အဒ္ဓတ္တလည်း မည်၏။–ဥပရိပံ ဋီကာ။

ဣသရိယဌာနေ။ ။ဝိသယဒ္ဓတ္တော၏ အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း၊ ဣသရသ+ဘာဝေါ ဣသရိယံ၊အာဝဇ္ဇန သမာပဇ္ဇနာဒယော ပဋ္ဌဝသီယော၊ တသ+ဌာနံ (ဩကာသော) ကာရဏံ ဝါ တံထာ၊ (မဓု)၊ ဣသရသ+ဘာဝေါ–ဖလသမာပတ်၌ အစိုးရသော(ပိုင်နိုင်သော) ဘုရားရှင်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာကို "ဣသရိယ"ဟု ခေါ်၏၊ ထို ဣသရိယ ဟူသည် ဝသီဘော် ၅–ပါးတည်း၊ ထို ဝသီဘော် ၅–ပါး၏ တည်ရာ ဩကာသကို, တစ်နည်း–အကြောင်းကို "ဣသရိယဌာန"ဟု ခေါ်သည်၊ ဆိုလိုရင်း–ဘုရားရှင်သည် အရဟတ္တဖိုလ် သမာပတ်ကို ဝင်စားတော်မူရာ၌ ဝသီဘော် ၅–ပါးဖြင့် ပိုင်နိုင်တော်မူရကား ဖလသမာပတ်သည် ဝသီဘော် ၅–ပါး ဟူသော ဣသရိယ၏ တည်ရာဩကာသ်လည်း ဖြစ်, တည်ရာအကြောင်းလည်း ဖြစ်သည်–ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် ဖလသမာပတ်သည် ဘုရားရှင်၏ စိတ်တော်ကို ဖွဲ့ထားသကဲ့သို့ မကြာမကြာ ဝင်စားရာဌာန ဖြစ်ရကား ဝိသယ အဒ္ဓတ္တတရားဖြစ်သည်ဟု မှတ်ပါ။

ဗဟိဒ္ဓါနာမ-တို့မည်၏၊ တတိယပဒ်-အဗျတ္တဗဟိဒ္ဓါဟူသော တတိယပုဒ်ကို၊ တဒုဘယဝသေန-ထို ၂-ပါးစုံသော အဗျတ္တတရားတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ။

အနန္တရတ္တိကော-အခြားမဲ့ဖြစ်သော အဗျတ္တာရမဏတိက်ကို၊ တိပွကာရေပိ-၃-ပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တေယေဝ ဓမ္မေ-ထိုတရားတို့ကိုပင်၊ (ထိုအဗျတ္တတရား, ဗဟိဒ္ဓတရား, အဗျတ္တဗဟိဒ္ဓတရားတို့ကိုပင်၊) အာရမဏံ-ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ပဝတ္တဝသေန၊ ဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော-ပြီ။

သနိဒဿနတ္တိကေ-၌၊ (အတ္ထော ဇော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ယေဓမ္မာ-အကြင်တရား တို့သည်၊) ဒဿဇ္ဇဘာဝသင်္ခါတေန-မြင်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ နိဒဿနေန-နိဒဿနနှင့်၊ သဟ-တကွ၊ (ဝတ္တန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ နိဒဿနနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (တေဓမ္မာ) သနိဒဿနာ-တို့မည်၏၊ (ယေဓမ္မာ) ပဋိဃနေန ဘာဝသင်္ခါတေန- ထိပါးတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ပဋိယေန-ပဋိဃနှင့်၊ သဟ, (ဝတ္တန္တိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ပဋိဃနှင့် တကွ ဖြစ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (တေဓမ္မာ) သပဋိဃာ-တို့မည်၏၊ သနိဒဿနာစ - မြင်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော နိဒဿနနှင့်တကွ

သနိဒဿနာ။ ။"နိဒဿိယတေ-မြင်အပ်၏၊ ဣတိ နိဒဿနံ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ "နိဒဿန"အရ မြင်အပ်သော ရူပါရုံရှု၏၊ "သနိဒဿန"အရလည်း ရူပါရုံပင် ရှု၏၊ ဤသို့ သမာသ်ပုဒ်တစ်စိတ်နှင့် သမာသ်ပုဒ်လုံးအတွက် အရကောက် မကွဲပြားသောကြောင့် (ကွဲပြားအောင်) "နိဒဿန"၌ ဘာဝပွဓာန ကြီ၍ မြင်အပ်သော ရူပါရုံ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ အာရမဏာသတ္တိကို ကောက်စေ လိုသောကြောင့် နိဒဿနကို "ဒဿဇ္ဇဘာဝ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ["သဟ+နိဒဿနေန"ဟူသော ဤဝိဂြိုဟ်၌ စပ်ပုဒ်ကြိယာပါသော်လည်း "သဟ+ဝိတက္ကေန"တုန်းကကဲ့သို့ "ဟောန္တိ"ဟု ဖြစ်စေ, "ဝတ္တန္တိ"ဟုဖြစ်စေ ကြိယာထည့်၍ စပ်ရသည်။]

ဥပစာ။ ။"နိဒဿန"အရ"မြင်အပ်သည်၏ အဖြစ်"ဟူသော အာရမဏာသတ္တိနှင့် သတ္တိမန္တ ဖြစ်သော ရူပါရုံသည် ၂-မျိုး မကွဲပြားသော်လည်း အဘေဒ ဘေဒုပစာရအားဖြင့် ၂မျိုးပြားသကဲ့သို့ ဆိုထားသည်၊ မှန်၏-ရူပါရုံ သဒ္ဒါရုံစသော တရားတို့သည် သဘာဝမမှအဖြစ်ဖြင့် တူမျိုးတစ်စား တည်း ဖြစ်သောကြောင့် ဓမ္မအဖြစ်ဖြင့် သဘောတူကြ၏၊ ထိုဓမ္မတို့တွင် နိဒဿန ဘာဝသတ္တိဖြင့် ရူပါရုံကို အထူးပြုလိုလျှင် ထိုနိဒဿန ဘာဝသတ္တိမရှိသော သဒ္ဒါရုံစသော အခြားတရားတို့မှ ထူးခြားသော ရူပါရုံ၏ သဘောကို သိရ၏၊ ထို့ကြောင့် သတ္တိနှင့် သတ္တိမန္တ တရားတို့ မကွဲပြားသော်လည်း ကွဲပြားသကဲ့သို့ ဆိုရသည်။ ["ဓမ္မသဘာဝ သာမညေန ဟိ"စသော ဋီကာကို ကြည့်ပါ၊ ထို၌ ဥပစာရိတဲ့ဖြင့် ဥပစာဖြစ်ကြောင်းကို ပြ၏၊ "အညဝိယ ကတ္တာ-ယထာ သိလာပုတ္တကဿ သံရိုရံတိ၊-အနု။]

ဖြစ်သော တရားတို့လည်းဟုတ်၏၊ တေ-ထိုသနိဒဿန တရားတို့ ဟူသည်၊ သပ္ပဋိဃာစ-ထိပါးတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော ပဋိဃနှင့်တကွ ဖြစ်သော တရားတို့လည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ-ထို ၂-ပါးသော သတ္တိကြောင့်၊ သနိဒဿန သပ္ပဋိဃာ-တို့မည်၏။

တေသံ-ဤတရားတို့၏၊ ဒဠ္ဌဗ္ဗဘာဝသင်္ခါတံ-မြင်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ နိဒဿနံ-နိဒဿနသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ နိဒဿနမရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (တောမှာ) အနိဒဿနာ-တို့မည်၏၊ အနိဒဿနာစ-မြင်ထိုက်သည်၏အဖြစ်ဟူသော နိဒဿနမရှိသော တရားတို့လည်းဟုတ်၏၊ တေ-ထို အနိဒဿနတရားတို့ ဟူသည်၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်ပင်၊ သပ္ပဋိဃာစ-ထိပါးတတ်သည် အဖြစ်ဟူသော ပဋိဃနှင့်တကွ ဖြစ်သော တရားတို့လည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အနိဒဿန သပ္ပဋိဃာ-တို့မည်၏၊ တတိယပဒံ-အနိဒဿန အပ္ပဋိဃာဟူသော တတိယပုဒ်ကို၊ ဥဘယပဋိက္ခေပေန- ရှေး ၂-ပုဒ်သည် ရှေးကဟောအပ်ပြီးသောတရား ၂-ပါးစုံကို ပယ်ခြင်းအားဖြင့်၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဘာဝ-ဒုကမာတိကာ၏ အဖွင့်မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာ-ညွှန်ပြအပ်သော၊) အယံ-ဤအဖွင့်သည်၊ (ကုသလသဒ္ဒေါ ဘာဝမှစ၍ ဥဘယပဋိက္ခေပေန ဝုတ္တံ တိုင်အောင် သော အဖွင့်သည်၊) တိကမာတိကာယ-ကာ၏၊ အနုပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ-အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်သော ပုဒ်တို့၏အဖွင့်တည်း။

သပ္ပဋိဃာ။ ။ပဋိဃာဒ္ဒ ပတိပုဗ္ဗ-ထိခိုက်ခြင်းအနက်ဟော ဒိဝါဒိဟန၁တ်တည်း၊ "ပတိဟညတိတိ ပဋိဃော"ဟု ကတ္တုသာဓနပြု၍ ထိခိုက်တတ်သော ပဋ္ဌပသာဒ ပဋ္ဌာရုံရသော်လည်း ဘာဝပွဓာနကြောင့် "ထိခိုက်တတ်သည်၏ အဖြစ်" ဟူသော ထိခိုက်ခြင်း ကြိယာကို ကောက်ယူစေလိုသောကြောင့် "ပဋိဃနနဘာဝသင်္ခါတေန"ဟု ဖွင့်သည်၊ "သဟ+ပဋိဃေန ယောဝတ္ထုနာ"ဟု ကြိယာ ထည့်၍ အနက်ပေးရပုံ, ပဋိဃနနဘာဝနှင့် ပဋိဃတို့ အရ မကွဲပြားသော်လည်း အဘေဒဘေဒုပစာ ကြောရပုံကို ရှေ့အတိုင်းသိပါ။ ["ထိခိုက်"ဟူရာ၌ အရာဝတ္ထုချင်း ထိခိုက်ခြင်းမျိုး မဟုတ်, အချင်းချင်း ရှေးရှမိခြင်းကို "ထိခိုက်ခြင်း"ဟု ခေါ်ကြောင်းကို ဋီကာကြည့်ပါ။]

မှတ်ချက်။ ။ပဋိဃနနဘာဝ"၌ "ပဋိဃနန-ထိပါးတတ်, ထိပါးအပ်"ဟု ကတ္တုရုပ် ၂-မျိုးကြောင့် ရှေးနိဿယ၌ အနက်ပေးထား၏၊ အာရုံများအတွက် "ထိပါးတတ်"ဟု လည်းကောင်း, ပသာဒများအတွက် "ထိပါးအပ်"ဟုလည်းကောင်း ပါဠိတော်၌ကား "ယမ္ပိ ရူပမ္ပိ၊ပေ၊စက္ခု ပဋိဃသမ္ပယုတ္တံ"စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း အာရုံ ၅-ပါး ပသာဒ ၅-ပါးတို့ အပြန်အလှန် ထိခိုက်တတ်ပုံကိုသာ ဟောတော်မူ၏၊ ထို့ကြောင့် "ပဋိဃနန-ထိခိုက်တတ်"ဟု ကတ္တုအနက်ကိုသာ မှတ်ပါ။

တိကမာတိကာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုကမာတိကာ အဖွင့်

[တိကမာတိကာကို ဖွင့်ပြပြီး၍ ဒုကမာတိကာကို ဖွင့်ပြလိုသော အဋ္ဌကထာ ဆရာသည် ရှေးဦးစွာ အမှာစကားချပ်ကို ညွှန်လိုသောကြောင့် "ဒုကမာတိကာယံ ပန"စသည် မိန့်၊ (တစ်နည်း) ဒုကမာတိကာဌ္ဌလည်း "တိကမာတိကာကဲသို့ပင် ပုဒ်စဉ်အတိုင်းဖွင့်မည်လော"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ဒုကမာတိကာယံ ပန" စသည်မိန့်၊ ပနသည် ဝါက္ကာရम္ဘဧောတက၊ ရှေးနိဿယဌ "ထိုမှတစ်ပါး"ဟု ပကာ္ခန္တရ အနေအားဖြင့် ပေးလေသည်။။ [ပန–အမှာစကားချပ် ညွှန်လိုက်ဦးအံ့၊ (တစ်နည်း) ပန–ဆက်ဦးအံ့၊ ဒုကမာတိကာယံ–ဒုကမာတိကာဌ္ဌ၊ တိကေသု–တိက်တို့ဌ္ဌ၊ အနာဂတပဒဝဏ္ဏနံယေဝ–မလာသောပုဒ်တို့၏ အဖွင့်ကိုသာ၊ ကရိဿာမ–ပြုကုန်အံ့၊ တာဝ–စူဠန္တရဒုက်စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (ဝုတ္တော –ဟောတော်မူအပ်သော၊) ဟေတုဂေါစ္ဆကေ–ဌ္ဌ၊ ဟေတုဓမ္မာတိ–ကား၊ မူလဌေန– အခြေအမြစ်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ [မူလဘာဝဌေနာ"ဟု ဆိုလိုလျက် ဘာဝပွဓာနဘာဝလောပ။] ဟေတုသခ်ါတာ–ဟိတ်ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ–တို့သည်၊ (သံဝိဇ္ဇန္တိ၊) ဟေတူ+ဓမ္မာတိပိ–ဟေတူ+ဓမ္မာ ဟူ၍လည်း၊ ပါဠေါ–ပါဠိတော် ပါဌ်သည် (အတ္ထိ–ရှိသေး၏၊) [သမာသ်မတွဲဘဲ ဝါက္ကလည်းရှိ၏–ဟူလို။] နဟေတူတိ–နဟေတူဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ တေသံယေဝ–ထိုဟိတ်တို့ကိုပင်၊ ပဋိက္ခေပ ဝစနံ–ပယ်ခြင်းကို ဟောသော သဒ္ဒါတည်း။] ဟိတ် မဟုတ်ဟု ပယ်သောသဒ္ဒါ ဖြစ်သည်–ဟူလို။] ယေဓမ္မာ–တို့သည်၊) သမ္ပယောဂတောာ–သမ္ပယုတ်အားဖြင့်၊ ပဝတ္တေန–ဖြစ်သော၊ ဟေတုနာ–ဟိတ်နှင့်၊ သဟ, (ဝတ္တန္တိ–နှ၏၊)ဣတိ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဟိတ်နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (တေဓမ္မာ) သဟေတုကာ–တို့မည်၏၊ ဧတေသံ–ဤတရားတို့၏၊ တဿ–ထို သမ္ပယုတ်အားဖြင့်ပင်၊ ပဝတ္တော–သော၊ ဟေတု–ဟိတ်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ သမ္ပယုတ်ဟိတ် မရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (တေဓမ္မာ) အဟေတုကာ–တို့မည်၏။

မူလဌေန ဟေတုသခ်ါတာ။ ။ပါဠိတော်ဌ "ဟေတုဓမ္မာ"ဟု ရှိ၏၊ ဟေတုကို သာမည အားဖြင့် အနက်ဆိုလျှင် "အကြောင်း"ဟု ဆိုရ၏၊ ထို "အကြောင်း"ဟူသည် "သာမည အကြောင်းလော"ဟု တွေးတောဖွယ် ရှိသောကြောင့် "မူလဌေန"ဟု မိန့်သည်၊ သာမညအကြောင်း မဟုတ်, မူလအကြောင်း–ဟူလို၊ ထို"မူလ"ဟူသည်လည်း (သစ်ပင်များ၌ရှေသောက်မြစ်သည် သစ်တစ်ပင်လုံးကို ခိုင်မြဲကြီးပွား စည်ကားစေသကဲ့သို့) သဟဇာတ် စိတ် စေတသိက်နှင့် ရုပ်တရားတို့အပေါ်ဌ ခိုင်မြဲစေတတ်သော အခြေအမြစ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဌီကာဌ "သုပွတိဋ္ဌိတ ဘာဝသာဓန"ဟု မူလ၏ သဘောကို ထုတ်ပြသည်၊ အာရုံတစ်ခုပေါ်ဌ လောဘ အမြစ်စိုက်မိလျှင် စိတ်စေတသိက်နှင့် ရုပ်ခန္ဓာကြီးလည်း ထိုအာရုံပေါ်ဌ တည်တံ့၍ နေပုံစသည်ကို သတိထား၍ စဉ်းစားကြပါလေ။

(ယေဓမ္မာ) ဧကုပ္ပါဒါဒိတာယ-ဧကုပ္ပါဒ အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဟေတုနာ-ဟိတ်နှင့်၊ သမ္မယုတ္တာ-သမ္မယုတ်ဖြစ်ကုန်၏၊ [ဧကုပ္ပါဒါဒိတာယ ဟု ဝိသေသသနပါပြီး ဖြစ်သောကြောင့် သမ္မယုတ္တကို သဒ္ဒါနက်မပေးရ။ [ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဟိတ်နှင့်အညီအမျှ ဧကုပ္ပါဒတာ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (တေဓမ္မာ) ဟေတုသမ္မယုတ္တာ၊ (ယေဓမ္မာ၊) ဟေတုနာ-နှင့်၊ ဝိပွယုတ္တာ-ဧကုပ္ပါဒတာ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် မယှဉ်ကုန်၊ [သံသဒ္ဒါမပါသောကြောင့် အညီအမျှဟု မထည့်နှင့်၊] ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဧကုပ္ပါဒတာ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် မယှဉ်ကုန်သည် အဖြစ်ကြောင့်၊) (တေဓမ္မာ) ဟေတုဝိပွယုတ္တာ-တို့မည်၏၊ ဒ္ဝိန္နမ္ပိ- ၂-ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမေသံ ဒုကာနံ-ဤ သဟေတုကဒုက်, ဟေတုသမ္မယုတ္တဒုက်တို့၏၊ အတ္ထတော-အနက်အရကောက်အားဖြင့်၊ နာနတ္တံ-ထူးကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ ကိဉ္စာပိ နတ္ထိ-အကယ်၍ကား မရှိပါဧပ၊ ပန-ထိုသို့ပင် မရှိပါသော်လည်း၊ ဒဿနာဝိလာသေန-ဒေသနာတော်ကို တင့်တယ်စံပယ်စေတတ်သော သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ တထာ-ထိုအပြားအားဖြင့်၊ (သဟေတုကာ ဓမ္မာ, ဟေတုသမ္မယုတ္တာ ဓမ္မာစသော အပြားအားဖြင့်၊) ဗုဒ္ဓေန-သိနိုင်ကုန်သော၊ (သဟေတုက ဟေတုသမ္မယုတ္တတရား၊တို့ကို နားလည်နိုင်ကုန်သော-ဟူလို၊) [သစ္စာ ၄-ပါး သိမှုနှင့် မဆိုင်၊ ထိုတရားကို နားလည်မှုနှင့်သာ ဆိုသည်။) ပဂ္ဂလာနံ-တို့၏၊ အဇ္ဈာသယဝသေနဝါ-အဇ္ဈာသယ၏ အစွမ်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဒ္ဝေ ၂-ပါးကုန်သော၊ ဣမေဒုကာ-ဤသဟေတုကဒုက်, ဟေတုသမ္မယုတ္တဒုတ်တို့ကို၊ ဘဂဝါတာ) ဝုတ္တာ-ကုန်ပြီ။

တတော-ထို ဟေတုသမ္မယုတ္တဒုက်မှ၊ ပရံ-နောက်၌၊ ပဋ္ဌမဒုကံ-ပဋ္ဌမဟေတုဒုက်ကို၊ ဒုတိယ တတိယေဟိ-ဒုတိယ သဟေတုကဒုက်, တတိယ ဟေတုသမ္မယုတ္တဒုက်တို့နှင့်၊ သဒ္ဒိ, ယောဇေတွာ-ယှဉ်စေ၍၊ ဟေတူ, နဟေတူတိ အာဒိနံ-ဟေတု နဟေတု အစရှိကုန်သော၊ တေသံ ပဒါနံ-ထို ပုဒ်တို့၏၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ ယထာ သမ္ဘဝတော-ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ၊ အပရေပိ-တစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊

ဒေသနာ ဝိလာသေန။ ။ဝိပုဗ္ဗ ဘူဝါဒိ လသဒ္ဒတော်သည် တင့်တယ် စံပယ်ခြင်း အနက်ကို လည်း ဟောဏ်၊ ဝိလာသေတိတိ ဝိလာသော၊ ဒေသနံ+ဝိလာသော ဒေသနာ ဝိလာသော၊ [ပင်လုံးကျွတ်ပွင့်သော သစ်ပင်သည် တင့်တယ်သကဲ့သို့ ထို့အတူ ဒေသနာတော်ကိုလည်း သဟေတုက-ဟေတုသမ္မယုတ္တ ဟု ဝေဝေဆာဆာဖြစ်လျက် တင့်တယ်စေတတ်သည်။] ထို "ဒေသနာ ဝိလာသ"ဟူသည် သဟိတ်စိတ္တုပ္ပာဒ်တို့၏ သဟေဟုက ဟူသော အပြားအားဖြင့် လည်း ဟောနိုင်, ဟေတုသမ္မယုတ္တဟူသော အပြားအားဖြင့်လည်းဟောနိုင်ပုံကို မဟောမီ ရှေ့အဖို့၌ သိတော်မူတတ်သော သဗ္ဗညုတညာဏ်, ဟောဆဲအခိုက်အတန့်၌ သိတော်မူတတ်သော သဗ္ဗညုတညာဏ် တော်တည်း။ [ဒေသေတဗ္ဗပုဂ္ဂလာရဟနန္တိ ဒေသနာဝိလာသော၊ တထာ ဒေသနာ ဉာဏဿ-ဋီကာ၊ "တံ ပန ဒေသနာကာလတော ပုဗ္ဗေ မနသိ စိန္တနဉာဏံ၊ တဿ သဗ္ဗညုတညာဏဝေ"-မဓု။]

တယော- ၃-ပါးကုန်သော၊ ဒုကာ-ဒုက်တို့ကို၊ (ဟေတုသဟေတုကဒုက်, ဟေတု ဟေတုသမ္ပယုတ္တဒုက်, နဟေတု သဟေတုက ဒုက်တို့ကို၊) ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ် ကုန်ပြီ။

တတ္ထ-ထိုနောက် ၃ ဒုက်တို့တွင်၊ ["တတ္ထာတိပါဠိယံ"ဟု ယောဇနာစွဲ၏။] ဟေတူစေဝ ဓမ္မာ သဟေတုကာစာတိ-ဟူသော၊ စေတ-ဤပုဒ်သည်၊ သမ္ပ္ဟဝတိ ယထေဝ-ဖြစ်သင့်သကဲ့သို့၊ (ဖြစ်သင့်သောကြောင့် ပါဠိတော်၌ ယူအပ်ပြီးဖြစ် သကဲ့သို့၊) တထာ-တူ၊ ဟေတူစေဝ ဓမ္မာ အဟေတုကာစာတိ-စ ဟူသော၊ ဣဒမ္ပိ-ဤပုဒ်သည်လည်း၊ (သမ္ပ္ဟဝတိ-ဖြစ်သင့်၏၊) [ဖြစ်သင့်သောကြောင့် ယူထိုက်၏-ဟူလို။] စ-သည်သာမကသေး၊ သဟေတုကာစေဝ ဓမ္မာ နစ ဟေတူတိ-ဟူသော၊ စေတ-ဤပုဒ်သည်၊ သမ္ပ္ဟဝတိယထာ-ကဲ့သို့၊ (ဖြစ်သင့်သောကြောင့် ပါဠိတော်၌ ယူအပ်ပြီးဖြစ် သကဲ့သို့၊) တထာ-တူ၊ အဟေတုကာစေဝ ဓမ္မာ နစဟေတူတိ-ဟူသော၊ ဣဒမ္ပိ-ဤပုဒ်သည်လည်း၊ (သမ္ပ္ဟဝတိ-၏၊) [ဖြစ်သင့်သောကြောင့် ယူထိုက်၏-ဟူလို။] ဟေတု သမ္ပယုတ္တ ဒုကေန-ဟေတုသမ္ပယုတ္တဒုက်နှင့်၊ သဒ္ဓိं, ယောဇနာယပိ-ယှဉ်စေရာ၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-ပင်တည်း။

တတ္ထ၊ပေဠဒ္ဓိ။ ။ပဌမဒုက်၏ ပဌမပုဒ်ကို ဒုတိယဒုက်၏ ပဌမပုဒ်နှင့် တွဲ၍ "ဟေတုစေဝ ဓမ္မာ သဟေတုကာစ" ဟူသော ဤပုဒ်သည် ဖြစ်သင့်၍ ပါဠိတော်၌ စတုတ္ထ ဒုက်ဝယ် ပဌမပုဒ်အဖြစ်ဖြင့် ယူထားအပ်ပြီး ဖြစ်သကဲ့သို့, ထိုအတူ ပဌမဒုက်၏ ပဌမပုဒ်ကို ဒုတိယဒုက်၏ ဒုတိယပုဒ်နှင့် တွဲပြီးလျှင် "ဟေတူစေဝ ဓမ္မာ အဟေတုကာစ"ဟူသော ဤပုဒ်လည်း ပါဠိတော်ဝယ် တိုက်ရိုက်မပါစေကာမူ ယူထိုက်ပါသည်။

သမ္ပ္ဟဝတိ။ ။သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ အများနှင့် ဆက်ဆံ၍ သာမညဖြစ်နေသော အနက်ကို "သမ္ပ္ဟ"ဟု ဆို၏၊ ထိုသို့ သမ္ပ္ဟဖြစ်နေလျှင် ဟိအနက်, သည်အနက် စသည်အားဖြင့် အနက်အများ ဝင်လာခြင်းကို "ဗျဘိစာရ"ဟု ဆို၏၊ ဤ၌လည်း အခြားသော ဒုက်ပုဒ်တို့ကို ယူနိုင်ခြင်း (အခြားသော ဒုက်ပုဒ်တို့ ဝင်လာခြင်း၏ အကြောင်းကို) "သမ္ပ္ဟ"ဟု ဆိုသည်၊ [သမ္ပ္ဟဝေါ ဟိ ဂဟဏသသ ကာရဏံ-ဒီကာ။] ဤသမ္ပ္ဟဝတိကို ထောက်၍ ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက် မပါဘဲ အဋ္ဌကထာဋီကာတို့ ယူဆောင်၍ ပြအပ်သော ဒုက်များကို "သမ္ပ္ဟဝဒုက်"ဟု ခေါ်ကြသည်။

ဧသေဝ နယော။ ။"ဟေတူစေဝ ဓမ္မာ ဟေတုသမ္ပယုတ္တာစ"ဟူသော ပုဒ်သည် ဖြစ်သင့်၍ ယူအပ်ပြီးဖြစ်သကဲ့သို့ "ဟေတူစေဝ ဓမ္မာ ဟေတု သမ္ပယုတ္တာစ" ဟူသော ပုဒ်သည်လည်း ဖြစ်သင့်၍ ယူထိုက်၏၊ ဟေတုသမ္ပယုတ္တာစေဝ ဓမ္မာ နစ ဟေတူ"ဟူသော ပုဒ်သည် ဖြစ်သင့်၍ ယူအပ်ပြီးသကဲ့သို့ "ဟေတု ဝိပ္ပယုတ္တာစေဝ ဓမ္မာ နစ ဟေတူ"ဟူသော ပုဒ်သည်လည်း ဖြစ်သင့်၍ ယူထိုက်၏-ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။ဤစကားရပ်ဖြင့် "ဟေတူစေဝ ဓမ္မာ အဟေတုကာစ, အဟေတုကာ စေဝ ဓမ္မာ နစ ဟေတူ"ဒုက်, "ဟေတူစေဝ ဓမ္မာ ဟေတု ဝိပ္ပယုတ္တာစ, ဟေတု ဝိပ္ပယုတ္တာစေဝ ဓမ္မာ နစ ဟေတူ"ဒုက်, ဤသို့ သမ္ပ္ဟဝဒုက် ၂ ဒုက်ရပြီဟု မှတ်ပါ။

တတြ-ထိုဟေတုဂေါ္ဌက ပါဠိတော်၌၊ နဟေတူ ဓမ္မာ သဟေတုကာပိ, အဟေတုကာပိတိ-ဟူ၍၊ သိဒ္ဓေ-ပြီးပါလျက်၊ (ခေါပန သဒ္ဒါမပါဘဲ ပြီးပါလျက်၊) နဟေတူ ခေါ ပန ဓမ္မာတိ-ဟူ၍၊ အတိရိတ္တံ-အပိုအလွန်ဖြစ်သော၊ ယဒေတံ ခေါပနာတိပဒံ-အကြင် ခေါပန ဟူသောပုဒ်ကို ၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တသ-ထိုခေါပန ဟူသောပုဒ်၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ အယံ အတိရေကတ္ထော-ဤ အပိုအလွန် ဖြစ်သော အနက်ကို၊သင်္ဂီဟိတော-သိမ်းယူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ [သဒ္ဒါကျမ်း၌ "သဒ္ဒါဓိကာ အတ္ထာဓိကာ"ဟူသော ပရိဘာသာနှင့်အညီ ခေါပန သဒ္ဒါပိုကြောင့် အနက်ပိုကို သိရမည်-ဟူလို။]

ကထံ-အဘယ်သို့၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော-နည်း၊) ဣဝလ်-သက်သက်၊ ("အညေပိ အညထာပိ"အရ ပြိအပ်လတ္တံသော ဒုက်တို့မဖက် သက်သက်၊) နဟေတူဓမ္မာ ၊ပေ၊ အဟေတုကာပိ ဣဒ္ဓေဝ-နဟေတူဓမ္မာ၊ပေ၊အဟေတုကာပိ ဟူ၍သာလျှင်၊ (သမ္ဘဝတိ-ဖြစ်သင့်သည်ကား၊) နမဟုတ်သေး၊ အထခေါ-အဟုတ်ကား၊ အညေပိ-အခြားသော ဒုက်တို့သည်လည်း၊ အညထာပိ-အခြားသော ယှဉ်စေပုံအခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း၊ (သမ္ဘဝန္တိ-ဖြစ်သင့်ကုန်သေး၏ ၊) ဣတိ (ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဣဒံ-ဤအနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ-ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ၊ (ကိ ဝုတ္တံဟောတိ၊) ဟိ-ချဲ့၊ နဟေတူဓမ္မာ သဟေတုကာပိ အဟေတုကာပိ-နဟေတူဓမ္မာ၊ပေ၊အဟေတုကာပိ ဟူသော ဒုက်သည်၊ (သမ္ဘဝတိ၊) ယထေဝ-ဖြစ်သင့်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဟေတူ ဓမ္မာ သဟေတုကာပိ, အဟေတုကာပိ-ဟေတူဓမ္မာ၊ပေ၊အဟေတုကာပိ ဟူသော ဒုက်သည်လည်း၊(သမ္ဘဝတိ၊)စ-သည်သာမကသေး၊ နဟေတူ ဓမ္မာ သဟေတုကာပိ-နဟေတူ

အညေပိ အညထာပိ။ ။အညေပိ၌ အညဏ် အပါဒါန်ကို ဆိုအပ်ပြီးသော သမ္ဘဝ ၂ ဒုက်ကို ခံ၍, အညထာပိ၏ အပါဒါန်ကို ထိုသမ္ဘဝ ၂ဒုက် ယှဉ်ပုံခံပါ၊ ဆိုလိုရင်းကား အခြားသော တွဲယှဉ်နည်းအားဖြင့် အခြားဒုက်များကိုလည်း သိထိုက်သေးသည်-ဟူလို။

ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ။ထို အညေပိ အညထာပိ အရ အကျယ်ပြလိုသောကြောင့် "ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ"ဟု စကားပလ္လင်ခံပြီးလျှင် "ယထေဝ ဟိ"စသည်ဖြင့် အကျယ်ပြသည်၊ ထိုအကျယ်စကား၌ "နဟေတူ ဓမ္မာ သဟေတုကာပိ"သည် ခေါပန ဖြုတ်ထားသော ပါဠိတော်ရှိပြီး ဆဋ္ဌဒုက်ပင်တည်း၊ ထိုဒုက်ဖြစ်သင့်၍ ယူအပ်ပြီး ဖြစ်သကဲ့သို့ "ဟေတူဓမ္မာ သဟေတုကာပိ အဟေတုကာပိ"ဒုက်သည်လည်းကောင်း၊ "နဟေတူဓမ္မာ ဟေတုသမ္ပယုတ္တာပိ ဟေတုဝိပ္ပယုတ္တာပိ"ဒုက်သည် လည်းကောင်း ဖြစ်သင့်သည်-ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။သမ္ဘဝတိဟု ပြအပ်ခဲ့သော ၂ ဒုက်နှင့် ဤခေါပနအတွက် အတိရေက ၂ ဒုက်ကို ပေါင်း၍ အဋ္ဌကထာအလို ဒုက်အပို ၄ ဒုက် ထွက်လာ၏၊ ဋီကာ၌ကား-"အညေပိ အညထာပိ"ဟု အဋ္ဌကထာ ဆိုသောကြောင့် ဟေတုနှင့် ဟေတုသမ္ပယုတ္တ ဝိပ္ပယုတ္တတို့ကို ယှဉ်စေ၍ "ဟေတုစေဝ ဓမ္မာ ဟေတုသမ္ပယုတ္တာပိ" ဒုက်လည်း သိထိုက်သေး၏၊-ဟု ဆိုသည်၊ အဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာ၌ ပြထားပြီ။

ဓမ္မာ၊ပေ၊အဟေတုကာပိဟူသော ဒုက်သည်၊ (သမ္ဘဝတိ၊) ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဝေ-တူ၊ နှ ဟေတုဓမ္မာ ဟေတုသမ္ပယုတ္တာပိ; ဟေတုဝိပ္ပယုတ္တာပိ-နဟေတုဓမ္မာ၊ပေ၊ဟေတုဝိပ္ပယုတ္တာပိ ဟူသော ဒုက်သည်လည်း၊ (သမ္ဘဝတိ) (ဣတိ-ဤအနက်သည် ဝုတ္တံ ဟောတိ၊) (ဣတိ-ဤသို့၊) အတိဂေဏ္ဍော-အပိုအလွန် ဖြစ်သော အနက်ကို၊ သင်္ဂဟိတော-ပြီ၊ ဣတိ, ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ (ဤသို့ ပြန်လှည့်၊ ဣတိ တစ်လုံးလည်းကျေ။)

ဗုဒ္ဓန္တရဒုကေသု-တို့၌၊ (အတ္ထော ဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ယေဓမ္မာ-တို့သည်၊) အတ္တနော-မိမိဟူသော ပစ္စုပ္ပန်တရားကို၊ နိဗ္ဗာဒကေန-ပြီးစေတတ်သော၊ ပစ္စယေန-အကြောင်းပစ္စည်းနှင့်၊ သဟ, (ဝတ္တန္တိ) ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့အကြောင်းပစ္စည်းနှင့် တကွ ဖြစ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (တေဓမ္မာ) သပ္ပစ္စယာ-တို့မည်၏၊ ဧတေသံ-ဤတရားတို့၏၊ ဥပ္ပါဒေါ-ဥပါဒ်အခိုက်၌ လည်းကောင်း၊ ဌိတိယံ ဝါ-ဌီအခိုက်၌ လည်းကောင်း၊ ပစ္စယော-အကြောင်းပစ္စည်းသည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဥပါဒ်အခိုက်၌ အကြောင်းပစ္စည်း မရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (တေဓမ္မာ) အပ္ပစ္စယာ -. တို့မည်၏၊ (ယေဓမ္မာ-တို့ကို၊)

သပ္ပစ္စယာ။ ။"သဟ ပစ္စယေန ယေ ဝတ္တန္တိ သပ္ပစ္စယာ"ဟု ပြု၊ ပစ္စယအရ-ဇနကအကြောင်း, ဥပတ္ထမ္ဘက အကြောင်း ၂-မျိုးလုံးကို ယူစေလိုသောကြောင့် "အတ္တနောနိဗ္ဗာဒကေန"ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ နိဗ္ဗာဒကအရ-ဇနကအဖြစ်ဖြင့် ပြီးစေတတ်, ဥပထမ္ဘကအဖြစ်ဖြင့် ပြီးစေတတ်သော အကြောင်း ၂-မျိုးလုံးကို ရသည်၊ ထိုအကြောင်းများကို ဦးကာ၌ "သမာနကာလေန အသမာနကာလေန, ကာလဝိမုတ္တေနစ ပစ္စယေန"ဟု မိန့်သည်၊ သမာနကာလပစ္စယဟူသည်-ပဋ္ဌာန်း ၂၄-ပစ္စည်းတို့တွင် ဃောတသဟဇာတစသော သဟဇာတပစ္စည်းမျိုးတည်း၊ အသမာနကာလ ပစ္စယဟူသည်-အနန္တရစသော အတိတ်ပစ္စည်း, အချို့, အာရမဏာ အနာဂတ်ပစ္စည်းများတည်း၊ ကာလဝိမုတ္တပစ္စယဟူသည်-အာရမဏာမျိုးတွင် ပါဝင်သော နိဗ္ဗာန်ပညတ်တို့တည်း။

အပ္ပစ္စယာ။ ။ဧတေသံကို ဥပ္ပါဒေါ ဌိတိယံဝါ၌ မစပ်စေရ၊ ပစ္စယာ၌သာ စပ်စေရသည်၊ "နတ္ထိ ပစ္စယော ဧတေသံတိ အပ္ပစ္စယာ"ဟု ဥပ္ပါဒေါ ဌိတိယံဝါ မပါဘဲ ဝိဂြိုဟ်ပြုနိုင်၏ တို့ကြောင့် "ဥပ္ပါဒေါ ဌိတိယံဝါ"သည် ဧတေသံ၏ စပ်ဖို့ရာ ပဓာနပုဒ် မဟုတ်ကြောင်း သိပါ၊ ရှေးနိဿယ၌ကား ဥပ္ပါဒေါ ဌိတိယံဝါ၌ စပ်ညှိုးသောကြောင့် ဧတေသံကို "၏"ဟု မပေးရ၊ "အား"ဟု ပေးရမည်ဟု မှာထားလေသည်။

ဆက်ဦးအံ့။ ။"ပစ္စယော"အရ ကျေးဇူးပြုရာ၌ ဥပါဒ် အခိုက်ဝယ် ဖြစ်အောင် ကျေးဇူး ပြုခြင်း, ဌီ အခိုက်ဝယ် တည်တံ့အောင် ကျေးဇူးပြုခြင်းဟု ၂-မျိုးရှိ၏၊ "ထို ၂-မျိုးလုံး ကျေးဇူးပြုနိုင်သော ပစ္စည်း မရှိ" ဟု သိစေလိုမူ "ဥပ္ပါဒေါ ဌိတိယံဝါ ပစ္စယော" ဟု ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် ဥပ္ပါဒေ ဌိတိယံကို ပစ္စယော်နှင့် တွဲ၍ "ဧတေသံ - ဤ

ပစ္စယေဟိ–အကြောင်း ပစ္စည်းတို့သည်၊ သမာဂန္ဓာ–ကောင်းစွာရောက်၍၊ ကတာ–ပြုအပ်ကုန်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အကြောင်းပစ္စည်းတို့ကောင်းစွာ ရောက်၍ ပြုအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (တေဓမ္မာ) သခ်ၤတာ–တို့မည်၏၊ (ယေဓမ္မာ–တို့သည်၊) သခ်ၤတာ–အကြောင်းပစ္စည်းတို့ ကောင်းစွာရောက်၍ ပြုအပ်သော တရားတို့သည်၊ နု–မဟုတ်ကုန်၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (တေဓမ္မာ) အသခ်ၤတာ–တို့မည်၏။

ဧတေသံ–ဤတရားတို့၏၊ အဝိနိဗ္ဘောဂဝသေန–အသီးသီးခွဲခြားဝေဖန်၍ မရခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ရူပ–ရူပါယတနသည်၊ ဝါ–ပထဝီ အစရှိသောရုပ်သည်၊ အတ္ထိ–ရှိ၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ရူပါယတန ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ–ထိုသို့ ပထဝီအစရှိသော ရုပ်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (တေဓမ္မာ) ရူပိနော–ရူပီတို့မည်၏၊ ဧတေသံ–ဤတရားတို့၏၊ တထာဝိဓ–ထိုသို့ အပြားရှိသော၊ ရူပ–ရူပါယတနသည်၊ ဝါ–ပထဝီအစရှိသောရုပ်သည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ ဣတိ–ကြောင်း၊ (ထိုသို့ ရူပါယတနမရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ–ထိုသို့ ပထဝီအစရှိသော ရုပ် မရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (တေဓမ္မာ) အရူပိနော–တို့မည်၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ရုပ္ပနလက္ခဏ–ဖောက်ပြန်ခြင်းလက္ခဏာသည်၊ ရူပ–ရူပမည်၏၊ ဧတေသံ–ဤတရား

နိဗ္ဗာန်တို့၏၊ ဝါ–ဤနိဗ္ဗာန်တရားတို့မှာ ဥပ္ပါဒေ ပစ္စယောဝါ–ဥပ္ပါဒ်အခိုက် ကျေးဇူးပြုတတ်သော ပစ္စည်းမျိုးသည် လည်းကောင်း၊ တိဋ္ဌိယံပစ္စယောဝါ–သည် လည်းကောင်း၊ နတ္ထိ–မရှိ"ဟု ဆိုလိုသည်ဟု အဓိပ္ပာယ်မှတ်ပါ။

သမာဂန္ဓာ။ ။မဒုဋ္ဌ သမေတေဟိကို "ဧကတော ပဝတ္တေဟိ ပစ္စယေဟိ"ဟု ဖွင့်၏၊ "သမံ+ဣတေဟိ" ပုဒ်ဖြတ်၍ သမံအတွက် "ဧကတော"ဟု လည်းကောင်း, ဣတအတွက် "ပဝတ္တေဟိ"ဟု လည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊ သို့ရာဝယ်–သခ်ၤတတရားတို့ကို ဂ၀စသော အကြောင်းတို့က ပြုစီမံရာ၌ အညီအမျှ တကွပေါင်းမိမှ ပြုစီမံကြသည် မဟုတ်ပါ၊ ကိုယ့်အကြောင်းနှင့် ကိုယ် ထိထိရောက်ရောက် ကပ်ရောက်၍ ဆိုင်ရာအကျိုးကို ပြုစီမံကြသည်၊ ထို့ကြောင့် သမေတေဟိအတွက် "အညီအမျှ ရောက်"ဟု မပေးဘဲ "သံ+ဣတေဟိ–ကောင်းစွာရောက်"ဟု ပေးသင့်၏၊ ဤသမာဂန္ဓာ၌လည်း "သံ+အာဂန္ဓာ–ကောင်းစွာရောက်၍"ဟုသာ ပေးသင့်သည်၊ "ကောင်းစွာရောက်" ဟူသည် ဆိုင်ရာအကျိုးကို ကပ်ရောက်ခြင်းတည်း။ [တရားတစ်ပါးတည်း ဖြစ်ပါလျက် ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ဆိုရခြင်း၏ အကြောင်းကို ဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ရူပိနော။ ။အဋ္ဌကထာ၌ ၂–နည်းဖွင့်ထား၏၊ ၂–နည်းလုံးတွင် "ရူပ ဧတေသံ အတ္ထိတိ ရူပိနော"ဟု အသယတ္ထိတဒ္ဓိတ် ပြုရသည်၊ ထိုတွင် ပဌမနည်း၌ "ရူပ"အရ ရူပါယတန (ရူပါရုံ) ရ၏၊ တစ်နည်း–ပထဝီ အစရှိသော ရုပ်ရ၏၊ "ထိုကဲ့သို့ ရူပရှိ" ဟူရာ၌ အဘယ်အစွမ်း အားဖြင့် ရှိပါသနည်းဟု ဧမေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "အဝိနိဗ္ဘောဂဝသေန"ဟု ဝိသေသန ကုမရသည်၊ ရုပ်ကလာပ်တိုင်းမှာ "ရူပ" ဟုခေါ်ဆိုရသော ရူပါယတန, သို့မဟုတ် ပထဝီ အစရှိသောရုပ်သည် ခွဲစိတ်၍ မရလောက်အောင် ပါဝင်လျက် ရှိသည်ကို "ရူပိနော"ဟုဆိုသည်။

တို့၏၊ တံ-ထိုဖောက်ပြန်ခြင်းသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဖောက်ပြန်ခြင်း ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (တေ၀မ္မာ) ရူပိနော-တို့မည်၏၊ ရူပိနော-ဖောက်ပြန်ခြင်းရှိသော တရားတို့သည်၊ နု-မဟုတ်ကုန်၊ အရူပိနော-ဖောက်ပြန်ခြင်းရှိသော တရားတို့ မဟုတ်ကုန်။

လောကိယာ၀မ္မာတိ ဣဒ္ဓ-၌၊ ပလုဇ္ဇနဋ္ဌေန-ပျက်တတ်အပြားအားဖြင့်ပျက်တတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသောအနက်ကြောင့်၊ ၀ဋ္ဋ-တောဘူမကဝဋ်တရားကို၊ လောကော-လောကဟူ၍၊ ၀ုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ တသ္မိံ-ထိုလောက၌၊ နိယုတ္တာ-ယှဉ်သောတရားတို့တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ လောကိယာ-လောကိယတို့မည်၏၊ တတော-ထိုတောဘူမကဝဋ်ဟူသော လောကမှ၊ ဥတ္တိဏ္ဏာ-လွန်မြောက်သော တရားတို့တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဥတ္တရာ-ဥတ္တရတို့မည်၏၊ [ဥတ္တရဏ္ဍီတိ ဥတ္တရာ-လွန်မြောက်ဆဲ မဂ်တရားတို့၊ ဥတ္တရိ သူတိ ဥတ္တရာ-လွန်မြောက်ပြီး ဖိုလ်တရားတို့၊] လောကေ-လောက၌၊ အပရိယာပန္နဘာ၀ေန-အကျုံးမ၀င်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ လောကတော-တောဘူမကဝဋ်ဟူသော လောကမှ၊ ဥတ္တရာ-လွန်မြောက်သော တရားတို့တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ လောကုတ္တရာ-တို့မည်၏။

ရူပွနလက္ခဏဝါ။ ။ပြခဲ့သော ပဌမနည်း၌ "ရူပါယတနရှိသော တံရားတို့"ဟု ဆိုရာ၀ယ် ရူပါယတနကား မပါ၀င်နိုင်, ရူပါယတနမှတစ်ပါး အခြားတရားများသာ ပါ၀င်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့်၊ ရူပါယတန ကြွင်းကျန်ခြင်းဟူသော အပြစ်မကင်းရကား "ရူပွနလက္ခဏ ဝါ" ဟု ဒုတိယနည်းကို ပြရသည်၊ ဤနည်း၌ကား ဖောက်ပြန်ခြင်း သဘောရှိသော တရားတို့ကို "ရူပိနော"ဟုဆိုသောကြောင့် ရူပါယတနလည်း ပါ၀င်နိုင်သည်။

မုတ်ရျက်။ ။ ပဌမနည်း၌ ရူပ် အရ ပထ၀ီအစရှိသော ရုပ်တို့ကိုလည်း ဦးကာဖွင့်သောကြောင့် ထိုပထ၀ီအစရှိသော ရုပ်များတို့တွင် တစ်ပါးပါးလည်း ရူပိနောအရတွင် မပါ၀င်ဘဲ ကျန်ရစ်သည်မဟုတ်လောဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ ပထ၀ီစသည်ကို ရူပဟု ဆိုရာ၌ "ရူပိနော"အရတွင် ပထ၀ီသည် အာပေါစသော ရုပ်ရှိ, အာပေါစသည်လည်း ပထ၀ီ စသော ရုပ်ရှိသောကြောင့် တစ်ပါးပါးမျှမကျန်ဘဲ ရူပိနောအရတွင် ရုပ်အားလုံးပါ၀င် နိုင်၏၊ ဥပမာ-"သဟေတုက" ဟုဆိုရာ၌ လောဘသည် မောဟဟိတ်ရှိ, မောဟသည် လောဘ ဒေါသဟိတ်ရှိသောကြောင့် ဟိတ်အားလုံးပင် သဟေတုကအရ၌ ပါ၀င်နိုင်သကဲ့သို့တည်း၊ -အနုဋီကာ။

လောကိယာ။ ။"လောကေ နိယုတ္တာ လောကိယာ"ဟု နိယုတ္တအနက်၌ "ဣကပစ္စည်းသက်၍ပြီးသော တद္ဓိတ်"ဟု သိစေလိုရင်းတည်း၊ အဘယ်ကြောင့် "လောက၌ ယှဉ်သနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "တသ္မိं ပရိယာပန္နဘာ၀ေန" ဟုဝိသေသန ပြုသည်၊ ထိုလောကတွင် ပါ၀င်သောကြောင့် "လောက၌ယှဉ်သည်"ဟု ဆိုရသည်-ဟူလို၊ လောကပုဒ်ကိုကား-လုဇ္ဇနဋ္ဌေန ကိုကြည့်၍ "လုဇ္ဇတိ ပလုဇ္ဇတီတိ လောကော"ဟု ၀စနတ္ထပြုပြီးလျှင် တောဘူမကဝဋ်တရား

ကေနစိဝိညေယျာတိ-ကား၊ စက္ခုဝိညာဏာဒီသု၊စက္ခုဝိညာဏ်အစရှိသော ဝိညာဏ်တို့တွင် ၊ကေစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဧကေန-တစ်ပါးသော၊ စက္ခုဝိညာဏော နဝါ-စက္ခုဝိညာဏ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ သောတဝိညာဏောနဝါ-သောတ ဝိညာဏ် သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝိဇာနိတဗ္ဗာ-သိထိုက်ကုန်သော၊ (ဓမ္မာ-တရား တို့သည်၊ သံဝဇ္ဇိတ္တာ-ရှိကုန်၏၊) နကေနစိဝိညေယျာတိ-ကား၊ တေနေဝ-ထို တစ်စုံ

(လောကီ စိတ် စေတသိက် ရုပ်များ)ကို အရကောက်ပါ၊ လုဇောတ်, ဏပစ္စည်း၊ ဇကို ရှေးဦးစွာ စပြုပြီးမှ ကဂါစဇာနံသုတ်ဖြင့် စကို ကပြု၊ "လုဇ-နသေနေ"ဟူသောဇာတ်ကျမ်းနှင့်အညီ လုဇ္ဇတိ ကိုပင် ပလုဇ္ဇတိ-အမျိုးမျိုး အပုံပုံ ပျက်စီးတတ်၏၊"ဟု ဖွင့်သည်၊ ရှေးနိဿယဠ္ဍကား လုဇ္ဇန-ခဏဘင်အားဖြင့် ပျက်တတ်၊ ပလုဇ္ဇန-အဆုံးစုတိအားဖြင့် အကြွင်းမဲ့ပျက်တတ်" ဟုအနက်ခွဲ ပေးလေသည်။

မဇ္ဇိကာ။ ။လုစသဒ္ဒါ ဟိ ဧကော သာမညနိဒ္ဒေသေန ဘိဒ္ဓန နိဒ္ဓဏ္ဍနဏ္ဍော ဟောတိ၊ လောကောဒ္ဓ် လုစသဒ္ဒါသည် တစ်ကုတည်းဖြစ်သော်လည်း သာမည နိဒ္ဒေသ နည်းအားဖြင့် "ပျက်ခြင်း ဖြစ်ခြင်းအနက် ၂-မျိုးကိုဟော၏"ဟု မဇ္ဇိကာ ဖွင့်၏၊ ထိုအလို "လုဇ္ဇန-ပျက် တတ်, ပလုဇ္ဇ-ဖြစ်တတ်"ဟု အနက်ပေးကြသည်၊ ထိုအဖွင့်နှင့် ထိုအနက်ကို "ပလုဇ္ဇနတာယာတိ ဗျာဓိအာဒိကာရေဟိ ဘိဒ္ဓနတော ဝိနသနတော" ဟူသောမဂ္ဂါမဂ္ဂညာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာဖြင့် ဆင်ခြင်ပါ၊ ထိုမဟာဋီကာ အလိုအားဖြင့် ပလုဇ္ဇနသည် လုဇ္ဇန၏ အနက်ဖွင့်သာ ဖြစ်၏၊ "ပျက်" ဟူရာ၌ ဗျာဓိကြောင့်လည်း ယွက်, မရဏာကြောင့်လည်း ပျက်, ဤသို့ အစရှိ သည်ဖြင့် အပျက်အမျိုးမျိုး ရှိကြောင်းကို ပြလိုမှ (ပ) ဟူသော ဥပသာရထည့်စွက်လျက် လုဇ္ဇန ကိုပင် "ပလုဇ္ဇန"ဟု ဖွင့်ပြသည်၊ ထို့ကြောင့် မဇ္ဇိကာ၏ အဖွင့်ကို ဆရာတို့မနှစ်သက်ကြပါ။

မေးဖွယ်။ ။ပျက်တတ်သောကြောင့် "လောက"ဟုခေါ်လျှင် လောကုတ္တရာ စိတ်များ လည်း ဘင်ခဏ၌ ပျက်တတ်ရကား "လောကအမည် မရသင့်ပါလော"ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား- အကြင် တေဘူမက ဝဋ္ဋတရားကို ပုထုဇဉ်အများက "နိစ္စ- မပျက်မစဲ မြဲ၏"ဟု ယူထားကြ၏။ ထိုယူကို တားမြစ်ဖို့ရာ ထိုတေဘူမက ဝဋ္ဋတရားကိုသာ "လောက-ပျက်သော တရား"ဟု တမင််လာ နာမည်တပ်ရသည်၊ လောကုတ္တရာ တရားတို့ကား ပုထုဇဉ်တို့၏ အရာ မဟုတ်, အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အာရုံသာတည်း၊ ထိုလောကုတ္တရာ တရားကို "မပျက်"ဟု အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့က မယူကြ၊ ထိုသို့ အယူမရှိသောကြောင့် "လောက" ဟုပြောဆိုနေဖွယ် မလို ရကား လောကဟူသော အမည်မရနိုင်။ [နလုဇ္ဇတိ နပလုဇ္ဇတီတိ ယော ဂုဟိတော၊ တထာ နု ဟောတိ၊ သော လောကောတိ တံဂဟဏရဟိတာနံ လောကုတ္တရာနံ နတ္ထိ လောကတာ၊-ဋီကာ။]

ကေနစိ စက္ခုဝိညာဏေနဝါ။ ။ကေနစိ ဝိညေယျာဟူသော ဒုက်ပုဒ်၌ ကေနစိဟူသော သဒ္ဒါသည် မည်သည့်တရားဟူ၍ တိုက်ရိုက်မပြသော သဒ္ဒါတည်း၊ သို့သော် ဝိညေယျကြိယာကို ထောက်၍သိတတ်သောဝိညာဏ်တစ်ပါးပါးကိုဟောရမည်။ထို့ကြောင့် ကေနစိ၏ သရုပ်ကို စက္ခုဝိညာဏေနဝါ စသည်ဖြင့် ထုတ်ပြသည်၊ ဝါသဒ္ဒါသည် ဝိကပ္ပနတ္ထတည်း၊ ကေနစိအရ စက္ခုဝိညာဏ်ကိုယူလျှင် သောတဝိညာဏ်စသော အခြားဝိညာဏ် ၅ ပါးကို မရ၊ သောတ

တစ်ခုပင်လျှင် ဖြစ်သော၊ စက္ခုဝိညာဏေနဝါ-သည်လည်းကောင်း၊ သောတဝိညာ ဏေနဝါ-သည်သော်လည်းကောင်း၊ နဝိဇာနိတဗ္ဗာ-မသိထိုက်ကုန်သော၊ (ဓမ္မာ-တို့သည်၊ သံဝိဇ္ဇန္တိ-ကုန်၏၊) ဇဝံ-သို့ (ကြာမသို့ အတွေ-ဤ အနက်သည်၊) သန္တေ-ဖြစ်လသော်၊ ဒ္ဝိန္နမ္ပိ-နှစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပဒါနံကေစိဝိညေယ္ယာပုဒ်, နကေနစိ ဝိညေယ္ယပုဒ်တို့၏၊အတ္ထ နာနတ္တတော- အနက်အရကောက်အားဖြင့် ထူးကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒုကော-ဒုက်သည်၊ ဟောတိ-၏။

အာသဝဂေါစ္ဆကေ-ဌ (အတ္ထော ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ယေဓမ္မာ) အာသဝန္တိ-စီးကုန်၏၊ ကတိ-ကြောင့်၊ (တေဓမ္မာ) အာသဝါ-တို့မည်၏၊ စက္ခုတောပိ- စက္ခု ဒ္ဝါရမှ လည်းကောင်း၊ ပေ၊ မနတောပိ-မနောဒ္ဝါရမှ လည်းကောင်း၊ သန္တိ-စီးတတ် ကုန်၏၊ ပဝတ္တန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ကတိ-ဤအနက်သည်၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဝိညာဏ်ကို ယူပြန်လျှင်လည်း စက္ခုဝိညာဏ်စသော အခြားဝိညာဏ် ၅ ပါးကိုမရ၊ ဝါ သဒ္ဒါသည် အဝုတ္တ ဝိကပ္ပနတ္ထအနက်ကိုလည်း ဟောနိုင်ရကား ဃာနဝိညာဏ်, ဇိဝှါဝိညာဉ်, ကာယဝိညာဉ်, မနောဝိညာဉ် တို့တွင်လည်း ကေနစိအရ တစ်ပါးပါးသော ဝိညာဏ်ကိုယူပါ။

နကေစိ ဝိညေယ္ယာ။ ။ကေနစိအရ စက္ခုဝိညာဉ် ကိုယူနိုက် နှ ကေစိအရဌ်လည်း စက္ခုဝိညာဏ်ကိုပင်ယူရသည်၊ ဤအလို ကေနစိ ဝိညေယ္ယာဓမ္မာအရ စက္ခုဝိညာဏ်သည် သိထိုက်သောရူပါရုံရ၏၊ နှ ကေနစိ ဝိညေယ္ယာဓမ္မာအရ စက္ခုဝိညာဏ်သည် မသိထိုက်သော သဒ္ဒ-ဂန္ဓ-ရသ-ဖောဋ္ဌဗ္ဗ-ဓမ္မာရုံတို့ရ၏၊ တစ်နည်း-ကေနစိအရ သောတဝိညာဏ်ကို ယူပြန်လျှင် ကေနစိ ဝိညေယ္ယာဓမ္မာအရ သောတဝိညာဉ်သည်မသိထိုက်သော ရူပ-ဂန္ဓ-ရသ-ဖောဋ္ဌဗ္ဗ-ဓမ္မာရုံတို့ရ၏၊ ဤသို့အားဖြင့် ကေနစိအနက်ကိုထောက်၍ အရကောက်ထူးပါစေ၊ မည်သို့ပင် ကောက်သည် ဖြစ်စေ ပဌမပုဒ်နှင့် ဒုတိယပုဒ်တို့၏ အရကောက်ကွဲပြားသောကြောင့် အတ္ထနာနတ္တတော ဒုကော ဟောတိ"ဟု အဋ္ဌကထာမိန့်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ဤအဋ္ဌကထာနည်းကို ဋီကာဆရာမကြိုက်၊ အဋ္ဌကထာ ဋီကာဆရာတို့ ဝါဒကွဲပြားခြင်း၏ လိုရင်းအချုပ်မှာ-နိဒ္ဒေသပါဠိတော်လာ ၂ ဝါကျကို ဋီကာဆရာက "တစ်ဒုက" ဟုယူ၍ အဋ္ဌကထာဆရာက တစ်ပုဒ်ဟုသာ ယူခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဋီကာဆရာက ဝိညာဏကတ္တားစ၏ ကွဲပြားမှုကို ပြု၍, အဋ္ဌကထာဆရာက ဝိညာတဗ္ဗက်စ၏ ကွဲပြားမှုကို ပြုခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း အယူအဆ မတူကြခြင်း ဖြစ်ရသည်။

သန္ဒ ဏ္ဍိပဝတ္တန္တိ။ ။ဘုဝါဒိ သုဓာတ်၏ သန္ဒန အနက်ကို ပြလိုသောကြောင့် သဝန္တိကို "စက္ခုတောပိ၊ပေ၊သန္ဒန္တိ"ဟု ဓာတ္တုတ္ထဖွင့်သည်၊ "သန္ဒန-စီး"ဟူသည် ရေများစီးသွားသကဲ့သို့ တကယ်စီးခြင်း မဟုတ်၊ တရားသဘောအားဖြင့် "ဖြစ်ခြင်းတည်း"ဟု သိစေလို၍ "ပဝတ္တန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထ ဖွင့်သည်။

ဝါ-တစ်နည်း၊ (ယောဓမ္မာ) ဓမ္မတောာ-အာရုံပြုအပ်သောတရား အားဖြင့်၊ ယာဝ ဂေါတြဘုံ-ဂေါတြဘုတိုင်အောင် လည်းကောင်း၊သြကာသတောာ-တည်ရာဘုံ အားဖြင့်၊ ယာဝဘဝဂ္ဂံ-ဘဝဂ်တိုင်အောင် လည်းကောင်း၊ သဝန္တီ-သွားတတ်ကုန်၏၊ ဝါ-ဖြစ်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေဓမ္မာ) အာသဝါ-တို့မည်၏၊ ဧတေ ဓမ္မေ-ဤဂေါတြဘု တရားတို့ကို လည်းကောင်း၊ ဧတံ သြကာသံ၊ ဤဘဝဂ်ဟူသော အရပ်ကို လည်းကောင်း၊ အန္တောဂဓိတွာ-အတွင်းပြု၍၊ ပဝတ္တန္တိ - ဖြစ်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိအတ္ထော၊ ဟိ-မှန်၊ အယံ အာကာရော-အာသဝါ၌ ဤအာသဒ္ဒါသည်၊ အန္တောဂဓတ္ထော-အတွင်းပြုခြင်းအနက်ရှိ၏။

မေးဖွယ်။ ။စက္ခုစသော ခြောက်ခွါရမ္မ လောဘ ဒိဋ္ဌိ မောဟတို့သာမက, ကုသိုလ်အဗျာကတနှင့်တကွ အခြားတရားတို့လည်း စီးကြဖြစ်ကြသည် မဟုတ်ပါလော, အဘယ်ကြောင့် "လောဘဒိဋ္ဌိ မောဟတို့ကိုသာ အာသဝဟု ခေါ်ရသနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား ဤလောဘဒိဋ္ဌိ မောဟတို့သည် အနာမှ အရိအရွဲ (သနံရည်) တွေ စီးလာသကဲ့သို့ ၆ ခွါရမ္မ ရွံ့စရာ အဖြစ်ဖြင့် စီးလာရကား အာသဝသဒ္ဒါသည် တိုကဲ့သို့ မစင်မကြယ် ရွံ့စဖွယ် စီးတတ်ဖြစ်တတ်သော တရားတို့ကို ဟောသော အထင်ရှင်သဒ္ဒါဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် လောဘဒိဋ္ဌိ မောဟတို့ကိုသာ "အာသဝ"ဟုခေါ်ရသည်။

ဓမ္မတောာ၊ ပေ၊ အာသဝါ။ ။လောဘ ဒိဋ္ဌိ မောဟတို့သည် လောကီတရားအားလုံးကို အာရုံပြုနိုင်၍ လောကုတ္တရာတရားတို့ကို အာရုံမပြုနိုင်၊ ထို့ကြောင့် "ဓမ္မတောာ ယာဝ ဂေါတြဘုံ" ဟုဆိုသည်၊ မဂ္ဂဝိထိ၌ ဂေါတြဘုနောက်ဝယ် မဂ်ဖိုလ်ဖြစ်၏၊ ထိုမဂ်ဖိုလ်ကား အာရုံမပြုနိုင်-ဟူလို၊ မဂ်ဖိုလ်နောက်၌ ဘဝင်စိတ်နှင့် အခြားသော လောကီဝိထိစိတ်များ ဆက်ကာ ဆက်ကာ အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ကြသေးသော်လည်း ထိုဘဝင်စိတ်စသည်တို့မှာ ရှေးရှေးက ဘဝင်စသည်များနှင့် အလားတူ ဖြစ်သောကြောင့် ယာဝဂေါတြဘုအရ-ဂေါတြဘုအတွင်းက တရားတို့၌ ပါဝင်လေပြီ။

ယာဝဘဝဂ္ဂံ။ ။ထိုလောဘဒိဋ္ဌိ မောဟတရားတို့သည် "ဘဝဂ်"ဟု ခေါ်ရသော နေဝသညာနာသညာယတန ဘုံတိုင်အောင် ဖြစ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် "ယာဝ ဘဝဂ္ဂံ" ဟုဆိုသည်၊ ဤသဝန္တီ၌ သုဒေတ်ကိုလည်း "သဝန္တီတိ ဂစ္ဆန္တိ"ဟု ဋီကာဖွင့်သောကြောင့် "ဂတိအနက်ဟော" ဟု မှတ်ပါ၊ "ဧတေ၊ ပေ၊ ပဝန္တီတိ အတ္ထော"ကား အဓိပ္ပာယတူတည်း၊ "အန္တောဂရဏတ္ထော ဟိ အယံ အာကာရော"ကား အန္တောဂဓိတွာကို နိုင်မြဲစေသော ဒဠှီကရဏာဝါကျတည်း၊ ဤ အန္တောဂရဏ အနက်ဟူသည် ,သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ ပြအပ်သော အဘိဝိဓိ အဝဓိအနက်ပင်တည်း။

မှတ်ချက်။ ။"ယာဝ-ဂေါတြဘုံ"ဟု ဂေါတြဘုကိုသာ နာမည်တပ်ထားသော်လည်း အထက်မဂ္ဂဝိထိ၌ ဝေါဒါန်ကိုလည်းကောင်း, ဖလသမာပတ် ဝင်စားသောအခါ ပရိကမ်ဇောတို့ကို လည်းကောင်း ဂေါတြဘု သဒ္ဒါဖြင့် ယူထားသည်၊ ထို့ကြောင့် ယာဝ ဂေါတြဘုံ၌ ဂေါတြဘုကို "ဥပလက္ခဏနည်း"ဟု မှတ်ပါ၊ မဒုဋ္ဌကား "ကေသောသနည်း, သာမည နိဒ္ဒေသနည်း"ဟုဆိုထားလေသည်။ [ဂေါတြဘု ဝစနေန ဂေါတြဘုဝေါဒါန ဖလ သမာပတ္တိပုရေစာရိကပရိကမ္မာနိ ဝုတ္တာနိတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ဋီကာ။]

စိရပါရိ၀ါသိယဋ္ဌေန-ကြာမြင့်စွာ တည်နေစေအပ် ထုံအပ်သည်၏ အဖြစ် ဟူသောအနက်ကြောင့်၊ မုဒိရာဒိယော-မုဒရက်သီးရည် အစရှိသည်တို့သည်၊ အာသ ၀ါ-အာသ၀တို့မည်၏၊ (ယေ၀မ္မာ-တို့သည်၊) အာသ၀ါ၀ိယ-ကြာမြင့်စွာ ထုံအပ် သော စိမ်ရည် အရက်တို့နှင့် တူကုန်၏၊ ဣတိပိ-ထို့ကြောင့်လည်း၊ (တေ ၀မ္မာ-တို့သည်၊) အာသ၀ါ-တို့မည်၏၊ ဟိ-မှန်၏၊ [စိရပါရိ၀ါသိယကို "အာသ၀"ဟု ခေါ်ခြင်းသည် မှန်၏-ဟူလို၊] လောကသ္မိံ-လောကဌ၊ စိရပါရိ၀ါသိယာ-ကြာမြင့်စွာ တည်နေစေအပ်ကုန်သော၊ ၀ါ-ကြာမြင့်စွာ ထုံအပ်ကုန်သော၊ မုဒိရာဒယော-တို့ ကို၊ အာသ၀ါတိ-တို့ဟူ၍၊ ၀ုစ္စန္တိ-ဆိုအပ်ကုန်၏။

စ-ဆက်၊ စိရပါရိ၀ါသိယဋ္ဌေ-ကြောင့်၊အာသ၀ါ-တို့မည်သည်၊ယဒိဟောန္တိ၊ ကုန်အံ့၊ (ဧ၀ံ ဟောန္တေသု-ကုန်လသော်၊) ဧတေယေ၀-ဤလောဘဒိဋ္ဌိ မောဟတရားတို့ သည်သာ၊(အာသ၀ါ-အာသ၀တို့မည်သည်၊) ဘ၀ိတုံ-ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ အရဟန္တိ-ထိုက် ကုန်၏၊ ဟိ-သာ၀ကကား၊ပုရိမာ ဘိက္ခေ၀ေ၊ပေ၊အ၀ိဇ္ဇာ နာ ဟောသိတိ အာဒိ-ပုရိမ ဘိက္ခေ၀ေ၊ပေ၊အ၀ိဇ္ဇာ နာ ဟောသိ အစရှိသော၊ဧတံသုတ္တံ-ဤပါဠိတော်ကို၊ (ဘဂ၀တာ) ၀ုတ္တံ။ [အာဒိဖြင့် "ပုရိမာဘိက္ခေ၀ေကောဋိ နု ပညာယတိ ဘ၀တဏှာယ"စသော ပါဠိ တော်ကိုယူ၊ဘိက္ခေ၀ေ-တို့၊ ဣတော-ဤမည်သောမင်း,ဤမည်သော ဘုရားလက်ထက်မှ၊

တစ်နည်း။ ။ပဌမမဂ္ဂ၀ိထိ၏ ရှေ့သွားဖြစ်သော ဂေါတြဘုကိုသာ နိဒဿနနည်းအား ဖြင့် "ယာ၀ဂေါတြဘုံ"ဟု ဆိုတားသည်၊ အဆက်မဂ္ဂ၀ိထိ, ဖလသမာပတ္တိ၀ိထိတို့၌ ပါသော ဝေါဒါန်ပရိကမ်တို့ကိုလည်း ထိုဂေါတြဘု အရတွင်ယူပါ၊ ထို့ကြောင့် အခြား၀ိထိတို့၌ ဝေါဒါန် ပရိကမ်တို့၏ နောက်ဖြစ်သော မဂ်ဖိုလ်တရားတို့၌လည်းကောင်း, နိဗ္ဗာန်တရား၌လည်းကောင်း အာသ၀ေါတရားတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို တားမြစ်ပြီးဖြစ်သည်။

စိရပါရိ၀ါသိယဋ္ဌေန။ ။ပရိ၀ါသိယဋ္ဌေ၀ိ- ပရိ၀ါသိယာ၊ အဖန်ဖန်တည်နေစေအပ် စိမ်ထားအပ်ကုန်သော မုဒရက်ရည်စသည်တို့၊ ပရိပုဗ္ဗ၀သဓာတ် ကာရိတ်ကျေ, ဏျပစ္စည်း၊ "ပရိ ၀ါသိယာယေ၀+ပါရိ၀ါသိယာ"ဟု ဘွဲ့တွဲဆင့်၊ ကြာမြင့်စွာ အဖန်ဖန် တည်နေစေအပ်ဟူသည် ယခုအခါ အရက်စိမ်ခြင်းမျိုးကဲ့သို့ ကြာမြင့်စွာစိမ်အပ် အနီးပြင်းအောင် ထုံထားအပ်သော အရာ၀တ္ထုတည်း။ ထိုကဲ့သို့ ကြာမြင့်စွာ ပေါ်နေစေအပ်လျှင် ရှေးကျ၍ဟောင်းလုပြီဖြစ်သော ကြောင့် ဋီကာ၌ "ပုရာဏ၀ေါ"ဟု အဓိပ္ပာယ်တွယ်ဖွင့်သည်၊ ဤအလို အာသ၀သဒ္ဒါသည် စိရပါရိ၀ါသိယအနက်ကို ဟောသော ရဉ္ဇိသဒ္ဒါတည်း၊ လောကသ္မိံဟိ၊ ပေ၊ ၀ုစ္စန္တိကား ထိုကဲ့သို့ အထင်ရှင်ဖြစ်ကြောင်းကို ခိုင်မြဲစေသော ယုတ္တိဒဋ္ဌ၀ါကျတည်း။

ယဒိစ၊ ပေ၊ အရဟန္တိ။ ။ဤကား စိရပါရိ၀ါသိယဖြစ်သော အရာ၀တ္ထုတို့ကို အာသ၀ ဟုခေါ်တမ်းဆိုလျှင် ဤလောဘ, ဒိဋ္ဌိ, မောဟတို့က ရိုးရာအရက်တို့ထက်ပင် ကြာမြင့်လုပြီဖြစ် သောကြောင့် အာသ၀ခေါ်ထိုက်ကြောင်းကို ပြသော သမ္ဘာ၀နာ၀ါကျတည်း။

ပုဗ္ဗေ–ရှေးခ၌၊ အဝိဇ္ဇာ–အဝိဇ္ဇာသည်၊ နု အဟောသိ–မဖြစ်ခဲ့ဖူးသေး၊(အထပစ္ဆာ–ထိုမှ နောက်၌၊ သမဘဝိ–စု၍ဖြစ်ပြီ–ဟုပါဠိတော်၌ဆက်ပါ၊) ဣတိ–သို့၊ အဝိဇ္ဇာယ–အဝိဇ္ဇာ၏၊ ပုရိမာ–ရှေးခ၌ဖြစ်သော၊ ကောဋိ–အစွန်းအစ အပိုင်းအခြားကို၊ နု ပညာယတိ–မသိအပ် မသိနိုင်၊]

ဝါ–တစ်နည်း၊ (ယေဓမ္မာ–တို့သည်၊) အာယတံ–ရှည်လျားသော၊ သံသာရဒုက္ခံ–သံသရာဆင်းရဲကို၊ သဝန္တိ–သီးတတ်ကုန်၏၊ ပသဝန္တိ–သီးတတ်ကုန်၏၊ ဣတိပိ–ထို့ကြောင့်လည်း၊ တေဓမ္မာ–တို့သည်၊ အာသဝါ–တို့မည်၏၊ [ဝါ သဒ္ဒါသည် အာသဝါဝိယာတိ၏ ဝိကပ်တည်း၊ ပိကား ရှေးအနက်တို့ကို ပေါင်းသော သမ္ပိဏ္ဍနတည်း၊] တတော–ထိုအာသဝေါတရားတို့မှ၊ အညေ–အခြားသော တရားတို့သည်၊ နော အာသဝါနာမ–နော အာသဝါတို့မည်၏။

ယေဓမ္မာ–တို့သည်၊ အတ္တာနံ–မိမိကို၊ အာရမဏံ–အာရုံကို၊ ကတ္တာ–ပြု၍၊ ပဝတ္တေဟိ–ဖြစ်ကုန်သော၊ အာသဝေဟိ–အာသဝေါတရားတို့နှင့်၊ သဟ–တကွ၊ ဝတ္တန္တိ–ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ တေဓမ္မာ–တို့သည်၊ သာသဝါ–တို့မည်၏၊ ဧတေသံ–တို့၏၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ (မိမိကို အာရုံပြု၍၊) ပဝတ္တမာနာ–ဖြစ်ကုန်သော၊ အာသဝါ–တို့သည်၊ နတ္ထိ–မရှိကုန်၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ အနာသဝါ–တို့မည်၏၊

အာယတံဝါ၊ ယေ၊ အာသဝါ။ ။အာသဝါ–၌ "အာယတသဝ"ဟု ဆိုလိုလျက် ယတကို ချေ၍ "အာသဝါ"ဟု ဖြစ်သည်၊ ထိုအာယတဟူသည် သံသာရဒုက္ခတည်းဟု သိစေလိုရ၍ အာယတံ၏ အရကို "သံသာရဒုက္ခံ"ဟု သရုပ်ဖော်သည်၊ သဝန္တိကို ဦးကာ၌ "ဖလန္တိ"ဟု ဖွင့်၏၊ ဖလစာတ်သည် နိဗ္ဗတ္တိ–ပြီးစီးခြင်းအနက်ဟောတည်း၊ သုဓာတ်လည်း "ဒနန–ဖြစ်စေခြင်း"အနက် ဟောတည်း၊ ဖြစ်စေခြင်းနှင့် ပြီးစီးခြင်းမှာ သဘောတူပင်တည်း၊ ကောက်ပင်သည် အသီးကို သီးတတ်, ဖြစ်စေတတ်သကဲ့သို့ ဤလောဘဒိဋ္ဌိ မောဟတို့သည်လည်း သံသာရဒုက္ခတည်းဟူသော အသီးကို သီးတတ်, ဖြစ်စေတတ်ကြသည်ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။သဝန္တိကို အဋ္ဌကထာ၌ "ပသဝန္တိ"ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုပပုဗ္ဗ, သုဓာတ်လည်း ဖလတိ အနက်ဟောပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် သုတ္တပုဒ်၏ ဝိဂြိုဟ်ကို ပြုရာ၌ ပသဝတိကို "ဖလတိ" ဟုဦးကာဖွင့်ခဲ့သည်၊ ရှေးနီသျှင် ပပုဗ္ဗ, သုဓာတ်သည် သားဖွားခြင်း အနက်ဟောဟု ကြ၍ "ပသဝန္တိ–သံသရာဒုက္ခတည်းဟူသော သားကို မွေးဖွားတတ်ကုန်၏"ဟု အနက်ပေးသည်၊ အဋ္ဌကထာ၏အာဘော် ဟုတ်–မဟုတ်, ဤဦးကာအဖွင့်နှင့်လည်း ညီ–မညီ စဉ်းစားပါ။

အတ္တာနံ၊ ယေ၊ သာသဝါ။ ။ သဟေတုကာဟု ဟောတော် မူရာ၌ သဟေတုက တရားတို့သည် ဟိတ်နှင့် သမ္ပယုတ် ဖြစ်ကြသကဲ့သို့ ဤ၌ သမ္ပယုတ်အားဖြင့် သာသဝ ခေါ်သည် မဟုတ်, မိမိကိုသာ, အာရုံပြု၍ဖြစ်သော အာသဝေါတရားတို့နှင့် တကွဖြစ်သောကြောင့် "သာသဝခေါ်သည်"ဟု သိစေလို၍ "အတ္တာနံအာရမဏံကတ္တာ ပဝတ္တေဟိ" ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ "သဟ အာသဝေဟိ ယေ ဝတ္တန္တိ သာသဝါ"သာလိုရင်း။

သေသံ-ကြွင်းသော အစီအရင်ကို၊ ဟေတုဂေါစ္ဆကေ-၌၊ ဝုတ္တနယေန -ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏၊ [တတောပရံ ပဌမဒုကံ ဒုတိယ တတိယ ဟိ သဒ္ဒါ'ယောဧတ္တာစသည်ကို "သေသံ၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ"ဟုဆိုသည်။]

ပန-အထူးကား၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့,ကား၊ ဝိသေသော-အထူးတည်း၊ တတ္ထ-ထိုဟေတုဂေါစ္ဆကဒ္ဒ၊ နု ဟေတူခေါပန၊ ပေ၊ အဟေတုကာပိတိ-ဟူသော အယံသြသာနဒုကော-ဤအဆုံးဒုက်ကို၊ ပဌမဒုကဿ-ပဌမဒုက်၏၊ ဒုတိယ ပဒံ-ဒုတိယပုဒ်ကို၊ အာဒိမှိ-အစ၌၊ ထပေတ္ဝာ-ထား၍၊ ဝုတ္တောယထာ- ဟောတော်မူအပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဣဓ-ဤအာသဝဂေါစ္ဆကဒ္ဒ၊ နော အာသဝါခေါပန၊ ပေ၊ အနာသဝါပိတိ-ဟူ၍၊ နု ဝုတ္တော-ဟောတော်မမူအပ်၊ ကိဉ္စာပိ နု ဝုတ္တော-အကယ်၍ကား ဟောတော်မမူအပ်ပါပေ၊ အထခေါ-ထိုသို့ပင် ဟောတော်မမူအပ်ပါသော်လည်း၊ အယဉ္စ (ဘေဒေါ)-ဤအထူးအပြားကို လည်းကောင်း၊ အညော-အခြားသော၊ ဘေဒေါစ-အထူးအပြားကို လည်းကောင်း၊ တတ္ထ-ထိုဟေတုဂေါစ္ဆကဒ္ဒ၊ ဝုတ္တနယေနဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။ [ဤအထူးအပြားကို ဋီကာ၌ ပြလိမ့်မည်။]

သံယောဇနဂေါစ္ဆကေ-၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ယေဓမ္မာ-တို့သည်၊) ယသ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌၊ သံဝိဇ္ဇန္တိ-ရှိကုန်၏၊ တံ ပုဂ္ဂလံ-ထိုသံယောဇဉ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဝဋ္ဋသ္မိံ-ဝဋ်-၃-ပါး၌၊ (ကိလေသာဝဋ်, ကမ္မဝဋ်, ဝိပါကဝဋ်၌၊) သံယောဇေန္တိ-ယှဉ်စေတတ်ကုန်၏၊ ဗန္ဓန္တိ-ဖွဲ့တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တေဓမ္မာ-တို့သည်၊ သံယောဇနာ-သံယောဇဉ်တို့ မည်၏၊ တတော-ထိုသံယောဇဉ်တို့မှ၊ အညေ-အခြားသောတရားတို့သည်၊ နော သံယောဇနာနာမ-သံယောဇနတို့ မည်၏၊ အာရမ္မဏာဘာဝံ-အာရုံ၏အဖြစ်သို့၊ ဥပဂန္တွာ-ကပ်ရောက်၍၊ သံယောဇနသမ္ဗန္ဓနေန-သံယောဇဉ်တို့နှင့်စပ်ခြင်းကြောင့်၊ သံယောဇနာနံ-သံယောဇဉ်တို့၏၊ ဟိတာ-

---

သံယောဇဉ်။ ။စုရာဒိ ယုဇဓာတ်သည် ဗန္ဓနအနက်ကို ဟောသောကြောင့် "ဗန္ဓန်"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဝဋ်တရား၌ ဖွဲ့တတ်ဟူသည် နှားကို လှည်း၌ဖွဲ့တပ်ထားသကဲ့သို့ သံယောဇဉ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဝဋ် ၃-ပါး၌ ဖွဲ့တပ်၍ထားတတ်သော တရားများ-ဟူလို၊ ချဉ်ဦးအံ့-ကာမရာဂစသော သံယောဇဉ်မကုန်သေးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ကဲကိုပြုသောအခါ ရဟန္တာများကဲ့သို့ ပြုကာမတ္တမဟုတ်ကြ၊ နောင် အကျိုးပေးဖို့ရန် ကံ၏သတ္တိ ကျန်ရှိရစ်စေကြသည်၊ ဤသို့ ကျန်ရှိခြင်းသည်ပင် သံယောဇဉ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကမ္မဝဋ်၌ ဖွဲ့ထားရာရောက်၏၊ ထိုအကျိုးကို ရရှိစေခြင်းသည် ဝိပါကဝဋ်၌ ဖွဲ့ထားရာရောက်၏၊ ရှေးရှေးသံယောဇဉ်ကိလေသာ ရှိသောကြောင့် နောက်နောက် ကိလေသာတွေ ဖြစ်ရကား ကိလေသာဝဋ်၌လည်း ဖွဲ့ထားရာရောက်သည်၊ ဆိုလိုရင်းမှာ-"သံယောဇဉ်တရားတို့သည် ဝဋ် ၃-ပါး၏အကြောင်းများဖြစ်သည်"ဟု ဆိုလိုသည်၊ [ကိလေသ ကမ္မဝိပါကဝဋ္ဌာနံ ပဋ္ဌယဘာဝေန တတ္ထ သံယောဇေန္တီ-ဋီကာ။]

အစီးအပွားတို့တည်း။ ဣတိ-ကြောင့်၊ သံယောဇနိယာ-သံယောဇ နိယတို့မည်၏၊ [သံယောဇနာနံ+ဟိတာ-သံယောဇနိယာဟု ဟိတ်တဒ္ဓိတ်ပြု၊ ဣကပစ္စည်း, ကကို ယပြု၊ တစ်နည်း-ဣကပစ္စည်းလည်း ရှိနိုင်သည်၊ မဇ္ဈိကာ ဌ္ဌကား ဏိကပစ္စည်းဟု ဆိုလေသည်။] ဧတေ-သံယောဇနိယ ဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ သံယောဇနသ-သံယောဇဉ်၏၊ အာရမ္မဏ ပစ္စယ ဘူတာနံ-အာရမ္မဏပစ္စည်း ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့ကို၊ အဓိဝစနံ-ဟောသောသဒ္ဒါတည်း။ သံယောဇနိ ယာ-သံယောဇဉ်တို့၏ အစီးအပွားတို့သည်၊ နု-မဟုတ်ကုန်၊ အသံယောဇနိယာ- သံယောဇဉ်တို့၏ အစီးအပွား မဟုတ်ကုန်၊ သေသံ-ကြွင်းသောအစီအရင်ကို၊ ဟေတုဂေါ့ဇ္ဈကေ-ဌ၊ ဝုတ္တနယေနဝ-ဖြင့်သာ၊ ယောဇေတဗ္ဗံ-ယှဉ်စေထိုက်၏။ [တတော ပရံ ပဌမဒုကံ, စသည်ကို ဆိုသည်။]

ဂန္ထ ဂေါ့ဇ္ဈကေ-ဌ၊ (အဗ္ဗော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ယေမှော-တို့သည်) ယသ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်ဌ၊ သံဝိဇ္ဇန္တိ-ရှိကုန်၏၊ တံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ စုတိပဋိသန္ဓိ ဝသေ-စုတိပဋိသန္ဓေတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝဋ္ဋသ္မိံ-ဝဋ် ၃-ပါး၌၊ ဂန္ဓေန္တိ-ဖွဲ့တတ်ကုန်၏။ ယဒေဠိ-ဆက်စပ်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေမှာ) ဂန္ထာ-ဂန္ထတို့ မည်၏၊ အာရမ္မဏ ကရဏဝသေန-အာရုံပြုခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဂန္ထေ ဟိ-ဂန္ထ တရားတို့သည်၊ ဂန္ထိတဗ္ဗာ-ဖွဲ့အပ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဂန္ထနိယာ-တို့မည်၏၊ [ဂန္ထဓာတ် ,အနိယပစ္စည်းဖြစ်၍ "ဂန္ထနိယာ" ဟုရှိစေ၊] သေသံ-ကို၊ ဟေတုဂေါ့ဇ္ဈ ကေ-ဌ၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ စ-ဆက်၊ ဣဓ-ဤဂန္ထ ဂေါ့ဇ္ဈကဌ၊ (သေသံ-ကို၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ) ယထာ-သိထိုက်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဣတော-ဤဂန္ထ ဂေါ့ဇ္ဈကမှ၊ ပရေသုပိ-နောက် ဂေါ့ဇ္ဈကတို့ဌ၊လည်း၊ ဝုတ္တာဝ သေသံ-တိုက်ရိုက်ဆိုအပ်ပြီးမှ ကြွင်းသော အစီအရင်ကို၊ တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထို ဂေါ့ဇ္ဈက တို့ဌ၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏။

အဓိဝစနံ။ ။ရှေးရှေး ကိလေသာသည် နောက်နောက် သံယောဇဉ်၏ အစီးအပွား ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် "သံယောဇနိယအရတွင် ပါဝင်လေသလော"ဟု ယုံမှားရှိရကား "သံယောဇန သ၊ လေ၊ အဓိဝစနံ"ဟု မိန့်သည်၊ သံယောဇနိယသဒ္ဒါသည် သံယောဇဉ်၏ အာရုံတရားတို့ဌ၊ ထင်ရှားလော အထင်ရှင်သဒ္ဒါဖြစ်သည်-ဟူလို။

ဂန္ထေန္တိ။ ။ဂန္ထဓာတ်သည် ထုံးဖွဲ့ခြင်းအနက်ကို ဟောရာ၌ စုတိနှင့် ပဋိသန္ဓေကို တစ်ခုတည်း ဖြစ်သွားအောင် ထုံးဖွဲ့၍မရ၊ စုတိ အခြားမဲ့ဌ၊ ပဋိသန္ဓေ ဖြစ်ဖို့ရန် ဆက်စပ်ဖို့သာ ရနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် "ယဒေဠိ"ဟု အဓိပ္ပာယတူဖွင့်သည်၊ ဘူဝါဒိ စုရာဒိ ယဒ္ဓဓာတ်သည် သယံ ဌ- (ပေါင်းစပ်ခြင်း)အနက်ကို ဟောဏ်၊ ရှေးနိဿယဌ၊ကား ဤယဒ္ဓေ့ကို နောက်မှ ထည့်ပါ၌ ဟုဆိုသည်။

သြယဂေါ့ဆ္ဆကေ-၌၊ (အတ္ထော, ဧဝံ,ဝေဒိတဗ္ဗော,ယေဓမ္မာ-တို့သည်၊) ယသ-အကြင် ,ပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌၊ သံဝိဇ္ဇန္တိ-ရှိကုန်၏၊ တံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဝဋ္ဋသို့ယေဝ - ဝဋ်, ၃ ပါး၌ပင်၊ သြဟနန္တိ-အောက်သို့ချ၍ ညှဉ်းဆဲတတ်ကုန်၏၊ သြသီဒါပေန္တိ-, နစ်မြုပ်စေတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ (တေဓမ္မာ-တို့သည်၊) သြယာ-သြ ယတို့မည်၏၊ အရမဏ် ကတ္တာ-အာရုံပြု၍၊ ဝါ-အာရုံပြုသော အားဖြင့်၊ အတိက္ကမနီယတော-ကျော်လွန်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သြယေ ဟိ-သြယတရား တို့သည်၊ အတိက္ကမိတဗ္ဗာ-ကျော်လွန်အပ်သောတရားတို့တည်း၊ဣတိ-ကြောင့်း၊ သြယ နီယာ-သြယနီယတို့မည်၏၊ သြယာန်-သြယတရားတို့၏၊ အာရမဏဓမ္မာ ဧဝ-အာရုံဖြစ်သောတရားတို့ကိုပင်၊ ဝေဒိဗ္ဗာ-သြယနီယ ဟုသိထိုက်ကုန်၏၊ ["သြယေ ဟိ+အတိက္ကမိတဗ္ဗာတိ သြယနီယာ"ဟု ပြုလိုသည်၊ အကျယ်ကို ဋီကာအဓိပ္ပာယ်၌ ပြုထားပြီ။]

ယောဂဂေါ့ဆ္ဆကေ-၌၊ (အတ္ထော, ဧဝံ, ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ယေဓမ္မာ-တို့သည်၊) ဝဋ္ဋသို့-၌၊ ယောဇေန္တိ-ယှဉ်စေတတ်, ကပ်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေဓမ္မာ-တို့သည်၊) ယောဂါ-ယောဂတို့မည်၏၊ ယောဂနီယာ-ယောဂနီယတရား တို့ကို၊ သြယနီယာ,ဝိယ-သြယနီယ တရားတို့ကိုကဲ့သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-သိထိုက်ကုန်၏။ [[အာရုမဏ်ကတ္တာ ယောဂေတိ အတိက္ကမိတဗ္ဗာတိ ယောဂနီယာ"ဟုပြု၊ ဋီကာ အလိုကား-"ယောဂေန+နိယုတ္တာ ယောဂနီယာ၊"ယောဂါနံ+အရဟန္တီတိ ယောဂနီယာ" ဟုပြု။]

နိဝရဏဂေါ့ဆ္ဆကေ-၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ယေဓမ္မာ-တို့သည်၊) စိတ္တံ-စိတ်ကို၊ နိဝရန္တိ ပရိယောနဒ္ဓန္တိ- မြှားယှက်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊

သြယာ။ ။ အဝပုဗ္ဗ+ဟနဓာတ်၊ အဝကို သြပြု၊ ပဋိယောကဲ့သို့ သံဟနညာယဝါရော ယောသုတ်ဖြင့် စီရင်ပါ၊ ဟနဓာတ်၏ ဟိ'သာ, ဂတိအနက်တို့တွင် ဤ၌ ဟိ'သာအနက်ကိုယူ၊ ဝဋ်ဆင်းရဲ၌ အောက်ချ၍ ညှဉ်းဆဲတတ်သည်-ဟူလို၊ ထိုကဲ့သို့ အောက်ချ ၍ညှဉ်းဆဲခြင်းကိုပင် ရေ၌နစ်ခြင်းနှင့် တူရကား "သြသီဒါပေန္တိ"ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ ဆိုလိုရင်းကား သြယ သဒ္ဒါ သည် ရေအယဉ်ဟူသော အနက်ကိုဟော၏၊ ပကတိ ရေအယဉ်သည် မျောလာသောသူတို့ကို နစ်တတ်သကဲ့သို့ ဤလောကစသော တရားတို့လည်း မိမိကိန်းရာ သတ္တဝါကို ဝဋ် ၃-ပါး၌ နစ်ထားတတ်သည်-ဟူလို။

ပရိယောနဒ္ဓန္တိ။ ။နိပုဗ္ဗ ဝရဓာတ်သည် "ဘူစုအာဝရဏေ"ဟူသော ဓာတုတ္ထသင်္ဂဟနင့် အညီ အာဝရဏအနက်ကို ဟော၏၊ စိတ်ကို မြှားယှက် (ဖုံးကာ) ၍ထားခြင်းဟူသည်လည်း ကုသိုလ်တရားများ မယှဉ်နိုင်အောင် ကာကွယ်၍ ထားခြင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ပရိယောနဒ္ဓန္တိကို အဓိပ္ပာယတ္ထဟုမှတ်ပါ၊ "ဗျာပါဒိကံ နိဝါရေန္တိတိ နိဝရဏာနိ"ဟုလည်း အခြားနေရာ၌ပြုသည်။ ["နိ၌ ဒီဃပြု"ဟု ထောမနိဓိဆိုသည်။]

(တေမ္မာ–တို့သည်၊) နိဝရဏာ–နိဝရဏာတို့မည်၏၊နိဝရဏိယာ နိဝရဏိယ တရားတို့ကို၊ သံယောဇနိယာဝိယ–တို့ကိုကဲ့သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–ကုန်၏။ ["နိဝရဏာ နံ+ဟိတာ နိဝရဏိယာ"ဟုပြု၊ နိဝရဏာ သံယောဇနပုဒ်တို့သည် ယုပစ္စည်းဖြင့် ကိတ်ပုဒ်ပြီး နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် နိဝရဏိယာ သံယောဇနိယာဟု ရိုးရှင်းအံ့တိုင်း "ဟိတတဒ္ဓိတ်" ဖြင့် ပြီးနိုင်ကြသည်၊ သြဃနိယာ ယောဂနိယာဒ္ဒကဲ့သို့ သြဃန, ယောဂနဟု ယု ပစ္စည်းဖြင့် ဋီကာအလို ရုပ်ပြီးနိုင်သော်လည်း ထိုရုပ်မျိုး ရှားပါးသောကြောင့် အတိက္ကမိတပဒအနက်၌ အနိယပစ္စည်းသက်၍ ပြီးစေရသည်။]

ပရာမာသဂေါစ္ဆကေ–၌၊ (အတ္ထော ၉ဝ် ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ယေမဗ္ဗာ–တို့သည်၊) ဓမ္မာနံ–ရုပ်, နာမ်တရားတို့၏၊ ယထာဘူတံ–အကြင်အကြင် ထင်ရှားရှိသော၊ ဝါ–ဟုတ်မှန်တိုင်းသော၊ အနိစ္စာဒိအာကာရံ–အနိစ္စ အစရှိသော အခြင်းအရာကို၊ [အာဒိဖြင့် ဒုက္ခ, အနတ္တ, အသုဘတို့ကိုယူ၊] အတိက္ကမိတ္တာ–ကျော်လွန်၍၊ နိစ္စန္တိ အာဒိဝသေန–နိစ္စအစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ [အာဒိဖြင့် သုခ, အတ္တ,သုဘ တို့ကိုယူ၊] ပဝတ္တမာနာ–ဖြစ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ပရတော–အနိစ္စ အစရှိသော အခြင်းအရာမှတစ်ပါး, နိစ္စအစရှိသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အာမသန္တိ–သုံးသပ် ပွတ်တိုက်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (တေမ္မာ) ပရာမာသာ–ပရာမာသတို့ မည်၏၊ ပရာမာသေဟိ–ပရာမာသ တရားတို့သည်၊ အာရမ္မဏကရဏဝသေန– အာရုံပြုခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပရာမဋ္ဌတ္တာ–မှန်သည်မှတစ်ပါး မှားသောအခြင်းအရာ အားဖြင့် သုံးသပ်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရာမဋ္ဌာ–ပရာမဋ္ဌတို့မည်၏၊ [အာမသီယန္တေတိ အာမဋ္ဌာ၊ ပရတော+အာမဋ္ဌာ ပရာမဋ္ဌာ"ဟုပြု။]

ပရာမာသာ။ ။"ပရ+အာမာသ"ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ "အာမသန္တီတိ အာမာသာ၊ [အာမသန္တီတိ သဘာဝပဋိသေဓေန (မှန်သောသဘောကို တားမြစ်ခြင်းအားဖြင့်) ပရိမဇ္ဇန္တီ–ပွတ်တိုက်တတ်ကုန်၏၊ "သုံးသပ်"ဟူရာ၌ ထိရုံမျှမဟုတ်, တင်းတင်းကြပ်ကြပ် ပွတ်တိုက်သကဲ့သို့ စွဲစွဲမြဲမြဲယူခြင်းတည်း။ ဋီကာ။] "ပရတော+အာမာသာ ပရာမာသာ" ဟုပြု၊ ပရအတွက် "တစ်ပါးတခြား"ဟု အနက် ထွက်၏၊ ထိုတစ်ပါးတခြားဟူသည် အမှန်မှ တစ်ပါးသော အမှားတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ယထာဘူတံ အနိစ္စာဒိအာကာရံ"ဟု မှန်သော အခြင်းအရာကို ရှေးဦးစွာပြု၍ "နိစ္စန္တိ အာဒိဝ သေန"ဟု "ပရ"အရ မှားသောအခြေအရာကိုပြသည်၊ ဝိပရိယာသဂ္ဂါဟော ပရာမသနန္တိ–ဖောက် ဖောက်ပြန်ပြန်အားဖြင့် (အမှန်မှ ပြောင်းပြန်အားဖြင့်) ယူခြင်းသည် ပရာမသနမည်၏။

အနုဋီကာ။ ။ပရတောတိ ဣဒ္ဓ နု မမ္ဗသဘာဝတော အညတ်ထမဗ္ဗံ ပရန္တိ အဓိပ္ပေတံ– ဓမ္မသဘာဝမှ တစ်မျိုးတခြား တစ်ပါးမျှကို "ပရ" ဟု မဆိုလို၊ အထဲခါ တဒ္ဓိပရိယယောတိ– စင်စစ်ကား ထိုအမှန်ဖြစ်သော အနိစ္စအစရှိသော အခြင်းအရာ၏ ပြောင်းပြန်ကို "ပရ" ဟုအလို ရှိအပ်၏၊ ထို့ကြောင့် "အာဟ ပရတောတိ နိစ္စာဒိတော"တိ။

မဟန္တဒုကေသု-တို့၌(အတ္ထော ဝေ ဝေဒိတမ္ဟော၊ ယေမမ္ဟာတို့သည်) အာရမဏ်-ကို၊ အဂ္ဂဟေတွာ-မယူမူ၍၊ အပ္ပဝတ္တိတော-မဖြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ အာရမဏေန-အာရုံနှင့်၊ သဟ, (ဝတ္တန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေမမ္ဟာ) သာရမ္မဏာ-သာရမ္မဏတို့မည်၏၊ [အာရုံကိုမယူလျှင် (အာရုံမရှိလျှင်) မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် "သာရမဏ" ခေါ်သည်-ဟူလို၊] တေသံ-ဤတရားတို့၏၊ အာရမဏံ-သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေမမ္ဟာ) အနာရမဏာ-တို့မည်၏၊ စိန္တနဋ္ဌေန-သိတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ စိတ္တံ-စိတ္တမည်၏၊ ["အာရမဏံ စိန္တေတိ စိတ္တံ" ဟုပြု၊ စိန္တနဟူသော်လည်း ဝိတက်၏ ကြံစည်ခြင်းမျိုးမဟုတ်, အာရုံတစ်ခုခုကို ရအောင် ယူခြင်းတည်း။] ဝါ-တစ်နည်း၊ ဝိစိတ္တဋ္ဌေန-ဆန်းကြယ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ စိတ္တံ-မည်၏၊ [စိတ္တသဒ္ဒါ စိတ္တအနက်ကိုဟောသော အနိပ္ပန္နပါဠိပဒိက ပုဒ်တည်း၊ ဝိစိတ္တ ဖြစ်ပုံကို စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ အဖွင့်၌ အကျယ်ပြလတ္တံ့။]

(ယေ ဓမ္မာ-တို့သည်၊) အဝိပ္ပယောဂဝေဒန-ဝိပ္ပယောဂ မဟုတ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်(မယှဉ်ဘဲ မနေခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊) စေတသိ-စိတ်၌၊ နိယုတ္တာ-ယှဉ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေမမ္ဟာ) စေတသိကာ-စေတသိကတို့မည်၏၊ (ယေ ဓမ္မာ-တို့သည်၊) နိရုဇ္ဈဘာဝူပဂမနတာယ-အထူးမရှိသည်၏ အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ကုန်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ [သံသဋ္ဌာ-ခ္ခစပ်၊] ဥပ္ပါဒေတော-ဥပါဒ်မှ၊ ယာဝဘင်္ဂါ-ဘင်တိုင်အောင် စိတ္တေန-စိတ်နှင့်၊ သံသဋ္ဌာ-ရောနှောကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေမမ္ဟာ) စိတ္တသံသဋ္ဌာ-စိတ္တသံသဋ္ဌတို့မည်၏၊ (ယေမမ္ဟာ) ကေတော-စိတ်နှင့် အတူတကွ၊ ဝတ္တမာနာပိ-ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း၊ [အဝိဖြင့် အတူတကွ မဖြစ်သော တရားတို့၏ နိရုဇ္ဈဘာဝေါနုပဂမန ဖြစ်ပုံမှာ ဆိုဖွယ်ရာမရှိဟု သမ္ဘာဝနာပြု။] နိရုဇ္ဈ ရဘာဝံ အထူးမရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ အနုပဂမနတာယ-မကပ်ရောက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ စိတ္တေန-နှင့်၊ဝိသံသဋ္ဌာ-မရောနှောကုန်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တေမမ္ဟာ၊ စိတ္တဝိသံသဋ္ဌာ-စိတ္တဝိသံသဋ္ဌ တို့မည်၏။

နိရုဇ္ဈ ရဘာဝူပဂမနတာယ။ ။စိတ်နှင့် စေတသိက်တို့ ရောနှော ကြရာဝယ် "ဤသဘောကား ဖဿ, ဤသဘောကား ဝေဒနာ, ဤသဘောကား စိတ်"ဟု သဘောအထူးကို မသိနိုင်လောက်အောင် တစ်ပေါင်းတည်း ဖြစ်သွားကြသည်၊ ဥပမာ-စတုမဓုရကျက်ရာ၌ ထောပတ်ပျားရည် စသည်တို့ တစ်ရတည်း ဖြစ်လောက်အောင် ရောသွားသကဲ့သို့တည်း။ နိရုသဒ္ဒါသည် ဘေဒ-အထူးအပြား အနက်ဟောတည်း။ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "ဒုဗ္ဗိညေယ္ယ ဓာနတ္တ"ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ သဟဇာတသတ္တိဖြင့် စိတ်က ရပ်အား ကျေးဇူးပြုရာ၌ကား ဤကဲ့သို့ နိရုဇ္ဈ ရ အဖြစ်သို့မရောက်ကြ၊ မိမိဆိုင်ရာ သဘောအားဖြင့် ကွဲပြားပုံ သိသာထင်ရှားလျက်ရှိသည်။

ဧတေန-ဤစိတ်ကြောင့်။ သမုဒ္ဒဟန္တိ-ဖြစ်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်။ (ထိုသို့ဖြစ်ကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (တံ-ထိုစိတ်သည်) သမုဒ္ဒာနံ-သမုဒ္ဒာနမည်၏၊ ဧတေသံ-ဤတရားတို့၏၊ စိတ္တံ-စိတ်ဟူသော၊ သမုဒ္ဒာနံ-ဖြစ်ကြောင်းသည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေမမ္မာ) စိတ္တသမုဒ္ဒာ-တို့မည်၏၊ (ယေမမ္မာ) သဟ-တက္ခ၊ ဘဝန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေမမ္မာ) သဟဘုနော-သဟဘုတို့မည်၏၊ စိတ္တေန-နှင့်၊ သဟဘုနော-တကွဖြစ်သော တရားတို့တည်း၊ စိတ္တသဟဘုနော-တို့၊ (တေမမ္မာ) အနုပရိဝတ္တိန္တိ-အစဉ်လိုက်၍ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေမမ္မာ) အနုပရိတ္တိနော-အနုပရိဝတ္တိတို့မည်၏၊ ကိं-အဘယ်သို့၊ အနုပရိဝတ္တန္တိ-အစဉ်လိုက်၍ ဖြစ်ကုန်သနည်း၊ (ဣတိ-ဤကားအမေးတည်း၊)စိတ္တံ-စိတ်သို့၊ (အနုပရိဝတ္တန္တိ-အစဉ်လိုက်၍ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ဤကားအဖြေတည်း၊) စိတ္တသ-၏၊ ဝါသို့၊ အနုပရိဝတ္တိနော-အစဉ်လိုက်သော တရားတို့တည်း၊ စိတ္တာနုပရိဝတ္တိနောတို့။

စိတ္တသံသဋ္ဌာစ-စိတ်နှင့်ရောနှောသော တရားတို့လည်း ဟုတ်ကုန်၏၊ တေ-ထိုစိတ်နှင့် ရောနှောသော တရားတို့ဟူသည်၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာစ-စိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော တရားတို့လည်းဟုတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ထို ၂ ပါးသော သတ္တိကြောင့်၊ စိတ္တသံသဋ္ဌသမုဋ္ဌာနာ-တို့မည်၏၊ [စိတ္တသံသဋ္ဌ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ ဟုဆိုလိုလျက် နောက်စိတ္တပုဒ်ကို ချေထားသည်၊ နောက်ဝါကျ၌လည်း နည်းတူ။] စိတ္တသံသဋ္ဌာစ- စိတ္တသံသဋ္ဌတရားတို့လည်း ဟုတ်ကုန်၏၊ တေ-ထို စိတ္တသံသဋ္ဌတရားတို့ ဟူသည်၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာစ-စိတ္တသမုဋ္ဌာနတရားတို့လည်းဟုတ်ကုန်၏၊ စိတ္တသဟဘုနော ဧဝ စ-စိတ္တသဟဘု တရားတို့လဲပဲ ဟုတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ထို ၃ ပါးသော သတ္တိကြောင့်၊ စိတ္တ၊ ပေ၊ သဟဘုနော-သဟဘုတို့မည်၏၊ [ဧဝသဒ္ဒါသည် စိတ္တသဟဘု အဖြစ်ကို မြဲစေသော သန္ဓိဋ္ဌာနာဝဓာရဏတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပင်"၏ ပရိယာယ် "ပဲ" ဟုပေးလိုက်သည်။

စိတ္တသံသဋ္ဌာစ-စိတ္တသံသဋ္ဌတရားတို့လည်း ဟုတ်ကုန်၏၊ တေ-ထို စိတ္တသံသဋ္ဌ တရားတို့ဟူသည်၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာစ-စိတ္တသမုဋ္ဌာန တရားတို့လည်း ဟုတ်ကုန်၏၊ စိတ္တာနုပရိဝတ္တိနော ဧဝစ-စိတ္တာနုပရိဝတ္တိ တရားတို့လည်း ဟုတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ စိတ္တ၊ ပေ၊ ပရိဝတ္တိနော-စိတ္တသံသဋ္ဌသမုဋ္ဌာနာနုပရိဝတ္တိ တို့မည်၏၊ **ဃသာ**နိ-ကြွင်းကုန်သော ၊ သဗ္ဗပဒါနိ-အလုံးစုံသော ပုဒ်တို့ကို၊ (နော စိတ္တသမုဋ္ဌာနာအစရှိသောပုဒ်တို့ကို၊) ဝုတ္တပဒါနံ-ဆိုအပ်ပြီးသော ပုဒ်တို့၏(သဘောကို၊) ပဋိကွေ ပဝ သေန-ပယ်မြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ-သိထိုက်ကုန်၏၊ ["ပဋိပက္ခဝသေန" ဟုရှေးနိသယ၌ ရှိ၏၊ "ဥဘယသဘာဝ ပဋိကွေပဝသေန" စသည်ဖြင့် ဝိပါကတိုက်မဟာစ၍ လာခဲ့သောကြောင့် "ပဋိကွေပ" ဟုသာရှိသင့်သည်။]

အဋ္ဌတ္တဋ္ဌတ္တံ–အဋ္ဌတ္တဇ္ဈတ္တကို၊ သန္ဓာယ–ရည်ရွယ်၍၊ အဋ္ဌတ္တတ္တိကေ–၌၊ ဝုတ္တဝသေန–ဆိုအပ်ပြီးသောစကား၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အဋ္ဌတ္တာဝ–အဋ္ဌတ္တတရားတို့သည်ပင်၊ အဋ္ဌတ္တိကာ–တို့မည်၏၊ [အဋ္ဌတ္တတိက်၌ အဋ္ဌတ္တိက တရားတို့ကို "အဋ္ဌတ္တဋ္ဌ"ဟု ဆိုခဲ့သည်၊ ပြန်ကြည့်ပါ။] တတော–ထို အဋ္ဌတ္တိကာယတန ၆–ပါးတို့မှ၊ ဗဟိဘူတာ–အပဖြစ်၍ဖြစ်သော တရားတို့တည်း၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဗာဟိရာ–ဗာဟိရတို့မည်၏၊ (ယေဓမ္မာ–တို့သည်၊) ဘူတာနိ–မဟာဘုတ်တို့ကို၊ ဥပါဒိယန္တေ ဝ–ယူတတ်ကုန်သည်သာ၊ ဝါ–မိုတတ်ကုန်သည်သာ၊ [ဤ၌ ဒိဝါဒိ ကတ္တားဟော ယ ပစ္စည်းတည်း။]ဘူတာနိဝိယ–မဟာဘုတ်တို့ကိုကဲ့သို့၊နှ ဥပါဒိ ယန္တေ ဝ–မယူအပ်ကုန်၊ [ဤ၌ ကံဟောယ ပစ္စည်းတည်း။] ဣတိ–ကြောင့်၊ တေဓမ္မာ) ဥပါဒါ–ဥပါဒါတို့မည်၏၊ (ဘူတာနိ–မဟာဘုတ် ၄ ပါးတို့ကို၊) နှ ဥပါဒိယန္တေ ဝ–မယူအပ်ကုန်သည်သာ၊ ဝါ–မမိုတတ်ကုန်သည်သာ။ [ဧဝဖြင့် မိုခြင်းကိုကန့်။] ဣတိ–ကြောင့်၊ နော ဥပါဒါ–နော ဥပါဒါတို့မည်၏။

ဥပါဒါနဂေါစ္ဆကေ–၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ယေဓမ္မာ–တို့သည်၊) ဘုသံ–ပြင်းစွာ၊ အာဒိယန္တိ–အာရုံကိုယူတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (တေဓမ္မာ) ဥပါဒါနာ – တို့မည်၏၊ ဒဠ္ဍဂ္ဂဟဏ – မြဲမြဲန်စွာယူအပ်သည် မည်လောက်အောင်၊

ဥပါဒါ။ ။ဥပ–အာပုဗ္ဗ ဒါဓာတ် ကတ္တားဟော ဏို ပစ္စည်း၊ "ဥပါဒိယန္တိတိ ဥပါဒါ" ဟု ကတ္တာရူပ်သာ လိုရင်းတည်း၊ ထိုကတ္တာရူပ်၌ "သဗ္ဗပဒ သာဝေါရဏ"နှင့်အညီ ဧဝသဒ္ဒါ၏ အနက် ရနိုင်သောကြောင့် ဧဝသဒ္ဒါကို ထည့်စွက်သောအခါ ထိုဧဝ၏ နိဝတ္တေတဗ္ဗတ္ထဖြစ်သော "နှ ဘူတာနိဝိယ ဥပါဒိယန္တိ"ဟူသော ဝါကျတစ်ရပ် အပို ထွက်လာ၏၊ ဆိုလိုရင်းကား ဥပါဒါအမည်ရသော ရုပ် ၂၄ ပါးသည် မဟာဘုတ်တို့ကို မှီရုံသာ မှီတတ်ကြ၏၊ မဟာဘုတ်တို့ကား မဟာဘုတ် ၁ ပါးက မဟာဘုတ် ၃ ပါးကို မှီခြင်းစသည်ဖြင့် မှီလည်း မှီတတ်, မှီလည်း မှီအပ်ကြသည်၊ ဥပါဒါရုပ်တို့ကား ထိုကဲ့သို့ မမှီအပ်ကြ–ဟူလို၊ [ဤအဓိပ္ပာယ်ကို သင်ြဟ်ဘာသာ ဋီကာ ဥပါဒါရုပ်အဖွင့်၌ ဆောင်ပုဒ်နှင့်တကွ ပြထားသေး၏။]

နော ဥပါဒါ။ ။ဤနော ဥပါဒါအရ–စိတ် စေတသိက်, မဟာဘုတ်, နိဗ္ဗာန်တို့ကိုရ၏၊ ထိုတွင် စိတ်, စေတသိက်, နိဗ္ဗာန်တို့သည် မဟာဘုတ် ၄ ပါးကို လုံးဝမမှီတတ်ကြ၊ မဟာဘုတ် ၄ ပါးလည်း အချင်းချင်းမှီစေကာမူ ၄ ပါးလုံးကို မမှီနိုင်၊ ထို့ကြောင့် "ဘူတာနိ–မဟာဘုတ် ၄ ပါးတို့ကို၊ နှ ဥပါဒိယန္တေ ဝ–မယူတတ်ကုန်သည်သာ၊ ဝါ–မမှီတတ်ကုန်သည်သာ"ဟု အနက်ဆိုသည်။ [ရှေးနိဿယ၌ကား "ဥပါဒိယန္တေ ဝ ဂဏ္ဍန္တိ ဧဝ–စွဲလမ်းတတ်ကုန်သည်သာလျှင်၊ နိဿယန္တိ ဧဝ–မှီတတ်ကုန်သည်သာလျှင်၊ နှ–မဟုတ်ကုန်၊ ဥပါဒိယန္တိ ဂယ်ှန္တိ ပိ–စွဲလည်း စွဲလမ်းအပ်ကုန်၏၊ နိဿိယန္တိ ပိ–မှီလည်းမှီအပ်ကုန်၏"ဟု ပေးလေ၏၊ စိတ်, စေတသိက်, နိဗ္ဗာန်တို့သည် မယူအပ် မမှီအပ်ကုန်သောကြောင့် ထိုအနက်ကို စဉ်းစားပါ၊ နော ဥပါဒါ၌ နောတစ်ပုဒ်, ဥပါဒါတစ်ပုဒ်ဖြစ်၍ "နှ ဥပါဒါ၏ ဝိဂြိုဟ်မဟုတ်၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်ပြသာ။

ဂဏ္ဍန်-ယူတတ်ကုန်၏၊ ဣတိအတ္ထော-ဤကားအနက်၊ [ဥပါသဒ္ဒါသည် ဘုသတ္တ ဝါစကဟု သိစေလို၍ ဥပကို ဘုသံဟု ဖွင့်သည်၊ ထို ဘုသအရ ပြင်းစွာဟူသည် လည်း မလွတ်နိုင်ဘဲ စွဲမြဲစွာယူခြင်းဟု သိစေလို၍ ဒဠ္ဍဂ္ဂါဟ်ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ ထို ဒဠ္ဍဂ္ဂါဟ် ပုဒ်ကား ကြိယာဝိသေသနတည်း။] တတော-ထိုဥပါဒါန် တရားတို့မှ၊ အညေ-အခြားသော တရားတို့သည်၊ နော ဥပါဒါနာ-နော ဥပါဒါနတို့ မည်၏။

ကိလေသဂေါ်ဆကေ-၌၊ သံကိလိဋ္ဌတ္တိကေ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ၊ အတ္ထော-ကို ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ [ဝုတ္တနယေနေဝဟု ဆိုသော်လည်း ထိုမှ "သံ"သဒ္ဒါမပါခြင်းကား ကွဲပြားသေး၏။]

ဝိဒ္ဓိဒုကေသု-တို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ယေ ဓမ္မာ၊) ကာမေ-ကာမဘုံ၌၊ အဝစရန္တိ-သက်ဝင်၍ ဖြစ်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေဓမ္မာ) ကာမာဝစရာ-တို့မည်၏။ (ယေဓမ္မာ-တို့သည်၊) ရူပေ-ရူပဘုံ၌၊ အဝစရန္တိ-ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေဓမ္မာ) ရူပါဝစရာ-တို့မည်၏၊ (ယေဓမ္မာ) အရူပေ-အရူပဘုံ၌၊ အဝစရန္တိ-ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေဓမ္မာ) အရူပါဝစရာ-တို့မည်၏၊ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ-ဤမာတိကာအဖွင့်၌၊ သင်္ခေပေါ-အကျဉ်းဖြစ် သော အနက်တည်း၊ ဝိတ္ထာရောပန-အကျယ်ဖြစ်သော အနက်သည်ကား၊ ပရတော-နောက်၌၊ အာဝိ-ထင်ရှားစွာ၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ္တံ့။ [ကာမာဝစရံ ကုသလံ စိတ္တံ ဥပဓိ၏ အဖွင့်၌ အကျယ်ဖြစ်လတ္တံ့၊ ရှေးနိဿယ၌ကား "ယောဘုယျေန-များသောအားဖြင့်၊ အဝစရန္တိ-ကျင်လည်တတ်, ဖြစ်တတ်ကုန်၏"ဟုပေး၏၊ ထိုအဓိပ္ပာယ်လည်း နောက်၌ ထင်ရှားလတ္တံ့။] (ယေဓမ္မာ) တေဘူမကဝေ-တေဘူမကဝင်၌၊ ပရိယာပန္နာ-အကျုံးဝင်ကုန်၏၊ အန္တောဂဓာ-အတွင်းဝင်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေဓမ္မာ) ပရိယာပန္နာ-တို့မည်၏၊ တသ္မိံ-ထိုတေဘူမကဝင်၌၊ နပရိယာပန္နာ-အကျုံးမဝင်သော တရားတို့တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အပရိယာပန္နာ-တို့မည်၏။ [ပရိယာပန္နသဒ္ဒါသည် အန္တောဂဓအနက်ကို ဟောအ၏၊ လောကီတရား တို့သာ ပရိယာပန္နအမည်ရ၍ လောကုတ္တရာ တရားတို့၏ ပရိယာပန္နအမည် မရပုံ-ကို ဋီကာ၌ ရှုပါ။]

(ယေဓမ္မာ) ဝဋ္ဋမူလ-အဝိဇ္ဇာတဏှာ တည်းဟူသော ဝဋ်မြစ်ကို၊ ဆိန္နန္တာ-ဖြတ်ကုန်လျက်၊ နိဗ္ဗာန်-ကို၊ အာရမဏံ-အာရုံကို၊ ကတ္တာ, ဝဋ္ဋတော-ဝဋ် တည်းဟူသော နောင်အိမ်မှ၊ နိယျန္တိ-ထွက်မြောက်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဝဋ်တည်းဟူသော နောင်အိမ်မှ ထွက်မြောက်တတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (တေဓမ္မာ) နိယျာနိကာ-နိယျာနိကတို့ မည်၏၊ [နိပုဗ္ဗ ယာဓာတ်အနိယ ပစ္စည်း၊ နိ၌ ဤကို ရဿပြု, ယကို ကပြု။] (ယေဓမ္မာ) ဣမိနာ လက္ခဏေ နု-ဤလက္ခဏာအားဖြင့်၊ [ဝဋ်မြစ်ကို ဖြတ်လျက် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုခြင်းဟူသော အမှတ်အသား

အားဖြင့်၊] (ဝဋ္ဋတော) နှ နိယျန္တီ–မထွက်မြောက်တတ်ကုန်၊ ဣတိ–ကြောင့်၊(ထိုသို့ ဝဋ်ဋတည်းဟူသော နောင်အိမ်မှ မထွက်မြောက်တတ်ကုန်သည်၏ အ်ဖြစ်ကြောင့်၊) (ဇောဝမ္မာ) အနိယျာနိကာ–တို့မည်၏။

စုတိယာ–စုတိလည်းကောင်း၊ (အနုန္တ ရဏ်ခ်ုစပ်၊) အတ္တနော–မိမိဟူသော မဂ်၏၊ ပဝတ္တိယာဝါ–ဖြစ်ခြင်း၏ , လည်းကောင်း၊ အနုန္တ ရံ–အခြားမဲ့ခ်ု၊ ဖလဒါနေ–အကျိုးကိုပေးခြင်းခ်ု၊ နိယတတ္တာ–မြဲကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နိယတာ–နိယတ တို့မည်၏၊ [စုတိယာ အနန္တရံဖြင့် နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိက်, ပဋ္ဌာနန္တ ရိယက်တို့ကို ရည်ရွယ်သည်၊ အတ္တနောဝါ ပဝတ္တိယာဖြင့် မဂ်ကို ရည်ရွယ်သည်။]တထာ–ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ [စုတိ၏ အခြားမဲ့, မိမိ၏ အခြားမဲ့ခ်ု အကျိုးပေးခြင်းဟူသော. အခြင်းအရာအားဖြင့်၊] အနိယတတ္တာ–မမြဲကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနိယတာ–အနိယတတို့မည်၏။

(ယေဝမ္မာ) အညေ–မိမိတို့မှ တစ်ပါးကုန်သော၊ ဝမ္မေ–လောကီတရားတို့ကို၊ ဥတ္တရန္တိ–လွန်မြောက်ကုန်၏၊ ပဟရန္တိ–ပယ်စွန့်နိုင်ကုန်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (တေဝမ္မာ) ဥတ္တရာ–ဥတ္တရတို့မည်၏၊ (ယေဝမ္မာ) အတ္တာနံ–မိမိဟူသော သဉ္ဇာတရတရားကို၊ ဥတ္တရိတုံ–လွန်မြောက်ခြင်းငှာ၊ သမတ္ထေဟိ–စွမ်းနိုင်ကုန်သော၊ ဥတ္တရေဟိ–ဥတ္တရမည်သော တရားတို့နှင့်၊ သဟ (ဝတ္တန္တိ)၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (တေဝမ္မာ) သဉ္ဇာတရာ–တို့မည်၏၊ ဇောသ–ဤလောကုတ္တရာတရားတို့၏၊ ဥတ္တရာ–မိမိကို လွန်မြောက်သော တရားတို့သည်၊ ဝါ–မိမိကို ပယ်နိုင်သော တရားတို့သည်၊ နတ္ထိ–မရှိကုန်၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (တေဝမ္မာ) အနုတ္တရာ–အနုတ္တရတို့မည်၏။

ဇောဟိ–ဤတရားတို့ကြောင့်၊ (သတ္တာ–သတ္တဝါတို့သည်၊) ရဏန္တိ–ငိုမြည်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (တေဝမ္မာ) ရဏာ–ရဏာတို့မည်၏၊ ဇတံ–ဤရဏာသဒ္ဒါသည်၊ ယေဟိ–အကြင် ရာဂအစရှိသော တရားတို့သည်၊ အဘိဘူတာ–လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်အပ်ကုန်သော၊ သတ္တာ–တို့သည်၊ နာနပ္ပကာရေန–အထူးထူးသော အပြား

သဉ္ဇာတရာ။ ။ဥပုဒ္ဓ, တရဏတ်သည် "လွန်မြောက်ခြင်းအနက်ကို" ဟောအ်၏၊ "လွန်မြောက်" ဟူသည်လည်း လွန်ခ်ု အခြားသို့သွားသည် မဟုတ်၊ "လောကီတရားတို့ကို ပယ်စွန့်သော အားပြင့် လွန်ခြင်းတည်း"ဟု သိစေလိုခ်ု "ပဟန်"ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ ထိုဥတ္တရအရ လောကုတ္တရာ တရားတို့ကိုရ၏၊ သဉ္ဇာတရာအရခ်ုကား ထိုကဲ့သို့ လွန်မြောက်တတ်သော တရားနှင့်တကွ ဖြစ်သော (မိမိကို လွန်မြောက်တတ်သော တရားရှိနေသော) အလွန်အမြောက်ခံရသော လောကီတရားစုကို ရသည်၊ ထို့ကြောင့် ဥတ္တရိတုံ၏ ကဲကို "အတ္တာနံ"ဟု ထည့်သည်။

ရဏာ။ ။ရဏဓာတ်သည် သဒ္ဒ, ဂတိ (အသံပြုခြင်းအနက်, ဂတိအနက်)ကို ဟောအ်၏၊ ဤနေရာခ်ု အသံပြုခြင်းအနက်ကို သိစေလိုခ်ု ရဏန္တိကို "ကန္ဒန္တိ"ဟုဖွင့်သည်၊ ကန္ဒဓာတ်လည်း ရောဒန, အဝါန, ဗျာကုလ အနက်တို့ကိုဟောရကား ဤနေရာခ်ုရောဒနအနက်ကို ယူစေလိုခ်ု

အားဖြင့်၊ ကန္ဒန္တိ ပရိဒေဝန္တိ-ငိုမြည်တတ်ကုန်၏၊ တေသဲ ရာဂါဒီနံ-ထို ရာဂအစ ရှိသော တရားတို့ကို၊ အဓိဝစနံ-ဟောသောသဒ္ဒါတည်း။ (ယေဓမ္မာ) သမ္မယောဂဝ သေန-ဝသမ္မယုတ်၏ အစွမ်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပဟာနေ ကဠတာ ဝသေနစ-ပဟာနေကဠတာ၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရဏောဟိ-ငိုမြည်ကြောင်းဖြစ်သော ရာဂ အစရှိသော တရားတို့သည်၊ နတ္ထိ-မရှိကုန်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေဓမ္မာ) အရဏာ-တို့မည်၏။

သုတ္တန္တိကဒုကေသု-တို့၌၊ (အတ္ထော ဝေ ဝေဒီတဗ္ဗော၊ ယေဓမ္မာ) သမ္မယောဂ ဝသေန-သမ္မယုတ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝိဇ္ဇ- ဝိဇ္ဇာသို့၊ ဘဇန္တိ-ကပ်ဝင်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေဓမ္မာ) ဝိဇ္ဇာဘာဂိနော-ဝိဇ္ဇာဘာဂီတို့မည်၏၊ (ယေဓမ္မာ) ဝိဇ္ဇာ ဘာဂေ-ဝိဇ္ဇာ၏အဖို့၌၊ ဝိဇ္ဇာကောဋ္ဌာသော-ဝိဇ္ဇာ၏အစု၌၊ [ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါးတည်းဟူသော အစုရှစ်စုတွင် တစ်စုတစ်စု၌၊] ဝတ္တန္တိ-ဖြစ်တတ်ကုန်၏၊ ဝါ-သဘောတူသောအား ဖြင့် ပါဝင်တတ်ကုန်၏: ဣတိပိ-ကြောင်းလည်း၊ (တေဓမ္မာ) ဝိဇ္ဇာဘာဂိနော-တို့ မည်၏၊ တတ္တ-ထိုဝိဇ္ဇာဘာဂိနောဟူသောပုဒ်၌၊ (လဒ္ဓမာနာ-ရထိုက်ကုန်သော၊)

"ပရိဒေဝန္တိ" ဟုဖွင့်သည်၊ ငိုမြည်သောအားဖြင့် အသံပြုခြင်း-ဟူလို၊ ငိုမြည်ခြင်းသည် ငိုမြည် ကြောင်း ဖြစ်သော အကုသိုလ်စိတ်အားလုံးနှင့် ဆိုင်သော်လည်း ရာဂ, မောဟတို့ကိုသာ "ရဏ" အရ ယူစေလိုသောကြောင့် "ရာဂါဒီနံ ဃေ၊ အဓိဝစနံ"ဟု မိန့်သည်၊ ရာဂါဒီနံ၌ အာဒိဖြင့် အဋ္ဌကထာအလို ဒေါသ မောဟတို့ကိုသာယူ ၊ ဋီကာ၌ကား ကိလေသာအားလုံးကို ယူသည်။

သရဏာ။ ။ရဏာမည်သော ရာဂ ဒေါသ မောဟတို့နှင့်တကွ ဖြစ်သော တရားဟူရာ၌ သမ္မယုတ်အားဖြင့် ရာဂနှင့်တကွဖြစ်သော လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ်, ဒေါသနှင့်တကွ ဖြစ်သော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်, မောဟနှင့်တကွဖြစ်သော အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုရ၏၊ [ပဟာနေကဠအဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ဝိဇ္ဇာဘာဂိနော။ ။ပဌမနည်း၌ ဘဇ္ဇိတိ ဘာဂိနော၊ ဘဇတေတိ+ဏိပစ္စည်း၊ "ဝိဇ္ဇံ+ ဘာဂိနောဝိဇ္ဇာဘာဝိနော ဝိဇ္ဇာဘာဂိနော-သမ္မယုတ်၏အစွမ်းဖြင့် ဝိဇ္ဇာသို့ ကပ်ရောက်တတ်ကုန်သော တရားတို့၊" ကပ်ရောက်ဟူသည်လည်း ဝိဇ္ဇာနှင့်ယှဉ်ခြင်းတည်း၊ ဒုတိယနည်း၌ "ဝိဇ္ဇာယ+ဘာဂေါ- ဝိဇ္ဇာဘာဂေါ"ဟု ပဌမပြု၊ ဝိဇ္ဇာ၏ အဖို့ဟူရာ၌ ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါးကို တစ်ဖို့စီခွဲသောအခါ ရှစ်ဖို့ရ၏၊ ထိုရှစ်ဖို့သည်ရှစ်စုကွဲနေ၏၊ထို့ကြောင့် ၃၂-ကောဋ္ဌာသ ဆိုသကဲ့သို့ [ဘာဂသဒ္ဒါသည် ကောဋ္ဌာသအနက် ဟောတည်း"ဟု သိစေလို၍ "ဝိဇ္ဇာကောဋ္ဌာသေ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ ထို့နောက် "ဝိဇ္ဇာဘာဂေါ- ဧတေသဲ အတ္ထိတိ ဝိဇ္ဇာဘာဂိနော"ဟု ပြု၍ အသယတ္ထိအနက်၌ ဤပစ္စည်းသက်၊

ဝိဒ္ဓာ-ဝိဒ္ဓာတို့သည်၊ ဝိပဿနာညာဏ်-ဝိပဿနာဉာဏ်လည်းကောင်း၊ မနောမယိဒ္ဓိ-မနောမယိဒ္ဓိလည်းကောင်း၊ ဆ- ၆ ပါးကုန်သော၊ အဘိညာ-အဘိညာဉ်တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အဋ္ဌ-ရှစ်ပါးတို့တည်း၊ ပုရိမေန-ရှေးဖြစ်သော၊ အတ္ထေန-အနက်အားဖြင့်၊ [ဝိနံ့ဘဇန္တီ ဟူသော အနက်အားဖြင့်၊] တာဟိ-ထိုဝိဒ္ဓာရှစ်ပါးတို့နှင့်၊ သမ္မယုတ္တာမမ္မာ-ယှဉ်ကုန်သော တရားတို့သည်၊ ဝိဒ္ဓာဘာဂိနော-တို့မည်၏၊ [သမ္မယုတ္တာ-သည်၊ ဝိဒ္ဓာအချင်းချင်း သမ္မယုတ်မဖြစ်နိုင်။]

ပစ္ဆိမေန-နောက်၌ဖြစ်သော၊ အတ္ထေန-အနက်အားဖြင့်၊ [ဝိဒ္ဓာဘာဂေ ဝတ္တန္တီ-ဟူသော အနက်အားဖြင့်၊] တာသု-ထိုဝိဒ္ဓာရှစ်ပါးတို့တွင်၊ ယာကာစိ-အမှတ်မထားတစ်ပါးပါးသော၊ ကော-တစ်ပါးသော ဝိဒ္ဓာသည်၊ ဝိဒ္ဓာ-ဝိဒ္ဓာမည်၏၊ သေသာ-တစ်ပါးသောဝိဒ္ဓာမှ ကြွင်းသော ဝိဒ္ဓာ ၇-ပါးတို့သည်၊ ဝိဒ္ဓာဘာဂိနော-တို့မည်၏၊ ဣတိဧဝံ-ဤသို့၊ ဝါ-ဤ ၂-မျိုးသောဝစနတ္ထအားဖြင့်၊ ဝိဒ္ဓာဝိ-ဝိဒ္ဓာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိဒ္ဓာယ-ဝိဒ္ဓာနှင့်၊ သမ္မယုတ္တာမမ္မာပိ-ယှဉ်ကုန်သော တရားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိဒ္ဓာဘာဂိနောတွေဝ-ဝိဒ္ဓာဘာဂီတို့ ဟူ၍သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-သိထိုက်ပါကုန်၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဝိဒ္ဓာ, ဝိဒ္ဓသမ္မယုတ္တာမမ္မတို့ကို ဝိဒ္ဓာဘာဂီဟု သိထိုက်ပါကုန်သော်လည်း၊ ဣဝ-ဤသုတ္တန်ကဒုက် အရာ၌၊ သမ္မယုတ္တာမမ္မာဝ-သမ္မယုတ် တရားတို့ကိုသာ၊ [ဝေဖြင့် ဝိဒ္ဓာကိုကန့်၊] (ဝိဒ္ဓာဘာဂိနောတိ-ဝိဒ္ဓာဘာဂီတို့ဟူ၍)၊ အဓိပ္ပေတာ-အလိုရှိအပ်ကုန်၏။

ဤအသယတ္ထိတဒ္ဓိတ်ကိုပင် [ဝတ္တန္တီ"ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ တစ်နည်း-"ဝိစိတ္ကြာ ဟိ တဒ္ဓိတဝုတ္တိ"နှင်အညီ "ဝိဒ္ဓာဘာဂေ ဝတ္တန္တီ"ဟူသော အနက်ပင် ဤပဒေသ်သက်၍ "ဝတ္တန္တီတဒ္ဓိတ်"ဟု မှတ်ပါ၊ ဤအလို [ဝိဒ္ဓာဘာဂိနော-ဝိဒ္ဓာအဖို့ရှိသော တရားတို့၊ ဝါ-ဝိဒ္ဓာအဖို့၌ဖြစ်သော ပါဝင်သော တရားတို့"ဟု အနက်ပေးပါ။ [ကြွင်းသော အဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာနိဿယ၌ ရှုပါ။]

ပုရိမေန၊ ပေ၊ အဓိပ္ပေတာ။ ။ဝိနံ+ဘဇန္တီ ဟူသော ပဌမအနက်အရ ဝိဒ္ဓာသို့ကပ်ရောက်တတ်သော ယှဉ်ဖက်တရားတို့သာ ရ၏၊ ဝိဒ္ဓာကားမရ၊ နောက်အနက်အားဖြင့်ကား ဝိဒ္ဓာရှစ်ပါးတွင် တစ်ပါးပါးသည် ဝိဒ္ဓာမည်၏၊ ကျန် ၇-ပါးတို့သည် ဝိဒ္ဓာဘာဂီတို့မည်၏၊ ထိုကြောင့် ၂-နည်းပေါင်းလျှင် ဝိဒ္ဓာဘာဂိနောအရ-"ဝိဒ္ဓာလည်းရ, ဝိဒ္ဓာသမ္မယုတ္တာမမ္မလည်းရ၏"ဟု သိထိုက်ကြောင်းကို အတ္ထုဒ္ဓါရအဖြစ်ဖြင့် ပြသည်၊ ဤဒုက်ပုဒ်၌ကား ဝိဒ္ဓာဉာဏ်ကိုမရ, သမ္မယုတ္တာမမ္မတို့သာ ရကြောင့် "ဣဝ၊ ပေ၊ အဓိပ္ပေတာ"ဆိုသည်၊ ဝိဒ္ဓာကိုကြဉ်၍ သမ္မယုတ်စိတ်, စေတသိက်တို့ကို ကောက်မှပါဠိတော်နှင့်လည်း ညီ၏၊ ရှေးအကောက်များလည်း ဤအတိုင်းပင် ကောက်ကြသည်။ [ကတမေ မမ္မာ ဝိဒ္ဓာဘာဂိနော၊ ဝိဒ္ဓာယ သမ္မယုတ္တာ မမ္မာ၊ ဣမေ မမ္မာ ဝိဒ္ဓာ ဘာဂိနော၊ -နိက္ခေပကဏ္ဍ ပါဠိတော်။]

(ယေဓမ္မာ) သမ္မယောဂဝသေနဝ-ဖြင့်ပင်၊ အဝိဇ္ဇ-သို့၊ ဘဇန္တိ-ကုန်၏၊ ဣတိ (တေဓမ္မာ) အဝိဇ္ဇာဘာဝိနော-တို့မည်၏၊ (ယေဓမ္မာ) အဝိဇ္ဇာဘာဝေ-၌၊ အဝိဇ္ဇာ ကောဋ္ဌာသေ-၌၊ [နောက်လာမည့် အဝိဇ္ဇာအစုတို့တွင် တစ်ခုသော အစု၌၊] ဝတ္တန္တိ-ကုန်၏၊ ဣတိပိ-ကြောင့်လည်း၊ (တေဓမ္မာ)၊ အဝိဇ္ဇာဘာဝိနော-တို့မည်၏၊ တတ္ထ- ထိုအဝိဇ္ဇာဘာဝိနော ဟူသောပုဒ်၌၊ (လဇ္ဇမာနာ-ကုန်သော၊) အ္ဝိဇ္ဇာ-အဝိဇ္ဇာတို့ သည်၊ ဒုက္ခပ္ပဋိဗ္ဗာဒက်-ဒုက္ခသစ္စာကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော၊ တမော-အမှိုက်မှောင် ဟူသော မောဟလည်းကောင်း၊ သမုဒယာဒိပ္ပဋိဗ္ဗာဒက်-သမုဒယသစ္စာအစရှိသော သစ္စာ ၃-ပါးကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော၊ (တမော-လည်းကောင်း၊) ဣတိ-သို့၊ စတသော-တို့တည်း၊ ပုရိမနယေနေဝ-ဖြင့်ပင်၊ တာဟိ-ထိုအဝိဇ္ဇာ ၄-ပါးတို့နှင့်၊ သမ္မယုတ္တဓမ္မာ-တို့သည်၊ အဝိဇ္ဇာဘာဝိနော-တို့မည်၏။ [ဤ၌လည်း ရှေးနည်းအတူ သမ္မယုတ္တဓမ္မာပိ၌ ပိသဒ္ဒါပိုသည်၊] ပဋ္ဌိ မေန-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ တာသု-ထို ၄-ပါးသော အဝိဇ္ဇာတို့တွင်၊ ယာကာစိ-သော၊ ဧကာ-တစ်ပါးသည်၊ အဝိဇ္ဇာ-မည်၏၊ သေသာ-အဝိဇ္ဇာတစ်ပါးမှ ကြွင်းသော အဝိဇ္ဇာ ၃-ပါးတို့သည်၊ အဝိဇ္ဇာဘာဝိနော-တို့မည်၏၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ အဝိဇ္ဇာပိ-တို့ကို လည်းကောင်း၊ အဝိဇ္ဇာယ-နှင့်၊ သမ္မယုတ္တဓမ္မာပိ-တို့ကို လည်းကောင်း၊ အဝိဇ္ဇာဘာဝိနောတ္တေဝ-တို့ဟူ၍သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ပန-ထိုသို့ပင် အဝိဇ္ဇာ, အဝိဇ္ဇာ သမ္မယုတ္တဓမ္မတို့ကို အဝိဇ္ဇာဘာဝိဟု သိထိုက်ပါကုန်သော်လည်း၊ ဣဓ၊ဤဒုက်ပုဒ်၌၊ သမ္မယုတ္တဓမ္မာဝ-တို့ကိုသာ၊ အဓိပ္ပေတာ-အလိုရှိအပ်ကုန်၏၊ [အလိုရှိထိုက်ပုံကို ရှေးနည်းမှီပါ။]

ပုန-တစ်ဖန်၊အနဗ္ဗောဟ္ဗရဏာဘာဝေန-လွှမ်းမိုးခြင်းမရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ (ထပ်၍ မလွှမ်းမိုးနိုင်လောက်အောင်-ဟူလို) ကိလေသန္ဓကာရံ-ကိလေသာတည်း ဟူသော အမှိုက်မှောင်ကို၊ ဝိဒ္ဓံသေတုံ-ဖျက်ဆီးခြင်းငှာ၊အသမတ္တတာယ-မစွမ်းကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧတေသံ-ဤတရားတို့၏၊ ဝိဇ္ဇု-လျှပ်စစ်ဟူသော၊ ဥပမာ-ဥပမာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ လျှပ်စစ်ဟူသော ဥပမာရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) (တေဓမ္မာ) ဝိဇ္ဇူပမာ-ဝိဇ္ဇူပမတို့မည်၏၊ [လျှပ်စစ်နှင့်တူ ပုံကို နိဿေဓကတ္တာ၌ တိုက်ရိုက်ပြလတ္တံ့၊ နတ္ထိ အဗ္ဗောဟ္ဗရဏံယသာတိ အနဗ္ဗောဟ္ဗရဏာ၊ ကိလေသန္ဓကာရော၊ အနဗ္ဗောဟ္ဗရဏာသ+ဘာဝေါ အနဗ္ဗောဟ္ဗရဏာ ဘာဝေါ၊ နဿမတ္တာ အသမတ္တာ၊ အသမတ္တာနံ+ဘာဝေါ အသမတ္တတာ၊] နိဿယ-အကြောင်းမရှိအောင်၊(ကိလေသန္ဓကာရသ-ကိလေသာတည်းဟူသော အမှိုက်မှောင်ကို၊) ဝိဒ္ဓံသန သမတ္တတာယ-ဖျက်ဆီးခြင်း၌ စွမ်းနိုင်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧတေသံ-ဤတရားတို့၏၊ ဝဇိရံ-ဝဇိရစိန်ဟူသော ဥပမာရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (တေဓမ္မာ)ဝဇိရူပမာ-ဝဇိရူပမတို့မည်၏၊ [ဝဇိရစိန်နှင့်တူပုံကိုလည်း နိဿေဓကတ္တာ၌ ပြလတ္တံ့။]

ဗာလေသု–လူမိုက်, လူအ, လူနု, လူထိုင်း, လူရိုင်းတို့၌၊ ဌိတတ္တာ–တည်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ယတ္ထ–ယင်းဗာလတို့၌၊ ဌိတာ–တည်သော အကုသိုလ်တရားတို့သည်၊ တဒုပစာရေန–ထို ဗာလတို့၏ အမည်ဖြင့်၊ (ထို ဗာလတို့၏ အမည်ကို အကုသိုလ်တရားတို့၌ တင်စားသော ဌာနူပစာရအားဖြင့်၊) ဗာလာ–တို့မည်၏၊ ပဏ္ဍိတေသု–အသိအလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာရှိသူတို့၌၊) ဌိတတ္တာ–တည်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ယတ္ထ–ယင်းပဏ္ဍိတတို့၌၊ ဌိတာ–တည်သော ကုသိုလ်တရားတို့သည်၊ တဒုပစာရေန–ထိုပဏ္ဍိတတို့ အမည်ဖြင့်၊ (ထိုပဏ္ဍိတတို့၏ အမည်ကို ကုသိုလ်တရားတို့၌ တင်စားသော ဌာနူပစာရအားဖြင့်၊) ပဏ္ဍိတာ–တို့မည်၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဗာလကရတ္တာ–ဗာလ၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဗာလာ–တို့မည်၏၊ ပဏ္ဍိတကရတ္တာ–ပဏ္ဍိတ၏ အဖြစ်ကိုပြုတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ပဏ္ဍိတာ–တို့မည်၏။ ဤနောက်နည်း၌ "ဗာလံ+ကရောန္တီတိ ဗာလကရော"ဟု ဆိုလိုလျက် ကရပုဒ်ကိုချေထားသည်၊ ဗာလကရဋ္ဌလည်း ဗာလဘာဝကရ"ဟု ဆိုလိုလျက် ဘာဝပွဓာန ဘာဝလောပကြောင့်။]

ကဏှာတိ–ကား ကာဠကာ–မည်းနက်မဲမှောင်ကုန်သော၊ စိတ္တသ–စိတ်၏၊ အပဘဿရဘာဝကရဏာ–ပြိုးပြိုးပျက် အရောင်မထွက်သည်၏ အဖြစ်ကိုပြုတတ်ကုန်သော၊ (ဓမ္မာသံဝိဇ္ဇန္တီ၊) သုက္ကာတိ–ကား၊ သြဒါတာ–ဖြူစင်ကုန်သော၊ စိတ္တသ–၏၊ ပဘဿရဘာဝကရဏာ–ပြိုးပြိုးပျက် အရောင်ထွက်သည်၏ အဖြစ် ကို ပြုတတ်ကုန်သော (ဓမ္မာသံဝဇ္ဇန္တီ၊) ဝါ–တစ်နည်း၊ ကဏှာဘိဓာတိဟေတုတောာ–မည်းညစ်သော အမျိုးဓာတ်၏ အကြောင်းတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကဏှာ–ကဏှတို့မည်သော၊ (ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တီ၊) သုက္ကာဘိဓာတိဟေတုတောာ–ဖြူစင်သောအမျိုးဓာတ်၏ အကြောင်းတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သုက္ကာ–သုက္ကတို့မည်သော၊ (ဓမ္မာသံဝဇ္ဇန္တီ။)

ဏှာ။ ။ကဏှာသဒ္ဒါသည် အမည်းအညစ်ကို ဟောသောသဒ္ဒါတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ကာဠကာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ အကုသိုလ်တရားတို့သည် မည်းညစ်မိုက်မဲသော တရားများဖြစ်သည်–ဟူလို၊ မည်းညစ်မိုက်မဲလျှင် ဖြူစင်အောင် အရောင်ထွက်အောင် မပြုတတ်ရကား "စိတ္တသ အပဘဿရဘာဝကရဏာ"ဟု ကဏှာ၏ သရုပ်ဖော်သည်။

ကဏှာဘိဓာတိ။ ။အဘိဓာယတိ ဗျတ္တာတိ အဘိဓာတိ–သတ္တဝါတို့၏ ရှေးရှုဖြစ်ရာ အမျိုးဓာတ်ကို "အဘိဓာတိ"ဟုခေါ်၏၊ ကဏှာစ+သာ+အဘိဓာတိစာတိကဏှာဘိဓာတိ–အပါယ် ၄ ဘုံသားတို့၏ အမျိုးဓာတ်သည် မည်းညစ်,အောက်တန်းကျသော အမျိုးဓာတ်တည်း၊ လူတို့၌ ဘုန်းကံ မရှိသော အနုံအမွဲ အသင်းအရဲမျိုးလည်း ကဏှာဘိဓာတိပင်တည်း၊ အကုသိုလ်တရားတို့သည် ထို ကဏှာမည်သော အဘိဓာတိ၏ အကြောင်းဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အကျိုးအဘိဓာတိ၏ ကဏှာအမည်ကို အကြောင်း အကုသိုလ်တို့၌ တင်စားသော ဖလူပစာရအားဖြင့် အကုသိုလ်တရားတို့ကိုလည်း "ကဏှာ"ဟု ခေါ်ရသည်။

[လူတို့၌ ဘုန်းကံကြီးမား, ရုပ်အဆင်းစသည်အားဖြင့် အထက်တန်းစားသည် လည်းကောင်း၊ နတ် ဗြဟ္မာမျိုးသည် လည်းကောင်း သုဂ္ဂါဘိဓာတိ မည်၏၊ ကြွင်းသော ဥပစာကို ရှေးနည်းအတိုင်းသိပါ။]

(ယေဓမ္မာ၊) ဣဒေစေ-ဤဘဝ၌လည်းကောင်း၊ သမ္မရာယေစ-တမလွန်ဘဝ၌လည်းကောင်း၊ တပန္တိ-မိမိကိန်းရာ သတ္တဝါကို ပူလောင်တ်ကုန်၏ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေဓမ္မာ) တပနီယာ-တပနီယတို့မည်၏၊ တပနီယာ-မစ္စုပြွန် သံသရာနှစ်ဖြာသောဘဝ၌ မိမိကိန်းရာသတ္တဝါကို ပူလောင်တတ်သော တရားတို့သည်၊ န-မဟုတ်ကုန်၊ အတပနီယာ-မဟုတ်ကုန်။

အဓိဝစနဒုကာဒယော-အဓိဝစနဒုက် အစရှိကုန်သော၊ တယော-၃ ဒုက်တို့သည်၊ အတ္ထတော-အနက်အရကောက်အားဖြင့်၊ နိန္ဒာနာကရဏာ-အသီးအခြားပြုကြောင်းအထူးမရှိကုန်။] အရကောက်အားဖြင့်တူသည်-ဟူလို၊] ဣဒေ-ဤ ၃ ဒုက်တို့၌၊ ဗျဉ္ဇနမေဝ-သဒ္ဒါသည်သာ၊ နာနာ-ထူး၏။ [သဒ္ဒါထူးလျှင် သဒ္ဒါ၏ ဟောနက် မြန်မာပြန်ထူးကြောင်းမှာ ဆိုဖွယ်မရှိ၊] ဟိ-ချဲ့၊ [ပညတ္တိပထာတိုင် အောင် မြှော်သည်၊ ရှေးနိဿယဆရာကား "ဟိ သစ္စံ"ဟုစွဲလေသည်၊] သိရိဝမုကော-သိရိဝမုကမည်သောကျွန်၊ ဓနဝမုကော-ဓနဝမုက မည်သော သူဆင်းရဲ၊ ဣတိ အာဒယော-ဤသို့အစရှိသော သဒ္ဒါတို့သည်၊ ဝစနမတ္တမေဝ-သဒ္ဒါမျှကိုသာ၊ [ဧဝဖြင့်၊ အ-နက်မှန်ကိုကန့်၊] အဓိကာရံ-စွဲမှီရည်စူးမှုကို၊ ကတ္တာ-ပြု၍၊ ပဝတ္တာ-ဖြစ်ကုန်သည်၊ ဟုတ္တာ-ဖြစ်၍၊ အဓိဝစနာနာမ-တို့မည်၏၊ အဓိဝစနာနံ-သဒ္ဒါကိုသာ စွဲမှီရည်စူးမှုကို ပြု၍ဖြစ်သော သဒ္ဒါတို့၏၊ ပထာ-အကြောင်းဖြစ်သော အနက်တို့တည်း၊ အဓိဝစနပထာ-တို့။

တပန္တိ။ ။တပဓာတ်+အနီယပစ္စည်း, ကတ္တားဟော၊ တပဓာတ်သည် ဘူဝါဒိဖြစ်လျှင် တပန္တိ, စုရာဒိဖြစ်လျှင် တာပေန္တိ, ဒိဝါဒိဖြစ်လျှင် တပ္ပန္တိ, ဤသို့သာ ရုပ်ရှိနိုင်သည်၊ ဝုဒ္ဓိမပါသော တပေန္တိကား မကောင်းပါ။

အဓိဝစန။ ။အဓိသဒ္ဒါသည် အဗျတ္တာ ဓမ္မာအဖွင့်တုန်းက အဓိသဒ္ဒါကဲ့သို့ အဓိကိစ္စ ပဝတ္တအနက်ကို ဟောဏ်၊ အဓိကာရံ ကတ္တာနှင့် အဓိကိစ္စလည်း သဘောတူပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဝစန+အဓိကိစ္စ ပဝတ္တာ အဓိဝစနာ"ဟု ပြု၊ အဓိကာရသဒ္ဒါ၏ စွဲမှီရည်စူးခြင်းဟူသည် အမည်ပေးသော မိဘစသည်တို့၏ ရည်ရွယ်ချက်တည်း၊ အနက်နာမည်ပေးသူတို့သည် အဓိပ္ပာယ် မှန်မမှန်ကို ဂရုမစိုက်ဘဲ သဒ္ဒါနာမည်ကောင်းကောင်းဖြစ်ဖို့ရန်ကိုသာ ရည်စူး၍ "သိရိဝမုက, ဓနဝမုက"စသည်ဖြင့် မှည့်ခေါ်ကြ၏၊ ထိုသဒ္ဒါမျိုးကဲ့သို့ အခြားသဒ္ဒါများလည်း အနက်မှန်ကို ဟောသည်ဖြစ်စေ မဟောသည်ဖြစ်စေ အနက်ကို ထင်ရှားပြုတတ်သော သဒ္ဒါချင်းတူသောကြောင့် သဒိသူပစာရအားဖြင့် "အဓိဝစန"ဟု ခေါ်နိုင်သည်။

အဘိသင်္ခရောန္တိ၊ ပေ၊ သင်္ခါရာတိ- အဘိသင်္ခါရောန္တိ၊ ဧပ၊ သင်္ခါရာဟူ၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ နိဒ္ဒါရေတွာ-ထုတ်ဖော်၍၊ သဟေတုကံ-အကြောင်းနှင့်တကွဖြစ်သည်ကို၊ ကတ္တာ-ပြု၍၊ ဝုစ္စမာနာ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော၊ အဘိလာပါ-အနက်သို့ ရှေးရှုရှုတ်ဆိုအပ်သော သဒ္ဒါတို့သည်၊ နိရုတ္တိနာမ-နိရုတ္တိတို့မည်၏၊ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ (ယသ္မာ-ကြောင့်၊) အဘိသင်္ခရောန္တိ-ပြုပြင်စီမံတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ခေါ်တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ သင်္ခါရာ-သင်္ခါရတို့မည်၏၊] နိရုတ္တိနံ-ထုတ်ဆောင်၍ ဟောတော်မူအပ်သော သဒ္ဒါတို့၏၊ ပထာ-တို့တည်း၊ နိရုတ္တိပထာ-တို့။

တဏ္ဍော ဝိတဏ္ဍော သက်ပွေါ-တဏ္ဍော ဝိတဏ္ဍော သက်ပွေါဟူ၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ တေနတေန ပကာရေန-ထိုထိုအပြားအားဖြင့်၊ ဥပနတော-သိစေတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပညတ္တိနာမ-မည်၏၊ ပညတ္တိနံ-အပြားအားဖြင့် သိစေတတ်သော သဒ္ဒါတို့၏၊ ပထာ-တို့တည်း၊ ပဉ္ညတ္တိပထာ-တို့၊ စ-ဆက်၊ ဘွေ-ဤ ၃ ဒုက်တို့တွင်၊ ဧကံဒုက်-တစ်ပါးသောဒုက်ကို၊ ဝတ္တာဝိ-ဟောတော်မူပြီး၍လည်း၊ ဣတရေသံ-အခြားသောဒုက်တို့ကို၊ ဝစနေ-ဟောတော်မူခြင်း၌၊ ပယောဇနံ-အကျိုးကို၊ ဟေတုဂေါ္ဓကေ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ [ဒေသနာဝိလာသအားဖြင့်ဟောတော်မူသည်-ဟူလို။]

နာမရူပ ဒုကေ-၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊)နာမကရဏဋ္ဌေန-နာမည်ကို ပြုတတ်သည်၏အဖြစ် ဟူသောအနက်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ နမနဋ္ဌေနစ-အာရုံသို့ ညွတ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ နာမနဋ္ဌေနစ-

---

နိရုတ္တိ။ ။"နိ+ဥတ္တိ"ဟုခွဲ၊ နိကို "နိဒ္ဒါရေတွာ"ဟုလည်းကောင်း ဥတ္တိကို ဝစနတ်, တိပစ္စည်းဖြစ်၍ "ဝုစ္စမာနာ"ဟုလည်းကောင်း အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်၊ "နိဟရိတ္တာ ဥစ္စဿေ တိ နိရုတ္တိ ဟုဝစနတ္ထပြု၊ သင်္ခါရာ၏အနက်ကို "အဘိသင်္ခရောန္တိ"ဟု ထုတ်ပြု၍ "ဣတိ တသ္မာ"ဟု အကြောင်းနှင့်တကွဟောတော်မူအပ်သည်ကို "နိဒ္ဒါရေတွာ သဟေတုကံ ကတ္တာ ဝုစ္စမာနာ"ဟုဆိုသည်၊ ထိုကဲ့သို့ အကြောင်းနှင့်တကွ အနက်ကို ထုတ်ပြခြင်းမရှိသော သဒ္ဒါတို့ကိုကား အတ္ထပကာသန-အနက်ကို ထင်ရှားပြခြင်းအားဖြင့် တူသောကြောင့် သဒိသူပစာရအားဖြင့် "နိရုတ္တိ"ဟုခေါ်ရသည်။

ပညတ္တိ။ ။ဝိတက်ဟူသော တရားမျိုးကိုပင် တဏ္ဍောဟုလည်းကောင်း, ဝိတဏ္ဍောဟုလည်းကောင်း, သက်ပွေါဟုလည်းကောင်း, ဤသို့အမျိုးမျိုးသော အပြားအားဖြင့် သိစေတတ်သောကြောင့် တဏ္ဍော ဝိတဏ္ဍော သက်ပွေါတို့ကို "ပညတ္တိ"ဟု ခေါ်သည်၊ ထိုသို့ အမျိုးမျိုးသော အပြားအားဖြင့် မသိစေတတ်ဘဲ တစ်ပုဒ်တည်ဖြင့် အနက်ကိုပြုံးစေသော အခြားသဒ္ဒါတို့ကိုကား အနက်ကို တင်ရှားပြချင်းတူသောကြောင့် သဒိသူပစာရအားဖြင့် "ပညတ္တိ"ဟုခေါ်ရသည်၊ ပကာရေန ဉာပေတီတိ ပညတ္တိ"ဟု ပြု။ [ဤအဓိပ္ပာယ်များကို ဋီကာ၌ "ယသ္မာ ပန၊ ပေ၊ ယောနောကတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ" ဟုပြထားသည်။]

အာရမဏိကတရားတို့ကို မိမိသို့ ညွှတ်စေတတ်သည်၏အဖြစ် ဟူသော အနက်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ နာမ်–နာမမည်၏၊ရပ္ပနဋ္ဌေန–ဖောက်ပြန်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အဲနက်ကြောင့်၊ ရူပ်–ရူပမည်၏၊ အယ်–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ တ္ထေ–ဤမာတိကာအဖွင့်၌၊ သခ်ေပေါ–အကျဉ်းတည်း၊ ဝိတ္ထာရောပန–အကျယ်သည်ကား၊ နိက္ခေပကဏ္ဍော–၌၊ အာဝီ–ထင်ရှားစွာ၊ ဘဝိဿတိ–ဖြစ်လတ္တံ့။

အဝိဇ္ဇာတိ–ကား၊ ဒုက္ခာဒီသု–ဒုက္ခ· အစရှိသော တရားတို့၌၊ အညာဏ–ဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် မောဟတည်း၊ ဘဝတဏှာတိ–ကား၊ ဘဝပတ္ထနာ–ဘဝကို တောင့်တတတ်သော တဏှာတည်း၊ ဘဝဒိဋ္ဌိတိ (တ္ထေ) – ဘဝဒိဋ္ဌိ

နာမကရဏဋ္ဌေန။ ။ဖဿ ဝေဒနာစသော တရားတို့သည် တွေ့ထိခြင်းသဘော ခံစားရခြင်းသဘော စသည်ရှိရကား ထိုသဘောအတိုင်းပင် ဖဿ ဝေဒနာစသော ပါဠိနာမည်ကို (တွေ့ထိခံစားရသော မြန်မာနာမည်ကို) ပြုတတ်သောကြောင့် "နာမ" ဟုခေါ်၏၊ ဤအလို "နာမ်+ကရောတိတိ နာမကရဏ်"ဟု ဖြစ်သင့်လျက် ကရဏဟူသော နောက်ပုဒ်ကို ချေထားသည် ဟုကြံပါ။

မေးဖွယ်။ ။အမည်ကို ပြုတ်သောကြောင့် "နာမ"ဟုဆိုလျှင် ပုထဝီစသောရုပ်တရားများလည်း တကယ့်မြေကြီးကဲ့သို့ နိုင်မာခြင်းသဘော စသည်ရှိသောကြောင့် ပထဝီစသော အမည်ရကြကား "နာမ"ဟုခေါ်သင့်ရာ မရောက်ပါလော–မေးဖွယ်ဟုရှိ၏၊ အဖြေကား–ရုပ်တို့သည် မိမိသဘောအတိုင်း "ပထဝီ"စသော ပရမတ်နာမည်ရပြီးဖြစ်ပါသော်လည်း ဆံပင်တွင် ပါဝင်သော ပထဝီသည် ကေသဟူသော နာမည်တစ်မျိုးသို့ ပြောင်းတတ်သေးသောကြောင့် မိမိ်ရပြီးနာမည် မခိုင်မြဲရကား "နာမ"ဟု မခေါ်ဆိုနိုင်ချေ၊ ဖဿစသည်တို့ကား ထိုကဲ့သို့ နာမည်တစ်မျိုး မပြောင်းဘဲ မြဲခိုင်သောနာမည်ရှိသောကြောင့် "နာမ" ဟုခေါ်ဆိုရပေသည်။ [ဖဿော ဝေဒနာတိ သမ္ဘဝါပိ၊ ပေ၊ နာမကရဏတ္ထေန · နာမ်း–ဋီကာ။]

နမနဋ္ဌေန။ ။"နမတိ–အာရုံသို့ ညွှတ်တတ်၏၊ ဣတိ နာမ်"ဟု သုဒ္ဓကတ္တုသာဓ်ပြု၊ "အဘယ်ကြောင့် အာရုံသို့ ညွှတ်တတ်"ဟု ဆိုရသနည်း–ဟုမေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား–အာရုံနှင့် ကင်းမ်ု မည်သည့်အခါမျှ မဖြစ်, အာရုံရှိမှ ဖြစ်သောကြောင့် · အာရုံသို့ အမြဲညွှတ်နေသကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။ [နမနံ အဝိနာဘာဝတော အာရမဏာဘိမုခတာ၊–ဋီကာ။]

နာမနဋ္ဌေန။ ။ဤနည်းကား "အတ္တနိ အာရမဏိကဝမ္မေ နာ မေတိတိ နာမ်"ဟု ဟေတုကတ္တုသာဓ်ပြုပါ၊ သုဒ္ဓကတ္တုသာဓ်ပြုသော ရှေ့နည်း၌ နိဗ္ဗာန်မရ, ဤနည်း၌ နိဗ္ဗာန်နှင့်တကွ စိတ်စေတသိက် နာမ်အားလုံးရသည်။

ဒုက္ခာဒီသု အညာဏ်။ ။အာဒီဖြင့် "သမုဒယ, နိရောဓ, မဂ္ဂ, ပုဗ္ဗန္တ, အပရန္တ,ပုဗ္ဗန္တာပရန္တ, ဝေဒပန္နယတာပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ"ဟူသော ပဋိစ္စသမุป္ပါဒဝိဘင်း၏ အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ သခ်ါရာ အဖွင့်၌ လာလေသောတရားများကိုယူပါ၊ အညာဏ်–"မသိခြင်း မောဟ"ဟုမေးနှင့်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်

ဟူသောဤပါဠိ၌၊ သဿတံ-အခါခပ်သိမ်းထင်ရှားရှိသော အရာကို၊ ဝါ-မြဲသော အရာကို၊ ဘဝေါ-ဘဝဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ သဿတဝသေန- "အတ္တလောကသည် မြဲ၏" ဟုယူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ [ဂါဟပုဒ် အကျေကြို၊] ဥပ္ပဇ္ဇနဒိဋ္ဌိ-ဖြစ်သောဒိဋ္ဌိတည်း၊ "ဥပ္ပဇ္ဇမာနရှိလျှင်ကောင်း၏။] (ဝိဘဝဒိဋ္ဌိတိ (ဇတ္တ)-၌၊ ဥစ္ဆေဒ-ပြတ်စဲခြင်းကို ဝိဘဝေါ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ဥစ္ဆေဒဝသေန "အတ္တလောကသည် ပြတ်၏"ဟုယူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇနဒိဋ္ဌိ-တည်း၊ အတ္တာစ-ခန္ဓာ၅ပါး ဟူသော အတ္တသည်လည်းကောင်း၊ လောကောစ-ခန္ဓာ ၅ပါးဟူသော လောကလည်းကောင်း၊ သဿတော-အခါခပ်သိမ်း ထင်ရှားရှိ၏၊ ဝါ-မြဲ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ပဝတ္တာ-သော၊ ဒိဋ္ဌိ-သည်၊ သဿတဒိဋ္ဌိ-သဿတဒိဋ္ဌိမည်၏၊ (အတ္တာစ-သည် လည်းကောင်း၊ လောကောစ-သည်လည်းကောင်း၊) ဥစ္ဆိဇ္ဇိဿတိ-သေလျှင် ပြတ်စဲ လတ္တံ့၊ ဣတိ,ပဝတ္တာ-သော၊ ဒိဋ္ဌိ-သည်၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ-မည်၏။

(အတ္တာစ-သည်လည်းကောင်း၊ လောကောစ-သည်လည်းကောင်း၊) အန္တ ဝါ-အဆုံး အပိုင်းအခြားရှိ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ပဝတ္တာ-သော၊ (ဒိဋ္ဌိ-သည်၊) အန္တ ဝါဒိဋ္ဌိ-မည်၏၊ (အတ္တာစ, လောကောစ၊) အနန္တ ဝါ-အဆုံးအပိုင်းအခြား မရှိ၊ ဣတိ-သို့၊ ပဝတ္တာ-သော၊ (ဒိဋ္ဌိ-သည်) အနန္တ ဝါဒိဋ္ဌိ-မည်၏၊ ပုဗ္ဗန္တ-ရှေးအတိတ် ဖြစ်သော ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ်အဖို့သို့၊ အနုဂတာ-အစဉ်အလိုက်သော၊ ဒိဋ္ဌိ-ဒိဋ္ဌိတည်း၊ ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိ-ရှေးအတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ်အဖို့သို့ အစဉ်အလိုက်သော ဒိဋ္ဌိ၊ အပရန္တ-နောက်အနာဂတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ်အဖို့သို့၊ အနုဂတာ-သော၊ ဒိဋ္ဌိ-တည်း၊ အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိ-နောက်အနာဂတ်ဖြစ် သော ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ်အဖို့သို့ အစဉ်လိုက်သော ဒိဋ္ဌိ၊ [ဤသဿတဒိဋ္ဌိ စသည်တို့ယူပုံကို သီလက္ခန်ဗြဟ္မဇာလသုတ် ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။]

၏ အရာဖြစ်သော အရိုးအာရုံများကို ရဟန္တာများပင်မသိ၊ ထို့ကြောင့် အ အတွက် ဝိရုဒ္ဓအနက်ကို ယူ၍ "ဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်မောဟ" ဟုအနက်ပေးရသည်၊ အကုသလာ စသည်တို့ ၌လည်း ဤနည်းတည်း။

သဿတဒိဋ္ဌိ။ ။"သဒါ+သတံ သဿတံ"အရ အခါခပ်သိမ်း ထင်ရှားရှိသောအရာကို "သဿတ"ဟု ခေါ်၏၊ [သာမညဖြစ်၍ "သဿတံ"ဟု နပုံလိင်ထားပါန်တူသည်၊ ဘဝသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်တည်း။] ဘဝတိ-အခါခပ်သိမ်း ထင်ရှားရှိ၏၊ ဣတိ, ဘဝေါ၊ ဘဝေါ+ဣတိ+ပဝတ္တာ ဒိဋ္ဌိ ဘဝဒိဋ္ဌိ"ဟုလည်းကောင်း ပြုပါ။

ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ။ ။ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ-ပြတ်စဲ၏၊ ဣတိ ဥစ္ဆေဒေါ၊ ဝိဘဝသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်တည်း၊ နှ ဘဝတိ-အမြဲမဖြစ်၊ ဝါ-ပြတ်၏၊ ဣတိ ဝိဘဝေါ၊ အတ္တလောကသည် အမြဲဆက်၍မဖြစ်၊ "သေလျှင် ပြတ်၏"ဟု ယူကြောင်းအယူကို "ဝိဘဝဒိဋ္ဌိ' ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ"ဟုခေါ်သည်၊ ရှေးနည်း အတိုင်း သမာသ်တွဲပါ။

အဟိရိကန္တိ-ကာ၊ ယံ နဟိရိယတိ ဟိရိတဗ္ဗနာတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝိတ္ထာရိတာ- ပဒဘာဇနိဋ္ဌ အကျယ်ချဲ့အပ်သော၊ နိလ္လဇ္ဇတာ-အရှက် မရှိသူ၏အဖြစ်တည်း။ [ယံ (ယော ဓမ္မော)-အကြင်တရားသည်၊ (တစ်နည်း, ယံ-အကြင်တရားကြောင့်၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊) ဟိရိတဗ္ဗေန-ရှက်ထိုက်သော ကာယဒုစရိုက်စသည်ကို၊ နဟိရိယတိ-မရှက်တတ်။] အနောတ္တပ္ပန္တိ-ကား၊ ယံ နဩတပ္ပတိ ဩတပ္ပိတဗ္ဗနာတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝိတ္ထာရိတော-သော အာဘယာနကအာကာရော-မကြောက်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာတည်း၊ [ယံ-အကြင်တရားသည်၊ (တစ်နည်း, ယေန-ကြောင့်၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊)ဩတပ္ပိတဗ္ဗေန-ကြောက်လန့်ထိုက်သော ကာယ ဒုစရိုက်စသည်ကြောင့်၊နဩတပ္ပတိ-မကြောက်လန့်တတ်။]ဟိရိယနာ-ရှက်ခြင်း သဘောတရားသည်၊ ဟိရိ-ဟိရီမည်၏၊ ဩတ္တပ္ပနာ-ကြောက်လန့်ခြင်း သဘောတရားသည်၊ ဩတပ္ပံ-မည်၏။]

ဒေါဝစဿတာတိအာဒီသု-ဒေါဝစဿတာ အစရှိသောပုဒ်တို့၌၊ (အတ္ထော, ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဝိပ္ပတိကူလဂါဟိမှိ-အထူးသဖြင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ယူလေ့ရှိသော၊ ဝိပစ္စနီကသာဟေ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကို သာယာခြင်းရှိသော၊ အနာဒရေ-ပုဂ္ဂလဓမ္မကို ရိုသေလေးစားခြင်း မရှိသော၊ ဧတသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ-ဤအင်္ဂါ ၃ ပါးရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၌၊ ဒုက္ခံ-ခက်ခဲသော၊ ဝစော-ပြောဆိုအပ်သော် စကားသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ခက်ခဲသော ပြောဆိုအပ်သောစကားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ထိုအပြောအခက်အဆိုအခက်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) ဒုဗ္ဘရောမည်၏။ ["ဒုက္ခံဝစော ဧတသ္မိံတိ ဒုဗ္ဘရော"ဟုပြု၊ ဝစသဒ္ဒါကား ဤနေရာ၌ စကားဒြပ်ကို ဟောသော နာမ်ပုဒ်ပြီးပြီး ဖြစ်သောကြောင့် "ဒုက္ခေန+ဝတ္တုဗ္ဗော ဒုဗ္ဘရော"ဟု ကစ္စည်းအလို [ကိတ်ပုဒ်အဖြင့် ပြုလို၏"ဟု ရှေးနိဿယ၌ မှာ ထားသည်ကိုစဉ်းစားပါ။] တဿ-ထိုဒုဗ္ဘရ ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ကမ္မံ-အလုပ်တည်း၊ ဒေါဝစဿံ-ဒုဗ္ဘရပုဂ္ဂိုလ်၏အလုပ်၊ [သူများကိုကန့်လန့်ပြောခြင်း ဂွတိုက်ခြင်းအလုပ်၊ ကမ္မအနက်၌ ဣ ပစ္စည်းသက်, သျှကိုသပြု, သဒ္ဒေဘော်လာ၊] တဿ-ထို ဒုဗ္ဘရ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အလုပ်၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်တည်း၊ ဒေါဝစဿတာ -ဒုဗ္ဘရပုဂ္ဂိုလ်၏ အလုပ်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်။

ဧတဿ-ဤပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပါပါ-ယုတ်မာကုန်သော၊ အသဒ္ဓါ ဒယော-သဒ္ဓါမရှိသူအစရှိကုန်သော၊ ပုဂ္ဂလာ-ပုဂ္ဂိုလ်ဟူကုန်သော၊ မိတ္တာ-မိတ်ဆွေတို့သည်၊ (သန္တိ၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) ပါပမိတ္တော-မည်၏၊ တဿ-ထိုယုတ်မာသော မိတ်ဆွေရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာအကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တည်း၊ ပါပမိတ္တတာ-ယုတ်မာသောမိတ်ဆွေရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာအကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တည်း၊ [ယုတ်မာသော မိတ်ဆွေတို့နှင့်ပေါင်းလိုသော

အကုသိုလ်စိတ္တပ္ပါဒ်၊] သောဝစ္ဆတာစ-သောဝစ္ဆတာကို လည်းကောင်း၊ ဝါ-လွယ်ကူစွာ ပြောဆိုအပ်သော စကားရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ကုသိုလ်ကြိယာစိတ္တပ္ပါဒ်ကို လည်းကောင်း၊ ကလျာဏမိတ္တတာစ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-ကောင်းသော မိတ်ဆွေရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာကုသိုလ်ကြိယာ စိတ္တပ္ပါဒ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝုတ္တပဋိပတ္တိနယေန-ဆိုအပ်ပြီးသော ဒေါဝစ္ဆတာ အစရှိသည်တို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်နည်းအားဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။

ပဋ္ဌပိ-ငါးပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အာပတ္တိကွန္ဓာ-အာပတ်အစုတို့သည်၊ အာပတ္တိယော-အာပတ်တို့မည်၏ ။သတ္တပိ-ဂ-ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အာပတ္တိကွန္ဓာ-တို့သည်၊ အာပတ္တိယော-တို့မည်၏၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ ဝုတ္တာသု-ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော၊ (နိက္ခေပကဏ္ဍာဒ် ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော၊) အာပတ္တိသု-တို့၌၊ကုသလဘာဝေါ-ကျွမ်းကျင်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ကုသိုလ်ကြိယာ၌ ယှဉ်သောပညာသည်၊ အာပတ္တိ ကုသလာတာ-အာပတ္တိ ကုသလတာမည်၏၊ တာဟိ အာပတ္တိတိ-ထိုအာပတ်တို့မှ၊ဝုဋ္ဌာနေ-ထခြင်း၌၊ကုသလဘာဝေါ-သည်၊ အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနကုသလာတာ-မည်၏၊ သမာပတ္တိသု-သမာပတ်တို့၌၊ ကုသလဘာဝေါ-ကျွမ်းကျင်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ကုသိုလ်ကြိယာ၌ယှဉ်သော ပညာသည်၊ သမာပတ္တိကုသလတာ-မည်၏၊ ဧတေ-ဤသမာပတ္တိကုသလတာဟူသော အမည်သည်၊ သမာပတ္တိနံ-တို့၏၊ အပ္ပနာပရိစ္ဆေဒပညာယ-အပ္ပနာကို ပိုင်းခြားတတ်သော ပညာ၏၊ အဓိဝစနံ-အမည်တည်း၊ သမာပတ္တိဟိ-တို့မှ၊ ဝုဋ္ဌာနေ-၌၊ ကုသလဘာဝေါ-သည်၊ သမာပတ္တိဝုဋ္ဌာနကုသလတာ-မည်၏။

အဋ္ဌာရသသု-၁၈-ပါးကုန်သော၊ ဓာတုသု-တို့၌၊ ကုသလဘာဝေါ-ကျွမ်းကျင်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာကုသိုလ်ကြိယာ၌ ယှဉ်သောပညာသည်၊ ဓာတုကုသလတာ-မည်၏၊ တာသံယေဝဓာတူနံ-ထိုဓာတ်တို့ကိုပင်း မနသိကာရေ-နှလုံးသွင်းခြင်း၌၊ [စက္ခုစသော ဓာတ်တို့၏ လက္ခဏာစသည်တို့ကို နှလုံးသွင်းခြင်း, အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တသဘောကို နှလုံးသွင်းခြင်း၌၊] ကုသလဘာဝေါ-သည်၊ မနသိကာရကုသလတာ-မည်၏၊ စက္ခာယတနာဒီသု-စက္ခာယတန အစရှိသော အာယတနတို့၌၊ ကုသလဘာဝေါ-သည်၊ အာယတနကုသလတာ-မည်၏၊ ဒ္ဝါဒသင်္ဂေ-၁၂-ပါးသော အစိတ်အပိုင်းရှိသော၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေ-၌၊ ကုသလဘာ ဝေါ-သည်၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒကုသလတာ-မည်၏။

အပ္ပနာပရိစ္ဆေဒပညာ။ ။"အပ္ပနာ"ဟူသည် စျာန်ဈေး, မဂ်ဈေး, ဖိုလ်ဈေတည်း၊ ဤအပ္ပနာ၏ ရှေ့အဖို့၌ "ပရိကမ်, ဥပစာ, အနုလုံ, ဂေါတြဘု, သို့မဟုတ် ဝေါဒါန်"ဟု ပရိကမ်ဈေများရှိ၏၊ အပ္ပနာစျာန်မှ ထပြီးသောခါ ရှေးဦးစွာ ဘဝင်ဖြစ်ရ၏၊ ထိုအလယ်၌ "အပ္ပနာဈေဖြစ်သည်"ဟု အပ္ပနာဈေ၏ ရှေ့အပိုင်းအခြား နောက်အပိုင်းအခြားကို သိသောပညာတည်း။

တသို့ တသို့ဌာနေ-ထိုထိုအကြောင်းခ၊ ကုသလဘာဝေါ-ကျွမ်းကျင်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ ကုသိုလ်ကြီယာခ၌ယှဉ်သော ပညာသည်၊ ဌာနကုသလတာ-မည်၏၊ ကာရဏံ -အကြောင်းကို၊ ဌာနန္တိ-ဌာနဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ဟိ-မုန်၊ (တစ်နည်း) ဟိယသ္မာ-ကြောင့်၊ တသို့-ထိုအကြောင်းခ၊ (တိဋ္ဌတိခ၌စပ်၊) တဒါယတ္တ ဝုတ္တိတာယ-ထိုအကြောင်းခ၌စပ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ [တသို့+အာယတ္တာ တဒါယတ္တာ၊ တဒါယတ္တာ+ဝုတ္တိ ယသာတိ တဒါယတ္တဝုတ္တိ။] ဖလ-အကျိုးသည်၊ တိဋ္ဌတိနာမ-တည်သည်မည်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့အကျိုး၏ တည်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ဌာနန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ["တသို့ဟိ တိဋ္ဌတိ"ဟု စာအုပ်များ၌ရှိ၏၊ စာသွားရိုးရာကား ဌာနန္တိဝုတ္တံကိုင့်၍ "တံဟိ" ဟုရှိတတ်သည်။] အဌာနေ-အကြောင်းမဟုတ်သည်ခ၌၊ ကုသလဘာဝေါ -ကျွမ်းကျင်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ကုသိုလ်ကြီယာခ၌ ယှဉ်သော ပညာသည်၊ အဌာန ကုသလတာ-မည်၏၊ ဤပုဒ်တို့၏ အဓိပ္ပာယ်အကျယ်ကို နိဂ္ဂေါပကဏ္ဍာပါဠိတော် အဌကထာခ၌ ထင်ရှားပြလတ္တံ့။]

ဥဒုဘာဝေါ-ဖြောင့်မတ်သော ကာယစိတ္တတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ကာယဇုကတာ, စိတ္တဇုကတာသည်၊ အဇ္ဇဝေါ-အဇ္ဇဝမည်၏၊ မုဒုဘာဝေါ-နူးညံ့သော ကာယစိတ္တတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ကာယမုဒုတာ, စိတ္တမုဒုတာသည်၊ မဒ္ဒဝေါ-မည်၏၊ အဓိဝါသနသင်္ခါတော-မိမိအထက်ခ၌ သက်ဝင်တည်နေစေခြင်းဟု ဆိုအပ်သော ၊ (မိမိကသာ အနာခံခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊) ခမနဘာဝေါ-သည်းခံတတ်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အဒေါသပြဓာန်းသော ကုသိုလ်ကြီယာစိတ္တပ္ပါဒ်သည်၊ ခန္တီ-ခန္တီမည်၏၊ သုရတသ-တင့်တယ်သော ကာယသုစရိုက် ဝစီသုစရိုက် အမှုခ၌ မွေ့လျော်သူ၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မဟာကုသိုလ်ကြီယာ, လောကုတ္တရာ စိတ္တပ္ပါဒ်သည်၊ သောရစ္စံ-မည်၏။

သမ္ဘောဒက မုဒုဘာဝသင်္ခါတော-လွန်စွာ ဝမ်းမြောက်တတ်သူ၏ နူးညံ့သည်၏ အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ဝါ-လွန်စွာဝမ်းမြောက်သော နူးညံ့သည်၏ အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ သခီလဘာဝေါ-ချေပြုပ်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မဟာကုသိုလ်ကြီယာ

အဓိဝါသနခန္တီ။ ။ခမုဓာတ်, တိ ပစ္စည်း၊ အဓိ-မိမိအထက်ခ၌၊ ဝါသန-သူတစ်ပါးတို့ကပြောဆိုပုတ်ခတ်သမျှကို တည်နေစေခြင်း, မိမိကသာအနာခံ၍ ပြန်လှန်ပြောဆိုပုတ်ခတ်မှု မပြုခြင်းကို "အဓိဝါသနခန္တီ"ဟုခေါ်သည်။

သမ္ဘောဒကမုဒုဘာဝ။ ။သမ္ဘောဒကကို မုဒုခ၌ စပ်လျှင် "သမ္ဘောဒကဿ+မုဒုဘာဝေါ သမ္ဘောဒကမုဒုဘာဝေါ"ဟုပြု၊ သမ္ဘောဒကကိုမုဒုဘာဝခ၌စပ်လျှင် "သမ္ဘောဒကောစ+သော+မုဒုဘာဝေါစာတိ သမ္ဘောဒကမုဒုဘာဝေါ"ဟုပြု။ [သမ္ဘောဒကဿ, သမ္ဘောဒကောဝါ မုဒုဘာဝေါ သမ္ဘောဒကမုဒုဘာဝေါ-ဋီကာ။]

စိတ္တပ္ပါဒ်သည်၊ သာခလျံ-သာခလျမည်၏၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ပိတ်ဆို့လသော်၊ ပရေဟိ-သူတစ်ပါးတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ -တကွ၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ဆိဒ္ဒံ-အပေါက်အကြားသည်၊ နာ ဟောတိ-မဖြစ်၊ ဧဝံ- ဤသို့ အပေါက်အကြား မဖြစ်နိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဓမ္မာ မိသေဟိ-ဓမ္မ, အာမိသတို့ဖြင့်၊ ပဋိသန္ဓ ရဏံ-ပိတ်ဆို့ခြင်းသည်၊ ပဋိသန္ဓာရော-ပဋိသန္ဓာရမည်၏။

ဣန္ဒြိယသံဝရဘေဒသခ်ါတော-ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ၏ ပျက်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ မနစ္ဆဋ္ဌေသု-မနိန္ဒြေလျှင် ၆-ခုမြောက်ရှိကုန်သော၊ ဣန္ဒြိယေသု-စက္ခုစသော ဣန္ဒြေတို့၌၊ အဂုတ္တဒ္ဒါရတာဝေါ-မစောင့်ရှောက်အပ်သော ဒွါရရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ လောဘမူ ဒေါသမူ အကုသိုလ်စိတ္တပ္ပါဒ်သည်၊ ဣန္ဒြိယေသု အဂုတ္တဒ္ဒါရတာ-ဣန္ဒြိယေသု အဂုတ္တဒ္ဒါရတာ-မည်၏၊ ပဋိဂ္ဂဟဏ ပရိဘောဂဝသေန-ခံယူခြင်း, သုံးဆောင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဘောဇနေ-ဘောဇဉ်၌၊ ဝါ-ဘောဇဉ်ကိုမှတ်, အရပ်ရပ်သော ပစ္စည်း၌၊ မတ္တံ-အတိုင်းအရှည် ပမာဏကို၊ အဇာနနဘာဝေါ-သိခြင်းမရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ လောဘမူ မောဟမူ အကုသိုလ်စိတ္တပ္ပါဒ်သည်၊ ဘောဇနေ အမတ္တညုတာ-ဘောဇနေ အမတ္တညုတာမည်၏၊ အနန္တ ရဒုကော-အခြားမဲ့ဒုက်ကို၊ (ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒ္ဒါရတာ ဒုက်ကို၊) ဝုတ္တပဋိပက္ခနယေန-ဆိုအပ်ပြီးသောဒုက်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်နည်းအားဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-သိထိုက်၏။

ပဋိသန္ဓ ရဏံ။ ။သံပုဗ္ဗ+ထရဓာတ်သည် အစ္ဆာဒန-ဖုံးလွှမ်းပိတ်ဆို့ခြင်း အနက်ကို ဟောအ၏၊ ဓမ္မာမိသဒ္ဒ ဓမ္မဟူသည် စာပေပိဋကတ် အရပ်ရပ်တည်း၊ အာမိသဟူသည်ကား ဆွမ်းသက်နှံးစသော ပစ္စည်းတည်း၊ မိမိအထံ၌ စာတက်ဖော်မရ၍ စိတ်ဆိုးနေလျှင် ထိုသူနှင့် မိမိ အကြား၌ အပေါက်အကြား ဖြစ်သွားရ၏၊ ရန်တိုက်လိုသူတို့သည် ထိုအပေါက်အကြားက ဝင်၍ ရန်တိုက်နိုင်ကြ၏၊ စာချမပေးလျှင်လည်းကောင်း, ဆွမ်း သက်နှံးစသည် မပေးလျှင် လည်းကောင်း ထိုကဲ့သို့ အပေါက်အကြား ဖြစ်တတ်၏၊ ထိုအပေါက်အကြားမျိုး မဖြစ်ရအောင် စာတက်ပေးခြင်း, စာချပေးခြင်း, ဆွမ်း သက်နှံး စသည်ပေးခြင်းကို "ဓမ္မအာမိသတို့ဖြင့် ပိတ်ဆို့ခြင်း"ဟုဆိုသည်။

ဘောဇနေအမတ္တညုတာ။ ။"ဘောဇနေ"ဟု ဆိုသော်လည်း "သဒ္ဒါဒေယျာနိ ဘောဇနာနိ ဘုဉ္ဇိတွာ" ကဲ့သို့ ဘောဇဉ်ကို မှတ်၍ နိဒဿနနည်းအားဖြင့် ဆိုထားသည်၊ အမတ္တညုအရ ပစ္စည်း ၄-ပါးလုံးနှင့် ဆိုင်သည်၊ ထိုအမတ္တညုသည်လည်း အလွန်ခံစဉ်တုန်းက အတိုင်းအရှည် ပမာဏကို မသိခြင်း, ရပြီးနောက် သုံးစွဲသောအခါ အတိုင်းအရှည် ပမာဏကို မသိခြင်းအားဖြင့် ၂-မျိုးရှိသောကြောင့် "ပဋိဂ္ဂဟဏပရိဘောဂဝသေန"ဟုဆိုသည်၊ တချို့နေရာ၌ကား "ပရိယေ-ရှားမှီးခြင်း"ပါထည့်၍ ရှာမှီးစဉ်ကလည်း ဝေသိယာဂေါစရ ဝိဓေါဂေါစရ စသည်ဝယ်ရှာမှီး ခြင်းအားဖြင့် အမတ္တညု ဖြစ်နိုင်သေး၏။

သတိဝိပ္ပဝါသသခ်ါတော-သတိနှင့်ကင်းနေခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ မုဠသတိ ဘာဝေါ-ပျောက်ကင်းသော သတိရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ် သည်၊ မုဠသစ္ခံ-မုဠသစ္စမည်၏။ [ဣ-ပစ္စည်း၊ ဣကို ရေး၊ ဣကို စပြု၊ ဒွေဘော် လာ၊] အသမ္ဘာနုန ဘာဝေါ-ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိခြင်းမရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည်၊ အသမ္ဘဝည်-အသမ္ဘဝညမည်၏၊ (ယာဝမ္ဘဝတိ-အကြင် တရားသဟောသည်၊) သရတိ-အမှတ်ရတတ်၏၊ ဝါ-အောက်မေ့တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သာဝမ္ဘဝတိ၊) သတိ-မည်၏၊ (ယံဝမ္ဘဝတံ သည်၊) သမ္ဘဝနာတိ-ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့်သိတတ်၏၊ ဣတိ-ထိုသို့ကောင်း စွာ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (တံ ဝမ္ဘဝတံ-သည်၊) သမ္ဘ ဝည်-မ်ည်၏။

အပ္ပဋိသခ်ါနေ-အသင့်အားဖြင့် မရှုတတ်သော မောဟကြောင့်၊ ဝါ-၌၊ အကမ္မနဗ္ဗေန-မတုန်လှုပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ပဋိသခ်ါန သခ်ါ တံ-အသင့်အားဖြင့် ရှုတတ်သောဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ဗလ-အားသည်၊ ပဋိ သခ်ါနဗလ-ပဋိသခ်ါနဗလ မည်၏၊ ဝိရိယသီသေန-ဝိရိယကို အဦးပြုသဖြင့်၊ သတ္တ -ခုနှစ်ပါးကုန်သော၊ ဗောဇ္ဈင်-ဗောဇ္ဈင်တို့ကို၊ ဘာဝေန္တသ-ဖြစ်စေသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌၊) ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်သော၊ ဗလ-အားသည်၊ ဘာဝနာဗလ-ဘာဝနာဗလ မည်၏။

ပစ္စနိကဝမ္မေ-ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့ကို၊ သမေတိ-ငြိမ်းစေတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သမထော-မည်၏၊ အနိစ္စာဒိဝသေန-အနိစ္စအစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊

မုဠသစ္ခံ။ ။မုဠဿ မုသ (နှုသနေ ဟုသော) ဓာတ်, တ ပစ္စည်း၊ မုဠာ+သတိ ယသ္မာတိ မုဠသတိ-ပျောက်ကင်းသော သတိရှိသူ၊ မုဠသတိနော+ဘာဝေါ မုဠသစ္ခံ၊ "သတိ၏ ပျောက်ကင်းခြင်း"ဟူရာ၌ "ရှိပြီးသော သတိ၏ ပျောက်သွားခြင်း, ပျက်သွားခြင်း"ဟု ထင်မည် စိုးသဖြင့် "သတိဝိပ္ပဝါသသခ်ါတော"ဟု ဝိသေသန ကွမရသည်၊ သတိနှင့်ကင်းခြင်းကို "မုဠသ တိဘာဝ"ဟု ဆိုလိုသည်၊ ရှေးကသော် မုဠသတိကို "မေ့လျော့သောသတိ"ဟု ပေးကြ၏၊ မုသဓာတ်နက်နှင့် မ်သင့်၊ မေ့လျော့သောသတိဟု မရှိသောကြောင့် သဘာဝနှင့်လည်းမလျော်၊ ရှေးနီးသယခ် "လွတ်ကင်းသော သတိ"ဟုလည်းပေး၏၊ မုစ်ဓာတ် မဟုတ်သောကြောင့် ထိုအနက်ကိုလည်း စဉ်းစားပါ။

သပ္ပဇည်။ ။သမ္ဘာနာတိတိ သမ္ဘာနော-ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သူ၊ သံရှေး ပ ရှေးရှိသော ဉာဓာတ်, ယုပစ္စည်း အနုပြု၊ သမ္ဘာနသ+ဘာဝေါသမ္ဘဝည်၊ ဣ ပစ္စည်း၊ နှုကို ဥပြု, ဓာ၏အာကို ရသပြု၊ ဤသို့ သဒ္ဒါနည်းအားဖြင့် ဖြစ်သင့်သော်လည်း သမ္ဘဝည အမည်ရသောဉာဏ်သည် ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သောကြောင့် "သမ္ဘာနာတိတိ သမ္ဘဝည်"ဟု လဟုကနည်းအားဖြင့် ဝိဂြိုဟ်ပြုထားသည်။

ဝိဝိဓေန–အထူးထူး အပြားပြားသော၊ အာကာရေန–အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပဿတိ–ရှုတတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဝိပဿနာ–မည်၏။

သမထောဝ–ရှေးရှေး သမထသည်ပင်၊ (သမထနိမိတ္တဲ့ဌစပ်၊) တံ အာကာရံ–ထိုမှတ်သားထိုက်သော အခြင်းအရာကို၊ ဂဟေတွာ–ယူ၍၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ ပဝတ္တေ တဗ္ဗသ–ဖြစ်စေထိုက်သော သမထသ–နောက်နောက် သမထ၏၊ နိမိတ္တဝေသေန–အမှတ်အသား၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ–အထည်ကိုယ်ပုံသဏ္ဌာန်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သမထ နိမိတ္တံ–သမထနိမိတ္တ မည်၏၊ [သမ္ပယောဇဝဋ္ဌ စဝကိုကြည့်၍ နိမိတ္တံနှင့် "အဝေါရဏာ ကမ္မောရဲတွဲရမည်"ဟု သိပါ။] ပဂ္ဂါဟနိမိတ္တေပိ–ပဂ္ဂါဟနိမိတ်ဌလည်း၊ ဧသေဝ နယော။ [သမထောဝ၊ ပေ၊ နိမိတ္တဝေသနကို ညွှန်းသည်။]

(ယော ဧကော–အကြင်တရားသည်၊) သမ္ပယုတ္တဓမ္မေ–သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို၊ ပဂ္ဂဏှာတိ–ချီးမြှောက်တတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့် (သော ဧကော–သည်၊) ပဂ္ဂါဟော–မည်၏၊ (ယော ဧကော, ဥဒ္ဓစ္စမိဝ–ဥဒ္ဓစ္စသည်ကဲ့သို့၊ စိတ္တံ–ကို၊) နဝိကၠိပတိ–အထူးထူးအပြားပြား မပစ်လွှင့်တတ်၊ ဣတိ, (သော ဧကော) အဝိက္ခေပေါ–မည်၏၊–သီလဝိနာသိကာ–သီလကို ဖျက်ဆီးတတ်သော၊ အသံဝရသင်္ခါတာ–မစောင့်စည်းခြင်းဟု ဆိုအပ်သော (ဝိပတ္တိဌစပ်၊) သီလဿ–သီလ၏၊ ဝိပတ္တိ–ဖျက်စီးခြင်းတည်း၊ သီလဝိပတ္တိ–သီလ၏ ဖျက်စီးခြင်း၊–သမ္မာဒိဋ္ဌိဝိနာသိကာ–မှန်သောအယူကို ဖျက်ဆီးတတ်သော၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသင်္ခါတာ–မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟု ဆိုအပ်သော၊ ဒိဋ္ဌိယာ–သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏၊ ဝိပတ္တိ–ဖျက်စီးခြင်းတည်း၊ ဒိဋ္ဌိဝိပတ္တိ–ခြင်း။

သောရစ္စမေဝ–ကောင်းသောအမှုဌ် မွေ့လျော်သူ၏ အဖြစ်သည်ပင်၊ သီလဿ–သီလကို၊ သမ္မာဒနတော–ပြီးစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သီလ ပရိပူရဏာ

ဝိပဿနာ။ ။ဝိကို "ဝိဝိဓေန အာကာရေန"ဟု ဖွင့်သည် ထိုဝိဝိဓဟူသည် "အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ, အသုဘဟူသော အပြားတည်း"ဟု သိစေလိုသောကြောင့် "အနိစ္စာဒိဝသေန"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤအနိစ္စာဒိဝသေနသည် ဝိဝိဓေန အာကာရေန၏ သရုပ်ပြတည်း၊ အမျိုးမျိုးသော အခြင်းအရာဟူသည် အနိစ္စ အစရှိသော အခြင်းအရာဖြစ်သည်–ဟူလို။

သောရစ္စမေဝ၊ ပေ၊ သီလသမ္ပဒါ။ ။နိဒ္ဒေပကဏ္ဍပါဠိတော်၌ "သမ္ဘောဝိ သီလသံဝရော" ဟုသောရစ္စ၏ နိဒ္ဒေသဌ်လည်းကောင်း သီလသမ္ပဒါ၏ နိဒ္ဒေသဌ်လည်းကောင်း အရတူ ဖွင့်ပြတော်မူ၏၊ ထိုကြောင့် "သောရစ္စ, သီလသမ္ပဒါ"တို့အရ မယွက်မစီး ပြည့်စုံသောအကြောင်း သီလ, အကျိုးသီလ, (လောကီသီလ, လောကုတ္တရာ သီလ) အားလုံးကို ကောက်ယူရမည်ဟု သိစေလို၍ "သောရစ္စမေဝ၊ ပေ၊ သီလသမ္ပဒါ"ဟု ဗိန္ဓိသည်။

သီလဿ၊ ပေ၊ ပရိပူရဏတော။ ။"သီလဿ သမ္ပာဒနတော"ဟိတ်သည် သီလဿ+သမ္ပဒါ၏ နာမလာဘဟိတ်တည်း၊ လောကီ လောကုတ္တရာသီလ-အားလုံးကို ပြီးစေတတ်သောကြောင့် "သီလဿ+သမ္ပဒါ"ဟုဆိုရသည်–ဟူလို "သီလ ပရိပူရဏ

တော–သီလ၏ ပြည့်ကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သီလသ–၏၊ သမ္မဒါ–ပြည့်စုံ ကြောင်းတည်း၊ ဣတိ–ဤ ဝစနတ္ထကြောင့်၊ သီလသမ္မဒါ–သီလသမ္မဒါမည်၏၊

ဒိဋ္ဌိ ပါရိပူရိဘူတံ–သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏ ပြည့်စုံလုံလောက်ခြင်း ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဝါ–ပြည့်စုံသော သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဥဏ်–သည်၊ (ဒိဋ္ဌိသမ္မဒါစပ်) ဒိဋ္ဌိယာ–သမ္မာ ဒိဋ္ဌိ၏၊ သမ္မဒါ–ပြည့်စုံခြင်းတည်း၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌိသမ္မဒါ–မည်၏၊ ဝိသုဒ္ဓိ ဘာဝ–အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ သမ္ဘတ္တာ–ရောက်သော၊ သီလသခ်ါတာ–သီလဟုဆိုအပ်သော၊ (ဝိသုဒ္ဓိဋ္ဌစပ်၊) သီလသ–၏၊ ဝိသုဒ္ဓိ–စင်ကြယ်ခြင်းတည်း၊သီလဝိသုဒ္ဓိ–ခြင်း၊ နိဗ္ဗာနသခ်ါတံ–နိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ဝိသုဒ္ဓိ–အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သောတရားသို့၊ ပါပေတုံ–ရောက်စေခြင်းငှာ။

"တော ကား "သီလသ+သမ္ဘာဒနတော"၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း၊ "သမ္ဘာဒနတော"ဌ "သမ္ဘာ ဒေတိတိ သမ္ဘာဒနံ"ဟု ဟေတုကတ္တုသာဓကပြု၊ "ဟေတုကတ္တုသာဓ, ရလဒ်က, ကရဏသာဓ် ရမြဲမှတ်"နှင့်အညီ၊ သမ္ဘဒါကို "သမ္ဘဒ္ဓတိ ဓေတာယာတိ သမ္ဘဒါ"ဟု ကရဏသာဓ်ပြုပါ။

သီလသမ္ဘဒါ။ ။သီလသ–၏+သမ္ဘဒါ–ပြည့်ကြောင်း ပြီးစီးကြောင်းတည်း၊ သီလသသမ္ဘဒါ–ကြောင်း၊ ၂ ခုရှိမှ ပြည့်စုံမည်အရာ၌ (၁) သည် (၂) ၏ပြည့်ကြောင်း ပြည့်စုံကြောင်းဖြစ်၍၊ (၂) လည်း (၁) ၏ ပြည့်ကြောင်း ပြည့်စုံကြောင်း ဖြစ်သကဲ့သို့, ထိုအတူ ရှေးရှေးအကြောင်း သီလသည် နောက်နောက် အကျိုးသီလ၏ ပြည့်ကြောင်း ပြည့်စုံကြောင်း ဖြစ်၍ နောက်နောက် အကျိုးသီလလည်း ရှေးရှေးအကြောင်းသီလ၏ ပြည့်ကြောင်း ပြည့်စုံကြောင်း ဖြစ်သည်။

ဧကဒေသုပစာ။ ။ဤစကားအရ "သီလသမ္ဘဒါ"ဌ အကြောင်းသီလ ဖြစ်စေ အကျိုးသီလ ဖြစ်စေ တစ်မျိုးမျိုးသာ တိုက်ရိုက်ရသော်လည်း အစိတ် ၁ ပါးပါး၏ သီလသမ္ဘဒါဟူ သောအမည်ကို အပေါင်းသီလဌ တင်စား၍ ဧကသုပစာရအားဖြင့် သီလအားလုံးကိုပင် သီလသမ္ဘဒါ ဟု ယူရသည်၊ ဤသို့ယူမှ "သီလသမ္ဘဒါတိ ကာရဏသီလမ္ပိ ဖလသီမ္ပိ သမ္ဘဒ္ဓ သမ္ဘဒါ ယသ ဧကဒေသေန ဝုတ္တံ"ဟူသော ဋီကာ, သမ္ဘောပိ သီလသံဝရော သီလသမ္ဘဒါ"ဟူသော ပါဠိတော်တို့ နှင့် ညီညွတ်သည်။

ရှေးနီသယ။ ။ရှေးနီသယဌ၏ကား "သီလသ–လောကီ လောကုတ္တရာ အကျိုးသီလကို၊ သမ္ဘဒါ–ပြည့်စုံစေတတ်သော အကြောင်းသီလတည်း"ဟု အကြောင်းသီလကိုသာ ကောက်သည်ကို ဤဋီကာဖွင့်ဖြင့် စဉ်းစားပါ၊ ထိုနီသယအတိုင်းဆိုလျှင် လုံးဝအကြောင်းမဖြစ်နိုင်သော အရဟတ္တဖိုလ်ဌ၌ရှိသော သမ္ဘာဝါစာ သမ္ဘာကမ္မန္တ သမ္ဘာအာဇီဝတို့ သီလသမ္ဘဒါအမည် ရနိုင်တော့ မည်မဟုတ်။

ရှေးအကောက်။ ။ရှေးမာတိကာ အကောက်များဝယ် သောရစ္စအရ၌ လောကုတ္တရာ ကိုပါ ကောက်ခဲ့သော်လည်း "သောရစ္စမေဝ သီလသမ္ဘဒါ"ဟု အဋ္ဌကထာဆိုထားပါလျက် သီလ သမ္ဘဒါအရမူ လောကုတ္တရာသီလကို မကောက်၊ ထို မကောက်ခြင်းသည်လည်း "ဣမေဟိ ပန ဆဟိ ဒုကေဟိ စတုဘူမကာဟိ လောကိယလောကုတ္တရဝေမ္မာဝ ကထိတာ"ဟူသော နိဂ္ဂေ၀ အဋ္ဌကထာနှင့် မညီပါ။

သမတ္ထာ-စွမ်းနိုင်သော၊ ဒဿနသခ်ါတာ-သိမြင်တတ်သောဉာဏ်ဟု ဆိုအပ် သော (ဝိသုဒ္ဓိ၌စပ်၊) ဒိဋ္ဌိယာ-မြင်တတ်သောဉာဏ်၏၊ ဝိသုဒ္ဓိ-တည်း၊ ဒိဋ္ဌိ ဝိသုဒ္ဓိ-ခြင်း။ [ဤပုဒ်တို့၏ အရကောက်ကို မာတိကာအရကောက်၌ ရှုပါ]

ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ ခေါ ပန၊ ပေ၊ ပဓာနန္တိ-ကား၊ ကမ္မသဿကတဉာဏာဒိသခ်ါတာ-ကမ္မသဿကတာဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ (အာဒိဖြင့် ဝိပဿနာဉာဏ်, မဂ်ဉာဏ်, ဖိုလ်ဉာဏ်တို့ကိုယူ၊) ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိစေ၀-ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိသည်လည်းကောင်း၊ ယထာဒိဋ္ဌိသ-ဝိရိယအား လျောက်ပတ်သော ဉာဏ်ရှိသော် ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အ-နုရူပ ဒိဋ္ဌိသ-ဝိရိယ အား လျောက်ပတ်သော် ဉာဏ်ရှိသော် ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ကလျာဏ ဒိဋ္ဌိသ-ကောင်းသော ဉာဏ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ တံသမ္မယုတ္တမေ၀-ထိုဉာဏ်နှင့် ယှဉ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ပဓာနံစ-အားထုတ်ကြောင်း ဝိရိယသည်လည်းကောင်း၊ (အတ္တိ။)

သံ၀ေ၀ါတိ-ကား၊ ဇာတိအာဒီနိ-ဇာတိ အစရှိသည်တို့ကို၊ ပဋိစ္စ-စွဲ၍၊ ဥပ္ပန္နဘယသခ်ါတံ-ဖြစ်သော ကြောက်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ သံ၀ိဇ္ဇန်-ထိတ်လန့်ကြောင်း သဟောတ္တပ္ပ ဉာဏ်တည်း၊ ဝါ-ထိတ်လန့်ကြောင်း သြတ္တပ္ပတည်း၊ [သံ ဝိဇ္ဇန်၏ နောက်၌ "သံ၀ေ၀ါ"ဟု ရှိသည်ကား မကောင်းပါ။]

ယထာဒိဋ္ဌိသ၀ ပဓာနံ။ ။ယထာသဒ္ဒါသည် အနုရူပအနက် ဟောဟု သိစေလို၍ "အနုရူပဒိဋ္ဌိသ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုလျော်သော ဒိဋ္ဌိဟူသည်လည်း ကမ္မသဿကတာဉာဏ် အစရှိ သော သမ္မာဒိဋ္ဌိတည်းဟု သိစေလိုသောကြောင့် "ကလျာဏဒိဋ္ဌိသ" ဟုအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ "ဒိဋ္ဌိသ"ဟု ပုလ္လင်ရှိသောကြောင့် "အနုရူပါ+ဒိဋ္ဌိယသ်ယာတိ ယထာဒိဋ္ဌိ"ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိသ မာသ်ပြု။

ဇာတိအာဒီနိ။ ။အာဒိဖြင့် နိဂ္ဂေါ၀ကဏ္ဍ ပါဠိတော်၀ယ် တိုက်ရိုက်လာသော ဇရာ, ဗျာဓိ, မရဏတို့ကို ယူပါ၊ အခြားနေရာ၌ကား သံ၀ေ၀ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း၀တ္ထုသည် ဇာတိ, ဇရာ, ဗျာဓိ, မရဏ, အ၀ါယ်ဘယ, အတီတေ ၀ဋ္ဋမူလဒုက္ခ, အနာဂတေ ၀ဋ္ဋမူလဒုက္ခ, ယခုပစ္စုပ္ပန် ဘ၀၌ အာဟာရ၀ရိယေသနဒုက္ခ, ဤရစ်ပါးကို "သံ၀ေ၀၀တ္ထု"ဟု ဟောတော်မူသည်။

သံ၀ေ၀ါ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ သံ၀ိဇ္ဇန်ဟု ဖွင့်သော်လည်း ဘာ၀သာနေမကြေ၊ ထိတ်လန့်ကြောင်းဖြစ်သော သြတ္တပ္ပနှင့်တကွ ဉာဏ်ကို အရကောက်သောကြောင့် "သံ၀ိဇ္ဇတိ ဧတေနာတိ သံ၀ေ၀ါ (သံ၀ိဇ္ဇန်)"ဟု ကရကသာစ်ပြုရသည်၊ ဘ၀ပဋ္ဌ, ဝိဓိတော်ကပစ္ဆည်း၊ "ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့ခြင်း"ဟူသည် ဤနေရာ၌ ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် သြတ္တပ္ပနှင့်တကွ ဉာဏ်ကို အရကောက်ရသည်၊ ဉာဏ်မပါဘဲ ဉာဏ၀ိပ္ပယုတ် သြတ္တပ္ပလည်းရှိသောကြောင့် "သြတ္တပ္ပမေ၀၀ါ" ဟုဋီကာ၌ တစ်နည်းကောက်ပြသည်၊ [ဤသံ၀ေ၀ဟူသည်ကား ကုသိုလ်အရာ၌ ဖြစ်သော သံ၀ေ၀တည်း။ အကုသိုလ်အရာ၌ ကြောက်ရွံ့တိတ်လန့်ခြင်းကား သဟောတ္တပ္ပဉာဏ် မဟုတ်, သြတ္တပ္ပနှင့်လည်း မဆိုင်, ဒေါသ-ဒေါမနဿသာတည်း။]

သံဝေဇနိယဌာနန္တိ-ကား၊ သံဝေဇနက်-ထိတ်လန့်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ ဇာတိအာဒိကာရဏ်-ဇာတိအစရှိသော အကြောင်းတည်း၊ သံဝိဂ္ဂသဟ၊ ပေ၊ ပဓာနန္တိ-ကား၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝါ-ဤဇာတိအစရှိသည်ကို စွဲ၍၊ သံဝေဂဇာတသ-ဖြစ်သော သံဝေဂရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဥပါယပဓာနံ-သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့်အားထုတ်ကြောင်း ဝိရိယတည်း၊ [အချို့ကား ကြောက်သောအခါ မတရား အားထုတ်၍ သေကြောင်းကြံစည်မှု စသည်ကို ပြုတတ်သောကြောင့် "ယောနိသော"ဟု မိန့်တော်မူသည်၊ ထို "ယောနိသော"ဟူသည် "သင့်လျော်သော အကြောင်းတည်း"ဟု သိစေလို၍ "ဥပါယ"ဟု အဋ္ဌကထာ၌ဖွင့်သည်။]

အာသန္နဇ္ဇိတာစ၊ ပေ၊ ဓမ္မေသူတိ-ကား၊ ကုသလဓမ္မပူရဏော-ကုသိုလ်တရားကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်း၌၊ အာသန္နဇ္ဇိဘာဝေါ-တင်းတိမ်အားရခြင်း မရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည်၊ (အတ္ထိ၊) အပ္ပဋိဝါနိတာစ ပဓာနသို့ဟု-ကား၊ အရဟတ္တံ-အရဟာရတ္တဖိုလ်သို့၊ အပတ္တာ-မရောက်မူ၍၊ ဝါ-မရောက်မချင်း၊ ပဓာနသို့-ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်မှု၌၊ အနိဝတ္တနတာ-ဆုတ်နစ်ခြင်းမရှိသူ၏ အဖြစ်သည်၊ အနောသဂ္ဂနတာ-နှောက်ဆုတ်ခြင်း မရှိသူ၏ အဖြစ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဝိဇာနနုတောဝ-အထူးအားဖြင့် သိတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိဇ္ဇာ-မည်၏၊ [ဝိဒတိဇာနာတီတိ ဝိဇ္ဇာ၊ ဝိဇာနနတောကား ဝိဒဓာတ်၏ အနက်ကိုဖွင့်သော ဓာတ္တတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း၊] ဝိမုစ္စနတောဝ-အာရုံ၌ လွတ်လွတ်ကျတ်ကျတ် သက်ဝင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (တစ်နည်း) ဝိမုစ္စနတောဝ-ကိလေသာသန်ါရတို့မှ လွတ်မြောက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိမုတ္တိ-ဝိမုတ္တိမည်၏၊ [အရကောက်ကို မာတိကာ အကောက်အတိုင်းကြည့်ပါ။

---

[1] **သံဝေဇနိယဌာနံ။** ။သံဝေဇေတိ-ထိတ်လန့်စေတတ်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ သံဝေဇနံ-မည်၏၊ သံ+ဝိဇိဓာတ် ကာရိတ်ကျေ, ယုပစ္စည်း။ သံဝေဇနံယေဝ သံဝေဇနိယံ, သွတ္တွာ၌ ဣယပစ္စည်းသက်၊ သံဝေဇနိယံစ+တံ+ ဌာနံစာတိ သံဝေဇနိယဌာနံ-ထိတ်လန့်စေတတ်သော ဇာတိအစရှိသော အကြောင်း၊ အရှိုစာအုပ်များ၌ "သံဝေဇနိယံ"ဟုရှိ၏၊ ထိုအလို- "သံဝေဇေတိတိ သံဝေဇနိယံ"ဟု ပြု၍ ကတ္တားအနက်၌ အနီယပစ္စည်းသက်၊ ကာရိတ်ကျေမြဲကျေ၊ ထိုသံဝေဇနိယဌာန ဟူသည် ဇာတိအစရှိသော ၄-ပါး, တစ်နည်း-ရှစ်ပါးတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဇာတိအာဒိကာ ရဏာ"ဟုမိန့်သည်။

[2] **အပ္ပဋိဝါနိတာစ ပဓာနသို့။** ။ဝနဓာတ်သည် ဗျာပါရ(အဓိပ္ပာယ်)ကို ဟောအ၏၊ ပဋိဝနိယတော-ပြောင်းပြန်အားထုတ်ခြင်း၊ ဝါ-နှောက်ဆုတ်ခြင်း၊ ပဋိဝါနော-ခြင်း၊ ဝိရိယအယဉ် တသွင်သွင် တတည်းတည်း စီးသွားလျက်ရှိစဉ် အကြားဌ၌ ဝိရိယပြတ်၍ နှောက်ဆုတ်တတ်ခြင်းကို "ပဋိဝါန"ဟုခေါ်သည်၊ ဗဟုဝါနော အသ အတ္ထိတိ ပဋိဝါနီ၊ နဉ+ပဋိဝါနီ အပ္ပဋိဝါနီ၊ အပ္ပဋိဝါနိနော+ ဘာဝေါ အပ္ပဋိဝါနိတာ၊ ပဌာန, ပဓာန, ဟုပါဌ် ၂-ထွေရှိရာ ပြဝုဒ္ဓ+ဓာတ် ယုပစ္စည်းဖြစ်၍ သဏ္ဌာတဉ် "ပြဓာန"ဟုရှိ၏၊ ပါဠိတော်၌ ပဒဟာတိ စသည်ဖြင့် ဓာတ်ရှိသောကြောင့် ပဓာနသည် ပါဌ် မှန်ဖြစ်သင့်၏၊ ရှေးစာတို့၌ကား "ပဌာန"ဟု အရှိများသည်။

သမာပတ်ရစ်ပါး နိဗ္ဗာန်တို့၏ ဝိမုတ္တိခေါ်ကြောင်းကို နိက္ခေပကဏ္ဍ အဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်ပြလတ္တံ့။]

ခယေဉာဏန္တိ–ကား၊ ကိလေသက္ခယကရေ–ကိလေသာတို့၏ ကုန်ခြင်းကို ပြုတတ်သော၊ အရိယမဂ္ဂေ–အရိယာမဂ်၌၊ ဝါ–အရိယာမဂ်ထဲက၊ ဉာဏ်–သမ္မာဒိဋ္ဌိဟူသော ဉာဏ်တည်း၊ အနုပ္ပါဒေ ဉာဏန္တိ–ကား။ ပဋိသန္ဓိဝသေန–တစ်ဖန်စက်စပ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အနုပ္ပါဒဘူတေ–မဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ (အရိယဖလေ၌စပ်၊) တဏှာ မဂ္ဂဝဇ္ဇ ကိလေသာနှင့်–ထိုထိုမဂ်သည် သတ်အပ်ကုန်ပြီးသော ကိလေသာတို့၏၊ အနုပ္ပါဒ ပရိယောသာနေ–မဖြစ်ကြောင်းမဂ်၏ အဆုံး၌၊ ဝါ–မဖြစ်ခြင်းကို ပြုတတ်သောမဂ်၏ အဆုံး၌၊ [ကရဝုဒ်အကျေကြ၊) ဥပ္ပန္နေ–ဖြစ်သော၊ အရိယဖလေ–အရိယာဖိုလ်၌၊ ဝါ–အရိယာဖိုလ်ထဲက၊ ဉာဏ်–သမ္မာဒိဋ္ဌိဟူသော ဉာဏ်တည်း။

အယံ–ဤဆိုအပ်ပြီးသည်ကား၊ မာတိကာယ–မာတိကာ၏၊ အနုပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ–အစဉ်အတိုင်းဖြစ်သော ပုဒ်တို့၏ အဖွင့်တည်း။

ဝိမုစ္စနကော ဝိမုတ္တိ။ ။"ဝိမုစ္စန် နာမ အာရုမဏေ အဓိမုတ္တတာ"ဟူသော ဋီကာကို ထောက်၍ ဝိရှေးရှိသော မုစဓာတ်သည် ဤနေရာဝယ် အာရုံ၌ သက်ဝင်ခြင်း အနက်ကို ဟောစေ၊ "ကိလေသေဟိ သဗ္ဗသမ်ဓိရေဟိစ နိဿယတာစ"ကို ထောက်၍ လွတ်မြောက်ခြင်းအနက်ကိုလည်း ဟောစေ၊ "ဝိမုစ္စနံ+ဝိမုတ္တိ၊ ဝိမုစ္စတိတိ"ဟု ဘာဝသာဓ် ကတ္တုသာဓ်ပြုပါ။

ခယေဉာဏံ။ ။ခယေကို "ကိလေသက္ခယကရေ"ဟု ဖွင့်၏၊ ဤအလို "ခယကရ" ဟုဆိုလိုလျက် ကရဝုဒ်အကျေကြပါ၊ (တစ်နည်း) "ကိလေသာ ခီယန္တိ ဧတေ နာတိ ခယော" ဟုပြု၍ "ကိလေသာတို့၏ ကုန်ကြောင်းမဂ်ကို"အရကောက်ပါ၊ "ကုန်ကြောင်း" ဟုဆိုလျှင် "ကုန်ခြင်းကို ပြုတတ်=ကုန်စေတတ်"ဟု ဆိုခြင်းနှင့် အဓိပ္ပာယ်တူပင်တည်း။ [ဤပါဠိကို ထောက်၍ "အာသဝက္ခယ–အာသဝေါတို့၏ ကုန်ကြောင်းဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်"ဟု အာသဝက္ခယာဝဟဟုဒ်၌ အနက်ပေးပါ။]

အရိယမဂ္ဂေဉာဏံ။ ။"အရိယမဂ္ဂေ"အရ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးရှိ၏၊ "ဉာဏ်"အရကား ထိုရှစ်ပါး၌ပါဝင်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိသာရ၏၊ ထို့ကြောင့် အပေါင်းအာဓာရ+အစိတ်အာဓေယ်အဖြစ်ဖြင့် စပ်နိုင်သည်၊ ရှေးနိဿယ၌ကား "အရိယမဂ္ဂေ–ဥပ္ပန္နံ–သော+ ဉာဏ်–တည်း"ဟု ဥပ္ပန္နံဟူသော အာဓေယ်ကြိယာကို ထည့်၍စပ်လေသည်။

ပဋိသန္ဓိဝသေန။ ။ဤပဋိသန္ဓိသည် ပဋိသန္ဓေစိတ်ဟူသော ပဋိသန္ဓေမျိုးမဟုတ်၊ ထိုထိုမဂ်ဖြင့်ဝယ် ပယ်အပ်ပြီးသော ကိလေသာတို့၏ တစ်ဖန်စက်စပ်ခြင်းကို "ပဋိသန္ဓိ"ဟု ဆိုသည်။ [ပဋိသန္ဓိ ဝသေနာတိ–ကိလေသာနှင့် တဏှာ မဂ္ဂဝဇ္ဇာနှင့် ဥပ္ပန္နမဂ္ဂေ ခန္ဓသန္တာနေ ပုန သံဒဟနဝသေန၊–ဋီကာ။]

သုတ္တန္တ မာတိကာ အဖွင့်ပြီး၏။